

esperanto português

Pandiá Pându

Conversação

PANDIÁ PÂNDU

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

10.000 FRASES — 20 CAPÍTULOS — 100 TÍTULOS

COOPERATIVA CULTURAL DOS ESPERANTISTAS
Av. 13 de Maio, 47 — Sobreloja 208 — ZC-06 — Tel.: 252-0829
CAIXA POSTAL 1887 — ZC-00 — RIO DE JANEIRO — GB
BRASIL — AMÉRICA DO SUL

Kultura Kooperativo de Esperantistoj
Rio, GB Caixa Postal 1887
Rio de janeiro, Gb
Brazilo

DA EDITORA

O saudoso mestre Ismael Gomes Braga, em 1952, quando preparava a sua GRAMÁTICA DE ESPERANTO para esta Organização, disse em frase lapidar, que "o livro é o braço mágico com o qual poderá ela estender-se no tempo e no espaço, prestando a um número sempre crescente de seres humanos os serviços para os quais foi criada".

Efetivamente, desde então, não nos temos descurado de, anualmente, dar à publicidade livros didáticos e literatura em geral que têm contribuído para o progresso do Esperanto em terras do Brasil.

Atualmente, grande é o número de esperantistas que utilizam em todo o território nacional, os serviços da Cooperativa Cultural dos Esperantistas.

Por outro lado, temos conseguido o melhor apoio para uma ampla divulgação da Língua Internacional por parte da TV, Rádio e de todos os jornais do País.

Não nos esqueçamos de acrescentar a tudo isso os conclaves de cinco Seminários Esperantistas já realizados, e teremos um saldo positivo para o Movimento Esperantista.

Ao público esperantista e simpatizantes do Esperanto em geral, desejamos informar que há bem dois anos o nosso coidealista Pandiá Pându, a quem a Cooperativa deve o bem planejado Curso por Correspondência, preparou meticulosa e cuidadosamente este GUIA DE CONVERSAÇÃO ESPERANTO-PORTUGUÊS que agora lançamos.

Essa obra, não temos nenhuma dúvida, marcará época nas fileiras esperantistas. Atentemos bem: 650 páginas — 10.000 frases — 100 títulos — 20 capítulos.

Acompanhamos a feitura da obra em todas as suas fases. O trabalho foi realizado com a maior dedicação e carinho por parte do autor, que tem seu nome consagrado no terreno linguístico pela publicação de seus livros para o ensino do inglês e alemão.

Pandiá Pându presta agora um serviço inestimável à causa do Esperanto. Os esperantistas, por isso, se confessam imensamente agradecidos pela oportunidade de terem à mão, o melhor livro no gênero.

Ao autor, que fez a cessão dos direitos autorais definitivos e graciosamente à Cooperativa, aos esperantistas que ajudaram materialmente na edição desta obra possibilitando assim à nossa Administração aliviar um pouco a carga do investimento, ao nosso pessoal gráfico, o nosso MUITO OBRIGADO.

Cooperativa Cultural dos Esperantistas
Braz Cosenza — Presidente

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

Pandiá Pându

Útil para turistas, intérpretes, professores, alunos e para todos aqueles que desejam saber o Esperanto. Como guia de conversação é o mais completo publicado no mundo em esperanto, não havendo obra semelhante nem mesmo em outra língua estrangeira; contudo, o autor não menospreza, e até acatará de bom grado, qualquer observação sobre este livro, pois a crítica fúlgida serve de trampolim para a obra do autor.

20 CAPÍTULOS — 100 TÍTULOS
10.000 FRASES — 500 ADJETIVOS MAIS USADOS
300 PARÔNIMOS — 400 VERBOS PREPOSICIONADOS
200 SINÔNIMOS — 300 EXPRESSÕES DIVERSAS
100 VERBOS REFLEXIVOS — 500 LOCUÇÕES ADVERBIAIS
VOCABULÁRIO ADICIONAL — 500 VERBOS MAIS USADOS
PREFIXOS E SUFIXOS — SINÔNIMOS APROXIMADOS
IDIOTISMOS — IDIOMATISMOS

Cinco mil (5.000) palavras por afinidade em mais de 30 diferentes especialidades e mais de 20 outros assuntos sobre o Esperanto que você ficará surpreso.

Português baseado no Vocabulário Ortográfico Brasileiro e Pequeno Dicionário Brasileiro da Língua Portuguesa de Aurélio Buarque de Holanda Ferreira

"As grandes obras são executadas, não pela força, mas pela perseverança"
Johnson

"Eĉ guto malgranda, konstante frapante, traboras la monton granitan"
Zamenhof

"Querer, querer sempre com todas as forças"
Alfieri

"Não é batendo com uma esponja que pregarás um prego na parede"
Prov. Valáquio

À Guisa de Prefácio

"Os grandes homens nunca estão abandonados, porque vivem no pensamento de todos"
Joracy Camargo

"Afero bona kaj certa progresas ordinare malrapide kaj nur kun grandaj malhelpoj. Ne malĝoju tial, esperantistoj!... Ni laboru kaj esperu!
Zamenhof

"O gênio está sempre além ou aquém, nunca no presente"
H. Pereira da Silva

Preito de Honra a Zamenhof

Pandiá Pându

Zamenhof, crisógrafo da pena, irradiação vulcânica que fascina e encanta, cortejo de sensações sonoras que nos faz palpitar e sentir a saudade desse mago sedutor, mágico da expressão verbal, que com os seus tentáculos nos atrai, enleia, embriaga, tonteia, alucina.

Zamenhof, esse gênio prestidigitador do vocábulo, artista de encantos engalanados pela sensibilidade de alma, em cuja obra, através dos sentimentos das idéias, sob maravilhosa fascinação, a vida das palavras, os seus frêmitos, a sua beleza suntuosa, estão traduzidos como um símbolo estético de força e prestígio.

Pelo Esperanto, sobre o Esperanto, em torno do Esperanto esse gênio prodigioso nos cativa a alma. Não há na Terra outro gênio que nos legasse tanta beleza, tanto sentimento, tanta humanidade. Ler Zamenhof é sentir o ritmo da vida, é sentir a alma vibrátil e intangível das essências divinas. O Esperanto para esse mago da pena foi o símbolo da justiça, o amor à Humanidade, foi a sublime singeleza de um amor tão intenso, para o qual falham todos os tratados e a explicação científica tartamudeia. O seu devotamento, impressionante e comovente, quase fetichista, foi o resultado da alegria de bem viver pela Humanidade.

Idear Zamenhof é polarizar a alma pelo ritmo universal, é sentir a música pelas suas vibrações sonoras, é sentir a inexaurível potência criadora desse gênio, é sentir a sincronia de dois fluidos, o fluido magnético e o fluido sonoro do Esperanto: *"Simpla, fleksebla, vere internacia en siaj elementoj, Esperanto prezentas al la mondo civilizita la sole veran solvon de l' problemo de lingvo neŭtrala"*

Compreender o Esperanto é ser tocado pelo êxtase de sua divina sintaxe. Quem quiser sentir a volúpia de contemplar maravilhas, aprenda o Esperanto e faça uma demorada excursão através das obras de Zamenhof, e se verá assaltado por uma estranha fascinação pela visão criadora desse humanista. Os conceitos visando mais à sensibilidade que ao raciocínio: *"Ho, mia kor', ne batu maltrankvile, el mia brusto min ne saltu for!"*

A sua aspiração de verdade, exprimindo tanto quanto possível a radiosa beleza da vida; a exaltação nervosa do belo, a acuidade de observação, a disciplina rigorosa de todas as faculdades, o encanto dos comentários estão a serviço desse frêmito contínuo da expressão.

Dele irradiam, sob as lentejoulas de raros diamantes, o esplendor da forma e a cultura das ideias. O apuro de sua expressão genial é admirável. Zamenhof faz parte da galeria inconfundível dos grandes mestres que, no seu humanístico devotamento às letras, compreende as almas dos homens e mirifica os espíritos dos deuses. Sua personalidade já se firmara, quando inda criança, já sentia o digladiar dos homens incompreensíveis...

Por uma intuição original de perceber e sentir a seu modo, desprezou as inferioridades do plágio ou os deslizes da imitação, o gênio cria o estilo e fecunda a emoção que se comunica em todas as suas páginas de excelsa beleza espiritual desse grande esteta da pena. Dessa emoção resultou todo o contingente de beleza,

expressiva e impressiva, que desdobra nas suas obras. Zamenhof foi um artista integral por que, antes de tudo, foi um grande emotivo. Se fosse um melômano, teria feito a humanidade respirar sonoridade de intensos eflúvios. Teria feito os corações soluçarem pelos acordes ciciosos de um violino suplicante, cujas cordas conturbadas se perturbariam na trama das partituras reconciliando a dor e a esperança na mais pura efusão lírica. Se fosse pintor, teria sido o mago da Renascença, teria sido o artista dando a sua última pincelada principesca no quadro e, se escondendo, desapareceria, desprezando a consagração dos viajantes. Não teria Zamenhof plasmado legenda, ironizando gigantes, criado cultos, disciplinado a tinta sobre a tela, não teria humilhado a humanidade com a colossal epopeia dos gigantes, nem teria caricaturado os homens com as suas deformidades, suas vinganças, seus ódios, suas loucuras, suas máscaras de risos traiçoeiros; teria esse gênio imortal desentulhado andrajos transformando-os em púrpuras; revolvido farândolas transformando-as em centelhas. Contudo, tinha o esplendor do gênio se quisesse caricaturar o pecado.

Toda grande arte é adoração, mas não há adoração sem amor, e o amor de Zamenhof foi o amor à Humanidade. Através do Esperanto, feito daquela espiritualidade doce que caracteriza a sua obra, está refletida a ânsia evocativa de seu espírito. A sua obra é uma força clamorosa dos destinos. A sua vida tem lances épicos da vida dos heróis.

O Esperanto é um reservatório de grandes pensamentos, que submetidos ao microscópio da linguagem, revelam, na tinta que os reproduz, o calor e a fibra do sangue arterial que os alimenta.

Nas mãos dos que lhe descobriram o gênio, a força, a energia, o equilíbrio, os recursos, a vivacidade, o calor, a plástica e a fulguração, esta língua maravilhosa reproduz todos os mistérios da eurritmia grega e do número latino, que consistiam em integrar o pensamento na eternidade do ritmo.

O Esperanto é a alma cilíola e intangível das essências sonoras. É intensidade, movimento, harmonia, sentimento. O Esperanto, quando falado, nos dá uma maravilhosa sonoridade como a música, essência fluida de todas as artes.

O Esperanto é transparente, mas é também cor, tem o verde que nos dá esperança, tem o branco que nos traz paz. É poesia dos sentimentos, é música permanente dos vocábulos. Os afixos dançam tango em torno do radical, deslumbrando-nos com novas palavras, que vão ser a melodia da frase aos nossos ouvidos. Só os homens impassíveis não amam o Esperanto, não penetram nos seus remígios, não sentem pelos filtros sonoros a maviosa sinfonia das palavras. Sentir, viver o Esperanto é consolar-se com ele, é transcendentalizar-se dentro de seu encantamento. Essa obra genial criou raízes. A sua evolução, resultante da clarividência de um espírito que realizou a mais sublime aspiração de cultura, é o traslado de um temperamento inconciliável com os chavões de rotina, insubmisso à repetição metronômica de ideias consagradas. Como a palavra "saudade" que exprime a ausência e presença do ser amado, o Esperanto reparte-se entre os que se vão e os que ficam, e permanece o mesmo entre ambos. Desaparece, talvez, nos que morrem, mas estes, antes de se irem, levam como derradeiro consolo a certeza de que a *"belsona lingvo"* lhes guardará a memória nos corações que lhes ficam. Basta a palavra *"samideano"*, que está presente no vocabulário universal, como a Vitória Régia está no coração da Hileia Amazônica, para que o Esperanto não inveje língua alguma.

Zamenhof jamais suspeitara, quando inda menino, que o mundo tivesse para o seu, o nosso Esperanto essa retumbante admiração. Mas não foi só em Bologne-sur-Mer. O seu sucesso, vertiginoso, atravessou fronteiras, transpôs mares, alastrou-se por outros continentes, indomável nas suas andanças, empolgante no seu entusiasmo, veio sentir o olor das praias brasileiras e sentir de perto a imponência do nosso Pão-de-Açúcar.

Hoje neste Brasil de meu Deus, apesar das disparidades etnográficas, o Esperanto avança entre gregos e troianos, brancos e pretos, cafuzos e caribocas, deixando atrás de si uma formidável avalancha evangelizadora na conquista da meta final, que é ser a segunda língua de cada ser vivente neste terráqueo planeta.

Zamenhof morreu sem conhecer os prazeres da vida, mas morreu conhecendo a humanidade.

"Sa Jeunesse ne fut qu'un ténébreux orage."

Esperanto-Português
(Conversação)

Enkonduko — Introdução

Mi dediĉas tiun verkon kiel esprimo de mia dankemo al ĉiuj esperantistoj,
kiuj penis kaj penas pri la efektivigo de esperanto en la mondo.
La aŭtoro

Um livro pode ser agradável com muitas imperfeições,
e o mais fastidioso possível sem um único defeito.
Goldsmith

Ainda não se escreveu um livro que seja do agrado de todos.
Caracciolo

Não é pequeno serviço ajuntar o disperso, abreviar o longo, apartar o seleto.
Antônio de Sousa Macedo

Ajuntamos o disperso, abreviamos o longo, apartamos o seleto.
Assis Cintra

SUMÁRIO

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

ĜENERALAJ TITOLOJ - TÍTULOS GERAIS

UNUA PARTO — PRIMEIRA PARTE

Kritiki estas facile, fari malfacile.
De obras feitas, todos são mestres.
Criticar é mais fácil do que fazer.

ĈAPITRO I — CAPÍTULO I

1. SALUTESPRIMOJ — SAUDAÇÕES
2. DANKESPRIMOJ — AGRADECIMENTOS
3. POR ADIAŬI — PARA DESPEDIR-SE
4. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — FRASES DE USO DIÁRIO

ĈAPITRO II — CAPÍTULO II

5. KONVERSACIO EN ESPERANTO — CONVERSAÇÃO EM ESPERANTO
6. FREMDAJ LINGVOJ — LÍNGUAS ESTRANGEIRAS
7. KONVERSACIO PER TELEFONO — CONVERSAÇÃO PELO TELEFONE
8. PUBLIKAJ INTERRILATOJ — RELAÇÕES PÚBLICAS
9. SOCIA KUNVIVADO — CONVIVÊNCIA SOCIAL
10. POR VIZITI — PARA VISITAR
11. OKAZA RENKONTO — ENCONTRO OCASIONAL
    (GRAMATIKO – I)
12. RENKONTO — ENCONTRO
13. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — FRASES DE USO DIÁRIO

Zorgu vian metion kaj ne miksu vin en alian.
Não meta o nariz onde não lhe compete.

ĈAPITRO III — CAPÍTULO III

14. DEMANDAJ FRAZOJ — FRASES INTERROGATIVAS
15. ORDONAJ FRAZOJ — FRASES IMPERATIVAS
16. EKKRIAJ FRAZOJ — FRASES EXCLAMATIVAS
17. JESAJ FRAZOJ — FRASES AFIRMATIVAS
18. NEAJ FRAZOJ — FRASES NEGATIVAS
19. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — FRASES DE USO DIÁRIO
    (GRAMATIKO – II)

Gardu min Dio kontraŭ amikoj, kontraŭ malamikoj mi gardos min mem.
Dos amigos me guarde Deus, que dos inimigos me guardarei eu.

Ĉapitro IV — Capítulo IV

Kiu ŝtelas groson estas ŝtelisto, kiu ŝtelas milojn estas financisto.
Quem rouba um tostão é ladrão, quem rouba um milhão é barão.

Ĉapitro V — Capítulo V

Ĉapitro VI — Capítulo VI

Kio al unu donas forton, al alia donas morton.
O que é bom para um, pode não ser para outro.

Ĉapitro VII — Capítulo VII

Se kalumnio ne brulas, ĝi almenaŭ makulas.
Se a calúnia não queima, pelo menos mancha

Silento estas konsento — *quem cala consente.*

Inter la blinduloj regas la strabuloj.
Em terra de cegos, quem tem um olho só é rei.

Ĉapitro VIII — Capítulo VIII

Ĉapitro IX — Capítulo IX

Unu hirundo printempon ne alportas.
Uma andorinha só não faz verão.

Ĉapitro X — Capítulo X

La forestanto ĉiam estas malprava.
O ausente nunca tem razão.

Ĉapitro XI — Capítulo XI

Infano ne krias, patrino ne scias kiu ne petas, tiu ne ricevas.
Quem não chora, não mama.

Ĉapitro XII — Capítulo XII

59. ĈE LA HOTELO — NO HOTEL
60. ĈE LA PORDISTEJO — NA PORTARIA
61. POR LUI ĈAMBROJN — PARA ALUGAR QUARTOS
62. EN LA DORMOĈAMBRO — NO QUARTO DE DORMIR
63. ENLITIĜO KAJ ELLITIĜO — DEITAR E LEVANTAR
(GRAMATIKO – XXI)
64. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — FRASES DE USO DIÁRIO
(GRAMATIKO – XXII)

Kiu multte deziras, nenion akiras
Quem tudo quer, tudo perde.

Ĉapitro XIII — Capítulo XIII

65. EN LA RESTORACIO — NO RESTAURANTE
(GRAMATIKO – XXIII)
66. EN LA MANĜOĈAMBRO — NO REFEITÓRIO
67. TAGMANĜO, VESPERMANĜO — ALMOÇO, JANTAR
68. EN LA KAFEJO — NO CAFÉ
69. ALIAJ DIRMANIEROJ — OUTRAS EXPRESSÕES
(GRAMATIKO – XXIV)

Pli facile estas malbonon eviti ol korekti
Mais vale prevenir que remediar.

Ĉapitro XIV — Capítulo XIV

70. AĈETOJ KAJ VENDOJ — COMPRAS E VENDAS
71. ĈE LA ŜTOFBUTIKO — NA LOJA DE TECIDOS
72. ĈE LA ŜUVENDEJO — NA SAPATARIA
73. ĈE LA HORLOĜEJO — NA RELOJOARIA
(GRAMATIKO – XXV)
74. ĈE LA LIBROVENDEJO — NA LIVRARIA
(GRAMATIKO – XXVI)
75. ĈE LA TAJLORO — NO ALFAIATE
(GRAMATIKO – XXVII)
76. ĈE LA APOTEKO — NA FARMÁCIA
(GRAMATIKO – XXVIII)
77. ĈE LA OPTIKISTO — NA ÓTICA
(GRAMATIKO – XXIX)
78. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — FRASES DE USO DIÁRIO

Se Dio ne volas, sanktuloj ne helpos.
Quando Deus não quer, os santos não ajudam.

Ĉapitro XV — Capítulo XV

79. ĈE LA MONŜANĜEJO — NA CASA DE CÂMBIO
(GRAMATIKO – XXX)
80. ĈE LA VOJAĜOFICEJO — NA AGÊNCIA DE VIAGEM
(GRAMATIKO – XXXI)
81. EN LA PASPORTA FAKO — NA SEÇÃO DE PASSAPORTES
82. ĈE LA BILETVENDEJO — NA BILHETERIA
83. EN LA AKCEPTEJO — NA SALA DE RECEPÇÃO

Grandaj malbonoj — grandaj rimedoj
Para grandes males — grandes remédios

ĈAPITRO XVI — CAPÍTULO XVI

For de l' okuloj, for de la koro
Longe dos olhos, longe do coração.

ĈAPITRO XVII — CAPÍTULO XVII

Homo proponas, Dio disponas.
O homem põe, Deus dispõe.

ĈAPITRO XVIII — CAPÍTULO XVIII

Ne ekzistas regulo sen escepto.
Não há regra sem exceção.

ĈAPITRO XIX — CAPÍTULO XIX

De mia vivo aranĝo estas trinko kaj manĝo.
Meu programa de viver é bem comer e beber.

Ĉapitro XX — Capítulo XX

Unueco donas fortecon — *A união faz a força*

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

SPECIFA VORTARETO — VOCABULÁRIO ESPECÍFICO

DUA PARTO — SEGUNDA PARTE

Se vi serĉas nur perfektajn amikojn, vi restas sen amikoj.

Kiu ne scias kaj scias, ke li ne scias, estas humila: helpu lin!
Kiu scias kaj ne scias, ke li scias, dormas: veku lin!
Kiu scias kaj scias, ke li scias, estas saĝa: sekvu lin!

Quem não sabe e sabe que não sabe, é humilde: ajude-o!
Quem sabe e não sabe que sabe, esta dormindo: desperte-o!
Quem sabe e sabe que sabe, é sábio: siga-o!

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

SPECIALA VORTARETO — VOCABULÁRIO ESPECIAL

TRIA PARTO — TERCEIRA PARTE

Traduki bone ne signifas traduki laŭvorte, sed reprodukti en alia lingvo la precizan sencon de la ideo.
Ivo Lapenna

Se vi serĉas nur perfektajn amikojn, vi restas sen amikoj.

Kiu ne scias kaj scias, ke li ne scias, estas humila: helpu lin!
Kiu scias kaj ne scias, ke li scias, dormas: veku lin!
Kiu scias kaj scias, ke li scias, estas saĝa: sekvu lin!

Quem não sabe e sabe que não sabe, é humilde: ajude-o!
Quem sabe e não sabe que sabe, esta dormindo: desperte-o!
Quem sabe e sabe que sabe, é sábio: siga-o!

Senlaboreco estas patrino de ĉiuj malvirtoj.
A ociosidade é mãe de todos os vícios.

Saĝulo scias ion, sed neniu scias ĉion.
O sábio sabe alguma coisa, mas ninguém sabe tudo.

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

ESPERANTO	**INGLÊS**	**FRANCÊS**	**ITALIANO**	**ESPANHOL**	**PORTUGUÊS**
Bonan tagon!	Good day!	Bon jour!	Buon giorno!	Buenos dias!	Bom dia!
Bonan vesperon!	Good evening!	Bonne soir!	Buona sera!	Buenas tardes!	Boa tarde!
Bonan nokton!	Good night!	Bonne nuit!	Buon a notte!	Buenas noches!	Boa noite!
Ĝis revido!	So long!	Au revoir!	Arriverderci!	Hasta la vista!	Até a vista!
Ĝis baldaŭ!	See you later!	A bientôt!	A presto!	Hasta luego!	Até logo!

Ĉio, kio troviĝas en tiu ĉi libro, devas esti rigardata kiel plezuriga kaj ĝojiga por ĉiuj brazilaj esperantistoj.
La Aŭtoro

Esperanto estas lingvo lernenda, uzenda, memorenda, parolenda, disvastigenda, akceptenda, skribenda, legenda, transsigenda.

ĈAPITRO I — CAPÍTULO I

1. SALUTESPRIMOJ — *SAUDAÇÕES*

1. Prezentu miajn respektajn salutojn al via edzino. — *Apresente minhas saudações respeitosas à sua esposa.*
2. Ĉu estas permesite prezenti: Jen estas sinjoro... — *Se me permite apresentar: Eis aqui o senhor...*
3. Kun kiu mi havas la honoron paroli? — *Com quem tenho a honra de falar?*
4. Salutu vian edzinon en mia nomo. — *Cumprimente sua esposa em meu nome*
5. Dio donu al vi ĉian feliĉon. — *Que Deus lhe dê toda felicidade.*

6. Mi deziras al vi ĉion bonan! — *Desejo-lhe bons êxitos!*
7. Bonan vesperon, sinjorino..! — *Boa tarde, senhora..!*
8. Ĉu ĉi tie loĝas sinjoro... ? — *É aqui que mora o senhor... ?*
9. Per kio mi povas servi vin? — *Em que lhe posso ser útil?*
10. Bonan vesperon, sinjoro..! — *Boa tarde, senhor..!*

11. Salutojn al sinjorino..! — *Saudações à senhora..!*
12. Permesu, ke mi prezentu min. — *Com licença que me apresente.*
13. Bonan nokton, kara amikino! — *Boa noite, cara amiga!*
14. Ĝis revido! Estas malfrue! — *Até logo! É tarde!*
15. Ĉu vi forgesis saluti min? — *Você se esqueceu de me cumprimentar?*

16. Ĉu vi estas fraŭlino... ? — *Você é a senhorinha... ?*
17. Kiel vi fartas? — *Como vai você?*
18. Dankon, bone! kaj vi mem? — *Bem, obrigado! E você?*
19. Bonvolu eksidi, fraŭlino! — *Queira sentar-se!*
20. Mi estas hejme ĉiuvespere. — *Estou em casa todas as tardes.*

21. Kiel fartas via familio? — *Como passa a sua família?*
22. Ĉiuj estas bonfartaj. — *Todos vão bem de saúde.*
23. Kiel vi fartas? — *Como vai você?*
24. Dankon, bone! Kaj vi mem? — *Obrigado, bem! e você?*
25. Mi ĝojas konatigi kun vi. — *Alegra-me conhecê-lo.*

26. Bonan vesperon, sinjorino! — *Boa tarde, senhora!*
27. Bonan tagon, fraŭlino! — *Bom dia, senhorita!*
28. Bonan nokton, sinjoro! — *Boa noite, senhor!*
29. Kiel fartas via familio? — *Como vai a família?*
30. Je via sano, kara amiko! — *À sua saúde, caro amigo!*

31. Bonan matenon, fraŭlino! — *Bom dia, senhorita!*
32. Bonan nokton, kara amiko. — *Boa noite, caro amigo.*
33. Mi estas je via dispono. — *Estou às suas ordens.*
34. Jen estas gesinjoroj. — *Eis os senhores...*
35. Pardonu, ke mi ĝenas vin. — *Perdoe-me se lhe estou molestando.*

36. Kiel vi fartas? — *Como vai você?*
37. Mi fartas bone, kaj vi? — *Vou passando bem, e você?*
38. Dankon, bone! kaj vi mem? — *Bem, obrigado!E você?*
39. Fartu bone, ĝis revido! — *Passe bem, até à vista!*
40. Bonan matenon, fraŭlino. — *Bom dia, senhorita.*

41. Ĉu vi bonfartas? — *Você está bem de saúde?*
42. Jes, mi tre bonfartas. — *Sim, estou muito bem de saúde.*
43. Ĉiuj estas bonfartaj. — *Todos passam bem.*
44. Mi estas tre kontenta. — *Estou contentíssimo.*
45. Salutu vian familion! — *Saudações à sua família!*

46. Bonvenon, gesinjoroj! — *Sejam benvindos, senhores!*
47. Bonan tagon, sinjoro! — *Bom dia, senhor!*
48. Mi havas peton al vi. — *Tenho um pedido a fazer-lhe.*
49. Ne faru ceremoniojn! — *Não faça cerimônias!*
50. Ĝis revido, fartu bone! — *Até a vista, passe bem!*

51. Vi estas tre afabla. — *Você é muito amável.*
52. Mi estas sinjoro... — *Sou o senhor...*
53. Ĝis baldaŭa revido! — *Até revermos, brevemente!*
54. Al plezura revido! — *Até ter o prazer de vê-lo!*
55. Multe da plezuro! — *Muito prazer!*

56. Bonan vesperon! — *Boa tarde! Boa noite!*
57. Bonan matenon! — *Bom dia!*
58. Bonan nokton! — *Boa noite!*
59. Bonan tagon! — *Bom dia!*
60. Ĝis revido! — *Até a vista!*

61. Mi estas kontenta. — *Estou contente.*
62. Mia nomo estas... — *O meu nome é...*
63. Mi gratulas vin! — *Parabéns!*
64. Mi vin salutas! — *Eu o cumprimento!*
65. Dio vin benu! — *Deus o abençoe!*

66. Bonvolu enveni! — *Queira entrar!*
67. Bonvolu eniri! — *Queira entrar!*
68. Bonvolu eliri! — *Queira sair!*
69. Bonvolu aŭdi! — *Queira ouvir!*
70. Bonvolu diri! — *Queira dizer!*

71. Ĝis postmorgaŭ! — *Até depois de amanhã!*
72. Feliĉan jaron! — *Feliz ano!*
73. Je via sano! — *À sua saúde!*
74. Je nia sano! — *À nossa saúde!*
75. Bonan farton! — *Saúde!*

76. Ĝis dimanĉo! — *Até domingo!*
77. Ĝis morgaŭ! — *Até amanhã!*
78. Ĝis baldaŭ! — *Até breve!*
79. Fartu bone! — *Passe bem!*
80. Tiel estu! — *Assim seja!*

81. Kun plezuro! — *Com muito gosto!*
82. Bonvenon! — *Boas vindas!*
83. Saluton! — *Olá! Salve!*
84. Prave! — *Apoiado!*
85. Adiaŭ! — *Adeus*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

esti je dispono — *estar às ordens;* **esti al dispono —** *estar às ordens;* **bedaŭresprimo —** *desculpas;* **ĉiuvespere —** *todas as tardes;* **ĉiumatene —** *todas as manhãs;* **sidigi sin —** *assentar-se;* **sidiĝi —** *assentar-se;* **sidi —** *estar assentado;* **ĝeni sin —** *perturbar-se;* **ĝeni —** *molestar, perturbar;* **entrepreni —** *empreender;* **esti hejme —** *estar em casa;* **iri hejmen —** *ir para casa;* **sukcesi —** *ter bom êxito;* **malsukcesi —** *ser mal sucedido;* **konatiĝi —** *travar relações;* **konatiĝi —** *fazer-se conhecido;* **mansigni —** *acenar com a mão;* **bonfarti —** *passar bem (de saúde);* **moŝtulo —** *grande personagem*

SALUTOJ - SAUDAÇÕES

SALUTON!

ĜIS REVIDO!

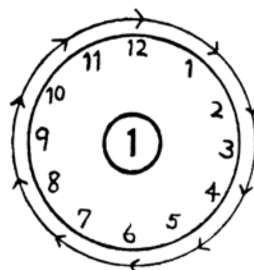
ĜIS BALDAŬ!

ĜIS MORGAŬ!

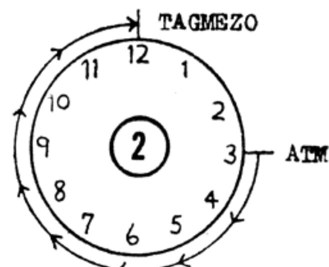
ADIAŬ!

ĜIS POST MORGAŬ!

KIEL VI FARTAS?

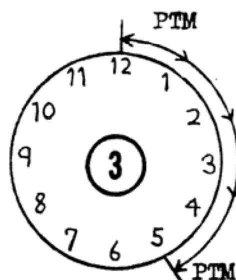

ĜIS BALDAŬA REVIDO!

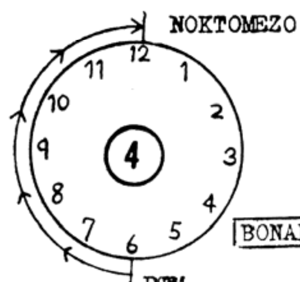

BONAN MATENON! BONAN TAGON!

BONAN TAGON!

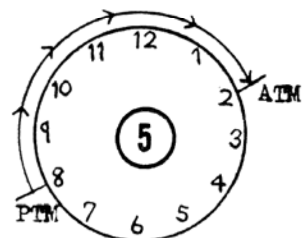

BONAN VESPERON!

BONAN NOKTON!

BONAN VESPERON!

BONAN NOKTON!

1. SALUTON, ĜIS REVIDO, ĜIS BALDAŬ, ĜIS MORGAŬ, ADIAŬ, ĜIS POST MORGAŬ, KIEL VI FARTAS *(a qualquer hora do dia ou da noite)*

2. BONAN MATENON *(de 3 horas da manhã ao meio-dia)* BONAN TAGON *(geralmente durante o dia)*

3. BONAN TAGON *(não só usamos pela manhã como também durante a tarde)* BONAN VESPERON *(geralmente de 3 horas da tarde até as 9 da noite)*

4. BONAN VESPERON *(geralmente de 2 horas da tarde até as 9 da noite)*
   BONAN NOKTON *(para despedida, geralmente, de 8 da noite em diante ou mesmo quando já se acha escuro (não se tratando de despedida), devemos dar "*BONAN NOKTON*" depois de 8 horas da noite em diante)*

5. BONAN NOKTON *(de 8 horas da noite ou quando já está escuro até 2 horas da manhã)*

La Espero

L. L. Zamenhof

En la mondon venis nova sento,
Tra la mondo iras forta voko
Per flugiloj de facila vento
Nun de loko flugu ĝi al loko.

Ne al glavo sango soifanta
Ĝi la homan tiras familion:
Al la mond′ eterne militanta
Ĝi promesas sanktan harmonion.

Sub la sankta signo de l′ espero
Kolektiĝas pacaj batalantoj,
Kaj rapide kreskas la afero
Per laboro de la esperantoj.

Forte staras muroj de miljaroj
Inter la popoloj dividitaj;
Sed dissaltos la obstinaj baroj,
Per la sankta amo disbatitaj.

Sur netrala lingva fundamento,
Komprenante unu la alian,
La popoloj faros en konsento
Unu grandan rondon familian.

Nia diligenta kolegaro
En laboro paca ne lasiĝos,
Ĝis la bela sonĝo de l′ homaro
Por eterna ben′efektiviĝos.

2. DANKESPRIMOJ — *AGRADECIMENTOS*

1. Mi ne scias kiel danki al vi pro la granda farita servo. — *Não sei como agradecer-lhe o serviço que me prestou.*
2. Vi faris al mi servon, kiun mi ne povas forgesi. — *Você me prestou um serviço do qual não me posso esquecer.*
3. Alprenu la esprimon de mia profunda dankemo. — *Aceite a expressão de meu profundo agradecimento.*
4. Mi petas vin akcepti miajn senkulpigojn. — *Peço-lhe receber de bom grado as minhas desculpas.*
5. Mi neniam forgesos, kion vi faris por mi. — *Nunca me esquecerei do que você fez por mim.*

6. Mi estis rekompencita per via agrabla societo. — *Senti-me recompensado pela sua agradável companhia.*
7. Mi konservos eternan dankemon al vi. — *Terei um eterno agradecimento a você.*
8. Mil dankojn pro via granda servemo. — *Mil agradecimentos pela sua cortesia.*
9. Mi estas multe danka al vi pro tio. — *Sou-lhe muito agradecido por isso.*
10. Pardonu al mi, ke mi tiel faras. — *Perdoe-me por fazer assim.*

11. Ne faru ceremoniojn, mi petas! — *Não faça cerimônias, por favor!*
12. Tio ne estas inda je parolado. — *Não vale a pena falar nisso.*
13. Mi proponas ĝin al vi tutkore. — *Ofereço-lhe cordialmente.*
14. Mi ŝuldas al vi multan dankon. — *Devo-lhe muita gratidão.*
15. Mi ne scias kiel danki al vi. — *Não sei como agradecer-lhe.*

16. Mi devas ankoraŭ danki pro tio. — *Devo agradecer por isso.*
17. Mi estus al vi dankema se vi... — *Ser-lhe-ia agradecido se você...*
18. Dankon! Mi tre (multe) dankas! — *Obrigado! Muito obrigado!*
19. Mi tre dankas al vi pro tio. — *Agradeço-lhe muito por isso.*
20. Akceptu ĉiujn miajn dankojn. — *Aceite todos os meus agradecimentos.*

21. Mi estos eterne danka al vi. — *Ser-lhe-ei eternamente grato.*
22. Vi estas, efektive, tro bona. — *V. é, realmente, muito bondoso.*
23. Unue lasu min gratuli vin. — *Deixe-me dar-lhe os parabéns.*
24. Tre bone, mi dankas; kaj vi? — *Muito bem, obrigado; e você?*
25. Senkulpigu min, mi petas! — *Desculpe-me, por favor!*

26. Vi min ŝuldigos senfine — *V. obsequiar-me-ia muitíssimo*
27. Mi redonos dankon al vi — *Reitero-lhe meus agradecimentos*
28. Mi ŝuldas al vi multan dankon — *Devo-lhe muitos agradecimentos*
29. Mi devas senkulpigi min — *Devo pedir desculpas*
30. Mi volu fari pli multe — *Quisera fazer muito mais*

31. Kiel vi fartas? — *Como vai você?*
32. Tre bone, kaj vi? — *Muito bem, e você?*
33. Sufiĉe bone, mi dankas — *Regularmente, obrigado*
34. Mi estas via ŝuldanto — *Sou-lhe (grato) devedor*
35. Mi dankas al vi, adiaŭ! — *Muito obrigado, adeus!*

36. Vi multe honoras min — *Você muito me honra*
37. Mi tre dankas al vi — *Agradeço-lhe muito*
38. Bonvolu min pardoni — *Queira me perdoar*
39. Multan dankon, amiko — *Muito obrigado, amigo*
40. Mi tiom ne indas — *Não mereço tanto*

41. Mi multe dankas vin — *Agradeço-lhe muito*
42. Ne estas mia kulpo — *Não é culpa minha*
43. Ne estis lia kulpo — *Não foi culpa dele*
44. Plej bonan dankon! — *Meus melhores agradecimentos!*
45. Mi tre dankas vin! — *Agradeço-lhe muitíssimo!*

46. Mi multe dankas! — *Agradeço-lhe muito!*
47. Pardonu, fraŭlino— *Perdão, senhorinha*
48. Mi vin gratulas! — *Felicito-lhe!*
49. Mi dankas al vi! — *Fico-lhe agradecido!*
50. Nedankinde! — *Não há de quê!*

51. Tio estas nenio — *Isso não é nada*
52. Dio savu min! — *Deus me salve!*
53. Dio savu vin! — *Deus o salve!*
54. Dank' al Dio! — *Graças a Deus!*
55. Dankon, same! — *Agradecido, igualmente!*

56. Danke al vi — *Graças a você*
57. Pardonon! — *Perdão!*
58. Pardonu! — *Perdoe!*
59. Mi petas! — *Por favor!*
60. Dankon! — *Obrigado!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

afabla — *afável, amável, gentil*; **ĝentila** — *cortês, polido*; **danke al** — *graças a*; **ŝuldi** — *dever (dinheiro, favor, etc.)*; **devi** — *dever, ter que, ter de*; **saluta pafo** — *salva de tiro*; **saluti** — *saudar, cumprimentar*; **esperi** — *esperar, ter esperança*; **atendi** — *esperar, aguardar*; **dankema** — *agradecido, reconhecido*

3. POR ADIAŬI — *PARA DESPEDIR-SE*

1. Mi multe bedaŭras, ke vi forveturas (foriras) tiel rapide — *Sinto muito que você vai partir tão depressa*
2. Mi havos la plezuron revidi vin ĉe mia reveno — *Terei o prazer de revê-lo na minha volta*
3. Mi gratulas vin, belan vojaĝon vi entreprenos — *Felicidades para você, uma bela viagem você vai empreender*
4. Estu konvinkita, ke mi neniam forgesos vin — *Esteja certo de que jamais me esquecerei de você*
5. Rekomendu min al fraŭlino via fratino! — *Dê recomendações à senhorita sua irmã!*

6. Rekomendu min al sinjorino via edzino! — *Dê minhas recomendações à senhora sua esposa!*
7. Kial disiĝi unu de la alia tiel rapide! — *Por que separar-nos assim tão depressa!*
8. Mi ne povas prokrasti mian forveturon — *Não posso adiar a minha partida*
9. Mi skribos al vi, tuj kiam mi alvenos — *Escrever-lhe-ei assim que eu chegar*
10. Estu certa, ke ni nin baldaŭ revidos — *Fique certo, que breve nós nos veremos*

11. Bonan vojaĝon! — Adiaŭ! — Ĝis revido! — *Boa viagem! — Adeus! — Até a vista!*
12. Rekomendu min al sinjoro via edzo — *Dê recomendações ao senhor seu esposo*
13. Li diris adiaŭ al ŝi, kaj foriris — *Ele lhe disse adeus e partiu*
14. Mi deziras al vi bonan sukceson — *Desejo-lhe bons êxitos*
15. Mi ne volas ĝeni vin pli longe — *Não quero molestá-lo por mais tempo*

16. Mi esperas revidi vin baldaŭ! — *Espero revê-lo brevemente!*
17. Mi kondukos vin al stacidomo — *Vou levá-lo à estação*
18. Mi deziras al vi ĉion bonan — *Desejo-lhe tudo de bom*
19. Mi esperas vidi vin baldaŭ — *Espero vê-lo brevemente*
20. Ne forgesu skribi al mi! — *Não se esqueça de me escrever!*

21. Je kioma horo vi forveturos? — *A que horas você vai partir?*
22. Bonan vojaĝon al vi! — *Boa viagem para você!*
23. Ĝis revido! Fartu bone! — *Até a vista! Passe bem!*
24. Fartu bone! Ĝis baldaŭ! — *Passe bem! Até breve!*
25. Dankon! Bonan someron al vi — *Obrigado! Bom verão para você!*

26. Ĉu vi volas jam foriri? — *Você já quer nos deixar?*
27. Salutojn al fraŭlino... — *Saudações à senhorita...*
28. Salutu vian familion! — *Dê saudações à família!*
29. Salutojn al sinjoro... — *Saudações ao senhor...*
30. Bonan veturadon! [1]— *Feliz viagem!*

31. Estu kore bonvena! — *Seja cordialmente bem-vindo!*
32. Adiaŭ mia filino! — *Adeus minha filha!*
33. Feliĉan vojaĝon! — *Feliz viagem!*
34. Vi estu feliĉa! — *Seja feliz!*
35. Bonan voja ĝon! — *Boa viagem!*

36. Ĝis baldaŭ! — *Até breve!*
37. Ĝis revido! — *Até a vista!*
38. Bonŝancon! — *Boa sorte!*
39. Bonvenon! — *Boas vindas!*
40. Adiaŭ! — *Adeus!*

[1] *Viagem por via terrestre*

preni konsilon de — *tomar conselho de;* **ĉiumomente —** *a todo momento;* **neatenti —** *não prestar atenção;* **sencele —** *às cegas, ao acaso;* **doni konsilon al —** *dar conselho a;* **ĉiumomente —** *a todo instante;* **celi al iu —** *referir-se ou visar a alguém;* **malrajti —** *não ter o direito de;* **rajtigi —** *autorizar, habilitar;* **komplezo —** *favor, gentileza, obséquio;* **malhelpi —** *atrapalhar, prejudicar;* **misaŭdi —** *ouvir mal, não entender;* **rajti —** *ter o direito de, ter licença;* **amuziĝi —** *distrair-se, divertir-se;* **favoro —** *favor, graça;* **por kio —** *para que (finalidade);* **por ke —** *para que, a fim de que;* **helpi —** *ajudar, auxilia;* **ekhavi —** *conseguir;* **havigi —** *conseguir, obter, arranjar;* **aŭdi —** *ouvir dizer, ouvir;* **finiĝi —** *acabar, terminar (int.);* **fini —** *acabar, concluir (tr.);* **trakti —** *tratar (de assunto);* **opinii —** *achar, opinar, ser de opinião;* **trovi —** *achar, deparar, encontrar;* **pensi —** *achar, julgar, pensar;* **kaŭzo —** *causa, motivo, razão;* **ema —** *inclinado, sujeito, propenso;* **enui —** *aborrecer-se, enfastiar-se;* **emo —** *gosto, vontade, propensão;* **temi** — *tratar (de assunto*)

4. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Se iu hodiaŭ vespere deziros vidi min, diru al ĝi, ke mi estas tre okupita [2] — *Se alguém, hoje de tarde, desejar ver-me, diga-lhe que estou muito ocupado*
2. Mi vidas la krimojn elfaratajn ĉiutage sur la stratoj — *Vejo os crimes perpetrados diariamente nas ruas*
3. Li skribis al mi tute malveran raporton pri la afero — *Ele escreveu-me um relatório inteiramente falso sobre o assunto*
4. Mi vin forpermesos, kondiĉe, ke vi revenu postmorgaŭ — *Dou-lhe licença de se ausentar, sob a condição de que você regresse depois de amanhã*
5. Kiam mi iras al Parizo, mi gastas ĉe miaj amikoj — *Quando vou a Paris, hospedo-me em casa de amigos*

6. Li ne diris eĉ unu vorton pri ĉio ĉi al iu [3]— *Ele não disse a ninguém nem uma palavra acerca de tudo isto*
7. Diru al ŝi, ke mi deziras, ke ŝi estu silenta — *Diga-lhe que desejo que ela fique calada*
8. Hodiaŭ estas la dek unua de oktobro [4] — *Hoje são onze de outubro*
9. Mirigita de liaj vortoj, mi eliris el la domo — *Estonteado com as suas palavras, saí de casa*
10. Ĉio, kion mi diris, estas tio, kion mi aŭdis — *Tudo o que disse, é o que ouvi*

11. Sur la tablo sin trovis multe mono [5] — *Em cima da mesa havia muito dinheiro*
12. Ke vi prosperu, estas mia fervora deziro! — *Que você seja bem sucedido, são os meus votos fervorosos!*
13. Mi pasigis la tutan tagon kun mia amiko — *Passei o dia inteiro com meu amigo*
14. Mi jam estis elirinta, kiam ili alvenis — *Eu já havia saído, quando eles chegaram*
15. Li ne nur ŝtelis, sed ankaŭ mortigis — *Ele não só roubou, como também matou*
16. Ni restos en via domo almenaŭ du horojn — *Ficaremos em sua casa pelo menos duas horas*
17. Li rifuzis labori, tial mi eksigis lin — *Ele se recusou a trabalhar, por isso eu o demiti*
18. Kie regas la forto, tie rajto silentas — *Onde há força, não há direito*
19. Li estas tiel bona, ke mi pardonas ĉion — *Ele é tão bom que perdoo tudo*
20. Li eĉ pensis ke mi estis mensoginta — *Ele mesmo chegou a pensar que eu havia mentido*

21. Mi iros, konsente, ke vi ankaŭ estu tie — *Irei desde que você esteja lá*
22. Sed pro kio kaŝi al li vian amon? — *Mas por que esconder-lhe o seu amor?*
23. Ŝi malkovris (malfermis) la okulojn — *Ela abriu (descobriu) os olhos*
24. Mi havigos al mi tiom, kiom mi povos — *Vou arranjar tanto quanto puder*
25. Mi prenos sur min tiun ĉi aferon [6] — *Vou resolver este assunto*

26. Nenial li subite foriris de la kinejo — *Sem nenhuma razão ele de repente retirou-se do cinema*
27. Mi zorgu, ke li nenion povu difekti — *Tomemos cuidado para que ele não estrague nada*
28. Ŝi obstinis respondi ĉiam la samon — *Ela teimou em responder sempre o mesmo*
29. Se li venos, salutu lin en mia nomo — *Se ele vier, cumprimente-o em meu nome*
30. Per kio mi povas esti utila al vi? — *Em que lhe posso ser útil?*

31. Vi iros hejmen kaj restos hejme — *Você irá para casa e ficará lá*
32. Mi estis vundita per poŝtranĉilo — *Fui ferido com um canivete*
33. La egoistoj nur vivas por si mem — *Os egoístas só vivem para si mesmos*
34. Mi pasigis la tutan tagon ĉe li — *Passei todo o dia em casa dele*
35. Mi konsentas kondiĉe, ke li venos — *Consinto desde que ela venha*

36. Mi neniam skribis tiel malbone — *Nunca escrevi tão mal*
37. Metu vian manon for de mia kolo — *Tire sua mão do meu pescoço*

---

[2] *Observe que "**iu**" não indica o sexo, portanto, "**ĝi**" é usado aqui acertadamente.*

[3] *Por questão de eufonia, a melhor forma é "**pri ĉio ĉi**", do que "**pri ĉio tio ĉi**" ou "**pri ĉio ĉi tio**".*

[4] *Observe que em português usamos os "cardinais", mas em esperanto os ordinais.*

[5] *É muito comum ver-se os verbos "**trovi sin**" (achar-se) ou "**troviĝi**" (encontrar-se) para o verbo "haver" impessoal em português.*

[6] *Acusativo que indica movimento moral, como: **Kalkulu sur min,** conte comigo; **mi prenos sur min,** tomarei a meu cargo; **preni sur sin,** tomar a seu cargo, etc.*

38. Mi plivolas labori ol promeni — *Prefiro trabalhar a passear*
39. Li parolas kvazaŭ li ŝin vidis — *Ele falou como se a tivesse visto*
40. Mi pensis, ke ŝi estas treege bela — *Pensei que ela fosse extremamente bonita*

41. Ŝi estas tiel ruza kiel afabla — *Ela é tão astuta quanto afável*
42. Mi kaŝis al ŝi mian amon [7] — *Escondi-lhe o meu amor*
43. Li sin ĵetis sur la malamikon — *Ele se lançou sobre o inimigo*
44. La okazo ne estis neatendita — *O momento não era inesperado*
45. Ŝi ne povis respondi pro timo — *Ela, de medo, não pode responder*

46. Ŝi diris nenion al mia amiko — *Ela não disse nada ao meu amigo*
47. Sendube io neatendita okazas — *Sem dúvida ocorreu algo inesperado*
48. Li ne vivos pli ol unu tago — *Ele não viverá mais que um dia*
49. Ŝi prezentis al mi la manon — *Ela ofereceu-me a mão*
50. Mi kriegis pro la dolorego — *Bradei por causa da dor intensa*

51. Li ekstreme deziras saĝiĝi — *Ele deseja extremamente tornar-se um sábio*
52. Ŝi malkovris la okulojn [8] — *Ela abriu os olhos*
53. Plejofte mi forgesas, ke... — *Muitas vezes me esqueço que...*
54. Kiun libron vi bezonas? [9]— *Que (qual) livro você quer?*
55. Kian libron vi bezonas? [10]— *Que (espécie de) livros você quer?*

56. Mi ne scias kial li ploras — *Não sei porque ele chora*
57. Mi ne faros unu paŝon plu — *Não darei mais um passo*
58. Ĉu pluvos hodiaŭ vespere? — *Choverá hoje de tarde?*
59. Mi donis la monon prunte — *Dei o dinheiro sob empréstimo*

60. Mi prenis la monon prunte — *Tomei o dinheiro sob empréstimo*

61. Li diris ion al mia amiko — *Ele disse algo ao meu amigo*
62. Atendu, ĝis mi revenos [11] — *Espere até eu voltar*
63. Kiel eble plej baldaŭ [12] — *O mais depressa possível*
64. Ne decas, ke vi tion faru — *Não convém que você faça isso*
65. Prosperis al mi trovi [13] — *Tive a sorte de encontrar*

66. Ni trinku kaj kantu gaje — *Bebamos e cantemos com alegria*
67. Kies estas tiu ĉi mono? — *De quem é este dinheiro?*
68. Ŝi estas adorinda virino — *Ela é uma mulher adorável*
69. Pli kaj pli mi amas ŝin — *Amo-a cada vez mais*
70. Dum li vendis, mi atendis — *Enquanto ele vendia, eu aguardava*

71. Tiam la malfeliĉo okazis — *Então ocorreu a desgraça*
72. Mi volas lerni danci [14] — *Quero aprender a dançar*
73. Ĉies ideo estas diversa — *É diferente a ideia de cada um*
74. Ĉe ni, oni tion ne faras — *Cá entre nós, não se faz isso*
75. Kia laciga bopatrino! — *Que sogra cansativa!*

76. Tiu tasko estas laciga — *Essa tarefa é difícil*
77. Mi alvenos sabaton [15] — *Chegarei num sábado*
78. Mi eniras en la domon — *Entrei para dentro de casa*

---

[7] *Devemos usar "**al**" depois do verbo "**kaŝi**", e não "**de**" como em português. Vejamos: **Mi kaŝis al li,** escondi-me dele; **kaŝi al,** esconder de; **kaŝata al,** escondido de, etc.*

[8] *Observe quanto ao sentido de "**malkovri**" (descobrir, desvendar) e "**malfermi**" (abrir, decerrar).*

[9] *Não confunda "kia" com "kiu".*

[10] *Não confunda "kia" com "kiu".*

[11] *Alguns esperantistas usam "**ĝis kiam**" (até que, até quando), apesar de Zamenhof nunca ter usado.*

[12] *A abreviatura de: **kaj eble plej baldaŭ** é k.e.p.b. (kepb).*

[13] *Observe que "**prosperi**" (ser bem sucedido, ter bom êxito) não está acompanhado de sujeito. Há em esperanto verbos que são geralmente usados com o sujeito expresso, mas ocasionalmente sem ele, como: **Estas pli bone forkuri,** é melhor fugir; **mensogi estas honte,** mentir é vergonhoso; **scii estas utile,** saber é útil; **estas dirite, ke...,** diz-se que...; **ŝajnas al mi,** parece-me; **okazas,** acontece, etc.*

[14] *O leitor deve se inteirar com respeito ao emprego do infinitivo em esperanto. Geralmente o infinitivo vem desacompanhado de preposição. Vejamos: **Li devigis min kuri,** ele forçou-me a correr; **mi devas peni atingi tiun rezultaton,** devo me esforçar **para** obter aquele resultado. Há casos em que usamos o infinitivo com preposição, como: **antaŭ ol, anstataŭ, por, krom, etc. Mi havas ion por fari,** tenho algo a fazer; **ŝi havas ion por diri al vi,** ela tem algo a dizer-lhe, etc.*

[15] *Veja que "**sabaton**" significa "num" ou "qualquer" sábado.*

79. Ŝi parolas kun saĝeco — *Ela fala com acerto*
80. Mi eliris el la domo — *Saí de casa*

81. Atentu, ke vi ne falu — *Preste atenção para não cair*
82. Mi iras nenien hodiaŭ — *Não vou a lugar nenhum hoje*
83. Kiel eble plej rapide — *O mais depressa possível*
84. Ternu for de tie ĉi! — *Espirre lá fora!*
85. Li havas nenian sperton — *Ele não tem nenhuma experiência*

86. Tio estas mirrakonto — *Isso é um conto de fadas*
87. Li ne plu faros tion — *Ele não mais fará isso*
88. Mi alvenos en sabato — *Chegarei num sábado*
89. Kiel eble plej multe — *O máximo possível*
90. Ne faru tion intence — *Não faça isso por querer*

91. Diru al li, ke li venu — *Diga-lhe que venha*
92. Dank'al lia konsilo — *Graças ao conselho dele*
93. Alkonduku lin al mi — *Traga-o à minha presença*
94. Mi kutimiĝas je tio — *Estou me acostumando a isso*
95. Mi venos sabate — *Virei aos sábados*

96. Li ektremis pro timo — *Ele estremeceu de medo*
97. Mi ne devas iri [16] — *Não sou obrigado a ir*
98. Mi devas ne iri [17] — *Não devo ir*
99. Ĉesigu tiun bruon! — *Pare com esse barulho!*
100. Kia afabla edzino! — *Que esposa bondosa!*

---

[16] *Esta distinção, entretanto, não tem sido observada pelos esperantistas.*

[17] *Esta distinção, entretanto, não tem sido observada pelos esperantistas.*

preteratenti — *não prestar atenção;* **neatenti** — *não prestar atenção;* **mirrakonto** — *conto de fadas;* **mirinfano** — *menino prodígio;* **paroli kun** — *falar com;* **raporti** — *fazer relatório, relatar;* **raporto** — *relato, relatório;* **mirigi** — *admirar, atordoar;* **kriegi** — *bradar;* **krieti** — *murmurar, piar;* **ŝtelisto** — *ladrão, gatuno;* **rabisto** — *salteador, bandido;* **elfari** — *levar a cabo, perpetrar;* **ŝteli** — *furtar, roubar;* **rabi** — *pilhar, roubar;* **paroli saĝe** — *falar com sabedoria;* **forpermesi** — *dar permissão, licença;* **malpermesi** — *intervir, proibir;* **plejofte** — *as mais das vezes;* **plejeble** — *o mais possível;* **emeritiĝi** — *aposentar-se;* **emeritigi** — *aposentar;* **eksiĝi** — *demitir-se;* **eksigi** — *exonerar, demitir;* **nenial** — *por nenhum motivo;* **nenien** — *a nenhum lugar;* **nenie** — *em parte nenhuma;* **okazo** — *momento, ocasião;* **ĉies** — *de cada um, de todos;* **ĉesi** — *cessar, parar;* **pli kaj pli** — *cada vez mais;* **pretigi sin** — *aprontar-se, preparar-se;* **neatendita —** *inesperado;* **ĉiam pli** — *cada vez mais;* **oftigi** — *amiudar (visitas);* **subite** — *de repente;* **atenti** — *prestar atenção a;* **zorgi** — *cuidar, zelar;* **terni** — *dar um espirro, espirrar;* **terno** — *espirro;* **malkutimiĝi** — *desacostumar-se;* **dekutimiĝi** — *desacostumar-se;* **malsaĝiĝi** — *ficar maluco;* **laŭkutime** — *como de costume;* **konsente** — *de comum acordo;* **ĉesigi** — *parar, (fazer) cessar;* **foriri —** *retirar-se;* **kvazaŭ** — *como que, como se;* **deci** — *convir, ser conveniente;* **plu** — *mais (cessação de ação);* **nespertulo** — *inexperiente;* **spertulo** — *"expert", perito;* **sperti** — *fazer experiências;* **provi** — *experimentar, ensaiar;* **pruvi** — *experimentar, provar;* **alprunti** — *dar por empréstimo;* **deprunti** — *tomar por empréstimo;* **eniri en** — *entrar em;* **eliri el —** *sair de;* **prunte** — *por empréstimo;* **mirigita** — *estonteado;* **mensogi** — *mentir;* **ĵeti sur —** *lançar-se sobre;* **vundita —** *ferido;* **bezoni —** *precisar (de);* **ĉiutage** — *todos os dias;* **iri al** — *ir a, ir para;* **veni el —** *vir de;* **rifuzi** — *recusar;* **rajto** — *direito*

Kiel la diablo kreis la negron

Fabelo el Brazilo

Kiam Dio kreis Adamon, ankaŭ la diablo volis fari homon. Do li prenis sufiĉan kvanton da argilo, kiel li estis vidinta tion ĉe la bona Dio, kaj ĉion li faris preskaŭ la homo, kiun li estis farinta.

Kiam la satano vidis tion, li volis purigi lin kaj iris, por trempi lin en la Jordanon. Sed la ondoj de l' rivero tuj retiriĝis, kaj nur la manplatoj kaj la plandoj de l' unua negro tuŝis la akvon, kaj el tio klariĝas ilia iom hela koloro. Sed la diablo furioziĝis kaj donis al sia kreitaĵo teruran baton sur la nazon, tiel ke ĝi fariĝis tute plata. La malfeliĉulo petegis kompaton.

Tiam la diablo pensis, ke la nigrulo ja neniel estis kulpa je sia propra malfeliĉo kaj ke lia kolero estis tute maljusta. Tial karesante li tuŝis la hararon de la negro.

Sed ĉar la satana mano estis varmega, ĝi tuj efikis kiel krispigilo. Tial la negroj estas nigraj, havas preskaŭ helkolorajn manplatojn kaj plandojn, platan nazon kaj krispajn harojn.

Li ne povas ekstari!

Vetu kun via amiko, ke vi povos lin sidigi sur seĝon tiamaniere, ke li ne kapablos ekstari. Verŝajne li ne kredos tion.

Tiam sidigu lin sur la seĝon kaj ordonu, ke li metu la manojn sur siajn genuojn kaj nepre lasu ilin tie. Poste tiru liajn piedojn iom antaŭen tiel, ke ili staras unu apud la alia eble 20 centimetrojn antaŭ la piedoj de l' seĝo.

Tiam via amiko ne povos ekstari.

Printempo respondas al la infaneco, **somero** al la pasioj;
aŭtuno figuras la maturecon de la vivo, kaj la **vintro** la maljunecon.

A ***primavera*** *corresponde à infância, o* ***verão*** *à idade das paixões;*
o ***outono*** *representa a maturidade da vida e o* ***inverno*** *a velhice.*

Ne metu min en frenezulan kamizolon, ĉar mi ne estas freneza
— *Não me meta em camisa de força, porque não estou louco*

Psika traŭmo estas la origino de multaj neŭrozoj
—*Trauma psíquico é a origem de muitas neuroses*

La homo estas socia estulo
— *O homem é um ser social*

ĈAPITRO II — CAPÍTULO II

5. KONVERSACIO EN ESPERANTO — *CONVERSAÇÃO EM ESPERANTO*

1. La esperantista informisto estas tiu, kiu portas la esperantan flageton sur la jako — *O informante esperantista é aquele que está com uma flâmula do esperanto no paletó*
2. Li jam komprenas perfekte esperanton, kvazaŭ ĝi estas lia propra lingvo — *Ele já compreende perfeitamente o esperanto, como se ele fosse a sua própria língua*
3. Sen ombro da dubo la uzo de esperanto ŝparas multe da tempo, mono kaj laboro — *Sem sombra de dúvida o uso do esperanto economiza muito tempo, dinheiro e trabalho*
4. Esperanto estas lingvo fleksebla, facile lernebla, uzebla kaj memorebla — *O esperanto é uma língua flexível, fácil de ser aprendida, praticável e memorável*
5. Mi estas sinjoro... Mi vidas, ke vi estas esperantisto. Bonvolu enveni! — *Eu sou o senhor... Vejo que você é esperantista. Queira entrar!*

6. La uzado de esperanto estas pli facila ol la uzado de aliaj lingvoj — *O uso do esperanto é mais fácil do que o uso de outras línguas*
7. Ni deziras, ke vi kaptu la okazon por amikiĝi kun samiedanoj [18]— *Desejamos que você aproveite a oportunidade para travar amizade com samideanos*
8. Kia lingvo estas esperanto? [19]— *Como é o esperanto?*
9. Ĝi estas lingvo bela, dolĉa, grava, eleganta, interesa kaj moderna — *É uma língua bela, suave, importante, elegante, interessante e moderna*
10. Oni parolas esperanton en kluboj kaj eĉ sur la stratoj — *Fala-se esperanto em clubes e mesmo nas ruas*
11. Bonan tagon, samideano, ĉu la esperanto-klubo estas proksime? — *Bom dia, samideano, o clube esperanto é perto?*
12. Ekster via propra lingvo vi devus scii almenaŭ esperanton — *Além de sua própria língua você deveria saber pelo menos o esperanto*
13. Elparolu bone, ripetu ĉiujn vortojn; ne forgesu la akcenton — *Fale bem, repita todas as palavras; não se esqueça do acento*
14. Oni diras, ke li scias esperanton, sed mi tion ne scias — *Dizem que ele sabe esperanto, mas não sei disso*
15. Inter la ĝisnunaj premiitoj troviĝas grava samideano — *Entre os premiados até agora, encontra-se um importante samideano*

16. Bonan vesperon, sinjoro; vi parolas esperante, ĉu ne? — *Boa tarde, senhor; você está falando em esperanto, não é?*
17. Ĉu estas de longe, ke vi lernas esperanton? — *Há muito tempo que você estuda esperanto?*
18. De ses monatoj, sed mi komprenas ĝin pli bone ol mi ĝin parolas — *Há seis meses, mas entendo-o melhor do que falo*
19. Mi ne parolas rapide, sed mi bone komprenas —*Não falo depressa, mas compreendo bem*
20. Mi parolas tre bone esperanton kaj misparolas angle — *Falo muito bem o esperanto e arranho o inglês*

21. Esperantisto estas tiu, kiu scias kaj uzas esperanton — *Esperantista é aquele que sabe e usa (o) esperanto*
22. Mi, kiel ankaŭ mia amindumantino, parolas esperanton — *Eu, bem como minha namorada, falamos esperanto*
23. Kial vi lernas esperanton? — *Por que você aprende esperanto?*
24. Ĉar mi komprenas, ke ĝi solvos la lingvan problemon — *Porque compreendo que ele resolverá as divergências de línguas*
25. Ĉiam mi portas kun mi poŝan vortaron en esperanto — *Sempre trago comigo um dicionário de bolso em esperanto*

26. Ili iras al kunvenoj, sed ne komprenas esperanton — *Eles vão às reuniões, mas não compreendem o esperanto*
27. Ju pli vi lernos esperanton, des pli bone por vi — *Quanto mais você estudar esperanto, tanto melhor para você*
28. Mi komprenas esperanton pli bone ol mi parolas — *Compreendo o esperanto melhor do que falo*

---

[18] *Samideano é uma palavra muito conhecida entre os esperantistas do mundo inteiro para expressar aquele que é esperantista, apesar de que ela pode expressar a ideia de todo aquele que é "coidealista" ou "correligionário" de uma outra organização, seita, partido, etc.*

[19] *Não vejo razão para se escrever a palavra "esperanto" com E maiúsculo, pois, o esperanto é uma língua viva como a inglesa, francesa, alemã, etc., e já perdeu, portanto, a característica do pseudônimo do D-ro Esperanto, como também (com exceção do inglês, etc.) os nomes de línguas se escrevem com inicial minúscula quase em todas as línguas do globo e o esperanto não pode fazer exceção.*

29. Parolu tute malrapide, por ke mi komprenu vin! — *Fale mais devagar para que eu o compreenda!*
30. Ĉu vi renkontis multajn esperantistojn tie ĉi? — *Você encontrou muitos esperantistas aqui?*

31. Mi vidas esperantan verdan stelon sur via jako — *Vejo uma estrela verde do esperanto no seu paletó*
32. Parolu ĉiam esperante kun ĉiuj, kiuj ĝin konas — *Fale sempre em esperanto com todos aqueles que o souberem*
33. Mia ĉefa intereso estas popularigi esperanton — *O meu interesse principal é popularizar o esperanto*
34. Ĉu vi parolas en esperanto? — *Você fala em esperanto?*
35. Mi ne povas ankoraŭ esprimi bone en esperanto — *Ainda não posso exprimir-me bem em esperanto*

36. Parolu esperanton, por ke ĉiu povu kompreni vin — *Fale esperanto, a fim de que cada um possa compreendê-lo*
37. Neniam estas tro malfrue por lerni esperanton — *Nunca é demasiado tarde para se aprender esperanto*
38. Esperanto estas lingvo tre facila kaj regula — *O esperanto é uma língua muito fácil e regular*
39. Bonan vesperon, sinjoro! Ĉu s-ro... estas hejme? — *Boa tarde, senhor! O Sr. ...está em casa?*
40. Ĉiu lernanto de esperanto estas inteligenta — *Todo estudante de esperanto é inteligente*

41. Krom esperanto mi scias la germanan lingvon — *Além do esperanto, sei o alemão*
42. Estu inteligenta kaj parolu esperanton — *Seja inteligente e fale esperanto*
43. Li donis sin al la studado de esperanto — *Ele se enfronhou no estudo de esperanto*
44. Ĉu vi parolas esperanton? — *Você fala esperanto?*
45. Ne ankoraŭ, ĉar mi ĵus komencis lerni ĝin — *Ainda não, porque começo agora a aprendê-lo*

46. Ĉu estas ĉi tie iu, kiu parolas esperanton? — *Acaso há aqui alguém que fale esperanto?*
47. Pardono, sinjoro, ĉu vi parolas esperanton? — *Perdão, senhor, você fala esperanto?*
48. Mi vidas, ke sur via jako estas verda stelo — *Vejo que no seu paletó há uma estrela verde*
49. Kiom da esperantaj kongresoj vi ĉeestis? — *A quantos congressos de esperanto você assistiu?*
50. Li estis ekstreme aldonita al esperanto — *Ele foi extremamente dedicado ao esperanto*

51. Esperanto estas lingvo por la tuta mondo — *Esperanto é uma língua para o mundo inteiro*
52. Esperanto estas nenies propraĵo, sed ĉies — *O esperanto não é propriedade de ninguém, mas de todos*
53. Esperanto celas la unuigon de la popoloj — *Esperanto visa a unificação dos povos*
54. Ĉu vi parolas esperante de longa tempo? — *Há muito tempo que você fala esperanto?*
55. Jes, de jam sufiĉe longe, antaŭ dek jaroj — *Sim, já há bastante tempo, há dez anos*

56. Ĉu vi estas la esperantista informisto? — *É você o informante esperantista?*
57. Ŝajnas al mi, ke vi konfuzas la vortojn — *Acho que você faz confusão com as palavras*
58. De kiom da tempo vi lernas esperanton? — *Há quanto tempo você está aprendendo esperanto?*
59. Mi tre ĝojas, ke mia lando plaĉas al vi — *Estou muito contente por meu país lhe agradar*
60. Ĉu la esperanta klubo kunvenas hodiaŭ? — *O clube de esperanto reúne-se hoje?*

61. Vi bone scias, ke mi parolas esperanton — *Você bem sabe que eu falo esperanto*
62. Jes, mi ĝin parolas bone, kaj flue angle — *Sim, falo-o bem e fluentemente o inglês*
63. Malaprobita per plimulto de kvin voĉoj — *Não aprovado pela minoria de cinco votos*
64. Ni partoprenas esperantistan konvenon — *Participamos de uma assembleia esperantista*
65. Tio venas en konflikton kun gramatiko — *Isso entra em conflito com a gramática*

66. Ĉiu povas en ĉia aĝo lerni esperanton — *Qualquer pessoa pode em qualquer idade aprender esperanto*
67. Ĉu vi estas esperanta instruisto? — *Você é professor de esperanto?*
68. Jes, mi estas instruisto de esperanto — *Sim, sou professor de esperanto*
69. Esperanto similas al la itala lingvo — *O esperanto assemelha-se à língua italiana*
70. Geesperantistoj estas amataj de ĉiuj — *Os esperantistas são amados por todos*

71. Esperanto estas tiel bela, kiel utila — *O esperanto é tão belo quanto útil*
72. Ne rimarkite, li forlasis la kunsidon — *Ele abandonou a reunião sem ser notado*
73. Mi komprenas pli bone ol mi parolas — *Compreendo melhor do que falo*

74. Esperanto estas tre utila — *O esperanto é muito útil*
75. La kunveno estas en la universitato — *A reunião é na universidade*

76. Kion vi faras dum via libera tempo? — *O que você faz durante a sua folga?*
77. Mi studas esperanton — *Estudo esperanto*
78. Esta prizorgema pri kio vi parolas — *Seja mais cauteloso sobre o que você fala*
79. La klubanoj kunvenas morgaŭ vespere — *Os membros do clube se reunirão amanhã*
80. Ĉu vi parolas fremdajn lingvojn? — *Você fala línguas estrangeiras?*

81. Mi ne bone parolas esperanton — *Não falo muito bem esperanto*
82. Ho, ne, samideano, vi tre bone parolas — *Oh, não, samideano, você fala muito bem*
83. Mi parolas esperante tre malbone — *Falo muito mal o esperanto*
84. Ĉu vi parolas esperanton? — *Você fala esperanto?*
85. Mi komprenas iom, sed mi ne parolas — *Compreendo um pouco, mas não falo*

86. Li parolas jen esperante, jen itale — *Ora ele fala em esperanto, ora em italiano*
87. Ŝi parolas esperante kaj portugale — *Ela fala em esperanto e em português*
88. Esperanto esprimas ĉian ajn penson — *O esperanto exprime toda a espécie de pensamento*
89. Iom post iom, esperanto disvastiĝas — *Pouco a pouco, o esperanto se expande*
90. Neniam estas tro malfrue por lerni — *Nunca é tarde demais para se aprender*

91. Mi parolas kun usona esperantisto — *Estou falando com um esperantista estadunidense*
92. La klubo kunvenas hodiaŭ vespere — *O clube se reúne hoje de tarde*
93. Esperanto kondukas al amikeco — *O esperanto conduz à amizade*
94. Kiom longe vi lernis esperanton? — *Há quanto tempo você aprendeu esperanto?*
95. Mi faras la kompletigan kurson — *Faço o curso de aperfeiçoamento*

96. Esperanto estas nenies propraĵo — *O esperanto não é propriedade de ninguém*
97. Ĉu vi estas esperanta delegito? — *Você é delegado do esperanto?*
98. Ĉeestis cirkaŭ dudek samideanoj — *Estiveram presentes cerca de vinte samideanos*

99. Kiam esperanto estis elpensita? — *Quando foi inventado o Esperanto?*
100. Esperanto triumfe disvastiĝas — *O esperanto triunfalmente se propaga*

101. Ĉial vi devas lerni esperanton — *Por todos os motivos você deve aprender esperanto*
102. Neniu lernanto forestu morgaŭ — *Nenhum aluno falte amanhã*
103. Ĉu vi bone parolas esperanton? — *Você fala bem esperanto?*
104. Mi parolas esperante kaj angle — *Falo em esperanto e em inglês*
105. Vi parolas facile kaj rapide — *Você fala com facilidade e rapidez*

106. En esperanto, ĉio estas simpla — *Em esperanto, tudo é simples*
107. Esperanto estas ĉies propraĵo — *O esperanto é propriedade de todos*
108. Mankas al mi la ĝusta esprimo — *Falta-me a expressão certa*
109. Vi ne devas esti tiel timema — *Você não deve ficar tão receoso*
110. Ne parolu tro rapide, mi petas — *Não fale com muita rapidez, por favor*

111. Esperanto progresas inter ni — *O esperanto progride entre nós*
112. Ne, vi faris grandan progreson — *Não, você progrediu muito*
113. Mi amas la ejon de esperanto — *Gosto do ambiente do esperanto*
114. Ĉu mi faras multajn erarojn? — *Cometo muitos erros?*
115. La esperanta kunsido finiĝis — *A reunião de esperanto terminou*

116. Mi parolas tro rapide, ĉu ne? — *Falo demasiado rápido, não é?*
117. Venis fino al mia Latino [20]— *Não sei de mais nada*
118. Kial vi estas esperantisto? — *Por que você é esperantista?*
119. Ĉu vi skribas en Esperanto? — *Você escreve em esperanto?*
120. La belsona esperanta lingvo — *A língua sonora esperanto*

121. Ĉu li ne lernis Esperanton? — *Ele não aprendeu o esperanto?*

---

[20] *Figurativo.*

122. Ĉu vi parolas Esperanton? — *Você fala esperanto?*
123. Mi estas ankoraŭ komencanto — *Sou ainda principiante*
124. Vi iras al la klubo, ĉu ne? — *Você vai ao clube, não vai?*
125. Li estas bona esperantisto — *Ele é um bom esperantista*

126. Vi bone parolas Esperanton — *Você fala bem esperanto*
127. Li parolas flue Esperanton — *Ele fala esperanto fluentemente*
128. Dankon, sinjoro, kun plezuro — *Obrigado, senhor, com prazer*
129. Ĉu vi estas esperantisto? — *Você é esperantista?*
130. Li parolas esperantaĉon — *Ele fala um esperanto macarrônico*

131. Kion signifas la vorto... ? — *O que significa a palavra... ?*
132. Kiel plaĉas al vi ĉi tie? — *Como lhe agrada aqui?*
133. Kiu estas la prezidanto? — *Quem é o presidente?*
134. Bonan vesperon, fraŭlino! — *Boa tarde, senhorita!*
135. Mi povas komprenigi min— *Posso fazer-me compreender*

136. Mi nun iras al la Klubo — *Vou ao clube agora*
137. Ĉu vi parolas esperante? — *Você fala em esperanto?*
138. Jes, mi parolas iomete — *Sim, falo um pouco*
139. Mi estas esperantisto — *Sou esperantista*
140. Ĉie oni konas esperanton — *Em toda a parte se conhece o esperanto*

141. Ĉiam pensu en esperanto — *Pense sempre em esperanto*
142. Ripetu la lastan frazon — *Repita a última frase*
143. Via prononco estas bona — *A sua pronúncia está boa*
144. Kiel oni prononcas ĝin? — *Como se pronuncia?*
145. Jen via esperanta libro — *Olhe aqui o seu livro de esperanto*

146. Mi lasas vin, samideano — *Eu o deixo, samideano*
147. Kiel vi nomas ĉi tion? — *Como você dá nome a isto?*
148. Kiel oni skribas tion? — *Como se escreve isso?*
149. Mi estas memlernanto — *Sou autodidata*
150. El kiu lando vi venas? — *De que país você vem?*

151. Ne parolu tiel laŭte! — *Não fale tão alto!*
152. Pardonu, mi ne ĉeestis — *Perdão, não estive presente*
153. Ne parolu tro laŭte! — *Não fale muito alto!*
154. Mi jam komprenis ĉion — *Já compreendi tudo*
155. Kiel grava estas tio! — *Como isso é importante!*

156. Pardonu, kiu vi estas? — *Perdão, quem é você?*
157. Ho, mi estas sinjoro... — *Oh, sou o senhor...*
158. Kiel oni diras por... — *Como se diz para ...*
159. Mankas al mi praktiko — *Falta-me prática*
160. Vi parolas tro rapide — *Você fala com muita rapidez*

161. Oni parolas esperante — *Fala-se esperanto*
162. Mi ne parolas rapide — *Não falo depressa*
163. Parolu pli malrapide — *Fale mais devagar*
164. Pri kio li parolas? — *Sobre o que ele está falando?*
165. Mi ne komprenas vin— *Não o compreendo*

166. Parolu pli laŭte! — *Fale mais alto!*
167. Kial vi demandas? — *Por que você pergunta?*
168. Mi aŭdas malbone — *Ouço mal*
169. Vivu esperanto! — *Viva o esperanto!*
170. Vi kartavas — *Você fala carregando no...*

varbi adaptojn — *fazer adeptos;* **ordinara secio** — *sessão ordinária;* **laŭvorta traduko** — *tradução literal;* **la tuta adreso** — *o endereço completo;* **paroli duonlaŭte** — *falar a meia voz;* **enmatrikuligi** — *matricular-se;* **paroli mal-laŭte** — *falar em voz baixa;* **interkrampigi** — *por entre parênteses;* **dulingva vortareto** — *vocabulário bilingue;* **lanta parolmaniero** — *modo lento de;* **antaŭparolo** — *prefácio, preâmbulo;* **fremda lingvo** — *língua estrangeira;* **la tuta nokto** — *a noite toda;* **per balotiloj** — *por votos;* **meminstruisto** — *autodidata;* **parkere scii** — *saber de cor;* **fremda lando** — *país estrangeiro;* **paroli laŭte** — *falar em voz alta;* **lanta ritmo** — *ritmo lento;* **interparoli** — *conversa;* **aŭtodidakto** — *autodidata;* **samklubano** — *colega de clube;* **verda stelo** — *estrela verde;* **sekretario** — *secretário;* **gea lernejo** — *escola mista;* **prezidanto** — *presidente;* **ekkompreni** — *começar a compreender;* **infosor-bilo** — *mata-borrão;* **samkursano** — *colega de curso;* **mezlernejo** — *escola secundária;* **per aklamo** — *por aclama-ção;* **senparole** — *em silêncio;* **plibonigi** — *corrigir, melhorar;* **misparoli** — *arranhar (um idioma);* **elkursigi** — *por fora de curso;* **bonvenigi** — *dar as boas vindas;* **cirkulero** — *circular;* **neĉeesti** — *estar ausente, faltar;* **apudesti** — *assistir, estar presente;* **duondiri** — *dar a enterder;* **ekzercaro** — *livro de exercício;* **terminaro** — *terminologia;* **kasiisto** — *caixa;* **stipendio** — *bolsa de estudos;* **idiotismo** — *idiotismo (gram.);* **dulingva** — *bilíngue;* **asociano** — *sócio;* **malfermi** — *abrir;* **fondinto** — *fundador;* **malanigi** — *excluir;* **sciipovi** [21]— *saber;* **povoscii** [22]— *saber;* **idiotaĵo** — *idiotismo (idiotice);* **idiomaĵo** — *idiotismo (gram.);* **subaŭdi** — *entreouvir;* **ellerni** — *aprender a fundo;* **ĉeesti** — *estar presente;* **subdiri** — *dizer ao ouvido, soprar;* **latinismo** — *latinismo;* **jargono** — *jargão;* **vii iun** — *tratar alguém por "vós";* **cii iun** — *tratar alguém por "tu";* **kunveni** — *reunir-se;* **kunveno** — *assembleia, reunião;* **tagordo** — *ordem do dia;* **foresti** — *estar ausente;* **fuŝlegi** — *titubear (lendo);* **kunsidi** — *estar em sessão;* **kunsido** — *reunião, sessão;* **estraro** — *diretoria;* **kartavi** — *pronunciar o "r" na garganta;* **unuvoĉe** — *unanimemente;* **fon-daĵo** — *fundação;* **ĉiuvoĉe** — *uníssono;* **voĉdoni** — *votar;* **kotizi** — *pagar a sua cota;* **kotizo** — *cota, contribuição;* **donaci** — *presentear;* **donaco** — *presente;* **slango** — *gíria;* **ekigi** — *começar, dar início;* **aniĝi** — *aderir, filiar-se;* **ariĝi** — *agremiar, agrupar;* **anigi** — *agregar, filiar;* **abono** — *assinatura (jornal, etc.);* **aldiri** — *acrescentar (falando);* **alesti** — *assistir, estar presente;* **rediri** — *repetir, replicar;* **eldoni** — *editar, emitir;* **eldiri** — *exprimir, expressar;* **asocio** — *associação;* **saluti** — *saudar;* **elekti** — *escolher, eleger;* **aliĝi** — *aderir, juntar-se;* **klubo** — *clube, grêmio;* **stelo** — *estrela;* **varbi** — *aliciar, recrutar;* **fondi** — *fundar, instituir;* **ligo** — *liga;* **ejo** — *local, recinto, ambiente*

[21] *Saber teórica e praticamente*

[22] *Saber teórica e praticamente*

6. FREMDAJ LINGVOJ — *LÍNGUAS ESTRANGEIRAS*

1. Mi parolas francan lingvon pli bone ol anglan, sed plej bone mi parolas esperanton — *Falo francês melhor do que inglês, mas esperanto é o que falo melhor*
2. La japana lingvo estas malfacila kaj mi trovas ĝin iomete malfacila por elparoli korekte — *A língua japonesa é difícil e acho-a um pouco difícil de pronunciar corretamente*
3. Mi ne komprenas tion, kio estas skribita, do, bonvolu senkulpigi min — *Não compreendo isso que está escrito, queira, pois, desculpar-me*
4. Mi estas brazilano, kaj mi scias nenian lingvon krom mia propra — *Sou brasileiro, e não conheço outra língua a não ser a minha própria*
5. Mi ne scias la francan lingvon, nek la anglan, nek la portugalan — *Não sei a língua francesa, nem a inglesa, nem a portuguesa*

6. Mi tiel malmulte konas vian lingvon, ke vi devas senkulpigi min — *Conheço tão pouco a sua língua que você deve me desculpar*
7. Mi ne povas legi kion vi skribis; mi petas, skribu pli legeble — *Não posso ler o que você escreveu; por favor, escreva mais legível*
8. Ĉu estas iu ĉi tie kiu parolas la (japanan, germanan) anglan lingvon? — *Há aqui alguém que fale a língua (japonesa, alemã) inglesa?*
9. Mi povas ŝanĝi la lingvon kaj paroli angle kaj germane — *Posso mudar de língua e falar em inglês e alemão*
10. Mi lernas francan kaj portugalan lingvojn en la lernejo — *Aprendo francês e português na escola*

11. Tiu fraŭlino ŝajnigas, ke scias la francan lingvon — *Aquela moça finge que sabe o francês*
12. Mi studas rusan kaj esperantan lingvojn antaŭ ok monatoj — *Estudo russo e esperanto há cerca de oito meses*
13. Kiel vi sukcesis lerni lingvojn tiel rapide kaj bone? — *Como você conseguiu aprender línguas tão depressa e bem?*
14. Ĉu vi parolas angle flue? — *Você fala fluentemente inglês?*
15. Jes, sinjoro, mi parolas ĝin sufiĉe por komprenigi min — *Sim, senhor, falo o bastante para fazer-me compreender*

16. Parolu tute malrapide, se vi volas, ke mi komprenu vin — *Fale bem devagar, se você quer que eu o entenda*
17. Tio multe ĉagrenas min, ke mi devas ankoraŭ ĝeni vin — *Isso muito me aborrece de ter que importuná-lo ainda*
18. Mi parolas anglan, francan kaj hispanan lingvojn — *Falo inglês, francês e espanhol*
19. Mi parolas danan, italan, portugalan lingvojn tre bone — *Falo dinamarquês, italiano, português muito bem*
20. Mi pensas, ke tiu vorto estas malĝuste tradukita — *Penso que essa palavra está traduzida incorretamente*

21. Mi parolas anglan kaj turkan lingvojn tre bone — *Falo inglês e turco muito bem*
22. Je kiom da tempo vi studas la anglan lingvon? — *Há quanto tempo você está estudando o inglês?*
23. Mi parolas angle, esperante, france kaj japane — *Falo em inglês, esperanto, francês e japonês*
24. Ĉu vi deziras paroli francan lingvon? — *Você deseja falar francês?*
25. Jes, sinjoro, mi ŝatus paroli ĝin — *Sim, senhor, gostaria de falá-la*

26. La vorto estis la malo, la penso estis la sama — *A palavra foi o contrário, o pensamento foi o mesmo*
27. Vi havas ankoraŭ iom da fremda parolmaniero — *Você tem ainda um ligeiro sotaque estrangeiro*
28. Ĉu vi parolas francan aŭ anglan lingvon? — *Você fala francês ou inglês?*
29. Mi parolas kaj skribas ambaŭ idiomojn — *Falo e escrevo ambos os idiomas*
30. Venis iu homo, kies lingvon mi ne komprenis — *Veio um homem cuja língua não compreendi*

31. Vi petolas anstataŭ atenti miajn klarigojn — *Você brinca ao invés de prestar atenção às minhas explicações*
32. Mi preferas lerni lingvon sen gramatiko — *Prefiro aprender uma língua sem gramática*
33. Tre ofte mankas al mi vortoj kaj esprimoj — *Com muita frequência falta-me palavras e expressões*
34. La ĉina lingvo por mi estas volapukaĵo* — *A língua chinesa para mim é grego*

35. Oni komprenus vin se vi parolus pli klare — *Nós o compreenderíamos se você falasse mais claramente*

36. Oni tuj sentas, ke tia frazo ne havas sencon — *Sentimos que tal frase não tem sentido*
37. Vi devas studi po kvin paĝoj en ĉiu tago — *Você deve estudar cinco páginas por dia*
38. Tio ŝajnas al mi lernado sen iu ajn celo — *Isso me parece um estudo sem finalidade*
39. Ekde kiam vi studas (lernas) lingvojn? — *Desde quando você estuda (aprende) línguas?*
40. Se vi parolas malrapide, mi komprenas preskaŭ ĉion — *Se você fala mais devagar, eu compreendo quase tudo*

41. Parolu tiamaniere, ke mi povu kompreni vin — *Fale de tal modo que eu possa compreendê-lo*
42. Li parolis malrapide, por ke oni komprenu lin — *Ele falou devagar, a fim de que pudéssemos compreendê-lo*
43. Estas necese paroli pli nature kaj flue — *É necessário falar com mais naturalidade e fluência*
44. Kial vi deziras paroli lingvojn? — *Por que você deseja falar línguas?*
45. Mi deziras paroli lingvojn por vojaĝi — *Desejo falar línguas para viajar*

46. Havu la bonecon, mi petas, paroli denove — *Quer ter a bondade, por favor, de repeti-lo?*
47. Mi ne komprenas la portugalan lingvon— *Não compreendo a língua portuguesa*
48. Ju pli vi lernos, des pli bone por vi — *Quanto mais você aprender, tanto melhor para você*
49. Mi petas al vi paroli iomete rapide — *Por favor, fale um pouco depressa*
50. Ĉu vi komprenas kion mi diras al vi? — *Você entende o que estou lhe dizendo?*

51. Mi komprenas pli bone ol mi parolas — *Entendo (compreendo) melhor do que falo*
52. Mi ne scias eĉ unu anglan vorton — *Não sei nem mesmo uma palavra de inglês*
53. Ĉu vi parolas la japanan lingvon? — *Você fala a língua japonesa?*
54. Jes, mi parolas ĝin iomete — *Sim, falo um pouco*
55. Mi ne bone komprenis kion vi diris — *Não percebi bem o que você disse*

56. Li ne komprenas eĉ unu vorton ruse — *Ele não comprende nem mesmo uma palavra em russo*
57. Mi parolas portugale tre malfacile — *Falo português com muita dificuldade*
58. Li parolas la germanan lingvon— *Ele fala a língua alemã*
59. Vi parolas la japanan lingvon bone — *Você fala bem a língua japonesa*
60. Mi ne komprenas la japanan lingvon — *Não entendo a língua japonesa*

61. Mi deziras, ke vi atentu mian peton — *Desejaria que você me atendesse*
62. Kiel vi prononcas ĝin? — *Como você a pronuncia?*
63. Mi parolas ĝin iomete — *Falo um pouquinho*
64. Li bone parolas anglan lingvon — *Ele fala bem inglês*
65. Ĉu vi parolas la hebrean lingvon? — *Você fala a língua hebraica?*

66. Ĉu vi studas latinidajn lingvojn? — *Você estuda línguas neolatinas?*
67. Mi parolas kaj portugale kaj ruse — *Não falo só português como também o russo*
68. Tio ŝajnas al mi senutila lernado — *Isso me parece um estudo sem utilidade*
69. Mi ne komprenas la turkan lingvon — *Não compreendo a língua turca*
70. Kiel tio estas nomata portugale? — *Como se chama isso em português?*

71. Parolu iomete malrapide, mi petas — *Por favor, fale um pouco mais devagar*
72. Mi ne scias unu vorton portugale — *Não sei uma palavra em português*
73. Ŝi parolas iom da angla lingvo — *Ela fala alguma coisa de inglês*
74. Ĉu vi parolas rusan lingvon? — *Você fala russo?*
75. Jes, mi parolas iomete — *Sim, falo um pouco*

76. Li sciis ĉiujn lecionojn parkere — *Ele sabia de cor todas as lições*
77. Ĉu vi parolas la ĉinan lingvon? — *Você fala chinês?*
78. Jes, mi ĝin tre bone parolas — *Sim, falo bem*
79. Mi ne parolas la anglan lingvon — *Não falo a língua inglesa*
80. Vi balbutas, kiam ajn vi parolas — *Você balbucia todas as vezes que fala*

81. Mi ne parolas ruse, nek vi ankaŭ — *Não falo russo nem você tampouco*
82. Mi povas komprenigi min france — *Posso fazer-me compreender em francês*
83. Mi parolas nek japane nek ĉine — *Não falo japonês nem chinês*
84. Mi povas komprenigi min angle — *Posso fazer-me entender em inglês*
85. Vi povas komprenigi vin ruse — *Você pode fazer-se entender em russo*

86. Ŝi misprononcas ĉiujn vortojn — *Ela pronuncia mal todas as palavras*

87. Klarigu tiun frazon laŭvorte — *Explique essa frase palavra por palavra*
88. Ĉu vi estas certa pri tio? — *Você está certo disso?*
89. Jes, mi estas certa pri tio — *Sim, estou certo*
90. Li ofte misuzas la vorton — *Ele sempre faz mau uso da palavra*

91. Tio estas facile komprenebla — *Isso se comprende com facilidade*
92. Legu laŭte ĉiam kiam vi povu — *Leia em voz alta sempre que puder*
93. Ĉu vi povas bonvoli ripeti? — *Pode fazer-me o favor de repetir?*
94. Tio estas por mi volapukaĵo — *Isto para mim é grego*
95. Vi ne povas esprimi angle — *Você não pode se expressar em inglês*

96. Vi havas bonan parolmanieron — *Você tem boa pronúncia*
97. Li parolis rapide, sed klare — *Ele falou rápido, mas claro*
98. Kial vi ne respondas al mi? — *Por que você não me responde?*
99. Vi devus paroli pli klare — *Você devia falar mais claro*
100. Li konas nenion super tio — Ele nada sabe além disso

101. Ĉu li parolas portugale? — *Você fala português?*
102. Jes, mi parolas iomete — *Sim, falo um pouco*
103. Pardonu, mi ne komprenas — *Perdão, não compreendo*
104. Ni parolu pri la afero — *Falemos sobre o assunto*
105. Mi ne havas praktikon — *Falta-me prática*

106. Vi havas bonan elparolon — *Você tem uma boa pronúncia*
107. Vi bone parolas france — *Você fala bem francês*
108. Ne parolu tiel rapide — *Não fale tão depressa assim*
109. Mi ne havas praktikon — *Não tenho prática*
110. Legu, sed ne traduku — *Leia, mas não traduza*

111. Mi komprenas ĝin — *Compreendo-a*
112. Kion vi estas diranta? — *O que você está dizendo?*
113. Vi estas tre instruita — *Você está adiantado*
114. Mi povas esprimi ruse — *Posso expressar-me em russo*

115. Vi havas bonegan memoron — *Você tem uma memória excelente*

116. Ne parolu en tia maniero — *Não fale desse modo*
117. Parolu buŝe, ne per nazo — *Fale pela boca, não pelo nariz*
118. Ĉiam skribu legeble! — *Escreva sempre legível!*
119. Pri kio vi parolas? — *De que você está falando?*
120. Ŝi demandas timeme — *Ela pergunta com medo*

121. Oni parolas esperanton — *Fala-se esperanto*
122. Oni parolas portugale — *Fala-se português*
123. Oni parolas hispane — *Fala-se espanhol*
124. Oni parolas japane — *Fala-se japonês*
125. Oni parolas angle — *Fala-se inglês*

126. Oni parolas france — *Fala-se francês*
127. Oni parolas ĉine — *Fala-se chinês*
128. Oni parolas ruse — *Fala-se russo*
129. Oni parolas itale — *Fala-se italiano*
130. Oni parolas greke — *Fala-se grego*

131. Ĉu vi komprenas min? — *Você me comprende?*
132. Ne, mi ne komprenas — *Não, não comprendo*
133. Kiom multe vi scias! — *Quanta coisa você sabe!*
134. Parolu al mi angle — *Fale-me em inglês*
135. Mi tute komprenas — *Compreendo completamente*

136. Kia malfacila vorto! — *Que palavra difícil!*
137. Esperanto parolata — *Fala-se esperanto*
138. Parolu pli laŭte! — *Fale mais alto!*
139. Parolu malrapide — *Fale mais devagar*
140. Komprenigu lin! — *Faça-o compreender!*

141. Mi skribas ĉiel — *Escrevo de todos os modos*
142. Kion vi diras? — *O que você está dizendo?*
143. Ŝi parolas — *Ela está falando*
144. Demandu! — *Pergunte!*
145. Parolu! — *Fale!*

146. Ŝi parolas bele — *Ela fala bonito*
147. Oni diras tion — *Diz-se isso*
148. Faru demandon — *Faça uma pergunta*
149. Diru al mi! — *Diga-me!*
150. Aŭskultu! — *Ouça! Escute!*

151. Skribu! — *Escreva!*
152. Atentu! — *Preste atenção!*
153. Vidu! — *Veja!*
154. Diru! — *Diga!*
155. Laŭte! — *Em voz alta!*

paroli esperanton — *falar esperanto;* —**paroli improvise** — *falar de improviso***; paroli anglalingvon** — *falar em inglês;* **parkera leciono** — *lição decorada;* **kompreni lingvojn** — *comprender línguas;* **preni lecionojn** — *tomar lições;* **esti mezklera** — *ser um pouco educado;* **paroli lingvon** — *falar uma língua;* **esti mezklera** — *ter uma educação regular;* **sotaque estrangeiro***; fremda parolmaniero;* **interpretisto** — *intérprete;* **lerni parkere** — *aprender de cor;* **scii parkere** — *saber de cor;* **miskompreno** — *equívoco;* **paroli flue** — *falar fluentemente;* **legi laŭvoĉe** — *ler em voz alta;* **paroli angle** — *falar inglês;* **paroli buŝe** — *falar pela boca;* **miskompreni** — *equivocar-se;* **instruisto** — *professor, instrutor;* **profesoro** — *professor, lente;* **paroltubo** — *porta-voz;* **parolaĉo** — *palavrão (oral);* **fivorto** — *pornografia;* **lernanto** — *aluno;* **misparoli** — *arranhar (língua);* **poligloto** — *poliglota;* **disĉiplo** — *discípulo;* **fiparolo** — *pornofonia;* **elparoli** — *pronunciar;* **elparolo** — *pronúncia;* **prononco** — *pronúncia;* **ellerni** — *aprender a fundo;* **ĵargono** — *jargão, gíria;* **esprimi** — *exprimir, expressar;* **prononci** — *pronunciar;* **vortaĉo** — *palavrão (escrito);* **docento** — *docente;* **slango** — *gíria, calão;* **rakonti** — *contar, dizer;* **nederlanda lingvo** — *língua holandesa;* **kataluna lingvo** — *língua catalã;* **gvarania lingvo** — *língua guarani;* **islanda lingvo** — *língua islandesa;* **bengala lingvo** — *língua bengali;* **portugala lingvo** — *língua portuguesa;* **provenca lingvo** — *língua provençal;* **tanĝera lingvo** — *língua tangerina;* **kastela lingvo** — *língua castelhana;* **irlanda lingvo** — *língua irlandesa;* **hungara lingvo —** *língua húngara*; **germana lingvo —** *língua alemã*; **bulgara lingvo —** *língua búlgara*; **bretona lingvo** — *língua bretã;* **kaldea lingvo —** *língua caldéia*; **japana lingvo —** *língua japonesa*; **hebrea lingvo —** *língua hebraica*; **absina lingvo** — *língua abexim;* **litova lingvo —** *língua lituana;* **galla lingvo —** *língua gaulesa*; **latina lingvo —** *língua latina*; **sudana lingvo —** *língua sudanesa*; **celta lingvo —** *língua celta*; **baska lingvo —** *língua vasconça**; **angla lingvo —** *língua inglesa*; **norvega lingvo —** *língua norueguesa*; **etruska lingvo —** *língua etrusca*; **romanca lingvo —** *língua romanche*; **estona lingvo —** *língua estoniana*; **rumana lingvo —** *língua romena*; **armena lingvo —** *língua armena*; **greka lingvo —** *língua grega*; **malaja lingvo —** *língua malaia*; **albana lingvo —** *língua albanesa*; **franca lingvo —** *língua francesa*; **flandra lingvo —** *língua flamenga*; **serba lingvo —** *língua sérvia*; **itala lingvo —** *língua italiana*; **persa lingvo —** *língua persa*; **araba lingvo —** *língua árabe*; **kimra lingvo —** *língua gaulesa;* **siama lingvo —** *língua siamesa;* **konga lingvo —** *língua congolesa*; **java lingvo —** *língua javanesa*; **ĉina lingvo —** *língua chinesa*; **rusa lingvo —** *língua russa*; **ionia lingvo —** *língua jônica*; **turka lingvo —** *língua turca*; **parkeri —** *decorar*; **parolo —** *palavra (oral)*; **latva lingvo —** *língua lética*; **kopta lingvo —** *língua copta*; **sveda lingvo —** *língua sueca*; **jida lingvo —** *língua iídiche*; **ĉeka lingvo —** *língua checa*; **pola lingvo —** *língua polonesa*; **gota lingvo —** *língua gótica*; **fina lingvo —** *língua finlandesa*; **parkere —** *de cor*; **vorto** — *palavra (escrita)*

*** Idiotismo**

7. KONVERSACIO PER TELEFONO — *CONVERSAÇÃO PELO TELEFONE*

1. Koran dankon pro via intereso. Mi vidos vin morgaŭ. Ĝis revido! — *Muito obrigado pelo seu interesse. Vê-lo-ei amanhã. Até à vista!*
2. Mi tre ĝojos pri via vizito, se vi havos tempon viziti min — *Ficarei muito alegre pela sua visita, se você tiver tempo para visitar-me*
3. Iu kiu estis tie ĉi hodiaŭ, lasis tiun ĉi mesaĝon por vi — *Alguém que esteve aqui hoje, deixou este recado para você*
4. Telefonistino, kial vi ĉesigas la komunikon ĉiumomente? —Telefonista, por que você interrompe a todo instante a linha?
5. Se mi estis sciigita, ke vi venis, mi estus atendinta — *Se eu tivesse sabido que você vinha, eu teria esperado*

6. La malbenita pluvo detruis ĉiujn miajn projektojn — *A maldita chuva estragou todos os meus planos*
7. Ĉu vi estos libera je la kvina kaj duono vespere? — *Você estará livre às cinco e meia da tarde?*
8. Ne, nur post la sesa vespere — *Não, somente depois das seis*
9. Kion oni povas demandi por komenci konversacion? — *O que se pode perguntar para iniciar uma conversação?*
10. Diable! Tio urĝas! Donu intertempe la numeron... — *Diabo! Isso é de urgência! Dê nesse ínterim o número...*

11. Mi plenumis la aferon, kiun vi komisiis al mi — *Desempenhei-me da missão de que você me encarregou*
12. Je kioma horo vi tagmanĝas kaj vespermanĝas? — *A que horas você almoça e janta?*
13. Ĉe la telefono: "Nu, karulino, kion vi faras?" — *Ao telefone: "Bem, querida, o que você está fazendo?*
14. Ĝuste nun mi telefonas al vi — *Justamente agora estou telefonando para você*
15. Via amiko... hodiaŭ alvenis tute neatendite — *O seu amigo... chegou hoje inesperadamente*

16. Mi havis nenian klaran ideon pri la afero — *Não tive nenhuma ideia certa sobre o assunto*
17. Mi kaptas nun la okazon por paroli kun vi — *Aproveito agora a ocasião para falar-lhe*
18. Kien vi iros hodiaŭ vespere? — *Aonde você vai hoje à noite?*
19. Mi promenados kaj poste mi iros al kinejo — *Darei um passeio, depois irei ao cinema*
20. Mi restadas en Rio de Janeiro de kvar jaroj — *Vivo há quatro anos no Rio de Janeiro*

21. Mi estas certa, ke li alvenos ĉi-vespere — *Estou certo de que ele chegará esta tarde*
22. Je kioma horo vi iros al l' flughaveno?— *A que horas você irá ao aeroporto?*
23. Mi iros morgaŭ matene je la sepa — *Irei amanhã pela manhã às sete horas*
24. Li pasigis unu horon en la telefonbudo — *Ele passou uma hora na cabina telefônica*
25. Ĉu ni iros hodiaŭ posttagmeze viziti... ? — *Iremos hoje depois do meio-dia visitar... ?*

26. Mi bone komprenas ĉion, kion vi parolas — *Compreendo bem tudo o que você está falando*
27. Mi skribos al vi en la venonta semajno — *Escrever-lhe-ei na semana vindoura*
28. Ĉu vi irus morgaŭ, se mi irus kun vi? — *Você iria amanhã se eu fosse com você?*
29. Bonan tagon, fraŭlino, kiel vi fartas? — *Bom dia, senhorita, como você passa de saúde?*
30. Tre bone, sinjoro, kaj vi? — *Muito bem, senhor, e você?*

31. Mi ĝojas pro tio, ke vi estas tie ĉi — *Alegro-me de que você esteja aqui*
32. Mi malfidas maldiskretajn personojn — *Não confio nas pessoas indiscretas*
33. Mi estas venanta hodiaŭ tre malfrue — *Estou vindo hoje muito tarde*
34. Mi alvenos en la tago de kristnasko — *Chegarei no dia de natal*
35. Kioma horo vi havas en via horloĝo? — *Que horas você tem no seu relógio?*

36. Diru al via amiko, ke iru tien — *Diga ao seu amigo que vá lá*
37. Vi havas telefonon hejme — *Você tem telefone em casa*
38. Li implikis sin en malfacila afero — *Ele se meteu em camisa de onze varas*
39. Tion mi absolute ne povas permesi — *Não posso, absolutamente, permitir*
40. Vi devas efektivigi viajn planojn — *Você deve realizar os seus planos*

41. Mi uzas la okazon por danki al ŝi — *Aproveito a chance para agradecer-lhe*
42. Li ekstazis tuj kiam li aŭdis tion — *Ele ficou extático logo que ouviu isso*

43. Ne, sinjoro, ĝi estas libera — *Não, senhor, está desocupado*
44. Sendube la numero... estas okupita — *Sem dúvida o número... está ocupado*
45. Mi dankas al vi pro via ĝentileco — *Agradeço-lhe pela sua bondade*

46. Kion mi povas fari por helpi vin? — *O que posso fazer para ajudá-lo?*
47. Vi ja certe ne povas rifuzi ĝin al mi — *Você, certamente, não poderá recusá-lo*
48. Vi venos vidi min morgaŭ, ĉu ne? — *Você vem ver-me amanhã, não é?*
49. Ĉu la telefono bone funkcias? — *O telefone funciona bem?*
50. Vi ankoraŭ havas sufiĉe da tempo — *Você ainda tem muito tempo*

51. Mi parolis kun li per telefono — *Falei com ele pelo telefone*
52. Ĉu oni povas veni tien rapide? — *Pode-se vir para cá depressa?*
53. Li volas, ke oni parolu kun li — *Ele quer que se fale com ele*
54. Mi parolas ne al vi, sed al ŝi — *Não falo a você, mas a ela*
55. En kiu strato via domo staras? — *Em que rua fica a sua casa?*

56. Mi ne ŝatas sencelan paroladon — *Não gosto de conversa fiada*
57. Atendu min je la sesa precize — *Espere-me às seis em ponto*
58. Mi ne povas preterlasi paroli — *Não posso deixar de falar*
59. Estas nenia senkulpigo al tio — *Não há desculpas para isso*
60. Mi faros ĉion por plaĉi al vi — *Farei tudo para ser-lhe agradável*

61. Vi neniam venis tien ĉi ĵaŭde — *Você nunca veio aqui na quinta-feira*
62. Uzu la okazon por danki al ŝi — *Aproveite a ocasião para agradecê-la.*
63. Kioman daton ni havas hodiaŭ? — *Que data é hoje do mês?*
64. Ni havas la dek unuan — *Hoje são onze*
65. Hodiaŭ estas la dua — *Hoje são dois*

66. Li estas mia plej bona amiko — *Ele é o meu melhor amigo*
67. Ĉu vi estas malvarmumita? — *Você está constipado?*
68. Mi vekiĝis je la sepa matene — *Acordei às sete horas da manhã*
69. Je kioma horo vi vekiĝis? — *A que horas você acordou?*
70. Mi malvarmumis lastan nokton? — *Constipei-me ontem à noite*

71. Estas sufiĉe, ke vi sciu tion — *Basta que você saiba disso*
72. Mi ne havas multe da tempo — *Não disponho de muito tempo*
73. Kiam la konto estas pagenda? — *Quando a conta deve ser paga?*
74. Mi estas konvinkita pri tio — *Estou convencido disso*
75. Ĉu vi jam longe loĝas ĉi tie? — *Você já mora aqui há muito tempo?*

76. Ĉu mi rajtas akompani vin? — *Posso acompanhá-lo?*
77. Ju pli frue, des pli bone — *Quanto mais cedo melhor*
78. Diru ke li atendu momenton — *Diga-lhe que aguarde um momento*
79. Kiel vi fartis dum la nokto? — *Como você passou durante a noite?*
80. Mi dormis tre bone — *Dormi muito bem*

81. Je kioma horo li foriris? — *A que horas ele partiu?*
82. Iu virino telefonis al vi? — *Certa mulher lhe telefonou?*
83. Mi volas paroli al li mem — *Quero falar com ele mesmo*
84. Senkulpigu min, mi petas! — *Desculpe-me, por favor!*
85. Li estas konfidenculo mia — *Ele é meu confidente*

86. Vi ne devas klaĉi pri li — *Você não deve falar mal dele*
87. Mi venos dimanĉe vespere — *Virei domingo de tarde*
88. Ŝi ne tutklare aŭdis tion — *Ela entreouviu isso*
89. Mi telefonos al vi antaŭe — *Telefonarei antes para você*
90. Se nenio malhelpos ĝin! — *Se nada o intervir!*

91. Okupita; mi revokos vin — *Ocupado; tornarei a chamá-lo*
92. Vi estas tre komplezema — *É muita bondade sua*
93. Kie vi estas gastigita? — *Onde você está hospedado?*
94. Estu akurata je tagmezo — *Esteja ao meio-dia em ponto*

95. Venu tia, kia vi estas! — *Venha tal como você está!*

96. Mi deziras paroli al ŝi — *Quero falar (-lhe) a ela*
97. Ĉu vi miskomprenis min? — *Você me equivocou?*
98. Hodiaŭ mi estas korenua — *Hoje estou melancólico*
99. Kio iĝis via bopatrino? — *Que é feito de sua sogra?*
100. Eble ŝi foriris — *Talvez ela saiu*

101. Bedaŭrinde mi malfruis — *Infelizmente estou atrasado*
102. Mi tre ĝojas aŭdi tion — *Alegro-me muito saber isso*
103. Li alvenis antaŭ ol mi — *Ele chegou antes de mim*
104. Ĉu iu demandis pri mi? — *Alguém perguntou por mim?*
105. Mi multe bezonas monon — *Necessito muito de dinheiro*

106. Mi deziras sanon al vi — *Desejo-lhe saúde*
107. Kia klaĉisto vi estas! — *Como você é fuxiqueiro!*
108. Ĝi estas ankaŭ okupita — *Ele está ainda ocupado*
109. Kial vi ne respondas? — *Por que você não responde?*
110. Mi ofte pensas pri vi — *Frequentemente estou pensando em você*

111. Vizitu nin, mi petas! — *Faça-nos uma visita, por favor!*
112. Memorigu min pri tio! — *Lembre-me disso!*
113. Tio ne dependas de mi — *Isso não depende de mim*
114. Kiel tio plaĉas al vi — *Como lhe aprouver*
115. Kion, do, vi deziras? — *O que, então, você deseja?*

116. Vi kontraŭas vin mem — *Você contradiz a si mesmo*
117. Bonvolu informi min — *Queira informar-me*
118. Estas tre malagrable — *É muito desagradável*
119. Ne kontraŭstaru min! — *Não se oponha a mim!*
120. Vi remaĉas la aferon — *Você está dormindo sobre o caso*

121. Iu demandis pri vi — *Alguém perguntou por você*
122. Bonvolu veni akurate — *Queira vir à hora certa*
123. Iu virino vin vokis — *Certa mulher o chamou*
124. Tio tute ne gravas — *Isso não tem importância*
125. Se estas iel eble... — *Se de algum modo for possível...*

126. Faru tion, laŭeble — *Faça isso, se possível*
127. Tio ŝajnas stranga — *Isso parece estranho*
128. Ne restu tie longe — *Não tarde em voltar*
129. Mi ne ĉesas paroli — *Não me canso de falar*
130. Estas sufiĉe frue — *Está (é) muito cedo*

131. Ni revenos vespere — *Viremos de tarde*
132. Parolu malrapide! — *Fale devagar!*
133. Ĉu vi silentiĝas? — *Você se cala?*
134. Trafu vian celon! — *Consiga o seu intento!*
135. Serĉu lin alifoje — *Procure-o outra vez*

136. Estas voko por vi — *É um chamado para você*
137. Parolu pli laŭte! — *Fale mais alto!*
138. Do, restas tiel! — *Então, fica no mesmo!*
139. Kiam vi foriros? — *Quando você vai partir?*
140. Mi foriros morgaŭ — *Partirei amanhã*

141. Estas tute egala — *Não há diferença*
142. Mi sonĝis pri vi — *Sonhei com você*
143. Se estos konvene — *Se tiver cabimento*
144. Ne atendu min! — *Não me faça esperar!*
145. Estas mirinde! — *É admirável!*

146. Pripensu tion! — *Reflita isso!*
147. Kiel mi aŭdis — *Conforme ouvi dizer*
148. Mi ne memoras — *Não me lembro*
149. Mi venos frue — *Virei cedo*
150. Kiu parolas? — *Quem está falando?*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

telefona numero — *número de telefone;* **paroli kun iu** — *falar com alguém;* **uzi la okazon** — *aproveitar a ocasião;* **telefonlibro** — *livro de telefone;* **telefonĉelo** — *cabina telefônica;* **ciferplato** — *dial (de telefone);* **efektivigi** — *realizar, efetuar;* **telefonejo** — *central de telefone;* **malfruigi** — *atrasar, demorar;* **malfrui** — *estar atrasado;* **malgravi —** *atenuar*; **telefoni —** *telefonar*; **kalkulo —** *conta, nota*; **gravi** — *importar, ser importante;* **rajti —** *ter licença, poder;* **telefona mesaĝo** — *chamado telefônico;* **telefonstacio** — *posto telefônico;* **paroli al iu** — *falar a alguém;* **telefonvoko** — *chamada telefônica;* **fotografilo** — *máquina fotográfica;* **esti grave** — *importar, ser importante;* **malakcepti** — *recusar, rejeitar;* **akceptejo** — *sala de recepção;* **malfruiĝi** — *atrasar-se;* **ĝentileco** — *gentileza, cortesia;* **komplezo** — *fineza, gentileza;* **malhelpi** — *atrapalhar, entravar;* **rifuzi** — *indeferir, negar;* **konto** — *conta (com., fin.);* **irado** — *caminhada*

profiti la okazon = uzi la okazon = kapti la okazon

8. PUBLIKAJ INTERRILATOJ — *RELAÇÕES PÚBLICAS*

1. Ili havas kvar servistojn, el kiuj tri estas servistinoj — *Eles têm quatro criados dos quais três são criadas*
2. Mia patro, testamente, donis al mi sian tutan havaĵon — *Meu pai, em testamento, deixou-me todos os seus haveres*
3. Ne koleru, mi petas, ke ni ne invitis vin pli frue — *Não se zangue, por favor, por não tê-lo convidado mais cedo*
4. Senmoke, mi trovas, ke ĉio ĉi estas vere interesa — *Sem motejo, acho que tudo isto é verdadeiramente interessante*
5. Tiu ĉi sinjoro antaŭ du jaroj okupis sin pri... — *Este senhor há dois anos exercia a profissão de...*

6. Efektive, ne estus tre facile, kontentigi ĉiujn — *Realmente, não seria muito fácil contentar a todos*
7. Mia filo funebris pro la morto de sia patrino — *Meu filho esteve de luto pela morte de sua mãe*
8. Kiomjara ŝi estas laŭ via opinio? — *Quantos anos julga que ela tem?*
9. Ŝajnas al mi, ke ŝi estas preskaŭ dek kvinjara — *Julgo que ela tem quase quinze anos*
10. Se mi ne konus vin, mi kredus, ke vi mensogas — *Se eu não o conhecesse, acreditaria, que você estivesse mentindo*

11. Li havas tridek ĝis tridek du, ne pli multe — *Ele tem de trinta a trinta e dois anos, não mais*
12. Mi estas tridekjara = mi havas tridek jarojn — *Estou com trinta anos = tenho trinta anos de idade*
13. Mi konfesas, ke tio estas tre lerta ideo — *Confesso, que isso é uma idéia (hábil) jeitosa*
14. Nia lingvo estas malfacila por fremduloj — *Nossa língua é difícil para estrangeiros*
15. Ĉu vi konas iun, kiu povus informi min? — *Conhece alguém que poderia informar-me?*

16. Bonan tagon fraŭlino, kiel vi fartas? — *Bom dia senhorinha, como vai você?*
17. Tre bone, danke; kaj kiel estas via sano? — *Muito bem, obrigada; e como vai você de saúde?*
18. Mi sentas min iom suferanta — *Não me sinto nada bem*
19. Ĉu viaj gepatroj ankoraŭ vivas? — *Os seus pais ainda vivem?*
20. Jes, ili ankoraŭ vivas kaj loĝas en Rio — *Sim, eles ainda vivem e moram no Rio*
21. Ĉu vi scias, en kiu lando li nun loĝas? — *Você sabe em que país ele mora agora?*
22. Oni vidas, ke vi konas ŝin tre supraĵe — *Vê-se que você a conhece muito superficialmente*
23. Lasu min fini. Ni atendas vian ĉeeston — *Deixe-me terminar. Esperamos pela sua presença*
24. Mi ne pensus, ke li estis tiel maljuna — *Não pensava que ele fosse tão velho*
25. La orfoj havas kuratoron kaj zorganton — *Os órfãos têm um curador e um tutor*

26. Ne, ĉar mia domo havas nur unu etaĝon — *Não, porque a minha casa tem apenas um andar*
27. Ĉu vi havas parencojn ĉi tie? — *Você tem parentes aqui?*
28. Ne, miaj parencoj loĝas nuntempe en... — *Não, atualmente, meus parentes moram em...*
29. Ĉu via domo havas lifton? — *Há elevador em sua casa?*
30. Mi fariĝis dudekjara antaŭ du monatoj — *Fiz vinte anos há dois meses*

31. Proksimatempe mi fariĝos kvardekjara — *Dentro em pouco completarei quarenta anos*
32. Se mi nur havus duonon de via volo! — *Se eu tivesse a metade de sua vontade!*
33. Li doktoriĝis ĉe la universitato de... — *Ele doutorou-se pela universidade de...*
34. Ŝi fartis bone hieraŭ matene — *Estava bem ontem pela manhã*
35. Kiel fartas sinjorino via patrino? — *Como passa a senhora sua mãe?*

36. Baldaŭ mi estos tridek kvinjara — *Terei logo trinta e cinco anos*
37. Ankoraŭ mi ne havas dudek jarojn — *Ainda não tenho vinte anos*
38. Mi ne memoras kien mi metis ĝin — *Não me lembro onde o deixei*
39. Multan feliĉon je la Nova Jaro! — *Muitas felicidades pelo Ano Novo!*
40. La zorgatino ne havas kuratoron — *A tutelada não tem curador*

41. Kian profesion vi volas sekvi? — *Que profissão você quer seguir?*
42. Kiel longe vi intencas resti? — *Quanto tempo pretende ficar?*
43. Ĉu vi estas italo aŭ germano? — *Você é italiano ou alemão?*
44. Ne sinjoro, mi estas hispano — *Não senhor, sou espanhol*

45. Mi ne kredis vin tiel maljuna — *Não pensava que você fosse tão velho*

46. Ŝi estas en florplena juneco — *Ela está na flor da idade*
47. Mi loĝas en Rio de tri jaroj — *Vivo há três anos no Rio*
48. Mi taksas vin dudekjara — *Julgo que você tem vinte anos*
49. Ĉu vi havas ĉi tie parencojn? — *Você tem parentes aqui?*
50. Nun mi sentas min iom plisana — *Agora sinto-me um pouco melhor*

51. Ĉu vi jam edziĝis? — *Você já se casou?*
52. Ne, mi estas ankoraŭ fraŭlo — *Não, sou ainda solteiro*
53. Ĉu vi estas franco aŭ anglo? — *Você é francês ou inglês?*
54. Ne sinjoro, mi estas germano — *Não senhor, sou alemão*
55. Li estas diplomita pri juro — *Ele foi diplomado em direito*

56. Mi estas mamfrato de Antono — *Sou irmão de leite de Antônio*
57. Mi ne scias pri lia kieesto — *Não sei do paradeiro dele*
58. Mi ne scias pri ŝia kieesto — *Não sei do pardeiro dela*
59. En kiu monato vi naskiĝis? — *Em que mês você nasceu?*
60. Li estas ankoraŭ neplenaĝa — *Ele é ainda menor de idade*

61. Vi estas pli juna ol mi — *Você é mais velho do que eu*
62. La homo estas socia estulo — *O homem é um ser social*
63. Mi vizite restadas ĉi tie — *Permaneço aqui de visita*
64. Mi ne indas tian honoron — *Não sou digno de tal honra*
65. Kiun agon vi donas al mi? — *Que idade você me dá?*

66. Mi estas tiel aĝa kiel vi — *Sou tão idoso quanto você*
67. Li preterlasas nenion — *Nada lhe escapa*
68. En kiu jaro vi naskiĝis? — *Em que ano você nasceu?*
69. En kiu tago vi naskiĝis? — *Em que dia você nasceu?*
70. Pasis du jaroj, de kiam... — *Passaram dois anos, desde quando...*

71. Kiom da infanoj vi havas? — *Quantos filhos você tem?*
72. Du filojn kaj unu inon — *Dois filhos e uma filha*
73. Sur kioma etaĝo vi loĝas? — *Em que andar você mora?*
74. Mi loĝas sur la kvina etaĝo — *Moro no quinto andar*
75. Ĉu vi estas tajpistino? — *Você é datilógrafa?*

76. Mi estas ankoraŭ fraŭlo — *Sou ainda solteiro*
77. Li estas sep jara knabo — *Ele é um rapaz de sete anos*
78. Kiel fartas via edzino? — *Como vai sua senhora?*
79. Ŝi fartas bone, feliĉe — *Vai bem, felizmente*
80. Ŝi mortis sen posteuloj — *Ela morreu sem deixar descendentes*

81. Kiom jara vi estas? — *Quantos anos você tem?*
82. Mi estas kvardekjarulo — *Sou um quarentão*
83. El kiu lando vi venas? — *De que país você vem?*
84. Kiu dato estas hodiaŭ? — *Qual é a data de hoje?*
85. Kie vi loĝas nuntempe? — *Onde V. mora presentemente?*

86. Vi havas bonan mienon — *Você tem bom aspecto*
87. Mi ne estas plenaĝulo — *Sou menor de idade*
88. En kiu urbo vi loĝas? — *Em que cidade você mora?*
89. Tiu infano estas orfo — *Aquela criança é órfã*
90. Diru al mi vian nomon — *Diga-me o seu nome*

91. Hodiaŭ antaŭ ok tagoj — *Há oito dias passados*
92. Kiun aĝon vi havas? — *Que idade você tem?*
93. Mi havas dudek jarojn — *Tenho vinte anos de idade*
94. Vi aspektas pli juna — *Você parece mais jovem*
95. Ne, ni estas samaĝaj — *Não, temos as mesmas idades*

96. De kiam? Jam delonge! — *Desde quando? Há tempos!*
97. Kiel vi estas nomata? — *Como você se chama?*
98. Mi estas nomata... — *Chamo-me...*
99. Vian nomon, bonvolu! — *A sua graça, por favor!*
100. Al kiu vi reedziĝis? — *Com quem você se casou outra vez?*

101. Morgaŭ estos la sepa — *Amanhã serão sete*
102. Kia patro, tia filo — *Tal pai, tal filho*
103. Kies filo vi estas? — *De quem você é filho?*
104. Kiomjara vi estas? — *Que idade você tem?*
105. Kiu estas via aĝo? — *Qual é a sua idade?*

106. Mi ne forgesos tion — *Não me esquecerei disso*
107. Ĉu vi deziras ion? — *Você deseja alguma coisa?*
108. Naskiĝi filo al iu — *Nascer um filho de alguém*
109. La afero estas pri...— *Trata-se de...*
110. Kiam vi naskiĝis? — *Quando você nasceu*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

reedziniĝi kun iu — *tornar a se casar;* **eksedzigita virino —** *mulher divorciada***;** **eksedzigita viro —** *homem divorciado;* **edziniĝi kun li —** *casar-se com ele;* **novaj geedzoj —** *recém casados;* **edziĝinita virino** — *mulher casada;* **edziĝofesto —** *bodas;* **okupi sin pri** — *ocupar-se de;* **nuligi la geedziĝon —** *anular o casamento;* **senheredigi** — *deserdar;* **neplenaĝulo** — *menor (de idade);* **naskiĝtago** — *dia de nascimento;* **elmigranto** — *emigrante*; **komercisto —** *negociante;* **eksedzigo —** *divórcio;* **datreveno** — *aniversário;* **gefianĉoj** — *noivos;* **zorgatino** — tutelada; **disputaĉo** — *bate-boca;* **funebrigi** — enlutar; **kuratoro** — *curador, tutor (jur.)*; **enmigri** — *imigrar;* **forpeli** — *expulsar;* **enmigri** — *emigrar;* **geedzoj** — *esposos, casados;* **fraŭlo** — *solteiro;* **heredi** — *herdar;* **havaĵo** — *haveres, bens;* **diraĵo** — *boato;* **taksi** — *avaliar, estimar;* **neplenaĝa** — *menor de idade;* **plejaĝulo** — *primogênito;* **posteuloj** — *descendentes;* **plenaĝulo** — *adulto, maior (de idade);* **negocisto** — *comerciante;* **nomfesto** — *dia onomástico;* **tajpisto** — *datilógrafo;* **heredaĵo** — *herança;* **edziniĝi** — *casar-se (ela);* **aferisto** — *homem de negócios;* **funebro** — *luto;* **memfido** — *confiança em si;* **onidiro** — *boato;* **orfino** — *órfã;* **edziĝi** — *casar-se (ele);* **tajpi** — *datilografar;* **edzo** — *esposo;* **vivi** — *viver, existir;* **loĝi** — *habitar, morar;* **orfo** — *órfão*

9. Socia kunvivado — *Convivência social*

1. Ne ekzistas pordisto en la domo, mi ne povas ricevi ian sciigon —*Não há porteiro na casa, não posso ter nenhum esclarecimento*
2. Hieraŭ matene mi venis kun mia filo el Berlino, por viziti vin — *Ontem pela manhã vim com meu filho de Berlim, para fazer-lhe uma visita*
3. Permesu, ke mi prezentu al vi la fraŭlinon... — *Permita que lhe apresenta a senhorinha...*
4. Li estis kondamnita dek jarojn da karcero — *Ele foi condenado a dez anos de prisão*
5. Vi estas unu el miaj plej bonaj amikoj — *Você é um dos meus melhores amigos*

6. Vi nutras vian fianĉinon per promesoj — *Você a embala com belas promessas*
7. Mi venis vin sciigi (komuniki), ke... — *Vim para lhe participar que...*
8. Li estas tre kontraŭdirema — *Ele é muito argumentador*
9. Mi havas grandan plezuron vidi vin — *Tenho muito prazer em vê-lo*
10. Bonvolu prezenti min al sinjoro... — *Queira apresentar-me ao senhor...*

11. Vi transpasas la limojn, ĉu ne? — *Você está se exorbitando, não acha?*
12. Ne ŝovu la nazon en fremdan vazon — *Não meta o bedelho em negócio alheio*
13. Mi faris tion konsultinte neniun — *Fiz isso de minha cabeça*
14. La edziĝo estas post du monatoj — *O casamento será dentro de dois meses*
15. Li perdis la kandelon el la kapo [23]— *Ele perdeu o juízo*

16. Hodiaŭ li estas en taŭga humoro — *Hoje ele está de boa maré*
17. Ŝi estas el distingita deveno — *Ela é de boa família*
18. Mi loĝas en eta pensiono — *Moro numa pequena pensão*
19. Mi plezuregas konatiĝi kun vi — *Muito prazer em conhecê-lo*
20. Ili estas surprizita en delikto — *Eles foram apanhados com a mão no saco*

[23] *Figurativo*

21. Ĉu ĉi tie loĝas sinjorino... ? — *Mora aqui a senhora... ?*
22. Jes, sed ŝi ĵus foriris — *Sim, mas ela acaba de sair*
23. Jes, ŝi estas hejme — *Sim, ela está em casa*
24. Vi vivas per okazaj rimedoj [24] — *Você vive de expedientes*
25. Hodiaŭ li estas kapklinita — *Hoje ele está cabisbaixo*

26. Mi ricevis ĉagrensurprizon — *Fiquei desapontado*
27. Vi faris tion senpripense — *Você fez isso sem refletir*
28. Vi plej zorge faris tion — *Você caprichou em fazer isso*
29. Mi tre dankas al vi se... — *Fico-lhe muito agradecido se...*
30. Ĉiu povas libere decidi — *Cada um pode decidir-se livremente*

31. Tio estas memevidenta! — *É claro como água!*
32. Ne agacu miajn nervojn — *Não me irrite os nervos*
33. Li verŝajne estas riĉa — *Ele deve estar rico*
34. Ŝi tiklas sian filinon — *Ela faz cócegas em sua filha*
35. Vi povas fari ideoĉenon — *Você pode fazer uma associação de ideias*

36. Vi estos ĉiam bonvena — *Você será sempre bem-vindo*
37. Mi ne ŝatas intimaĵon — *Não gosto de familiaridade*
38. Kiam vi estos hejme? — *Quando você está em casa?*
39. Mi sentis min ĝenita — *Fiquei embaraçado*
40. Kondutu ĉiam impone! — *Comporte-se sempre com imponência!*

41. Vi estas bonaspekta — *Você tem boa aparência*
42. Vi ne povas imagi! — *Você não pode imaginar!*
43. Kio okazis al vi? — *O que lhe aconteceu?*
44. Ĉio nepre finiĝos — *Tudo há de se acabar*
45. Irigu lin! — *Mande-o ir andando!*

[24] *Figurativo*

10. **Por viziti** — *Para visitar*

1. Ĉar estis jam malfrue, tial ni restis en la domo de nia amiko, por pasigi la nokton — *Como fosse já tarde, ficamos em casa do nosso amigo para passar a noite*
2. Mi prezentis min kelkajn fojojn ĉe vi, sed mi ne havis la feliĉon trovi vin hejme — *Vim várias vezes a sua casa, mas não tive o prazer de encontrá-lo*
3. Lasu min pretigi la kafon. Vi esperebleble ne rifuzos trinki tason kun mi — *Deixe-me fazer o café. Você na certa não se negará a tomar comigo uma xícara*
4. Efektive, kaj mi multe bedaŭras, ke mi ne estis hejme por akcepti vin — *Realmente, e sinto muito não ter estado em casa para recebê-lo*
5. Mi multe bedaŭras, sed mi ne povas resti pli longe en via societo — *Sinto muito, mas não posso demorar-me mais em sua companhia*

6. Mi ne deziras vidi mian bopatrinon, sed paroli al ŝi — *Não desejo ver a minha sogra, mas falar-lhe*
7. Se mi povus, mi irus en la proksima dimanĉo viziti mian amikon — *Se eu pudesse, iria no próximo domingo visitar o meu amigo*
8. Vi faros grandan plezuron al mi, mi ŝatas multe vian societon — *Você me dará muito prazer, gosto muito de sua companhia*
9. Kiom da enuigaj vizitoj oni devas elportadi ĉiutage! — *Quantas visitas enfadonhas deve-se aturar diariamente!*
10. Mi estas tie ĉi de hieraŭ vespere. Mia unua vizito estas al vi — *Estou aqui desde ontem à noite. A minha primeira visita é a você*

11. Faru al mi plezuron tagmanĝi (vespermanĝi) kun mi — *Tenha o prazer de almoçar (jantar) comigo*
12. Pardonu; vi havas vizitanton; mi revenos en alia okazo — *Perdão; você está com visita; voltarei em outra ocasião*
13. Dum via foresto iom maljuna sinjoro estis ĉi tie — *Durante a sua ausência um senhor de meia idade esteve aqui*
14. Neniu estis en via domo kiam mi alvenis tien — *Ninguém estava em sua casa quando cheguei lá*

15. Dezirante paroli al li, mi vizitis lian domon — *Desejando falar com ele, fiz-lhe uma visita.*
16. Do, je kio mi devas la honoron de via vizito? — *Então, a que devo a honra de sua visita?*
17. Se iu venos, sendu ĝin al mi, kiu ajn li estos — *Se vier alguém, mande-me, seja quem for*
18. Fermu la pordon, mi petas, ĉar estas malvarme — *Feche a porta, por favor, por que está frio*
19. Jes, samideano, mi venis tien ĉi paroli kun vi — *Sim, samideano, vim falar com você aqui*
20. Ĉar mi vidis la pordon malfermita, mi eniris — *Como vi a porta aberta, entrei*

21. Tiu, kiu venas, estas mia amiko antaŭ longe — *Quem vem aí é um velho amigo meu*
22. Ĉu oni transdonis mian vizitkarton al vi? — *Deram-lhe o meu cartão de visita?*
23. Ĉu vi volas jam forlasi min tiel rapide? — *Você já quer me deixar tão depressa?*
24. Mi bedaŭras, ke via vizito estis mallonga — *Sinto que a sua visita fosse tão curta*
25. Mi deziras ĵeti rigardon en la ĵurnalon — *Desejo passar as vistas no jornal*

26. Mi vizitos vin tiam, kiam vi invitos min — *Visita-lo-ei quando você me convidar*
27. Al kiu ajn venos, vi diru, ke mi ne estas — *A quem quer que venha, diga que não estou*
28. Ne ĝenu vin akompani min ĝis la pordo — *Não se dê ao trabalho de acompanhar-me até à porta*
29. Je kioma horo li estos hejme? — *A que horas ele estará em casa?*
30. Li devos esti hejme je la oka vespere — *Ele deverá estar em casa às oito da noite*

31. Mia patro estos tre kontenta vidi vin — *Meu pai terá muito prazer em vê-lo*
32. Prokrastu vian vojaĝon kelkajn tagojn — *Adie sua viagem por alguns dias*
33. Kraĉinte li fermis la pordon post mi — *Dando uma cuspida, ele bateu-me a porta*
34. Ĉu vi venos postmorgaŭ? — *Você virá depois de amanhã?*
35. Jes, mi venos je la kvara posttagmeze — *Sim, virei às quatro da tarde*

36. Mi ne venis tial, ke mi estis malsana — *Não vim por isso, porque estava doente*
37. Iru kaj alportu al mi glason da akvo — *Vá buscar um copo de água para mim*
38. Mi ne renkontis lin, nek lian edzinon — *Não o encontrei, nem a sua esposa*

39. Oni diris al mi, ke vi estis elirinta — *Disseram-me que você tinha saído*
40. Havu la bonecon rememorigi min al ŝi — *Tenha a bondade de me lembrar a ela*

41. Se mi ne timus esti maloportuna al vi... — *Se eu não receasse ser-lhe importuno...*
42. Kun kiu mi havas la honoron paroli? — *Com quem tenho a honra de falar?*
43. Mi ne scias, kial vi ne venis hieraŭ — *Não sei porque você não veio ontem*
44. Kiam mi ĵus foriris, mi memoris, ke... — *Quando eu ia sair, lembrei-me de que...*
45. De tempo al tempo mi pensas pri vi — *De vez em quando penso em você*

46. Ne tro oftigu viajn vizitojn al ŝi — *Não amiúde demasiado as suas visitas a ela*
47. Eniru! La ŝlosilo estas en la seruro — *Entre! A chave está na fechadura*
48. Vi estas nia gastino de la semajno — *Você é a nossa hóspeda da semana*
49. Kie estas la cindrujo? — *Onde está o cinzeiro?*
50. Rigardu, ĝi estas tie sur la tablo — *Olhe, está ali na mesa*

51. Ŝi estas ankoraŭ al via dispono — *Ela está ainda às suas ordens*
52. Mi faris al li surprizan viziton — *Fiz-lhe uma visita inesperada*
53. Ĉu pluvos, ĉu estos suno, mi venos — *Quer chova, quer faça sol, eu virei*
54. Ne frapu per la mano sur la pordo — *Não bata na porta com a mão*
55. Jen la plej nova ilustrita revuo — *Olhe aqui uma revista ilustrada mais recente*

56. Prenu vian jakon de sur la hoko — *Tire o seu paletó do cabide*
57. Ĉu vi volas akcepti sinjoron... ? — *Quer receber o senhor... ?*
58. Bonvolu sidiĝi en tiu brakseĝo — *Queira sentar-se nesta poltrona*
59. Bonvolu akcepti cigaredon! — *Queira aceitar um cigarro!*
60. Ne, dankon; mi ĉesigis la fumadon — *Não, obrigado; deixei de fumar*

61. Kiel fartas sinjoro via patro? — *Como vai o senhor seu pai?*
62. Li fartas bone, kaj vi? — *Ele vai bem, e você?*
63. Ĉu estas permesite prezenti... ? — *Se me permite apresentar... ?*
64. Antaŭhieraŭ mi sonĝis pri vi — *Sonhei com você ontem*

65. Mi ne volas ĝeni vin pli longe — *Não quero importuná-lo por mais tempo*

66. Enkonduku lin en la saloneton — *Conduze-o para a saleta*
67. En la domo estis neniu krom ŝi — *Na casa não havia ninguém a não ser ela*
68. Li vizitis min krom viziti vin — *Ele me visitou além de visitá-lo*
69. Kiam mi venis al lia domo, li dormis — *Quando cheguei à casa dele, ele dormia*
70. Mi devus jam esti ĉe mia amiko — *Já devia estar em casa de meu amigo*

71. Bonvolu eniri kaj sidigi vin — *Queira entrar e sentar-se*
72. Ĉu vi permesas, ke mi foriru? — *Permita que eu me retire?*
73. Ĉu vi jam iras? — *Você já se vai?*
74. Ĉu sinjoro... estas dome? — *O senhor... está em casa?*
75. Ne, sinjoro, li ne jam alvenis — *Não, senhor, ele não chegou ainda*

76. Ŝi revenis hejmen neatendite — *Ela chegou a casa inesperadamente*
77. Ĉe mia alveno la hundo bojis — *O cão latiu à minha chegada*
78. Ĉu vi volas tagmanĝi kun mi? — *Quer almoçar comigo?*
79. Per kio mi povas servi vin? — *Em que posso servi-lo?*
80. Mi estas hejme por neniu ajn — *Não estou em casa para ninguém*

81. Li atendas jam de du horoj — *Ele espera já há duas horas*
82. Demetu la jakon kaj ĉemizon — *Tire o paletó e a camisa*
83. Mi ne atendis vin tiel baldaŭ — *Não o esperava tão cedo*
84. Kies estas tiu ĉi portreto? — *De quem é este retrato?*
85. Vi ambaŭ faras bonegan paron — *Ambos formam um excelente casal*

86. Ĉu fraŭlino... loĝas tie ĉi? — *Mora aqui a senhorinha... ?*
87. Permesu, ke mi prezentu min — *Permita que eu me apresente*
88. Vespermanĝu, almenaŭ kun mi — *Jante, pelo menos, comigo*
89. Li fartas bone, dank'al Dio — *Ele vai bem, graças a Deus*

90. Unufoje mi vizitis lian hejmon — *Uma vez fiz-lhe uma visita*

91. Ĉu sinjoro... estas hejme? — *O senhor... está em casa?*
92. Bonvolu enveni, kara amiko — *Queira entrar, amigo*
93. Atentu, ĉar la hundo mordas — *Cuidado, que o cachorro morde*
94. Ni jam konas unu la alian — *Nós já nos conhecemos*
95. Mi estas hejme ĉiuvespere — *Estou em casa todas as tardes*

96. Vi, do, estas fraŭlino... ? — *Então, você é a senhorinha... ?*
97. Mi deziras paroli al li — *Desejo falar com ele*
98. Jen estas miaj gemastroj — *Eis aqui os meus patrões*
99. Kiun vi deziras paroli? — *A quem você deseja falar?*
100. Mi ĝojas konatiĝi kun vi — *Tenho muito prazer em conhecê-la*

101. Ĉu vi volas foriri? — *Você quer se retirar?*
102. Mi estas je via dispono — *Estou às suas ordens*
103. Fermu la pordon post vi — *Feche a porta atrás de você*
104. Mi venis por nelonge — *Vim de passagem*
105. Li estas hejme ĉiumatene — *Ele está em casa todas as manhãs*

106. Oni frapas. Oni sonorigas — *Batem. Tocam a campainha*
107. Kiun vi deziras paroli? — *A quem você quer falar?*
108. Li ĵus eliris el tie ĉi — *Ele saiu agora mesmo*
109. Li eliris antaŭ minuto — *Ele saiu há um minuto*
110. Vi neniam estas hejme — *Você nunca está em casa*

111. Oni sonoras, oni frapas — *Tocam, batem à porta*
112. Ĉu estas fraŭlino... ? — *É a senhorinha... ?*
113. Momenton, ŝi venos tuj — *Um momento, ela virá já*
114. Pardonu, ke mi ĝenas vin — *Perdão, por molestá-lo*
115. Restu ankoraŭ iomete — *Fique um pouquinho mais*

116. Kiu frapas la pordon? — *Quem bate à porta?*
117. Bonvolu eniri sinjoro — *Queira entrar, senhor*
118. Ne staru ĉe la pordo! — *Não fique na porta!*
119. Ili estas niaj gastoj — *Eles são nossos hóspedes*

120. Ĝis revido, venu ofte! — *Até logo, apareça!*

121. Iu frapas je la pordo — *Alguém bate à porta*
122. Mi vizitis vin hieraŭ — *Visitei-o ontem*
123. Mi ĝojas, ke vi ĉeestas — *Alegro-me que você está presente*
124. Aranĝu vin komforte! — *Acomode-se à vontade!*
125. Vi estas tre afabla — *Você é muito gentil*

126. Mi havas peton al vi — *Tenho um pedido a fazer-lhe*
127. Ne faru ceremoniojn — *Não faça cerimônias*
128. Sidigu vin, mi petas! — *Sente-se, por favor!*
129. Kiam vi vizitos min? — *Quando você me visitará?*
130. La proksiman semajnon — *Na próxima semana*

131. Bonvolu sidigi vin! — *Queira sentar-se!*
132. Bonan tagon, sinjoro! — *Bom dia, senhor!*
133. Estu kore bonvena! — *Seja bem-vindo cordialmente!*
134. Kiel vi nomiĝas? — *Como você se chama?*
135. Mia nomo estas... — *O meu nome é...*

136. Estas mi. Malfermu! — *Sou eu. Abra!*
137. Iru aperti la pordon — *Vá abrir a porta*
138. Ĉu li estas hejme? — *Ele está em casa?*
139. Jes, li estas hejme — *Sim, ele está em casa*
140. Dankon, ĝis revido! — *Obrigado, até logo!*

141. Kial li ne venis? — *Por que ele não veio?*
142. Ĉu li longe restis? — *Ele ficou até tarde?*
143. Enkonduku lin tuj — *Faça-o entrar logo*
144. Vi ĉiam bonvenas — *Você é sempre bem-vindo*
145. Mi tre dankas vin — *Agradeço-lhe muito*

146. Iru al la pordo! — *Vá à porta!*
147. Bonan matenon [25] — *Bom dia*
148. Kiel vi fartas? — *Como vai você?*
149. Bonvolu eniri! — *Queira entrar!*
150. Bonvolu sidiĝi! — *Queira sentar-se!*

151. Neniu respondas — *Ninguém responde*
152. Iru akcepti lin — *Vá recebê-lo*

[25] *Pela manhã, i.e., antes do meio-dia*

153. Bonan nokton! [26] — *Boa noite!*
154. Ĝis revido! — *Até a vista!*
155. Sidiĝu, mi petas — *Sente-se, por favor*

156. Oni sonorigas — *Tocam a campainha*
157. Envenu amiko! — *Entre amigo!*
158. Bonan tagon! — *Bom dia!*
159. Ĝis mia reveno! — *Até a volta!*
160. Same al vi! — *O mesmo para você!*

161. Vi venu rapide — *Venha depressa*
162. Prenu seĝon! — *Pegue uma cadeira!*
163. Ĝis baldaŭ! — *Até logo!*
164. Ĝis morgaŭ! — *Até manhã!*
165. Venu ofte! — *Venha amiúde!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

pensi pri iu — *pensar em alguém;* **sonĝi pri iu** — *sonhar com alguém;* **vizitĉambro** — *sala de visitas;* **gasti ĉe** — *hospedar-se em casa de;* **gastigi** — *hospedar;* **stariĝi** — *levantar-se;* **sidiĝi** — *assentar-se;* **aperti** — *abrir;* **foresto** — *ausência;* **gasti** — *hospedar-se;* **stari** — *estar de pé;* **sidi** — *estar assentado*

[26] *Despedida, quando se vai embora*

11. **Okaza renkonto** — *Encontro ocasional*

1. Ĉe renkontiĝo de la amikoj, ili diris, ke tio estas nura trompo — *Ao encontro dos amigos, eles disseram que isso é um mero engano*
2. Du amikoj iris preter ni, kaj transiris la straton — *Dois amigos passaram por nós e atravessaram a rua*
3. Tuj kiam li vidis min, li etendis al mi sian manon — *Logo que ele me viu, estendeu-me a mão*
4. Bonan tagon, amiko, jam de longe mi ne vidas vin — *Bom dia, amigo, há quanto tempo não o vejo*
5. Hieraŭ mi vidis tiujn homojn en tiu ĉi strato — *Ontem vi aqueles homens nesta rua*

6. Tedita de vojaĝado, mi decidis reveni hejmen — *Chateado (cansado) da viagem, decidi regressar a casa*
7. Mi eliras malofte, ĉar mi estas tre okupita — *Saio raras vezes, porque estou muito ocupado*
8. Estas jam longe, ke mi ne havas la plezuron vidi vin — *Há muito tempo que não tenho o prazer de vê-lo*
9. Ni havas la honoron gastigi vin en nia domo — *Temos a honra de hospedá-lo em nossa casa*
10. Li preterpasis min, kvazaŭ ne rekonante min — *Ele passou por mim, como se não me reconhecesse*

11. Mi ne povas atendi, mi havas ion farotan — *Não posso esperar, tenho o que fazer*
12. Vi estas tre ĝentila, ke vi pensas pri mi — *Você é muito amável, por pensar em mim*
13. Mi esperas jam baldaŭ revidi vin! Ĝis revido! — *Espero revê-lo brevemente! Até à vista!*
14. Mi vin salutis, sed vi min ne resalutis — *Eu o cumprimentei, mas você não me retribuiu*
15. Ĉar estis jam malfrue, tial mi iris dormi — *Como já fosse tarde, fui dormir*

16. Mi pasis preter la virino sen ekrigardo — *Passei pela mulher sem dar uma olhada*
17. Kion vi faris de kiam mi forlasis vin? — *Que você fez desde quando o deixei?*
18. Bonan tagon, mi tre ĝojas renkonti vin — *Bom dia, alegro-me muito encontrá-lo*
19. Vi estis kaptita kun la mano en la sako — *Você foi apanhado com a boca na botija*
20. Mi estos tre feliĉa vidi vin morgaŭ — *Ficarei muito alegre em vê-lo amanhã*

21. Mi ĝojas vidi vin. Kia novaĵo estas? — *Alegro-me vê-lo. Que novidade há?*
22. Kian novaĵon vi havas por rakonti? — *O que há de novo para contar?*
23. Ĉe okazo mi petas vin paroli al li — *Se você tiver oportunidade, peço-lhe falar com ele*
24. Mi ilin vidis duope plurajn fojojn — *Eu os vi juntos várias vezes*
25. Jam de malproksime mi ekvidis vin — *Eu o avistara já de longe*

26. Li venis al mi tute ne atendite — *Ele veio falar comigo inesperadamente*
27. Ĉu vi fartas bone? Des pli bone — *Você vai bem? Tanto melhor*
28. Ne forgesu memorigi min pri tio — *Não se esqueça de lembrar-me disso*
29. Li lasis sian oficon pro malsano — *Ele deixou a sua função por causa da doença*
30. Venu morgaŭ viziti min, mi petas — *Venha ver-me amanhã, por favor*

31. Mi konsideras lin kiel fremdulo — *Considero-o como um estranho*
32. Mi tre ĝojos, se mi revidos vin — *Alegrar-me-ei se voltar a vê-lo*
33. Ĉiun matenon akurate je la naŭa — *Todas as manhãs às nove em ponto*
34. Mi ne havas la honoron vin koni — *Não tenho a honra de conhecê-lo*
35. Kiom da tempo mi ne vidas vin! — *Há quanto tempo que não o vejo!*

36. Ni iros viziti niajn geamikojn — *Iremos visitar nossos amigos*
37. Mi sidis iom kaj poste foriris — *Fiquei sentado certo tempo e depois retirei-me*
38. Ŝi estas sprite amuza fraŭlino — *Ela é uma garota divertida*
39. Mi estas en senelira situacio — *Estou num beco sem saída*
40. Ĉi-foje oni ne parolas pri vi — *Desta vez não se fala a seu respeito*

41. Estas strange, ke li ne venis — *É estranho que ele não tenha vindo*
42. Mi tre deziras paroli kun vi — *Desejo muito falar com você*
43. Mi esperas revidi vin baldaŭ — *Espero revê-lo brevemente*
44. Atendu, ĝis kiam mi revenos! — *Espere, até eu voltar*
45. Ĉe tiuj ĉi vortoj li foriris — *Com estas palavras ele se retirou*

46. Mi iam vidis ŝin en la kinejo — *Certo dia eu a vi no cinema*
47. Mi iris trifoje al via domo — *Fui três vezes a sua casa*
48. Mi revenos dimanĉon vespere — *Voltarei domingo à tardinha*
49. Kiun tagon ni havas hodiaŭ? — *Que dia é hoje?*
50. Ni revenu al la deirpunkto — *Voltemos ao ponto de partida*

51. Mi havas ion por diri al vi — *Tenho algo para dizer-lhe*
52. Viaj nervoj estas agacitaj — *Seus nervos estão irritados*
53. Li estas ĵaluzplena pri ŝi — *Ele está enciumado dela*
54. Kiu venis demandi pri mi? — *Quem veio perguntar por mim?*
55. Iele, iome, duone, malbone [27] — *Assim-como-assim, nem bem nem mal*

56. Ŝi estas logvizaĝa fraŭlino — *Ela é uma moça bem atraente*
57. Ĉu mi povas lasi mesaĝon? — *Posso deixar um recado?*
58. Mi ie aŭdis ĉi tiun nomon — *Ouvi este nome em algum lugar*
59. Mi renkontos vin kiam ajn — *Seja quando for, encontrá-lo-ei*
60. Mi ĵus vidis vian amikon — *Vi agora mesmo o seu amigo*

61. Kion fariĝis via edzino? — *O que é feito de sua esposa?*
62. Kioma tago estas hodiaŭ? — *Que dia é hoje do mês*
63. Ne forgesu skribi al mi! — *Não se esqueça de me escrever!*
64. Mi loĝis en la strato... — *Eu morava na rua...*
65. Jen estas mia vizitkarto — *Aqui tem o meu cartão de visitas*

66. Mi ja ĝojas renkonti vin — *Alegro-me deveras encontrá-lo*
67. De longe mi ne vidas vin — *Há muito tempo que não o vejo*
68. Mi loĝas ĉe la strato... — *Moro na rua...*
69. Mi bezonas paroli kun vi — *Preciso falar com você*
70. Memoru ĉiam pri tio, ĉu? — *Lembre-se sempre disso, sim?*

71. Ĉu vi volas jam foriri? — *Você já quer se retirar?*
72. Kion fariĝis via avino? — *O que é feito de sua avó?*
73. Ŝi estas mortinta — *Morreu*
74. Ŝi ŝajnas sufiĉe bona — *Ela tem boa aparência*
75. Ĝis revido, fartu bone! — *Até logo, passe bem!*

76. Mi tute ne pensas pri tio — *Estou longe de pensar nisso*
77. Li estas bonmiena viro — *É um homem de boa aparência*
78. Kia miraklo estis tio? — *Que milagre foi esse!*
79. Mi serĉis lin unufoje — *Procurei-o uma vez*
80. Mi gratulas vin pro... — *Dou-lhe meus parabéns por...*

81. Mi tre ĝojas vidi vin — *Estimo muito em vê-lo*
82. Li estas kvazaŭvirina — *Ele é afeminado*
83. Mi eliros post la oka — *Sairei depois das oito*
84. Revenu plej baldaŭ! — *Volte o mais breve possível!*
85. Salutu vian familion! — *Dê os cumprimentos à família!*

86. Mi ne estas ambicia — *Não sou ambicioso*
87. Bonan dormon al vi! — *Um bom sono para você!*
88. Li perdis la saĝon — *Ele perdeu o juízo*
89. Malfeliĉa knabino! — *Pobre garota!*
90. Mi parolis pri vi — *Falava a seu respeito*

91. Li nenial foriris — *Ele saiu sem motivo algum*
92. Kie vi loĝas? — *Onde você está morando?*
93. Mi loĝas tie — *Estou morando ali*
94. Kiel vi statas? — *Como vai você?*
95. Mi statas bone — *Vou indo bem*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

malŝpari la tempon — *perder tempo*; **malŝpari tempon —** *desperdiçar tempo;* **preterpasante —** *de passagem*; **ŝpari tempon —** *economizar tempo*; **telefoni al —** *telefonar para*; **legitimilo —** *carteira de identidade*; **viransero —** *otário, pateta;* **amikaĵo —** *prova de amizade*; **amikiĝi —** *travar amizade*; **preter —** *adiado de, além de*

[27] Idiotismo

GRAMATIKO – I

Alfabeto

1. O ALFABETO ESPERANTO CONSTA DE 28 LETRAS:

Aa	**Bb**	**Cc**	**ĈĈ**	**Dd**	**Ee**	**Ff**	**Gg**	**Ĝĝ**	**Hh**	**Ĥĥ**	**Ii**	**Jj**	**Ĵĵ**
Kk	**Ll**	**Mm**	**Nn**	**Oo**	**Pp**	**Rr**	**Ss**	**Ŝŝ**	**Tt**	**Uu**	**ŭ**	**Vv**	**Zz**

2. OS NOMES DAS LETRAS VISTAS ISOLADAS POR SI MESMAS SÃO:

A	B	C	Ĉ	D	E	F	G	Ĝ	H	Ĥ	I	J
a	**bô**	**tsô**	**tchô**	**dô**	**ê**	**fô**	**gô**	**djô**	**hô**	**ĥô**	**i**	**iô**
	Ĵ											
	jô											

K	L	M	N	O	P	R	S	Ŝ	T	U	ŭ	V
cô	**lô**	**mô**	**nô**	**ô**	**pô**	**rô**	**sô**	**chô**	**tô**	**u**	**uô**	**vô**
	Z											
	zô											

(daí temos a forma substantivada: **aboco** (abc) = a-bê-cê (abc) em português)

Continua na página 78

12. RENKONTO — *ENCONTRO*

1. Apud la butiko, bela fraŭlino kaj malgranda junulino renkontis lin — *Perto da loja, uma bela senhorita e uma pequena jovem o encontraram*
2. Ĉu vi pensas, ke tiel malfrue, ni trovos ankoraŭ bonajn sidlokojn? — *Você pensa que tão tarde assim, ainda acharemos bons lugares?*
3. Mi fiksis rendevuon kun mia karulino, ni iros al la teatro — *Marquei encontro com a minha querida; nós iremos ao teatro*
4. Hieraŭ mi venis por viziti vin, sed vi estis ĵus elirinta — *Ontem vim fazer-lhe uma visita, mas você acabava de sair*
5. Mi tiel malbone parolas, ke mi ne deziras altiri la atenton — *Falo tão mal, que não desejo chamar a atenção de ninguém*

6. Ŝajnas al mi, ke per la interparolado mi lernus tre rapide — *Parece-me que pela conversação aprenderei muito depressa*
7. Mi antaŭsciigas vin, ke mi demandos al vi multajn informojn — *Previno-o que lhe pedirei muitas informações*
8. Mi havas devigan viziton por fari, kiun mi ne povas prokrasti — *Tenho de fazer uma visita obrigatória, a qual não posso deixá-la de fazer*
9. Mi timis, ke mi ne havos la plezuron vin renkonti (vidi) — *Estava com receio de não ter o prazer de encontrá-lo (vê-lo)*
10. Mi estas fremdulo kaj venas en vian urbon por distri min — *Sou um estrangeiro e venho à sua cidade para me distrair*

11. Mi petas de vi forpermeson – Ĉu vi bezonas vere rapidi? — *Permita-me despedir-me de você – Você está mesmo apressado?*
12. Estas tre belaj vestaĵoj kaj luksaj privataj veturiloj — *Há roupas muito bonitas e veículos particulares luxuosos*
13. Estas tiel bele, ke domaĝe estus, enfermi sin en teatron — *Está tão bonito, que seria uma pena meter-se num teatro*
14. Ĉu vi, kara amiko, estas partiano de tiu absurda afero? — *Você, caro amigo, é partidário desse caso absurdo?*
15. Jen vi revenis el via vojaĝo. De kiam vi estas en... ? — *Ei-lo de volta de sua viagem. Desde quando está em... ?*

16. Ŝajnas al mi, ke la ĵurnalo enhavas gravajn anoncojn — *Parece-me que o jornal traz anúncios importantes*
17. La jaroj forflugas, ne lasante sur vi ian postsignon — *Os anos passam não lhe deixando os traços do tempo*
18. Ĉu ĉiutage estas tiom da personoj tie ĉi kiel hodiaŭ? — *Todos os dias há tanta gente aqui, assim como hoje?*
19. Kia homo estas tiu, kiun vi prezentis al mi hieraŭ? — *Que homem é aquele que você me apresentou ontem?*
20. Ĉu mi povas sen maldiskreteco prezenti min ĉe vin? [28] — *Posso sem indiscrição apresentar-me a você?*

21. Vere, mi estas konfuzita pro ĉiuj viaj afablaĵoj — *Na verdade, estou confuso com tantas amabilidades suas*
22. Mi ne povis veni hodiaŭ, tamen mi venos morgaŭ — *Não pude vir hoje, contudo virei amanhã*
23. Morgaŭ en tiu ĉi tempo ni estos jam alvenintaj — *Amanhã a estas horas já teremos chegado*
24. Ĉu vi estas tie ĉi pro negoco aŭ pro plezuro? — *Você está aqui a negócio ou por prazer?*
25. La plejmulto el la esperantistoj venos kun mi — *A maioria dos esperantistas virá comigo*

26. Ĉu eble eksplodos ia tria tut-monda milito? — *Será que eclodirá uma terceira guerra mundial?*
27. Ĉu vi lastatempe havis novaĵon pri via amiko? — *Você ultimamente teve notícias de seu amigo?*
28. Mi estas tre kontenta retrovi vin en bonfarto — *Folgo muito em encontrá-lo bem de saúde*
29. Vi ĝuste trafis, ĉar ni estas tre bone tie ĉi — *Você acertou exatamente, pois estamos muito bem aqui*
30. Ĉu mi diris eĉ unu vorton al iu el vi ambaŭ? — *Acaso disse eu sequer uma palavra a algum de vocês dois?*

31. Nu, kara amiko, salutu al ĉiuj je mia nomo! — *Bem, caro amigo, saudações a todos em meu nome!*
32. Apud vi, la tempo ŝajnas al mi tre mallonga — *O tempo, perto de você, parece-me muito curto*
33. Via familio plimultiĝis de mia vojaĝo — *Sua família cresceu muito desde a minha última viagem*

---

[28] Não está destituído de erro o uso de "**ĈE**" com acusativo de movimento, contudo o seu uso com o acusativo não tem encontrado boa receptividade entre os esperantistas, apesar de Bein ter usado (veja Plena Vortaro) como vemos: ***"Morgaŭ mi iros ĉe mian onklon (en la domo de mia onklo; venu ĉe min morgaŭ; mi rapidis ĉe lin"***, etc. Prefiro dizer: ***Mi iros en la hejmon de mia onklo; mi iras al lia hejmo***, etc.

34. Se vi gvidos min, tio iros multe pli rapide — *Se você me servir de guia, isso irá mais depressa*
35. Ni revidos nin; kie mi povos renkonti vin? — *Tornaremos a ver-nos; onde posso encontrá-lo?*

36. Mi devas foriri rapide, mi havas rendevuon — *Devo ir-me depressa, tenho um encontro*
37. Estas tre malagrable ne koni la lingvon — *É muito desagradável não conhecer a língua*
38. Mi ne diras "adiaŭ" al vi, sed "ĝis revido" — *Não lhe dou "adeus", mas "até à vista"*
39. Kiom da tempo vi intencas resti tie ĉi? — *Quanto tempo você pretende ficar aqui?*
40. Ĉu vi povus prunti al mi cent kruzerojn? — *Você poderia me emprestar cem cruzeiros?*

41. Mi havis multe da mono, sed elspezis ĉion — *Eu tinha muito dinheiro, mas gastei tudo*
42. Kion vi faris, de kiam mi forlasis vin? — *O que foi feito de você depois que o deixei?*
43. Mi loĝas en la numero tria de strato... — *Moro no número três da rua...*
44. Mi baldaŭ havos la plezuron revidi vin — *Breve terei o prazer de vê-lo novamente*
45. Ŝi sentis haston edziniĝi kaj liberiĝi — *Ela sentiu pressa em se casar e se libertar*

46. Bonan tagon, fraŭlino, kiel vi fartas? — *Bom dia, senhorinha, como vai você?*
47. Tre bone, mi dankas — *Muito bem, obrigada*
48. Hieraŭ mi dormis je la deka — *Ontem dormi às dez horas*
49. Kial vi deziras esti prezentata al ŝi? — *Por que você quer ser apresentado a ela?*
50. Ĉu mi eraras, vi estas sinjoro X... ? — *Se não me engano, você é o senhor X... ?*

51. Mi timas ŝajni tro ceremonie vestita — *Receio parecer vestido com muita cerimônia*
52. Ravita mi estas, renkonti vin tie ĉi — *Estou encantado de encontrá-lo aqui*
53. Mi neniam tiom bedaŭris mian nescion — *Nunca lamentei tanto a minha ignorância*
54. Rekomendu min al sinjorino via edzino — *Dê minhas recomendações à senhora sua esposa*
55. Morgaŭ vespere, mi volas viziti vin — *Amanhã à tardinha desejo visitá-lo*

56. Mi restis tie (dum) kvar semajnoj(n) — *Permaneci lá (durante) quatro semanas*
57. Mensoganto bezonas duoblan memoron — *Mentiroso precisa de boa memória*
58. Ŝi estas perfidulino kiel serpento — *Ela é pérfida como serpente*

59. Vere, pli aminda oni ne povas esti — *Deveras, não poderia ser melhor*
60. Kiel feliĉa mi estas renkonti vin? — *Como me sinto feliz de encontrá-lo!*

61. Mi multe bedaŭras, ke mi forestis — *Sinto muito que eu estivesse ausente*
62. Ĉu mi havos la plezuron vin revidi? — *Terei o prazer de revê-lo?*
63. Ĉu vi estos libera morgaŭ vespere? — *Você estará livre amanhã de tarde?*
64. Mi renkontis lin irante al la urbo — *Encontrei-o ao ir (eu) à cidade*
65. Kiam okazis la morto de via patro? — *Quando foi a morte de seu pai?*

66. Oni ne ricevas la perditan tempon — *Não se recupera o tempo perdido*
67. Horon post horo mi atendis por ŝi — *Eu a esperei horas após horas*
68. Mi vere ne scias, kiel danki vin — *Deveras não sei como agradecer-lhe*
69. Ni povus kune pasigi la vesperon — *Poderíamos passar a tarde juntos*
70. Kion oni diras ĉe via najbararo — *O que se diz pela sua vizinhança?*

71. Tiu ĉi informo bezonas konfirmon — *Esta notícia precisa de confirmação*
72. Mi tion nur scias laŭ la onidiro — *Sei disso só por ouvir dizer*
73. Li restis ĉe mi dum tri semajnoj — *Ele ficou comigo durante três semanas*
74. Mi loĝas en la strato... N-ro... — *Moro na rua... número...*
75. Ŝi estas malamema kiel leopardo — *Ela é odienta como um leopardo*

76. Tiu informo ne estis konfirmita — *Essa notícia não foi confirmada*
77. Kiom da jaroj havas la infanoj? — *Quantos anos têm as crianças?*
78. Ŝi mortis antaŭ tiom da jaroj! — *Ela morreu há tantos anos!*
79. Helpu lin tiom, kiom vi povas — *Ajude-o tanto quanto puder*
80. Inter amikoj tio estus ridinda — *Entre amigos seria ridículo*

81. Mi insistis ĉe li, ke li restu — *Insisti com ele para que ficasse*
82. Tiu ĉi novaĵo estas ne fidinda — *Esta notícia não é fidedigna*
83. Mi ricevis malagrablan sciigon — *Recebi notícia desagradável*

84. Mi ne speciale rimarkigas tion — *Não ponho isso em evidência*
85. Ni povos ĝui intiman babiladon — *Podemos ter um bate-papo íntimo*

86. Bedaŭrinde mi devas malakcepti — *Infelizmente devo recusar*
87. Li estas dudekkelkjara junulo— *Ele é um jovem de uns vinte anos*
88. Mi venos kun ŝi morgaŭ matene — *Virei com ela amanhã pela manhã*
89. Tio estas nia unua renkontiĝo — *Esse foi o nosso primeiro encontro*
90. Ĝis baldaŭa persona konatiĝo! — *Até breve conhecimento pessoal!*

91. De kiu vi aŭdis tiun novaĵon? — *De quem você teve essa notícia?*
92. Vi estas venĝema kiel pantero — *Você é vingativo como pantera*
93. Ŝi estas maliculino kiel kato — *Ela é maliciosa como gato*
94. Li ne havas groŝon en la poŝo — *Ele não tem eira nem beira*
95. Li estas mia plej bona amiko — *Ele é o meu melhor amigo*

96. Mia horloĝo ne iras korekte — *O meu relógio não vai bem*
97. Kiamaniere vi sciis pri tio? — *Como você soube disso?*
98. Ŝi estas vantulino kiel pavo — *Ela é vaidosa como pavão*
99. Pardonu amiko, ke mi malfruas — *Perdão amigo, por eu estar atrasado*
100. Mi intencas iri rekte hejmen — *Pretendo ir diretamente para casa*

101. Mi vizitis ŝin hodiaŭ matene — *Visitei-a hoje pela manhã*
102. Tio tre maltrankviligis min — *Isso inquietou-me muito*
103. Tiu ĉi novaĵo estas fidinda — *Esta notícia é boa*
104. Ĉu vi bone fartas? — *Você está passando bem?*
105. Ne, mia farto estas malbona — *Não, meu estado de saúde é ruim*

106. Nun, mi ne plu forlasas vin — *Agora, não vou mais deixá-lo...*
107. Permesu, ke mi akompanu vin — *Permita acompanhá-lo*
108. Mi estas (estos) malhelpita — *Estou (estarei) impedido*
109. Ĉu vi ne aŭdis pri novaĵo? — *Você não ouviu falar de nada?*
110. Ĉu sinjoro X... estas hejme? — *O senhor X... está em casa?*

111. Oni jam ne parolas pri tio — *Já não se fala nisso*
112. Ŝi estas mia ĉefa asistanto — *Ela é meu braço direito*
113. Vi estas kruela kiel tigro — *Você é cruel como tigre*
114. Faru ĝin pro komplezo al mi! — *Faça-o por fineza a mim!*
115. Kia vaganta judo vi estas! — *Que judeu errante você é!*

116. Estis ĉirkaŭ la deka horo — *Era por volta das dez horas*
117. Ĉu la horo konvenas al vi? — *A hora lhe convém?*
118. Kie mi povos renkonti vin? — *Onde poderei encontrá-lo?*
119. Pardonu, mi devas foriri — *Perdão, devo partir*
120. Prefere iom pli (mal)frue — *De preferência um pouco mais (tarde) cedo*

121. Sur kioma etaĝo vi loĝas? — *Em que andar você mora?*
122. Kion diras la gazetaro? — *O que dizem os jornais?*
123. Kion oni diras en la urbo? — *O que é que se diz na cidade?*
124. Mi estas iomete kortuŝita — *Estou um pouco comovido*
125. Kiam mi povos revidi vin? — *Quando poderei revê-lo?*

126. Ĝis kiam vi estos hejme? — *Até quando você estará em casa?*
127. Ili loĝas ekster la urbo — *Eles moram fora da cidade*
128. Bonvolu forgesi tion! — *Por favor, esqueça isso!*
129. Bonvolu ne forgesi tion! — *Queira não se esquecer*
130. Li pasis preter mia domo — *Ele passou ao lado de minha casa*

131. Ŝi estas kisenda fraŭlino — *Ela é uma garota de se beijar*
132. Ĉu vi atendis longtempe? — *Você esperou muito tempo?*
133. Mi scias nenion novan — *Não sei nada de novo*
134. Ĉu vi scias ian novaĵon? — *Você sabe de alguma novidade?*
135. Ŝi ja estas tre malsana — *Realmente ela está muito doente*

136. Vi volis plaĉe ridegigi [29] — *Você quis desopilar o fígado*
137. Tio estas nura elpensaĵo — *Isso é pura invenção*
138. Mi sincere gratulas vin — *Meus sinceros parabéns*
139. De pli ol dudek jaroj — *Há mais de vinte anos*
140. Atendu, ĝis mi revenos — *Espere, até eu voltar*

141. Ili faras interkisadon — *Eles fazem troca de beijos*
142. Ni iros renkonte al ili — *Iremos ao encontro deles*
143. Kiaj estas la novaĵoj? —*Quais são as novidades?*
144. Eĉ ne iomete — *Nem mesmo um pouquinho*
145. Vi do ne estis ĵaluza? — *Você então não ficou com ciúmes?*

146. Ĉu tio mirigas vin? — *Isso faz-lhe admirar?*
147. Mi nur pasas vojaĝante — *Estou apenas de passagem*
148. Mi prenos tion sur min — *Tomarei a meu cargo*
149. Estas malbonaj novaĵoj — *Há más notícias*
150. Ĉu vi memoras pri mi?— *Você se lembra de mim?*

151. Mi loĝas ĉe mia onklo — *Moro em casa de meu tio*
152. Mi neniel ĝin eksciis — *Não soube de nada*
153. Mi atendas vin ĉe la... — *Esperarei por você na...*
154. Mi estas enlandido — *Sou sertanejo*
155. Vi ja venos certe! — *Você virá com certeza!*

156. Mi nur ĵus alvenis — *Eu mal acabei de chegar*
157. Vi paliĝis de timo — *Você empalideceu de medo*
158. Vi estas graseta — *Você está gorducho*
159. Restu kun Dio! — *Fique com Deus!*
160. Revenu tuj! — *Volte logo!*

---

[29] Familiar

13. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Mi diskutis pri la por kaj la kontraŭ [30] — *Discuti os prós e os contras*
2. Mi jam scias, vi ja scias nenion plu — *Já sei, você não sabe mais nada*
3. Mi ĵus ne povis min deteni de rido — *Ainda agora não pude deixar de rir*
4. Mi rapide vestas min kaj venos tuj — *Visto-me com rapidez e virei logo*
5. Mi metis ĉion sur la lastan karton [31] — *Joguei a última cartada*

6. Vi parolos kontraŭe, kiam oportune — *Você há de dizer o contrário, quando for ocasião*
7. Li formetis ĝis la grekaj kalendoj — *Ele deixou para as calendas gregas*
8. Mi konsilis al li, ke li (iru) restu — *Eu o aconselhei que (fosse) ficasse*
9. Mi ĵus ricevis leteron el Brazilo — *Acabo de receber carta do Brasil*
10. Mi ne povas elporti lian rigardon — *Não posso encará-lo. Não suporto a cara dele*

11. Ŝi havas la dorson turnita al mi — *Ela está de costas para mim*
12. Mi ne scias, ĉu iri aŭ (ĉu) resti — *Não sei se vou ou (se) fico*
13. Ni nur supraĵe interkonatiĝis — *Nós apenas nos conhecemos*
14. Li estas malsaĝulo, nenion pli — *Ele é um tolo, nada mais*
15. Mi manĝis kun granda plezuro — *Comi com grande prazer*

16. La usonanoj estas altkreskaj [32] — *Os americanos são grandes*
17. Li estas bone konata al vi ĉiuj — *Ele é bem conhecido de todos vocês*
18. Ŝi estas mia plej bela amikino — *Ela é a minha amiga mais bonita*
19. Mi aĉetis iom da tiu ĉi fromaĝo — *Comprei um pouco deste queijo*
20. Li paŝis al la fundo kaj eliris— *Ele passou pelos fundos e saiu*

21. Mi pasigos kelkajn tagojn ĉe vi — *Passarei alguns dias em sua casa*
22. Mi dormis profunde ĝis la deka — *Dormi profundamente até as dez*

[30] Idiotismo

[31] Idiotismo

[32] Com relação à estatura

23. Li montris sin inda je honoro — *Ele se mostrou digno de honra*
24. Mi laboras dum la posttagmezo — *Trabalho depois do meio-dia*
25. Mi ne havas tempon por ludi — *Não tenho tempo para brincar*

26. Mi pensas, sekve mi ekzistas — *Penso, logo existo*
27. Mi ne parolas al vi, sed al ŝi — *Não me dirijo a você, mas a ela*
28. Mi atendos lin du semajnojn — *Esperarei por ele duas semanas*
29. Mi ne kalkulas je tia helpo — *Não conto com tal ajuda*
30. Li estas kvardek kelkjara homo —*É um homem de uns quarenta anos*

31. Mi atendos (semajnon) dum semajno — *Esperarei (uma semana) durante uma semana*
32. Ŝi ankoraŭ denove mokus vin — *Ela continuará zombando de você*
33. Mi skribos al vi postmorgaŭ — *Escrever-lhe-ei depois de amanhã*
34. Ni iros ien ajn por ripozi — *Vamos a algum lugar repousar*
35. Mi diris al li, ke li restu — *Eu lhe disse que ficasse*

36. Ŝi faras nenion krom klaĉi — *Ela não faz outra coisa a não ser fuxicar*
37. Ŝi faras nenion krom plori — *Ela não faz outra coisa senão chorar*
38. Vi faras nenion krom manĝi — *Você não faz outra coisa além de comer*
39. Ili estas treege bongustaj — *São extremamente saborosos*
40. Mi ne scias kiam li venos — *Não sei quando ele virá*

41. Mi aĉetis dekduon da ovoj — *Comprei uma dúzia de ovos*
42. Li havas malbonan mienon — *Ele tem cara de poucos amigos*
43. Mi serĉas amikojn tie ĉi — *Procuro amigos aqui*
44. Ŝi parolos al mi baldaŭ — *Breve ela falará comigo*
45. Mi ne estos maldiskreta — *Não serei indiscreto*

46. Vi babilas muele sencele [33] — *Você fala às tontas*
47. Li tro facile kolerigas — *Ele tem cabelos nas ventas*

[33] *Idiotismo*

48. Mi estas pli alta ol vi — *Sou mais alto do que você*
49. Mi kisis ŝin ĉe la buŝo — *Dei-lhe um beijo na boca*
50. Mi! Jen ne malbona aserto! — *Eu! Essa agora não é má*

51. Mi parolis al ŝi hieraŭ — *Falei com ela ontem*
52. Mi estas tre kontenta — *Estou muito contente*
53. Vi parolis tre prave — *Você disse muito bem*
54. Ŝi estas ventkapulino — *Ela é uma desmiolada*
55. Ni kisas unu la alian — *Nós nos beijamos*

56. Li agis tiel pro venĝo — *Ele agiu assim por vingança*
57. Vi estas do strangulo — *Você é então um extra-vagante*
58. Vi neniam ofendis min — *Você nunca me ofendeu*
59. Mi ne iros ĝis morgaŭ — *Não irei até amanhã*
60. Vi estas tre bonkora — *Você é muito bondosa*

61. Vi devas diri ne tion [34] — *Você deve dizer, mas não isso*
62. Ne vi devas diri tion [35] — *Não é você que deve dizer isso*
63. Vi ne devas diri tion 36 — *Você não deve dizer isso*
64. Mi obeas nur al saĝo — *Obedeço somente à razão*
65. Vi troigas ia aferon — *É exagero de sua parte*

66. Mi estas tre okupita — *Tenho muito que fazer*
67. Vi estas plenkreska — *Você está um homem feito*
68. Mi ŝatus iri ankaŭ — *Gostaria de ir também*
69. Si estas tre ĉarma — *Ela é muito cativante*
70. Li faris la malon — *Ele fez o contrário*

71. Mi konstante oscedas — *Bocejo constantemente*
72. Vi estas viransero — *Você é um pateta*
73. Mi bezonas nenion — *Não preciso de nada*
74. Mi venos dimanĉon — *Virei no domingo*
75. Mi mem faris ĝin — *Eu mesmo o fiz*

76. Mi estas senmona — *Estou sem dinheiro*
77. Li respektas min — *Ele me respeita*
78. Mi tuj vokos ŝin — *Vou chamá-la*
79. Mi vin tiel amas! — *Amo-te tanto!*
80. Mi tuj revenos — *Já volto*

81. Mi skribas fuŝe — *Escrevo porcamente*
82. Li parolas saĝe — *Ele fala com sabedoria*
83. Mi ne malfruos — *Não me demoro muito*
84. Mi tre dankas! — *Muito obrigado!*
85. Vi penas diri — *Você procura dizer*

---

[34] *Veja que o sentido não é o mesmo com o uso de "ne" em diferentes posições na frase*

[35] *Veja que o sentido não é o mesmo com o uso de "ne" em diferentes posições na frase*

[36] *Veja que o sentido não é o mesmo com o uso de "ne" em diferentes posições na frase*

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

Pandiá Pându

ĈAPITRO III		**CAPÍTULO III**
Demandaj frazoj	**14.**	Frases interrogativas
Ordonaj frazoj	**15.**	Frases imperativas
Ekkriaj frazoj	**16.**	Frases exclamativas
Jesaj frazoj	**17.**	Frases afirmativas
Neaj frazoj	**18.**	Frases negativas
Ĉiutagaj frazoj	**19.**	Frases de uso diário

Errare humanum est, sed in errore perseverare dementis.
Ĉiu homo povas erari, sed nur la malsaĝulo persistas en sia eraro.
Errar é próprio do homem, mas perseverar no erro é próprio dos loucos.

Non progredi est regredi — **Kiu ne progresas, tiu malprogresas** — Não progredir é regredir.

Nia libereco finiĝas tie, kie aliula libereco komenciĝas.
A nossa liberdade acaba onde a liberdade de outrem começa.

14. DEMANDAJ FRAZOJ — *FRASES INTERROGATIVAS*

1. Ĉu mi rajtas permesi al mi demandon? — *É-me permitido fazer uma pergunta?*
2. Kion mi devus fari por ŝpari tempon? — *Que deveria fazer para ganhar tempo?*
3. Ĉu vi komprenas, kion mi diros al vi? — *Compreende o que estou lhe dizendo?*
4. Ĉu mi povas fari ĝin je la momento? — *Posso fazê-lo no momento presente?*
5. Ĉu mi devas fari ĝin je la momento? — *Devo fazê-lo no momento presente?*

6. Ĉu vi estas en embarasa situacio? — *Você se acha em situação embaraçosa?*
7. Kial vi tiel strange rigardas min? — *Por que você me olha deste modo?*
8. Ĉu mi rajtas fari al vi proponon? — *Posso fazer-lhe uma proposta?*
9. Ĉu mi povas doni al vi informon? — *Posso dar-lhe uma informação?*
10. Ĉu mi rajtas atentigi vin pri tio? — *Posso chamar-lhe a atenção sobre isso*

11. Kion vi farus, se vi estus riĉa? — *O que você faria se fosse rico?*
12. Por kia celo vi venas tien ĉi? — *Com que fim você vem aqui?*
13. Ĉu vi povas havigi tion al mi? — *Você pode obter isso para mim?*
14. Ĉu vi havas momenton da tempo? — *Você dispõe de um momentinho?*
15. Ĉu vi permesas min demandi ĉu.... ? — *Posso perguntar-lhe se.... ?*

16. Ĉu vi, do, ne aperos plu tie ĉi? — *Então você não volta mais aqui?*
17. Kiel vi klarigas tion al mi? [37]— *Como você me explica isso?*
18. Kiel vi eksplikas tion al mi? [38]— *Como você me explica isso?*
19. Ĉu vi estas malsaĝa aŭ ruza? — *Você é tolo ou velhaco?*
20. Ĉu mi povas kalkuli sur vin? — *Posso contar com você?*

21. Ĉu vi farus al mi komplezon? — *Você me prestaria um favor?*
22. Hodiaŭ estas merkredo, ĉu ne? — *Hoje é quarta-feira, não é?*
23. Kion vi diras al mi pri tio? — *O que você me diz a isto?*
24. Kion vi volas diri per tio? — *O que você quer dizer com isso?*
25. Pardonon, ĉu vi celas min? — *Perdão, você se refere a mim?*

26. Ĉu vi havus la afablecon.... ? — *Você teria a amabilidade de.... ?*
27. Bonvolu diri al mi, kiel... ? — *Por favor, diga-me como... ?*
28. Ĉu ne estus pli bone, se..? — *Não seria melhor, se..?*
29. Ĉu vi kredas vere, ke... ? — *Você acredita realmente que... ?*
30. Ĉu vi eble scias, ĉu..? — *Você talvez sabe, se..?*

31. Kion vi volas diri pri tio? — *O que você quer dizer disso?*
32. Ĉu li estas ankoraŭ tie ĉi? — *Ele está ainda aqui?*
33. Kiajn interesojn vi havas? — *Quais os seus interesses?*
34. Ĉu vi aŭdas, kion mi diras? — *Você ouve o que eu digo?*
35. Kio estas tio en via mano? — *O que é isso em sua mão?*

36. Kiel vi pasigas la tempon? — *Como você passa o tempo?*
37. Ĉu vi estas certa pri tio? — *Você está seguro disso?*
38. Ĉu mi devas fari tion tuj? — *Devo fazer isso já?*
39. Ĉu vi konstatis la eraron? — *Você viu o erro?*
40. El kio vi tion konkludas? — *De onde você concluiu isso?*

41. Kion, do, mi kredu serioze? — *Em que devo crer seriamente?*
42. Kies estas tiuj ĉi infanoj? — *De quem são estas crianças?*
43. Kion mi povas prezenti? — *O que posso oferecer?*
44. Kion pritraktas ĉio tio? — *Que quer dizer tudo isso?*
45. Kioma tago estas hodiaŭ? — *Que dia é hoje?*

46. Kion vi opinias pri tio? — *O que lhe parece?*
47. Ĉu vi konas lin persone? — *Você o conhece pessoalmente?*

---

[37] *Usa-se "**klarigi**" no sentido de explicar, esclarecer (assunto, fato, etc.).*

[38] *Usa-se "**ekspliki**" no sentido de explicar, esclarecer (texto, leitura, etc.).*

48. Kio povus esti la kialo? — *Qual seria (a razão) o porquê?*
49. Ĉu vi venis antaŭhieraŭ? — *Você veio antes de ontem?*
50. Kion vi pensas pri tio? — *O que você pensa disso?*

51. Ĉu vi permesas, sinjoro? — *O senhor permite?*
52. Ĉu vi povas diri al mi? — *Você pode me dizer?*
53. Je kioma horo vi venos? — *A que hora você virá?*
54. Al kio tio estas utila? — *Para que serve isso?*
55. Pri kio estas la afero? — *De que se trata?*

56. Kun kiu vi korespondas? — *Com quem você corresponde?*
57. Kion vi konsilas al mi? — *O que você me aconselha?*
58. Por kio vi bezonas ĝin? — *Para que você precisa disto?*
59. Ĉu tio apartenas al vi? — *Isso lhe pertence?*
60. Ĉu tio interesas al vi? — *Isso lhe interessa?*

61. Ĉu ĝi estas via opinio? — *É esta a sua opinião?*
62. Kiel vi estas nomata? — *Como você se chama?*
63. Kiel tio estas nomata? — *Como se chama isso?*
64. Kion vi vidas interne? — *O que você vê dentro?*
65. Ĉu mi povus tion fari? — *Eu podia acaso fazê-lo?*

66. Kioman doton ŝi havas? — *Que dote tem ela?*
67. Kiu estis la gajninto? — *Quem ganhou?*
68. Kiun vojon ni elektos? — *Por onde iremos?*
69. Kiam vi aŭdis pri tio? — *Quando ouviu falar isso?*
70. Kion vi diras pri tio? — *O que você diz acerca disso?*

71. Ĉu vi povas helpi min? — *Você pode ser-me prestativo?*
72. Ĉu vi parolas serioze? — *Você está falando a sério?*
73. Ĉu mi multe ĝenas vin? — *Estou perturbando-o muito?*
74. Ĉu vi estas kontenta? —*Você está contente?*

75. Kiu sidas sur la seĝo? — *Quem está sentado na cadeira?*

76. Kion mi faros el tio? —*O que vou fazer com isso?*
77. En kia urbo vi loĝas? — *Em que cidade você mora?*
78. Kiel ĝi ŝajnas al vi? — *Que lhe parece?*
79. Kiu diris tion al vi? — *Quem lhe disse isso?*
80. Kiun vi volas paroli? — *A quem você quer falar?*

81. Kiom el vi povas iri? — *Quantos de vocês podem ir?*
82. Kien vi metis mian... ? — *Onde você colocou minha... ?*
83. Ĉu vi jam aŭdis, ke... ? — *Você já ouviu dizer que... ?*
84. Ĉu vi ŝatus ricevi... ? — *Você gostaria de receber... ?*
85. Kiel plaĉas al vi... ? — *Como lhe agrada... ?*

86. Kiom mi ŝuldas al vi? — *Quanto estou lhe devendo?*
87. Kial vi ne respondas? — *Por que você não responde?*
88. Ĉu vi parolas kun mi? — *É comigo que você fala?*
89. De kiu vi sciis tion? — *De quem você soube isso?*
90. Kiel vi estas nomata? — *Como você se chama?*

91. Ĉu vi komprenis min? — *Você me entendeu?*
92. Ĉu vi bone amuziĝis? — *Você se divertiu bem?*
93. Ĉu li diris ja tion? [39] — *Ele disse isso mesmo?*
94. Ĉu vi komprenas ŝin? — *Você está compreendendo-a?*
95. Ĉu ja li diris tion? [39] — *Será que foi mesmo ele quem teria dito isso?*

96. Kia estas la vetero? — *Como está o tempo?*
97. Kiu el ni ne eraras? — *Quem de nós não erra?*
98. Kiu povas antaŭvidi? — *Quem pode prever?*
99. Ĉu vi metis ĝin ien? — *Você o pôs em algum lugar?*
100. Ĉu vi ne freneziĝos? — *Você não vai se enlouquecer?*

101. Kion ni faru per ĝi? — *O que faremos com isso?*
102. Kiam ĝi estos preta? — *Quando ficará pronto?*
103. Kio rezultis el tio? — *Qual o resultado disso?*
104. Ĉu vi komprenas min? — *Você está me entendendo?*
105. Ĉu li ja diris tion? [39] — *Será mesmo que ele tenha dito isso?*

106. Kien vi deziras iri? — *Aonde você quer ir?*
107. Kion oni devas fari? — *O que se deve fazer?*
108. Pri kiu vi demandas? — *Por quem você pergunta?*
109. Kio estas la kaŭzo? — *Qual é a causa?*
110. Kion vi volis diri? — *O que você quis dizer?*

111. Ĉu vi ŝatus havi... ? — *Você gostaria de ter..?*
112. Ĉu vi havas emon... ? — *Você tem vocação para..?*

---

[39] *Observe que a tradução não tem o mesmo sentido na frase com o uso de "**ja**" colocado em diferentes posições na frase.*

113. Kiam vi ekiros al.... ? — *Quando você partirá para..?*
114. Kiam vi venos el..? — *Quando você virá de..?*
115. Kiam vi iros al..? — *Quando você irá para..?*

116. Ĉu ja min vi vokis? [39] — *Foi a mim que você chamou?*
117. Ĉu tio estas fakto? — *É de fato?*
118. Pri kio li parolos? — *Sobre o que ele falará?*
119. Kiel vi faris tion? — *Como você fez isso?*
120. Ĉu iu povus diveni? — *Acaso alguém poderia adivinhar?*

121. Kiel vi nomas tion? — *Como você chama a isso?*
122. Ĉu vi permesas min? — *Você me permite?*
123. Ĉu li jam foriris? — *Ele já foi?*
124. Ĉu vi estas preta? — *Você está pronto?*
125. Kion li diris plu? — *O que mais disse ele?*

126. Pri kio vi pensas? — *Em que você está pensando?*
127. Kio signifas tion? — *O que significa isso?*
128. Kiom longe vi iros? — *Até aonde você vai?*
129. Kiomjara vi estas? — *Quantos anos você tem?*
130. Ĉu (estas) io nova? — *(Há) algo de novo?*

131. Ĉu iu povas helpi? — *Pode alguém ajudar?*
132. Ĉu vi venos kun mi? — *Você virá comigo?*
133. Ĉu vi iras hejmen? — *Você vai para casa?*
134. Kiel plaĉas al vi? — *Como lhe agrada?*
135. Al kio ĝi servas? — *Para que serve?*

136. Kion vi postulas? — *O que você está pedindo?*
137. Kio estas ĉi tio? — *O que é isto?*
138. Kion vi deziras? — *O que você deseja?*
139. Kiun vi atendas? — *Quem você está esperando?*
140. Kion vi serĉas? — *O que você está procurando?*

141. El kie vi venas? — *De onde você vem?*
142. Ĉu vi iros tien? — *Você irá lá?*
143. Kio fariĝis el vi? — *O que foi feito de você*
144. Ĉu vi estas surda? — *Você é surdo?*
145. Kiel vi faras ĝin? — *Como você o faz?*

146. Ĉu estas novaĵo? — *Há notícias?*
147. Ĉu vi jam finis? — *Você já concluiu?*
148. Kiam okazos tio? — *Quando se realizará isso?*
149. Ĉu vi konas min? — *Você me conhece?*
150. Ĉu iu faris tion? — *Alguém fez isso?*

151. Kiam vi naskiĝis? — *Quando você nasceu?*
152. Kiomaĝa vi estas? — *Que idade você tem?*
153. Kioma horo estas? — *Quantas horas são?*
154. Kiomope vi estas? — *Quantos são ao todo?*
155. Ĉu li estas tie? — *Ele está lá?*
156. Ĉu tie li estas? — *É lá que ele está?*
157. Kio estas al vi? — *O que há com você?*
158. Je kio sin teni? — *A que ater-se?*
159. Ĉu li ja venos? — *Será que ele vem mesmo?*
160. Kion vi trovis? — *O que você encontrou?*

161. Kion vi kaŝis? — *O que você escondeu?*
162. Ĉu sammaniere? — *Do mesmo modo?*
163. Kiuj vi estas? — *Quem são vocês?*
164. Kiu estas tie? — *Quem está lá?*
165. En kiu strato? — *Em que rua?*

166. Kion vi farus? — *O que você faria?*
167. Kion vi volas? — *O que você quer?*
168. Kion vi diris? — *O que você disse?*
169. Pri kio temas? — *Qual é a questão?*
170. Kiu estas tiu? — *Quem é aquele?*

171. Kiu estas tie? — *Quem está lá?*
172. Kiom vi volas? — *Quanto você quer?*
173. Al kio utilas? — *Que adianta?*
174. Kio estas tio? — *O que é isso?*
175. Kie vi loĝas? — *Onde você mora?*

176. Kion mi faru? — *O que vou fazer?*
177. Kio mankas? — *O que está faltando?*
178. Kio okazas? — *O que se passa?*
179. Ĉu vi finis? — *Você acabou?*
180. Kion fari? — *Que fazer?*

181. Kio estas? — *O que é?*
182. Ĝis kiam? — *Até quando?*
183. Ĉu vere? — *Deveras?*
184. Ĉu jes? — *É? — Verdade?*
185. Ĉu ne? — *Não é? — Não?*

15. ORDONAJ FRAZOJ — *FRASES IMPERATIVAS*

1. Ne ekpepi! Ne movi la buŝon! — *Nem um pio! Bico calado!*
2. En bona ordo tra la pordo!* — *Dê o fora! Vai-te daqui!*
3. For de tie ĉi, kanajlo! — *Fora daqui, canalha!*
4. For de tie ĉi, fripono! — *Fora daqui, patife!*
5. Venigu lin tien ĉi, tuj! — *Mande-o vir aqui já!*

6. Enpakiĝu kaj foriĝu!* — *Caia fora! Suma-se!*
7. Laboru kaj ne parolu! — *Trabalhe e não fale!*
8. Studu kaj ne ŝercu! — *Estude e não graceje!*
9. Plenumiĝu mia volo! — *Cumpra-se a minha vontade!*
10. Studu kaj ne ludu! — *Estude e não brinque!*

11. Gardu vi! Atentu! — *Cuidado! Atenção!*
12. Ne estu hastema! — *Não seja apressado!*
13. Fermu la buŝon! — *Cale a boca!*
14. Ne plu rigardu! — *Não olhe mais!*
15. Ne kraĉu teren! — *Não cuspa no chão!*

16. Iru al infero! — *Vá para o inferno!*
17. Forprenu tion! — *Remova isso!*
18. Vivu la morto! — *Viva a morte!*
19. For de tie ĉi! — *Fora daqui!*
20. Ne balbutu! — *Não gagueje! Não balbucie!*

21. Faru aŭ mortu! — *Faça ou morra!*
22. Respondu iel! — *Responda de algum modo!*
23. Ne tiom kriu! — *Não grite tanto!*
24. Aŭskultu min! — *Ouça-me!*
25. Pensu denove! — *Pense novamente!*

26. Vivu la vivo! — *Viva a vida!*
27. Ni foriru! — *Vamos!*
28. Starigu vin! — *Levante(m)-se!*
29. Ne tiklu min! — *Não me faça cócegas!*
30. Estu kuraĝa! — *Seja corajoso*

31. Tuj! Rapidu! — *Ande! Avie-se!*
32. Foriru tuj! — *Dê o fora!*
33. Sidigu vin! — *Sente-se!*
34. Silentu! — *Silêncio!*
35. Ne rigardu! — *Não olhe!*

36. Kapitulacu! — *Renda-se!*
37. Ne forgesu! — *Não esqueça!*
38. Ne grumblu! — *Não resmungue!*
39. Ne disputu! — *Não dispute!*
40. Iru for! — *Retire-se!*

41. For de tie! — *Dê o fora daí!*
42. Ne flustru! — *Não segrede!*
43. Sekvu min! — *Siga-me!*
44. Ne parolu! — *Não fale!*
45. Gardu vin! — *Cuidado!*

46. Restu tie! — *Fique aí!*
47. Ne plendu! — *Não se queixe!*
48. Ne babilu! — *Não tagarele!*
49. Ne hezitu! — *Não vacile!*
50. Ĵetu enen! — *Jogue aí dentro!*

51. Ne atendu! — *Não espere!*
52. Kvietiĝu! — *Fique quieto!*
53. Aŭskultu! — *Dê atenção! Ouça!*
54. Li atendu! — *Que ele espere!*
55. Perforte! — *Com violência!*

56. Momenton! — *Um momento!*
57. Ne flatu! — *Não elogie!*
58. Ne lantu! — *Não seja vagaroso!*
59. Ne pluen! — *Basta!*
60. Komencu! — *Ande! Ânimo!*

61. Kliniĝu! — *Curve-se! Incline-se!*
62. Subtenu! — *Sustente! Escore!*
63. Stariĝu! — *Levante-se!*
64. Daurigu! — *Vamos! Continue!*
65. Ne diru! — *Não diga!*

66. Iru for! — *Ponha-se lá fora!*
67. Miraklo! — *Milagre!*
68. Kuraĝe! — *Eia! Coragem!*
69. Atentu! — *Atenção! Cuidado!*
70. Kviete! — *Silêncio!*

71. Eltenu! — *Aguente! Suporte!*
72. Sidiĝu! — *Sente-se!*
73. Kuraĝon! — *Coragem!*
74. Foriru! — *Fora!*
75. Elfaru! — *Acabe!*

76. Ni iru — *Vamos!*
77. Ripozu! — *Repouse!*
78. Parolu! — *Fale!*
79. Atendu! — *Espere!*
80. Ne boju! — *Não late!*

81. Rapide! — *Depressa!*
82. Lante! — *Lentamente!*
83. Eniru! — *Entre!*
84. Eliru — *Saia!*
85. Pensu! — *Pense!*

86. Restu! — *Fique!*
87. Pruvu! — *Demonstre! Prove!*
88. Provu! — *Experimente!*
89. Haltu! — *Pare! Alto!*
90. Sidu! — *Fique sentado!*
91. Ekiru! — *Ande!*
92. Diru! — *Diga!*
93. Pafu! — *Dê um tiro!*
94. Legu! — *Leia!*
95. Aŭdu! — *Ouça dizer! Ouça*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

balbuti — gaguejar, balbuciar; **babili** — parolar, tagarelar; **provo** — prova, ensaio; **pruvo** — prova, demonstração; **grumbli** — resmungar, rosnar; **plendi** — queixar-se, deplorar; **provi** — ensaiar, experimentar; **pruvi** — demonstrar, fazer fé

* Modismo

16. EKKRIAJ FRAZOJ — *FRASES EXCLAMATIVAS*

1. Kiel zorgema vi estas por mi! — *Como você é zeloso de mim!*
2. Per kio mi povas servi vin? — *Em que lhe posso ser útil?*
3. Kia mallaborema vi estas! — *Como você é preguiçoso!*
4. Nenio alia estas farebla! — *Que remédio!*
5. Kia sensenculo vi estas! — *Que insensato você é!*

6. Kiel vulgarulo vi estas! — *Como você é vulgar!*
7. Kia balbutulo vi estas! — *Como você é gago!*
8. Kia sentaŭgulo vi estas! — *Que malandro você é!*
9. Kia grumblulo vi estas! — *Como você é resmungão!*
10. Kiel li estas ĉifonulo! — *Como ele está maltrapilho!*

11. Kia trudemulo vi estas! — *Como você é intruso!*
12. Kia mokitulo li estas! — *Como ele é zombador!*
13. Kia fripono vi estas! — *Que trapalhão você é!*
14. Kia vantulo vi estas! — *Como você é vaidoso!*
15. Kia stultulo vi estas! — *Que imbecil você é!*

16. Kia ŝtormo en tetaso! — *Que tempestade em copo d'água!*
17. Kia idioto li estas! — *Que idiota ele é!*
18. Kia fuŝulo vi estas! — *Que porcalhão você é!*
19. Kia ruzulo vi estas! — *Que espertalhão você é!*
20. Kia vagulo vi estas! — *Que vagabundo você é!*

21. Kiaj belaj gamboj! — *Que pernas bonitas!*
22. Ve al la venkitoj! — *Ai dos vencidos!*
23. Kia patro, tia filo! — *Tal pai, tal filho!*
24. Kia malgaja viro! — *Que homem triste!*
25. Kia terura okazo! — *Que momento terrível!*

26. Jen la ĉiofarulo! — *Eis aqui o faz-tudo!*
27. Estas tute egale! — *Que me importa!*
28. Kia infera domo! — *Que casa infernal!*
29. Kia feliĉa ideo! — *Que idéia feliz!*
30. Mi opinias tiel! — *Acho assim!*

31. Kia bela nokto! — *Que bela noite!*
32. Kia sensencaĵo! — *Que disparate!*
33. Kia malfeliĉo! — *Que desastre!*
34. Kia ŝercemulo! — *Que brincalhão!*
35. Kia frenezulo! — *Que maluco!*

36. Kia malfruiĝo! — *Que demora!*
37. Kia voĉbruado! — *Que algazarra!*
38. Kia popolaĉo! — *Que ralé!*
39. Kia infanaĉo! — *Que pirralho!*
40. Kia anĝeleto! — *Que amor de criança!*

41. Dio min gardu! — *Deus me livre!*
42. Kia kerubeto! — *Que amor de criança!*
43. Kia demando! — *Que pergunta!*
44. Kia enviulo! — *Que invejoso!*
45. Admireginde! — *Formidável!*

46. Kia bagatelo! — *Que ninharia!*
47. Kia belulino! — *Que garota bonita!*
48. Kia surprizo! — *Que surpresa!*
49. Plena iluzio! — *Puro engano!*
50. Ha, kiel bele! — *Ah, como é belo!*

51. Kia fivorto! — *Que palavra feia!*
52. Prave, prave! — *Apoiado, apoiado!*
53. Konsentite! — *Está combinado!*
54. Kiamaniere? — *De que modo?*
55. Kia mizero! — *Que miséria!*

56. Kia muziko! — *Que música!*
57. Kia belaĵo! — *Que coisa bonita!*
58. Kia vizaĝo! — *Que cara!*
59. Kia edzino! — *Que mulher!*
60. Kia knabo! — *Que menino!*

61. Mi trovis! — *Eureca! Achei!*
62. Tiel estu! — *Assim seja! Amém!*
63. Kia voĉo! — *Que voz!*
64. Kia tago! — *Que dia!*
65. Kia enuo! — *Que aborrecimento!*

66. Kia tedo! — *Que amolação!*
67. Fi al vi! — *Que vergonha!*
68. Babilaĵo! — *Conversa! História!*
69. Interese! — *Interessante!*
70. Komencu! — *Ânimo! Ande!*

71. Silentu! — *Calada!*
72. Saluton! — *Ave! Salve!*
73. Dio volu! — *Queira Deus!*
74. Ve al mi! — *Ai de mim!*
75. Per Dio! — *Arre! Apre! Irra!*

76. Dio mia! — *Meu Deus!*
77. Pro Dio! — *Por Deus!*
78. Vantulo! — *Presumido!*
79. Trafite! — *Acertado! Certo!*
80. Kviete! — *Suavemente!*

81. Domaĝe! — *Bonito! Ora bolas!*
82. Kuraĝe! — *Coragem!*
83. Kuraĝon! — *Coragem!*
84. Klare! — *É claro!*
85. Ĉielo! — *Jesus!*

86. Prave! — *Apoiado!*
87. Brave! — *Bravo!*
88. Certe! — *Com certeza!*
89. Ho, ve! — *Ai de mim! Ai de nós!*
90. Nu, nu! — *Ora, ora!*

91. Nu do! — *Pois então!*
92. Bone! — *Bem!*
93. Bele! — *Bonito!*
94. Halo! — *Alô! Olá!*
95. Vivu! — *Viva!*

96. For! — *Fora!*
97. Hop! — *Upa!*
98. Bis! — *Outra vez! Bis!*
99. Zit! — *Zás-trás!*
100. Bum! — *Upa!*

101. Jen! — *Eis aqui!*
102. Ve! — *Que desgraça!*
103. Nu! — *Pois bem!*
104. Ba! — *Ora essa!*
105. Fi! — *Cruzes! Xi!*

17. JESAJ FRAZOJ — *FRASES AFIRMATIVAS*

1. Mi ĉeestis dum la fariĝo, kaj mi povas certigi ĝin al vi — *Fui testemunha do fato, por isso posso afirmá-lo*
2. Homo, diranta la veron, ne estas riproĉinda — *Uma pessoa que diz a verdade, não é censurável*
3. Mi eksciis ĝin de sinjoro..., kiu ĉeestis — *Tomei conhecimento disso pelo senhor..., que esteve presente*
4. Mi povas doni al vi pruvojn (pri tio) — *Posso fornecer-lhe provas (disso)*
5. Mi donas al vi mian vorton de honoro — *Dou-lhe minha palavra de honra*

6. Ekzistas nenia ombro da dubo pri tio — *Não existe nenhuma sombra de dúvida a este respeito*
7. Mi ĵuras al vi, ke tio estas la vero — *Juro-lhe que isso é verdade*
8. Mi estas volonte preta (inklina)... — *Estou disposto de bom grado...*
9. Mi donas mian honoran vorton al vi — *Dou-lhe a minha palavra de honra*
10. Certe, kiel unuoble unu estas unu* — *Certo, como dois e dois são quatro*

11. Mi diras al vi, ke ĝi estas vera — *Digo-lhe que isso é verdade*
12. Tio ĉi estis miaj lastaj vortoj — *Estas foram as minhas últimas palavras*
13. "Jes" diris ŝi, "vi estas prava" — *"Sim", disse ela, "você tem razão"*
14. Tio estas facile komprenebla — *Compreende-se isso facilmente*
15. Vi povas esti tute trankvila — *Você pode ficar tranquilo completamente*

16. Mi garantias la fakton al vi — *Garanto-lhe o fato*
17. Mi estas certa, mi lin vidis — *Estou certo de que o vi*
18. Tiu via opinio estas ĝusta — *Essa sua opinião é justa*
19. Mi diris tion al vi dekfoje — *Já lhe disse isso dez vezes*
20. Tio estas al mi indiferenta — *Não me importo. É-me indiferente*

21. Mi kredas, ke vi faros bone — *Creio que você fará bem*
22. Mi estas kompetenta pri tio — *Entendo disso*
23. Iu jam diris tion ĉi al mi — *Alguém já me disse isto*
24. Pri tio oni povas diskuti — *Pode-se argumentar sobre isso*
25. Se vi nepre deziras tion. — *Se você deseja isso impreterivelmente...*
26. Estas nediskutebla fakto — *É um fato indiscutível*
27. Ĝuste tion mi volis diri — *Eu quis dizer exatamente isso*
28. Mi (eksciis) sciiĝis, ke — *Eu soube que...*
29. Certe! (Mem)komprenēble! — *Certamente! Naturalmente!*
30. Mi havas klarigajn pruvojn — *Tenho provas evidentes*

31. Ĝuste tion mi volis diri — *Quis dizer exatamente isso*
32. Li ĉiam diradis la veron. — *Ele sempre disse a verdade*
33. Vi povas kalkuli je tio — *Você pode confiar nisso*
34. Tion mi volonte kredas! — *Creio nisso de bom grado*
35. Mi donos pruvojn al vi — *Eu lhe darei provas*

36. Oni ne povas nei tion — *Isto não se pode contestar*
37. Vi povas kredi al mi — *Você pode acreditar em mim*
38. Iu diris tion al mi — *Alguém me disse isso*
39. Tio ne estas grava — *Isso não é importante*
40. Ha! Komprenēble! — *Ah! É claro! De fato!*

41. Mi estas certa pri tio — *Estou certo disso*
42. Mi diris al li, ke jes — *Disse-lhe que sim*
43. Al kiu vi ĝin diras! — *A quem você o diz!*
44. Vi estas tute prava — *Você está cheio de razões*
45. Mi certe faros ĝin — *Certamente que o farei*

46. Mi vin certigas, ke jes! — *Asseguro-lhe que sim*
47. Mi vin certigas, ke ne — *Asseguro-lhe que não*
48. Nenio pli vera ol tio — *Nada mais verdadeiro*
49. Mi faros ĉion eblan — *Farei todo o possível*
50. Mi kredas, ke jes! — *Creio que sim*

51. Mi kredas tion volonte — *Não duvido disso*
52. Jen kio plaĉas al mi! — *Eis o que me agrada*
53. Memkomprenēble! — *Evidentemente!*
54. Se vi ne kontraŭas! — *Se você não se opõe!*

55. Sen ia ombro da dubo — *Sem qualquer sombra de dúvida*

56. Tio estas la pura vero — *Isso é a pura verdade*
57. Tion oni ne povas nei — *Não se pode negar isso*
58. Vi povas kredi al mi — *Pode acreditar-me*
59. Tute certe ĝi estas — *Com certeza é*
60. Ĝi estas realaĵo! — *É realidade!*

61. Mi certigas vin, ke jes — *Asseguro-lhe que sim*
62. Tiom pli bone (malbone) — *Tanto melhor (pior)*
63. Espereble! Verŝajne! — *Oxalá! Provavelmente!*
64. Tion mi ĵus volis — *Agora mesmo quis isso*
65. Tio estas la afero — *Isso é a questão*

66. Perfekte kaj sen komo** — *Perfeito e escorreito*
67. Tion mi ĵus volis diri — *Agora mesmo quis dizer isso*
68. Tio estas la ĉefafero — *Isso é a questão principal*
69. Mi ĵuras je l' honoro — *Dou-lhe minha palavra*
70. Tute laŭ via deziro — *Inteiramente como você deseja*

71. Per mia honoro! — *Por minha honra!*
72. Nenio pli vera — *Nada mais verdadeiro*
73. Kompreneble! — *Naturalmente! Claro!*
74. Sen ia dubo — *Sem nenhuma dúvida*

75. Estas vere — *É verdade*

76. Tio estas certa — *Isso está (é) certo*
77. Kia malkaŝemo! — *Que franqueza a sua!*
78. Kompreneble! — *Está claro! Seguramente!*
79. Ĉu ne vere! — *Não é assim!*
80. Jes, certe! — *Sim, com certeza!*

81. Ekster ĉia dubo — *Fora de qualquer dúvida*
82. Bone dirite! — *Muito bem!*
83. Trafite!** — *Isso mesmo! Exatamente!*
84. Jes, vere! — *Sim, é verdade!*
85. Nu jes! — *De acordo!!*

86. Prave! — *Apoiado!*
87. Klare! — *Claro!*
88. Certe! — *Com certeza!*
89. Jes! — *Sim!*
90. Ja! — *Deveras!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

elteni sekreton — *guardar segredo;* **kontraŭpropono** — *contraproposta;* **esti devigita** — *ser forçado, obrigado;* **esti deviga** — *ser obrigatório;* **esti malprava** — *não ter razão;* **paroli malkaŝe** — *falar abertamente;* **esti tre lerta** — *ser jeitoso;* **esti malgrava** — *ser sem importância;* **esti prava** — *ter razão;* **gesti konsente** — *fazer um gesto de assentimento;* **fari decidon** — *tomar uma decisão;* **miskompreni** — *equivocar-se;* **esti grava** — *ser importante, relevante;* **decidiĝi** — *decidir-se;* **miskompreno** — *equívoco, malentendido;* **esti inklina** — *estar disposto, inclinado;* **miskompreni** — *equivocar-se;* **malparoli kaŝe** — *falar às escondidas;* **esti grava** — *ser importante, grave;* **esti preta** — *estar disposto, inclinado;* **kalkuli sur** — *contar com, confiar em;* **kalkuli je** — *contar com, confiar em;* **malpermesi** — *vedar, proibir;* **malvolonte** — *contra a vontade;* **trankvila** — *calmo, quedo, sereno;* **kontraŭvole** — *contra a vontade;* **preferinda** — *preferível;* **neĉefafero** — *questão secundária;* **recertigi** — *confirmar;* **gardi sin** — *acautelar-se;* **ekzakta** — *exato, certo, rigoroso;* **preciza** — *exato, certo, justo, preciso;* **ĝusta** — *exato, justo, preciso;* **justa** — *exato, reto, justo, equitativo;* **fariĝo** — *acontecimento, fato;* **ĝoji** — *estar contente;* **ĝui** — *gozar, apreciar;* **ĵusa** — *de agora, recente;* **jesi** — *afirmar, dar o "sim";* **ĵus** — *agora mesmo, neste instante (passado);* **ĉefafero** — *essencial, principal;* **aŭskulti** — *ouvir, dar atenção a;* **prefere** — *antes, de preferência;* **permesi** — *autorizar, dar licença;* **kvieta** — *calmo, quieto, sossegado;* **kontraŭ** — *opor-se, contrariar;* **singarda** — *cauteloso, cuidadoso;* **certigi** — *afirmar, assegurar;* **proponi** — *oferecer, propor;* **volonte** — *por bem, de boa vontade*

kalkuli sur + ac. = kalkuli je; fari decidon = decidiĝi; indiferenta = tutegala; esti prava = pravi; esti malprava = malpravi

* Corresponde ao nosso português: "Dois e dois são quatro"
** Modismo

18. NEAJ FRAZOJ — *FRASES NEGATIVAS*

1. Mi pretendas, ke vi eraras, ĉar mi ne volas diri ion pli — *Digo-lhe que você está errado para não dizer-lhe mais nada*
2. Vi ne devas diri tion, ĉar tio ne estas kredebla — *Você não deve dizer isso, por que isso não é crível*
3. Permesu, sinjorino, ke mi diru al vi, vi eraras — *Com licença, senhora, que eu lhe diga que você está errada*
4. Mi ne povas kredi, ke tio iam okazis — *Não posso crer que isso tenha acontecido*
5. Vi estas en la plej granda eraro — *Você está completamente errado*

6. Fraŭlino, vi estas en plena eraro — *Senhorinha, você está enganadíssima*
7. Ne bezone estas paroli pri tio — *Não vale a pena falar nisso*
8. Vi eraras, mi neniam tion diris — *Você está errado, eu nunca disse isso*
9. Tion mi ne povas permesi al mi — *Não posso tomar a liberdade para isso*
10. Tion sciis nek mi, nek iu alia — *Isso não sabia eu, nem ninguém*

11. Mi estis malprava, mi konfesas — *Não tinha razão, confesso-lhe*
12. Mi neniam vidis tian virinon — *Nunca vi tal mulher*
13. Mi ne povas konsenti pri tio — *Não posso consentir nisso*
14. Tio bedaŭrinde ne estas ebla — *Infelizmente não é possível*
15. Tion mi ne permesas. Absolute — *Não permito isso. Absolutamente*

16. Tio bedaŭrinde ne estas ebla — *Isso, infelizmente, não é possível*
17. Vi provas kredigi tion al mi — *Você tenta fazer-me crer nisso*
18. Nenio malpli malvera ol tio — *Nada menos mentiroso do que isso*
19. Mi ne povis antaŭscii tion — *Não me foi possível pressenti-lo*
20. Mi ne vidas kaŭzon por tio — *Não vejo razão para isso*

21. Mi estas tro multe okupita — *Estou demasiado ocupado*
22. Mi ne vidas kaŭzon por tio — *Não vejo motivo para isso*
23. Tion mi ne povis antaŭscii — *Não pude pressentir isso*
24. Tio ne estas grava por mi — *Isso não é importante para mim*
25. Permesu, sinjoro, vi eraras — *Perdão, senhor, você está enganado*

26. Mi konas nenion super tio — *Nada sei além disso*
27. Ne penindas paroli pri ĝi — *Não vale a pena falar nisso*
28. Ni bezonas nenian helpon — *Não precisamos de nenhuma ajuda*
29. Mi neniel povas fari ĝin — *Não posso fazê-lo de modo nenhum*
30. Nenio pli malvera ol tio — *Nada mais mentiroso do que isso*

31. Nek pikite, nek hakite [40] — *Nem uma coisa nem outra*
32. Mi bezonas nenian helpon — *Não preciso de nenhum auxílio*
33. Tio ne valoras la penon — *Isso não vale a pena*
34. Tion mi ne povas imagi — *Não posso fazer ideia disso*
35. Vi trovas vin en eraro — *Você está (errado) enganado*

36. Nenial mi akceptos tion — *Por nenhum motivo aceitarei isso*
37. Tio ŝajnas al mi neebla — *Isso me parece impossível*
38. Bedaŭrinde ne; kontraŭe — *Infelizmente não; ao contrário*
39. Mi vin certigas, ke ne — *Asseguro-lhe que não*
40. Mi ne povas scii tion — *Não estou à altura de sabê-lo*

41. Ne metu vian nazon [41] — *Não se meta*
42. Vi devas ne diri tion — *Você não deve dizer isso*
43. Mi ne povas helpi vin — *Não posso ajudá-lo*
44. Tio ne estas evitebla — *É inevitável*
45. Mi neniam tion kredos — *Jamais acreditarei nisso*

46. Mi ne havas tempon — *Não tenho tempo*
47. Tio ne koncernas nin — *Isso não nos diz respeito*
48. Mi ne parolas al vi — *Não falo a você*
49. Tio ne estas necesa — *Não é necessário isso*
50. Tio neniel estas vera — *Isso de nenhum modo é verdade*

---

[40] *Modismo*

[41] *Figurativo*

51. Mi ne eksciis tion — *Eu não soube disso*
52. Mi ne opinias same — *Não sou da mesma opinião*
53. Mi rezignas je tio — *Desisto disso*
54. Ne estis mia kulpo — *Não foi por minha culpa*
55. Oni mensogis al vi — *Alguém pregou-lhe uma mentira*

56. Mi ne kredas tion — *Não creio nisso*
57. Mi nepre neas ĝin — *Nego-o formalmente*
58. Nei estus mensogi — *Negar seria mentir*
59. Tion vi devas nei — *Você deve negar isso*
60. Tio ne estas vera — *Isso não é verdade*

61. Tiu iu mensogis — *Esse alguém mentiu*
62. Mi ne diris tion — *Eu não disse isso*
63. Ne, ne estas eble — *Não, não é possível*
64. Estas senutile! — *Não vale a pena!*
65. Tute ne! Neniel! — *De nenhum modo! Nem por sombra!*

66. Nek io nek alio — *Nem uma coisa nem outra*
67. Mi neas formale — *Nego formalmente*
68. Nun momente, ne — *Por ora não*
69. Ne tre volonte — *Não de bom grado*
70. Ne diru tion! — *Não diga isso!*

71. Ne povas esti — *Não pode ser*
72. Tute ne urĝas — *Não é urgente absolutamemente*
73. Estas malvere — *É falso*
74. Bedaŭrinde ne — *Infelizmente não*
75. Mi ankaŭ ne! — *Nem eu!*

76. Vi trompiĝas — *Você se engana*
77. Estas neeble — *É impossível*
78. Estas nevere — *Não é verdade*
79. Neniu el ni — *Nenhum de nós*
80. Mi ne timas — *Não tenho medo*

81. Ne, ne vera — *Não, não é verdade*
82. Vi eraras — *Você está errado*
83. Kontraŭe! — *Pelo contrário!*
84. Eĉ ne mi! — *Nem eu mesmo!*
85. Tute ne! — *Nada disso!*

86. Ne eble! — *Não é possível!*
87. Ne neu! — *Não negue!*
88. Tute ne! — *De modo algum!*
89. Neniel! — *De nenhum modo!*
90. Neeble! — *Impossível!*

19. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Morgaŭ mi donos kalkulan raporton pri tiu afero — *Amanhã prestarei contas dessa questão*
2. Antaŭ tri horoj mi estis en la restoracio [42] — *Há três horas estive no restaurante*
3. Post du horoj mi estos en Parizo [43] — *Dentro de duas horas estarei em Paris*
4. Hodiaŭ vi estas en maltaŭga humoro — *Hoje você está de mau humor*
5. Hodiaŭ mi estas en taŭga humoro — *Hoje estou de boa maré*

6. Havante bonan cerbon, li venkis ĉion — *Tendo boa cabeça, ele venceu tudo*
7. Mi ne cerbumis pri la afero — *Não matutei sobre o assunto*
8. Kiam ajn li venos, li estos bonvena — *Seja quando for, ele será bem-vindo*
9. Hodiaŭ, kara amiko, mi estas senmona — *Hoje, meu amigo, estou sem dinheiro*
10. Li sidas kie ajn li volas — *Ele fica sentado seja onde for que ele queira*

11. Nek proksima, nek malproksima — *Nem perto, nem longe*
12. Vi estas nek bona nek malbona — *Você nem é bom nem mau*
13. Mi ne scias, ĉu iri aŭ resti — *Não sei se vou ou (se) fico*
14. Jen li kuras, jen li marŝas — *Ora ele corre, ora ele anda*
15. Vi povas elekti aŭ unu aŭ la alian — *Você pode escolher um ou outro*

16. Bedaŭrinde, vi estas iom tro juna — *Infelizmente, você está um tanto jovem*
17. Tiu kiu volas venki, tiu devas strebi — *Aquele que quer vencer, deve esforçar-se*
18. Ŝi preskaŭ diskrevas pro ĝojo — *Ela não cabe em si de contente*
19. Li preskaŭ diskrevas pro grasego — *Ele não cabe na pele de gordo*
20. Ĉu vi diris, ke li estas fimensa? — *Você disse que ele é de mentalidade sórdida?*

21. Li estas homo sperta kaj lerta — *Ele é um homem experiente e hábil*
22. Mi ne afektas la kompetentecon — *Não me finjo entendido*
23. Ŝi konstruis kastelon en aero — *Ela fez castelos no ar*
24. Ŝi ungoklakas sur mia kapo — *Ela me faz cafunés*
25. Ili faras nenion krom promeni — *Eles não fazem outra coisa senão passear*

26. Mi ne povas preterlasi skribi — *Não posso deixar de escrever*
27. Mi ne povas preterlasi paroli — *Não posso deixar de falar*
28. Ŝi venis al mi en la ideon — *Ela me veio à idéia*
29. Ne faru al vi la klopodon — *Não se dê ao trabalho*
30. Li donis al mi evitkialon — *Ele me respondeu com evasivas*

31. Mi faris komplezon al ŝi — *Eu lhe prestei um serviço*
32. Vi pagas por la festeno * — *Você é quem paga o pato*
33. Ne diru, sed montru! — *Não diga, mas mostre!*
34. Ne montru, sed diru! — *Não aponte, mas diga!*
35. Neniu venis hodiaŭ — *Ninguém veio hoje*

36. Vi estas senfamulo — *Você é um joão-ninguém*
37. Mi eksciis pri tio — *Inteirei-me disso*
38. Tio estas por mi — *Isso é para mim*
39. Ho! estas nenio — *Oh! Não é nada*
40. Tio mirigis min — *Isso me surpreendeu*

41. La mano jukas min — *Sinto comichão nas mãos*
42. Ĉio sur sia loko! — *Cada coisa em seu lugar!*
43. Ĉio estas finita — *Tudo está terminado*
44. Pendigu la bildon — *Pendure o quadro*
45. Nenio estas preta — *Nada está pronto*

46. Nu ni daŭrigu! — *Bem, continuemos!*
47. Morte kondamnita — *Condenado à morte*
48. Poste mi revenos — *Voltarei mais tarde*
49. Jen vi havas! — *Ora aí está!*
50. Ne tuj foriru! — *Não vá embora logo!*

---

[42] ***antaŭ*** — *há, faz (indicando tempo passado)*

[43] ***post*** — *dentro de (indicando tempo), depois de*

preskaŭ diskrevi pro grasego — *não caber na pele de gordo*; **doni kalkulan raporton pri —** *prestar contas de;* **esti en maltaŭga humoro —** *não estar de boa maré*; **doni al iu evitkialon —** *responder a alguém com evasivas*; **ne povi preterlasi —** *não poder deixar de*; **fari nenion krom —** *não fazer outra coisa senão*; **havi ne bonan cerbon —** *não ter boa cabeça (para aprender);* **cerbumi pri io —** *quebrar a cabeça, matutar sobre alguma coisa;* **ekscii pri io —** *inteirar-se de algo*; **konstrui kastelon en aero —** *construir castelos no ar*; **preskaŭ diskrevi pro ĝojo —** *não caber em si de contente*; **pagi por fremda festeno —** *pagar o pato*; **esti en taŭga humoro —** *estar de boa maré*; **ungokla-ki sur ies kapo —** *fazer cafunés em alguém*; **afekti la kompetentecon —** *fingir-se de entendido*; **veni al iu en la ideon —** *vir à ideia de alguém*; **havi bonan cerbon —** *ter boa cabeça (para aprender)*; **fari klopodon al iu —** *dar trabalho a alguém*; **esti fimensa —** *ser de mentalidade sórdida;* **fari komplezon al** — *fazer um favor a;* **urĝa de-mando** — *pergunta urgente;* **flata vorto** — *palavra de elogio;* **senfamulo** — *joão-ninguém;* **onidiro** — *boato;* **kiu ajn** — *seja quem for;* **kien ajn** — *seja para onde for;* **kie ajn** — *seja onde for;* **kia ajn** — *seja de que espécie for;* **kio ajn** — *seja o que for;* **kiu ajn** — *seja quem for;* **kiom ajn** — *seja quanto for;* **treege** — *excessivamente;* **troa** — *exces-sivo, exagerado;* **tro** — *demais, demasiado;* **tre** — *muito, bem;* **juki** — *sentir coceiras;* **esti senmona** — *estar sem dinheiro;* **nek... nek...** — *nem ... nem;* **jen... jen...** —*ora ... ora ...;* **aŭ ... aŭ ...** — *ou ... ou;* **... ĉu ... ĉu ...** — *se ... ou ...;* **klopodi** — *esforçar-se, empenhar-se;* **peni** — *esforçar-se, dar-se ao trabalho;* **strebi** — *esforçar-se, procurar atingir;* **montri** — *mostrar, apontar;* **sperta** — *perito, experiente;* **lerta** — *ágil, hábil, capaz;* **iomete** — *um pouquinho;* **iom** — *um pouco, algo, um tanto;* **sed** — *mas, porém;* **nur** — *só, somente;* **eĉ** — *mesmo;* **pri** — *sobre, a respeito de*

* Idiotismo

3. Os sons (e com eles as letras) podem ser:

a) Consoantes
bcĉdfgĝhĥĵklmnprsŝtvz

b) Vogais
a e i o u

c) Semi-vogais
j ŭ

d) Ditongos

aj,	**ej,**	**oj,**	**uj,**	**ja,**	**je,**	**jo,**	**ju,**	**aŭ,**	**eŭ**
ái,	**êi,**	**ôi,**	**úi,**	**iá,**	**iê,**	**iô,**	**iú,**	**áu,**	**êu**

ACENTO

4. Em esperanto, em cada palavra de duas ou mais sílabas, o acento recai sem exceção sobre a penúltima sílaba:

LEIA EM VOZ ALTA

a-**e**-ro — a-**be**-lo — a-vi-a-**di**-lo — a-**mu**-zi — **deks**-tra — ba-la-**i**-lo — **paj**-lo — **ga**-ja — **vej**-no — **ler**-ne-jo — re-**i**-ro — pi-**e**-do — so-**i**-fo — **soj**-lo — **vo**-jo — **tu**-ja — mi-li-**o**-no — **haŭ**-to — he-**ro**-o — de-**man**-di — du-**u**-lo — ba-**la**-u — ek-**kri**-i — re-**i**-ri — **ne**-vo — **pra**-a-vo — vi-**an**-do.

Continua na página 82

ESPERANTO PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

Lo scopo supremo di tutti gli uomi dovrebbe essere: creare un'umanitá armoniosa.
Le but de tous les hommes devrait être de créer une humanité harmonieuse.
O propósito de todos os homens devia ser: criar uma humanidade harmoniosa,
The aim of all people ought to be the creation of a harmonious mankind,
La celado de ĉiuj homoj devus esti: krei harmonian homaron.
Zamenhof

Amor vincit omnia — **Amo venkas ĉion** — O amor vence tudo

ĈAPITRO IV — CAPÍTULO IV

De gustibus et coloribus non est disputandum.
Pri gustoj kaj koloroj oni ne povas diskuti.
Gostos e cores não se discutem

---------------------oOo---------------------

Pli bona amiko intima ol parenco malproksima.
Mais vale um amigo próximo que um parente afastado.

20. Por Konsenti — *Para consentir*

1. Vi povas esti certa, ke mi faros ĉion, kio dependos de mi — *Pode estar certo, de que farei tudo o que depender de mim*
2. Ni bedaŭras ilin, sed gardu nin, ke ni ilin ne sekvu — *Lamentemo-los e evitemos de imitá-los*
3. Mi ĝojas, ke vi havas tian saman opinion kiel mi — *Alegro-me que você tenha a mesma opinião que eu*
4. Mi estas feliĉa trovi okazon esti agrabla al vi — *Estou feliz de ter a sorte de ser-lhe agradável*
5. Mi faros por vi, kion mi ne farus por alia — *Farei por você o que não faria para outrem*

6. Kial vi ne parolis al mi pli frue? — *Por que você não me falou mais cedo?*
7. Mi efektive timas trouzi vian... — *Receio realmente abusar de sua...*
8. Mi dezirus fari pli grandan servon — *Gostaria de prestar-lhe um serviço*
9. Nenio pli facile kompreneble — *Nada mais natural*
10. Mi do povas unu fojon utili al vi — *Posso então ser-lhe útil uma vez*

11. Mi efektive timas trouzi vian ĝentilecon — *Receio realmente abusar de sua amabilidade*
12. Mi dezirus fari al vi pli grandan servon — *Gostaria de prestar-lhe um melhor serviço*
13. Ĉion novan li tuj senpripense akceptas — *Tudo o que seja novo ele aceita imediatamente sem refletir*
14. Nun vi estas tute prava, kara fraŭlino — *Agora você tem toda razão, cara senhorinha*
15. Mi neniam povas malkonsenti kun vi — *Nunca posso discordar de você*

16. Mi esperas, ke vi konsentos pri tio — *Espero que você concorde com isso*
17. Vi bone faris turnante vin al mi — *V. agiu bem em se dirigir a mim*
18. Mi estas tute preta servi al vi — *Estou ao seu inteiro dispor*
19. Mi certe iros, vi povas konfidi — *Irei com certeza, pode confiar*
20. Uzu miajn servojn, kiom vi volos — *Disponha sempre quando quiser*

21. Mi akceptas kun granda plezuro — *Aceito com grande prazer*
22. Mi tute akceptas vian opinion — *Eu aceito completamente a tua opinião*
23. Ŝajnas al mi, ke li estas prava — *Parece-me que ele tem razão*
24. Mi prenas sur min vian aferon — *Eu me encarrego do seu caso*

25. Saĝa kapo duonvorton komprenas — *A bom entendedor meia palavra basta*
26. Mi ne povas konsenti pri tio — *Não posso consentir isso*
27. Mi tute dividas vian opinion — *Sou da sua opinião*
28. Sciigu min, se vi min bezonos — *Avise-me, se precisar de mim*
29. Mi povas nenion rifuzi al vi — *Não lhe posso recusar nada*

30. Ĉu vi ne ankaŭ opinias tion? — *Você não concorda também com isso?*
31. Mi kredas, ke vi estas prava — *Creio que você tem razão*
32. Nu, mi imitos vian ekzemplon — *Bem, seguirei seu exemplo*
33. Mi tuj estos je via dispono — *Estou às suas ordens agora mesmo*
34. Tio estas vera, sed ne ĉio — *É verdade, mas não tudo*

35. Mi estas volonte inklina... — *Com muito gosto estou disposto a...*
36. Mi atendas viajn ordonojn — *Espero suas ordens*
37. Se vi nepre tion deziras! — *Se você deseja isso mesmo!*
38. Vi estas prava pri tio — *Você tem razão sobre isso*
39. Mi pensas laŭ via opinio — *Sou de sua opinião*

40. Mi estas volonte preta... — *Com muito gosto estou prestes a...*
41. Mi pensas same kiel vi — *Penso igualmente como você*
42. Ni konsentu pri tio! — *Vamos fazer uma coisa!*
43. Jes, min vi pravas — *Sim, agora você está certo*
44. Ĝi estas bona ideo — *É uma boa ideia*
45. Tute laŭ via deziro — *Inteiramente conforme o seu desejo*

46. Mi pensas, ke vi pravas — *Penso que você tem razão*
47. Ĉu vi (ne) konsentas? — *Você (não) concorda?*
48. Alprenu ĝin plezure! — *Aceite-o com prazer!*
49. Se vi ne kontraŭas! — *Se você não se opõe!*
50. Mi faros la eblon — *Farei o possível*

51. Mi ne pensas same kiel vi — *Não penso tal como você*
52. Mi konsentas pri tio — *Consinto isso*
53. Vi estas tute prava — *Você tem inteira razão*
54. Kredu al mi tute! — *Creia-me inteiramente!*
55. Kalkulu sur min! — *Conte comigo!*

56. Mi faros ĉion eblan — *Farei todo o possível*
57. Mi faris la eblon — *Fiz o possível*
58. Se plaĉas al vi! — *Se lhe agrada!*
59. Tiom pli bone! — *Tanto melhor!*
60. Kiam vi volos — *Quando você quiser*

61. Mi farus la eblon — *Faria o possível*
62. Mi estas por vi — *Sou a seu favor*
63. Vi estas prava — *Você tem razão*
64. Konsentite? — *Combinado?*
65. Estas eble — *É possível*

66. Trafa respondo! — *Bem respondido!*
67. Konsentite? — *De acordo?*
68. Verŝajne! — *Provavelmente!*
69. Nu, bone! — *Está bem!*
70. Nu, jes! — *De acordo!*

71. Ni estas kvitaj — *Estamos quites*
72. Kun plezuro — *Com prazer*
73. Jes, certe — *Com certeza, sim*
74. Jes, jes — *Sim, sim*
75. Vere! — *Verdade!*

GRAMATIKO – III

Nota 1. Semivogais são os fonemas **j** e **ŭ** átonos que se juntam à vogal vizinha, formando com esta uma só sílaba, logo, ditongo é a combinação de uma vogal + uma semivogal, ou vice-versa na mesma sílaba, portanto não se esqueça de que somente as letras **j** e **i** formam ditongos em esperanto. Vejamos: **aj ej oj uj ja je jo ju aŭ eŭ**.

> ILUSTRAÇÃO: Observe que em esperanto **ai**, **ei**, **oi**, **ui**, **ia**, **ie**, **io**, **iu**, **au**, **eu**, constituem 2 sílabas, visto conterem 2 vogais.

LEIA EM VOZ ALTA

reŭmatismo — neŭralgio — bajoneto — fraŭlino — najbaro — neŭtrala — salajro — lernejo — bojkoto — almenaŭ — tajloro — bedaŭri — kajero — eŭnuko — aŭguri — prujno — pejzaĝo — monujo — inkujo — akvujo — salujo — vojaĝi — lojala — fajro — hejmo — plej — ankaŭ — ambaŭ — pajlo — tajdo — mejlo — vejno — kejlo — adiaŭ — ajlo — alaŭdo — antaŭ — aŭdi — aŭtuno — baldaŭ — vojo — tuja — jodo — ujo — tuja — fajfi — frajo.

Continua na página 85

21. POR PROPONI — *PARA OFERECER*

1. Tutkore, mi proponas ĝin al vi, akceptu ĝin same — *Ofereço-lhe de bom coração, aceite-o também*
2. Se mi povas utili al vi, disponu pri mi laŭ via volo — *Se posso ser-lhe útil, disponha à vontade*
3. Mi estas tre kontenta, ke mi povas esti utila al vi — *Folgo muito em poder ser-lhe útil*
4. Mi bedaŭras, ke nur tion, mi povas proponi al vi — *Sinto muito em poder oferecer-lhe apenas isso*
5. Mi esperas, ke iam mi povos plenumi miajn devojn kun vi— *Espero que algum dia eu possa cumprir meus deveres para com você*

6. Mi dezirus proponi al vi ion multe pli belan — *Gostaria de poder oferecer-lhe coisa muito melhor*
7. Ĉion, kion mi posedas, estas je via dispono — *Tudo o que tenho está à sua disposição*
8. Estas bagatelo, kion mi petas vin akcepti — *É uma ninharia o que lhe peço para aceitar*
9. Super ĉio kion mi havas, vi povas ordoni — *Tudo o que tenho está a seu dispor*
10. Ĉu mi povas fidi sur vian bonvolon? — *Posso contar com a sua boa vontade?*

11. Se vi bezonas min, bonvolu sciigi min — *Se você precisar de mim, queira me avisar*
12. Akceptu ĝin por fari al mi plezuron — *Dê-me o prazer de aceitá-lo*
13. Ĉar vi estas tiel bona, mi iros al... — *Como você é bondoso, eu irei a...*
14. Per kio mi povas esti utila al vi? — *Em que posso ser-lhe útil?*
15. Ĉu vi povas konsenti pri mia peto? — *Você pode concordar com o meu pedido?*

16. Ĉu vi volas fari komplezon al mi? — *Você quer fazer-me um (favor) obséquio?*
17. Permesu, ke mi proponu tion al vi — *Permita que lhe ofereça isso*
18. Per kio mi povas servi al vi? — *Em que posso servi-lo?*
19. Ĉu mi povas kalkuli sur vin? — *Posso contar com você?*
20. Ĉu vi volas fari servon al mi? — *Você quer prestar-me um serviço?*

21. Kion mi povas proponi al vi? — *O que lhe posso oferecer?*
22. Ĉu vi povas rekomendi min? — *Você pode recomendar-me?*
23. Ĉu tio estas agrabla al vi? — *Isso lhe agrada?*
24. Bonvolu havi la bonecon... — *Queira ter a bondade de...*
25. Tre volonte; sed nur, se... — *Com muito gosto; mas somente se...*

26. Mi esperas reservi al vi — *Espero tornar a servi-lo*
27. Ĉu vi havus la bonecon? — *Você teria a bondade?*
28. Kion pli mi povus fari? — *O que mais eu poderia fazer?*
29. Mi estas je via dispono — *Estou às suas ordens*
30. Mi proponas al vi jenon — *Proponho-lhe o seguinte*

31. Ne malkonsentu, mi petas! — *Não discorde, por favor!*
32. Ĉu mi povas proponi al vi? — *Posso oferecer-lhe?*
33. Tio estas troa honoro — *É demasiada honra*
34. Vi estus tiel bona!.. — *Você seria tão bom!..*
35. Ĉu vi deziras ion? — *Você deseja alguma coisa?*

36. Mi estas al via dispono — *Estou às suas ordens*
37. Faru la plezuron al mi — *Dê-me (o prazer) a satisfação*
38. Mi povas fari ion — *Posso fazer alguma coisa*
39. Kion vi deziras? — *O que você deseja?*
40. Kion vi volas? — *O que você quer?*

41. Kion do vi volas? — *O que você exige?*
42. Kion vi postulas? — *O que você quer então?*
43. Kion vi elektas? — *O que você prefere?*
44. Kiom vi bezonas? — *Quanto você precisa?*
45. Kion vi petas? — *O que você está pedindo?*

22. POR DECIDI — *PARA DECIDIR*

1. Tio estas la sola afero, kiun ni povas fari — *É a única coisa que nos resta a fazer*
2. Ĉu esti aŭ ne esti jen la demando! — *Ser ou não ser eis a questão!*
3. Estas la plej bone, kiun ni povas fari — *É o melhor que podemos fazer*
4. Se vi ne decidas, tiam mi mem decidos — *Se você não decidir, então eu mesmo decidirei*
5. Ĉu esti aŭ ne esti, tiel staras la demando! — *Ser ou não ser, eis a questão!*

6. Mi ne permesos al iu ajn fari tion — *Não permitirei a ninguém fazer isso*
7. Cetere vi jam konas mian opinion — *De resto você já conhece minha opinião*
8. Metu ĉion sur la lastan karton! — *Dê a última cartada!*
9. Mi ne havas alian intencon ol... — *Não tenho outro objetivo do que...*
10. Mi estas firme konvinkita, ke... — *Estou firmemente convencido que...*

11. Tio estas la plej bona ideo — *É a melhor ideia*
12. Tio estas kontraŭ miaj ideoj — *Isso é contra as minhas idéias*
13. Mi estas decidita fari tion — *Estou resolvido a fazer isso*
14. Ĝi estas la plej bona rimedo — *É o melhor meio*
15. Oni devas tamen preni decidon — *Deve-se, contudo, tomar uma decisão*

16. Mi volas per tio diri, ke... — *Eu quis dizer com isso que...*
17. Ne timu, dirante la veron! — *Não tema, dizendo a verdade!*
18. Mi ne scias kion fari — *Não sei o que fazer*
19. Mi ne havis la intencon... — *Não tive a intenção de...*
20. Faru tiel, mi diras al vi — *Faça assim, como lhe digo*

21. Li obeos vole-nevole — *Ele obedecerá queira ou não*
22. Vi povas kalkuli je tio — *Você pode confiar nisso*
23. Kion vi diras pri tio? — *O que você diz disso?*
24. Mi devas konfesi, ke... — *Devo confessar que...*
25. Ni bezonas nenian helpon — *Não precisamos de nenhuma ajuda*

26. Tio ĉi ne dependas de mi — *Isto não depende de mim*
27. Ne li, sed mi tiel volis — *Não ele, mas eu assim o quis*
28. Mi estas al via dispono — *Estou às suas ordens*
29. Mi ne dirus tion al li — *Eu não diria isso a ele*
30. Mi certigas al vi, ke... — *Afirmo-lhe que...*

31. Vi povas konfidi je tio — *Você pode confiar nisso*
32. Mi havis la intencon... — *Tive o propósito de...*
33. Mi estas devigata... — *Sou (obrigado) forçado a...*
34. Ĉiu laŭ sia gusto — *Cada qual com o seu gosto*
35. Estu ĉiam verema! — *Seja sempre verdadeiro!*

36. Ni bezonas decidigi — *Precisamos tomar uma decisão*
37. Mi faris decidon — *Mudei de ideia*
38. Ne estu stulta! — *Não seja tolo!*
39. Estu certigita! — *Esteja certo!*
40. Mi decidiĝis... — *Eu me decidi...*

41. Estis vi, ne mi! — *Foi você, não eu!*
42. Nun, ni decidu! — *Agora vamos decidir!*
43. Decidu! — *Decida! — Resolva!*
44. Ne oponu! — *Não oponha!*
45. Cedu! — *Transija!*

GRAMATIKO – IV

PRONÚNCIA

Nota 2. As vogais **e** e **o** têm o som fechado como nas palavras m**e**sa, p**o**vo, b**o**ca, v**ê**, r**o**lo, t**o**lo, e nunca com som aberto como em sap**é**, caf**é**, s**ó**, b**o**de, her**ó**i. Note-se que a vogal **e** nunca soa como **i**, e que **o** nunca soa como **u**.

LEMBRETE: **e = ê o = ô**

LEIA EM VOZ ALTA

telegramo — telefono — plezuro — ombrelo — kandelo — irado — idealo — butero — kremo — fakto — poemo — boato — tablo — lampo — nesto

OBSERVAÇÃO 1. — O leitor não deve se admirar de ouvir o som dessas vogais um tanto menos fechado. O próprio Zamenhof recomendou que o som dessas letras deve ser MÉDIO, i. é, nem muito ABERTO nem muito FECHADO.

Continua na página 96

23. POR PETI — *PARA SOLICITAR*

1. Ĉu vi havus la bonecon doni al mi cigaredon? — *Teria a bondade de dar-me um cigarro?*
2. Tio estas la sola favoro, kiun mi petas de vi — *Esse é o único favor que lhe peço*
3. Se vi iam faris tion, neniam plu ĝin refaru — *Se você alguma vez fez isso, nunca mais o repita*
4. Mi ne povis trovi tion, kion vi petis — *Não pude encontrar aquilo que você pediu*
5. Senkulpigu min, mi petas, mi faris la eblon — *Desculpe-me, por favor, fiz o possível*

6. Mi multe bedaŭras, ke mi devas malkonsenti — *Sinto muito, que eu tenha de recusar*
7. Ĉu vi ne povus meti ĉion en ĝia loko? — *Você não poderia por tudo em seu lugar?*
8. En liaj paroloj estas ia kaŝita afero — *Nas palavras dele há alguma coisa oculta*
9. Ne devigu min al senutilaj klarigoj — *Não me obrigue a explicações inúteis*
10. Tio farus al mi tre grandan servon — *Isso me serviria muitíssimo*

11. Ne faru ceremoniojn, mi petas! — *Peço que não faça cerimônias!*
12. Senkulpigu min, mi agis sensence — *Desculpe-me, procedi impensadamente*
13. Mi ne scias kies kulpo ĝi estas — *Não sei de quem é a culpa*
14. Mi ne kuraĝas peti tion al vi — *Não me atrevo a pedir-lhe*
15. Jen plian komplezon mi petas de vi — *Eis mais um favor que lhe peço*

16. Mi petis al li, ke li restu — *Pedi que ele ficasse*
17. Ne malpaciencigu vin pri tio — *Não se impaciente por isso*
18. Ho! eĉ ŝercate ne diru tion! [44]— *Oh! nem por brincadeira!*
19. Mi permesas al mi diri tion — *Tomo a liberdade de dizer isso*
20. Li sin turnis al mi kun peto — *Ele se dirigiu a mim com um pedido*

21. Bonvolu silenti, mi petas! — *Tenha a bondade de calar-se!*
22. Mi petas, ke vi ĉion diru! — *Peço que diga tudo!*
23. Bonvolu diri al mi, kiel... — *Queira dizer-me, como...*
24. Atendu, ĝis mi revenos — *Espere, até eu voltar*

25. Estu sinceraj kontraŭ mi — *Sejam sinceros comigo*

26. Bonvolu ne forgesi tion! — *Queira não se esquecer!*
27. Atentu kaj pripensu! — *Preste atenção e reflita!*
28. Atentu! Estu singarda! — *Cuidado! Tenha cautela!*
29. Memorigu min pri tio! — *Lembre-me disso!*
30. Neniam faru ion poduone — *Nunca faça as coisas pela metade*

31. Amiko mia, ne faru tion! — *Meu amigo, não faça isso!*
32. Momenton, mi petas! — *Um instante, por favor!*
33. Prefere ne faru tion! — *É preferível que não faça isso*
34. Ne ekkoleru je tio! — *Não me queira mal!*
35. Ne fuŝkomprenu vin! — *Não fique atarantado!*

36. Faru al mi la plezuron! — *Faça-me o favor!*
37. Eltenu la sekreton! — *Mantenha o segredo!*
38. Bonvolu alproksimiĝi*!*— *Queira aproximar-se!*
39. Mi petas! Englutu! — *Por favor! — Engula!*
40. Ne diru vorton pri tio — *Não diga uma palavra sobre isso*

41. Ne fordormu la okazon [45] — *Não deixe escapar a ocasião*
42. Atentu! Estu singarda! — *Cuidado! Seja cauteloso!*
43. Ne faru al vi penon! — *Não se dê ao trabalho!*
44. Diru al mi senkaŝe! — *Diga-me sem rodeios!*
45. Mi petas pardonon! — *Perdoe-me! – Peço perdão!*

46. Tio estas la ĉefafero — *Isto é o essencial*
47. Pardonu min, mi petas — *Perdoe-me, por favor*
48. Mi petas! – Bonvolu! — *Por favor! – Tenha a bondade!*
49. Ne koleru, se (ke)... — *Não se zangue, se (que)...*

50. Ne demandu al mi! — *Não me pergunte!*
51. Restu ankoraŭ iomete! — *Fique um pouquinho mais!*
52. Ne igu min peti vin! — *Não permita que lhe suplique!*
53. Mi petas tion al vi! — *Peço-lhe isso!*
54. Bonvolu aŭskulti! — *Queira dar atenção!*
55. Tute ne, bonvolu! — *De maneira nenhuma, aceite!*

56. Tio ne dependas de mi — *Isso não depende de mim*

---

[44] *É igual: "Oh! não diga isso nem de brincadeira!"*

[45] ***Fordormi la okazon**, deixar escapar a ocasião por estar "dormindo". Idiotismo*

57. Mi havas peton al vi — *Tenho um pedido a fazer-lhe*
58. Ne miskomprenu min! — *Não me compreenda mal!*
59. Mi petas vin, iru! — *Peço-lhe, vá!*
60. Bonvolu akcepti! — *Queira aceitar!*

61. Ne faru tion sencele! — *Não faça isso às cegas!*
62. Bonvolu aŭskulti min — *Queira ouvir-me*
63. Faru tion pro mi! — *Faça isso por mim!*
64. Bonvolu permesi! — *Queira dar-me licença!*
65. Faru vian eblon — *Faça o que for possível*

66. Bonvolu ne fari tion! — *Por favor, não faça isso!*
67. Parolu tute malkaŝe! [46] — *Fale com franqueza!*
68. Bonvolu trankviliĝi! — *Queira tranquilizar-se!*
69. Bonvolu informi min! — *Queira informar-me!*
70. Tio ne tuŝas min! — *Isso não me (compete) toca!*

71. Mi ne scias ĝuste! — *Não sei ao certo!*
72. Bonvolu doni al.. — *Queira dar a...*
73. Ne perfidu min! — *Não me atraiçoe!*
74. Bonvolu atendi! — *Queira esperar!*
75. Pardonu, sed... — *Perdoe-me, mas...*

76. Ne, ne estas eble — *Não, não é possível*
77. Ne kontraŭdiru! — *Não conteste!*
78. Ne plu parolu! — *Não fale mais!*
79. Ne estu honta — *Não tenha vergonha*
80. Mi ĝojus, se... — *Alegrar-me-á, se...*

81. Mi devas fari ion — *Devo fazer alguma coisa*
82. Bonvolu rapidi! — *Queira apressar-se!*
83. Ne ĵuru false! — *Não jure falso!*
84. Ne, estas eble — *Não, é possível*
85. Estu kuraĝe! — *Tenha ânimo!*

86. Ne koleru je tio — *Não se zangue por isso*
87. Bonvolu preni! — *Queira apanhar!*
88. Parolu sincere — *Fale com sinceridade*
89. Favoru al mi! — *Favoreça-me!*
90. Timu nenion! — *Não tenha medo de nada!*

91. Ne malkaŝu tion! — *Não diga nada!*
92. Forgesu tion! —*Esqueça isso!*
93. Trankviliĝu! — *Tranquilize-se!*
94. Ne ĝenu vin! — *Não se incomode!*
95. Estu bona! —*Seja bom!*

96. Jes, bonvolu! — *Sim, tenha a bondade!*
97. Pardonu min! — *Perdoe-me!*
98. Ne gravas! — *Não importa!*
99. Perforte! — *Pela força!*
100. Forgesu! — *Esqueça!*

---

46 *Fale sem rodeios! Fale abertamente!*

24. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Mi forte miras, ke vi parolas al mi en tia maniero —*Estranho muito que você me fale deste modo*
2. Mi cedas al vi en ĉi tiu punkto, en ĉio cetera ne — *Neste ponto cedo a você, em tudo o mais, não*
3. Mi volus, ke tiu laboro estu finita hodiaŭ vespere — *Gostaria que esse trabalho fosse terminado hoje de tarde*
4. Li havis distingiĝan econ: li estis sincera — *Ele tinha uma qualidade distinta: era sincero*
5. Mi ne estis tute malprava pri tio, kion mi diris — *Eu não estava totalmente errado no que disse*

6. Li estas tre fiera, kaj ja trofiera por cedi — *Ele é muito orgulhoso e deveras muito orgulhoso para ceder*
7. Mi gratas la kapon, ĉar mi nescias kion fari — *Coço a cabeça, porque não sei o que fazer*
8. Mi volas klarigi la aferon en ĉies atesto — *Quero esclarecer o assunto na presença de todos*
9. Li komunikis tion al mi parole kaj skribe — *Ele comunicou-me isso verbalmente e por escrito*
10. Mi devas vin forlasi, ĉar oni atendas min — *Devo deixá-lo, porque alguém espera por mim*

11. Mi eliras, sed mi revenos post unu horo — *Vou sair, mas voltarei daqui a uma hora*
12. Mi zorgas pri vi tiel kiel pri mi mem — *Cuido de você como de mim próprio*
13. Vi venas ĉiam, kiam oni ne bezonas vin — *Você vem sempre quando a gente não precisa*
14. Mi restigos ĉe vi iujn el miaj libroj — *Deixarei com você alguns dos meus livros*
15. Mi fermis la pordon tuj kiam li eliris — *Fechei a porta logo que ele saiu*

16. Li faris ĉion, petante nenies helpon — *Ele fez tudo sem pedir auxílio de ninguém*
17. Vi estas malpli ruza ol inteligenta — *Você é menos esperto que inteligente*
18. Mi loĝadis tie dek monatojn — *Residi ali dez meses*
19. Vi konfuziĝis ĉe tiu senkulpa ŝerco — *Você perturbou-se com esse gracejo inocente*
20. Mi vestis la jakon antaŭ ol eliri — *Vesti o paletó antes de sair*

21. Mi jam ne esperas vidi ŝin denove — *Já não espero vê-la novamente*
22. Ili ĉiuj laboras dum la tuta tago — *Todos eles trabalham o dia todo*
23. Li eliris sen permeso de iu el ni — *Saiu sem licença de nenhum de nós*
24. Mi demandas vin pro kio vi ploras — *Pergunto-lhe porque você está chorando*
25. Li batis min, sed tio ne doloris min — *Ele me bateu, mas não doeu*

26. Mi havas pli freŝan panon ol vi — *Tenho pão mais fresco que você*
27. Mi havas la rajton kontraŭdiri — *Tenho o direito de contradizer*
28. Li estas bona, kaj krom tio, riĉa — *Ele é bom, e além disso é rico*
29. Mi ne povas vidi nuntempe lin — *Não posso vê-lo presentemente*
30. Mia frato estas de meza kresko — *Meu irmão é de altura média*

31. Mi demandis, ĉu li estas preta — *Perguntei se ele está pronto*
32. Li havas nek rajton nek forton — *Ele não tem direito nem força*
33. Mi eliros la proksiman lundon — *Sairei na próxima segunda-feira*
34. Li prenis ŝin ĉirkaŭ la talio — *Ele segurou-a pela cintura*
35. Mi devus tute ne aŭskulti ŝin — *Eu não devia ouvi-la absolutamente*

36. Vi parolas laŭ saĝa maniero — *Você fala de um modo sensato*
37. Mi estas tiel forta kiel vi — *Sou tão forte quanto você*
38. Li plenigis al si la poŝojn — *Ele encheu-lhe os bolsos*
39. Ili estis unu post la alia — *Eles estavam um após o outro*
40. Mi petas, elektu iun alian — *Por favor, escolham outra pessoa*

41. Mi venos pli aŭ malpli frue — *Virei mais cedo ou mais tarde*
42. Li instruis min, kiel fari — *Ele ensinou-me como fazer*
43. Mi faros uzon el la okazo — *Terei a oportunidade*
44. Mi amas vin pli ol ĉiun — *Amo a ti mais do que ninguém*
45. Mi tute forgesis pri tio — *Esqueci-me completamente disso*

46. Mi estas tuj elironta — *Vou sair agora mesmo*

47. Mi dezirus nenion alian — *Não desejaria outra coisa*
48. Ni estas tre malfruaj — *Estamos muito atrasados*
49. Mi bezonas, ke li venu — *Quero que ele venha*
50. Li estas iom freneza, ĉu ne? — *Ele está um pouco louco, não está?*

51. Vi parolas tro multe — *Você fala demasiado*
52. Li eniras la ĉambron — *Ele entra na sala*
53. Mi voĉdonis por li — *Votei a favor dele*
54. Mi vidas ŝin ĉie — *Eu a vejo em toda parte*
55. Mi vidas lin ĉie — *Vejo-o em toda parte*

ESPERANTO PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

Homo proponit, sed Deus disponit
Homo proponas, Dio disponas
O homem propõe, Deus dispõe

Ju pli da babilado, des pli da pekado
Falar sem pensar é atirar sem apontar

ĈAPITRO V | CAPÍTULO V

Malkontenteco	**25.**	*Descontentamento*
Por esprimi riproĉon	**26.**	*Para exprimir censura*
Por esprimi koleron	**27.**	*Para exprimir cólera*
Ĉiutagaj frazoj	**28.**	*Frases de uso diário*

Antaŭ mortigo de urso ne vendu ĝian felon.
Não vendas a pele de urso antes de matá-lo.
Não faça a cama sem ver o noivo.

Ludo aparte kaj afero aparte
Dois proveitos não cabem num saco

O tempora! O mores!
Aliaj tempoj, aliaj moroj!
Outros tempos, outros costumes!
Ó tempos! Ó costumes!

25. MALKONTENTECO — *DESCONTENTAMENTO*

1. Ĉar vi ne volas fari, kion mi diras (al vi), vi povas foriri — *Já que você não quer fazer o que lhe digo, pode dar o fora*
2. Ĉu tio estas via maniero fari, kion oni postulas de vi? — *Essa é a maneira de você proceder o que se exige de você?*
3. Eĉ se ŝi venus genufleksi antaŭ mi, mi ne pardonos ŝin — *Mesmo que ela viesse de joelhos diante de mim, eu não a perdoaria*
4. Vi meritas, ke mi forĵetus vin eksteren — *Você merecia que eu o pusesse porta a fora*
5. Vi estas tiel senhonta, kiel sentaŭga — *Você é tão sem vergonha como inútil*

6. Lia sintenado estis senŝanĝe fripona — *Sua atitude era invariavelmente de patife*
7. Iru al la diablo! Lasu min en paco! — *Vá pro diabo! Deixe-me em paz!*
8. Mi diras tion ĉi je la lasta fojo! — *Digo isto pela última vez*
9. Zorgu pri vi mem, kaj nenion pli! — *Cuide de você e de nada mais!*
10. Li estas hodiaŭ en kolera humoro — *Ele está hoje de mau humor*

11. Via konduto estas netolerebla — *A sua conduta é intolerável*
12. Mi ne permesas al vi fari tion — *Proíbo-lhe que faça isso*
13. Ne neas li, ke estas li freneza — *Ele não nega que esteja louco*
14. Mi havas kialon por diri tion — *Tenho razão para dizer isso*
15. Mi ne volas ĝeni vin pli longe — *Não quero importuná-lo por mais tempo*

16. Tio ne povos daŭri tiamaniere — *Isso não poderá continuar dessa maneira*
17. Tio estas ago nur de infano — *Isso é uma ação somente de criança*
18. Vi montras nenian bonvolon — *Você não mostra nenhuma boa vontade*
19. Memoru pri tio alian fojon — *Lembre-se disso de outra vez*
20. Ŝi estas sendanka junulino — *Ela é uma ingrata*

21. Mi ne estas kontenta pri vi — *Não estou satisfeito com você*
22. Iru for, lasu min trankvile — *Dê o fora, deixe-me sossegado*
23. Mi pensas, ke vi malpravas — *Creio que você está errado*
24. Mi pensas, ke vi ne pravas — *Creio que você não tem razão*
25. Mi ne povas plendi je li — *Não posso queixar-me dele*

26. Mi volas nenian honoron — *Não quero nenhuma homenagem*
27. Tiel neniel povas esti — *Assim absolutamente não pode ser*
28. Vi estas maldankema — *Você é ingrato*
29. Silentu, tio sufiĉas — *Cale-se, isso é o bastante*
30. Atentu alian fojon — *Preste atenção de outra vez*

31. Tio maltrankviligas min — *Isso me inquieta*
32. Ha, kia besto estas vi! — *Ah, que animal você é!*
33. Ne tiom da rezonadoj! — *Nem tanto raciocínio!*
34. Vi estas tro mallerta — *Você é muito lerdo*
35. Ĉu vi ĉesos babiladi? — *Você vai parar de falar?*

36. Sensprita kaprico! — *Capricho sem graça!*
37. Vi multe ĝenas min — *Você me aborrece muito*
38. Estas meritite! — *É bem feito!*
39. Oni plendas je vi — *Queixam-se de você*
40. Ĉu vi ne hontas? — *Você não se envergonha?*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

rigidigi — *entorpecer, retesar;* **ĉe la telefono —** *ao telefone;* **forpuŝanta —** *repelente, asqueroso;* **malestimi —** *desprezar, querer mal***; havi malbonan mienon —** *ter cara de poucos amigos;* **forpuŝi —** *repelir;* **malŝati —** *aborrecer***; opinii —** *achar, pensar, opinar;* **enuiga —** *cacete, aborrecido;* **laciga —** *cansativo, fatigante;* **trovi —** *achar, encontrar, deparar;* **ĉe lia veno —** *à chegada dele;* **malagrabla —** *enjoado, desagradável;* **personaĉo —** *indivíduo, sujeito;* **malplaĉi —** *desgostar, enfadar;* **malbone konduti —** *comportar-se mal, conduzir-se mal*

26. Por esprimi riproĉon — *Para exprimir censura*

1. Kiaj homoj tio estas, kies plezuro estis venĝado? — *Que pessoas eram essas, cujo prazer era a vingança?*
2. Ĉu vi estus tion farinta, se mi estus tie? — *Você teria feito isso se eu estivesse lá?*
3. Vi klarigas, sed ne pravigas la aferon — *Você explica, mas não justifica*
4. Via konduto kreigis al mi suspektojn — *O seu procedimento fez-me criar suspeitas*
5. Kritiki estas facile, fari malfacile — *Fácil é criticar, mas difícil é fazer*

6. Vi estas en la plej granda eraro — *Você está no maior dos erros*
7. Mi suspektas tion, kion vi faris — *Suspeito do que você fez*
8. Li ricevis muson en la cerbon — *Deu-lhe a "louca" (doideira)* [47]
9. Estus ja ridiga tia kontesto! — *Havia de ser engraçada a contestação*
10. Vi timas vian propran ombron — *Você tem medo de sua própria sombra*

11. Tion fari estas agi malsaĝe — *Fazer isso é agir às tontas*
12. Mi ne dubas pri via amikeco — *Não duvido da sua amizade*
13. Ĉe ni, oni tion ne faras [48] — *Cá entre nós, não se faz isso*
14. Vi babilas muele sencele [49] — *Você tagarela sem objetivo*
15. Mi opinias malsame ol vi — *Sou de opinião contrária à sua*

16. Ne tiom da disrezonado — *Nem tanta divagação*
17. Kiel vi estas senkora! — *Como você é cruel!*
18. Oni faris lin ridinda — *Fizeram-no ridículo*
19. Tio estas malagrabla — *Isso é desagradável*
20. Ŝi obstinas respondi — *Ela teima em responder*

21. La kulpo ne estas mia — *A culpa não é minha*
22. Ne montru vin idioto — *Não se faça de idiota*
23. Mensogi estas honte — *Mentir é vergonhoso*
24. Honte estas mensogi — *É vergonhoso mentir*

25. Vi agas senpripense — *Você procede a torto e a direito*

26. Kiu estas kulpa? — *Quem é o culpado*
27. Vi agis malbone — *Você fez mal*
28. Kia mensogulo! — *Que mentiroso!*
29. Vere ridiga! — *Muito engraçado!*
30. Kia misuzo! — *Que desperdício!*

---

[47] *Modismo*

[48] ***Ĉe ni****, cá entre nós, pelos nossos lados, em nossa terra, em nossa casa, em nosso meio, cá em nossas bandas, etc.*

[49] *Modismo. Significa também: Você fala a torto e a direito*

27. POR ESPRIMI KOLERON — *PARA EXPRIMIR CÓLERA*

1. Se vi ekkoleros, ni ne povos plu interkonsenti — *Se você se zangar, não poderemos mais chegar a um acordo*
2. Se vi rekomencos, vi devos batali kun mi mem — *Se você recomeçar, você vai se indispor comigo*
3. Ni iru ambaŭ tuj, ĉar mi sidas sur pingloj [50] — *Vamos juntos, estou sobre brasas*
4. Li estas malbonhumora, sed tio forpasos — *Ele está de mau humor, há de passar*
5. Li nur estas fripono, sentaŭgulo, vagulo — *Ele não passa de um patife, imprestável, vagabundo*

6. Ni fumu, mia pacienco estas elĉerpita — *Fumemos, minha paciência está esgotada*
7. Li minacis, ke li faros tion kaj tion — *Ele ameaçou de fazer isso e aquilo*
8. Vi estas malsaĝulino kaj troigulino — *Você é uma tola e uma descomedida*
9. Ne koleretiĝu, mi malsaĝe parolis — *Não se zangue comigo, falei insensatamente*
10. Vi povas fari tion, kion vi volas — *Você pode fazer o que quiser*

11. Li akceptis min per piedbatoj — *Ele me recebeu aos pontapés*
12. Ĉu li volos aŭ ne, li malgajnos — *Quer ele queira ou não, perderá*
13. Vi meritas, ke oni pendigu vin — *Você merece que o enforquem*
14. Pardonu min, mi diris sencele! — *Desculpe-me, disse ao acaso!*
15. Mi estos en tre malbona humoro — *Estou de muito mau humor*

16. Vi pentos pro via malbela ago — *Você se arrependerá dessa ação feia*
17. Per kolero vi neniel sukcesos — *Você não chegará a nada, irritando-se*
18. Tiu virinaĉo nenion taŭgas! — *Aquela megera não presta para nada*
19. Ŝajnas, ke vi estas kolera — *Parece que você está zangado*
20. Ŝi estas perfida persono — *Ela é uma pessoa perversa*

21. Mi estas tre malkontenta — *Estou muito desgostoso*
22. Vi ne estas alparolebla! — *Você não é comunicativo!*
23. Vi vidas min tre kolera — *Você vê que estou com muita raiva*
24. Ne tro facile koleriĝu! — *Não fique zangado à toa!*

[50] *Modismo*

25. Lia kolero longe daŭris — *A cólera dele durou muito tempo*

26. Atentu viajn parolojn — *Cuidado com as suas palavras*
27. Tio estis frenezaĵo — *Isso foi loucura*
28. Ne koleru kontraŭ mi — *Não fique zangado comigo*
29. Nu, kvietiĝu, sufiĉas — *Bem, fique quieto, é o bastante*
30. Mi venĝos plej terure — *Vingar-me-ei do modo mais terrível*

31. La diablo lin prenu — *O diabo que o leve*
32. Kio estis inter vi? — *Que houve entre vocês?*
33. Ne miskomprenu min! — *Não me interprete mal!*
34. Kia teda junulino! — *Que garota aborrecida!*
35. Mi ridas pri mi mem — *Estou rindo de mim mesmo*

36. Diabloj vin prenu! — *Diabos o levem!*
37. Pri kiu vi ridas? — *De quem você está rindo?*
38. Ŝparu la vortojn! — *Seja comedido no que diz!*
39. Kia malnobla ago! — *Que ação vil!*
40. Ni restu amikoj! — *Fiquemos amigos!*

41. Kia fanfaronulo! — *Que fanfarrão!*
42. Mi estas furioza — *Estou furioso*
43. Mi ridas pri vi — *Estou rindo de você*
44. Tenu la buŝaĉon [51] — *Cale essa boca*
45. Al la diablo! — *Com os diabos!*

46. Kia mizerulo! — *Que miserável!*
47. Kia ŝtelisto! — *Que ladrão!*
48. Kiel abomene! — *Que detestável!*
49. Ne ĝenu min! — *Não me amole!*
50. Kia fripono! — *Que patife!*

51. Ni repacigu! — *Vamos fazer as pazes!*
52. Senkoleriĝu! — *Acalme-se!*
53. Ne koleriĝu! — *Não se zangue!*
54. Estas terure! — *É terrível!*
55. Estas domaĝe! — *É uma pena!*

56. Kia homaĉo! — *Que desgraçado!*
57. Kia tedulo! — *Que chato!*
58. Ne koleru! — *Não se zangue!*
59. Silentu! — *Cale-se!*
60. Peston! — *Maldição!*

[51] *Modismo*

28. **ĈIUTAGAJ FRAZOJ** — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Ju pli oni posedas, des pli oni avidas — *Quanto mais se tem, tanto mais se cobiça*
2. Kie regas la forto, tie rajto silentas — *Onde reina a força, (aí) silencia o direito*
3. Via temperamento povus esti pli bona — *Seu temperamento poderia ser melhor*
4. Multe da viroj kaj malmulte da virinoj — *Muitos homens e poucas mulheres*
5. Se estas tiel, mi konfesas mian eraron — *Se é assim, confesso meu engano*

6. Iu plej senhonta fripono vin trompis — *Um velhaco dos mais sem vergonhas o enganou*
7. Tiu estas ĉiel la plej bona sidloko — *Esse é, de qualquer modo, o melhor assento*
8. Oni bone vidas, ke vi estas sensperta — *Bem se vê que você é inexperiente*
9. Oni vokis lin, sed li ne sin returnis — *Chamaram-no, mas ele não se volveu*
10. Jen la fraŭlino, kiun vi volis vidi — *Eis a garota que você quis ver*

11. Ĉial vi estas la plej ĉarma fraŭlino — *Por todos os motivos você é a senhorinha mais encantadora*
12. Faru tion, kaj ne plu diskutu pri ĝi — *Faça isso e não mais discuta sobre o assunto*
13. Nur post serĉado mi trovis la monon — *Somente após longa procura encontrei o dinheiro*
14. Du larmoj ekruliĝis sur ŝiaj vangoj — *Duas lágrimas rolaram-lhe nas faces*
15. Tiu voĉo estas nenio simila al lia — *Essa voz não é nada parecida com a dele*

16. Jen staras la bovoj antaŭ la montoj! — *Aí é que são elas! Aí é que está o busílis*
17. Kial ni nun perdu vortojn pri tio! — *Por que havemos agora de perder palavras com isso!*
18. Tiu gesto jam fariĝis kutimo ĉe li — *Esse gesto já se lhe tornara um hábito*
19. Via pano estas malpli freŝa ol mia — *O seu pão está menos fresco do que o meu*
20. Oni ne scias, ĉu ŝi ploras aŭ ridas — *Não se sabe se ela chora ou ri*

21. Kompreneble vi treege ĉagreniĝis — *Você ficou desconsolado, naturalmente*
22. Jen li kuras rapide, jen li haltas — *Ora ele corre depressa, ora pára*
23. Kelkaj ekzemploj klarigos la aferon — *Alguns exemplos esclarecerão o assunto*
24. Tio estas senfundamenta suspekto — *É suspeita sem fundamento*
25. Oni diras, ke vi estas malfeliĉa — *Diz-se que você é infeliz*

26. Mia amindumantino venis post mi — *Minha namorada veio depois de mim*
27. Jen la plej bona el miaj libroj — *Eis aqui o melhor dos meus livros*
28. Hodiaŭ mi faris duoblan laboron — *Hoje fiz um trabalho duplo*
29. Nun mi klopodos por ŝin forgesi — *Vou tratar de esquecê-la*
30. Pri tio mi havas nenion por diri — *Nada tenho a dizer sobre isso*

31. Nenie estas pli ĉarme ol hejme — *Em nenhuma parte há mais encanto do que no lar*
32. Tia agado estas danĝera por ni — *Tal modo de proceder é perigoso para nós*
33. Saĝa kapo duonvorton komprenas — *A bom entendedor meia palavra basta*
34. Mia amiko sendos leteron al vi — *O meu amigo lhe enviará uma carta*
35. Kisu min, se ne, mi vin forlasos — *Beije-me, senão, abandona-la-ei*

36. Agadu vi frate, amate, amante — *Proceda como irmão, sendo amado, amando*
37. Venkinte ĉion, li fine alvenis — *Tendo vencido tudo, finalmente chegou*
38. Unuj faris tion ĉi, aliaj tion — *Alguns fizeram isto, outros aquilo*
39. Ne prokrastu tion ĝis morgaŭ — *Não adie isso para amanhã*
40. Nun vi rememoras vian eraron — *Agora você cai em si*

41. Tio ŝajnas al mi senkonfuza — *Isso me parece claro*
42. Ties opinio ne multe valoras — *A opinião desse não vale muito*
43. Se mi scius tion, mi ne venis — *Se eu soubesse disso, não viria*
44. Post kelkaj minutoj mi venos — *Virei daqui a pouco*
45. Ĉies okuloj sin turnis al li — *Os olhos de todos voltaram-se para ele*

46. Venigu min ĉiam, kiam necese — *Mande-me chamar sempre que (for) necessário*

47. Ankoraŭ neniu plaĉis al ĉiuj — *Ninguém ainda agradou a todos*
48. Anstataŭ helpi, li malhelpis — *Em vez de ajudar, ele atrapalhou*
49. Anstataŭ helpi, vi melhelpas — *Em vez de ajudar, você atrapalha*
50. Tio ne estas farebla por mi — *Isso não é possível fazer*

51. Angeliko estas virina nomo — *Angélica é nome de mulher*
52. Mia opinio estas, ke vi iru — *A minha opinião é que você vá*
53. Restu iom trankvila, eksidu — *Sossegue um pouco, sente-se*
54. Ju pli rapide, des pli bone — *Quanto mais rápido melhor*
55. Oni diras, ke vi estas riĉa — *Diz-se que você é rico*

56. Unu el ni estos elektata — *Um de nós será eleito*
57. Jam estas tempo iri domen — *Já é tempo de ir para casa*
58. Kompreneble, ke li venos! — *Claro está que ele virá*
59. Venu, kiam ajn vi deziros — *Venha quando o desejar*
60. Kun la tempo ĉio klariĝos — *Com o tempo se esclarecerá tudo*

61. Ŝajnas, ke li estas stulta — *Parece que ele é bobo*
62. Pluvadis tagon post tago — *Chovia dia e noite*
63. Tio estas malviva litero — *Isso é letra morta*
64. Diru al mi kie li estas — *Diga-me onde ele está*
65. Metu lin sur la piedojn — *Ponha-o de pé*

66. Eble mi venos — *Talvez eu venha*
67. En la monujo estas mono — *Há dinheiro na bolsa*
68. Tio estas farenda — *Isso deve ser feito*
69. Dio estas ĉie — *Deus está em toda parte*
70. Ts! mi aŭdas ian brueton — *Psiu! estou ouvindo um barulhinho qualquer*

Nota 3. A letra **c** tem o som de **ts** português em be**ts**amita. Observe que a letra c nunca tem o som de k.

Nota 4. A letra **ĉ** tem o som de **tch** português em a**tch**im (espirro).

Nota 5. A letra **ŝ** tem o som de **ch** português como em **ch**apéu.

LEMBRETE: **c = cs** **ĉ = tch** **ŝ = ch, x**

LEIA EM VOZ ALTA

paciento — pacienco — diferenco — ĉapitro — parenco — potenco — sincera — komerco — preciza — ŝtrumpo — ŝajni — ŝalo — ŝinko — ŝuldi — senco — cetera — ĉifono — civila — colo —kaŝita — ŝanco — ŝipo — ĉapo — ĉevalo

Continua na página 101

TEKSTO

PAROLOJ DE L' SAĜO

Ĉio estas fluanta.

Heraklitos

Praiam ĉiuj partoj de l' homa korpo estis duoblaj; ĝi havis kvar brakojn, kvar krurojn, du kapojn kaj estis vira kaj virina samtempe. Sed en tiu stato la homo estis tro forta, tro potenca kaj tro fiera, tiel ke eĉ la dioj lin timis. Tial Jupitro kredas konsilinde, malfortigi ĝin, dividi la korpon en du partojn, viran kaj virinan. Apollo sukcesis, formi ĉi tiujn duonajn korpojn tiel, ke ili ĉiu por si mem fariĝis relative perfektaj. Post la transformado ili estis dispelataj en la mondon. Por la disigitaj partoj estis neeble, reekkoni unu la alian; ili povis nur sekvi kvazaŭ instinkton, kiu igis ilin emaj, alproksimiĝi reciproke kaj kunfandiĝi. Tiun emon oni nomas amo. Sed oni trompiĝas tre ofte; ĉar nur malofte oni retrovas sian ĝustan alian duonon. Sed kiam foje tio okazas, tiam la amo estas tia, kia finiĝas nur kune kun la vivo.

Platon.

Ĝis la kvina jaro via
filo estu dorlotata;
dum la postaj dek lin punu
en afer' malpermesata;
Sed la dekkvinjara estu
bonamiko. Tiel restu!

Hinda.

Estante infano, la homo apartenas al siaj gepatroj; estante junulo, al sia amantino; estante viro, al siaj infanoj — sed neniam al si mem.

Hinda.

Homojn, kiuj ĉiam sidas antaŭ la libroj kaj senĉese plenigas siajn kapojn per fremdaj pensoj, ilia instruiteco ofte kondukas for de la natura racio.

Lukianos.

Selio diris, la mokul' malpia,
ke dioj vivas nur en nia fantazio.
Nu, tio ŝajnas vera; ĉar se vivus dio,
ĉu nun ankoraŭ spirus bubo tia?

Martialis.

Kial vi ridas, kiam Fabulla ĵuras, ke ŝi portas nur sian propran hararon? Ĉu ne estas ŝia propraĵo, kion — ŝi aĉetis?

Laŭ Martialis

Afero bona kaj certa progresas ordinare malrapide kaj nur kun grandaj malhelpoj. Ne malĝoju tial, esperantistoj!.. Ni laboru kaj esperu!
Zamenhof

ĈAPITRO VI		CAPÍTULO VI
Por esprimi malĝojon	**29.**	*Para exprimir tristeza*
Por esprimi bedaŭron	**30.**	*Para exprimir pesar*
For esprimi ĉagrenon	**31.**	*Para exprimir aflição*
Ĉiutagaj frazoj	**32.**	*Frases de uso diário*

Zorgu vian metion kaj ne miksu vin en alian.
Ne ŝovu la nazon en fremdan vazon.
Não metas foice em seara alheia.
Não meta o nariz onde não lhe compete

----------------------------------o0o----------------------------------

Pli bona io ol nenio — antes pouco do que nada

29. POR ESPRIMI MALĜOJON — *PARA EXPRIMIR TRISTEZA*

1. Kial vi insistas, vi bone vidas, ke mi ne povas ĝin fari — *Para que insistir, você vê bem que não posso fazê-lo*
2. Estas malbone lasi sin regi de la antipatioj — *É mau deixar-se ir pelas antipatias*
3. Mi ne povas konsenti, kion vi demandas al mi — *Não posso concordar com o que você me pergunta*
4. Estu konvinkita, ke mi tute ne estas kulpa — *Fique convencido que não tenho a menor partícula de culpa*
5. Mi ĝin bedaŭras tiel multe, kiel vi — *Sinto tanto quanto você*

6. Kiom mi sentas pro la okazintaĵo — *Quanto sinto pelo acontecido*
7. Alian fojon, ni pli bone sukcesos — *Em outra ocasião teremos êxitos*
8. Li havas tre malbonan karakteron — *Ele tem um mau caráter*
9. Liaj manieroj estas malagrablaj — *Suas maneiras são desagradáveis*
10. Ĉagrenas min, ke mi devas rifuzi — *Estou desolado que eu tenha de recusar*

11. La ĵaluzo korodis vian forton — *O ciúme consumiu suas forças*
12. Mi havas nur antipation por li — *Tenho apenas aversão a ele*
13. Tio estas neanstataŭebla perdo — *É uma perda irreparável*
14. Li rigardis min kun ia ironio — *Ele olhou-me com certa ironia*
15. Nun, mi ne povas plu (ĝin fari) — *No momento não posso mais (fazê-lo)*

16. Mi tre bedaŭras tion (je tio) — *Sinto muito por isso*
17. Ĝi estas doloriga okazintaĵo — *É um caso doloroso*
18. Lia babilado malplaĉas al mi — *A sua conversa me desagrada*
19. Malfeliĉo neniam venas sola — *Uma desgraça nunca vem só*
20. Lia vizaĝo estas forpuŝanta — *A cara dele é repelente*

21. Mankas klapo en lia kapo [52] — *Ele é "meio pancada", biruta*
22. Tio estas kompatinda afero — *É uma coisa triste*
23. Tio estas senkompata kazo — *Isso é muito duro*
24. Ĝi estas granda malfeliĉo — *É muita infelicidade*
25. Mi ne ŝatas tiun personon — *Não gosto daquela pessoa*

26. Li estas malamata de ĉiuj — *Ele é odiado de todos*
27. Tio tute ne koncernas min — *Nada tenho a ver com isso*
28. Tio ĉi ne koncernas al mi — *Isto não me toca*
29. Vere, mi ne povas akcepti — *Na verdade, não posso aceitar*
30. Mi malamas tiun personon — *Odeio aquela pessoa*

31. Kia vizaĝo forpuŝanta! — *Que cara asquerosa!*
32. Ĝi estas granda domaĝo — *É uma desgraça*
33. Ĝi estas kruela fakto — *É um caso cruel*
34. Tio estas kortuŝ(ig)a — *Isso é chocante*
35. Mi estas nekonsolebla — *Estou inconsolável*

36. Tio estas tre malĝoja — *Isso é muito triste*
37. Domaĝe! Kia domaĝo! — *Que pena! – Que lástima!*
38. Ĝi estas vera bedaŭro — *É uma verdadeira pena*
39. Kia enuiga personaĉo! — *Que sujeito cacete!*
40. Tio estas abomeninda! — *É horrível!*

41. Kia malgajiga sceno! — *Que quadro triste!*
42. Vi ĉiam enuigas min — *Você sempre me aborrece*
43. Ne kalkulu sur tion — *Não conte com isso*
44. Tio malĝojas min — *Isso faz-me entristecer*
45. Tio estas fatalaĵo — *É uma fatalidade*

46. Mi estas afliktega — *Estou desesperado*
47. Mi mortas pro enuo — *Morro de aborrecimento*
48. Li estas frenezeta — *Ele tem uma aduela de menos*
49. Estas tre malĝoje — *É muito triste*
50. Estas malagrable — *É desagradável*

51. Kia teda junulo! — *Que rapaz aborrecido!*
52. Kia fantaziulo! — *Que fantasista!*
53. Ne fidu je tio! — *Não confie nisso!*
54. Lasu min pace! — *Deixe-me em paz!*
55. Kia entrudulo! — *Que intrujão!*

[52] *Modismo*

ĉagreni sin — *aborrecer-se;* **pugnoradiko —** *munheca;* **senpripense —** *à toa, irrefletidamente;* **alimaniere —** *de modo diferente;* **ĉiumaniere —** *de todo o modo*; **fari kulpon —** *cometer uma falha*; **antaŭsupozi —** *pressupor;* **neevitebla —** *inevitável;* **rezignacii —** *resignar-se;* **pugnofrapo —** *sopapo;* **tro multe —** *demasiado, bastante;* **aliflanke —** *por outro lado;* **ĉagreniĝi —** *afligir-se;* **antaŭscii —** *pressentir, prevenir;* **konjekti —** *conjecturar, supor*; **supozebla —** *admissível;* **veaspekta —** *desconsolado;* **dissciigi —** *apregoar, divulgar;* **pripensi —** *pensar, refletir;* **lipmieni —** *fazer beiço;* **evitinda —** *digno de ser evitado;* **evitebla —** *que pode ser evitado;* **evitenda —** *que deve ser evitado;* **memoriga —** *comemorativo;* **memorilo —** *lembrete*; **malpravi —** *não ter razão, estar errado*; **klopodi —** *esforçar-se, empenhar-se;* **erarema —** *sujeito a erro;* **prijuĝi —** *opinar, julgar, ajuizar;* **malsama —** *diferente, diverso;* **ĉagreni** — *afligir, molestar, magoar;* **ĉagreno** — *aflição, pesar;* **kortuŝi** — *abalar, comover, tocar;* **kortuŝa** — *comovente;* **rezigni** — *abrir mão de, renunciar;* **ekscii** — *ficar ciente;* **memori** — *lembrar-se (de);* **sciigi** — *informar, participar;* **supozi** — *supor, conjeturar;* **tedulo** — *indivíduo cacete;* **tediĝi** — *amolar-se, entediar-se;* **ĝenulo** — *maçante, chato, amolante;* **emocii** — *abalar, comover;* **erari** — *enganar-se, errar;* **ĝuste** — *exatamente;* **tiel** — *assim, desta maneira;* **jene** — *assim, deste modo;* **peni** — *esforçar-se, dar-se ao trabalho;* **pravi** — *ter razão, estar certo;* **tedi** — *aborrecer, entediar, cacetear;* **ĝeni** — *afligir, molestar;* **ĝena** — *incômodo, molesto;* **juĝi** — *julgar, sentenciar;* **same** — *idem, igualmente;* **timi** — *ter medo, temer;* **troa** — *excessivo, exagerado*

Nota 6. A letra **ĝ** tem o som de **dj** português em **adjetivo**.

Nota 7. A letra **ĵ** tem o som de **j** português em **janela**, **jamais**.

LEMBRETE: **ĝ = dj ĵ = j**

LEIA EM VOZ ALTA

ĝardeno — fromaĝo — danĝero —anĝelo — aranĝo — ĵaluzo — vizaĝo — bonaĵo — ĵurnalo — ĝirafo — vilaĝo — oranĝo — paĝo — ĵaŭdo — ĵeti — ĵuri — kaĝo — neĝo — ĵokeo — sonĝo — ĝojo — ĝui — ĝemi — aĵoj.

Nota 8. A letra **g** nunca tem o som de **j** português, mas é sempre duro, como em **gato**, **guerra**.

PRONÚNCIA

ga, **ge**, **gi**, **go**, **gu** = ga, guê, gui, gô, gu, respectivamente

LEIA EM VOZ ALTA

digesti — legitimi — rigida — geologio — gitaro — gipso — geigi — tegilo — gesto — digno — giĉeto — gemo — legi — pagi — legio — gesto — gisi.

Continua na página 103

30. POR ESPRIMI BEDAŬRON — *PARA EXPRIMIR PESAR*

1. Mi bedaŭras, ke mi ne povas prunti al vi la petitan monon — *Lastimo não poder emprestar-lhe o dinheiro pedido*
2. Mi multe bedaŭras la laboron, kiun mi kaŭzis al vi — *Sinto muito o trabalho que lhe tenho dado*
3. Permesu min esprimi al vi miajn kondolencojn — *Permita-me exprimir-lhe meus sentidos pêsames*
4. Bedaŭrinde mi ne povas diri al vi tion — *Infelizmente não lhe posso dizer isso*
5. Mi multe bedaŭras, ke mi maltrankviligis vin — *Sinto muito tê-lo importunado*

6. Ĉiu dezirus koni la kialon de la vivo — *Cada um desejaria conhecer o porquê da vida*
7. Mi vere bedaŭras, sed mi ne konsentas — *Sinto muitíssimo, mas não estou de acordo*
8. Domaĝe, ke mi tion ne sciis antaŭe! — *É pena que eu não soubesse isso (antes) mais cedo*
9. Mi petas milfoje de vi pardonon — *Peço-lhe mil vezes perdão*
10. Mi bedaŭras, ke vi jam foriras — *Lastimo que você já se retire*

11. Mi petas de vi mil pardonojn — *Peço-lhe mil perdões*
12. Lia aspekto rigidigas min [53] — *O aspecto dele gela-me*
13. Mi ne intencis ofendi vin — *Não quis ofendê-lo*
14. Tion mi sincere bedaŭras — *Lamento-o sinceramente*
15. Tion mi bedaŭras, kiel vi — *Lamento isso como você*

16. Vi estas tro ofendema — *Você é susceptível demais*
17. Mi tre bedaŭras pro tio — *Isso me causa muito pesar*
18. Mi vere badaŭras, sed... — *Sinto realmente, mas...*
19. Estas bedaŭrinde, ke... — *É de lamentar que...*
20. Dio ne volu, ke tio okazu — *Não queira Deus que isso aconteça*

21. Estas tre bedaŭrinde — *É bastante lamentável*
22. Bonvolu trankviliĝi! — *Tenha a bondade de se acalmar!*
23. Ne ĝenu vin pri tio! — *Não se incomode com isso!*
24. Ĉiaj rimedoj fiaskis — *Todos os meios falharam*
25. Domaĝe! Badaŭrinde! — *É pena! Infelizmente!*

[53] *Idiotismo*

26. Bedaŭre, mi ne povas — *Lamentavelmente, não posso*
27. Mi bedaŭras pro tio — *Sinto por isso*
28. Estas domaĝe, ke — *É lamentável, que...*
29. Tiom pli malbone! — *Tanto pior!*
30. Fariĝu, Dio volas! [54] — *Será o que Deus quiser!*

31. Mi tre bedaŭras — *Sinto muito*
32. Mi tro bedaŭras — *Sinto com bastante pesar*
33. Ne ĝenu vin! — *Não se incomode!*
34. Bedaŭrinde! — *Infelizmente!*
35. Ne grave! — *Não faz mal!*

[54] *Modismo*

Nota 9. A letra **h** é sempre aspirada como o **h** inglês em "have" (**havi**) e nunca é muda como em português.

Nota 10. A letra **ĥ** tem o som fortemente gutural, que podemos compará-la ao **j** espanhol em o**j**os (olhos), **j**abón (sabão), ou o **ch** alemão em Lo**ch** (buraco).

OBSERVAÇÃO 2. —A letra **h** está sendo substituída por **k**, conforme a evolução do esperanto, havendo apenas cerca de 20 palavras com esta letra. Vejamos algumas palavras as quais podemos usá-las com **ĥ** ou **k**: **ĥemio** (**kemio**) química; **ĥimero** (**kimero**), quimera; **ĥirurgo** (**kirurgo**), cirurgião; **ĥolero** (**kolero**), cólera, etc.

Nota 11. A letra **r**, mesmo no início ou no fim de palavra, é **dental** e não **gutural**, i. é, tem o som parecido ao nosso **r** entre vogais, como nas palavras pa**r**a, ca**r**o.

LEMBRETE:
h = **h** aspirado **ĥ** = **j** espanhol **r** = **r** entre vogais

LEIA EM VOZ ALTA

prahistoria — malhonesta — pachoro — retoriko — karamelo — aparato — kamforo — aŭreolo — trezoro — lipharo — ĥirurgo — heliko — helico — homaro — malhela — kahelo — hamako — ĥimero — ĥolero — paroĥo — karato — rezoni — serumo — ĥoro — ĥemio — haro — homo — eĥo — havi — ravi

Continua na página 106

31. POR ESPRIMI ĈAGRENON — *PARA EXPRIMIR AFLIÇÃO*

1. Ni ofte suferas pro nura kaprico, unuj pli, aliaj malpli — *Muitas vezes sofremos por simples capricho, uns mais, outros menos*
2. Ĝi estus la plej terura afero kio povus okazi al mi — *Isto seria a coisa mais terrível que me poderia acontecer*
3. Al la malbona sorto prezentu kuraĝan vizaĝon — *Mostre uma expressão corajosa à má sorte*
4. Mi multe bedaŭras, ke mi maltrankviligis vin — *Sinto muitíssimo tê-lo inquietado*
5. Mi ne scias kiel pasigi la tempon; mi enuas — *Não sei como fazer passar o tempo; aborreço-me*

6. Mi aprobas ĉion, kion vi faris, nur ne tion — *Aprovo tudo que você fez, menos isso*
7. Vi moligis ŝian koron per viaj ĉagrenoj — *Você abrandou-a com as suas mágoas*
8. Restas al mi nenio, kio povus ĝojigi min — *Nada me resta que me possa alegrar*
9. Mi sincere bedaŭras, ke mi ĉagrenis vin — *Sinto realmente de ter-lhe contrariado*
10. Vere, vi suferas neordinaran malfeliĉon — *Na verdade, você está sofrendo de uma desgraça sem precedente*

11. Mi ne volas enuigi (ĉagreni, ĝeni) vin — *Eu não quero molestá- (afligi-, incomodá-)lo*
12. Mi sentas kompaton por tiu individuo — *Tenho compaixão por esse indivíduo*
13. Kredu, ke mi komprenas vian ĉagrenon — *Creia que eu compreendo a sua (dor) aflição*
14. Kun sincera ĉagreno mi forlasas vin — *É com muito pesar que vou deixá-lo*
15. Vere, la ŝanco ne estas al vi favora — *Realmente, a sorte não lhe é favorável*

16. Kial vi aspektas tiel maltrankvila? — *Por que você tem uma aparência tão aflita?*
17. Nenio pli malfeliĉa povis okazi! — *Nada mais infeliz podia acontecer!*
18. En ĉiu malbono estas iom da bono — *Em todo o mal há um pouco de bem*
19. Mi de teruro ne sciis, kion fari — *Eu, de terror, não sabia o que fazer*
20. Tio estas al mi tre malagrabla — *Isso é muito desagradável para mim*

21. Mi eltiros min el tiu embaraso — *Eu sairei desse embaraço*
22. Mi ricevis malagrablan sciigon — *Recebi notícia desagradável*
23. Pardonu, ke mi interrompas vin — *Perdoe-me, por interrompê-lo*
24. Tio estas netolerebla doloro! — *Isso é uma dor intolerável!*
25. Tamen, vi ne devas senkuraĝiĝi — *Todavia, você não deve perder a coragem*

26. Ŝajnas, ke li estas turmentita — *Parece que ele está agastado*
27. Kiom da afliktoj ni travivis! — *Quantas aflições atravessamos!*
28. Mi ne havas al kiu min turni — *Não tenho para quem apelar*
29. Mi ne scias, kio okazos al mi — *Não sei o que será de mim*
30. Mi havas grandegan ĉagrenon — *Tive um grandissimo desgosto*

31. Alvoku vian tutan energion! — *Faça valer toda a sua energia!*
32. Mi partoprenas vian doloron — *Estou solidário com a sua dor*
33. Mi, malĝoja, por kio, mia Dio? — *Eu, triste, por que, meu Deus?*
34. Mi sentas grandan ĉagrenon — *Sinto grande aflição*
35. Pardonu, ke mi ĉagrenas vin — *Perdoe-me se lhe estou magoando*

36. Pri tio mi ege ĉagreniĝas — *Isto me aborrece extremamente*
37. Mi povas nur plori kun vi — *Posso apenas chorar com você*
38. La fatalo persekutas vin — *A fatalidade o persegue*
39. Tio estas tre ĉagreniga — *Isso é muito irritante*
40. Unuj ridas, aliaj ploras — *Alguns riem, outros choram*

41. Pardonu, ke mi tedas vin — *Perdoe-me, se lhe aborreço*
42. Ĝi estas granda ruinaĵo — *É um grande transtorno*
43. Mi estas tre malfeliĉa — *Sou muito infeliz*
44. Ĉu mi multe ĝenas vin? — *Estou lhe importunando muito?*
45. Tute ne, bonvolu! — *Absolutamente, tenha a bondade!*

46. Mi estas maltrankvila — *Estou com cuidado*
47. Mi kompatas tutkore — *Compadeço-me de todo coração*
48. Kia enuo mia amiko! — *Que tédio, meu amigo!*

49. Mi rezignas je tio — *Conformo-me com isso*
50. Vidu kiel mi estas — *Veja como estou*

51. Vi malĝoje mienas — *Você está com ar triste*
52. Ŝi estas mirigita — *Ela está atordoada*
53. Ne ĉagrenu vin! — *Não se aflija!*
54. Ne ĝenu vin! — *Não leve a mal!*
55. Ne priokupiĝu! — *Não se preocupe!*

56. Mi malesperas — *Estou desesperado*
57. Estas domaĝe! — *É pena!*
58. Dio kompatu! — *Deus tenha compaixão!*
59. Restu ĉe ni! — *Fique conosco!*
60. Permesu min! — *Com licença!*

61. Pro kompato! — *Por piedade!*
62. Ne malĝoju! — *Não fique triste!*
63. Kia fiaĵo! — *Que ignomínia!*
64. Dio mia! — *Meu Deus!*
65. Ne moku! — *Não faça troça!*

Nota 12. As letras **m** e **n** conservam os seus sons também depois das vogais, no fim de sílabas ou de palavras, porque **não há som nasal** em esperanto, mas, para nós que estamos habituados aos sons nasais, este princípio não tem sido observado com rigor; assim: **am**, **em**, **im**, **om**, **um**, **an**, **en**, **in**, **on**, **un**, pronunciam-se como em alemão, italiano, inglês e espanhol.

LEIA EM VOZ ALTA

komforto — ilumini — indieno — koneksa — nanino — romano — neniam — nenian — nenion — neniom — prujno — donaco — banano — tempo — mumio — memoro — tenilo — emani — kian — ĉian — ĉiam — mem — pramo — ian — iam — jen — jam — tian — tiam.

Nota 13. A letra **s** (sempre sibilante) nunca tem o som de **z** ou **x**, mas sempre o som de **ss** ou **ç**, como em: mi**ss**a, o**ss**o, ca**ç**a.

LEMBRETE:
s = ss em osso

LEIA EM VOZ ALTA

desegni — unisono — pistilo — fasono — pasigi — viruso — meso — ruso

ILUSTRAÇÃO

As letras **ĉ**, **ĝ**, **ĵ**, **ŝ**, **ŭ**, podem ser substituídas por **ch**, **gh**, **jh**, **sh**, **u**, na imprensa que não possua os tipos acima e nos telegramas: **ĉarma** (charma), **ĉielo** (chielo), **ĝardeno** (ghardeno) **ĝentila** (ghentila), **ĵaluzo** (jhaluzo), **ĵurnalo** (jhurnalo), **ŝipo** (shipo), **ŝuldo** (shuldo), **kaŝita** (kashita), **ankaŭ** (ankau), **ĵaŭdo** (jhaudo).

Continua na página 112

32. ĈIUTAGAJ FRAZOJ— *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Saĝulo scias ion, sed neniu scias ĉion — *Um sábio sabe alguma coisa, mas ninguém sabe tudo*
2. Tio ne reprezentas la realan verecon — *Isso não apresenta a verdade certa*
3. Sur ŝia vizaĝo mi vidis ĝojan rideton — *Vi no rosto dela um sorriso alegre*
4. En la daŭro de iaj kelke da semajnoj — *No decurso de umas poucas semanas*
5. Nenia antaŭa sperto estas necesa — *Não é preciso nenhuma experiência prévia*

6. Tio estas dirita tute sen troigo — *Isso é dito completamente sem exagero*
7. Ĉiu aĝo havas siajn devojn — *Cada idade tem o seu dever*
8. Tio venis de (el) lia unua eraro — *Isso veio do seu primeiro erro*
9. Pensu multe, parolu malmulte! — *Pense muito, fale pouco!*
10. Tio estas malfacila por kompreni — *Isso é difícil de se compreender*

11. Finu la laboron antaŭ ol ripozi — *Acabe o trabalho antes de repousar*
12. Nenia voĉo aperis nek respondo — *Nenhuma voz apareceu, nem resposta*
13. Almenaŭ li provis ĝin fari — *Pelo menos ele tentou fazer isso*
14. Aŭ vi aŭ mi devos ĝin fari — *Ou você ou eu deverei fazê-lo*
15. La sukero estas en la kafo —*O açúcar está no café*

16. Oni plenumis lian deziron — *Fizeram-lhe a vontade*
17. Se ili venus, mi atendus ilin — *Se eles viessem, eu os esperaria*
18. Laŭ mia scio, nenio okazis — *Que eu saiba, nada aconteceu*
19. Oni faras nenion sen peno — *Nada se faz sem esforço*
20. Hodiaŭ estas la dua de decembro — *Hoje são dois de dezembro*

21. Se mi ial ne venos, iru vi sola — *Se eu não vier por qualquer motivo, vá você sozinho*
22. Malgaja mieno malbeligas vin — *Esse ar tristonho faz-lhe a cara feia*
23. Tiom estas malfacile memori — *Tanto assim é difícil de se lembrar*
24. Lia riĉeco ne estis senlima — *A sua fortuna não era ilimitada*

25. Tio ne estas grava por mi — *Isso não é importante para mim*

26. Pluvos hodiaŭ posttagmeze — *Choverá hoje de tarde*
27. Nenion deziru de aliulo — *Não deseje nada de outrem*
28. Ĉie mi vidis la samon — *Vi o mesmo por toda a parte*
29. Sed tio estas io alia — *Isso, porém, é outra coisa*
30. Tia ago estas malofta — *Tal gesto é raro*

31. Venu kune kun via edzino — *Venha com sua esposa*
32. Pli bone ne povas esti — *Melhor não pode ser*
33. Tio estis post noktomezo — *Isso foi depois da meia noite*
34. Se vi min petus, mi iru — *Se você me pedisse, eu iria*
35. Iam ĉio devas ja finiĝi! — *Algum dia deve mesmo acabar tudo!*

36. Antono estas vira nomo — *Antônio é nome de homem*
37. Eble mi sukcesos ĉe ili — *Talvez terei sucesso junto a eles*
38. Ĉiu povas libere paroli — *Cada qual pode falar livremente*
39. Se la ŝanco favoras vin — *Se a oportunidade o favorece*
40. Mi nenial ĉesos ami vin — *Por motivo algum deixarei de amá-la*

41. Ial li ne eliras hodiaŭ — *Ele não saiu por algum motivo*
42. Tio ne koncernas min — *Isso não é comigo*
43. Neniu! Fine ili eliris! — *Ninguém! Afinal foram-se!*
44. Restu la tutan nokton — *Fique toda a noite*
45. Nenie mi renkontis lin — *Não o encontrei em parte alguma*

46. Alie esti neniel povas — *De outra forma não pode ser absolutamente*
47. Voku laŭte, por ke li aŭdu — *Chame em voz alta para que ele ouça*
48. Nun estas ĉio en ordo — *Agora está tudo em ordem*
49. Kaj mi kaj mia frato * — *Tanto eu como meu irmão*
50. Tio estas tro multe! — *Isso é demais!*

51. Ĉiam la sama litanio — *É sempre a mesma ladainha*
52. Nu, nu, ne ploru plu! — *Ora, ora, não chore mais!*
53. Ne malŝparu tempon! — *Não dissipe o tempo!*
54. Por ĉio estas tempo — *Há hora para tudo*
55. Ne kredu lin naiva — *Não o creia ingênuo*

56. Ĉie okazas tio sama — *Em toda a parte acontece o mesmo*

57. Ludu iom pli kviete — *Brinque um pouco mais sossegado*
58. Respondu pli plene — *Responda com mais clareza*
59. Plenumu vian devon — *Cumpra com o seu dever*
60. Levu ambaŭ manojn — *Levante as mãos*

** Traduz-se "**kaj ... kaj**" por "tanto . . como" em português*

TEKSTO

Distreco

Iun tagon la fama angla matematikisto Newton ne volis matenmanĝi kun sia familio en la komuna manĝoĉambro; ĉar li estis tute en profunda pensado pri malfacila problemo kaj ne volis esti ĝenata. Lia edzino sendis servistinon kun unu ovo kaj kaldrono plena de akvo, por ke li povu mem kuiri la ovon, kiam li havos tromalsaton. Post kelkaj horoj la sinjorino eniris en la laborĉambron kaj laŭte ekridis. Tie staris Newton, rigardis la ovon, kiun li tenis en la mano, kaj en la bolata akvo kuŝis lia poŝhorloĝo!

Efika rimedo

La angla poeto Swift foje rajdis kun sia servisto tra la kamparo kaj restis dum la nokto en gastejo. La proksiman matenon Swift postulis siajn botojn. La servisto alportis ilin, sed ili ne estis purigitaj. "Kial vi ne purigis la botojn?" Demandis Swift. La servisto respondis: "Ho, mi pensis, ke ne estas necese; ĉar ili ja baldaŭ ree malpuriĝos." Swift diris nenion, surmetis la botojn kaj kaŝe ordonis al la gastejestro, ke li ne donu al la servisto matenmanĝon.

Kiam poste ili ekvojaĝis, la servisto diris: "Via moŝto, mi ricevis ankoraŭ nenion por manĝi!" "Ho," diris Swift, "mi pensis, ke ne estas necese; ĉar vi ja baldaŭ ree malsatiĝus." — Depost tiu tempo la servisto regule purigis la botojn.

En fremda okulo ni vidas ligneron, en nia ni trabon ne vidas
Pimenta nos olhos de outrem é refresco.

En ŝerco kaj ludo ofte sidas aludo.
Em toda brincadeira há um fundo de verdade.

Kiu multe deziras, nenion akiras.
Quem tudo quer, tudo perde.

ĈAPITRO VII		**CAPÍTULO VII**
Por esprimi surprizon	**33.**	*Para exprimir surpresa*
Por esprimi miron	**34.**	*Para exprimir espanto*
Por esprimi dubon	**35.**	*Para exprimir dúvida*
Ĉiutagaj frazoj	**36.**	*Frases de uso diário*

Unu gramo da feliĉo estas pli valora ol dek funtoj da saĝeco.
Prov. Alemão

La diablo ne estas tiel malbela, kiel oni pentras ĝin.
Prov. Português

Korva malbeno ĉevalon ne mortigas.
Maldição de urubu não mata cavalo.
Prov. Brasileiro

Tro da libero kondukas al mizero.
Abuso da liberdade conduz à necessidade.

33. POR ESPRIMI SURPRIZON — *PARA EXPRIMIR SURPRESA*

1. Tiu vidaĵo estas belega – grandioza – admirinda – mirinda — *Essa vista é sublime – grandiosa – admirável – maravilhosa*
2. La animo plilarĝiĝas ĉe l' vido de tiom da mirindaĵoj! — *A alma se enaltece à vista de tantas maravilhas!*
3. Tute ne min tuŝas, ke la tuta mondo ĝin scias — *Não me importa que todo o mundo o saiba*
4. Mi devas konfesi, ke mi estas surprizita — *Devo confessar, que estou surpreso*
5. Oni restus tutan tagon rigardante tion — *Ficar-se-ia um dia inteiro olhando isso*

6. Mi ne ĉesas admiri ĉion, kion mi vidas — *Estou admirado diante de tudo que vejo*
7. Ion pli belan, mi ne konas en la mondo — *Não conheço nada mais belo no mundo*
8. Ba, kia banalaĵo! kaj kia sofismo! — *Ora, que banalidade! E que sofisma!*
9. Kiam strangan ideon vi havas! — *Que diabo de ideia você tem!*
10. Se oni ne vidus, oni ne kredus — *Se não se visse, não se acreditaria*

11. Tio transpasas la mezuron [55] — *Isso passa da medida*
12. Estas nekredeble grandioza! — *É de uma grandeza inacreditável!*
13. Mia Dio, kia malbela mieno! — *Meu Deus, que cara feia!*
14. Kia naivulo mi (ja) estis! — *Que ingênuo que fui!*
15. Kiel neĝuste vi lin taksas! — *Como você faz mau julgamento dele!*

16. Kiajn okulojn ŝi havas! — *Que olhos os dela!*
17. Ĝi estas mirakla efekto! — *É um efeito prodigioso!*
18. Kiu estus pensinta tion! — *Quem teria pensado isso!*
19. Li eksaltis pro surprizo — *Ele pulou de surpresa*
20. Je io, kion mi ne atendis — *Eis uma coisa que eu não esperava*

21. Ŝi eksaltis de surprizo — *Ela deu um salto de surpresa*
22. Mi eksaltis de ĝojo — *Dei um pulo de alegria*
23. Tio estas neordinaraĵo — *Isso é uma coisa extraordinária*
24. Vi havas tiajn ideojn! — *Você tem cada ideia!*
25. Kiel boneta vi estas! — *Como você é boazinha!*

26. Kia naivulo vi estis! — *Que ingênuo você foi*
27. Kia kadavreca mieno! — *Que cara de defunto!*
28. Kian ideon vi havas! — *Que ideia você tem!*
29. Kiel ŝi estas bela! — *Como ela é formosa!*
30. Kia olda virino! — *Que mulher velha!*

31. Jen kio min mirigas — *Eis o que me admira*
32. Kia bela vi estas! — *Como você é bonita!*
33. Estas tre strange! — *É muito estranho!*
34. Kia bela knabino! — *Que garota bonita!*
35. Kia bela infano! — *Que linda criança!*

36. Mi miras pri tio — *Estou admirado disso*
37. Kia bela virino! — *Que bela mulher!*
38. Kia malsociulo! — *Que sujeito antissocial!*
39. Ĉu estas eble? — *Será possível?*
40. Kia angeleto! (fig.) — *Que amor de criança!*

41. Kia sciemulo! — *Que curiosol*
42. Estas eblete! — *É possível!*
43. Je mia vorto! — *Palavra de honra!*
44. Li ege miris — *Ele ficou admiradíssimo*
45. Kia virino! — *Que mulher!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

surprizi — *surpreender*; **mirigi** — *surpreender, abismar;* **miri** — *estranhar, admirar-se*; **surprize** — *de surpresa;* **admiri** — *admirar, estranhar;* **gapi** — *ficar boquiaberto, pasmado*

[55] *Quando em conversação*

LEMBRETE:

Lembre-se de que não há letra muda em esperanto e que o acento tônico recai sempre na penúltima sílaba.

GRUPOS CONSONANTAIS

Nota 14. O grupo consonantal **gn**, tem a pronúncia do **gn** em português nas palavras: di**gn**idade, i**gn**orar, ma**gn**eto, etc.

GN=GN

rezignacio — resignação; **signalo** — sinal; **magneto** — magneto; **ignori** — ignorar; **magnolio** — magnólia; **magnezio** — magnésia; **asigni** — consignar; **digno** — dignidade

Continua na página 116

34. Por esprimi miron — *Para exprimir espanto*

1. Ju pli mi pensas pri tio, des pli mi estas mirigita — *Quanto mais penso nisso, mais fico admirado*
2. Por neniu prudenta homo tio estas kredebla — *A nenhuma pessoa de juízo isso seria crível*
3. Ĝi estas afero, kiun oni eĉ ne povas imagi — *É uma coisa que não se pode imaginar*
4. Domaĝe, ke mi tion ne sciis antaŭe — *É pena que não soubesse disso antes*
5. Estas necese vidi ĝin por kredi — *É preciso vê-lo para crer*

6. Li gapis tuj kiam li vidis min — *Ele ficou boquiaberto logo que me viu*
7. Tio estas al mi tre malagrabla — *Isso me é muito desagradável*
8. Neniu povis antaŭsupozi tion — *Ninguém podia pressupor isso*
9. Tio ŝajnas al mi tre stranga [56] — *Isso me parece muito esquisito*
10. Kion vi diras, tute mirigas min — *Estou surpreso do que você está me dizendo*

11. Permesu, ke mi dubu pri tio — *Permita-me que eu duvide disso*
12. Pardonu, se mi vin ektimigis — *Perdoem se os assustei*
13. Stultaĵo! – Ĉu estas vere? — *Tolice! – É verdade?*
14. Mi estas mirigita pri tio! — *Estou admirado disso!*
15. Vere! Ĉu vi parolas serioze? — *É mesmo! Você está falando sério?*

16. Ĝi estas vere grandioza! — *É verdadeiramente magnífico!*
17. Kiu estus ĝin supozinta? — *Quem teria admitido isso?*
18. Kiu estus pensinta tion! — *Quem estaria imaginando isso!*
19. Kia stranga okazintaĵo! — *Que coisa extraordinária!*
20. Tio ĉi estas admirinda! — *Isto é admirável!*

21. Ĝi estas nekomprenebla! — *É incompreensível!*
22. Tio estas admireginda! — *Isso é formidável!*
23. Mi estas tre mirigita! — *Estou muito admirado!*
24. Oni erare informis vin — *Você foi mal informado*
25. Ho! vi ne povas imagi! — *Ah! Não me fale!*

26. Espereble vi sukcesos! — *Tomara que você logre êxitos!*
27. Mi (miregas) gapas! — *Estou pasmado!*

28. Kiel tio povas okazi? — *Como é possível isso?*
29. Tio estas timeginda! — *Isso é formidável!*
30. Mi tre miras pri tio — *Muito me admiro disso*

31. Kia belega ĝi estas! — *Como é lindíssimo!*
32. Terure! Nekredeble! — *Horrível! Incrível!*
33. Kia idioto mi estas! — *Como sou idiota!*
34. Kiel! ne povas esti! — *Como! Não pode ser!*
35. Ha! kia bona ŝerco! — *Ah! Que boa piada!*

36. Kia malĝusta tempo! — *Que contra-tempo!*
37. Tio ne povas okazi! — *Isso não pode acontecer!*
38. Ĉu tio povas esti? — *Pode ser isso?*
39. Ĉu tio estas ebla? — *É possível isso?*
40. Ĝi estas mirinda! — *É admirável!*

41. Kiel? – Ĉu vere?! — *Como?! – Deveras?!*
42. Tio estas mirega! — *Isso é inaudito!*
43. Estas nekredeble! — *É incrível!*
44. Kia malbela viro! — *Que homem feio!*
45. Tio estas neebla! — *Isso é impossível!*

46. Ĉu vi mokas min? — *Você está zombando de mim?*
47. Fi, kiel abomene! — *Credo! Que coisa abominável!*
48. Vi mirigas min! — *Você me causa admiração!*
49. Kia sensencaĵo! — *Que tolice!*
50. Tio estas ebla! — *Isso é possível!*

51. Ĉu estos eble? — *Será possível?*
52. Kia sencerbulo! — *Que imbecil!*
53. Kia mirindaĵo! — *Que maravilha!*
54. Kia strangaĵo! — *Que esquisitice!*
55. Kiel? ĉu vere? — *Como? É verdade?*

56. Dio tion scias! — *Deus o sabe!*
57. Kiom da homoj! — *Quanta gente!*
58. Estas belege! — *É belíssimo!*
59. Kia virinaĉo! — *Que (bruxa) megera!*
60. Mi miras, ke... — *Admira-me que...*

61. Ha, frenezulo! — *Ah, que louco!*
62. Ne faru tion! — *Não faça isso!*
63. Senhontegulo! — *Descarado! Sem vergonha!*
64. Kia incendio! — *Que incêndio!*
65. Vere! Fakte! — *Verdade! Realmente!*

66. Je tiu horo! — *A essa hora!*
67. Kia fiparolo! — *Que palavrão!*
68. Kiel domaĝe! — *Que pena!*
69. Nekredeble! — *É incrível! Incrível!*
70. Bedaŭrinde! — *Infelizmente!*

[56] *Quando em conversação*

71. Kia fuŝaĵo! — *Que porcaria!*
72. Kia fihomo! — *Que indivíduo!*
73. Ne, neeble! — *Não, é impossível!*
74. Gardu vin! — *Cuidado!*
75. Kia aĉulo! — *Que ser vil!*

76. Ha! vere! — *Ah! Ora essa!*
77. Eble jes! — *Talvez sim!*
78. Kiel? Vi? — *Como? Você?*
79. Mirinde! — *Que maravilha!*
80. Vere, ne! — *Na verdade, não!*

81. Verdire! — *Na verdade!*
82. Atentu! — *Preste atenção!*
83. Terure — *É pavoroso!*
84. Domaĝe! — *Com a breca!*
85. Neeble! — *Impossível!*

35. Por esprimi dubon — *Para exprimir dúvida*

1. Jes mi komprenas, sed en dubaj okazoj — *Sim, compreendo, mas nos casos de dúvida*
2. Mi volas ankoraŭfoje pripensi tion — *Quero, uma vez mais, refletir sobre isso*
3. Momente mi ne povas rememori tion — *No momento não me lembro disso*
4. Mi ne estas el tiuj, kiuj kredas... — *Não sou dos que acreditam...*
5. Laŭ mia opinio estas (tiel) jene — *Segundo a minha opinião é assim*

6. Se li venus, mi tion dirus al li — *Se ele viesse eu lhe diria isso*
7. Mi ne scias, kion pensi pri tio — *Não sei o que pensar disso*
8. Mi estas en senelira situacio — *Estou num beco sem saída*
9. Mi komprenas tion alimaniere — *Compreendo isso de outro modo*
10. Mi supozas (konjektas), ke... — *Suponho (presumo), que...*

11. Tion mi ne povas prijuĝi — *Não posso dar parecer*
12. Mi estas en granda embaraso — *Estou em grandes apuros*
13. Ni havas malsaman opinion — *Temos opinião diferente*
14. Mi ne povas rememori tion — *Não posso recordar-me disso*
15. Eĉ ĉe tio li ne volis kredi — *Nem mesmo com isso ele quis acreditar*

16. Estus al mi agrable, se... — *Ser-me-ia agradável se...*
17. Tio dependas de tio, ĉu... — *Isso depende daquilo, se...*
18. Ni esperu la plej bonan — *Esperemos o melhor*
19. Aliflanke mi timas, ke... — *Além disso receio, que...*
20. Jen situacio sen eliro — *Eis uma situação sem saída*

21. Estas nekredeble, ke... — *É incrível que...*
22. Laŭ la cirkonstancoj! — *Conforme as circunstâncias*
23. Mi ne scias ĝin certe — *Não o sei ao certo*
24. Ŝajnas al mi, kvazaŭ... — *Parece-me, como se...*
25. Se mi rajtas tiel diri — *Se tenho o direito de assim dizer*

26. Jen la ĉiama problemo — *Eis o eterno problema*
27. Mi ne dubas, nek dubis — *Não duvido, nem duvidei*
28. Se pluvos, li ne venos — *Se chover, ele não virá*
29. Ŝi diris iom nekuraĝe — *Ela disse com certa timidez*
30. Mi penas kredi al vi — *Custo acreditar em você*

31. Se mi ĝuste memoras — *Se me recordo com precisão*
32. Sub la kondiĉo, ke... — *Sob a condição, que...*
33. Mi povas imagi, ke... — *Posso imaginar que...*
34. Ĉu vi dubas tion? — *Você duvida disso?*
35. Mi dubas pri tio — *Duvido disso*

36. Ekster ĉia dubo — *Fora de qualquer dúvida*
37. Iu el ni eraras — *Um de nós está errado*
38. Okazas ia dubo — *Há algum engano*
39. Se mi eraras — *Se não estou enganado*
40. Povas esti, ke... — *Pode ser, que...*

41. Kiom mi scias... — *Pelo que sei...*
42. Ne devas esti — *Não deve ser*
43. Ne povas esti — *Não pode ser*
44. Ĉu ne vere? — *Não é verdade?*
45. Estas dube — *É duvidoso*

Nota 15. Na velha ortografia portuguesa, os grupos **cc** e **cç** apareciam quer fosse o primeiro **c** pronunciado ou não. Contudo, hoje, pela ortografia oficial só aparecem dois **cc** ou o grupo **cç**, quando o primeiro **c** é pronunciado: infe**cç**ão, confe**cç**ão, se**cc**ionar, etc. Em esperanto o primeiro **c** foi substituído por **k**, pois, na verdade, o **c** nos grupos **cc** e **cç** o primeiro **c** tem o som de **k**.

KC = CTS

frakcio — fração **sekcio** — secção
akcento — acento **sekcia** — seccional

OBSERVAÇÃO 3. Muitas línguas neolatinas e mesmo o inglês ainda conservam o grupo **cc**, vindo, deste modo, facilitar melhor o aprendizado do esperanto, pois, o leitor, conhecendo esta regra, poderá formar muitas outras palavras. Confira:

Esperanto	**Latim**	**Francês**	**Italiano**	**Espanhol**	**Inglês**
akcidento	accidens	accident	accidente	accidente	accident
akcepti	acceptare	accepter	accettare	—	accept

Nota 16. O grupo **kn** tem a pronúncia de cn português em: técnico, cnute, etc.

KN = CN EM PORTUGUÊS

teknologio — tecnologia
knedi — amassar
knodo — nó (mar.)
tekniko — técnico
knari — chiar
knabino — menina

Continua na página 122

36. **ĈIUTAGAJ FRAZOJ** — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Usonanoj estas progresemaj homoj — *Os americanos são homens progressistas*
2. Kien ajn mi iros, mi estos feliĉa — *Para qualquer parte que eu for, serei feliz*
3. Fininte la laboron, li hejmeniris — *Terminando o trabalho, ele foi para casa*
4. Ĉu pluvos, ĉu estos suno, mi venos — *Quer chova, quer faça sol, eu virei*
5. Mia frato estas malpli aĝa ol mi — *Meu irmão é menos idoso do que eu*

6. Eĉ sen via permeso, mi povus iri — *Eu podia ir mesmo sem a sua permissão*
7. Via fianĉino venos post du horoj — *Sua noiva virá dentro de duas horas*
8. Mi banos min tuj kiam mi alvenos — *Tomarei banho logo que eu chegar*
9. Enlasu freŝan aeron en la ĉambro — *Deixe entrar ar na sala*
10. Mi fordonis ĉion por esti ĉe ŝi — *Abandonei tudo para estar junto dela*

11. Unue mi decidos kaj due vi agos — *Primeiro, eu decidirei e depois, você agirá.*
12. Aŭ li aŭ ŝi estas kulpa en tio — *Ou ele ou ela tem a culpa*
13. Tre malfacile estas plaĉi al vi — *É muito difícil agradá-lo*
14. Estu fortanima en ĉia situacio! — *Seja forte em toda situação!*
15. Hodiaŭ mi ricevis duoblan pagon — *Hoje recebi pagamento duplo*

16. Ĉion, kion ajn ŝi volas, mi faras — *Faço tudo o que ela quer*
17. Ĉion, kion ajn li volis, mi faris — *Eu fazia tudo o que ele queria*
18. Plej bone ridas, kiu laste ridas — *Ri melhor quem ri por último*
19. Ne perdu la kandelon el la kapo — *Não perca o juízo*
20. Via ĉeesto neniom malhelpas — *Sua presença em nada atrapalha*

21. Ĉio, kion mi havas, estas via — *Tudo o que tenho é seu*
22. Via amiko estas kapriculo — *Seu amigo é um caprichoso*
23. Komence, mi opiniis, ke jes — *A princípio, cuidei que era*
24. Oni ne povas labori tiel — *Assim não se pode trabalhar*
25. Ne mi, sed li havas monon — *Não eu, mas ele, que tem dinheiro*

26. Legi estas agrabla okupo — *Ler é uma ocupação agradável*
27. Kapitulaci estas hontige — *Capitular é vergonhoso*
28. Tio estas senfina enuado — *Isso é um círculo vicioso*
29. Tio estas laŭdinda pasio — *Isso é uma paixão louvável*
30. Kia sentimentala pasio! — *Que paixão romanesca!*

31. Tio estas laŭdinda ideo — *Isso é uma idéia louvável*
32. Ah! vi estas konvinkita! — *Ah! Você está convencido!*
33. Scivoleco ne estas peko — *Não é crime curiosidade*
34. Tio ŝajnas ja amindumo! — *Até parece namoro!*
35. Ne, tio estas fatalaĵo! — *Não, é uma fatalidade*

36. Tio ne interesas al mi — *Isso não me interessa*
37. Tio ankoraŭ estas troo — *Isso ainda é exagero*
38. Ne estas iu, kiu helpus — *Não há ninguém para me ajudar*
39. Bonvolu eniri la domon — *Queira entrar em casa*
40. Lasu min zorgi pri tio — *Deixe-me cuidar disso*

41. Tion mi ĵus volis diri — *Agora mesmo quis dizer isso*
42. Kia batalema vi estas! — *Que batalhador você é!*
43. Diru al mi, ĉu li venos — *Diga-me se ele virá*
44. Akrigu la poŝtranĉilon — *Amole o canivete*
45. Ne disheligu la fajron — *Não atice o fogo*

46. Ne, mi devis ne atendi — *Não, não devia esperar*
47. Ne, mi devas ne atendi — *Não, não devo esperar*
48. Ne min vi devas laŭdi — *Não é a mim que deve elogiar*
49. Jen alvenas via edzo — *Aí vem o seu marido*
50. Ĉiuj atendas por mi — *Todos esperam por mim*

51. Ne vi devas diri tion — *Não é você que deve dizer isso*
52. Venu lundon aŭ mardon — *Venha segunda ou terça-feira*
53. Vi kvin restu tie ĉi — *Vocês cinco fiquem aqui*
54. Ŝi ridetis en si mem — *Ela sorriu para si mesmo*
55. Vere vi ne meritas — *Na verdade você não merece*

56. Ni amas unu la alian — *Amamos um ao outro*
57. Mi neniam aŭdis tion — *Nunca ouvi isso*
58. Ĉiuj restu krom unu — *Fiquem todos menos um*
59. Fikse rigardu min — *Olhe bem para mim*
60. Scii estas utile — *Saber é útil*
61. Li faris uzon el ĉio — *Ele fez uso de tudo*
62. Mensogi estas honte — *Mentir é vergonhoso*
63. Escepte de vi mem — *Exceto a você mesmo*
64. Erari estas home — *Errar é humano*
65. Kiom vi scias — *Pelo que você sabe*

La sola vero, kiun instruis al mi la vivo, estas tiu, ke pri nenio la homo akiras nepre certan konvinkon.
Hebbel

Nenio ŝajnas al ni pli reforminda ol la moroj — de alia homoj.
Mark Twain

La vivo similas al la fajro; ĝi komenciĝas per fumo kaj finiĝas en cindro.
Do árabe

En ĉiu demando estas du flankoj — mia flanko kaj la malĝusta.

ĈAPITRO VIII — CAPÍTULO VIII

Ekzistas neniu homo sen ĉagreno; kaj se ekzistas tia, li ne estas homo
Prov. Turco

Kia demando, tia respondo — kia arbo, tia frukto
kia birdo, tia nesto — kia patro, tia filo

37. Por doni konsilojn — *Para dar conselhos*

1. Estu singardema kontraŭ tiu homo, ĉar li estas tre kolerema kaj venĝema — *Seja prudente com aquele homem, porque ele é muito irascível e vingativo*
2. Ŝi neniam volis sekvi mian konsilon, tial mi forlasis ŝin — *Ela jamais quis seguir meu conselho, por isso abandonei-a*
3. Mi estas tre embarasata; kion vi farus je mia loko? — *Estou numa enrascada; o que você faria em meu lugar?*
4. Danke Dion mi saviĝis de tiu malfacila situacio — *Graças a Deus salvei-me dessa difícil situação*
5. Kian rimedon vi trovas por plibonigi la aferon? — *Que saída você tem para contornar a situação?*

6. Ĉiu rigardas ĉion tra sia persona vitro [57]— *Cada qual olha tudo através de seu prisma pessoal*
7. Mi diris al vi nenion, kio estus malvera — *Nada lhe disse, que não fosse verdade*
8. Mi ne scias bone, ĝi estas grava afero — *Não sei bem, é um caso importante*
9. Kio plaĉas al unu, ne plaĉas al alia — *O que agrada a um, não agrada a outrem*
10. Jen unu problemo kiu estas solvenda — *Eis um problema que deve ser resolvido*

11. Faru kiel mi faras kaj vi ne enuos — *Faça como eu faço, que você não se aborrecerá*
12. Mi esperas, ke vi konsentas pri tio — *Espero que você concorde com isso*
13. Kion vi farus estante en mia loko? — *O que você faria estando em meu lugar?*
14. En via loko, mi farus tion — *Em seu lugar eu faria isso*
15. Restu fidela, kia vi estis ĝis nun —*Permaneça fiel, como você o foi até agora*

16. Mi devis postiri mian unuan ideon — *Eu devia ter seguido a minha primeira idéia*
17. Mia interveno estas tute repaciga — *A minha intervenção é conciliatória*
18. Mi neniam forgesos vian konsilon — *Nunca esquecerei o seu conselho*
19. La elekto tion fari restas ĉe vi — *A escolha de fazer isso é com você*
20. Mi tre deziras koni vian opinion — *Desejo muito saber a sua opinião*

[57] *Figurativo*

21. Vi devas ĝin pruvi per ekzemploj — *Você deve prová-lo com exemplos*
22. Efektive, via ideo estas tre bona — *A sua idéia é realmente muito boa*
23. Mi deziras vian honestan opinion — *Quero a sua opinião sincera*
24. Estis al mi agrable ekscii tion — *Foi-me grato saber isso*
25. Antaŭ ĉio estu fidela al vi mem — *Antes de tudo seja fiel a você mesmo*

26. Mi neniam sekvis ties konsilon — *Nunca segui os conselhos desse*
27. Ĉu vi ne estus farita la samon? — *Você não teria feito o mesmo?*
28. En via loko mi farus la jenon... — *Em seu lugar eu faria o seguinte...*
29. La okazo estas tre embarasanta — *A situação é muito embaraçosa*
30. Vi agis plej saĝe, farante tion — *Você agiu com a máxima prudência ao fazer isso*

31. Mi troviĝas en kelka embaraso — *Acho-me em algum embaraço*
32. Diru al mi tion, kion vi faris — *Diga-me o que você fez*
33. Kian decidon mi devas elekti? — *Que partido devo tomar?*
34. Kiun konsilon vi donas al mi? — *Que conselho você me dá?*
35. Mi povas vin certigi pri tio — *Posso certificá-lo disso*

36. Vane mi petos vian konsenton — *Em vão pedirei seu consentimento*
37. Kion vi konsilas al mi fari? — *O que V. me aconselha a fazer?*
38. Ĝuste tion mi konsilas al vi — *É o que lhe aconselho*
39. Tio estas indiferenta al mi — *É-me indiferente isso*
40. Tamen, necese estas decidiĝi — *É preciso, contudo, tomar um partido*

41. Ne gravas. Ne estas grave — *Não faz mal. Não importa*
42. Mi kredas, ke vi estas prava — *Creio que você tem razão*
43. Li neniam parolas senpense — *Ele nunca fala impensadamente*
44. Metu vin en mian situacion — *Ponha-se em minha situação*
45. Ĉial tio estas la plej bona — *De qualquer modo isso é o melhor*

46. Ĉu tiu estas via opinio? — *É essa a sua opinião?*
47. Ĉu ne estas alia konsilo? — *Não há outro conselho?*
48. Laŭ mi, jen kion mi farus — *Por mim, eis o que eu faria*
49. Pripensu antaŭ ol paroli — *Reflita antes de falar*
50. Vi ne bezonas indulgi min — *Você não precisa ser indulgente comigo*

51. Mi proponas al vi jenon... — *Ofereço-lhe o seguinte...*
52. Atendu, ideo venas al mi — *Espere, ocorre-me uma idéia.*
53. Mi sekvos vian konsilon — *Seguirei o seu conselho*
54. Kion fari? Ĉu vi scias? — *O que fazer? Você sabe?*
55. Mi ne scias kion fari — *Não sei o que fazer*

56. Vi povas ridi sen timo — *Pode rir sem temor*
57. Kion vi diras pri tio? — *O que você diz disso?*
58. Mi konas miajn mankojn — *Conheço minhas falhas*
59. Prefere ne faru tion! — *É preferível não fazer isso!*
60. Kia estas via opinio? — *Qual é a sua opinião?*

61. Mi trovas ian rimedon — *Eu encontro algum recurso*
62. Donu al mi konsilon! — *Dê-me um conselho!*
63. Tia estas mia opinio — *Esta é a minha opinião*
64. Ne malŝparu vortojn! — *Não dissipe palavras!*
65. Se mi scius, mi dirus — *Se eu soubesse, diria*

66. Donu konsilon al ŝi — *Dê a ela um conselho*
67. Mi simpatias kun vi — *Concordo com você*
68. Tio estas parolenda — *Isso deve ser falado*
69. Kion mi devas fari? — *O que devo fazer?*
70. Nenion juĝu supraĵe — *Não julgue nada superficialmente*

71. Pri kio vi pensas? — *Em que você está pensando?*
72. Tio ne estas grava — *Isso não é importante*
73. Aŭskultu, mi petas! — *Dê atenção, por favor!*
74. Kiel ŝajnas al vi? — *Que lhe parece?*
75. Eble ni farus same — *Possivelmente faríamos o mesmo*

76. Kredu al mi tute! — *Acredite em mim inteiramente*
77. Bonvolu aŭskulti! — *Tenha a bondade de ouvir!*
78. Tio estas direnda — *Isso deve ser dito*
79. Kia terura stato! — *Que estado terrível!*
80. Laŭ mia opinio — *Na minha opinião*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

paroli senpripense — *falar irrefletidamente*; **bruli per deziro —** *arder de desejos;* **esti solvenda —** *dever ser resolvido*; **konsiderante —** *tendo em vista*; **esti libera —** *estar livre, vago*; **espereble —** *tomara, oxalá*; **consenti —** *estar de acordo;* **rezultigi —** *ter como resultado;* **rezultato —** *resultado, efeito;* **plaĉi al —** *agradar a, convir a;* **laŭplaĉe —** *a seu agrado;* **rendevuo —** *entrevista;* **ĝoja** [58] **—** *alegre (que sente alegria);* **amuziĝi —** *divertir-se, distrair-se;* **amuzaĵo —** *divertimento;* **multe valora helpo —** *ajuda muito valiosa;* **gajiga —** *alegre (que inspira alegria);* **interrenkonto —** *entrevista;* **esti ravita —** *estar encantado*; **paroli senpense —** *falar impensadamente;* **konsideri —** *considerar, encarar*; **kunsento —** *simpatia;* **konsento —** *acordo, consentimento;* **rezulti — r***edundar, resultar*; **rezulto —** *resultado, conclusão;* **simpatii —** *concordar, simpatizar;* **pripensi —** *refletir;* **gaja**[59] **—** *alegre, jovial;* **elpensi —** *inventar, descobrir;* **malĝojo —** *tristeza;* ***gajiĝi*** *— alegrar-se, regozijar-se;* **gajigi** *— alegrar;* **opinii** *— ser de opinião;* **ĝojigi** *— dar prazer;* **amuzi** *— divertir, recrear;* **amuza** *— divertido;* **ĝuema** *— sensual;* **ĝoji** *— alegrar-se;* **gaji** *— estar de bom humor;* **ĝojo** *— alegria, contentamento*

[58] *Alegre, contente, satisfeito*
[59] *Alegre, garrido*

GRAMATIKO – XI

Nota 17. Não há a letra **x** em esperanto. Usamos **ks** para transcrever o **x** português, quando ele tem o som de **cs**, **s**, **ss**. Quando o **x** português tem o som de **z**, usamos, em esperanto, **kz**. Confira:

1. Som de **cs**: a**x**ila, *a**ks**elo*; prefi**x**o, *prefi**ks**o*; se**x**o, *se**ks**o*.
2. Som de **ks**: a**x**ioma, *a**ks**iomo*; sinta**x**e, *sinta**ks**o*.
3. Som de **z**: e**x**emplo, *e**kz**emplo*; e**x**aminar, *e**kz**ameni*
4. Som de **s**: inde**x**, *inde**ks**o*; te**x**to, *te**ks**to*.

ekscelenco — excelência
aksiomo — axioma
akselo — axila
explodi — explodir
ekstrema — extremo
ekzekuti — executar
afikso — afixo
ekspluati — explorar
onikso — ônix
ekspedicio — expedição
sekso — sexo
ekspansio — expansão
ekstazo — êxtase
preteksto — pretexto
ekzotika — exótico
ekskurso — excursão
fleksebla — flexível

ekskremento — excremento
maksimo — máxima
ekciti — excitar
ekspozicio — exposição
ortodoksa — ortodoxo
ekzisti — existir
eksceso — excesso
ekstra — extra
ekskluziva — exclusivo
ekstermi — exterminar
borakso — bórax
eksponi — expor (fot.)
konveksa — convexo
ekzerci — exercitar
aneksi — anexar
ekspresa — expresso
prefikso — prefixo

Continua na página 126

38. Por esprimi ĝentilecon — *Para exprimir cortesia*

1. Mi neniam forgesos la plezuron, kiun mi ĝuis en via societo — *Nunca me esquecerei do prazer que tive em sua companhia*
2. Mi ne scias, kiel rekompenci viajn ĝentilaĵojn — *Não sei como corresponder a tantas delicadezas*
3. Ĉu mi rajte povas peti de vi, ke vi bonvolu... — *Permita-me pedir-lhe que tenha a bondade de...*
4. Vi ne povas fari al mi pli grandan plezuron — *Você não poderia dar-me maior prazer*
5. Ĉu mi kuraĝus fari al vi demandon (peton)? — *Porventura eu ousaria fazer-lhe uma pergunta (um pedido)?*

6. Ju pli mi ŝin konas, des pli mi ŝatas ŝin — *Quanto mais a conheço, tanto mais gosto dela*
7. Mi estas konfuza pro ĉiuj viaj komplezoj — *Estou confuso com tanta bondade de sua parte*
8. Mi efektive timas trouzi vian ĝentilecon — *Receio, realmente, abusar de sua amabilidade*
9. Ne nur ŝi estas bela, sed ankaŭ sprita — *Não só ela é formosa, mas também espirituosa*
10. Alprenu ĝin por fari plezuron al mi — *Escolha-o para ser-me agradável*

11. Ĉu vi konsentos al mi tiun favoron? — *Você me concederá essa graça?*
12. Ĉu mi povas esperi, ke vi bonvolos? — *Posso ter a esperança de que você fará de boa vontade?*
13. Vi estas la plej ĝentila el ĉiuj — *Você é o mais delicado de todos*
14. Vi faras al mi komplimentojn — *Você está me lisongeando*
15. Mi deziras al vi bonan sukceson — *Desejo-lhe bons êxitos*

16. Vi ne estas prava nek malprava — *Você não faz bem nem mal*
17. Vi faros al mi grandan servon — *Você me fará um grande serviço*
18. Mi estas tute preta servi vin — *Estou inteiramente às suas ordens*
19. Oni ne povas esti pli afabla — *Não se pode ser mais amável*
20. Nenio difektu vian feliĉon! — *Que nada lhe arruine a felicidade!*

21. Mi konsideras vin mia amiko — *Considero-o meu amigo*
22. Vi estas milfoje tro bona — *Sua bondade não tem limites*
23. Ne rifuzi al mi, mi petas! — *Não me recuse, por favor!*
24. Kian bonodoron vi havas! — *Que perfume você tem!*
25. Tiu procedo estas bonega — *Isso é um procedimento excelente*

26. Mi estos tre danka al vi — *Ficar-lhe-ei muito agradecido*
27. Tio estas plia ĝentileco — *Isso é mais uma fineza*
28. Mi akceptas kun plezuro — *Aceito com prazer*
29. Mi ne volas kaĵoli ŝin — *Não quero lisonjeá-la*
30. Via deziro efektiviĝu![60] — *Que seus desejos sejam realizados!*

31. Faru al mi la plezuron! —*Dê-me o prazer!*
32. Espereble vi sukcesos! — *Oxalá você seja bem sucedido!*
33. Vi estas senfine bona! — *Você é infinitamente boa!*
34. Jen kio plaĉas al mi! [61] — *Muito bem! Apoiado!*
35. El tio rezultas, ke... — *Disso acontece que...*

36. Vi estas tre aminda — *Você é muito amável*
37. Havu tiun komplezon — *Faça o obséquio*
38. Dio pardonu vin! — *Que Deus o perdoe!*
39. Vi ĉiam ŝercas! — *Sempre brincando!*
40. Ĉia beno estu via! — *Que você seja coberto de bênçãos!*

41. Ŝi estas gracia — *Ela é graciosa*
42. Ĉielo vin benu! [62] — *Que Deus o abençoe!*
43. Ĉiam antaŭen! — *Sempre avante!*
44. Plej plezure! — *Com o maior prazer!*
45. Se vi volas... — *Se você quiser...*

[60] *Usa-se a frase no singular em esperanto, mas traduz-se no plural em português.*

[61] *Eis o que me agrada!*

[62] *Praza aos Céus!*

39. Por esprimi plezuron — *Para exprimir prazer*

1. Mi ne povas esprimi al vi, kian plezuron kaŭzas tio al mi — *Não posso exprimir-lhe o prazer que isso me causa*
2. Estas la plej granda plezuro, kiun vi povis fari al mi — *É o maior prazer que você podia dar-me*
3. Mi parolis al ŝi en ia intenco laŭdi ŝin — *Falei-lhe com a intenção de a louvar*
4. Mi estas tre feliĉa esti agrabla al vi — *Sinto-me feliz em ser-lhe agradável*
5. Mi estas tre feliĉa vidi tiel belajn aferojn — *Estou muito feliz de ver tão lindas coisas*

6. Nenio povis esti pli agrabla al mi — *Nada podia ser-me mais agradável*
7. Mi petegas vian plenan indulgon — *Suplico-lhe toda sua clemência*
8. Tio estas mia plej granda feliĉo — *É a minha maior ventura*
9. Kiel feliĉa oni estas vojaĝante! — *Como sentimos feliz viajando!*
10. Ĝojigas min, ke mi liberiĝas de li — *Alegro-me de ter-me livrado dele*

11. Ŝi estis tute ekster si de ĝojo — *Ela estava fora de si de alegria*
12. Se tio okazus, mi ja forte ridus — *Se isso acontecesse eu riria a valer*
13. Kontraŭe, nun mi estas tre gaja — *Pelo contrário, estou até muito alegre*
14. Mi estas tre kontenta pri tio — *Estou muito contente com isso*
15. Kia ĝojo por la tuta familio! — *Que alegria para toda a família!*

16. Pli kontenta mi ne povas esti — *Não posso estar mais contente*
17. Mi estas ensorĉita pri tio — *Estou encantado com isso*
18. Ah! kiel vi estas bonkora! — *Ah! Que bom você é!*
19. Mi konsideras min feliĉa! — *Dou-me por feliz!*
20. Mi ridis pro ŝia naiveco — *Ri-me da ingenuidade dela*

21. Tio ĉi ne estas laŭdinda — *Isto não é louvável*
22. Mi estas ravita pri tio — *Estou extasiado com isso*
23. Kiel bona vi estas! — *Que bom você é!*
24. Mi ĝojas paroli kun vi — *Alegra-me falar com você*
25. Vi neniel ŝuldas al mi — *Você nada me deve absolutamente*

26. Estas pli agrable! — *É mais agradável!*
27. Mi estas kontenta — *Estou contente*
28. Multe da plezuro! — *Divirta-se!*
29. Mi gratulas vin! — *Parabéns!*
30. Gaju kaj ĝoju!! — *Esteja alegre e contente!*

40. POR ESPRIMI AMIKECON — *PARA EXPRIMIR AMIZADE*

1. Vi estas la plej eksterorda viro, kiun mi estas vidinta — *Você é o homem mais extraordinário que tenho visto*
2. Mi ne povas sufiĉe esprimi mian simpation al vi — *Não posso expressar toda a simpatia que tenho por você*
3. Vi estas la plej ĝentila fraŭlino, kiun mi konas — *Você é a senhorinha mais amável que conheço*
4. Milfoje, li jam donis al mi pruvojn de amikeco — *Ele já me deu mais de mil provas de amizade*
5. Li estas mia amiko – plej bona amiko — *Ele é meu amigo – o meu melhor amigo*

6. Ni havas nenian sekreton unu por la alia — *Não temos nenhum segredo um para com o outro*
7. Mi havas por ŝi la plej grandan amikecon — *Tenho por ela a maior amizade*
8. Mi havas por li la plej grandan estimon — *Tenho por ele a maior estima*
9. Oni ne devas humiliĝi antaŭ la aliaj — *Não devemos nos humilhar diante dos outros*
10. Lia ĉeesto estas tre agrabla al mi — *A presença dele é-me muito agradável*

11. Ni ne disiĝos plu unu de la alia — *Não nos separaremos mais um do outro*
12. Tio estas tiel antipatia al mi! — *Isso é tão antipático para mim!*
13. Nia amikeco naskiĝis propramove — *A nossa amizade nasceu de modo espontâneo*
14. Mi ŝuldas al vi multan dankon — *Devo-lhe muitos agradecimentos*
15. Venu kaj sinku en miajn brakojn — *Venha e afunde em meus braços*

16. Mi fidas al ĉiuj miaj amikoj — *Confio em todos meus amigos*
17. Mi ne pravas pri plendo — *Não tenho razão para queixas*
18. Mi ne amas leĝeran virinon — *Não amo mulher leviana*
19. Ĉu vi estas feliĉa aŭ ne? — *Você está (é) feliz ou não?*
20. Vi povas esti tute trankvila — *Você pode ficar inteiramente calmo*

21. Mi volas lin konsideri — *Quero tê-lo em vista*
22. Vi estas tre ĝentila — *Você é muito amável*
23. Kiel naiva vi estis! — *Como você foi ingênuo!*
24. Ŝi parolas sprite — *Ela fala com graça*
25. Tio plaĉas al mi — *Gostei disso. Agradei-me disso*
26. Dio benu vin! — *Que Deus o abençoe!*
27. Ne estu idiota! — *Não seja idiota!*
28. Dio gardu nin! — *Deus nos guarde!*
29. Longe vi vivu! — *Que você tenha vida longa!*
30. Ne grave! — *Não faz mal!*

Nota 18. Na velha ortografia portuguesa, no grupo **ct** o **c** era usado quer fosse mudo ou não. Hoje, pela ortografia oficial, o **c** só aparece quando é pronunciado: intele**c**to, ca**c**to, fi**c**tício, etc. Em esperanto, aquele **c** foi substituído por **k**, em que de fato, o **c** tem o som de **k**. As línguas neolatinas e inglesa conservam ainda o grupo **ct**, facilitando, assim, ao leitor formar outras palavras, conhecendo esta regra.
Confira:

Esperanto	**Latim**	**Francês**	**Espanhol**	**Inglês**
afekti	affectare	affecter	afectar	affect
aspekto	aspectus	aspect	aspecto	aspect
dikti	dictare	dicter	dictar	dictate

KT = CT PORTUGUÊS EM CACTO, FICTÍCIO, INTELECTO

aktiva — ativo
bakterio — bactéria
diktatoro — ditador
afektiva — afetivo
fiktiva — fictício

kakto — cacto
projekto — projeto
sanktulo — um santo
viktimo — vítima
aktoro — ator

didaktiko — didática
doktrino — doutrina
fakturo — fatura
insekto — inseto
objekto — objeto
sektoro — setor
viadukto — viaduto

aktuala — atual
dialektiko — dialética
direktoro — diretor
faktoro — fator
frukto — fruto

lukti — lutar
respekto — respeito
taktiko — tática
akto — ato
detektivo — detetive

direkto — direção
elektro — eletricidade
fluktui — flutuar
kolekti — colecionar
reflekti — refletir
takto — tato (mús.)
rekta — reto

Continua na página 142

41. **ĈIUTAGAJ FRAZOJ** — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Mi faris mian eblon, sed malgraŭ ĉio, mi ne sukcesis — *Fiz o possível, contudo isso não foi bem sucedido*
2. Mi volas fari ĉion, por ke vi estu kontenta pri mi — *Quero fazer tudo, a fim de que você fique contente comigo*
3. Li paliĝis de timo kaj poste li ruĝiĝis de honto — *Ele empalideceu de medo e depois enrubeceu de vergonha*
4. Mi ne dubas, ke ŝi estos vestita kiam mi alvenos — *Não tenho dúvidas de que ela estará vestida quando eu chegar*
5. Mi invitis lin tien ĉi, ke li klarigu la aferon — *Convidei-o (a vir) aqui, para que ele esclarecesse a questão*

6. Li estis fininta sian laboron, kiam mi alvenis — *Ele tinha terminado o seu trabalho, quando cheguei*
7. Mi legis ĉiujn librojn, kiujn vi pruntis al mi — *Li todos os livros que você me emprestou*
8. Mi ĉesos paroli, se vi farados tiom da bruo — *Vou parar de falar, se você continuar a fazer tanto barulho*
9. Mi diris ĉion, kion mi sciis pri tiu afero — *Disse tudo que sabia a respeito dessa questão*
10. Li sciis nenion, pri kio mi demandis lin — *Ele nada sabia do que lhe perguntei*

11. Mi iras al mia laboro (piede, buse) taksie — *Vou para o trabalho (à pé, de ônibus) de táxi*
12. Li ĵus eniris, sed li estas jam elironta — *Ele acaba de entrar, mas já está para sair*
13. Mi estas danka al vi, ke vi avertis min — *Sou-lhe agradecido por você ter-me avisado*
14. Li ne postulis, ke mi donu monon al li — *Ele não exigiu que lhe desse dinheiro*
15. Mi neniel povis konvinki ŝin pri tio — *Não pude, de forma alguma, convencê-la*

16. Ŝi estas muta por ĉiuj liaj demandoj — *Ela está muda a todas as suas perguntas*
17. Mi jam estas hejme, revenu do hejmen — *Já estou em casa, volte portanto para casa*
18. Mi havas du vortojn por diri al vi — *Tenho duas palavras para dizer-lhe*
19. Ni estis finintaj, kiam vi alvenis — *Tínhamos terminado, quando você chegou*
20. Mi pasis preter la bela fraŭlino — *Passei pela frente da bela senhorinha*

21. Vi estas plezuro por miaj okuloj — *V. é um prazer para meus olhos*
22. Mi nepre iros, kio ajn okazos — *Irei sem falta, aconteça o que acontecer*
23. Mi estas tie antaŭ kelka tempo — *Estive lá há algum tempo*
24. Li ĝentile demetis la ĉapelon — *Ele cortesmente tirou o chapéu*
25. Mi ne havas tiom da mono, kiom vi — *Não tenho tanto dinheiro, quanto você*

26. Ni agis, laŭ estis via deziro — *Procedemos como era o seu desejo*
27. Mi preterlasis la okazon — *Perdi a (chance) oportunidade*
28. Mi kisis ŝin sur la frunto — *Beijei-a na fronte*
29. Mi agas kiel eble plej bone — *Procedo do melhor modo possível*
30. Ni venos la proksiman semajnon — *Viremos na próxima semana*

31. Mi amas vin jam de longe — *Amo-a já há muito tempo*
32. Ni faru uzon el tio — *Vamos fazer uso disso*
33. Li amis ĝis freneziĝo — *Ele amou até a loucura*
34. Ni estu bonaj amikoj — *Sejamos bons amigos*
35. Mi iras nenien speciale — *Não vou a nenhuma parte especialmente*

36. Li estas umisto [63] — *Ele tem profissão indefinida*
37. Ŝi restis senmova — *Ela permaneceu imóvel*
38. Mi ne trovis ion [64] — *Não encontrei coisa alguma*
39. Mi nenion trovis [64]— *Eu nada encontrei*
40. Ni serĉis tion ĉie — *Procuramos isso por toda a parte*

41. Mi baldaŭ venos — *Virei breve*
42. Mi ridis je li — *Ri-me dele*
43. Mi iris al li — *Fui procurá-lo*
44. Mi tuj venos — *Virei logo*
45. Mi tuj iros — *Irei logo*

46. Mi ĝojas je tio — *Estou contente por isso*
47. Vi ne devus iri — *Você não deveria ir*
48. Mi devas rapide — *Tenho urgência*
49. Li iras ĉien — *Ele vai a toda a parte*
50. Li agas bone — *Ele age bem*

---

[63] *Palavra derivada do sufixo "um" de sentido indefinido.*

[64] *Observe que o sentido não é o mesmo.*

Estas tasko de l' viro gajni la monon, kaj de l' virino, ĝuste elspezi ĝin.
Michelet

Se vi scias uzi la monon, ĝi estas via sklavo; se ne, ĝi estas via mastro.
Prov. italiano

ĈAPITRO IX — CAPÍTULO IX

ĈAPITRO IX		CAPÍTULO IX
Rondiro tra la urbo	**42.**	Giro pela cidade
Anonciloj kaj surskriboj	**43.**	Anúncios e inscrições
Informoj pri la vojo	**44.**	Informações do caminho
Ĉe la poŝtoficejo	**45.**	Nos correios
Iri kaj reveni	**46.**	Ir e vir
Promenado	**47.**	Passeio
Ĉiutagaj frazoj	**48.**	Frases de uso diário

O esperanto é a minha, a sua, a nossa segunda língua
Esperanto estas mia, via, nia dua lingvo

Por unu, festeno; por alia, ĉagreno
Por unu, forto; por alia, morto

-------------------------o0o-------------------------

Kia patrino, tia filino
kia semo, tia rikolto
kia fripono, tia bastono
kia drapo, tia vesto
kia vivo, tia morto
kia ago, tia pago

Kia ŝtormo en tetaso!

42. Rondiro tra la urbo — *Giro pela cidade*

1. Kiom da tagoj vi pensas oni bezonas por viziti tiun ĉi urbon? — *Quantos dias V. acha que precisamos para visitar esta cidade?*
2. De tie ĉi aŭ de tie kie vi estas oni havas belan vidon de la urbo — *Daqui ou daí de onde você está tem-se uma bela visão da cidade*
3. Diru al mi, mi petas, kiam mi devas eliri, mi volas iri al la strato... — *Diga-me, por favor, quando devo sair, quero ir à rua...*
4. Ĉu la veturiloj veturas rapide aŭ malrapide en Rio? — *Os veículos andam com rapidez ou devagar no Rio?*
5. Ili veturas rapide inter la naŭa matene kaj la kvina vespere — *Andam com velocidade entre as nove da manhã e as cinco da tarde*

6. Montru al mi la havenon, mi deziras viziti kelkajn ŝipojn — *Mostre-me o porto, desejo visitar alguns navios*
7. Dum la somero la temperaturo en tiu ĉi urbo estas varmega — *Durante o verão a temperatura nesta cidade é ardente*
8. Mi diras al vi, ke tiu pimpa fraŭlino turnis mian atenton — *Digo-lhe que aquela moça sedutora chamou-me a atenção*
9. Por ke ni povu eliri estas necese, ke la vetero estu bona — *Para que possamos sair, é preciso que o tempo esteja bom*
10. Nun ni iru al la hotelo. Ni povas uzi la elektran buson — *Agora vamos para o hotel. Podemos ir de ônibus elétrico*

11. Mi deziras, ke vi akompanu min vizitante tiun ĉi urbon — *Desejo que você me acompanhe numa visita a esta cidade*
12. Bonvole, hodiaŭ mi estas al via dispono — *Pois não, hoje estou à sua disposição*
13. Ĉu estas necese por tio adresi peton al la admiralejo? — *Será preciso dirigir um pedido para isso ao almirantado?*
14. Kia sezono estas la plej favora por fari tiun vojaĝon — *Qual a estação mais favorável para se fazer esta viagem?*
15. Ĉu vi bonvolus prepari al mi malgrandan vojaĝprogramon? — *Teria a gentileza de preparar-me um pequeno itinerário de viagem?*

16. Mi loĝas en tiu ĉi ĉefurbo antaŭ preskaŭ kvar jaroj — *Moro nesta capital há quase quatro anos*
17. Kiom da tempo estas necesa por iri tien kaj reveni? — *Quanto tempo é necessário para ir e voltar?*
18. Al kiu jarcento apartenas tiu parto de la preĝejo? — *A qual época pertence aquela parte da igreja?*
19. Mi bedaŭras forlasi tiun landon ne vizitinte ĝin — *Lamento ter que deixar esse país sem visitá-lo*
20. Plej bone ni veturos per tramo ĝis la urbocentro — *Melhor irmos de bonde até ao centro da cidade*

21. Ĉu oni povas facile komprenigi sin en la hotelo? — *Pode-se facilmente fazer-se compreender no hotel?*
22. Kiom da tempo oni bezonas por viziti tiun landon? — *Quanto tempo precisamos para visitar esse país?*
23. Vi postulas de mi multe pli ol ni interkonsentis — *Você está indo além do que combinamos*
24. Kiaj pli plaĉas al vi: brunulinoj aŭ blondulinoj? — *Quais as que lhe agradam: morenas ou loiras?*
25. Ĉu vi konas bone ĉiujn vidindaĵojn de tiu ĉi urbo? — *Você conhece bem as curiosidades dessa cidade?*

26. Ĉu li venos, ĉu li ne venos, mi iros en la urbon — *Quer ele venha, quer não venha, irei à cidade*
27. Ĉu estas vojaĝo facile farebla kun sinjorino? — *É viagem que se possa fazer facilmente com uma senhora?*
28. Mi eltiris kvindek kruzerojn kaj pagis la buson — *Tirei cinquenta cruzeiros e paguei o ônibus*
29. Bone, ni povas promeni en la urbo iom da tempo — *Bem, podemos dar um pequeno passeio pela cidade*
30. Diru al mi la ĉefajn monumentojn vizitindajn — *Diga-me os principais monumentos dignos de serem visitados*

31. Bonvolu doni al mi saketon da krevigita maizo — *Tenha a bondade de me dar um saquinho de pipoca*
32. Ĉu vi povas konduki min al diversaj butikoj? — *Você pode conduzir-me às diversas lojas?*
33. Mi iros sub la kondiĉo, ke neniu min akompanu — *Irei sob a condição de que ninguém me acompanhe*

34. Mi deziras viziti la publikajn konstruaĵojn — *Desejamos visitar os edifícios públicos*
35. Ni iros tien, ĉar estas interesa kafejo tie — *Iremos lá, porque há um café interessante lá*

36. Ĉu vi povas malkovri al mi tiun pentraĵon? — *Você pode me descobrir essa pintura?*
37. Sen vi mi estus tre embarisita en la urbego — *Sem você eu estaria embaraçadíssimo nesta grande cidade*
38. Tiu ĉi urbo ne estas tia, kia ĝi estis iam — *Esta cidade não é tal qual era outrora*
39. Ĉu Londono estas tiel granda kiel Novjorko? — *Londres é tão grande quanto Nova Iorque?*
40. Eble ni rigardos la vidindaĵojn de la urbo — *Possivelmente veremos as celebridades da cidade*

41. Kioma estas la tonenhaveco de tiu ĉi ŝipo? — *Qual é a capacidade de tonelagem deste navio?*
42. Hodiaŭ mi iros vidi la zoologian ĝardenon — *Hoje irei ver o jardim zoológico*
43. Mi iris dekstren, kaj li iris maldekstren — *Eu fui para a direita, e ele para a esquerda*
44. Tre certe vi posedas tie ĉi pentraĵon de... — *É bem certo que você tenha aqui uma pintura de...*
45. Montru ĝin al mi! — *Mostre-me!*

46. Ĉu oni povas iri tien veturile – fervoje? — *Podemos ir lá de condução – de trem?*
47. La Eifelturo estas alta tri cent metrojn — *A Torre Eifel tem trezentos metros de altura*
48. Ĉu estas hotelo proksime? — *Há um hotel próximo?*
49. Ne, estas hotelo tre malproksime de tie ĉi — *Não, há um hotel muito distante daqui*
50. Jes, estas hotelo proksime de tie ĉi — *Sim, há um hotel perto daqui*

51. Mi venis per tramo kaj li venis per buso — *Vim de bonde e ele veio de ônibus*
52. Ĉu tiu ekskurso postulas multe da tagoj? — *Leva-se muitos dias nessa excursão?*
53. Al kiu oni povas sin turni, se oni havus ian plendon? — *A quem devemos nos dirigir se tivéssemos qualquer queixa?*
54. Ĉu vi ne havas stratkarton de tiu ĉi urbo? — *Você não tem um guia desta cidade?*
55. Mi vidas la centran parton de la ĉefurbo — *Vejo a parte central da capital*

56. La statuo staras en la mezo de la placo — *A estátua está no meio da praça*
57. Mi ne estas malinklina. Kion vi proponas? — *Não estou indisposto. O que você sugere?*

58. Kia estas la interspaco de tie ĝis... ? — *Qual é a distância daqui até... ?*
59. Li rapidas, por ke li alvenu ĝustatempe — *Ele se apressa para chegar à hora*
60. Ĉu oni povas supreniri la Suker-konuson? — *Pode-se subir ao Pão-de-Açúcar?*

61. Mi vidis belan kaj imponan nubskrapaĵon — *Vi um arranhacéu belo e imponente*
62. Ĉu oni bezonas biletojn por viziti... ? — *Precisamos de bilhetes para visitar... ?*
63. Ĉu oni pagas ilin laŭ fiksita tarifo? — *Pagamos pelo valor da tarifa fixa?*
64. Kiom da loĝantoj estas en tiu ĉi urbo? — *Quantos habitantes há nesta cidade?*
65. La stratoj en la Suda Zono estas puraj — *As ruas da Zona Sul são limpas*

66. Estas danĝere transiri stratojn tie ĉi — *É perigoso atravessar as ruas aqui*
67. Mi deziras viziti la notindajn lokojn — *Desejava visitar os lugares mais importantes*
68. Kiom da ĉevalpovoj posedas la maŝino? — *Quantos cavalos-vapor tem a máquina?*
69. Kie estas bona restoracio, mi petas? — *Onde fica um bom restaurante, por favor?*
70. Mi ne scias, ke estas jam tiel malfrue — *Não sabia que já é tão tarde*

71. Donu al mi saketon da rostita arakido — *Dême um saquinho de amendoim torrado*
72. Dankon. Kiom ĝi kostas? — *Obrigado. Quanto custa?*
73. Jen vojmontrilo de la Turing Klubo — *Ali está um indicador de rota do Touring Clube*
74. Ĉu vi iras al restoracio aŭ hotelo? — *Você vai a um restaurante ou Hotel?*
75. Mi iras al hotelo — *Vou ao hotel*

76. Nenie mi vidis tiel belajn stratojn — *Em nenhuma parte vi ruas tão bonitas*
77. Ĉu estas ankoraŭ spaco en la buso — *Há ainda espaço no ônibus?*
78. Nur du sidlokoj, bonvolu eniri — *Somente dois lugares, queira entrar*
79. Ni foriru, ni ne malprofitu tempon — *Vamonos, não percamos tempo*
80. Ĉu mi povas eniri en tiun kapelon? — *Posso entrar nessa capela?*

81. En kiu loko troviĝas lia tombejo? — *Em que lugar se encontra o túmulo dele?*
82. Ĉu estas vojaĝo longa – monkosta — *É uma viagem longa – muito cara?*

83. Ne revenu tro malfrue el la urbo — *Não volte muito tarde da cidade*
84. Li serĉas amikojn en eksterlando — *Ele procura amigos no estrangeiro*
85. Kia estas la vetero en via urbo? — *Como está o tempo em sua cidade?*

86. Estas en Rio multe da vidindaĵoj — *Há no rio muitas coisas dignas de se ver*
87. Li kisis al la belulino la buŝon — *Ele beijou a boca de uma linda garota*
88. Ju pli haste, des malpli rapide — *Quanto mais pressa, mais devagar*
89. Ĉu ni faru mallongan promenadon? — *Vamos fazer um pequeno passeio?*
90. Kiuj urboj estas la plej belaj? — *Quais são as cidades mais bonitas?*

91. Kie estas la Brazila Esperanto-Ligo? — *Onde fica a Liga Brasileira de Esperanto?*
92. Al kie kondukas tiu ĉi strato? — *Para onde dá essa rua?*
93. Iru tien maldekstren — *Vá ali pela esquerda*
94. Kie estas la necesejo, mi petas? — *Onde é a privada, por favor?*
95. Al almozuloj mi ne donas monon — *Não dou dinheiro a mendigos*

96. Jen estas bonaspekta restoracio — *Olhe ali um bom restaurante*
97. Ŝtelisto, ŝtelisto, haltigu lin! — *Ladrão, ladrão, peguem-no!*
98. Pardonu ke mi interrompas vin — *Desculpe-me se o interrompo*
99. Kiom da loĝantoj havas la urbo? — *Quantos habitantes tem a cidade?*
100. Estas busa halto ĉe tiu angulo — *Há uma parada de ônibus naquela esquina*

101. Mi lasos vin antaŭ lia pordo —*Deixá-los-ei à porta dele*
102. Ĉu mi povas konfidi al ili? — *Posso confiar neles?*
103. Publika Necesejo por sinjoroj — *Mictório Público para homens*
104. La vetero estas iom pli varma — *O tempo está um pouco quente*
105. Venu, ni babilados vojirante — *Venha, conversaremos no trajeto*

106. Kiu konstruaĵo estas tiu ĉi? — *Que edifício é este?*
107. Viŝu la ŝviton de via frunto — *Limpe o suor de sua testa*
108. Kio estas tio, kion mi vidas? — *O que é aquilo que estou vendo?*
109. Kion mi aŭdas sur la strato? — *Que ouço na rua?*
110. Ni promenas sur la trotuaro — *Passeamos pela calçada*

111. La buso estas iom tro plena — *O ônibus está um tanto cheio*
112. Ĉu mi devas iri al la urbo? — *Tenho de ir à cidade?*
113. Jes, vi devas iri — *Sim, tem de ir*
114. Kia hotelo ĝi estas? — *Que espécie de hotel é?*
115. Ĝi estas moderna kaj luksa — *É um hotel moderno e de luxo*

116. La strato estas polvoplena — *A rua está poeirenta*
117. Jam estas tempo iri domen — *Já é hora de ir para casa*
118. Ni iru al restoracio — *Vamos a um restaurante*
119. Kiom kostas simpla vojiro? — *Quanto custa uma ida simples?*
120. Ni disiros ĉe tiu angulo — *Nós nos separaremos naquela esquina*

121. Mi iras al la stacidomo nun — *Vou à estação agora*
122. Donu al mi la ĵurnalon — *Dê-me o jornal*
123. Jen ia viro min observas — *Eis que um homem me observa*
124. Ni piediris laŭ la strato— *Fomos a pé pela rua a fora*
125. Sur la strato estas taksio — *Há um táxi na rua*

126. Bonvolu akcepti cigaredon — *Queira aceitar um cigarro*
127. Brazilo estas vasta lando — *O Brasil é um vasto país*
128. Jen, ni estas ĉe la celo — *Estamos no ponto de chegada!*
129. Ŝi venis je la tria horo — *Ela veio às três horas*
130. Neniu estas sur la strato — *Não há ninguém na rua*

131. Konsentite! Ĉu ni iru tuj? — *Combinado! Vamos logo?*
132. Jen la zoologia ĝardeno — *Olhe ali o jardim zoológico*
133. Tra kie vi volas eliri? — *Por onde você quer sair?*
134. Mi iras sur tiu ĉi vojo — *Vou por este caminho*
135. Vi iros laŭ tiu ĉi vojo — *Você irá por este caminho a fora*

136. Transe estas la haltejo — *Do outro lado está a parada*
137. Kia estas tiu tombejo? — *Qual é aquele túmulo?*
138. Atentu, ke vi ne falu — *Cuidado para não cair*

139. Levprenu vian monujon — *Apanhe sua carteira*
140. Survoje mi gvidos vin — *Em caminho, eu guiá-lo-ei*

141. Restu sur la trotuaro! — *Permaneça na calçada!*
142. Bonvolu alproksimiĝi! — *Queira aproximar-se!*
143. Ĉu ni iru al la kinejo? — *Vamos ao cinema?*
144. Kie estas la pisejo? — *Onde fica o mictório?*
145. Iru dekstren — *Vá pela direita*

146. La urbo estas belega — *A cidade é magnífica*
147. Kia ĝi estas beleta! — *Como é bonitinho!*
148. Mi permesas al mi... — *Tomo a liberdade de...*
149. Dekstre – Maldekstre — *À direita – À esquerda*
150. Nun estas mia vico! — *Agora é a minha vez!*

151. La urbo estis plena — *A cidade estava cheia*
152. Demandu policiston! — *Pergunte a um policial!*
153. Nu, iru pli rapide! — *Vamos, ande mais depressa!*
154. Ne iru pli rapide! — *Não vá mais depressa!*
155. Tio estas feliĉego — *Isso é um céu aberto*

156. Mi vojire perdiĝis — *Eu me perdi no trajeto*
157. Kia bela ĝardeno! — *Que belo jardim!*
158. Ne, ne! Vi haltu! — *Não, não! Detenha-se! Pare!*
159. Kien ni iru unue? — *Aonde vamos primeiro?*
160. Ni iru al hotelo — *Vamos a um hotel*

161. Atentu, ne falu! — *Cuidado, não caia!*
162. Ni devas rapidi — *Devemos nos apressar*
163. Tie malbonodoras — *Ali cheira mal*
164. Bonvolu permesi! — *Dê licença!*

165. Estas bela tago — *Está um lindo dia*
166. Rigardu supren! — *Olhe para cima!*
167. Bonvolu rapidi! — *Por favor, apresse-se!*
168. Kia popolamaso! — *Que turba!*
169. Li hejmeniris — *Ele foi para casa*
170. Zorgu pri tio — *Acautele-se! Cuidado!*

171. Rigardu foren! — *Olhe para fora!*
172. Rigardu suben! — *Olhe para baixo!*
173. Kia bela urbo! — *Que bela cidade!*
174. Envicigu vin! — *Entre na fila!*
175. Kien li iras? — *Aonde ele vai?*

176. Estas varme — *Faz calor*
177. Maldekstren! — *Para a esquerda!*
178. Maldekstre! — *À esquerda!*
179. Ne piediru! — *Não vá a pé!*
180. Ne trairu! — *Não atravesse!*

181. Dekstren! — *Para a direita!*
182. Kvietiĝu! — *Fique quieto!*
183. Dekstre! — *À direita!*
184. Danĝero! — *Perigo!*
185. Bonege! — *Esplêndido!*

186. Atentu! — *Atenção! Cuidado!*
187. Haltu! — *Pare! Alto!*
188. Puŝu! — *Empurre!*
189. Tiru! — *Puxe!*
190. Ekiru! — *Ande!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

vidi senokulvitrojn — *ver a olho nu;* **botanika ĝardeno —** *jardim botânico;* **trairi la straton —** *atravessar a rua;* **zoologia ĝardeno —** *jardim zoológico;* **loĝi ĉe la strato... —** *morar na rua...;* **trapasata strato —** *rua movimentada;* **leĝera aŭtomobilo —** *automóvel leve*; **rimarkinda fakto—** *fato notável*; **jeta ŝpruciltubo —** *mangueira a jato;* **asekura kompanio —** *companhia de seguro*; **centra stacidomo —** *estação central;* **sterlinga funto —** *libra esterlina***; alfreskpentraĵo —** *pintura a fresco*; **subtera fervojo —** *metrô subterrâneo***; strata defluilo —** *rego de rua***; frandema infano —** *garoto guloso;* **al viaj ordonoj —** *às suas ordens*; **renkontiĝi kun —** *encontrar-se com***; komerca ĉambro —** *câmara do comércio;* **mezepoka heroo —** *herói da idade-média;* **al via dispono —** *à sua disposição***; bapta atesto —** *certidão de batismo*; **voki je helpo —** *gritar por socorro*; **matena eldono —** *edição matutina*; **puŝi tien-reen —** *empurrar para lá e para cá*; **taksia stacio —** *ponto de táxi*; **ĉarma ĝardeno —** *jardim encantador*; **bilardbastono —** *taco (de bilhar)*; **nokta patrolo —** *ronda noturna*; **vidi memokule —** *ver c/ os próprios olhos*; **pendigi sin mem —** *enforcar-se*; **esti senkonscia —** *estar inconsciente;* **rostita arakido —** *amendoim torrado;* **krevigita maizo —** *pipoca*; **mirinda fenomeno —** *fenômeno admirável;* **cigareda stumpo —** *guimba de cigarro;* **hezita respondo —** *resposta vacilante*; **vaporestingilo —** *extintor de vapor*; **vespera eldono —** *edição da tarde*; **malproksime de —** *distante de*; **laŭvice atendi —** *esperar na fila*; **stratbalaisto —** *gari, varredor de rua;* **mamnutristino —** *ama de leite*; **sukerkonuso** [65] **—** *pão-de-açúcar*; **tiri tien-reen —** *puxar para lá e para cá;* **belega vidaĵo —** *soberbo panorama*; **svelta virino —** *mulher esbelta*; **publika parko —** *parque público*; **ĵeti rigardon —** *lançar*

[65] *A forma acima é a correta e não a tradução direta "**sukerpano**". Comparar em espanhol correto: pilón de azucar; alemão: Zucker Hut; inglês: sugar loaf, etc.*

um olhar; **cigara stumpo** — *coto de charuto;* **guvernistino** — *governanta*; **arta spirado** — *respiração artificial;* **marmortavolo** — *assoalho de mármore*; **ĉirkaŭaĵoj** — *arredores, cercanias*; **nesingardemo** — *descuido, falta de cuidado*; **ĵurnalstando** — *banca de jornais*; **infanzorgejo** — *creche*; **larmiga gaso** — *gás lacrimejante*; **savŝtupetaro** — *escada de salvamento*; **interkruciĝi** — *cruzar-se uns com os outros*; **ĉe la angule** — *na esquina*; **ĉielskrapaĵo** — *arranha-céu*; **esti senmona** — *estar sem dinheiro*; **polvosuĉilo** — *aspirador de pó*; **infanistino** — *ama-seca;* **busa haltejo** — *parada de ônibus*; **peti almozon** — *pedir esmolas*; **doni almozon** — *dar esmolas*; **novaĵtabulo** — *quadro de notícias*; **netrairebla** — *intransitável*; **lampŝirmilo** — *abajur, quebra-luz;* **ĉirkaŭirejo** — *patamar, sacada;* **blazonŝildo** — *escudo;* **tie kaj tie** — *aqui e ali*; **kontraŭpuŝi** — *chocar-se, colidir*; **fajrasekuro** — *seguro contra fogo;* **transloĝiĝi** — *mudar-se (de residência)*; **translokiĝi** — *mudar-se (de local)*; **surskribaĵo** — *letreiro*; **kolizii kun** — *chocar-se contra;* **preĝoĉambro** — *oratório*; **diferencigi** — *diferençar, distinguir*; **tre volonte** — *com muito gosto;* **alklimatiĝi** — *aclimatar-se*; **busa stacio** — *estação de ônibus*; **penda ponto** — *ponte pêncil*; **gazetstando** — *banca de jornais*; **proksime de** — *perto de*; **trama halto** — *parada de bonde*; **neplenaĝulo** — *menor de idade;* **nubskrapaĵo** — *arranha-céu*; **busa horaro** — *horário de ônibus*; **gea lernejo** — *escola mista*; **ĵurnalbudo** — *banca de jornais*; **predikseĝo** — *púlpito*; **malrapidigi** — *atrasar*; **alkutimiĝi** — *acostumar-se*; **kiom ofte?** — *quantas vezes?;* **vartistino** — *ama-seca, aia;* **malvolonte** — *contra a vontade;* **iri puŝate** — *andar aos empurrões*; **ĉirkaŭurbo** — *arrabalde*; **gota stilo** — *estilo gótico*; **feraĵisto** — *ferreiro*; **ŝirmŝtono** — *meio-fio (de rua)*; **altarkadro** — *gradil do altar*; **fulmŝirmilo** — *pára-raios*; **ofermonero** — *oferta, dádiva*; **ofermonujo** — *cofre para óbulos*; **fari meson** — *celebrar missa;* **transversa** — *transversal*; **sonorilaro** — *carrilhões*; **interetaĝo** — *sobreloja*; **busa halto** — *ponto de ônibus*; **makleristo** — *comissário, corretor*; **komisiisto** — *comissário, comissionado*; **veturilaĉo** — *calhambeque, charanga*; **larĝa aleo** — *avenida ampla*; **policestro** — *chefe de polícia*; **lanta paŝo** — *passo lento;* **korktirilo** — *saca-rolhas*; **kaprompilo** — *cassetete*; **artgalerio** — *galeria de artes*; **monŝanĝejo** — *agência de câmbio*; **kondukisto** — *condutor;* **maldekstra** — *esquerda*; **ĉefpreĝejo** — *catedral, sé*; **popolamaso** — *turba, multidão;* **vojo irota** — *caminho a seguir*; **baldakeno** — *pia de água benta;* **ĉefaltaro** — *altar-mor*; **intermeti** — *intercalar*; **ŝtupetaro** — *escadaria*; **karamboli** — *chocar-se, colidir*; **preteriri** — *passar ao lado de*; **ĉefa navo** — *nave principal*; **laŭkutime** — *como de hábito*; **senhavulo** — *indigente*; **malpuraĵo** — *lixo, sujeira*; **kalendaro** — *calendário;* **ĉirkaŭaĵo** — *arrabalde, cercanias*; **kardinalo** — *cardeal*; **skulpitaĵo** — *escultura*; **firmŝildo** — *tabuleta com letreiro*; **brankardo** — *padiola, maca (p/doentes)*; **mallumigi** — *apagar (luz)*; **flanke de** — *ao lado de*; **balaaĵujo** — *lixeira*; **ŝtonetaĵo** — *cascalho, pedregulho*; **gaspedalo** — *acelerador (auto, etc.)*; **zorgi pri** — *cuidar de*; **diferenci** — *diferir, ser diferente*; **kelnerino** — *Garçometa*; **gasĉambro** — *câmara de gás*; **baptanino** — *comadre;* **tirĉevalo** — *cavalo de carroça*; **garnizono** — *guarnição (militar)*; **tombŝtono** — *lápide*; **katedralo** — *catedral*; **vojiranto** — *viandante;* **mirindaĵo** — *maravilha*; **pargetero** — *taco*; **arkoponto** — *ponte de arco*; **monumento** — *monumento*; **vidindaĵoj** — *curiosidades*; **akceptejo** — *sala de recepção*; **plenaĝulo** — *maior de idade, adulto*; **promenejo** — *logradouro, passeio;* **rondplaco** — *praça circular*; **policisto** — *policial;* **ĉefstrato** — *rua principal*; **antaŭurbo** — *arrabalde*; **derompaĵo** — *destroços, restos*; **akvokrano** — *torneira*; **balaaĵo** — *lixo*; **policano** — *membro da polícia*; **balaisto** — *varredor, gari*; **kapitelo** — *capitel*; **ornamaĵo** — *enfeite, adorno;* **guverni** — *educar (criança);* **persieno** — *persiana, veneziana*; **ĝoji pri** — *alegrar-se com*; **gasmasko** — *máscara contra gases*; **mesvesto** — *casula*; **flegisto** — *enfermeiro*; **kapelano** — *capelão militar*; **ŝovelilo** — *pá;* **firmteni** — *segurar com firmeza*; **mezepoko** — *idade média*; **ofermono** — *donativo, óbolo (rel.);* **renkonti** — *achar, encontrar*; **verŝajne** — *provavelmente*; **surpliso** — *sobrepeliz*; **tegmento** — *teto, telhado*; **ŝparkaso** — *caixa econômica*; **incendio** — *incêndio*; **por ĉiam** — *para sempre*; **monereto** — *troco;* **limŝtono** — *meio-fio (de rua)*; **avertilo** — *letreiro, cartaz;* **kvartalo** — *bairro, quarteirão;* **verdaĵoj** — *verduras;* **proksime** — *perto;* **necesejo** — *W. C., privada;* **komisaro** — *comissário (pol.)*; **urbodomo** — *prefeitura*; **fojirejo** — *feira (local)*; **proksima** — *junto, próximo;* **mantuko** — *toalha de mão*; **domaĉaro** — *favela, mocambo;* **almozulo** — *mendigo, pedinte*; **aktoraro** — *companhia de atores;* **konsento** — *consentimento*; **kunsento** — *simpatia*; **popolaĉo** — *plebe, ralé*; **ĉefplaco** — *praça principal*; **senkoste** — *grátis, de graça*; **trotuaro** — *calçada, passeio*; **balailo** — *vassoura*; **pendigi** — *suspender, pendurar;* **senĝene** — *intimamente, livremente;* **amuziĝi** — *divertir-se*; **forŝovi** — *afastar (delicadamente);* **blazono** — *brazão;* **submeti** — *submeter*; **pasanto** — *transeunte*; **balkono** — *balcão, sacada*; **fajrilo** — *isqueiro*; **prediko** — *sermão*; **kelnero** — *garção;* **preteco** — *presteza, prontidão*; **malgraŭ** — *apesar de, a despeito de*; **urbodomo** — *prefeitura*; **asekuri** — *segurar, fazer seguro*; **klopodi** — *esforçar-se por;* **malhavi** — *deixar de ter, prescindir*; **diservo** — *ofício divino (rel.);* **brulado** — *incêndio*; **flegado** — *tratamento*; **aertubo** — *câmara-de-ar*; **flanken** — *para os lados*; **tombejo** — *cemitério*; **prediki** — *pregar*; **krucumi** — *crucificar*; **skulpti** — *esculpir, entalhar;* **vikario** — *cura, pároco;* **batpuŝi** — *atropelar*; **puŝibati** — *atropelar*; **haltejo** — *parada*; **ĉefurbo** — *capital*; **pendumi** — *enforcar*; **konekti** — *ligar (el.);* **ciborio** — *cibório*; **baptano** — *compadre*; **kunmeti** — *compor*; **panteono** — *panteão*; **haltigi** — *fazer parar*; **operejo** — *ópera*; **garbejo** — *granja*; **muelejo** — *azenha;* **fontano** — *fonte*; **preĝejo** — *igreja*; **vidaĵoj** — *vistas, panorama*; **kanteti** — *cantarolar*; **kantaĉi** — *"berrar"*; **latrino** — *latrina*; **proponi** — *oferecer, propor*; **inklina** — *disposto, inclinado*; **rondiri** — *voltear, circular*; **plebano** —

plebeu; **fumanto —** *fumante*; **kamiono —** *caminhão*; **senpage —** *de graça*; **vilaĝo —** *aldeia, vila*; **sutano —** *sotaina*; **lernejo —** *escola*; **dekstra —** *direita*; **adorejo —** *santuário*; **kapelo —** *capela*; **elmeti —** *expor, mostrar*; **taksio —** *táxi;* **fresko —** *fresco (arq.)*; **tavolo —** *camada, lençol (de água)*; **gajiĝi —** *alegrar-se*; **enmeti —** *introduzir, inserir*; **ornami —** *enfeitar, adornar*; **kapuĉo —** *capuz*; **pateno —** *pátina, vaso sagrado*; **heligi —** *iluminar, aclarar*; **stando —** *mostrador de mercadorias*; **demeti —** *depor, tirar*; **kutimi —** *ter o costume de*; **deflui —** *sair (água)*; **havigi —** *arranjar, obter*; **enhavi —** *conter, encerrar*; **belega —** *sublime, soberbo*; **talaro —** *beca, toga, casula*; **monako —** *monge*; **ŝpruci —** *jorrar, esguichar*; **atesti —** *atestar, testemunhar*; **ekkoni —** *discernir, distinguir*; **lumigi —** *iluminar, acender (a luz)*; **pedelo —** *bedel, esbirro*; **pastro —** *clérigo, padre;* **baziĝi —** *basear-se, apoiar-se*; **altaro —** *altar;* **fidomo —** *casa suspeita*; **stacio —** *estação, posto*; **rapidi —** *apressar-se*; **rapide —** *com rapidez*; **pisejo —** *mictório, W. C. (p/homens)*; **tunelo —** *túnel*; **juĝejo —** *tribunal*; **avenuo —** *avenida*; **kaŝilo —** *disfarce*; **amisto —** *galã (de teatro)*; **transe —** *do outro lado*; **rapida —** *rápido*; **polico —** *polícia*; **domego —** *sobrado*; **almozo —** *esmola*; **trairi —** *atravessar*; **kadro —** *moldura, quadro*; **firma —** *firme, sólido, teso*; **estri —** *chefiar, comandar*; **trapasi —** *atravessar*; **baseno —** *bacia, lago (de jardim);* **stari —** *estar de pé*; **tombo —** *tumba, jazigo*; **ĉefa —** *básico, principal*; **preĝi —** *orar, rezar*; **trans —** *além de;* **volbo —** *arcada, abóbada*; **abato —** *abade, vigário*; **ĉiama —** *constante, eterno*; **oferi —** *sacrificar, imolar*; **afiŝo —** *cartaz, edital*; **nutri —** *alimentar, nutrir*; **ŝildo —** *escudo, tabuleta*; **ŝteli —** *furtar, gatunar*; **pendi —** *pender, estar suspenso*; **krado —** *grade*; **verki —** *compor, escrever (lit.)*; **kasko —** *capacete*; **ŝirmi —** *abrigar, proteger*; **vigla —** *ágil, animado, vivo*; **krano —** *torneira*; **varti —** *cuidar (de uma criança);* **bapti —** *batizar*; **glita —** *escorregadio*; **rando —** *borda, beira, extremidade*; **flegi —** *cuidar, zelar, tratar*; **gliti —** *escorregar, deslizar*; **kupeo —** *compartimento*; **bieno —** *fazenda*; **ŝoseo —** *rodovia, meio-da-rua*; **banko —** *banco (fin.)*; **benko —** *banco, assento*; **borso —** *bolsa (fin.)*; **parko —** *parque*; **hasto —** *pressa, precipitação*; **hejmo —** *casa, lar, domicílio*; **hejme —** *em casa*; **rondo —** *círculo, roda*; **ronda —** *circular*; **lanta —** *devagar*; **plebo —** *plebe, vulgo*; **amaso —** *multidão, montão*; **kosti —** *custar, importar em*; **kraĉi —** *cuspir*; **ruboj —** *escombros, entulhos*; **fonto —** *fonte*; **halti —** *parar*; **halto —** *ponto, parada*; **balai —** *varrer*; **krom —** *além de, a não ser*; **flui —** *correr (líquido)*; **navo —** *nave (igreja)*; **bazo —** *base, fundamento*; **peri —** *mediar, intervir*; **niĉo —** *nicho (igreja)*; **ĝeni —** *molestar, importunar*; **bazi —** *basear, fundamentar*; **bari —** *interceptar (passagem)*; **ŝovi —** *empurrar (deslizando)*; **papo —** *papa*; **lezi —** *lesar (med.), ferir*; **gaso —** *gás;* **urbo —** *cidade*; **pisi —** *urinar*; **trae —** *de lado a lado*; **aleo —** *aléia, avenida larga*; **domo —** *casa, habitação*; **ĝui —** *gozar, desfrutar*; **tra —** *através de, por*; **ĝis —** *até, até que*

43. ANONCILOJ KAJ SURSKRIBOJ — *ANÚNCIOS E INSCRIÇÕES*

ESPERANTO PAROLATA! — FALA-SE ESPERANTO!

BONVOLU PORTI LA VERDAN STELON SUR VIA JAKO!
PORTU ĈIAM LA VERDAN STELON SUR VIA JAKO!
BONVOLU PAGI VIAN ESPERANTAN JARKOTIZON!

GARDU VIN KONTRAŬ LA HUNDOJ — CUIDADO COM OS CÃES!

Bonvolu frapi kaj eniri!
Queira bater e entrar!

Oficejo por trovitaĵoj
Agência de objetos achados

Oficejo por perditaĵoj
Agência de objetos perdidos

HALTADO MARPERMESATA!
ESTACIONAMENTO PROIBIDO

NE TUŜU LA OBJEKTOJN!
Não toque nos objetos!

KRAĈAĴO MALPERMESATA!
Proibido cuspir!

GARDU VIN KONTRAŬ KARTFRIPONISTO!
CUIDADO COM OS TRAPACEIROS!

Eniro malpermesata!
Entrada proibida!

Eliro malpermesata
Saída proibida!

GARDU VIN KONTRAŬ POŜŜTELISTOJ!
CUIDADO COM OS BATEDORES DE CARTEIRAS!

Lernejo	**Skribejo**	**Hospitalo**	**Aerhaveno**	**Kafejo**
Escola	Escritório	Hospital	Aeroporto	Café

Veturilstacio	**Malliberejo**	**Mortintejo**	**Horloĝejo**
Rodoviária	Prisão	Necrópole	Relojoaria

Plendoficejo	**Informoficejo**	**Vojaĝoficejo**
Agência de Reclamações	Agência de Informações	Agência de Viagem

ENIREJO	**ELIREJO**	**FERMITA**	**MALFERMITA**	**PUŜU!**	**TIRU!**
ENTRADA	SAÍDA	FECHADO	ABERTO	EMPURRE!	PUXE!

Sanigejo	**Tombejo**	**Kadavrejo**	**Kuracejo**	**Malsanulejo**
Sanatório	Cemitério	Necrotério	Casa de Saúde	Enfermaria

NECESEJO — PRIVADA, WC | **PISEJO** — MICTÓRIO, W.C

Akceptejo	**Biletvendejo**	**Pordistejo**	**Kinejo**	**Atendejo**
Sala de Recepção	Bilheteria	Portaria	Cinema	Sala de Espera

KUPEO POR FUMANTOJ — COMPARTIMENTO PARA FUMANTES

VOJO FERMITA	**TRANSIREJO**	**VOJO RIPARATA**	**LANTE!**
ESTRADA FECHADA	PASSAGEM	ESTRADA EM CONSERTO	DEVAGAR!

UNUDIREKTA STRATO	**DANĜERA KURBO**	**SENELIREJO**	**UNUDIREKTA STRATO**
MÃO ÚNICA	CURVA PERIGOSA	BECO SEM SAÍDA	MÃO ÚNICA

Busa haltejo	**Taksia haltejo**	**Veturila haltejo**
Parada de ônibus	Parada de táxi	Parada de veículos

Eliru!	**Libera!**	**Rezervita!**	**Neokupita!**	**Okupita!**	**Eniru!**
Saia!	Livre!	Reservado!	Desimpedido!	Ocupado!	Entre!

LUIGOTAJ DOMOJ — ALUGAM-SE CASAS
DOMOJ VENDOTAJ — VENDEM-SE CASAS

SAVSTACIO **— POSTO DE SALVAMENTO**
BUSA STACIO **— ESTAÇAO DE ÔNIBUS**

Dekstren!	**Maldekstren!**	**Supren!**	**Malsupren!**
Para a direita!	Para a esquerda!	Para cima!	Para baixo!

ĈEFA TRAIREJO — TRAVESSIA PRINCIPAL
REKTE ANTAŬEN! — SIGA EM FRENTE!

ĈIAM MALDEKSTREN!
SEMPRE PARA A ESQUERDA!

ĈIAM DEKSTREN!
SEMPRE PARA A DIREITA!

VESTO BROSENDA - LEGENDAJ LIBROJ - IRENDA VOJO - PAGENDA
SUMO - LEGENDA ANONCO - FARENDA LABORO - KOTIZO PAGENDA

Parolu mallaŭte — Fale baixo! | **Parolu laŭte —** Fale alto!

Rezulto celenda — Vorto direnda — Lumo estingenda — Strato irenda

Fajrestingilo — Extintor de Incêndio | **Malseka Pentraĵo —** Tinta Fresca

SENPAGA ENLASO — ENTRADA GRATUITA
ENIRO PERMESATA — ENTRADA FRANCA

KALKULU ĜUSTE! — CONTE CERTO!
FUMADO NELICITA — PROIBIDO FUMAR

RUBO FORPORTENDA — LETERO SKRIBENDA — DATO MEMORENDA

Telefonĉelo — Cabina telefônica / **Silentu!** — Silêncio!

Tolaĵlavejo — Lavandaria **Juvelisto** — Joalheiro **Panejo** — Padaria

Mortulejo — Necrotério **Manĝejo —** Refeitório **Judejo —** Gueto

Bildgalerio — Galeria de artes / **Beligejo** — Salão de beleza

PUBLIKAJ INTERRILATOJ — RELAÇÕES PÚBLICAS

Flughaveno — Aeroporto / **Plektobarilo** — Cerca / **Doganejo** — Alfândega

Modelo Imitenda — Eraro Evitenda — Arbo Faligenda — Peto Rifuzenda

ĈIO SUR LA TABLO ESTAS LERNENDA

Monŝanĝejo — Casa de câmbio / **Fajralarmilo —** Alarme contra incêndio

Kliniĝu! — Curve-se! / **Sidiĝu**! — Sente-se! / **Stariĝu**! — Levante-se!

Rezulto celenda — Vorto direnda — Lumo estingenda — Strato irenda

Fajrestingilo — Extintor de Incêndio / **Malseka Pentraĵo —** Tinta Fresca

Fluanta Akvo! — Água corrente! / **Trinkebla Akvo! —** Água potável!

ANTAŬ POSTENO — POSTO AVANÇADO / **LANDLIMO** — FRONTEIRA

Pakaĵfako — Seção de bagagens / **Provizejo** — Depósito de víveres

NELICITA ENIRO! — ENTRADA ILÍCITA!
NELICITA ELIRO! — SAÍDA ILÍCITA!

DANĜERO! — PERIGO! / **PAFEJO! —** STAND DE TIRO!

LEVPONTO — PONTE ELEVADIÇA

Tablo rezervita — Mesa reservada | **Poŝtoficejo** — Correios

Kraĉujo — Escarradeira | **Librovendejo** — Livraria

Fumejo — Sala de fumantes

Domzorgisto — Zelador

ĈU LA KALKULO ESTAS ĜUSTA? — A CONTA ESTÁ CERTA?

"NE ĈIO LERNENDA ESTAS LERNINDA"

ĜIS REVIDO! — ATÉ A VISTA!

44. INFORMOJ PRI LA VOJO — *INFORMAÇÕES DO CAMINHO*

1. Pardonu, sinjoro, ĉu mi povas peti de vi informon? — *Perdão, senhor, posso pedir-lhe uma informação?*
2. Volonte, kion vi deziras? — *À vontade, o que você deseja?*
3. Ĉu vi povas diri al mi, kien mi devas direkti min? — *Pode dizer-me para onde devo me dirigir?*
4. El tiuj ĉi tri vojoj mi ne scias kiun mi devas sekvi — *Destas três estradas não sei qual devo tomar*
5. Kiu estas la plej proksima vojo al la aerhaveno? — *Qual é o caminho mais próximo para o aeroporto?*

6. Kiu estas la plej proksima vojo al la stacidomo? — *Qual é o caminho mais próximo para a estação?*
7. Senkulpigu min, se mi petas vin denove ripeti — *Desculpe-me se lhe faço repetir uma vez mais*
8. Ĉu vi bonvolus prunti al mi tiun gvidlibron? — *Você teria a bondade de emprestar-me esse guia?*
9. Kaj de tie, kien mi iros? — *E de lá, para onde eu irei?*
10. Vi certe trovos iun, kiu montros al vi la vojon — *Você certamente encontrará alguém, que lhe mostrará o caminho*

11. Iru ĉiam rekte antaŭen laŭlonge de la strato — *Vá direto para a frente ao longo da rua*
12. Ĉu mi estas sur la vojo, kiu kondukas al... ? — *Estou no caminho que vai a... ?*
13. Ho, jes! Sed vi iras en la malĝusta direkto[66] — *Ho, sim! Mas você vai em direção errada*
14. Mi ne scias la vojon; vi montros ĝin al mi — *Não sei o caminho; você me ensinará*
15. Mi tamen kredas, ke mi sekvis la bonan vojon — *Creio, entretanto, ter seguido o caminho certo*

16. Li konsilis al mi iri laŭ tia kaj tia vojo — *Ele me aconselhou seguir tal e tal caminho*
17. Iru dekstren tra la strato apud tiu fontano — *Vá pela direita por esta rua perto daquela fonte*
18. Tiam mi piediros. Atentu zorge pri la pakaĵo — *Então eu irei a pé. Tenha cuidado com a bagagem*
19. Ĉu estas rekta buslinio ĝis la urbo-centro? — *Há linha de ônibus direta até a cidade?*
20. Tiam mi eble havos penon por trovi lian loĝejon — *Então terei possivelmente trabalho para encontrar a residência dele*

21. La vojo estas longa je kvindek kilometroj — *A estrada tem uma distância de cinquenta quilômetros*
22. Sur alia flanko, tuj ĉirkaŭ la angulo — *Do outro lado, logo ao lado da esquina*
23. Mi sekvos la vojon, kiun vi montros al mi — *Seguirei o caminho que você me indicará*
24. Li loĝis en tiu tempo apud la strato... — *Ele morava nesse tempo perto da rua...*
25. Kiu buso veturas de tie al la strato... ? — *Qual ônibus vai daqui à rua... ?*

26. Sekvu la unuan maldekstran stratangulo — *Tome a primeira esquina à esquerda*
27. Kia estas la koloro de la buso? — *Qual é a cor do ônibus?*
28. Ĉu mi estas ankoraŭ malproksime de... ? — *Estou ainda distante de... ?*
29. La vojaĝantoj venos trans la placon... ?— *Os viajantes virão via praça... ?*
30. Sinceran dankon pro via afabla sciigo — *Sinceros agradecimentos pela gentil informação*

31. La strato estas larĝa je dudek metroj — *A rua tem vinte metros de largura*
32. Kiu estas tiu urbo en la malproksimo? — *Qual é aquela cidade ao longe?*
33. La vojo estas longa kvar kilometroj — *O caminho tem quatro quilômetros de distância*
34. Ĝis la plej proksima stratkruciĝo! — *Até a mais próxima encruzilhada!*
35. Vi devas iri ĝis la fino de la strato — *Você deve ir até ao fim da rua*

36. Venu ĉiam laŭlonge de tiu strato — *Venha sempre ao longo dessa rua*
37. Al kiu mi devas adresi demandon? — *A quem devo dirigir a pergunta?*
38. Vi devas reiri mallongan distancon — *Você deve voltar um bom pedaço*
39. Mi devas reiri mallongan distancon — *Eu devo voltar um bom pedaço*

40. Estas apenaŭ du minutojn de ĉi tie — *É apenas dois minutos daqui*

41. Poste la tria strato dekstre — *Depois da terceira rua à direita*
42. Kiu estas tiu granda strato? — *Que grande rua*

[66] *Não se deve confundir "**certa**" com "**ĝusta**" que significa **certo**, **seguro**, **indubitável**. **La ĝusta homo en la ĝusta loko**, o homem certo para o lugar certo; **La certa homo en la certa loko**, seria: um certo homem para um certo lugar, i.é, para um lugar qualquer, indefinido.*

é aquela?
43. Ĉu mi estas sur la ĝusta vojo? — *Estou no caminho certo?*
44. Estas malproksime de tie ĉi — *É longe daqui*
45. Kiom malproksime estas ĝis tie? — *Qual é a distância daqui até lá?*

46. Tiu ĉi strato iras rekte al... — *Esta rua vai diretamente a...*
47. Ĉe la alia flanko de la strato — *Do outro lado da rua*
48. Ne estas malproksime de tie — *Não fica longe de lá*
49. Ĉu tiu ĉi estas la vo jo al... ? — *É este o caminho para... ?*
50. Kian vojon vi iru, mi ne scias — *Que caminho você deva seguir, não sei*

51. Kiamaniere mi povas atingi... ? — *Como posso chegar à... ?*
52. Ĉu tiu strato kondukas al... ? — *Essa rua dá para... ?*
53. Bonvolu montri al ni la vojon — *Queira mostrar-nos o caminho*
54. Mi ne estas certa pri la vojo — *Não estou certo do caminho*
55. Veturu per buso aŭ per tramo — *Vá de ônibus ou de bonde*

56. Kiel mi venos al la urbo? — *Como virei à cidade?*
57. Vi venos al la urbo per buso — *Você virá à cidade de ônibus*
58. En kiu direkto mi devas iri? — *Em qual direção devo ir?*
59. Ĉu estas ankoraŭ malproksime? — *Está longe ainda?*
60. Koran dankon pro via komplezo — *Muito obrigado pela fineza*

61. Mi iros kun mia edzino — *Irei com a minha esposa*
62. Apud la flughavena poŝtejo — *Perto do correio do aeroporto*
63. Ĉu vi foriras ĉe mia alveno? — *V. vai sair à minha chegada?*
64. Kie estas la taksia haltejo? — *Onde fica o ponto de táxi?*
65. Ĉu amuza vojaĝo aŭ resaniĝo? — *Viagem de recreio ou tratamento?*

66. Mi ne scias ĉu li venos — *Não sei se ele virá*
67. Poste la dua strato dekstre — *Depois da segunda rua à direita*
68. Mi estas sur la ĝusta vojo — *Estou no caminho certo*
69. Mi mem estas fremda ĉi tie — *Eu mesmo sou estrangeiro aqui*
70. En kiu kvartalo ĝi estas? — *Em que quarteirão fica?*

71. Ĝis la fino de la strato — *Até ao fim da rua*
72. Nur kvin minutojn piede — *Somente cinco minutos a pé*
73. Estas proksime de tie ĉi — *É bem perto daqui*
74. Kiu strato estas tiu ĉi? — *Que rua é esta?*
75. La vojo iras ĉiam supren — *O caminho vai sempre para cima*

76. Ĉu vi konas Sinjoron... ? — *Você conhece o senhor... ?*
77. Kiel mi venos al la...? — *De que modo eu virei à..?*
78. Vi povas eniri la buson — *Você pode entrar no ônibus*
79. Restu ĉiam maldekstre — *Permaneça sempre à esquerda*
80. Tie la vojo disduiĝas — *Ali o caminho se divide em dois*

81. Ni iru ĉi tiun vojon! — *Vamo-nos por este caminho!*
82. Estas necese aliri... — *É necessário dirigir-se...*
83. Kiom longa la distanco? — *Qual é a distância?*
84. Vi devas multe marŝi — *Você deve andar muito*
85. Turnu vin (mal)dekstren — *Vire para a (esquerda) direita*

86. Demandu policiston! — *Pergunte a um policial!*
87. Demandu tie denove! — *Pergunte ali novamente!*
88. Turnu vin dekstren! — *Dobre para a direita!*
89. Kien vi volas iri? — *Aonde você quer ir?*
90. Veturu per tramo! — *Viaje de bonde!*

91. De kie vi devenas? — *Você vem de onde?*
92. Mi devenas de... — *Sou de...*
93. Kia alta monto! — *Que monte alto!*
94. Aperta, fermita — *Aberto, fechado*
95. Mi misiris — *Errei o caminho*

Nota 19.

Usamos **kv** para transcrever **qu** português, que também aparece nas línguas neolatinas e inglesa.

VEJAMOS O GRUPO **KV** EM ESPERANTO

trankvileco — tranquilidade
akvarelo — aquarela
ekvatoro — equador
ekvinoksio — equinócio
kvadrato — quadrado
kvalito — qualidade
kvartalo — quarteirão
kvieta — quieto
kvitanco — quitação
kvoto — quota
rekviemo — réquiem

trankvila — tranquilo
ekvacio — equação (mat.)
ekvilibro — equilíbrio
ekvalento — equivalente (mat.)
kvadrilo — quadrilha
kvanto — quantidade
kvereli — querelar
kvinteto — quinteto
kvociento — quociente
likvidi — liquidar
relikvo — relíquia

Continua na página 148

45. ĈE LA POŜTOFICEJO — *NOS CORREIOS*

1. Kiom kostas telegramo ĝis dudek vortoj enlande kaj alilande, tio estas, al Usono kaj Eŭropo? — *Quanto custa um telegrama até vinte palavras dentro e fora do país, isto é, para os EE.UU. e Europa?*
2. Kiom kostas paketo ĝis du kilogramoj kaj letero ĝis dudek gramoj enlande kaj eksterlande? — *Em quanto fica um pacote até dois quilos e uma carta até vinte gramas dentro e fora do país?*
3. Ĉu vi volas noti adreson mian, por sendi al mi la respondon tuj kiam vi ricevos ĝin? — *Quer tomar nota do meu endereço para mandar-me a resposta logo que você recebê-la?*
4. Montru al mi la giĉeton, kie estas liverataj la leteroj adresitaj poŝtrestante — *Mostre-me o guichê onde são entregues as cartas endereçadas à posta restante*
5. Ĉu vi bonvolus rapide kuri por porti tiun leteron al la centra poŝtoficejo? — *Quer ter a fineza de ir depressa e pôr esta carta no correio central?*

6. Ĉu vi povus sendi specialan senditon de la oficejo plej proksima al tiu loko? — *Você pode mandar um mensageiro especial do escritório mais próximo a esse lugar?*
7. Se aliaj leteroj venos, bonvolu noti, ke oni sendu ilin al la jena adreso... — *Se chegarem outras cartas, queira tomar nota e enviá-las para o seguinte endereço...*
8. Je kioma horo okazas la lasta leterpreno por (alilando) fremdlando? — *A que horas é a última coleta de cartas para o estrangeiro?*
9. Mi metas la leteron en la koverton kaj sur ĝi mi skribas la adreson — *Ponho a carta no envelope e escrevo o endereço*
10. Komerca aviadilo alportis leterojn, monsendaĵojn kaj paketojn — *O avião comercial trouxe cartas, remessa em dinheiro e pacotes*

11. Pro manko de pasporto, mi povas montri al vi kelkajn leterojn — *Por falta de passaporte, posso mostrar-lhe algumas cartas*
12. Ĉu vi volas sendi la librojn per poŝto en registrita paketo? — *Você quer enviar os livros pelo correio em pacote registrado?*
13. Jes, tre volonte — *Sim, com muito gosto*
14. Jen la adreso — *Olhe aqui o endereço*
15. Ĉu mi povas afranki la respondon? — *Posso franquear a resposta?*
16. Ĉu estas ankoraŭ ĝustatempe por la vespera forsendo? — *Há ainda tempo para a remessa da tarde?*
17. Bonvolu diri al mi, mi petas, kie estas la poŝtoficejo — *Tenha a bondade de dizer-me onde ficam os correios*
18. Vi devas pagi punpagon — *Você deve pagar multa*
19. Donu al mi kelkajn poŝtmarkojn uzeblajn en tiu ĉi urbo — *Dê-me alguns selos para o interior desta cidade*
20. Mi havas por vi poŝtpaketon kaj leterojn nea-frankitajn — *Tenho para você uma encomenda postal e cartas não franqueadas*

21. Ĉu mi ne povas adresi mian depeŝon telegra-frestante? — *Posso endereçar meu telegrama para a posta-restante?*
22. Bonvolu pruntedoni al mi sigelvakson kaj sigelilon — *Queira me dar lacre e um sinete*
23. Mi deziras ekspedi telegramon kun pagita respondo — *Desejo expedir um telegrama com resposta paga*
24. Kioma estas la takso por depeŝo el dudek vortoj? — *Qual é a taxa para um telegrama de vinte palavras?*
25. Ĝis kioma horo la poŝtoficejo estas malfermi-ta? — *Até que horas o correio está aberto?*

26. Vi povas sendi aerleterojn aŭ telegrafi al ili — *V. pode enviar cartas por via aérea ou telegrafar para eles*
27. La koverto devas resti malfermita ĉe presaĵoj — *O envelope deve ficar aberto junto aos impressos*
28. Kiom kostas telegramo ĝis dek vortoj enlan-de? — *Em quanto fica um telegrama até dez pala-vras para dentro do país?*
29. Bonvolu registri tiun leteron por eksterlando — *Queira registrar essa carta para o exterior*
30. Kie estas la plej proksima ĉefpoŝtejo? — *Onde fica o correio central mais próximo?*

31. Ĉu estas ĉi tie poŝtrestantaj leteroj por mi? — *Há cartas na posta-restante para mim?*
32. Alikaze la ricevonto devas pagi punafrankon — *Caso contrário o destinatário deve pagar multa*
33. La sendaĵoj estos disdonitaj morgaŭ matene — *As remessas serão distribuídas amanhã pela manhã*
34. Je kioma horo ĝi estas aperta? — *A que horas está aberto?*

35. Je kioma horo okazas la unua leterdisdonado? — *A que horas começa a primeira distribuição de cartas?*

36. Poŝtĉekoj devas esti skribitaj per inko — *Cheques postais devem ser escritos a tinta*
37. Je kioma horo okazas alia poŝtlivero? — *A que horas teremos outra entrega?*
38. Kie troviĝas la poŝtoficejo, mi petas? — *Onde ficam os correios, por favor?*
39. Kiom kostas la afranko por Brazilo? — *Em quanto fica a franquia postal para o Brasil?*
40. Kiom da tempo bezonos la telegramo? — *Quanto tempo demora o telegrama?*

41. Ĉu vi akceptas fari la monsendojn? — *Você aceita remessa em dinheiro?*
42. Kiom estas la poŝtkosto al Brazilo? — *Em quanto fica a franquia postal para o Brasil?*
43. Kiom kostas letero ĝis 20 gramoj? — *Quanto custa uma carta até 20 gramas?*
44. Mi volas afranki tiun leteron — *Quero franquear essa carta*
45. Kalkulu, kiom da vortoj ĝi entenas — *Veja quantas palavras há*
46. Vi forgesis indiki la sendinton — *Você se esqueceu de indicar o remetente*
47. Kiu alportas la monsendaĵon? — *Quem leva a remessa de dinheiro?*
48. Ĝi estas nesufiĉe afrankita — *Está com insuficiência de selo*
49. Kie estas la poŝtoficejo? — *Onde fica o correio?*
50. Vi povas sendu rapidleteron — *Você pode enviar uma carta expressa*

51. Letero skribita kun hasto — *Carta escrita às pressas*
52. Sur kiu loko de la strato? — *Em que (lugar) lado da rua?*
53. Ĝis kia pezo oni estas rajtigita? — *Até que peso tem-se direito?*
54. Kion mi povus elstreki? — *O que posso suprimir?*
55. Donu al mi mandaton da... — *Dê-me uma ordem de pagamento de...*

56. Mi ne povas vin helpi — *Não posso ajudá-lo*
57. Iru al giĉeto kvin! — *Vá ao guichê cinco!*
58. Per aviadilo! Urĝe! — *De avião! Com urgência!*
59. Mi tre dankas vin! — *Agradeço-lhe muito!*
60. Nedankinde, sinjoro — *Não há de que, senhor*

Lia Eminenta Moŝto — *Sua Eminência*; **valoraj sendaĵoj —** *remessa de valor*; **afranki leterojn —** *selar cartas*; **Ekscelenca Moŝto —** *Sua Excelência*; **globpinta plumo —** *esferográfica;* **poŝtĉeka konto —** *conta-corrente postal;* **ekspresletero —** *carta expressa*; **pagi monpagon —** *pagar multa*; **leterportisto —** *estafeta*; **leterkovrilo —** *sobrecarta*; **monsendaĵo —** *remessa de dinheiro*; **ekmateniĝi —** *alvorecer, amanhecer*; **surskribi —** *inscrever, sobrescrever*; **banderolo —** *cinta, tira (de papel)*; **subskribi —** *assinar, sublinhar*; **preseraro —** *erro de impressão*; **ĉina inko —** *tinta nanquim;* **adreslibro —** *livro de endereço*; **leterkesto —** *caixa postal*; **etikedo —** *rótulo;* **rondpinta plumo** — *esferográfica;* **sigeli leterojn** — *lacrar cartas;* **poŝtmarko de...** — *selo de... ;* **nete transskribi** — *passar a limpo;* **kontrafi repago** — *pelo reembolso;* **randkvitanci** — *passar recibo à margem;* **en banderolo** — *em remessa cintada;* **poŝta paketo** — *encomenda postal;* **kvitancmarko** — *selo de recibo;* **afrankmaŝino** — *máquina de selar;* **valorletero** — *carta de valor declarado;* **skribotablo —** *mesa para escrever*; **kvitancilo —** *recibo (fórmula)*; **stratkarto —** *guia da cidade*; **presrubando —** *fita telegráfica;* **mara poŝto —** *correio marítimo*; **fontoplumo —** *caneta-tinteiro*; **ĉiumaniere —** *de todos os modos*; **krajoningo —** *lapiseira (tubo)*; **skrapileto —** *raspador*; **krajonujo —** *lapiseira (caixa)*; **poŝtkosto —** *franquia postal*; **poŝtkarto —** *cartão postal;* **bildkarto —** *cartão postal*; **agmaniero —** *modo de agir*; **kvitanci —** *dar ou passar recibo*; **adresaro —** *livro de endereço*; **kvitanco —** *quitação, recibo*; **poŝtĉeko —** *cheque postal*; **presaĵoj —** *impressos*; **afranki —** *franquear, selar*; **alporti —** *levar, trazer*; **resendi —** *mandar de volta*; **afranko —** *franquia, selagem*; **maniero —** *forma, maneira*; **mandato —** *ordem de pagamento*; **inkujo —** *tinteiro*; **levilo —** *alavanca*; **esti presata —** *estar no prelo*; **poŝtmandato —** *vale postal*; **kiamaniere? —** *de que modo?*; **kablodepeŝo —** *cabograma*; **poŝtranĉilo —** *canivete*; **stampi —** *carimbar*; **oblato —** *obreia*; **letereto —** *bilhete*; **poŝtisto —** *servidor postal*; **koverto —** *envelope*; **gumtolo —** *entretela*; **krajono —** *lápis*; **ŝnureto —** *barbante, cordão*; **sendito —** *mensageiro*; **rubando —** *fita, tira*; **giĉeto —** *guichê*; **adresi —** *endereçar*; **rando —** *aba, borda, beira* [67] ; **klavo —** *chave, tecla*; **vualo —** *manto, véu*; **plumo —** *pena*; **urĝi —** *ser urgente*; **farbo —** *tinta (para pintar);* **inko —** *tinta (para escrever)*; **presi —** *imprimir*; **paki —** *empacotar*; **pako —** *pacote;* **forstreki** — *apagar, riscar;* **telegramo** — *telegrama;* **dresanto** — *expedidor;* **substreki** — *sublinhar;* **sigelvakso** — *lacre;* **adresato** — *destinatário;* **subskribo** — *assinatura;* **aerpoŝto** — *mala aérea;* **pakaĵeto** — *embrulho;* **leteristo** — *carteiro;* **afrankite** — *franqueado;* **vakstolo** — *encerado;* **stampilo** — *carimbo;* **sigelilo** — *sinete;* **poŝtmarko** — *selo*

[67] ***Rando*** *traduz-se por: aba, borda, beira, boca, extremidade, margem, barra, bocal, auréola (de calça, copo, poço, vestido, chapéu, peça de pano, etc.);* ***skribilo*** *é tudo que serve para escrever como: pena, lápis, caneta, giz, etc.;* ***por eksterlando****, para o estrangeiro;* ***enpoŝtigi leteron****, postar uma carta;* ***internacia poŝtunuiĝo****, união postal universal;* ***poŝtaĵoj****, correspondências (em geral);* ***por la enlando****, para dentro do país;* ***poŝtrestanta fako****, seção de posta-restante;* ***randkvitanci****, assinar recibo à margem;* ***tolo****, pano (de linho);* ***laĉo****, cordel, cordão;* ***ĉapo****, boné, boina, barrete, gorro.*

46. **IRI KAJ REVENI** — *IR E VIR*

1. Morgaŭ matene mi iros al domo de miaj amikoj — *Amanhã de manhã irei à casa de meus amigos*
2. Ĉu vi volas ke ni transiru vojeton? — *Você quer que atravessemos o atalho?*
3. Mi irus al Rio, se mi havus tempon — *Eu iria ao Rio, se eu tivesse tempo*
4. Mi plezure irus hejmen pli frue — *Gostaria de ir cedo para casa*
5. Ni faros viziton al via familio — *Faremos uma visita à sua família*

6. Mi kredas, ke ŝi iris hejmen — *Creio que ela foi para casa*
7. Mi foriros; jam estas tempo — *Irei embora; já são horas*
8. Mi tien iros dufoje semajne — *Vou lá duas vezes por semana*
9. Mi demandis lin, ĉu li iros — *Perguntei-lhe se ele ia*
10. Mi iros al kinejo morgaŭ vespere — *Irei ao cinema amanhã de tarde*

11. Mi permesas al vi iri tien — *Permito-lhe que vá lá*
12. Kiam vi revenis el Parizo? — *Quando você voltou de Paris?*
13. Iru tuj, tempo estas mono — *Vá logo, tempo é dinheiro*
14. De kie vi venas? — *De onde você vem?*
15. Mi venis de la domo de... — *Vim da casa de...*

16. Ĉu mi povas iri internen? — *Posso ir lá dentro?*
17. Eble mi iros al Germanujo — *Irei talvez à Alemanha*
18. Ĉu vi volas veni kun mi? — *Você quer vir comigo?*
19. Mi foriros morgaŭ matene — *Partirei amanhã de manhã*
20. Ĉu vi volas, ke mi iru? — *Você quer que eu vá?*

21. Li foriris sen diri ion [68] — *Ele se foi sem dizer nada*
22. Mi devus iri al Brazilo — *Eu devia ir ao Brasil*
23. Estas necese (veni) iri — *É necessário (vir) ir*
24. Foje, kiam mi promenis — *Uma vez, quando eu passeava*

25. Ĉu vi iras ien? Nenien — *Você vai a alguma parte? A nenhuma parte*
26. Morgaŭ ni estos hejme — *Estaremos em casa amanhã*
27. Mi devas reveni hejmen — *Devo voltar para casa*
28. Ni iru unue al la kinejo — *Vamos antes ao cinema*
29. Ni transiru la straton — *Atravessemos a rua*
30. Mi iros kiam li venos — *Irei quando ele vier*

31. Li iris tien kaj reen — *Ele ia para lá e para cá*
32. Estas dece (iri) veni — *É conveniente (ir) vir*
33. Mi venas el via hejmo — *Venho de sua casa*
34. Ni vizitu sinjoron... — *Vamos visitar o senhor...*
35. Envenigu ŝin, mi petas — *Mande-a entrar, por favor*

36. Elirigu lin, mi petas — *Mande-o sair, por favor*
37. Mi volas ke vi venu — *Quero que você venha*
38. Vi marŝas tre rapide — *Você anda muito depressa*
39. Mi iros al teatro — *Vou ao teatro*
40. Mi iros al aerhaveno — *Ia ao aeroporto*

41. Mi intencas tien iri — *Tenciono ir lá*
42. Ni revenos je la oka — *Voltaremos às oito*
43. Venigu lin, mi petas — *Mande-o vir, por favor*
44. Ni iras nun al kinejo — *Vamos ao cinema agora*
45. Venu kiam vi povos — *Venha quando puder*

46. Kien vi volas iri? — *Aonde você quer ir?*
47. Mi volas hejmeniri — *Quero ir para casa*
48. Ĉu ŝi iros kun vi? — *Ela irá com você?*
49. Li foriris rapide — *Ele foi-se depressa*
50. Mi venos je lundo — *Virei na segunda-feira*

51. Kien li veturis? — *Para onde ele viajou?*
52. Estas konvene iri — *É conveniente ir*
53. Ni malsupreniru — *Vamos descer*
54. Ne iru antaŭen! — *Não vá adiante!*
55. Li veturis tien — *Ele viajou para lá*

56. Bonvolu rapidi! — *Queira apressar-se!*
57. Li iras returnen — *Ele vai de volta*
58. Vi anase paŝas — *Você caminha como um pato*
59. Mi tuj revenos — *Venho daqui a pouco*
60. Mi iros kun vi — *Irei com você*

61. Estas necese eliri — *É necessário sair*
62. Mi venos lundon [69] — *Virei na segunda-feira*
63. Ni iru tien ĉi — *Vamos por aqui*
64. Estas grave iri — *É importante ir*
65. Vi iras puŝate — *Vocês vão aos empurrões*

66. Mi devas rapidi — *Estou com pressa*
67. Ne foriru sen mi — *Não saia sem mim*
68. Ĉiuj ĉi tien! — *Todos para cá!*

---

[68] *De alguns anos para cá está sendo usada a preposição* ***sen*** *(sem) seguida do infinitivo.*

[69] ***Mi venos lundon****, virei na segunda-feira. Pode-se usar a preposição "****je****" para indicar tempo em vez do acusativo.* ***Mi venos dimanĉon = Mi venos je dimanĉo.***

69. Kien vi iras? — *Aonde você vai?*
70. Mi iras en la urbon — *Vou para dentro da cidade*

71. Ne iru pluen! — *Não avance!*
72. Venu apud min — *Venha para junto de mim*
73. Supreniru tuj — *Suba depressa*
74. Kien ni iros? — *Aonde iremos?*
75. Ni promenos — *Vamos dar um passeio*

76. Revenu rapide — *Volte depressa*
77. Iru tra tien — *Vá por ali*
78. Ni supreniru — *Vamos subir*
79. Foririgu lin — *Mande-o embora*
80. Mi iras tien — *Vou para lá*

81. Iru antaŭen — *Vá adiante!*
82. Venu rapide! — *Venha depressa!*
83. Nu, ni iru! — *Bem, vamos então!*
84. Mi foriros — *Vou-me embora*
85. Ni promenu! — *Vamos dar um passeio*

86. Revenu tuj! — *Volte depressa!*
87. Nepre venu! — *Venha sem falta!*
88. Ĉiuj tien! — *Todos para lá!*
89. Mi rapidas — *Eu me apresso*
90. Ni foriru! — *Vamos embora!*

91. Ni do iru! — *Vamo-nos, então!*
92. Ni iru do! — *Pois vamos!*
93. Kien iri? — *Para onde ir?*
94. Antaŭen! — *Para frente!*
95. Ni iru! — *Vamos!*

96. Rapidu! — *Apresse-se!*
97. Envenu! — *Entre!*
98. Eniru! — *Entre!*
99. Eliru! — *Saia!*
100. For! — *Fora!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

eliri nerimarkite — *sair sem ser notado*; **alveni hejmen —** *chegar a casa*; **maltrafa paŝo —** *passo em falso*; **starigi sin —** *levantar-se*; **eniri nerimarkite —** *entrar sem ser notado*; **iri al iu loko —** *ir a algum lugar*; **iri renkonte al —** *ir ao encontro de*; **preterpasanto —** *transeunte*; **malsupreniri —** *descer*; **piediranto —** *pedestre*; **tra ĉi tie —** *por aqui*; **veni de (el) —** *vir de*; **esti hejme —** *estar em casa*; **sidigi sin —** *assentar-se*; **iri puŝate —** *andar aos empurrões*; **trorapidi —** *afobar-se*; **supreniri —** *subir*; **transiri —** *atravessar*; **ekforiri —** *pôr-se em marcha*; **disiri —** *apartar-se, separar-se*; **enirejo —** *entrada;* **laŭkuri —** *correr ao longo de;* **forkuri —** *azular, fugir;* **kunveni —** *reunir-se;* **krucigi —** *cruzar;* **tra tie —** *por ali;* **trairi —** *atravessar;* **el kie —** *de onde;* **al kie —** *para onde;* **de kie —** *de onde;* **antaŭeniri —** *avançar, adiantar-se;* **iri hejmen —** *ir para casa;* **hejmeniri —** *ir para casa;* **apudeniri —** *acercar-se;* **vojiranto —** *viandante;* **ekvojiri —** *pôr-se a caminho;* **duonfali —** *tropeçar;* **elirigi —** *mandar sair;* **enirigi —** *mandar entrar;* **elirejo —** *saída;* **trakuri —** *atravessar, percorrer;* **ĝis kie —** *até onde;* **ekstari —** *levantar-se;* **promeni —** *dar um passeio;* **starigi —** *levantar-se;* **alveni —** *chegar;* **elveni —** *provir;* **enveni —** *mandar entrar;* **deveni —** *vir de;* **reveni —** *voltar;* **venigi** — *mandar vir;* **kuniri** — *acompanhar;* **iri al** — *ir para;* **foriri** — *partir, ir embora;* **disiri** — *separar-se;* **irvojo** — *itinerário;* **vojiro** — *rota, trajeto;* **rapidi** — *apressar-se;* **rapida** — *apressado;* **rapide** — *depressa;* **hasti** — *apressar, acelerar;* **irigi** — *mandar ir;* **eksidi** — *assentar-se;* **sidiĝi** — *assentar-se;* **falegi** — *ruir, vir abaixo;* — **faleti** — *tropeçar;* **kuniri** — *acompanhar;* **kun mi** — *comigo;* **kun vi** — *com você;* **kun li** — *com ele;* **kun ŝi** — *com ela;* **kun ni** — *conosco;* **deiĝi** — *separar-se;* **aliri** — *dirigir-se para*

Nota 20. O grupo consonantal **ps** tem a mesma pronúncia do **ps** em português, como: eclipse, pseudo, psicose, etc.

PS = **PS** PORTUGUÊS EM ECLI**PS**E, ELI**PS**E

psikiatrio — psiquiatria
pseŭdonimo — pseudônimo
psikozo — psicose
elipso — elipse
psikologo — psicólogo
kapsulo — cápsula
pseŭda — pseudo
eklipso — eclipse

OBSERVAÇÃO 4. O grupo **ps** aparece também em inglês, francês, espanhol, italiano e alemão, principalmente em palavras de origem grega.

Nota 21. O grupo consonantal **pt** em esperanto tem a mesma pronúncia do **pt** português em: ca**pt**ar, ada**pt**ar, etc.

PT = **PT** PORTUGUÊS EM ADA**PT**AR, ADA**PT**ÁVEL

adaptebla — adaptável
bapti — batizar
manuskripto — manuscrito
adapti — adaptar
kaptaĵo — presa
kaptado — captura
kapti — captar, capturar
adaptado — adaptação

Continua na página 158

47. Promenado — *Passeio*

1. Rio estas ideala feria loko. Ĝi prezentas tre diversajn allogojn. La Sukerkonuso kaj la Savinto estas veraj mirindaĵoj — *O Rio é um local ideal para férias. Apresenta muitas atrações variadas. O Pão de Açúcar e o Cristo Redentor são verdadeiras maravilhas*
2. Ĉiuj sidlokoj estas rezervitaj por la televidantoj — *Todos os lugares estão reservados aos telespectadores*
3. Hodiaŭ mi iros promeni kun la usonaj samideaninoj — *Hoje iremos passear com as samideanas americanas*
4. Ili foriris duope, ne unuope, kiel ili venis — *Foram embora juntos, não isolados como vieram*
5. Ĉu vi vidis ion interesan en via promenado? — *Você viu alguma coisa interessante em seu passeio?*

6. Mi deziras iri al la kinejo kun la fraŭlino... — *Quero ir ao cinema com a senhorinha...*
7. Ĉu ni veturu per taksio, buso aŭ tramo? — *Vamos de táxi, ônibus ou de bonde?*
8. Ni veturu per buso — *Vamos de ônibus*
9. Estas sufiĉe da tempo por manĝi ion nun — *Temos tempo bastante para comermos alguma coisa agora*
10. Ĉu pluvos, ĉu estos sunhele, mi ja iros — *Quer chova, quer faça sol, vou mesmo*

11. Mi vidis nur la ĝirafon, ne la agution — *Vi somente a girafa, não a cotia*
12. Tie ĉi la strato estas multe trapasata — *Por aqui a rua está muito movimentada*
13. Kie oni povas renkonti sportistojn? — *Onde se pode encontrar esportistas?*
14. Oni povas renkonti ilin en la stadiono — *Pode-se encontrá-los no estádio*
15. La internaĵo de tiu preĝejo estas bela — *O interior dessa igreja é belo*

16. Ĉu vi jam decidis pri viaj ferioj [70]? — *Você já se decidiu sobre suas férias?*
17. Se ne, pensu pri Rio — *Se ainda não, pense no Rio*
18. Rapidu! ni ne havas tro da tempo — *Apressemo-nos! Não temos muito tempo*
19. Ĉu vi estas preta por la ekskurso? — *Você está pronto para a excursão?*
20. La pastro funkcias antaŭ la altaro — *O padre celebra diante do altar*

21. Ĉu vi eliros hodiaŭ vespere? — *Você sairá hoje de tarde?*
22. Jes, mi eliros ne vespere, sed matene — *Sim, sairei não à tarde, mas de manhã*
23. Mi glutas ŝin per la okuloj (fig.) — *Estou devorando-a com os olhos*
24. Promenante sur la strato, mi... — *Passeando na rua, eu...*
25. Kien ni iru, suden aŭ norden? — *Aonde vamos, para o sul ou norte?*

26. Mi eliras malgraŭ la pluvo — *Vou sair apesar da chuva*
27. Mi portas bonan pluvmantelon — *Trago uma boa capa*
28. Kial vi manĝas tiel rapide? — *Por que V. come tão depressa?*
29. En kiu direkton vi iras nun? — *Que rumo V. vai tomar agora?*
30. Verdire, mi ja ankaŭ malsatas — *Na verdade, eu, de fato, estou também com fome*

31. Ĉu vi preferas esti hejme? — *Você prefere ficar em casa?*
32. Ne, mi preferas eliri iomete — *Não, prefiro sair um pouco*
33. Haltu! ne unu paŝon plu! — *Pare! Não dê mais um passo!*
34. Pluvombrelo estos necesa — *Será preciso um guarda-chuva*
35. Vi ankaŭ bezonos galoŝojn — *Você precisará também de galochas*

36. Nu, vi amuziĝis, ĉu ne? — *Como é, você se divertiu, não?*
37. Nun ni fumu cigaredojn! — *Agora vamos fumar cigarros!*
38. Promenadi estas sanige — *Passear é salutar*
39. Ne paŝu sur la herbo! — *Não pise o gramado!*
40. Mi falas de dormemo — *Estou caindo de sono*

41. Rigardu ĉirkaŭen! — *Olhe em volta!*
42. Kien ni iru unue? — *Aonde iremos antes de tudo?*
43. Bonan promenadon! — *Bom passeio!*
44. Kiuj el vi iros? — *Quais de vocês irão?*
45. Mi ofte promenas — *Passeio muito frequentemente*

46. Estas tre ŝlime — *Está muito lodacento*
47. Malpermesita! — *Impedido!*
48. Malantaŭen! — *Para trás!*
49. Envicigu! — *Entre na fila!*
50. Haste! Malrapide! — *Depressa! Devagar!*

---

[70] *Há uma tendência para se usar* **ferii**, *gozar férias, passar férias, em vez de* **libertempi**, *assim como* **ferio** *(no singular) e* **ferioj** *(no plural) em vez de* **libertempo**. *Por exemplo:* **Kien vi iros por via ferio? Mi pensas pri Parizo.** *Aonde você irá passar suas férias? Penso em Paris.* **Kien vi iros por viaj libertempoj? Kien vi iros por via libertempo? Kien vi iros por viaj ferioj?**

trapasata strato — *rua movimentada*; **terniga pulvoro —** *pó esternuatório;* **subtera fervojo —** *linha subterrânea;* **malĝusta adreso —** *endereço errado;* **laŭvice atendi —** *fazer fila;* **poŝa ŝtelisto —** *batedor de carteiras;* **kaŭĉukaj ŝuoj —** *sapatos de borracha;* **terniga polvo —** *pó que faz espirrar;* **obei regulojn —** *obedecer às regras;* **malĝusta nomo —** *nome errado;* **sukerkonuso**[71] **—** *pão-de-açúcar;* **ĝusta adreso —** *endereço certo;* **fari decidon —** *decidir-se;* **pluvombrelo —** *guarda-chuva;* **pretigi sin —** *aprontar-se;* **kvartalestro —** *inspetor de quarteirão;* **stratkrucigo —** *cruzamento de rua;* **disflankigi —** *separar-se;* **fulmŝirmilo —** *pára-raios;* **ĝusta nomo —** *nome certo;* **decidi pri** — *deliberar a respeito de;* **vojkruciĝo** — *cruzamento de estrada;* **senokupulo** — *desocupado, vagabundo;* **la Savinto** — *o Cristo Redentor;* **ĉeffripono** — *refinado patife;* **libertempi** — *gozar férias;* **libertempo** — *férias, folga;* **kapro-mpilo** — *cassetete;* **antaŭlasta** — *penúltimo;* **piediranto** — *pedestre;* **muzelingo** — *açaimo, mordaça;* **ĉefaltaro** — *altar-mor;* **ŝarĝaŭto** — *caminhão;* **kamiono** — *caminhão;* **ekskurso** — *excursão;* **ekskursi** — *fazer uma excursão;* **malĝusta** — *incorreto, errado;* **lumgaso** — *gás de iluminação;* **mitingo** — *"meeting", comício;* **promeni** — *dar um passeio;* **pulvoro** — *pó (substância pulverizada);* **konduti** — *comportar-se, portar-se;* **konduki** — *conduzir, guiar, levar;* **domaĉo** — *choupana;* **kieesto** — *paradeiro;* **allogoj** — *atrações;* **trairejo** — *passagem;* **kunpuŝi** — *empurrar-se;* **alloga** — *atraente;* **galoŝoj** — *galochas;* **buŝumo** — *mordaça, açaimo;* **nomaro** — *lista de nomes;* **arkaĵo** — *arco (arq.);* **trairi** — *atravessar;* **ferioj** — *férias;* **polvo** — *pó, poeira*[72]; **ŝoseo** — *rodovia;* **se ne** — *se não, do contrário;* **ĝusta** — *correto, certo, exato;* **reiri** — *regressar, voltar;* **ĉerko** — *caixão de defunto;* **bufro** — *pára-choque;* **aleo** — *aléia, alameda;* **rubo** — *entulho*

[71] *"Sugar Loaf" (ing.), "Zuckerhut" (al.), "Pain de Sucre" (fr.), "Pilón de Azucar" ou "Pan de Azucar" (esp.), "**Sukerkonuso**" melhor forma que "**Sukerpano**".*

[72] ***Pulvoro**, pó, moinha (substância pulverizada); **polvo**, pó, poeira; **pulvo**, pólvora.*

48. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Mi volonte plenumis vian deziron — *Eu de bom grado cumpri o seu desejo*
2. Vi ambaŭ vin prezentu, sed unuope — *Vocês dois se apresentem, mas um a um*
3. Ju pli mi vivas, des pli mi lernas — *Quanto mais vivo, mais aprendo*
4. Li eliris, kiam mi estis eniranta — *Ele saiu quando eu ia entrando*
5. Ili sidis vizaĝon kontraŭ vizaĝo — *Eles estavam sentados cara a cara*

6. Li ne nur parolis, sed ankaŭ agis — *Ele não só falou, como agiu também*
7. Mi venos morgaŭ, kio ajn okazos — *Virei amanhã aconteça o que acontecer*
8. Mi esperas, ke li venos hodiaŭ — *Espero que ele virá hoje*
9. Ni baldaŭ estos certaj pri tio — *Logo nos certificaremos disso*
10. Ili diris al vi la veron, ĉu ne? — *Eles lhe disseram a verdade, não foi?*

11. Vi ne estis tie, nek mi ankaŭ — *V. não esteve lá, nem eu também*
12. Li trovis, ke li estas libera — *Ele pensou que fosse livre*
13. Ni estos tre baldaŭ venintaj — *Muito breve teremos chegado*
14. Mi amas la blondajn virinojn — *Amo as mulheres loiras*
15. Ŝi estas simila je sia patro — *Ela é semelhante ao pai*

16. Li parolas kun granda saĝeco — *Ele fala com grande sabedoria*
17. Li ĉiam faras tiun ĉi eraron — *Ele sempre comete este erro*
18. Li baldaŭ revenos, sed ne tuj — *Ele voltará breve, mas não já*
19. Ni eraras pro nura senscieco — *Erramos por mera ignorância*
20. Li neniel povis kompreni ŝin — *Ele de modo nenhum a compreendeu*

21. Mi estas vestita de du horoj — *Desde duas horas que estou vestido*
22. Vi traktas min kiel infano — *Você me trata como criança*
23. Ŝi revenis post kvaronhoro — *Ela voltou daí a quinze minutos*
24. Vi fariĝos edzo kaj edzino — *Vocês se tornarão marido e mulher*
25. Mi neniel esperis sukceson — *Eu de modo algum não esperava êxito*

26. Ŝi estas ia aventuristino — *Ela é uma aventureira qualquer*
27. Mi estas tro multe okupita — *Estou demasiado ocupado*
28. Ili parolis unu al la alia — *Eles falaram um ao outro*
29. Mi ĉiam estis fidela al vi — *Sempre fui fiel a você*
30. Ni estas vidintaj la viron — *Temos visto o homem*

31. Mi scias taksi ĉies agojn — *Sei avaliar as ações de cada um*
32. Ŝi estas jam nenio por mi — *Ela já não é nada para mim*
33. Mi preskaŭ ne povis stari — *Quase não pude ficar de pé*
34. Mi amas cin la plej multe — *É a ti que mais amo*
35. Li estis juste rekompencita — *Ele foi bem recompensado*

36. Li diris tion kun rideto — *Ele disse isso com um sorriso*
37. Mi ridis pro ŝia naiveco — *Ri-me da ingenuidade dela*
38. Mi volas lin vidi morgaŭ — *Desejo vê-lo amanhã*
39. Li estas sendube malsaĝulo — *Ele deve ser um tolo*
40. Mi iros tien post monato — *Irei lá daqui a um mês*

41. Li vivas ĉiam rapidante — *Ele vive sempre apressado*
42. Li estas avida je gloro — *Ele está ávido de glória*
43. Mi vidis lin en ia tago — *Eu o vi num certo dia*
44. Mi ankoraŭ scias nenion — *Não sei nada ainda*
45. Mi alvenis je noktomezo — *Cheguei à meia noite*

46. Vi skribas treege bone — *Você escreve admiravelmente*
47. Li ne estis tie, nek mi — *Ele não esteve lá, nem eu*
48. Mi venos (en) dimanĉo(n) — *Virei (no) domingo*
49. Mi voĉdonis kontraŭ li — *Votei contra ele*
50. Mi amas vin plej multe — *Amo-te ao máximo*

51. Li faris tion intence — *Ele fez isso intencionalmente*
52. Mi estas okupata nune — *Estou ocupado presentemente*
53. Li agas laŭ sia opinio — *Ele age segundo sua opinião*
54. Ili faris ĝin laŭvice — *Eles fizeram-no alternadamente*
55. Vi povos veni ĉiomope — *Vocês poderão vir quantos quiserem de cada vez*

56. Mi ne estas homo tia — *Não sou homem dessa espécie*
57. Li ree demandis tion — *Ele perguntou aquilo outra vez*
58. Li ĉiam venadis laca — *Ele sempre chegava cansado*
59. Via amiko staras tie — *O seu amigo está (de pé) ali*
60. Mi amos cin ĝismorte[73] — *Amar-te-ei até à morte*

[73] ***CI**, tu te, ti, tigo; **CIA**, teu, tua; **KUN CI**, contigo; **CII IUN**, tratar alguém por tu.*

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

Somos verdadeiramente surdos para as línguas que não entendemos
Cícero

Esperanto estas "nenies propraĵo", nek en rilato materiala, nek en rilato morala
Zamenhof

Nao é louco quem corre atrás de uma esperança, porque a esperança é o fim de nossa própria vida
Menotti del Picchia

Sen ordo en afero, ne ekzistas prospero

ĈAPITRO X — CAPÍTULO X

Promenado per veturilo **49.** Passeio de carro
Por Lui taksion **50.** Para alugar táxi
Ĉe la Benzinstacio **51.** No Posto de gasolina
Ekskurso **52.** Excursão
Strataj akcidentoj **53.** Acidentes de rua
Ĉiutagaj frazoj **54.** Frases de uso diário

Amo al mono estas radiko de ĉia malbono

La feliĉo, ankaŭ la granda feliĉo, estas nur sumo de malgrandaj ĝojoj
Erich Lileinthal

Unugramo de praktiko egalvaloras mil kilogramojn da teorio
Prov. Inglês

49. PROMENADO PER VETURILO — *UM PASSEIO DE CARRO*

1. La veturilo estas tro ŝarĝita, estus nesaĝe transporti per la pramo — *O carro está muito carregado, seria imprudência atravessar de balsa*
2. La prezo de l' veturo estas ĉiam sama, kia ajn estus la vojiro — *O preço da viagem é sempre igual, seja qual for a rota*
3. Vi povas veni morgaŭ matene preni min je la sepa ĉe la hotelo... — *Você poderá vir amanhã de manhã me apanhar às sete no hotel...*
4. Dum mia malgranda vojaĝo, mi povis admiri belajn pejzaĝojn — *Durante minha pequena viagem, pude admirar belas paisagens*
5. Kelkaj paŝoj pli antaŭen, kaj ni ruliĝos de supre malsupren — *Alguns passos a mais e rolaremos pelo despenhadeiro*

6. Ni metu la pakaĵojn sur alian kamionon kaj ni iros piede — *Carreguemos as bagagens para outro caminhão e iremos a pé*
7. Ŝoforo, mi prenas vin tempe; montru al mi vian horloĝon — *Chofer, vou alugá-lo por hora; mostre-me seu relógio*
8. Ĉu vi ne havas pli komfortan taksion? Tiu ĉi estas malbelega — *V. não tem outro táxi mais confortável? Este é feiíssimo*
9. Motoristo atentu... kruta deklivo, danĝeraj vojkurboj! — *Motorista cuidado... descida rápida, curvas perigosas!*
10. La vojo estas tute barita per derompaĵoj de la pluvoj — *A estrada está completamente obstruída pelos destroços das chuvas*

11. Tuj kiam vi havos liberan lokon interne, avertu min — *Avise-me logo que você tiver um lugar interno desocupado*
12. Oni diris al mi, ke ekzistas du vojoj por iri al... — *Disseram-me que há dois caminhos para ir-se à...*
13. Je la deka horo mi alvenos al la celo de mia vojaĝo — *Às dez horas chegarei ao fim de minha viagem*
14. La kurboj de tiu ĉi vojo devus esti interne deklivaj — *As curvas desta estrada deviam ser inclinadas internamente*
15. Ni estos devigitaj pasigi la nokton sur la landvojo — *Seremos obrigados a passar a noite na estrada*

16. Ĉu vi povas montri al mi kia buso veturigas al... ? — *Você pode indicar-me qual o ônibus que vai (conduz) a... ?*
17. Mi deziras malfermitan veturilon kun du ĉevaloj — *Desejo uma viatura aberta com dois cavalos*
18. Permesu, ke mi eksidu – trapasu – malsupreniru — *Dê licença que me assente – passe – desça*
19. Via aŭtomobilo estas varma, lasu ĝin malvarmiĝi — *Seu carro está quente, deixe-o esfriar*
20. Tiu ĉi estas tro malgranda, ĉar ni estas kvar — *Esta é muito pequena, somos quatro*

21. Mi bezonas veturilon por fari ekskurson al... — *Preciso de um carro para fazer uma excursão a...*
22. Alfiksu tiun malgrandan valizon post la selo — *Coloque essa pequena valisa atrás da sela*
23. Ĝi trorapidas je kvin minutoj, rilate la mian — *Está adiantado de cinco minutos em relação ao meu*
24. Motoristo, ĉu estas vi, kiu kondukos nin? — *Motorista, é você que vai nos levar?*
25. Ekpluvas, fermu la kapoton de l' veturilo — *Começa a chover, abaixe a capota do carro*

26. Ĉu mi devas iri al la giĉeto por preni numeron? — *Devo ir ao guichê para apanhar o número?*
27. Kiu estas la monto, kiun ni vidas tie? — *Que montanha é aquela que vemos lá?*
28. Li ĉiam bremsas la veturilon tro krude — *Ele sempre freia o carro de modo muito brusco*
29. Ĉu vi pensas, ke gvidisto estas necesa? — *Você acha que é necessário um guia?*
30. Ekzistas multaj arbaroj en tiu lando — *Há muitas matas neste país*

31. Diversaj veturiloj estas sur la strato — *Diversos carros estão na rua*
32. Ĉu vi veturas malproksime de la banko? — *Você passa distante do banco?*
33. Kiom da tempo vi bezonas por iri tien? — *Quanto tempo você leva para ir lá?*
34. Mi deziras aŭtomobilon kaj ŝoforon por iri al... — *Desejo um carro e um chofer para ir a...*
35. Kiom oni devas doni al la gvidisto? — *Quanto se deve dar ao guia?*

36. Vi utiligas bestojn por iri tien — *Você utiliza animais para ir lá*
37. Ĉu la lando estas riĉa je ĉasaĵo? — *A terra é abundante em caças?*
38. Ĉu mi devas kunpreni provizaĵojn? — *Devo levar provisões?*
39. Ĉu mi devas maljungi la ĉevalojn? — *Posso soltar (desatrelar) os cavalos?*

40. Ĝis kioma horo ekveturas la busoj? — *Até que hora partem os ônibus?*

41. Se vi volas, ni tagmanĝos tie ĉi — *Se quiser, almoçaremos aqui*
42. La torento forportis la ponton — *A corrente arrancou a ponte*
43. Kie mi povas trovi luveturilon? — *Onde posso encontrar um carro de aluguel?*
44. Vi devas halti ĉe unua restoracio — *Você deve parar perto do primeiro restaurante*
45. Kiom vi luigas la taksion? — *Por quanto você aluga o táxi?*

46. Atentu malkovri la aŭtomobilon — *Cuidado ao abrir o carro*
47. Mi povas veturigi aŭtomobilon — *Posso guiar carro*
48. Plimallongigu la piedingojn — *Encurte os estribos*
49. Ĉiu prenis sian sidlokon — *Cada um tomou o seu lugar*
50. Forveturu kaj iru rapide — *A caminho e vá depressa*

51. Kiom restas al vi? — *Quanto lhe resta?*
52. Restas al mi dek dolaroj — *Restam-me dez dólares*
53. Mi deziras bonan ĉevalon — *Quero um bom cavalo*
54. Ĉu vi dresas ĉevalojn? — *Você amansa cavalos?*
55. Mia aŭtomobilo enkotiĝis — *Meu carro atolou-se*

56. Kiu estus la plej bona? — *Qual seria o melhor?*
57. Montru al mi luigiston — *Mostre-me um alugador*
58. La vojo estas senbara — *O caminho está livre*
59. Ne tretu mian piedon! — *Não me pise o pé!*

60. Haltado malpermesata! — *Estacionamento proibido!*
61. La rivero superfluis — *O rio transbordou-se*
62. Ni preterpasis ĉiujn — *Passamos por tudo*
63. Pli bone estas halti — *É melhor parar*
64. Ne kuru tiel rapide! — *Não corra tão depressa!*
65. Rigardu! Auskultu! — *Olhe! Escute!*

66. Netrairebla strato! — *Rua intransitável!*
67. Rigardu eksteren! — *Olhe para fora!*
68. Estas tre polve — *Faz muita poeira*
69. Rigardu antaŭen! — *Olhe para frente!*
70. Rigardu flanken! — *Olhe para os lados!*

71. Denove! Refoje! — *De novo! Outra vez!*
72. Nealirebla vojo — *Caminho inacessível*
73. Iru malrapidle! — *Vá devagar!*
74. Vidu! Rigardu! — *Veja só! Olhe só!*
75. Estas tre kota — *Faz muita lama*

76. Rekte antaŭen! — *Continue para a frente!*
77. Haltu tie ĉi! — *Pára aqui!*
78. Haltu! Haltu! — *Pára! Pára!*
79. Maldekstren! — *Para a esquerda!*
80. Kia monpuno! — *Que multa*

81. Malantaŭen! — *Recuem! Para trás!*
82. Iru rapide! — *Vá depressa!*
83. Malrapide! — *Devagar!*
84. Dekstren! — *Para a direita!*
85. Ne haltu! — *Não pare!*

86. Kia bruo! — *Que barulho!*
87. Antaŭen! — *Para a frente!*
88. Daŭrigu! — *Continue!*
89. Tien ĉi! — *Por aqui!*
90. Kiomope? — *Quantos de cada vez?*

91. Krucigo! — *Encruzilhada!*
92. Rapidu! — *Ande depressa!*
93. Rapide! — *Depressa!*
94. Haltu! — *Pare!*
95. Baro! — *Barreira!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

enlokiĝi — *tomar assento;* **elbusiĝi —** *descer do ônibus;* **enviciĝi —** *entrar na fila;* **trablovo —** *corrente de ar;* **treti —** *apertar, pisar (com os pés);* **enbusiĝi —** *tomar o ônibus;* **aŭtoĉaro —** *ônibus (de turismo, etc.)* **enkotiĝi —** *atolar-se;* **monpuni —** *multar;* **flako —** *poça d'água*

Nota 22. No grupo **sc** a pronúncia deve ser de **sts** com clareza. Não há o som de um **e** ou **i** breve antes do **s** no grupo **sc**. Confira: **Mi ne scias** (pron. "*mi ne stsias*" e não "*mi ne istsias*"), não sei. **Li sciigos min** (pron. "li *stsiígos min*" e não "*li istsiígos min*"), ele o informará.

SC = **STS** (PRONÚNCIA)

antaŭsciigi — anunciar
malscio — ignorância
konscii — ter ciência
sciuro — esquilo
dissciigi — divulgar
sciigi — avisar, informar
nescii — ignorar

ekscii — ficar ciente
scienco — ciência
sceptro — cetro
konscienco — consciência
nesciulo — um ignorante
ne scii — não saber
troscivola — indiscreto

Continua na página 160

50. POR LUI TAKSION — *PARA ALUGAR UM TÁXI*

1. Ĉu vi povas montri al mi, kie estas la busstacio por... ? — *Você pode me indicar onde fica a rodoviária para... ?*
2. Ni interkonsentu por... kaj mi donos trinkmonon al la portisto — *Combinamos por... e eu darei uma gorjeta ao carregador*
3. Sinjoro, jen ni havas la taksion. Ni veturu al la hotelo — *Senhor, olhe aqui o nosso táxi. Vamos para o hotel*
4. Mi veturas per ĵipo, buso, tramo, ŝipo, aviadilo, biciklo, ktp — *Viajo de jipe, ônibus, bonde, navio, avião, bicicleta, etc.*
5. Ĉu vi povas loki miajn kestojn malantaŭ la taksio? — *Você pode pôr as minhas malas atrás do táxi?*

6. Diru al mi la sumon da mono, kiun mi devas pagi — *Diga-me a soma em dinheiro, que devo pagar*
7. La ŝoforo veturigas la aŭtomobilon en la urbon — *O chofer guia o automóvel para dentro da cidade*
8. Kie mi povus trovi veturilon por iri ĝis... ? — *Onde eu poderia encontrar um carro para ir até..?*
9. La taksio estas sub la dispono de la publiko — *O táxi está à disposição do público*
10. Li ekveturas per kamiono, motociklo, trajno, ktp — *Ele parte de caminhão, motocicleta, trem, etc.*

11. Kiom vi postulas por konduki min ĝis... ? — *Quanto você pede para levar-me até ao... ?*
12. Estu morgaŭ antaŭ la pordo de la hotelo — *Você amanhã esteja à porta do hotel*
13. Konduku min al la ŝipo forveturonta al... — *Leve-me ao navio que vai partir para...*
14. Bonvolu fermi la busan pordon, mi petas — *Tenha a bondade de fechar a porta do ônibus, por favor*
15. La aŭtomobiloj ne povas plu antaŭeniri — *Os automóveis não mais poderão seguir*

16. Kiom da fojoj vi busŝanĝas antaŭ la alveno al... ? — *Quantas vezes V. faz baldeação de ônibus antes de chegar a... ?*
17. Ĉu ni trovos tie helpveturilojn? — *Encontraremos lá veículos auxiliares?*
18. Rapidu iom, mi aŭdas la sonorilon — *Apresse-se um pouco, ouço a campainha*
19. Diru al mi, kiom mi ŝuldas al vi — *Diga-me quanto estou lhe devendo*
20. La motoristo donis al mi petveturon — *O motorista deu-me uma carona*

21. Ŝoforo, rapidu al la flughaveno — *Chofer, apresse-se ao aeroporto*
22. Vi povos alveni ĝustatempe — *Você poderá chegar a tempo*
23. Ĉu vi povas luigi taksion al ni? — *Você pode nos alugar um táxi*
24. Certe, sinjoro, kun plezuro — *Certamente, senhor, com prazer*
25. Post du horoj mi estos en Rio — *Daqui a duas horas estarei no Rio*

26. Mi luis taksion por la veturo — *Aluguei um táxi para a viagem*
27. La antaŭa aŭtomobilo forkuris — *O carro da frente fugiu*
28. Lasu min vidi vian taksion — *Deixe-me ver o seu táxi*
29. La aŭtomobilo estas luebla — *O automóvel é de aluguel*
30. Ni estas tri personoj — *Somos em número de três*

31. Du vicoj da veturiloj — *Duas filas de veículos*
32. Povas okazi malfeliĉo — *Pode acontecer um desastre*
33. Venigu al mi taksion — *Mande-me vir um táxi*
34. Ĉu ni luu taksion? — *Vamos alugar um táxi?*
35. Du vicoj da busoj — *Duas filas de ônibus*

36. Estas polvoplene — *Está poeirento*
37. Estas glitige — *Está escorregadio*
38. Vi povas piediri — *Você pode ir a pé*
39. Estas polve — *Faz poeira*
40. Forkuru! — *Fuja!*

doni petveturon al iu — *dar carona a alguém*; **kvarrada aŭtomobilo —** *automóvel de quatro rodas;* **vojaĝi per taksio —** *viajar de táxi;* **luebla aŭtomobilo —** *carro de aluguel;* **starigi laŭvice —** *fazer fila;* **vojaĝi per aŭtomobilo —** *viajar automóvel;* **vojaĝi per kamiono —** *viajar de caminhão;* **vojaĝi per ĉevalo —** *ir a cavalo;* **ekiri, ekveturi —** *partir;* **per motociklo —** *de motocicleta;* **lui taksion —** *alugar um táxi;* **sonorileto —** *campainha;* **petveturi —** *viajar de carona;* **taksimetro —** *taxímetro;* **forkonduki —** *fazer sair, afastar;* **traveturi —** *atravessar (em veículo);* **traveturo —** *travessia (em veículo);* **petveturo —** *carona;* **kondukejo —** *boleia;* **aŭtobuso —** *auto-ônibus;* **kvarrada —** *de quatro rodas;* **kvarsida —** *de quatro lugares;* **sesrada —** *de seis rodas;* **durada —** *de duas rodas;* **aŭtejo —** *garagem;* **trairejo —** *passagem, travessia;* **ŝarĝaŭto —** *caminhão;* **halti en —** *parar em;* **enveturi —** *entrar num carro;* **ĵinrikŝo —** *jinrixá;* **per ĵipo —** *de jipe;* **fajfilo —** *apito;* **kamiono —** *caminhão;* **promeni —** *passear;* **piediri —** *ir a pé;* **malfrui —** *atrasar, estar atrasado;* **konduki —** *conduzir, levar;* **sireno —** *sirena (navio, etc.);* **trairi —** *atravessar (a pé, etc.);* **garaĝo —** *garagem;* **ŝoforo —** *chofer;* **veturi —** *andar, viajar (em veículo);* **stacio —** *estação (de veículos);* **korno —** *buzina;* **marŝi —** *andar, caminhar;* **korni —** *buzinar;* **ekiri —** *pôr-se a caminho;* **buso —** *ônibus;* **paŝi —** *dar um passo, caminhar;* **tuj —** *logo, sem demora*

Nota 23. As palavras, em esperanto, que começam pelo grupo **sp**, são quase todas iniciadas em português por **esp**, com exceção daquelas que não têm origem latina.

SP SEM O SOM DE **E** OU **I** ANTES DO **S**

spektaklo — espetáculo
spiono — espião
spado — espada
spinaco — espinafre
specifi — especificar
spermaceto — espermacete
spino — espinha dorsal
spatelo — espátula
sprita — espirituoso
spiko — espiga
spaco — espaço
sporto — esporte
spegulo — espelho
spartano — espartano
sprono — esporão
speciala — especial
spirito — espirito
spektro — espectro
spermo — esperma
spiralo — espiral

OBSERVAÇÃO 5. O **s** do grupo **sp** deve ser pronunciado com clareza (como o francês, latim, italiano, etc.), sem admitir antes um **e** inicial, pois, há diferença de pronúncia entre: **es**primi, *exprimir*; **e**splori, *explorar*; e **s**piko, *espiga*; spiri, *espirar*; **s**pongo, *esponja*. Veja o leitor, que com exceção do português e espanhol, o restante das línguas neolatinas e mesmo o inglês e alemão têm o mesmo grupo **sp** no início como em esperanto.
Confira:

Esperanto	**Latim**	**Francês**	**Italiano**	**Inglês**	**Alemão**
speciala	specialis	spécial	speciale	special	spezial
spektro	spectrum	spectre	spettro	spectre	Spektrum
spiralo	spira	spirale	spirale	spiral	Spirale

Continua na página 160

Nota 24. Palavras que começam em esperanto por **st** são quase todas em português iniciadas por **est**, exceto aquelas que não têm origem latina. O **s** do grupo **st** deve ser pronunciado com clareza (como em latim, italiano, etc.) sem admitir antes um e inicial, devido haver diferença entre: **es**ti, *ser*; **es**tingi, *extinguir*; **es**tro, *chefe*; **st**ampi, *estampar*; **st**ano, *estanho*; **st**ango, *estaca*. (Pronúncia errada: *is*tampi, *is*tano, *is*tango). Com exceção do português e espanhol, o restante das línguas neolatinas e mesmo o inglês e alemão têm o mesmo grupo **st** no início de palavras como em esperanto. Confira:

Esperanto	Latim	Italiano	Inglês	Alemão
stomako	stomachus	stomaco	stomach	—
stadio	stadium	stadio	stadium	Stadium
stari	stare	stare	stand	stehen
stato	status	stato	state	Stand

ST

stabo — estado-maior
stagni — estagnar
statiko — estática
statuo — estátua
stearino — estearina
sterni — estender
stacio — estação

stano — estanho
sterko — esterco
stileto — estilete
stimuli — estimular
stoko — estoque

strikta — estrito
stufi — estufar
stoika —estóico
streĉi —esticar
stulta —estulto

statistiko — estatística
staturo — estatura
stalo — estábulo
stelo — estrela
stigmo — estigma (bot.)
stameno — estame
stepo — estepe

stilo — estilo
stivi — estivar
strio — estria
strofo — estrofe
studi — estudar

stuki — estucar
stranga — estranho
studanto — estudante
sturgo — esturjão
stupo — estopa

Continua na página 172

51. **ĈE LA BENZINSTACIO** — *NO POSTO DE GASOLINA*

1. La akumulatoro devas ĉiam doni sufiĉe da voltkvantoj — *O acumulador deve dar um bom número de voltagens*
2. Tio ne estas grava, sed mia motoro estas en bedaŭrinda stato — *Isso não é nada, mas o motor ficou em estado deplorável*
3. Mi multe ŝatas aŭtomobilo provizitajn je senbruigiloj — *Gosto muito de automóveis munidos de silenciadores*
4. Du el la risortoj de la malantaŭ dekstra rado rompiĝis — *Duas das molas da roda direita traseira partiram-se*
5. La risortdolĉeco de tiu ĉi aŭtomobilo estas mirinda — *A estabilidade das molas deste carro é uma maravilha*

6. La ŝmiriloj devas regule funkciadi kaj ne obstrukciĝi — *Os lubrificadores devem funcionar bem e não se entupirem*
7. La ĉeno de biciklo devas esti el tre bona kvalito — *A corrente de bicicleta deve ser também da melhor qualidade*
8. Bona aŭtomobilo devas posedi almenaŭ tri rapidojn — *Um bom automóvel deve ter pelo menos três velocidades*
9. La radoj estas malebenegitaj kaj ne plu uzeblaj — *As rodas estão emperradas e fora de uso*
10. La ekirigo de la aŭtomobilo estas malfacila — *A partida do carro está difícil*

11. Tute neeble, oni devas malstreĉi la bremsojn — *Totalmente impossível, devemos (soltar) afrouxar os freios*
12. Ĉu mi trovos mekanikiston aŭ seruriston en la ĉirkaŭaĵo? — *Encontrarei um mecânico ou um serralheiro pelas redondezas?*
13. Necese estas, ke oni reebenigu ambaŭ radojn — *É preciso endireitar (desempenar) as duas rodas*
14. Necese estus aldoni kontraŭ ŝraŭbingon — *É conveniente pôr uma contraporca*
15. Estas necese fari bremsojn per dratoj — *É preciso fazer freios de arame*

16. Unue, ni devas kojne fiksi la radojn — *Primeiramente vamos escorar (calçar) as rodas*
17. La kapo de la kupla stango liberludas — *O encaixe da biela está com folga*
18. La aŭtomobilo terure flankenglitas — *O automóvel deu uma derrapagem terrível*
19. Ĉu vi povas enirigi la veturilon? — *Você pode fazer entrar o carro?*
20. La bobeno havas mallongan cirkviton — *A bobina tem um curto-circuito*

21. Tiu ŝraŭbingo (eluziĝis) difektiĝis — *A porca está (espanada) estragada*
22. Eĉ plie, la aertubo estas pinĉita — *Para o cúmulo do azar, a câmara-de-ar está furada*
23. Ĝi estas implikita en la bremsoj — *Ele está embaraçado nos freios*
24. La klapo ne estas perfekte fermita — *A válvula não está bem fechada*
25. Okazis granda fendo en la aertubo — *Houve um grande estouro na câmara-de-ar*

26. La risortaj teniloj estas eluzitaj — *As camisas das bielas estão gastas*
27. La akso de la rado malrektiĝis — *O eixo da roda está torcido*
28. Konduku la aŭtomobilon en la garaĝon — *Ponha o automóvel na garagem*
29. La pneŭmatiko havas ŝveliĝon — *O pneu está com um "papo"*
30. La motoro bezonas trapurigon — *O motor precisa de uma limpeza geral*

31. La bobeno havas kontakton — *A bobina está dando contato*
32. La radiatoro estas krevita — *O radiador está arrebentado*
33. La aertubo estas trapikita — *A câmara-de-ar está furada*
34. La direktilo ne estas firma — *A direção está com folga*
35. Ni havis teruran motorpaneon — *Tivemos um terrível enguiço no motor*

36. La gasmiksilo tropleniĝis — *O carburador está afogado*
37. La rapidŝanĝilo rompiĝis — *O câmbio de marcha partiu-se*
38. De kio devenas tiu skuo? — *De onde vem essa trepidação?*
39. La ŝprucilo obstrukciĝis — *O injetor está entupido*
40. La motoro subite haltis — *O motor parou de repente*

41. Kio okazas ankoraŭ? — *O que está acontecendo ainda?*
42. La sparkilo estas grasŝmirita — *A vela está suja de graxa*

43. La aertubo kreviĝis — *A câmara-de-ar estourou*
44. La korno raŭkiĝis — *A buzina (não toca) está rouca*
45. Unu rado defalis — *Uma roda desprendeu-se*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

erodata aŭtomobilo — *calhambeque;* **reversi veturilon —** *tombar um veículo;* **mallonga cirkvito —** *curto-circuito;* **luksa aŭtomobilo —** *carro de luxo;* **erodi la motoron —** *carcomer o motor;* **pinĉita aertubo —** *câmara-de-ar furada;* **ellasa klapo —** *válvula de escapamento;* **benzinstacio —** *posto de gasolina;* **malobstrukci —** *desentupir;* **direktilrado —** *volante;* **ekfunkciigi —** *pôr em marcha;* **radaksingo —** *cubo de roda;* **amortizilo —** *amortecedor;* **pneŭmatiko —** *pneumático;* **sonavertilo —** *buzina;* **paneo de motoro —** *enguiço de motor;* **lanuga kusenego —** *edredão;* **soni la kornon —** *tocar a buzina;* **malobstrukciĝi —** *desentupir-se;* **lanuga kovrilo —** *edredão;* **senbruigilo —** *silenciador (de carro);* **benzinkruĉo —** *galão de gasolina;* **karburatoro —** *carburador;* **obstrukciĝi —** *entupir-se;* **artikstango —** *biela;* **ekfunkciigi —** *dar partida (no motor);* **startigilo —** *arranque (do motor);* **trapurigo —** *limpeza geral;* **gasmiksilo —** *carburador;* **taksimetro —** *taxímetro;* **trapurigi** — *fazer uma limpeza geral;* **difektiĝi** — *danificar-se, estragar-se;* **superpezo** — *sobrecarga;* **ŝraŭbingo** — *porca (tec.);* **obstrukci** — *entupir;* **eluziĝi** — *espanar (tec.), danificar-se;* **kreviĝi** — *estourar-se (pneu, etc.);* **ŝmirilo** — *lubrificador;* **ŝvelaĵo** — *"calombo" (no pneu);* **ekirigo** — *arranque, partida;* **radringo** — *aro da roda;* **tordiĝi** — *empenar-se;* **kontuŝo** — *contato (tec.);* **ŝveliĝo** — *"papo" (de ar);* **aertubo** — *câmara-de-ar;* **altiri** — *atrair, causar atração;* **kapoto** — *capô, capota (de carro);* **starti** — *dar partida (no motor);* **skuiĝi** — *trepidar, sacudir-se;* **ekskuo** — *trepidação, safanão;* **ŝmiri** — *lambuzar, lubrificar;* **kupli** — *encaixar, ligar (tec.);* **ĉarmi** — *encantar, fascinar;* **fendo** — *estouro (de pneu);* **krevi** — *arrebentar, estourar;* **aŭtejo** — *garagem;* **korni** — *tocar buzina;* **korno** — *buzina;* **ĉasio** — *chassi;* **graso** — *graxa;* **plenblovi** — *soprar (para encher);* **ŝmiroleo** — *óleo lubrificante;* **ŝraŭbilo** — *chave de parafuso;* **karburilo** — *carburador;* **gaspedalo** — *acelerador;* **sku(iĝ)o** — *trepidação, abalo;* **ŝraŭbero** — *rosca (de porca);* **sparkilo** — *vela (de motor);* **kontakto** — *contato (el.);* **ŝarĝaŭto** — *caminhão;* **aksingo** — *cubo (de roda);* **kamiono** — *caminhão;* **petrolo** — *petróleo;* **gvidilo** — *guidon;* **kandelo** — *vela;* **sparko** — *centelha (el.);* **ŝraŭbi** — *aparafusar;* **ŝraŭbo** — *parafuso;* **risorto** — *mola;* **pedalo** — *pedal;* **stiri** — *guiar (carro, etc.);* **panei** — *enguiçar (motor);* **fendi** — *estourar (pneu);* **kriko** — *macaco (mec.);* **kranko** — *manivela;* **skui** — *abalar, trepidar;* **aŭto** — *auto;* **akso** — *eixo;* **oleo** — *óleo;* **aero** — *ar*

52. **Ekskurso** — *Excursão*

1. La horo de la marbano estas ia rendevuo de ĉiuj elegantulinoj — *A hora do banho de mar é a hora de encontro de todas as elegantes*
2. Devas anaurаŭ ekzisti salonoj por ripozi kun kanapoj kaj divanoj — *Deve haver também salões de repouso com canapés e divãs*
3. Tiu estas tro granda – ĉu vi havas plastajn ĉapojn — *Esse é muito grande – você tem bonés de plástico*
4. Mi ankaŭ deziras snurŝuojn pro la ŝtonetoj — *Quero também alpercatas por causa das pedrinhas*
5. Mi preferas la plej facilan, se ĝi estos pli pentrinda — *Prefiro o mais fácil, se ele for mais pitoresco*

6. Vi estus tre ĝentila, se vi remetus min sur la bonan vojon — *Seria bondade sua, se você me reconduzisse ao caminho certo*
7. Ĉu la naĝejo estas sufiĉe granda, por ke oni povu naĝi? — *A piscina é bastante ampla que se possa nadar?*
8. La fluo estas tiel forta, ke neeble estas kontraŭnaĝi — *A corrente está tão forte que é impossível subir o curso do rio*
9. Mi ne scias naĝi, ĝis kia loko mi piedtuŝos la fundon? — *Não sei nadar, até que lugar dá pé?*
10. Ĉu oni ne povas per barko bani sin en fluanta rivero? — *Pode-se com um barco ir tomar banho em água corrente?*

11. En tiu okazo, mi petus, ke vi faru al mi tiun servon — *Nesse caso, peço-lhe que me faça esse serviço*
12. La plaĝo Kopakabano estas treege vizitata ĉiusemajne — *A praia de Copacabana é muito concorrida a semana toda*
13. Oni devas trovi tie ĉi la nomaron de ĉiuj fremduloj — *Deve existir aqui a lista de todos os estrangeiros*
14. Vi diras al mi, ke bedaŭrinde, ĝi estas tre malbona — *Você me diz que infelizmente ele é muito ruim*
15. Estu indulga por la aliaj, ĉiu ne posedas vian talion — *Seja indulgente para com os outros, nem todos têm o seu talhe*

16. Tie ĉi estas tre belajn promenejojn — *Aqui há lindos logradouros nos arredores*
17. Unue, superverŝu al mi sitelon da akvo sur la kapon — *Primeiro jogue-me um balde de água na cabeça*
18. Ĉu estas vojiro, kiun mi povas facile fari piede? — *Há um caminho que eu possa facilmente ir a pé?*
19. Ni haltiĝu tie ĉi por vidi tiun tigron manĝante — *Paremos aqui para ver aquele tigre comer*
20. Rigardu tiun simion, kiu estas rompanta kokoson — *Olhe aquele macaco que está quebrando o coco*

21. La rando de via pantalono estas malpura per koto — *A barra da sua calça está suja de lama*
22. La maro estas agitata, vi tenos min tre firme — *O mar está agitado, você vai me segurar com firmeza*
23. Estas tiel malmulte da akvo, ke neeble estas naĝi — *Há tão pouca água que é impossível nadar*
24. Mi deziras fari kun mia fianĉino boatveturado — *Quero dar um passeio de barco com minha noiva*
25. Montru al mi, mi petas, la enspirajn ĉambrojn — *Mostre-me, por favor, a sala de inalação*

26. Ĉu vi havas emon, morgaŭ partopreni ekskurson? — *Você tem vontade de participar de uma excursão amanhã?*
27. Kompreneble! Ĉu piede aŭ per biciklo? — *Naturalmente! A pé ou de bicicleta?*
28. Tion mi lasas al via decido — *Deixo isso por sua conta*
29. Kiun el la du vojoj, vi konsilas al mi preni? — *Qual dos dois caminhos você me aconselha tomar?*
30. Estas pli da virinoj ol viroj sur la strando — *Há mais mulheres do que homens na praia*

31. Ĉu estas necese deponi ilin ĉe la pordistejo? — *É preciso depositá-los na portaria?*
32. Se la maro ne ŝvelas, mi ne bezonas baniston — *Se o mar não está forte, não preciso de banhista*
33. Kiaj belaj floroj kaj kia delikata parfumo! — *Que belas flores e que delicados perfumes!*
34. Ĉu estas necese, ke oni antaŭe enskribiĝu? — *É preciso que se inscreva com antecedência?*
35. Mi tre ŝatas, ke ondo superpasas mian kapon — *Gosto muito da onda passando pela minha cabeça*

36. Ni havas ankaŭ okazon vidi la rabobirdojn — *Temos também ocasião de ver as aves de rapina*
37. Speciala karto laŭ skalo de unu al centmil — *Mapa especial com escala de um por cem mil*
38. Ĉu tie oni povas bani sin, ne sciante naĝi — *Pode-se tomar banho aí sem saber nadar?*
39. Ĉu estas apartaj kabinetoj por la duŝoj? — *Existem cabinas reservadas para duchas?*

40. Ĉu vi havas karton de la ĉirkaŭejo? — *Você tem mapa dos arredores?*
41. Mi dezirus kalsonon kaj grandan viŝtukon — *Queria uma cueca e uma toalha de banho grande*
42. Tiuj simioj faras tiel multe da grimacoj — *Aqueles macacos fazem tantas caretas*
43. Rigardu kiel ili eksaltas! — *Veja como eles pulam!*
44. Kunportu mantelon; estas sufiĉe malvarme — *Traga o casaco; está bastante frio*
45. Do, ĝis poste! Mi volas tuj pretigi ĉion — *Até depois, então! Quero aprontar logo tudo*

46. Kompreneble, oni devas havi ĉaspermeson — *É preciso, naturalmente, ter permissão para caçar*
47. Kie oni trovas la doktoron? — *Onde se acha o médico?*
48. Ni estos kvin pleje kaj ili ok malpleje — *Seremos cinco no máximo e eles oito no mínimo*
49. Mi ne ĉesas admiri ĉion, kion mi vidas —*Não me canso de admirar tudo que vejo*
50. Ĉu estas necese, ke oni estu prezentita? — *É preciso ser apresentado?*

51. La hieno kaj la struto estas aliflanke — *A hiena e o avestruz estão do outro lado*
52. Estu trankvila; iel vi povos alveni — *Esteja tranquilo; você poderá chegar de algum modo*
53. Dek kvin kilometroj ne timigas min — *Quinze quilômetros não me causam medo*
54. Diru al mi, kie troviĝas la banejo? — *Diga-me onde fica o balneário?*
55. Ĉu la duŝejo estas bone aranĝitaj? — *As duchas são bem instaladas?*

56. Tiuj ĉi amikoj ĉiam promenas triope — *Estes três amigos sempre passeiam juntos*
57. Ĉu vi estas preta por la ekskurso? — *Você está pronto para a excursão?*
58. Ĉu estas proksime de tie? —*É perto daqui?*
59. Kiom kostas la enirprezo? —*Quanto custa a entrada?*
60. Ĉu vi pensas, ke tio estas virino? — *Você pensa que isso é uma mulher?*

61. Mi ŝatas vidi la sovaĝajn bestojn — *Gosto de ver os animais selvagens*
62. Ĝis kiu loko mi povas antaŭeniri? — *Até que local posso prosseguir?*
63. Jen estas la simioj kaj bradipoj — *Olhe aqui os macacos e as preguiças*
64. Certe estas koncertoj kaj baloj — *Há certamente concertos e bailes*
65. Malkaŝe, plej volonte mi migras — *Com franqueza, corro mundo com a maior boa vontade*

66. Ĉu mi povas bani sendanĝere? — *Posso banhar-me sem perigo?*
67. Ni foriris laŭ malsamaj direktoj — *Partimos em direções opostas*
68. Kiaj arboj estas tiuj dekstre? — *Que árvores são aquelas à direita?*
69. Ili estas palmarboj kaj eŭkaliptoj — *São palmeiras e eucaliptos*
70. Ju malpli pluvos, des pli bone — *Quanto menos chover, tanto melhor*

71. Kiam ni revenos proksimume? — *Quando vamos retornar aproximadamente?*
72. Ni estos hejme antaŭ malheliĝo — *Estaremos em casa antes do escurecer*
73. Ĝi estas sabla – tre kruta — *É muito arenoso – muito íngreme*
74. Kial vi baras la vojon al mi? — *Por que V. me barra o caminho?*
75. Ni iru prefere vidi la vulpon — *Vamos antes ver a raposa*

76. Sur kiu strando vi banas vin? — *Em qual praia V. toma banho?*
77. Ĉu vi havas kajutojn liberaj? — *Você tem cabinas livres?*
78. Li alvenis, ne avertinte min — *Ele chegou sem me avisar*
79. Polvero falis en mian okulon — *Entrou poeira no meu olho*
80. Vi subakvigos min kapantaŭen — *Você vai me mergulhar com a cabeça para frente*

81. Ni foriru: mi jam estas laca — *Vamo-nos: já estou cansado*
82. Ili sekvis unu post la alia — *Eles seguiram um após o outro*
83. Ĉu oni kunprenos nutraĵojn? — *Vamos levar provisões?*
84. Jes, por la tuta tago — *Sim, para o dia todo*
85. Ial li subite forlasis nin — *Por algum motivo ele nos abandonou repentinamente*

86. Kiam komenciĝas la ĉasado? — *Qual a época de se caçar?*
87. Ni revenos tien ĉi alifoje — *Voltaremos aqui outra vez*
88. Tre volonte — *Com muito gosto*
89. Ĉu vi jam fiksis la celon? — *Você já determinou a meta?*
90. Tion ni ne povas pripensi kune — *Não podemos juntos refletir sobre isso*

91. Estas danĝere fumi tie ĉi — *É perigoso fumar aqui*

92. Ŝi demandis, kien ni iros — *Ela perguntou aonde iremos*
93. Tie ĉi estas tiel silente! — *Aqui está tão silencioso!*
94. Poste ni iros al la parko — *Depois iremos ao parque*
95. La vetero estas nuboplena — *O tempo está carregado*

96. Vi du kaj mi iros triope — *Vocês dois e eu iremos aos três*
97. Mi sentas min malvarmega — *Estou com muito frio*
98. La suno (subiras) leviĝas — *O sol se (põe) levanta*
99. Terure! Vi estas prava! — *Terrível! Você tem razão*
100. La lago estas trankvila — *O lago está sereno*

101. Vi pensas, ke mi eraris — *Você pensa que estou errado*
102. Buso por la kongresanoj — *Ônibus para os congressistas*
103. Kiom oni enuas ĉi tie! — *Como a gente se aborrece aqui!*
104. Mi dezirus bankostumon — *Queria um traje de banho*
105. Ĉu vi estas sportulo? — *Você é desportista?*
106. Mi tre ŝatas birdojn — *Gosto muito de aves*
107. Ni iru vidi la apron — *Vamos ver o javali*
108. La buso haltas en — *O ônibus pára em...*
109. Kiaj odoraj floroj! — *Que flores cheirosas!*
110. Kia terura ventego! — *Que tempestade terrível!*

111. Feliĉan veturadon! — *Seja feliz na excursão!*
112. Ĉu ekzistas fluoj? — *Há correntes?*
113. Jen ili venas tie — *Eis que eles vêm lá*
114. Ne pafu sencele! — *Não atire às cegas!*
115. Vi dronigas lin — *Você o está afogando*

116. Kiam ni ekiros? — *Quando partiremos?*
117. Kiom ĝi kostas? — *Quanto custa?*
118. Rekte antaŭen! — *Para adiante, diretamente!*
119. Estas malvarme — *Faz frio*
120. Mi frosttremas — *Estou tiritando de frio*

121. Kun plezuro! — *Com prazer!*
122. Ĝis revido! — *Até à vista!*
123. Mi misiris — *Errei o caminho*
124. Estas sune — *Faz sol*
125. Rigardu! — *Olhe! Veja*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

botanika ĝardeno — *jardim botânico;* **termika botelo —** *garrafa térmica;* **buŝharmoniko —** *gaita de boca;* **kuiraparato —** *bateria de cozinha;* **dronigi iun —** *afogar alguém;* **belega pejzaĝo —** *paisagem soberba;* **bantaŭga loko —** *local de banho;* **vojmontrilo** [74] **—** *indicador de estrada;* **surĉevaliĝi —** *montar a cavalo;* **dronigi sin** [75] **—** *afogar-se;* **dorsen paŝi —** *recuar;* **bankalsono —** *calção de banho;* **naturparko —** *parque natural;* **ĉe la maro —** *à beira-mar;* **savstacio —** *posto de salvamento;* **forveturi —** *partir (em veículo);* **ŝtatparko —** *parque do estado;* **dorsosako —** *saco de provisão;* **superakvigi —** *alagar, inundar;* **fotografi —** *fotografar;* **belvidejo —** *belvedere;* **mandolino —** *bandolim;* **landvojo —** *estrada principal (do país);* **marbordo —** *beira-mar;* **ekipaĵo —** *equipagem;* **deflankiĝi —** *afastar-se, desviar-se;* **bankostumo —** *roupa de banho;* **sensoifiĝi —** *matar a sede;* **najtingalo —** *rouxinol;* **subakvigi —** *mergulhar, submergir;* **promenejo —** *logradouro, passeio;* **poŝlampo —** *lâmpada de bolso;* **somerdomo —** *casa de campo;* **pansaketo —** *sacola de pão;* **belvedero —** *belvedere;* **akordiono —** *acordeão;* **landkarto —** *mapa;* **ŝnurŝuoj —** *alpercatas de esparto;* **muelejo —** *azenha, moinho;* **malpleje —** *no mínimo;* **sunfrapo** — *insolação;* **olivarbo** — *oliveira;* **leopardo** — *leopardo;* **garbejo** — *granja;* **paliseto** — *estaca;* **migrado** — *excursão, migração;* **strando** — *praia (de banhos);* **trabati** — *abrir (caminho);* **fontano** — *chafariz, fonte;* **kalsono** — *cuecas; calças (senhora);* **bradipo** — *preguiça;* **lanŝuoj** — *escarpim;* **erikejo** — *charneca;* **pejzaĝo** — *paisagem;* **kanario** — *canário;* **fiŝhoko** — *anzol;* **herbejo** — *prado;* **kanapo** — *canapé;* **grimpi** — *trepar;* **ravino** — *ravina;* **frosto** — *frio, geada;* **plonĝi** — *mergulhar;* **struto** — *avestruz;* **papago** — *papagaio;* **refluo** — *baixamar;* **sitelo** — *balde;* **dazipo** — *tatu;* **rivero** — *rio;* **fosto** — *poste;* **lago** — *lago;* **jako** — *paletó (de homem);* **lupo** — *lobo;* **urso** — *urso;* **duno** — *duna;* **ondo** — *onda;* **droni** — *afogar-se;* **pleje** — *no máximo;* **supro** — *cimo, cume;* **rampi** — *rastejar;* **monto** — *montanha;* **vulpo** — *raposa;* **ŝaŭmo** — *espuma;* **liuto** — *alaúde;* **sablo** — *areia;* **kufo** — *touca;* **onidiro** — *boato;* **diraĵo** — *boato;* **montaro** — *cadeia de montanhas;* **luksega** — *aparatoso, pomposo;* **mantelo** — *paletó (de senhora);* **kardelo** — *pintassilgo;* **pikniko** — *piquenique;* **dronado** — *afogamento;* **hirundo** — *andorinha;* **binoklo** — *binóculo;* **ciko-**

[74] ***Vojmontrilo***, *indicador de estrada para orientação do tráfego*
[75] ***Dronigi sin***, *afogar-se voluntariamente.*

nio — *cegonha;* **kompaso** — *bússola;* **kastoro** — *castor;* **alfluo** — *afluxo;* **kolombo** — *pombo;* **pramo** — *balsa, barca (de passagem);* **fotilo** — *máquina fotográfica;* **misiri** — *errar o caminho;* **foriri** — *ir-se embora;* **stango** — *sarrafo, pau;* **kazino** — *cassino;* **bubalo** — *búfalo;* **divano** — *divã;* **gitaro** — *violão;* **pokalo** — *caneca;* **tunelo** — *túnel;* **arbaro** — *mata;* **ponto** — *ponte;* **tendo** — *tenda;* **foko** — *foca;* **plaĝo** — *praia (de banhos);* **vojo** — *estrada, caminho;* **fonto** — *fonte, nascente;* **migri** — *correr terras;* **ĉapo** — *boina, boné;* **marŝi** — *caminhar;* **mato** — *esteira;* **marĉo** — *pântano;* **bieno** — *fazenda;* **kastelo** — *castelo;* **zebro** — *zebra;* **leono** — *leão;* **tigro** — *tigre;* **hieno** — *hiena;* **tajdo** — *maré*

53. Strataj akcidentoj — *Acidentes de rua*

1. Tuj kiam mi atakis la vojkurbon, mi falis kaj tordis al mi la piedon — *Assim que (logo que) fiz a curva, caí e torci o pé*
2. La hundo ĵetis sin sur tiun ĉi infanon kaj mordis ĝin senkompate — *O cão lançou-se sobre esta criança e mordeu-a impiedosamente*
3. Oni forŝtelis mian valizon dum mi eliris el la aerhaveno — *Roubaram-me a valise enquanto eu saía do aero orto*
4. Mi rompis mian brakon, mia piedo deartikiĝis, elartikiĝis — *Quebrei o braço, meu pé desarticulou-se, sofreu luxação*
5. En tiu okazo, kiun ĵurnalon vi konsilas, ke mi elektu? — *Nesse caso, qual o jornal você me aconselha que eu escolha?*

6. Tiu sinjoro ne estas alparolebla, kiu anstataŭas lin? — *Aquele senhor é intransponível, quem o substitui?*
7. Mi ne deziras vidi la mortintojn, sed la postvivantojn — *Não desejo ver os mortos, mas os sobreviventes*
8. Mi deziras vidi ne la postvivantojn, sed la mortintojn — *Desejo ver não os sobreviventes, mas os mortos*
9. Kiu estas la numero de la aŭtomobilo, kiu superkuris vin? — *Qual é o número do automóvel que o atropelou?*
10. Kio signifas tiu homamasiĝo en la fino de la strato? — *Que quer dizer aquele ajuntamento no fim da rua?*

11. Tiu ŝtono, kiu kuŝas laŭlarĝe de la vojo, estas kulpa — *É por causa daquela pedra que estava atravessada no caminho*
12. La ŝoforo estas ebria, certe okazos (al ni) malfeliĉo — *O chofer está bêbedo, ele vai (nos) causar um acidente*
13. Ĉu vi povas prunti naztukon por bandaĝi lian vundon? — *Você pode emprestar um lenço para vendar o ferimento dele?*
14. La kuglo trafis precize en la koron de la policano — *A bala foi diretamente ao coração do policial*
15. Ĉu vi povas diri al mi kie estas la polica oficejo? — *Quer dizer-me onde fica a delegacia de polícia?*

16. Ĉe la vido de la revolvero li resaltis de teruro — *À vista do revólver, ele deu um pulo para trás de terror*
17. Helpate de la najbaroj, li iris al la hospitalo — *Auxiliado pelos vizinhos, ele foi para o hospital*
18. Vi devas enspiri artefaritan, repurigitan aeron — *Você deve aspirar ar artificial e purificado*
19. Mi vidis fluantan sangon el la nazo de tiu homo — *Vi sangue correndo do nariz daquele homem*
20. Falante, mi frapis la kapon kontraŭ la trotuaro — *Caindo, bati com a cabeça na calçada*

21. Ŝoforo, haltu, vi tuj renversigos la veturilon — *Chofer, pare, você vai virar o carro*
22. Montru al mi, mi petas, la polican oficejon — *Indique-me, por favor, a delegacia de polícia*
23. Desaltante, mi elartikigis al mi la piedon — *Saltando fora, tive uma torção no pé*
24. Mi devas fari injekton, narkoti, operacii — *Devo aplicar uma injeção, narcotizar, operar*
25. Neprobablaj aferoj okazas preskaŭ ĉiutage — *As coisas improváveis acontecem quase todos os dias*

26. Mi havas tre gravan deklaron por fari tie — *Tenho uma declaração muito importante para fazer lá*
27. Kio okazis al vi? — *O que lhe aconteceu?*
28. Okazis kolizio al mi. Mi estas tre vundita — *Uma colisão. Estou gravemente ferido*
29. Tion atestis ne unu, sed pluraj personoj — *Testemunharam isso, não uma pessoa, senão várias*
30. Mi deziras paroli kun la polica komisaro — *Desejaria falar com o comissário de polícia*

31. Estus necese, ke oni alvenigu kuraciston — *É preciso mandar vir um médico*
32. Mi tenis lin ĉe la kolo per ambaŭ manoj — *Segurei-o pelo pescoço com ambas as mãos*
33. La vundo sangas, pusas, estas ŝvelinta — *O ferimento perde sangue, está com pus, está tumefato*
34. Mi nepre volas, ke li ricevu riproĉon — *Faço questão que ele tenha uma reprimenda*
35. Ĝi estis grava akcidento sur strato — *Foi um acidente grave na rua*

36. Li estis kondukita al la urĝa hospitalo — *Ele foi levado ao pronto-socorro*
37. Promeninte sur la strato, mi falis — *Caí quando passeava pela rua*
38. De kioma horo ĝi estas malfermita? — *A partir de que hora está aberto?*
39. Mi havas la manradikon subpremita — *Tenho o punho esmagado*
40. Enspiru tion ĉi, ĝi rebonigos vin — *Aspire isto, que você se restabelecerá*

41. Saĝa mi estis, ke mi ne iris tien — *Avisado andei eu, não indo lá*
42. Mi ne komprenas, kiel tio fariĝis — *Não compreendo como isso aconteceu*
43. Homo falinta estas inda je helpo — *Uma pessoa caída é digna de ajuda*
44. Tra kie oni iras al la policejo? — *Por onde se vai ao posto policial?*
45. Iru rekte tra ĉi tie — *Vá direto por aqui*

46. Tio ne havas la saman efikon — *Isso não tem o mesmo efeito!*
47. Mi defrotis al mi la frunton — *Esfolei-me a testa*
48. La aŭtomobiloj interfrapiĝis — *Os automóveis se chocaram*
49. Li kuris laŭ granda rapideco — *Ele correu a grande velocidade*
50. Li estas tre insultema kontraŭ mi — *Ele é muito insolente comigo*

51. Mia revolvero estas ŝargita — *O meu revólver está carregado*
52. Ĉia krimo devas esti punata — *Todo o crime deve ser punido*
53. Ni vidu kion oni povas fari — *Vejamos o que se pode fazer*
54. Li ne plu estas en danĝero — *Ele está fora de perigo*
55. Venigu policano — *Chame um policial*

56. La policano paroligis lin — *O policial fez-lhe falar*
57. Via revolvero malpafis — *O seu revólver falhou*
58. Ŝi ellasis korŝiran krion — *Ela soltou um grito aterrador*
59. Denuncu viajn komplicojn — *Denuncie seus cúmplices*
60. Verdire, vi mortbatus min — *A dizer a verdade, você me mataria de bater*

61. Penu malaperi nevidate — *Procure sair de mansinho*
62. Li havis malfeliĉaĵon — *Ele teve uma desgraça*
63. Ni preskaŭ renversiĝis — *Quase viramos de borco*
64. Doloras al mi la piedo — *Dói-me o pé*
65. Mi ne kuraĝas ekmoviĝi — *Não tenho coragem de mexer-me*

66. Kio okazas al vi? — *O que há com você?*
67. Okazis al mi akcidento — *Sofri um acidente*
68. Ĉu vi fartas bone nun? — *Sente-se melhor agora?*
69. Jes, mi fartas iomete bone — *Sim, sinto-me melhor um pouco*
70. Kaptu lin ĉe la brako — *Pegue-o pelo braço*

71. Mi timas pro lia vivo — *Receio pela vida dele*
72. Ĉu estas nenia risko? — *Não há nenhum risco?*
73. Mi suferis akcidenton — *Sofri um acidente*
74. Oni ne povas forkuri — *Não se pode fugir*
75. La ŝoforo estas vundita — *O chofer está ferido*

76. Ne tordu mian brakon — *Não torça o meu braço*
77. La buŝo estas vundita — *A boca está ferida*
78. La buso puŝpelis lin — *O ônibus atropelou-o*
79. Ni venigu policiston — *Vamos chamar um policial*
80. Li tute sensangiĝas — *Ele está se esvaindo em sangue*

81. Vi senutile parolas — *Você fala inutilmente*
82. Vi parolas sencele — *Você está falando a esmo*
83. Sidiĝu kaj parolu! — *Sente-se e fale!*
84. Mi estas nevundita — *Estou ileso*
85. Neevitebla danĝero — *Perigo inevitável*

86. Li paliĝis de timo — *Ele empalideceu de medo*
87. Vi mortvundis ŝin — *Você a feriu de morte*
88. Ne mi estas kulpa — *Eu é que não tenho culpa*
89. Venigu kuraciston — *Chame um médico*
90. Kia pala vi estas! — *Como você está pálido!*

91. La afero ne urĝas — *Não há pressa*
92. Vi estas tre pala — *Você está muito pálido*
93. Mi estas nevundita — *Não estou ferido*
94. Kie vi loĝas nun? — *Onde você mora agora?*
95. Mi logas ĉe la numero... — *Moro no número...*

96. Ni estas en danĝero — *Estamos em perigo*
97. Estas ia danĝero — *Há um certo perigo*
98. Jen, kio okazis! — *Eis o que aconteceu!*
99. Ĵetu vin teren! — *Lance-se ao chão!*
100. Silentigu lin! — *Faça-o calar-se!*

101. Paroligu ŝin! — *Faça-a falar!*
102. Helpu! Helpu! — *Socorro! Socorro!*
103. Ĝi estas urĝa — *É urgente*
104. Ni iom helpu! — *Vamos dar uma mãozinha!*
105. Elirigu lin! — *Mande-o sair!*

106. Mortigu lin! — *Mate-o!*
107. Okazis nenio — *Nada aconteceu*
108. Venigu lin! — *Mande-o entrar!*
109. Alkuru tuj! — *Acuda logo!*
110. Kio okazis? — *O que aconteceu?*

111. Batu lin! — *Bata nele!*
112. Io okazis — *Algo aconteceu*
113. Tenu min! — *Segure-me!*
114. Parolu! — *Fale!*
115. Pafu! — *Atire! Fogo!*

kunkateni la manojn — *algemar;* **ŝviti per sango —** *suar sangue;* **polica oficejo —** *delegacia de polícia;* **urĝa hospitalo —** *pronto-socorro;* **esti kondukata —** *ser levado;* **senkonsciiĝi —** *perder os sentidos;* **rekonsciiĝi —** *recuperar os sentidos;* **okulvidinto —** *testemunha ocular;* **senti naŭzon —** *sentir vômitos;* **subita morto —** *morte súbita;* **policestro —** *chefe de polícia;* **nepre voli —** *fazer empenho de;* **policisto —***polícia;* **brankardo —** *maca (padiola);* **kaprompilo —** *cassetete;* **senfeligi —** *esfolar, tirar a pele;* **mortobato —** *golpe fatal;* **amput(ad)o —** *amputação;* **ekfrapegi —** *abalroar;* **gangstero —** *gângster;* **policejo —** *posto policial;* **subpremi —** *esmagar, luxar;* **arestejo —** *prisão;* **arestito —** *preso;* **viktimo —** *vítima;* **doloro —** *dor;* **milico —** *milícia;* **ŝerifo —** *xerife;* **polico —** *polícia;* **dekroĉi —** *desenganchar, soltar;* **alkroĉi —** *enganchar, prender;* **puŝpeli —** *atropelar;* **defronti —** *esfolar;* **dolori —** *doer;* **froti —** *esfregar, friccionar;* **nepre —** *sem falta;* **sveno —** *desmaio;* **sveni —** *desmaiar*

54. **ĈIUTAGAJ FRAZOJ** — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Adamo estis nomo donita al mia filo — *Adão foi o nome dado ao meu filho*
2. Kies estas ĉi tiu rondpinta plumo? — *De quem é esta caneta esferográfica?*
3. Mia amiko, same kiel mi, pensas, ke... — *Meu amigo como eu pensamos que...*
4. Akrigu la tranĉilon sur la ŝtono — *Amole a faca na pedra*
5. Mia fianĉino staras ĉe la fenestro — *A minha noiva está à janela*

6. Oni devas respekti la pliaĝulojn — *Deve-se respeitar os mais velhos*
7. Mi ankoraŭ ne havas kvardek jarojn — *Ainda não tenho quarenta anos*
8. En la daŭro de kelke da semajnoj — *No decurso de algumas semanas*
9. Ĉu hodiaŭ estas lundo aŭ ĵaŭdo? — *Hoje é segunda ou quinta?*
10. Bela pravigo por igi min atendi — *Bela razão para fazer-me esperar*

11. Mi faris tion konsultinte neniun — *Fiz isso de minha cabeça*
12. Kien ajn mi iras, ŝi sekvas min — *Aonde quer que eu vá, ela me segue*
13. Ĉu vi havas ĉe vi iom da mono? — *Você tem algum dinheiro com você?*
14. Bedaŭrinde mi havas neniom — *Infelizmente não tenho nenhum*
15. Mi vidis belan junan fraŭlinon — *Vi uma moça bela e jovem*

16. Ne sinjoro, hodiaŭ estas mardo — *Não senhor, hoje é terça-feira*
17. Mi diros al vi poste la kaŭzon — *Dir-lhe-ei depois o porquê*
18. Formetu ĝis la grekaj kalendoj — *Deixe para as calendas gregas*
19. Ĉu hodiaŭ estas dimanĉo? — *Hoje é domingo?*
20. Nepre mi devos morti iun tagon — *Com certeza terei de morrer um dia*

21. Sendube, iu kompatinda diablo! — *Sem dúvida, algum pobre diabo!*
22. La zorgato havas zorgantinon — *O tutelado tem uma tutora*
23. Estas necese, ke ni iru tien — *É necessário irmos lá*
24. Li nepre devos foriri baldaŭ — *Ele deverá ir-se cedo sem falta*
25. Estas necese, ke ĉiu aŭskultu — *É necessário que todos ouçam*
26. Ni devis labori en tiu afero — *Devia-se trabalhar nesse assunto*
27. Mi parolis al la koncernato — *Falei ao interessado*
28. Supozeble ŝi ne admiras vin — *Presumivelmente ela não o admira*
29. Ne volis servi la meson — *Eles não quiseram ajudar à missa*

30. Ju pli malbone, des pli bone — *Quanto pior, tanto melhor*

31. Estas necese diri la veron — *É necessário dizer a verdade*
32. Li estas en sia aŭtomobilo — *Ele está no seu automóvel*
33. Ĉu ne temas pri aminklino? — *Não se trata de amores?*
34. Ĝuste temas pri aminklino — *Trata-se justamente de amores*
35. La muŝo pasis tra la truo — *A mosca passou pelo buraco*

36. Mi volas helpi vin labori — *Quero ajudá-lo a trabalhar*
37. Ŝi estas svelta kaj alta — *Ela é esbelta e alta*
38. Freneza ideo venis al mi — *Veio-me uma idéia louca*
39. Mi tiom ŝin amas, kiom vi — *Eu a amo tanto quanto você*
40. Jen rapide, jen malrapide — *Ora depressa, ora devagar*

41. Li devas esti tre maljuna — *Ele deve ser muito velho*
42. Li ne estas plu la sama — *Ele não é mais o mesmo*
43. Mi vetas por mia ĉevalo — *Aposto em meu cavalo*
44. Nek mi nek li estis tie — *Nem eu nem ele estivemos lá*
45. Kion pensas vi pri tio? — *O que você pensa disso?*

46. Laŭ la volo de l' fatalo — *Ao deus-dará*
47. La jaro finiĝos morgaŭ — *O ano terminará amanhã*
48. Estas utile (veni) iri — *É útil (vir) ir*
49. Hieraŭ estis la dudeka — *Ontem foram vinte*
50. Ŝi mirege rigardas min — *Ela me olha com espanto*

51. Ŝi estas spiritistino — *Ela é espírita*
52. Alvenu antaŭ la kvina — *Venha antes das cinco*
53. Mi finis mian laboron — *Acabei o meu trabalho*
54. La por kaj la kontraŭ — *Os prós e os contras*
55. Ankoraŭ kelkaj vortoj — *Ainda algumas palavras*

56. Kiel eble plej baldaŭ — *O mais breve possível*
57. Vizaĝo kontraŭ vizaĝo — *Face a face. Cara a cara*
58. La homo estas ŝanĝema — *O ser humano é inconstante*
59. Mi vivas iele-trapele [76]— *Vivo ao deus-dará*
60. Ni faru alian aferon — *Vamos fazer outra coisa*

61. Nenio estas aranĝita — *Nada está arranjado*
62. Falu la rulkurtenon! — *Corra a veneziana!*
63. Logiko de la fakto! — *Lógica dos fatos!*
64. La vivo estas ja tia — *A vida é mesmo assim*
65. La plej bela el ĉiuj — *A mais bela de todas*

66. Kies domo estas tiu? — *De quem é aquela casa?*
67. Ĝi estas nenies domo — *É uma casa de ninguém*
68. Por kio tio utilas? — *Para que serve isso?*
69. Tio utilas por nenio — *Não serve para nada*
70. Estas nenio por fari — *Não há nada para se fazer*

71. Kiu estas malsupre? — *Quem está lá embaixo?*
72. Mi diros al vi kial — *Dir-lhe-ei a razão*
73. La kokino ovellasas — *A galhinha põe ovos*
74. En la tria semajno — *No dia de são nunca*
75. Ekvenis al mi ideo — *Veio-me uma ideia*

76. Neniu venis hodiaŭ — *Ninguém veio hoje*
77. Ne eligu la gason — *Não exale o gás*
78. Ne faru grimacojn! — *Não faça caretas!*
79. Ĵetu for, kien ajn! — *Jogue fora, seja onde for!*
80. Mi rapidas hejmen — *Apresso-me para casa*

81. Mi interfingrigas — *Cruzo as mãos*
82. La pordo fermiĝis — *A porta fechou-se*
83. Estas malproksime — *Está fora de mão*
84. Se estos konvene — *Se tiver cabimento*
85. Je kio sin teni? — *A que se ater?*

86. Li laboras tage — *Ele trabalha de dia*
87. La fatalo volas — *Está escrito*
88. Kio ajn estus! — *Seja o que for!*
89. Vi fascinas min — *Você me fascina*
90. Estas via vico — *É a sua vez*

91. La gaso eliĝis — *O gás exalou-se*
92. Jen bona ideo! — *Eis uma boa ideia!*
93. Mendu-atendu! * — *Vá esperando!*
94. Estas malfrue — *É tarde*
95. Estas agrable — *É agradável*

96. Jen la eraro — *Esse é o engano*
97. Bonega ideo! — *Ideia excelente!*
98. Se mi povus! — *Se eu pudesse!*
99. Jes, rakontu! * — *Vá falando, que eu não acredito*
100. Spite de ĉio — *Custe o que custar*

* *Modismo*

[76] *Idiotismo*

QUADRO SINÓTICO DE PRONUNCIAS ESPECIAIS

C =ts **Ĉ = tch** **Ĝ=dj** **Ŝ = ch**

ca — tsa	**ce = tsê**	**ci = tsi**	**co = tsô**	**cu = tsu**
ĉa = tcha	**ĉe = tchê**	**ĉi = tchi**	**ĉo = tchô**	**ĉu = tchu**
ga = ga	**ge = guê**	**gi = gui**	**go = gô**	**gu = gu**
ĝa = dja	**ĝe = djê**	**ĝi = gji**	**ĝo = djô**	**ĝu = dju**
ĵa = ja	**ĵe = jê**	**ĵi = ji**	**ĵo = jô**	**ĵu = ju**
ŝa = cha	**ŝe = chê**	**ŝi = chi**	**ŝo = chô**	**ŝu = chu**

Continua na página 1λN

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

Pesimisto: iu, kiu vidas la mondon en nigra koloro
Honorinda morto estas preferinda ol hontinda vivo

ĈAPITRO XI		**CAPÍTULO XI**
En la teatro	**55.**	*No teatro*
En la kinejo	**56.**	*No cinema*
Dancado – Balo	**57.**	*Dança – Baile*
Ĉiutagaj frazoj	**58.**	*Frases de uso diário*

"Nur rekte, kuraĝe, kaj ne flankiĝante,
ni iru la vojon celitan!"

"Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
traboras la monton granitan."
Zamenhof

Os mais belos ideais não são os que se cristalizam em versos,
são os que os poetas deixam de dissolver em lágrimas.
Joaquim Nabuco

Nenia beno sen peno — nenia ago sen pago

Vizaĝo sen kulpo, sed koro de vulpo
Lango miela, sed koro kruela

55. EN LA TEATRO — *NO TEATRO*

1. Mi preferas la verkojn de la italaj majstroj. La germana muziko estas supera — *Prefiro as obras dos mestres italianos. A música alemã é superior*
2. Eble, donante trinkmonon al la malfermistino, ni ricevus pli bonajn sidlokojn — *Possivelmente dando uma gorjeta à porteira, receberíamos melhores lugares*
3. Mi deziras loĝion por ses personoj sur la unua etaĝo, rekte kontraŭ la sceno — *Desejo um camarote para seis pessoas no primeiro andar, em frente à cena*
4. La festivalo konsistas el kvar teatraĵoj, tri koncertoj kaj du artaj ekspozicioj — *O festival consiste de quatro peças de teatro, três concertos e duas exposições de arte*
5. Eble oni trovas ĉe ili malpli da scienco, sed, pli da melodio kaj harmonio — *É possível que se encontre neles menos ciência, porém mais melodia e harmonia*

6. Mi komprenas nur malmulte pri la muziko kaj mi preferas la komikan operon — *Compreendo somente um pouco de música e prefiro a ópera cômica*
7. Restas ankoraŭ sidejoj sur la galerio de la dua etaĝo – de la tria etaĝo — *Ainda restam lugares na galeria do segundo andar – do terceiro andar*
8. Tiu ĉi muziko estas pli erudicia kaj pli malfacile komprenebla — *Esta música é mais erudita e de difícil compreensão*
9. Fremdulo ne povas ŝati la meriton de komedio – de dramo – de tragedio — *Um estrangeiro não pode apreciar o mérito da comédia – do drama – da tragédia*
10. Ĉu vi havas etajn loĝiojn rigardantajn la internon de la sceno? — *Você tem pequenos camarotes que dão para o interior da cena?*

11. Tre malagrable estas, ke oni devigas min atendi laŭvice antaŭ la pordo — *É muito desagradável ser obrigado a esperar na fila junto da porta*
12. Ĉu ekzistas personoj, kiuj vendas (proponas) biletojn rabate? — *Há alguém que venda (ofereça) ingressos com abatimento?*
13. Mi preferas supreniri unu etaĝon pli alten kaj ne sidi sur la flanko — *Prefiro subir um andar um pouco mais alto e não me sentar ao lado*
14. Mi rekomendas tiujn sidlokojn. Ili estas ne malproksime de la scenejo — *Recomendo esses lugares. Estão mais próximo do cenário*
15. Se vi povas havigi al ni pli bonajn lokojn, vi ricevos ion por vi — *Se você nos puder arranjar bons lugares, você receberia alguma coisa*

16. Estas multaj elegantaj personoj en la loĝioj kaj sur la balkonoj — *Há muitas pessoas elegantes nos camarotes e nos balcões*
17. Se vi havas nenian el tiuj sidlokoj, diru al mi kio restas al vi — *Se você não tem nenhum daqueles lugares, diga-me o que lhe resta*
18. Feliĉe, mi perfekte konas la temon ĉar alie, mi nenion komprenus — *Felizmente conheço perfeitamente o tema, porque, do contrário, eu nada entenderia*
19. Mi vidas multe da neokupitaj loĝioj, ĉu ili estas ĉiuj luitaj? — *Vejo muitos camarotes desocupados, teriam sido alugados?*
20. Laŭ tio, kion mi povas juĝi tiu aktoro estas vera tragediisto — *Segundo o meu julgamento, aquele ator é um verdadeiro trágico*

21. La kostumoj estas tre elegantaj kaj la scena aranĝo tre riĉa — *Os costumes são muito elegantes e o arranjo cênico muito rico*
22. Donu al mi du biletojn por la teatro por tiu ĉi reprezentado — *Dê-me dois ingressos para o teatro para esta representação*
23. Pri la scena aranĝo, nenio egalas tiun de la Pariza Opero — *Com referência ao arranjo de cena, nada se iguala à Ópera de Paris*
24. Kie estas la giĉeto, kie oni povas antaŭaĉeti sidlokojn? — *Onde fica o guichê, onde podemos adquirir os ingressos com antecipação?*
25. La kurteno malsupreniris. La spektaklo finiĝis. Ni foriru! — *Desceu o pano. Terminou o espetáculo. Vamos embora!*

26. Mi havas la numeron... kaj vi precize okupas tiun seĝon — *Eu tenho o número... e é essa cadeira que você ocupa*
27. Ĉu oni povas aĉeti biletojn en specialaj agentejoj? — *Não se pode comprar ingressos nas agências especializadas?*
28. Pardonu, mi kredas, ke vi sidas sur mia seĝo — *Desculpe-me, mas acho que V. está sentado no meu lugar*
29. Mi ne volas forlasi Brazilon antaŭ ol vidi la naciajn dancojn — *Não quero deixar o Brasil antes de ver suas danças regionais*
30. Ĉu via baleta korpuso konsistas el bonaj dancistinoj? — *O seu corpo de balé é formado de boas dançarinas?*

31. Tio dependas de la trupoj, kiujn havas la direktoro — *Isso depende do elenco que pode ter o diretor*

32. Ĉu mi povas sidi ĉe la orkestraj sidejoj, sen frako? — *Posso sentar-me junto à orquestra, sem fraque?*

33. Oni faras tiom da bruo, ke mi ne aŭdas la uverturon — *Fazem tanto barulho, que não ouço a introdução*

34. Kie troviĝas la muzeo – la parko – la kinejo? — *Onde fica o museu – o parque – o cinema?*

35. Tiu aktoro ne ŝajnas esti tre ŝatata de la publiko — *Esse ator não parece ser muito do agrado do público*

36. La impreso de tiu ĉi scenpentraĵo estas ensorĉanta — *A impressão deste cenário é encantadora*

37. La programo ŝatas al mi, pro tio mi vigle aplaudas — *O programa agrada-me muito, por isso aplaudo vivamente*

38. Ni iros al teatro hodiaŭ. Ĉu vi volas iri kun ni? — *Iremos ao teatro hoje. Quer acompanhar-nos?*

39. Gardu mian ĉapelon – mian surtuton – mian pluvombrelon — *Guarde o meu chapéu – o meu casaco – o meu guarda-chuva*

40. Paganta aldonon ĉu mi povus esti pli bone lokita? — *Pagando a diferença eu posso ter um lugar melhor localizado?*

41. Li kaj ŝi kunportis kun si la sekreton de la tragedio — *Ele e ela trouxeram consigo o segredo da tragédia*

42. Eble estas. Sufiĉas, ke ni demandu la gardistinon — *É possível. Basta que perguntemos à chapeleira*

43. Estas du ŝercaĵoj, pri kiuj mi nenion komprenas — *São duas farças das quais não compreendo nada*

44. Mi estus tre feliĉa aŭdi de Wagner — *Eu seria muito feliz em ouvir... de Wagner*

45. Mi konstatas, ke vi estas perfekta muzikklerulo — *Constato que você é um perfeito diletante da música*

46. Jen estas la signalo por la leviĝo de la kurteno — *Eis o sinal para o levantar da cortina*

47. La scenkurteno leviĝas, ni alvenas ĝustatempe — *A cortina está subindo, chegamos à hora exata*

48. Ĉu vi havas en via urbo ian grandan teatron? — *Você tem em sua cidade um grande teatro?*

49. La publiko ne ŝajnas atenti kaj faras bruegon — *O público não parece dar atenção e faze algazarra*

50. Kiom vi vendus al mi du orkestrajn sidejojn? — *Por quanto você me venderia dois lugares junto à orquestra?*

51. Mi aŭdis tiun operon en Parizo kaj Madrido — *Assisti à essa ópera em Paris e Madri*

52. Tiu ĉi teatraĵo estas jam ludita naŭ fojojn — *Esta peça já se representou nove vezes*

53. Mi fordonus la plej belan baleton por opero — *Eu trocaria o melhor balé por uma ópera*

54. Ne devus esti permesite kanti tiel malĝuste — *Não devia ser permitido cantar tão desafinado*

55. Mi estas tute ne kapabla juĝi la teatraĵon — *Sou incapaz para julgar essa peça*

56. Vi pli volonte ŝatas la Offenbach manieron — *Você aprecia mais o gênero de Offenbach*

57. La publiko ne ŝajnas atenti la prezentadon — *O público não parece dar atenção ao espetáculo*

58. Ŝajnas al mi, ke la aktoroj atendigas sin — *Parece-me que os atores se fazem esperar*

59. Ĉu ni povos aĉeti biletojn ĉe la enirejo? — *Poderemos comprar os ingressos na entrada?*

60. Ĉu la biletejo baldaŭ malfermiĝos? — *Será que a bilheteria já vai fechar?*

61. Ĉu mi povas proponi al vi mian sidlokon? — *Permita-me que lhe ofereça o meu lugar?*

62. Sidloko ĉe la pordo estas ankoraŭ libera — *O assento perto da porta acha-se ainda vago*

63. La aktoroj ne scias ankoraŭ iliajn rolojn — *Os atores ainda não sabem os papéis*

64. La ĉefa rolo estas helpata de aktorino... — *O papel principal é secundado pela atriz...*

65. La ĉefa rolo estas farita de aktorino... — *O papel principal é feito pela atriz...*

66. Multenombra publike plenigis la teatron — *Um público numeroso encheu o teatro*

67. Por mi Rossini superas ĉiujn verkistojn — *Para mim Rossini supera a todos os autores*

68. Kia amplekso kaj fleksebleco en la voĉo! — *Que amplitude e flexibilidade na voz!*

69. Vi kredeble havas la teatrajn afiŝojn, ĉu ne? — *Provavelmente você tem os programas de teatro, não?*

70. Mi ne ankoraŭ vidis la kunvenan salonon — *Ainda não vi o salão de reunião*

71. Al la teatro povos iri ĉiu, eĉ infanoj — *Ao teatro poderá ir qualquer pessoa, mesmo crianças*

72. Ĉiu popolo havas siajn apartajn morojn — *Cada povo tem seus costumes próprios*

73. Mi neniam vidis la teatron tiel plena — *Nunca vi o teatro tão cheio*

74. Ĝi tamen ne ankoraŭ egalas tiun de... — *Porém ainda não se equipara ao de...*

75. Tiu voĉo de kontralto estas admirinda — *A voz do contralto é admirável*

76. Kiu estas la verkisto de tiu teatraĵo? — *Qual é o autor dessa peça?*
77. Ĉu vi pensas, ke ni ricevos sidlokojn? — *Você acha que vamos receber lugares?*
78. Ni fine povas sidiĝi, sed ne sen peno — *Podemos finalmente nos assentar, mas não sem esforço*
79. Ĉu estas necese antaŭmendi sidlokojn? — *Será necessário reservar os lugares adiantadamente?*
80. Nur la operoj interesas al fremdulojn — *Somente as óperas interessam aos estrangeiros*

81. Kiam la ekspozicio estas malfermita? — *Quando a exposição está aberta?*
82. De la dekdua ĝis la dekkvina — *De meio-dia às quinze horas*
83. Je kia prezentado vi preferas ĉeesti? — *A que representação você prefere assistir?*
84. Ĉu ili estas rekte kontraŭ la sceno? — *Será que estão bem em frente à cena?*
85. Bonvolu montri al mi la repertuaron — *Queira mostrar-me o repertório*

86. La teatro estas unu el miaj amuzoj — *O teatro é uma das minhas diversões*
87. Mi preferas... ol ĉiuj muzikistoj — *Prefiro... do que todos os músicos*
88. Antaŭ tri tagoj mi vidis teatraĵon — *Há três dias vi uma peça de teatro*
89. Ni silentu, la scenkurteno leviĝas — *Façamos silêncio, o pano se levanta*
90. La tragedio (ludaĵo) kontentigis min — *A tragédia (papel) me agradou*

91. Kiom kostas ĉia bileto? — *Quanto custa cada ingresso?*
92. Ĉia bileto kostas dudek kruzerojn — *Cada ingresso custa vinte cruzeiros*
93. La ĥoristoj ne kantas laŭ la takto — *Os coristas não cantam com compasso*
94. Oni estas multe tro premata tie — *Estamos muito apertados ali*
95. Mi dankas, donu al mi la biletojn — *Obrigado, dê-me os ingressos*

96. La dramo ne faris impreson al mi — *O drama não causou-me impressão*
97. Kion vi opinias pri la teatraĵo? — *Que tal achou a peça?*
98. Ĉu restas al vi parteraj loĝioj? — *Restam-lhe ainda camarotes na platéia?*
99. La orkestristo sidas sur sia loko — *O regente da orquestra está no seu lugar*
100. Ĉu estas necese signi sian lokon? — *É preciso marcar seu lugar?*

101. Mi ne povas toleri la oratoriojn — *Não posso tolerar os oratórios*
102. Ĝi estas nova dramo — *É um novo drama*
103. Ĉiu lia verko estas bone farita — *Toda obra dele é bem feita*
104. Kian teatraĵon oni ludas hodiaŭ? — *Qual é a peça que vai à cena hoje?*
105. Mi deziras du galeriajn sidlokojn — *Quero dois lugares na galeria*

106. Fine, oni estas antaŭ la giĉeto — *Finalmente estamos juntos ao guichê*
107. La publiko alvenas tre malfrue — *O público chega muito tarde*
108. Ĉu ili estas sur la unua vico? — *Estariam eles na primeira fila?*
109. Ŝi kantas la plej bone el ĉiuj — *Ela canta melhor que todos*
110. Mi deziras du balkonajn sidejojn — *Quero dois lugares no balcão*

111. Mi pli amas komedion aŭ operon — *Gosto mais de comédia à ópera*
112. Ni iros kien plej plaĉos al vi — *Iremos aonde mais lhe agradar*
113. Donu benketon al la sinjorino... — *Dê um banquinho à senhora...*
114. Kiu estas nun la ĉefa tenoro? — *Quem é agora o principal tenor?*
115. Prefere aĉetu du antaŭ seĝojn — *Compre de preferência duas de frente*

116. La kurteno tuj malsupreniros — *O pano vai descer*
117. La teatraĵo estis tro terure — *A peça estava horrível*
118. Kiajn vidindaĵojn vi havas? — *Que atrações você tem?*
119. Ĉu la interakto estas longa? — *Será longo o intervalo?*
120. Ĉu ni iros parteron aŭ loĝion? — *Iremos para a platéia ou camarote?*

121. En kiu vico estas la seĝo? — *Em que fila está a cadeira?*
122. Ĉu vi deziras eliri momente? — *Você quer sair um instante?*
123. La basuloj tro laŭte kantas — *Os baixos cantam muito alto*
124. Ĉu vi donas al mi numeron? — *Vai dar-me um número?*
125. Kiajn teatraĵojn vi konas? — *Quais as peças que V. conhece?*

126. La kurteno estas tre bela — *O pano de boca é muito bonito*
127. Mi multe ŝatas la teatron — *Gosto muito de teatro*
128. Ĉu oni invitis vin aŭ ne? — *Alguém o convidou ou não?*
129. Estas malpermesite eniri — *É proibido entrar*
130. Tio estas mirinda laboro — *É um trabalho admirável*

131. Nun mi postulas silenton — *Agora quero (exijo) silêncio*
132. La intrigo estas malbona — *O enredo é ruim*
133. La orkestro estas mirinda — *A orquestra é admirável*
134. La scenejo estas belega — *O cenário é magnífico*
135. Ŝi kantis per bela voĉo — *Ela cantou com voz formosa*

136. Silentu, sed ne dormu! — *Fique calado, mas não durma!*
137. Kvietiĝu kaj aŭskultu! — *Fique quieto e ouça!*
138. Ĉu licas fumi tie ĉi? — *É lícito fumar aqui?*
139. Ŝi estas vera silfino — *Ela é uma verdadeira sílfide*
140. Supreniru piedpinte! — *Suba pé ante pé!*

141. Kiel bele li kantas! — *Como ela canta bem!*
142. Mi deziras programon — *Quero um programa*
143. Tiam, vi rekonas min! — *Então, você me reconhece!*
144. Ne staru, sed sidu! — *Não fique de pé, mas assentado!*
145. La koncerto finiĝis — *O concerto terminou*

146. Prenu vian sidlokon — *Tome o seu lugar*
147. Ĉu vi vidis afiŝon? — *Você viu o cartaz?*
148. Kia bela pentraĵo! — *Que quadro bonito!*
149. Estas necese eniri — *É necessário entrar*
150. Estas necese eliri — *É necessário sair*

151. Kiom da personoj! — *Quanta gente!*
152. Eliru piedpinte! — *Saia pé ante pé!*
153. Eniru piedpinte! — *Entre pé ante pé!*
154. Estas domaĝe! — *É pena!*
155. Hura! Hura! — *Hurra! Hurra!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

esti ĉe la fenestro — *estar à janela;* **televida prezentaĵo —** *teleapresentação;* **ĉefo de la orkestro —** *maestro, regente;* **demeti la ĉapelon —** *tirar o chapéu;* **senpremia bileto —** *bilhete em branco;* **esti kortuŝanta —** *ser comovedor;* **televida ekrano —** *"video tape";* **esti plenplena —** *estar lotado;* **aventura filmo —** *filme de aventuras;* **renkontiĝi kun —** *encontrar-se com;* **biletvendejo —** *bilheteria;* **televidstacio —** *emissora de televisão;* **numerita loko —** *lugar numerado;* **kolonia muzeo —** *museu colonial;* **rezervi lokon —** *reservar um lugar;* **urĝa elirejo —** *saída de emergência;* **urĝa enirejo —** *entrada de emergência;* **teatra afiŝo —** *cartaz de teatro;* **luksa kinejo —** *cinema de luxo;* **milita filmo —** *filme de guerra;* **kurtaj ondoj —** *ondas curtas;* **eminentularo —** *elite, escol;* **esti malkara —** *ser barato;* **antaŭ-salono —** *ante-sala;* **peti bisaĵon —** *pedir bis;* **ĉeestantaro —** *assistência;* **televidanto —** *espectador;* **novaĵfilmo —** *noticiário;* **ĉe la piano —** *ao piano;* **muta filmo —** *filme mudo;* **ĵazorkestro —** *orquestra de jazz;* **enkadrigi —** *pôr na moldura;* **unua parto —** *primeira parte;* **vidindaĵoj —** *vistas, atrações;* **kolorfilmo —** *filme colorido;* **repertuaro —** *repertório;* **intertempo —** *intervalo;* **kortegisto —** *camarista;* **sonbendilo —** *gravador (de som);* **sonbendigi —** *gravar (voz, etc.);* **esti ĉe la tablo —** *estar à mesa;* **post la kulisoj —** *atrás dos bastidores;* **filmoprezentado —** *sessão de cinema;* **kinoprezentado —** *sessão de cinema;* **desegnaĵa filmo —** *desenho animado;* **historia filmo —** *filme histórico;* **rezervita loko —** *lugar reservado;* **lantmova filmo —** *câmara lenta;* **neokupita loko —** *lugar vago;* **televidaparato —** *televisor;* **aŭskultantaro —** *plateia;* **radio-aparato —** *aparelho de rádio;* **lerni parkere —** *aprender de cor;* **senpaga eniro —** *entrada grátis;* **vakera filmo —** *filmo de "bang-bang";* **polica filmo —** *filme policial;* **sving-muziko —** *"swing" (música);* **laŭtparolilo —** *alto-falante;* **antaŭscenejo —** *boca de cena;* **hazardludo —** *jogo de azar;* **malantaŭaĵo —** *parte posterior, fundo;* **enirpermeso —** *bilhete, ingresso;* **nacia radio —** *rádio nacional;* **vitra kloŝo —** *redoma de vidro;* **sving-danco —** *"swing" (dança);* **starigi sin —** *levantar-se, pôr-se de pé;* **stariĝi —** *levantar-se, pôr-se de pé;* **ekstari —** *levantar-se, pôr-se de pé;* **rajdstatuo —** *estátua com cavaleiro;* **iri puŝate —** *andar aos empurrões;* **ĵaz-amanto —** *amante de jazz;* **muzikdisko —** *disco musical;* **sidigi sin —** *sentar-se;* **sidiĝi —** *assentar-se;* **eksidi —** *assentar-se;* **rigardejo —** *belvedere, mirante;* **kinofilmo —** *sessão de cinema;* **lampkloŝo —** *globo de lâmpada;* **dua rango —** *segunda classe;* **ĉefrolulo —** *ator principal;* **vidindaĵo —** *panorama, vista;* **dua parto —** *segunda parte;* **multkosti —** *custar caro;* **duonkanti —** *cantarolar;* **artistino —** *artista;* **tamborino —** *pandeiro;* **akordiono —** *acordeão;* **koncerto —** *concerto;* **programo —** *programa;* **tragedio —** *tragédia;* **teatraĵo —** *peça de teatro;* **kunkanti —** *cantar em coro;* **aktoraro —** *companhia (tea.);* **taktigi —** *cadenciar (mús.);* **sonfilmo —** *filme sonoro;* **biletejo —** *bilheteria;* **renkonti —** *encontrar;* **aktorino —** *atriz;* **onidiro —** *boa-*

to; **scenaĵo —** *cenário (paisagem);* **reliefo —** *relevo, realce;* **pere de —** *mediante, por meio de;* **loĝisto —** *camaroteiro (tea.);* **sufloro —** *ponto (tea.);* **kantaĉi —** *"chamar chuva";* **amuziĝi —** *divertir-se;* **kanteti —** *cantarolar;* **subaŭdi —** *entreouvir;* **ĵazreĝo —** *rei do jazz;* **misaŭdi —** *ouvir mal;* **okupita —** *ocupado;* **kantegi —** *berrar;* **libera —** *livre;* **demeti —** *tirar;* **aktoro —** *ator;* **figuri —** *figurar, representar;* **kutimi —** *estar habituado;* **ekrano —** *tela (de projeção);* **bruegi —** *fazer algazarra;* **faleto —** *passo em falso;* **unua vico —** *primeira fila;* **konfitaĵo —** *doce, confeito;* **malaltegi —** *abafar (voz);* **esti vaka —** *estar vago;* **voĉbruado —** *algazarra;* **uverturo —** *abertura, introdução;* **varieteo —** *variedades (tea.);* **atendejo —** *sala de espera;* **akceptejo —** *sala de recepção;* **muzikaĵo —** *peça de música;* **antaŭaĵo —** *primeiro plano;* **gardisto —** *guarda, vigia;* **dua vico —** *segunda fila;* **komikulo —** *cômico (tea.);* **sonbendo —** *fita, "tape";* **mondumo —** *alta roda, elite;* **matineo —** *matinê, vesperal;* **dancejo —** *salão de dança;* **pargeto —** *assoalho de luxo;* **scenejo —** *cenário (palco);* **taktigi —** *cadenciar (mús.);* **ĵetkubo —** *dado (de jogar);* **ludkubo —** *dado (de jogar);* **fifilmo —** *filme imoral;* **partero —** *plateia (tea.);* **filmado —** *filmagem;* **terceto —** *trio (tea.);* **kvaropo —** *quarteto;* **enirejo —** *entrada;* **elirejo —** *saída;* **komedio —** *comédia;* **taktilo —** *batuta;* **sukceso —** *sucesso;* **giĉeto —** *guichê;* **baledo —** *balé;* **kutime —** *usualmente;* **amisto —** *galã (tea.);* **brueti —** *murmurar;* **fiasko —** *fracasso;* **faleti —** *tropeçar;* **sesopo** — *sexteto (mús.);* **kuliso** — *bastidor (tea.);* **bufedo** — *aparador (móvel, lugar);* **ludaĵo** — *representação (tea.);* **sceno** — *cena;* **loĝio** — *camarote (tea.);* **filmo** — *filme, película;* **tangi** — *dançar (tango);* **daŭri** — *prolongar-se;* **podio** — *estrado, pódio;* **lici** — *ser permitido, lícito;* **puŝi** — *empurrar;* **tiri** — *puxar;* **vaka** — *vago;* **takto** — *compasso, cadência (mús.);* **bulko** — *pãozinho, pão branco;* **kloŝo** — *redoma, campânula;* **soklo** — *pequeno pedestal;* **daŭro** — *duração, continuação;* **trupo** — *elenco (tea.);* **filmi** — *filmar;* **dramo** — *drama;* **gardi** — *velar, vigiar;* **plano** — *traçado;* **ludi** — *representar (tea.);* **sambo** — *samba;* **elito** — *elite;* **eliro** — *saída*

GRAMATIKO – XVIII

NÚMEROS CARDINAIS

Nota 25. OS NÚMEROS CARDINAIS SÃO:

Unidades:

1	**unu**	4	**kvar**	7	**sep**
2	**du**	5	**kvin**	8	**ok**
3	**tri**	6	**ses**	9	**naŭ**

Dizemos "**nulo**" para "zero" (0).

Nota 26. Os números de 11 a 19 escrevemos POSPONDO a UNIDADE (de 1 a 9) ao número "**dek**" (10) ligados ou não por um (-) hífen.

11.	dek-unu, dek unu	14	dek-kvar, dek kvar	17	dek-sep, dek sep
12.	dek-du, dek du	15	dek-kvin, dek kvin	18	dek-ok, dek ok
13.	dek-tri, dek tri	16	dek-ses, dek ses	19	dek-naŭ, dek naŭ

Continua na pág. 18k

56. **En la kinejo** — *No cinema*

1. Irante al kinejo, mi renkontis mian amikon... kiu estis promenanta — *Indo ao cinema, encontrei meu amigo... que estava passeando*
2. La sidlokoj en la kinejo estas molaj kaj komfortaj, sed ne modernaj — *Os lugares no cinema são macios e confortáveis, mas não são modernos*
3. Mi havos grandan plezuron. Kion ni vidos hodiaŭ? — *Terei muito prazer. O que vamos ver hoje?*
4. La novan brazilan filmon ĉe Roxy. Oni diras, ke ĝi estas tre bona — *O novo filme brasileiro no Roxy. Dizem que é muito bom*
5. La kurteno malsupreniris. La filmprezentado finiĝis. Ni foriru — *Desceu a cortina. Terminou a sessão. Vamos embora*

6. Ni iras kinejon hodiaŭ vespere. Ĉu vi volas iri kun ni? — *Vamos ao cinema hoje à noite. Quer ir conosco?*
7. Jes, mi iros kun vi, sed aĉetu prefere kvin antaŭajn sidlokojn — *Sim, irei com vocês, mas compre, de preferência, cinco lugares de frente*
8. Ĉiuj sidlokoj estas okupitaj, pro tio mi ne povas lokumi vin — *Todos os lugares estão cheios, por isso não posso lhe arranjar um*
9. La Kinejo Roxy korespondas al la bezonoj de la rigardantoj — *O Cine Roxy corresponde às necessidades dos espectadores*
10. Ho, mi alvenis malfrue, la filmoprezentado jam komenciĝis — *Oh, chegamos tarde, já começou a sessão*

11. Kion do mi devas fari hodiaŭ posttagmeze? Ĉu al la kinejo? — *Que farei hoje afinal depois do meio-dia? Ir ao cinema?*
12. Mi ne ŝatis la filmon, ĝi estis tro multe serioza — *Não gostei do filme, foi muitíssimo sério*
13. Mi preferas kinejon, ĉar li estas pli malmultkosta — *Prefiro o cinema porque é mais barato*
14. Do, ni iru. Vi tro ŝatas kinejon, ĉu ne? — *Então vamos. Você gosta muito de cinema, não é?*
15. Jes, mi ŝatas, sed mi ne iras ofte al la kinejo — *Sim, gosto sim, mas não vou ao cinema frequentemente*

16. Ni havas sufiĉe da tempo por trinki glaciaĵon — *Temos muito tempo para tomar algo gelado*
17. Tiu ĉi filmo estas jam prenzentita dek fojojn — *Este filme já (foi) está sendo exibido pela décima vez*
18. Ĉu vi iros al la kinejo hodiaŭ vespere? — *Você irá ao cinema hoje à noite?*
19. Jes, mi vidos novan brazilan filmon — *Sim, vou ver um novo filme brasileiro*
20. Sidloko ĉe la maldekstra pordo estas libera — *O lugar perto da porta esquerda está vago*

21. La ĉefa rolo estas helpata de la aktoro... — *O papel principal é secundado pelo ator...*
22. Tre volonte mi irus al kinejo morgaŭ vespere — *Gostaria de ir ao cinema amanhã à noite*
23. Li kaprice decidis ne iri kun mi al kinejo — *Ele, por capricho, resolveu não levar-me ao cinema*
24. La ĉefa rolo estas farita de la aktoro... — *O papel principal é feito pelo ator...*
25. Mi neniam vidis la kinejon tiel malplena — *Nunca vi o cinema tão vazio*

26. Permesu, ke mi proponu al vi mian lokon — *Permita-me que eu lhe ofereça o meu lugar*
27. Donu al mi du sidlokojn ĉe la kvina vico — *Dê-me dois lugares na quinta fila*
28. La kinejo ĉiuvespere estas trevizitata — *O cinema é muito frequentado todas as tardes*
29. Mi pliamas polican aŭ militan filmojn — *Gosto mais de filmes policiais ou de guerra*
30. Bone, mi esperas, ke vi bone amuziĝis — *Bem, espero que você tenha se divertido*

31. Li atendas vin tuj post la kineja pordo — *Ele te espera logo junto à porta do cinema*
32. La kinejo ekmalfermiĝas, oni ekeniras — *O cinema acaba de abrir, começam a entrar*
33. Mi aŭdis, ke la filmo estas tre bona — *Ouvi dizer que o filme é muito bom*
34. Mi preskaŭ ne havigis al mi sidlokon — *Por pouco que não arranjava lugar*
35. La kinejo estas je via dekstra flanko — *O cinema fica à sua direita*

36. Ĉu vi volas, ke mi aĉetu la bileton? — *Você quer que eu compre o ingresso?*
37. Mi petas, tie estas la giĉeto — *Por favor, ali está o guichê*
38. Kion vi opinias pri la filmprezentado? — *Que tal você achou o filme?*
39. Mi ŝategis. Ĝi estis plena sukceso — *Gostei muito, foi um pleno sucesso*
40. Kiel vi trovas la filmprezentadon? — *Como você acha a sessão?*

41. Ĉu vi jam aĉetis la enirbileton? — *Você já comprou o ingresso?*

42. Ankoraŭ ne, sed mi tuj aĉetos ĝin — *Ainda não, mas vou comprá-lo agora*
43. Ni iru en la kinejon kaj ni sidiĝu — *Vamos para o cinema e sentemo-nos*
44. Kian filmon oni prezentas hodiaŭ? — *Qual o filme que vai passar hoje?*
45. Kion vi opinias pri la kineja filmo? — *Que tal você achou o filme?*

46. Ĉu la kinejo estas moderna? — *O cinema é moderno?*
47. Jes, ĝi estas moderna kaj komforta — *Sim, é moderno e confortável*
48. La eniro estas libera por iu ajn — *A entrada é franca para qualquer um*
49. Ŝi estas tre fama kineja stelulino — *Ela é uma famosa estrela de cinema*
50. La filmo daŭris ĉirkaŭ tri horoj — *O filme prolongou-se por três horas*

51. La kinejo estas granda kaj luksa — *O cinema é grande e de luxo*
52. Ĉu vi bonvolus ankaŭ veni? — *Gostaria de vir também?*
53. Nepre! Tute certe! Kompreneble! — *Sem falta! Claro que sim! Naturalmente!*
54. La filmprezentado estis mirinda — *A sessão foi admirável*
55. La eniro estas ial ne permesata — *A entrada por algum motivo não é permitida*

56. Kiam komenciĝas la kinofilmo? — *Quando começa a sessão?*
57. Ĝi komenciĝas je la oka vespere — *Começa às oito da noite*
58. Mi havas pli-malpli 20 jarojn — *Tenho 20 anos mais ou menos*
59. Ĉu licas fumi en tiu ĉi ĉambro? — *É permitido fumar nesta sala?*
60. Mi vin petas sidu tute senmova — *Peço-lhe que fique sentado quieto*

61. Mi amuzas min irante kinejon — *Divirto-me indo ao cinema*
62. Mi ankoraŭ ne estas plenaĝa — *Não sou de maior idade ainda*
63. Malfermita de... ĝis la... — *Aberto de... até...*
64. La filmo estis tre frivola — *O filme foi muito vulgar*
65. Silentu, vi ĝenulo, vi..! — *Fique quieto, você amolante, você..!*

66. Mi tuj rezervos mian lokon — *Vou reservar o meu lugar*
67. La kurteno tuj supreniros — *O pano vai subir*
68. Kion ni faros ĉi-vespere? — *O que vamos fazer esta noite?*
69. Ni iros al la kinejo — *Vamos ao cinema*
70. La filmo daŭros du horojn — *O filme vai se prolongar por duas horas*

71. Kiu estas tiu stelulino? — *Quem é aquela estrela?*
72. Ĉu ŝi estas italino? — *É italiana?*
73. Ne, ŝi estas brazilanino — *Não, é brasileira*
74. Ŝi estas mirinda — *Ela é maravilhosa*
75. Estas sufiĉe da sidloko? — *Há lugar bastante?*

76. Kiom kostas ĉia bileto? — *Quanto custa cada ingresso?*
77. Ĝi kostas kvar dolarojn — *Custa quatro dólares*
78. Bonvolu senkulpigi min! — *Queira desculpar-me!*
79. Kiom kostas la eniro? — *Quanto custa a entrada?*
80. Kvin dolarojn — *Cinco dólares*

81. Donu al mi du biletojn — *Dê-me duas entradas*
82. Kie estas la sidloko? — *Onde fica o lugar?*
83. Bonvolu lasi min pasi — *Queira deixar-me passar*
84. Prenu mian sidlokon! — *Tome o meu lugar!*
85. La intrigo estas bona — *O enredo é bom*

86. Ĉiu prenis sian lokon — *Cada um tomou o seu lugar*
87. Kupeo por nefumantoj! — *Reservado para não-fumantes*
88. Fermita de... ĝis... — *Fechado de... até...*
89. Via vico jam alvenis — *A sua vez já chegou*
90. Ĝi estas plenŝtopita — *Está completamente lotado*

91. Marde la eniro estas senpaga — *Terça a entrada é de graça*
92. Ne pinĉu mian manon! — *Não belisque a minha mão!*
93. Kia parolanta viro! — *Que homem falador!*
94. Fumado malpersata! — *Proibido fumar!*
95. Apartejo por fumantoj — *Reservado para fumantes*

96. Pagu la enirbileton! — *Pague o ingresso!*
97. Vidu karikaturaĵan filmon — *Veja o filme de caricatura*
98. Ni iru al la kinejo! — *Vamos ao cinema!*
99. Ĝi estas plenplena — *Está cheio*
100. Jen la enirbileto — *Olhe aqui o ingresso*

101. Kia prahistoria filmo! — *Que filme pré-histórico!*
102. Eniru piedpinte! — *Entre pé ante pé!*
103. Mi estas senmona — *Estou sem dinheiro*
104. Ne estas sidloko — *Não há lugar*

105. Bonvolu silenti! — *Queira ficar calado!*

106. Bonvolu eksidi! — *Queira sentar-se!*
107. Bruegas tie ĉi — *Faz muito barulho aqui*
108. Oni ne eliras — *Não se sai*
109. Oni ne eniras — *Não se entra*
110. Estas malpure — *Está sujo*

57. Balo kaj dancado — *Baile e dança*

1. La granda merito de la muziko estas, ke en kiu ajn lando oni estas, oni ĝin ĉiam komprenas — *O grande mérito da música é que, em qualquer país que seja a gente a entende*
2. Fraŭlino, ĉu vi volas fari al mi la honoron danci kun mi tiun sambon – tiun tangon – tiun valson? — *Senhorinha, quer dar-me a honra de dançar comigo esse samba – esse tango – essa valsa?*
3. Mi profitos vian afablan inviton kaj mi havos la honoron revidi vin antaŭ mia forveturo — *Vou aproveitar o seu amável convite e terei a honra de revê-la antes da minha partida*
4. Tiamaniere, oni povas tie agrable pasigi la vesperon elspezante preskaŭ nenion — *Dessa maneira pode-se passar ali uma tarde agradável sem gastar quase nada*
5. Mi estas tiom pli konfuza pro viaj gratuloj, ke mi neniel meritas ilin — *Estou tão confuso pelas suas congratulações, as quais de modo algum mereço*

6. Estas, vi diras, la kunvenejo de la eleganta societo, viroj kaj virinoj — *É, diz você, a reunião da sociedade elegante, homens e mulheres*
7. Ĉu vi povus montri al mi balon en kiu oni povus pasigi agrablan vesperon? — *Você pode me indicar um baile em que se possa passar uma noite agradável?*
8. Kia rava (ĉarma) vesperkunveno kaj kia kolektiĝo de beletaj fraŭlinoj — *Que deslumbrante (encantador) vesperal e que reunião de bonitas moças*
9. Mi pli multe ŝatas la kunvenojn iom intimajn ol la grandajn balojn — *Prefiro muito mais as reuniões mais íntimas do que os grandes bailes*
10. Kion interesantan vi povas trovi ĉe tiuj senĉesaj dancturniĝoj? — *O que você acha de interessante nessas piruetas contínuas?*

11. Estas metio en kiu oni riskas ĉiutage rompi al si la kolon — *É uma profissão que arriscamos todos os dias a quebrar o pescoço*
12. Mi miras, ke la ludistoj povas kanti meze de tiela bruego — *Eu me admiro que os artistas possam cantar no meio de tanta algazarra*
13. Fraŭlino, mi memorigas al vi, ke vi promesis al mi tiun valson — *Senhorinha, lembro-a de que você me prometeu essa valsa*
14. Mi bedaŭras, fraŭlino, sed mi estas tute malbona kantisto — *Lamento, senhorita, mas sou um cantor detestável*
15. Tre volonte, fraŭlino, mi nur petos al vi vian indulgemon — *De bom grado, senhorinha, peço-lhe apenas a sua indulgência*

16. Se mi ludus la fortepianon, ĉiuj viaj invititoj forkurus — *Se eu tocasse piano, todos os seus convidados fugiriam*
17. Ĉu vi bonvolus fariĝi mia instruistino dum kelkaj tagoj? — *Você gostaria de ser a minha professora durante alguns dias?*
18. Restas al mi danki vin milfojojn pro via bonvola akcepto — *Resta-me dar-lhe mil agradecimentos pela sua cordial acolhida*
19. Estos granda plezuro por mi akompani vin ĉe Sinjoro... — *Será um grande prazer para mim acompanhá-lo à casa do Senhor...*
20. Mi trovas tiun muzikon multe pli agrabla ol la klasika — *Acho esse gênero de música muito mais agradável do que o clássico*

21. Ĉu vi bonvolus prezenti min al via amikino Fraŭlino... ?— *Gostaria de apresentar-me à sua amiga senhorita... ?*
22. Ne elŝaltu, ni tuj dissendos la daŭrigon de la programo — *Não desligue, vamos irradiar a continuação do programa*
23. Vi devas iom ripozi, ni rekomencos post momento — *V. deve descansar um pouco, recomeçaremos daqui a pouco*
24. Mi multe dankas vin, sed mi konas nenian kartludon — *Agradeço-lhe muito, mas não conheço nenhum jogo de cartas*
25. Mi gratulas vin pri la kruroj de viaj dancistinoj — *Congratulo-me com você pelas pernas das suas dançarinas*

26. Mi petas vin, bonvolu min prezenti al la mastrino — *Por favor, tenha a bondade de me apresentar à dona da casa*
27. Ŝi kantas precipe kun multe da (sentemo) gusto — *Ela canta sobretudo com muito (sentimento) gosto*
28. La mastrino vere akceptas kun ĉarma afableco — *A dona da casa recebe deveras com uma gentileza encantadora*
29. Vi konstatos, ke mi estos tre bona lernanto — *Você verá que eu serei um bom aluno*
30. Tiu ĉi juna persono estas tre bona muzikanto — *Este jovem é um ótimo músico*

31. Ankaŭ estas dancejo. Ĉu vi ŝatas danci? — *Há também um salão de danças. Você gosta de dançar?*

32. Tiu ĉi juna persono havas belegan voĉon — *Aquela jovem tem uma voz soberba*
33. Mi fiksis mian paroladon sur la sonbendon — *Gravei meu discurso (na fita gravadora) no "tape"*
34. La barkarolo estis tre malbone kantita — *A barcarola foi muito mal cantada*
35. Bonvolu senkulpigi min, sed vi eraras — *Queira desculpar-me, mas você está enganado*

36. Mi kredas, ke nun estas tempo reeniri — *Acredito que já é tempo de entrar novamente*
37. Je kioma horo komenciĝas la koncerto? — *A que horas começa o concerto?*
38. Vi blufas min, sed mi ne ŝatas blufon — *Você está blefando, mas eu não gosto de blefe*
39. Tiu ĉi dueto estas majstre kantata — *Este dueto está cantado com mestria*
40. La orkestro estas perfekte kondukata — *A orquestra está bem dirigida*

41. Tiu komikulo estas tre amuzanta — *Aquele cômico é muito divertido*
42. Ĉu vi ŝatas muzikaĵon de... ? — *Você gosta da música de... ?*
43. Jes, mi tre ŝatas ĝin — *Sim, gosto muito*
44. Ne, mi ne ŝatas ĝin — *Não, não gosto*
45. Mi trovas plezuron en la dancado — *Acho prazer na dança*

46. Ĉu estus agrable al vi iom valsi? — *Ser-lhe-ia agradável valsar um pouco?*
47. La muziko de... estas tro brua — *A música de... é muito barulhenta*
48. La muziko de ... estas belega — *A música de... é excelente*
49. Kion oni ludos hodiaŭ vespere? — *O que se vai representar hoje à noite?*
50. Ili nekredeblan gimnastikon faras — *Eles fazem uma ginástica inacreditável*

51. Je kioma horo komenciĝas la balo? — *A que horas começa o baile?*
52. Ĉu oni devas pagi enirprezon? — *Deve-se pagar entrada?*
53. Mi havos la plezuron revidi vin — *Terei o prazer de revê-lo*
54. Mi ne multe ŝatas la baletojn — *Não gosto muito de balés*
55. Ĉu vi loĝas en tiu kvartalo? — *Você mora naquele bairro?*

56. Mi invitis miajn amikojn — *Convidei meus amigos*
57. La festo falis sur dimanĉon — *A festa caiu num domingo*
58. Aŭskultu la belan muzikon! — *Ouça a bela música!*
59. Mi dancis ĝis la noktomezo — *Dancei até a meia-noite*
60. Kun vi, mi lernus tre rapide — *Com você, eu aprenderia rapidamente*

61. Ĉu vi ne amuziĝis kun ni? — *Você não se divertiu conosco?*
62. Post la festo ni disiris — *Após a festa nos separamos*
63. Ŝi vokalkantas admirinde — *Ela vocaliza admiravelmente*
64. Vi dancas mirinde bone — *V. dança admiravelmente bem*
65. Drinkadi estas danĝere — *O beber em excesso é perigoso*

66. Kian muzikon vi amas? — *Que música você gosta?*
67. Kioma horo estas nun? — *Que horas são agora?*
68. Ĉu estas tempo eliri? — *Há hora para sair?*
69. Ĉu estas tempo eniri? — *Há hora para entrar?*
70. Estas la kvina matene — *São cinco da manhã*

71. Ĝi estis grava festo — *Foi uma grande festa*
72. Estis multaj homoj — *Havia muita gente*
73. Atentu momenton! — *Um instante!*
74. Ĉu vi tangas? — *Você dança tango?*
75. Jes, mi tangas — *Sim, danço*

76. Venu ĉi tien! — *Venha cá!*
77. Ĉu ni dancu? — *Vamos dançar?*
78. Kia amaso! — *Que multidão!*
79. Permesu! — *Com licença!*
80. Kvietiĝu! — *Fique quieto!*

Nota 27. Formamos as DEZENAS antepondo os nove primeiros números ao número “**dek**” (10). As DEZENAS e CENTENAS são escritas juntas, i. é, sem hífen.

Dezenas:

10 **dek**	40 **kvardek**	70 **sepdek**
20 **dudek**	50 **kvindek**	80 **okdek**
30 **tridek**	60 **sesdek**	90 **naŭdek**

Nota 28. Formamos as CENTENAS antepondo os nove primeiros números ao número “**cent**” (100). Veja **Nota 25**. Os MILHARES, MILHÕES, etc., formamos pelo mesmo processo.

Centenas:

100 **cent**	400 **kvarcent**	700 **sepcent**
200 **ducent**	500 **kvincent**	800 **okcent**
300 **tricent**	600 **sescent**	900 **naŭcent**

OBSERVAÇÃO 6. — Podemos, também, escrever a palavra **MIL** (1000) SEPARADAMENTE,

1000 **mil**	4000 **kvarmil**	7000 **sepmil**
2000 **dumil**	5000 **kvinmil**	8000 **okmil**
3000 **trimil**	6000 **sesmil**	9000 **naŭmil**

segundo a preferência de cada um. Por exemplo: 2000 **du mil**, 3000 **tri mil**, 4000 **kvar mil**, etc.

Continua na pág. 18ƛ

58. **ĈIUTAGAJ FRAZOJ** — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Kiel vi scias — *Como você sabe*
2. Kiom mi memoras — *Pelo que me lembro*
3. Restu kun Dio! — *Fique com Deus!*
4. La pluvo ĉesis — *Parou a chuva*
5. Vi fuŝis ĉion — *Você estragou tudo*

6. Mi tre dankas — *Fico muito agradecido*
7. La nuna tempo — *O tempo presente*
8. Voku denove! — *Chame de novo!*
9. Estas kutime — *É de costume*
10. Estas nenio — *Não é nada*

11. Ĉio finiĝis — *Tudo se acabou*
12. Certe, jes! — *Sim, certamente!*
13. Kun plezuro! — *Com prazer!*
14. Revenu tuj! — *Volte logo!*
15. Je momento! — *Por um momento!*

16. Espereble! — *Oxalá! Tomara!*
17. Ne ĝis nun — *Até agora não*
18. Tre grave — *Muito importante*
19. Oni frapas — *Batem à porta*
20. Ne pluen! — *Basta!*

21. Dio volu! — *Queira Deus! Oxalá!*
22. Momenton! — *Agora mesmo!*
23. Ne grave! — *Não faz mal!*
24. Ne eble! — *Não é possível!*
25. Kuraĝon! — *Coragem!*

26. Ĉu vi malsanas? — *Você está doente?*
27. Mi aŭdas nenion — *Não ouvi nada*
28. Kion mi faros? — *O que farei?*
29. Vi bonaspektas — *Você tem boa aparência*
30. Kie vi loĝas? — *Onde você mora?*

31. Antaŭ nelonge — *Há pouco tempo*
32. Antaŭ momento — *Há um momento*
33. Lasu min do! — *Deixe-me então!*
34. Mi tre ĝojas — *Alegro-me muito*
35. Estas grave — *É importante*

36. Kio okazis? — *O que aconteceu?*
37. Konsentite! — *Está combinado!*
38. Ha! ĉu vere? — *Ah! Verdade?*
39. Dormu bone! — *Durma bem!*
40. Kiel ĝoje! — *Como isto é alegre!*

41. Bravisime! — *Bravíssimo!*
42. Kiom ofte? — *Quantas vezes?*
43. Li atendu! — *Que espere!*
44. Kio nova? — *Que há de novo?*
45. Kia viro! — *Que homem!*

46. Kia ĝojo! — *Que alegria!*
47. Jen alia! — *Eis aqui outro!*
48. Ĉu vere? — *É verdade?*
49. Antaŭen! — *Avante!*
50. Iu el vi — *Um de vocês*

51. De kiam? — *Desde quando?*
52. Ĉu eble? — *É possível?*
53. Bonege! — *Excelente!*
54. Domaĝe! — *Bonito!*
55. Prave — *Apoiado!*

56. Eniru! — *Entre!*
57. Klare — *Está claro!*
58. Sanon! — *Saúde!*
59. Pesto! — *Peste!*
60. Vivu! — *Viva!*

61. Kial ne? — *Por que não?*
62. Kaŝu vin — *Esconda-se*
63. Terure! — *É horrível! Horrível!*
64. Atentu! — *Atenção!*
65. Ho ve! — *Oh que desgraça!*

66. Foriru! — *Dê o fora!*
67. Tenu! — *Segure!*
68. Kion? — *O quê?*
69. Ve! — *Que desgraça!*
70. Ho! — *Oh! Olá! Olé!*

OBSERVAÇÃO 7. — De 21 em diante não há ligação entre a UNIDADE e as DEZENAS, CENTENAS ou MILHAR: **dudek unu**, 21; **dudek du**, 22; **kvindek kvin**, 55; **sesdek ses**, 66; **okdek ok**, 88; **cent unu**, 101; **cent dudek unu**, 121; **tricent kvindek ok**, 358; **kvincent kvindek kvin**, 555; **mil ses**, 1006; **mil ducent kvardek**, 1240; **mil naŭcent sesdek sep**, 1967.

Nota 29. São substantivos numerais **MILIONO** (milhão), **MILIARDO** (bilhão), **BILIONO** (trilhão) e também **NULO** (zero), portanto, são variáveis. Vejamos: **tri milionoj**, três milhões; **du bilionoj**, dois trilhões; **kvar miliardoj**, quatro bilhões; **nuloj**, zeros.

Nota 30. Dos numerais cardinais formamos os respectivos SUBSTANTIVOS NUMERAIS pela terminação **-O**.

Substantivos:

unuo — uma unidade
deko — uma dezena
trio — trio
cento — uma centena
kvino — um quinteto

dek-duo — uma dúzia
miliono — um milhão
dudeko — vintena
milo — milhar
kvaro — quarteto

Continua na pág. 203

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

"A world language is more important for mankind at the present moment than any conceivable advance in television or telephony."
Lewis Mumford

Kiam racio kaj pasio interbatalas, tiam senriske vetu dek kontraŭ unu, ke la pasio venkos
Shakespeare

Parolo estas arĝenta, silento estas ora

ĈAPITRO XII — CAPÍTULO XII

Dek konsiloj de Jefferson por la praktika vivo

1. Prokrastu neniam ĝis morgaŭ, kion vi povas fari hodiaŭ.
2. Ne trudu al alia persono laboron, kiun vi mem povas plenumi.
3. Ne elspezu monon pli frue ol vi ĝin posedas.
4. Aĉetu neniam tion, kion vi ne bezonas.
5. Evitu la fieron, ĝi malutilos vin pli multe ol la malsano, soifo kaj malvarmo.
6. Neniam bedaŭru, ke vi tro malmulte manĝis.
7. Ne maltrankviliĝu pri la malbonoj, kiuj okazos neniam.
8. Kion vi faras, faru volonte.
9. Rigardu la aferojn ĉiam de ilia bona flanko.
10. Kiam vi koleras, kalkulu ĝis dek, antaŭ kiam vi parolos; se vi estas **tre** kolera, kalkulu ĝis cent.

59. ĈE LA HOTELO — *NO HOTEL*

1. Se eble alvenos ankoraŭ io por mi, mi petas sendi ĝin al hotelo... — *Se possivelmente chegar alguma coisa para mim, queira enviá-la ao hotel...*
2. Ĝustatempe, ĉu estas ia poŝtoficejo proksime? — *A propósito, há algum correio aqui perto?*
3. Ne estas necese; en la hotelo estas poŝta kesto kaj telegrafo — *Não precisa; no hotel há caixa do correio e telégrafo*
4. Mi petas, ĉu vi konas bonan kaj komfortan restoracion? — *Por favor, você conhece um restaurante bom e confortável?*
5. Havu la bonecon prenigi niajn pakaĵojn en la flughaveno — *Tenha a bondade de mandar buscar as nossas bagagens no aeroporto*

6. Bonvolu sekvi min! Mi volas montri al vi la dormoĉambron — *Queira acompanhar-me! Quero mostrar-lhe o quarto*
7. La dormoĉambro en la hotelo estas moderna kaj komforta — *O quarto no hotel é moderno e confortável*
8. Mi foriros je la fino de la monato, se tio taŭgos al mi — *Sairei no fim do mês, se me der bem*
9. Transportigu mian pakaĵon de la stacidomo tien ĉi — *Mande transportar minha bagagem da estação para cá*
10. La necesejo estas ĉe la fino de la koridoro, tuj dekstre — *A privada fica no fim do corredor, logo à direita*

11. Mi intencas resti tie ĉi la tutan vintran – someran sezonon — *Pretendo ficar aqui toda a estação de inverno – de verão*
12. Ekzistas certe fumsalono, montru ĝin al mi, mi petas! — *Há, com certeza, salão para fumantes, mostre-o, por favor!*
13. Se leteroj alvenos por mi, sendu ilin al ĉi tiu adreso — *Se chegar cartas para mim, envie-as para este endereço*
14. Mi konas malgrandan hotelon, sed bona, pura kaj moderna — *Conheço um hotel pequeno, mas é bom, asseado e moderno*
15. Se venos leteroj por mi, vi suprensendos ilin al mi, mi petas — *Se vierem cartas, mande-as para mim lá em cima, por favor*

16. En tiu hotelo la manĝaĵo kaj litoj estas bonegaj — *Naquele hotel a comida e camas são excelentes*
17. Mi deziras unuarangan hotelon kaj tre pura — *Desejo um hotel de primeira e muito limpo*
18. Mi deziras ĉambron por du personoj en la dua etaĝo — *Quero um quarto para duas pessoas no segundo andar*
19. Transportigu mian pakaĵaron de la flughaveno ĉi tien — *Mande trazer minhas bagagens do aeroporto para cá*
20. Bedaŭrinde, ĉio estas okupita — *Infelizmente, tudo está ocupado*

21. Bonvolu diri al mi kie estas bona hotelo? — *Tenha a bondade de me dizer onde há um bom hotel?*
22. Bonvolu montri al mi, kie troviĝas la hotelo de... — *Queira indicar-me onde fica o hotel de...*
23. Ĉu vi jam elektis hotelon? — *Você já escolheu um hotel?*
24. Ne ankoraŭ. Oni rekomendis al mi la hotelon... — *Ainda não. Recomendaram-me o hotel de...*
25. Tiu ĉi konvenas al mi. Ĉu mi povas resti tuj? — *Este me serve. Posso ficar logo?*

26. Iru tiun hotelon, kie vi restados bone loĝigata — *Vá para aquele hotel, onde você ficará bem alojado*
27. Mi esperas, ke vi ne plendos kiale, sinjoro — *Espero que você não terá motivo de queixa, senhor*
28. Ĉu la lifto funkcias? — *O elevador está funcionando?*
29. Ne aŭtomate. La pordisto devas funkciigi ĝin — *Não automaticamente. O porteiro deve operar com ele*
30. Estus indiferente por mi supreniri pli alten — *Ser-me-ia indiferente ir mais para cima*

31. Dum via foresto iom maljuna sinjoro estis ĉi tie — *Durante sua ausência um senhor um pouco idoso esteve aqui*
32. Ĝi estas sufiĉe komforta kaj povos konveni al mi — *Ele é bastante confortável e poderá me servir*
33. Mi ne ŝatas tiun kutimon lasi ilin en la atendejo — *Não gosto desse hábito de deixá-los na sala de espera*
34. Ĉu vi povus, se bezone, prepari al mi tagmanĝon? — *Você poderia, se necessário, preparar-me um almoço?*
35. Unuaranga hotelo, tre pura, moderaj prezoj — *Hotel de primeira classe, muito limpo, preços moderados*

36. Mi ŝatas hotelojn kun bonaj litoj kaj manĝo — *Gosto de hotéis com boas camas e refeição*
37. Mi ŝatas hotelon kun molaj komfortaj litoj — *Gosto de hotel com leitos macios e confortáveis*

38. La hotelo Esperanto estas granda kaj luksa — *O hotel Esperanto é grande e de luxo*
39. Kompreneble, ili estas tre komfortaj — *Naturalmente, eles são muito confortáveis*
40. Vi estas prava, mi prenas tion ĉi sur min — *Você tem razão, encarrego-me disto*

41. Ĉu vi scias, tie ĉi loĝas ankaŭ sinjoro... — *Sabe, aqui mora também o senhor...*
42. Ĉu estas ia servanto, kiu parolas esperanton? — *Há algum empregado que fale esperanto?*
43. Ne, sinjoro, sed mi parolas esperante kaj portugale — *Não, senhor, mas falo esperanto e português*
44. Se mi estus en via loko, mi elektus ankaŭ la... — *Se eu estivesse em seu lugar, escolheria também o...*
45. Mi volas plendi. Alportu la plendo-libron — *Quero me queixar. Traga-me o livro de queixas*

46. Ĉu vi havas banĉambrojn en la hotelo? — *Você tem banheiros no hotel?*
47. Ĝi kredeble estas tre malriĉa gastejo — *Deve ser uma hospedaria pobre*
48. La manĝaĵoj kaj litoj estas bonegaj — *Cama e mesa são excelentes*
49. Ĉu vi intencas manĝi en la pensiono — *V. pretende comer na pensão?*
50. Ne, mi intencas manĝi en la hotelo — *Não, pretendo comer no hotel*

51. Pretigu la ĉambron plejeble baldaŭ — *Apronte o quarto o mais cedo possível*
52. Ĉu vi intencas reveni al hotelo? — *V. pretende regressar ao hotel?*
53. Mi manĝas kelkfoje ekster la domo — *Algumas vezes como fora de casa*
54. Tia dormoĉambro ne povas esti saniga — *Tal quarto não pode ser saudável*
55. Bonvolu supreniri al la tria etaĝo — *Queira subir ao terceiro andar*

56. Nun ni havas belan ĉambron, ĉu ne? — *Agora temos um bonito quarto, não é?*
57. Ĉu vi ankoraŭ havas ĉambron ĉi tie? — *Você também tem quarto aqui?*
58. Jes, mi loĝas ĉi tie antaŭlonge — *Sim, moro aqui há muito tempo*
59. Sendu ĉambristinon al mi, mi petas — *Mande-me uma camareira, por favor*
60. La hotelo estas ganda kaj luksa — *O hotel é grande e luxuoso*

61. El kio konsistas la matenmanĝo? — *De que consiste o café da manhã?*

62. Nun, ni ekrigardu la manĝoĉambron — *Agora vamos à sala de jantar*
63. Estas elektra lampo en la ĉambro — *Há luz elétrica no quarto*
64. Ĉu estas lifto en tiu ĉi hotelo? — *Há elevador neste hotel?*
65. Jes, estas lifto kaj elevatoro — *Sim, há elevadores social e de serviço*

66. Mi volas paroli kun hotelisto — *Quero falar com o hoteleiro*
67. Ĉu vi havas salonon por legado? — *Você tem salão de leitura?*
68. Havu la bonecon doni trinkmonon — *Tenha a bondade de dar uma gorjeta*
69. Ĉu mi ankaŭ povas manĝi ĉi tie? — *Posso também comer aqui?*
70. Ni ne forvojaĝos morgaŭ vespere — *Não partiremos amanhã de tarde*

71. La ŝtuparo estas tre mallarĝa — *A escada é muito estreita*
72. Jen estas trinkmono por vi — *Eis uma gorjeta para você*
73. Tute proksima al la stacidomo — *Bem próximo da estação*
74. Mi ĵus diris al vi lian nomon — *Acabei de lhe dizer o nome dele*
75. Ĉu oni povas uzi la elevatoron? — *Pode-se usar o elevador de serviço?*

76. Jen estas hotelo tie mi kredas — *Creio que há um hotel ali*
77. La lifto ne funkcias aŭtomate — *O elevador não é automático*
78. Mi petas, ke vi ĝin funkciigu! — *Por favor, faça-o funcionar!*
79. Mi loĝas tie ĉi antaŭnelonge — *Moro aqui recentemente*
80. Estas tempo por reiri hejmen — *Está na hora de voltarmos para casa*

81. Ĉu iu transdonis ion por mi? — *Alguém entregou alguma coisa para mim?*
82. Mi kredas, ke jes – ke ne — *Creio que sim – que não*
83. Rezervu al mi du sidlokojn — *Reserve-me dois lugares*
84. Ĉu inkluzive la servado? — *Inclusive o serviço?*
85. Ĉu iu postlasis ion por mi? — *Alguém deixou algo para mim?*

86. Mi forvojaĝos morgaŭ matene — *Partirei amanhã pela manhã*

87. Veku min je la deka matene — *Partirei às dez horas*
88. Ili forvojaĝos ĉi-vespere — *Eles partirão esta tarde*
89. Transportigu la pakaĵon! — *Mande trazer a bagagem!*
90. Ni supreniru la ŝtuparon — *Vamos subir as escadas*

91. Nun, ni iru al la salono — *Agora passemos ao salão*
92. Alportu la plendolibron — *Traga o livro de reclamações*
93. Plenigu tiun formularon — *Preencha o formulário*
94. Oni povas uzi la lifton — *Pode-se utilizar o elevador*
95. Tualetejo por sinjorinoj — *Toalete para senhoras*

96. Ĉu iu demandis pri mi? — *Alguém perguntou por mim?*
97. Necesejo por sinjoroj — *Privada para homens*
98. Ni intencas resti — *Pretendemos ficar*
99. Je viaj ordonoj — *Às suas ordens*
100. Mi volas plendi — *Quero me queixar*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

supreniri la ŝtuparon — *subir as escadas;* **diskreta persono —** *pessoa discreta;* **alveni je la... —** *chegar às...;* **luksa hotelo —** *hotel de luxo;* **maldiskreta persono —** *pessoa indiscreta;* **daŭro de la restado —** *duração da (temporada), permanência;* **kruĉeto da kafo —** *caneca de café;* **esti okupita —** *estar ocupado;* **antaŭĉambro —** *antecâmara;* **tute proksima al —** *bem próximo de;* **antaŭsalono —** *antessala;* **modera prezo —** *preço módico;* **malrekomendi —** *desabonar;* **rekomendinda —** *recomendável;* **respondi pri —** *ser responsável por;* **vespermanĝi —** *jantar;* **kompreneble —** *naturalmente;* **ekskluzive —** *exclusive;* **noktomanĝi —** *cear;* **pordistejo —** *portaria;* **plendlibro —** *livro de reclamações;* **flughaveno —** *aeroporto;* **interetaĝo —** *sobreloja;* **surtabligi —** *pôr a mesa;* **montri sin —** *aparecer, mostrar-se;* **senescepte —** *sem exceção;* **gastiganto —** *anfitrião;* **rulŝtuparo —** *escada rolante;* **matenmanĝo —** *desjejum;* **paroli kun —** *falar com;* **respondeci —** *ser responsável por;* **laktokruĉo —** *leiteira;* **inkluzive —** *inclusive;* **tualetejo —** *toucador;* **hotelisto —** *hoteleiro;* **aerhaveno —** *aeroporto;* **bulevardo —** *bulevar;* **gastlibro —** *registro de hóspede;* **elevatoro —** *elevador (de serviço);* **noktoresti —** *passar a noite;* **montri al —** *mostrar a;* **paroli al —** *falar a;* **rekomendi —** *indicar, recomendar;* **malaprobi —** *desaprovar;* **plendema —** *queixoso;* **senkrima —** *isento de culpa;* **arestito —** *preso;* **tranokti —** *passar a noite;* **nesufiĉa —** *insuficiente;* **plejeble —** *o mais possível;* **postlasi —** *deixar;* **pensiono —** *pensão;* **teretaĝo —** *andar térreo;* **ĉambreto —** *saleta;* **liftisto —** *ascensorista;* **koridoro —** *corredor;* **akompani —** *acompanhar;* **kaserolo —** *caçarola;* **kafkruĉo —** *cafeteira;* **bolkraĉo —** *chaleira;* **manĝaĵo —** *comida, refeição;* **varmeta —** *morno, tépido;* **plenigi —** *completar;* **plenumi —** *preencher, satisfazer;* **malhela —** *escuro*; **hejtilo —** *aquecedor;* **forlasi —** *abandonar, deixar;* **foresto —** *ausência;* **gastigi —** *hospedar;* **gastejo —** *hospedaria;* **ŝtuparo —** *escada;* **escepte —** *com exceção;* **malfidi —** *desconfiar;* **malofte —** *raramente;* **bolpoto —** *marmita;* **tekruĉo —** *bule de chá;* **kaftaso —** *xícara de café;* **teilaro —** *aparelho de chá;* **pisejo —** *mictório;* **bonega —** *excelente, ótimo;* **plendi —** *queixar-se, lastimar-se;* **ekstra —** *a mais, extra;* **sufiĉi —** *bastar, ser suficiente;* **sufiĉa —** *suficiente;* **baldaŭ —** *brevemente, logo;* **motelo —** *motel;* **salono —** *salão;* **sufiĉe —** *bastante;* **simpla —** *natural, simples;* **aprobi —** *aprovar;* **bolilo —** *chaleira;* **tetaso —** *chávena;* **lunĉi —** *lanchar;* **apuda —** *próximo, adjacente;* **hejti —** *aquecer;* **pledi —** *pleitear, solicitar;* **sekve —** *em seguida;* **gasti —** *hospedar-se;* **gasto —** *hóspede (recebido);* **etaĝo —** *andar;* **lifto —** *elevador (social);* **ŝtupo —** *degrau (de escada);* **ĉarma —** *atraente, encantador;* **listo —** *relação, rol, lista;* **forno —** *fogão;* **tuja —** *imediato, instante;* **kajo —** *cais;* **aleo —** *alameda;* **ĉiom —** *todo (em bloco);* **pato —** *frigideira*

60. ĈE LA PORDISTEJO — *NA PORTARIA*

1. Enskribu vin en la gastlibro, kiu estas sur la tablo ĉe la pordistejo — *Preencha o livro de hóspedes na mesa junto à portaria*
2. Plenigu tiun formularon: familia nomo – naskita – loĝanta – ŝtataneco – alveninta je la... , daŭro de la restado – numero de la legitimilo — *Preencha esse formulário: sobrenome – nascido – domiciliado – nacionalidade – chegou às ... , tempo da permanência – número da identidade*
3. Mi petas vin garde konservi mian tekon en via monkesto — *Peço-lhe guardar minha pasta em seu cofre*
4. Mi bezonas du dormoĉambrojn kun bela televidilo kaj telefono — *Preciso de dois quartos com um bonito televisor e telefone*
5. Mi dezirus ne pli alten supreniri ol sur la duan etaĝon — *Não queria muito lá em cima a não ser no segundo andar*

6. Mi intencas resti ok tagojn; faru al mi malkaran prezon — *Pretendo ficar oito dias; faça-me um preço barato*
7. Mi dezirus vidi la serviston komisiitan por la servado — *Desejava ver o empregado encarregado do serviço*
8. Se vi ne havas unu, kiel oni faras por reeniri vespere? — *Se você não tem um, como a gente faz para recolher-se à noite?*
9. Ĉu vi certigas min, ke ne estas cimoj? mi terure timas ilin — *Você me assegura de que não há percevejos? Tenho um medo terrível deles*
10. Tiu apartamento estas vere beleta, ĝi ŝajnas tre gaja — *Este apartamento é um amor, é muito alegre*

11. Se vi ne estos tro postulema, ni restos unu monaton — *Se você não for muito exigente, ficaremos um mês*
12. Pri la nutraĵo, kiamaniere ni povas interkonsenti? — *Como poderemos combinar com respeito à alimentação?*
13. Ĉu la luo estas interkonsentita por unu monato? — *O aluguel está combinado por um mês?*
14. Ĉu neniu ĉe vi parolas iom portugale? — *Não há alguém aqui que arranhe o português?*

15. Mi do estos devigata rapide lerni vian lingvon — *Serei, nesse caso, forçado a aprender depressa a sua língua*
16. Oni deziras vin ĉe la telefono – en la vestiblo — *Alguém solicita-o no telefone – na entrada*
17. Kiom vi kalkulas la servadon por unu persono? — *Em quanto fica o serviço para uma pessoa?*
18. Kompreneble, la luprezo estos aparte kalkulita — *Naturalmente, o preço da locação deve ser feito separadamente*
19. Ĉu sinjoro via filo havas oficon ĉe banko? — *O senhor seu filho está empregado num banco?*
20. Ĉio estas okupita, escepte en la tria etaĝo — *Tudo está ocupado, com exceção do terceiro andar*

21. Se nur la lito estas bona, tio tute sufiĉas — *Contanto que a cama seja boa, é somente o que quero*
22. Ĉu la ĉambroj estas hejtitaj? — *Os quartos são aquecidos?*
23. Jes, ili estas hejtitaj, aerumitaj kaj helaj — *Sim, são aquecidos, arejados e claros*
24. Atendu momenton. Jen via trinkmono — *Espere um momento. Eis aqui a gorjeta*

25. Sinceran dankon. Vi estas tro bona sinjoro — *Sinceros agradecimentos. Você é muito bom, senhor*
26. Jen kion mi povas proponi. Akceptu aŭ ne? — *Eis o que posso propor-lhe. Você aceita ou não?*
27. La hotelo estas malfermita ĝis noktomezo — *O hotel está aberto até a meia-noite*
28. Oni havas ankaŭ dumnoktan pordiston — *Nós temos também porteiro noturno*
29. Ni luos tie ĉi por pasigi la tutan someron — *Vamos alugar aqui para passarmos todo o verão*

30. Kiom vi postulas por tiu ĉambro potage? — *Quanto você pede pela diária do quarto?*
31. Ili deziras ĉambrojn kontraŭ la strando — *Eles querem quartos que sejam em frente da praia*
32. Ĉu vi havas ankoraŭ liberajn ĉambrojn? — *Você tem ainda quartos (vagos) livres?*
33. *Mi deziras tranokti tie ĉi — Desejo pernoitar aqui*
34. Ĉu la ŝtuparo estas lumigita vespere? — *As escadas são iluminadas à noite?*

35. Mi deziras ĉambron kontraŭ la ĝardeno — *Desejo um quarto que dê para o jardim*
36. Mi liveros al vi seruran ŝlosilon — *Vou lhe dar uma chave da fechadura*
37. Mi bezonas ĝin, kiam mi venos malfrue — *Vou precisar dela quando eu chegar tarde*
38. Mi tuj pagos unu monaton antaŭtempe — *Vou pagar-lhe um mês adiantado*
39. Li dezirus ĉambron kontraŭ la strato — *Ele queria um quarto que desse para a rua*

40. Ĉu vi volas doni la kvitancon al mi? — *Quer dar-me o recibo?*

41. Dezirus ĉambron kontraŭ la placo — *Ela queria um quarto que desse para a praça*
42. Ni dezirus ĉambron kontraŭ aerhaveno — *Queríamos um quarto que desse para o aeroporto*
43. Vi dezirus ĉambron kontraŭ la kajo — *Você queria um quarto que fique para o cais*
44. La banĉambro estas apud via ĉambro — *O banheiro fica perto de seu quarto*
45. Ĉu estas pordisto en la domo? — *Há porteiro na casa?*

46. En kiu etaĝo estas mia ĉambro — *Em que andar fica meu quarto?*
47. Via ĉambro estas en la tria etaĝo — *Seu quarto fica no terceiro andar*
48. Je kioma horo mi devas veki vin? — *A que horas devo acordá-lo?*
49. Je la sepa kaj duono — *Às sete e meia*
50. Tiu ĉambro tute taŭgas por mi — *Este quarto me serve perfeitamente*

51. Ĉu vi havas ŝlosilon por mi? — *Você tem uma chave para mim?*
52. Certe! Malsupre ĉe la pordistejo — *Com certeza! Lá embaixo na portaria*
53. Ĉu mi povas havi mian fakturon? — *Pode dar-me a nota?*
54. Jen estas la kalkulo jam preta — *Olhe aqui a conta já pronta*
55. Veku sin je la dua posttagmeze — *Acorde-a às duas da tarde*

56. Ĉu vi havas vakantan ĉambron? — *Você tem quarto vago?*
57. Ĉu vi havas ĉambristinon? — *Você tem quarteira?*
58. Nenio mankas, mi vin gratulas — *Nada falta, meus parabéns*
59. Ĉu vi havas dulitan ĉambron? — *Tem quarto com duas camas?*
60. Mi postulas, ke vi pagu nun! — *Exijo que você pague agora!*

61. Mi intencas resti monaton — *Pretendo ficar um mês*
62. Mi intencas resti semajnon — *Pretendo ficar uma semana*
63. Vere, vi estas necedema — *Você, na verdade, é inflexível*
64. Kiom mi ŝuldas? — *Quanto estou devendo?*
65. Kiom ĝi kostas? — *Quanto custa?*

66. Li iris supren — *Ele foi para cima*
67. Mi dankas vin ĉiujn — *Agradeço a todos vocês*
68. Ni uzos la lifton — *Vamos utilizar o elevador*
69. Jam tiel baldaŭ? — *Já tão cedo?*
70. Kion vi havas nun libera? — *Qual V. tem disponível agora?*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

plasta paperujo — *pasta de plástico;* **esti vere beleta —** *ser um "amor" (fig.);* **unua duonmonato —** *primeira quinzena;* **dua duonmonato —** *segunda quinzena;* **pensiona prezo —** *preço da pensão;* **fronti kontraŭ —** *dar (a frente) para;* **tranokta prezo —** *preço do pernoite;* **interkonsenti —** *combinar;* **hotela prezo —** *preço do hotel;* **ledpaperujo —** *pasta de couro;* **direktorejo** — *gerência;* **konfidence** — *confidencialmente;* **plendlibro** — *livro de queixa;* **pordistejo** — *portaria;* **identigilo** — *carteira de identidade;* **legitimilo** — *carteira de identidade;* **noktoresti** — *passar a noite;* **surskribi** — *subscrever;* **adresinto** — *expedidor;* **subskribi** — *assinar, subscrever;* **trasomeri** — *passar o verão, veranear;* **gastlibro** — *livro de hóspede;* **antaŭnomo** — *prenome;* **monkesto** — *cofre;* **enskribi** — *subscrever;* **formulo** — *fórmula;* **komisii** — *incumbir, encarregar;* **bonvoli** — *ter a bondade de;* **luprezo** — *aluguel, locação;* **vespere** — *à noite;* **ordigi** — *arranjar, pôr em ordem;* **aparte** — *à parte, em separado;* **sendi** — *enviar, mandar;* **okazi** — *acontecer, suceder;* **kaso** — *cofre, caixa;* **tiam** — *então, nesse tempo;* **cimo** — *percevejo;* **kulo** — *mosquito;* **pulo** — *pulga*

61. Por lui ĉambrojn — *Para alugar quartos*

1. Ĉu vi havas pli gajan ĉambron, tiu ĉi similas al vera malliberejo — *Você não tem quarto mais alegre, este parece uma verdadeira prisão*
2. Por tiu prezo vi neniam trovos apartamenton kun la samaj avantaĝoj — *Por esse preço você jamais encontrará apartamento com as mesmas vantagens*
3. Tiu ĉi ĉambro plaĉas al mi, nur la tapiŝoj estas iomete difektitaj — *Este quarto me agrada, apenas os tapetes estão um pouco estragados*
4. Ĉiuj ĉambroj havas elektran lumigadon kaj posedas gasinstalon — *Todos os quartos têm iluminação elétrica e possuem instalação de gás*
5. Ĉu vi ne povus fari al mi entutan prezon por la tri tagoj? — *Você não poderia fazer um preço global para os três dias?*

6. Se vi luas ĝin duonjare, vi pagos po tri cent kruzeroj ĉia monato — *Se você o alugar por semestre, pode ficar com ele por trezentos cruzeiros mensais*
7. Mi postulas tro pli multe, se vi deziras ĝin semajne — *Exijo muito mais, se o desejar por semana*
8. Havu tiam la komplezon doni al mi la ŝlosilon de la enira pordo — *Nesse caso tenha a gentileza de dar-me a chave da porta de entrada*
9. Nun, bonvolu montri al mi la ĉambron, kiun vi destinas por mi — *Agora, queira mostrar-me o quarto que você reserva para mim*
10. En la strato... estas loĝejo kun kvar ĉambroj en la dua etaĝo — *Na rua... há um alojamento com quatro quartos no segundo andar*

11. Tiu ĉi ĉambro konvenas al mi, sed mi deziras luigi ĝin monate — *Fico com este quarto, mas desejo alugá-lo por mês*
12. Bonan vesperon! ĉu estas loĝejo por mi? — *Boa tarde! Há alojamento para mim?*
13. Jes sinjoro; ĉu vi volas ĝin en la unua aŭ en la dua etaĝo? — *Sim, senhor; você quer no primeiro ou no segundo andar?*
14. Mi preferas en la unua etaĝo — *Prefiro no primeiro andar*
15. Tio estas vera ofero por mi, sed mi akceptas por loĝi ĉe vi — *Isso é um verdadeiro sacrifício para mim, mas aceito para morar em sua casa*

16. Bonan tagon! Ĉu vi havas ĉambron por mi, kaj je kiu prezo? — *Bom dia! Você tem um quarto para mim, e qual é o preço?*
17. Via prezo estas malmodera, ni neniam povos interkonsentiĝi — *Seu preço é exagerado, não poderíamos nunca chegar a um acordo*
18. Mi deziras ĉambron kun vido sur la (placon, korton) urbon — *Desejo um quarto com vista para a (praça, pátio) cidade*
19. Mi deziras trovi la ĉambron pura, orde, kaj bone arangita — *Quero achar o quarto limpo, em ordem e bem arrumado*
20. Ĉu la ĉambroj por geservistoj estas en la apartamento? — *Os quartos de empregados são no apartamento?*

21. Mi manĝos en la hotelo, se la prezoj ne estas tro altaj — *Comerei no hotel se os preços não forem muito altos*
22. Mi luigos ĝin al vi kun lito, kovriloj kaj nova matraco — *Vou alugá-lo com cama, cobertores e colchão novo*
23. Bonvolu rigardi! La ĉambro estas tre spaca kaj aerumita — *Queira ver. O quarto é muito espaçoso e arejado*
24. Venu kun mi, mi petas, mi havas ĉambrojn por sola viro — *Faça o favor de vir comigo; tenho quartos para homem só*
25. Ĉu vi manĝos en la hotelo aŭ ekstere? Jen mia tarifo — *Você comerá no hotel ou fora? Veja aqui a minha lista*

26. Ĉi tiu ĉambro estas konvena, sed estas iomete malpura — *Este quarto me serve, mas está um pouco sujo*
27. Ĉi tiu ĉambro ne plaĉas al mi — *Este quarto não me agrada*
28. Mi deziras ĉambron, por du personoj, kun fluanta akvo — *Desejo um quarto, para dois, com água corrente*
29. Ĉu vi volas montri la ĉambron, kiun vi havas, al mi? — *Quer me mostrar os aposentos que você tem?*
30. Mi multe bedaŭras, sed vi devigas min iri aliloken — *Sinto muito, mas você me obriga a ir bater noutra porta*

31. Ĉi estas tro malgranda; ne sufĉe aerumita; tro malhela — *É muito pequeno; não é bastante arejado; muito escuro*
32. Ĉi estas multe pli malgranda, sed freŝe tapetita — *Ele é bem menor, mas está decorado recentemente*

33. Ĉu ĝi estas aranĝita kun ĉiu moderna komforto? — *Ele está arrumado com todo o conforto moderno?*
34. Ni volas du apartajn ĉambrojn, sed komunikigajn — *Queremos dois quartos separados, mas com comunicações*
35. La ĉambro estas (sufiĉe granda) tre malgranda — *O quarto é (bastante grande) bem pequeno*

36. Estas bagatelo, se ni akordigos por la cetero — *É questão de somenos, se vamos entrar num acordo com o restante*
37. Kaj vi pensas, ke tiu luprezo estas tro alta? — *E você pensa que este aluguel é muito alto?*
38. Rabatu tion ĉi, kaj la afero estos konkludita — *Faça um abatimento disto, e o negócio está fechado*
39. Tiu ĉi ĉambro estas malpli kara ol la aliaj — *Este quarto é mais barato do que os outros*
40. Tiu ĉambro estas bone meblita kaj tapiŝita — *Aquele quarto é bem mobilado e atapetado*

41. Ĉi tiu ĉambro plaĉas al mi — *Este quarto me agrada*
42. Estas fluanta akvo kun banejo kaj telefono — *Há água corrente com banheiro e telefone*
43. Mi bezonas dormoĉambron mebligita, kun servo — *Preciso de um quarto mobilado, com serviço*
44. Dum kiom da tagoj vi gardos la ĉambron? — *Por quantos dias você vai ficar no quarto?*
45. Dum tri tagoj, se ĝi plaĉas al mi — *Durante três dias, se ele me agradar*

46. Tio estas multe pli agrabla por sinjorino — *É muito mais agradável para senhoras*
47. Ni havas ankoraŭ du aŭ tri disponeblajn — *Temos ainda dois ou três disponíveis*
48. Mi vidas, ke vi kutimas aranĝi mastraĵon — *Vejo que você está habituado ao trato caseiro*
49. Mi volas simplan ĉambron kun matenmanĝo — *Quero quarto simples com café da mannã*
50. Ĉu vi bezonas dormoĉambron aŭ ĉambreton? — *Você precisa de quarto com cama ou saleta?*

51. Tio estas pli ol vi postulis de S-ro... — *Isto vai além do que você pediu ao Sr...*
52. La loĝejo plaĉas al mi; kiom ĝi kostas? — *O aposento me agrada; quanto custa?*
53. Cent kruzerojn posemajne — *Cem cruzeiros por semana*
54. Mi volas fari sesmonatan kontrakton — *Quero fazer um contrato por seis meses*
55. Mi montros al vi du apartajn ĉambrojn — *Mostrarei a vocês dois quartos separados*

56. Ĉu vi ne havas alian sur la suba etaĝo? — *Você não tem um outro no porão?*
57. Ĉu la ĉambro estas larĝa aŭ mallarĝa? — *O quarto é largo (espaçoso) ou estreito?*
58. Ĉu estas ĉambro por luigi? — *Há quarto para alugar?*
59. Kiom da tempo vi bezonas ĝin? — *Por quanto tempo você precisa dele?*
60. Mi intencas restadi tri semajnojn — *Tenciono demorar-me três semanas*

61. Mi deziras luigi ĉambron — *Desejo alugar um aposento*
62. Mi havas kelkajn ĉambrojn — *Tenho alguns quartos*
63. Kiu estas la prezo? — *Qual é o preço?*
64. Sen banĉambro, ĉiutage po dek dolaroj — *Sem banheiro, dez dólares por dia*
65. Kun banĉambro, televidilo kaj telefono po dek-kvin dolaroj — *Com banheiro, televisão e telefone, quinze dólares*

66. Ĉu vi ne havas pli malkaran ĉambron? — *Você não tem um quarto mais barato?*
67. Mi volas montri al vi la ĉambrojn — *Quero mostrar-lhe os quartos*
68. Bonvolu sekvi min! — *Queira me acompanhar!*
69. Tio ne ĝenas min. Montru ĝin al mi! — *Isso não me incomoda. Mostre-mo!*
70. Mi ne havas tapiŝon en mia ĉambro — *Não tenho tapete no meu quarto*

71. La ŝranko estas granda kaj larga — *O armário é grande e largo*
72. Mi deziras tranokti. Ĉu vi havas... ? — *Desejo pernoitar. Você tem... ?*
73. Ĉu vi havas liberajn ĉambrojn? — *Você tem quartos desocupados?*
74. Ĉu mi povas havi la fakturon? — *Quer me dar a nota?*
75. Laŭ via deziro. Tien ĉi, mi petas! — *Como quiser. Venha por aqui!*

76. Kiom estas via pensiona prezo? — *Qual é o preço da pensão?*
77. Ĝi multe bezonas esti agordita — *Ele precisa muito ser afinado*
78. Ĉu la ĉambroj estas hejtitaj? — *Os quartos são aquecidos?*
79. Ĉu vi havas meblitan ĉambron? — *Você tem quarto mobilado?*
80. Sur kiu etaĝo ĝi troviĝas? — *Em qual andar ele fica?*

81. Ĉu vi kutimas doni kvitancon? — *Você costuma dar recibo?*

82. Ĉu mi povas vidi la ĉambrojn? — *Posso ver os quartos?*
83. Bone, mi luas ĝin ses monatojn — *Bem, alugo-o por seis meses*
84. Ĉu vi ne havas pli malkaran? — *Você não tem um mais barato?*
85. Montru al mi la dormoĉambron! — *Mostre-me o quarto de dormir*

86. Ĉu estas banĉambro? — *Há banheiro?*
87. Jes, ĉe la fino de l' koridoro — *Sim, no fim do corredor*
88. Tiu ĉi ĉambro plaĉas al mi — *Este quarto me agrada*
89. Tiu ĉi ĉambro estas belega — *Este quarto é magnífico*
90. Ĉe la strato - Ĉe la korto — *Que dê para a rua – Que dê para o pátio*

91. Montru al mi la loĝejon — *Mostre-me o alojamento*
92. Eniru, mi petas! — *Entre, por favor!*
93. Ĉu estas tiu ĉi ĉambro? — *É este quarto?*
94. Ĉambro por du personoj — *Quarto para duas pessoas*
95. Ĉu mi povas resti tuj? — *Já posso ficar?*

96. Estas al mi tro alta — *É muito alto para mim*
97. Montru al mi alian! — *Mostre-me outro!*
98. Ni havas lifton — *Temos elevador*
99. Kia ĉambraĉo! — *Que espelunca!*
100. Kia domaĉo! — *Que choça!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

meblita apartamento — *apartamento mobilado;* **pulplena ĉambro —** *quarto pulguento;* **garde konservi —** *pôr em resguardo;* **elektra lumo —** *luz elétrica;* **modera prezo —** *preço razoável;* **libroŝranko —** *estante de livros;* **kostopage de —** *à custa de;* **malplaĉi (al) —** *desagradar (a);* **ĉefa ĉambro —** *sala principal;* **transloĝiĝi —** *mudar-se;* **luprenanto —** *locatário, inquilino;* **subluanto —** *sublocatário;* **ludonanto —** *locador;* **luiganto —** *proprietário, locador;* **mallarĝa —** *estreito;* **beletaĝo —** *primeiro andar;* **teretaĝo —** *andar térreo;* **ĉambreto —** *cabina, camarim;* **kulvualo —** *mosquiteiro;* **subluigi —** *sublocar;* **sindiko —** *síndico;* **malkara —** *barato;* **luprezo —** *aluguel, locação;* **ŝranko —** *armário;* **luanto —** *inquilino, locatário;* **tapeti —** *atapetar;* **tapiŝi —** *tapetar;* **luigi —** *alugar (dar de aluguel);* **placa —** *agradável, aprazível;* **larĝa —** *amplo, largo;* **du apudaj ĉambroj —** *dois quartos contíguos;* **malmodera prezo —** *preço excessivo;* **simpla ĉambro —** *quarto simples;* **fluanta akvo —** *água corrente;* **vestoŝranko —** *guarda-roupa;* **konversacii —** *conversar;* **interparoli —** *conversar;* **lukontrakto —** *contrato de aluguel;* **komplezema —** *atencioso, serviçal;* **interetaĝo —** *sobreloja;* **brakseĝo —** *poltrona;* **plaĉi al —** *agradar;* **vestiblo —** *entrada, vestíbulo;* **subetaĝo —** *porão;* **keletaĝo —** *porão, adega;* **lupreni —** *alugar (tomar de aluguel);* **malhela —** *escuro, sombrio;* **certigi —** *afirmar, assegurar;* **bedaŭri —** *lamentar, sentir;* **aliloke —** *em outro lugar;* **ludoni —** *alugar (dar de aluguel);* **devigi —** *forçar, obrigar;* **kajuto —** *cabina, camarote (mar.);* **tapeto —** *tapeçaria;* **tapiŝo —** *tapete;* **etaĝo —** *andar, pavimento;* **dungi —** *alugar, assalariar;* **loĝi —** *morar, residir;* **hela —** *claro;* **lui —** *alugar (tomar de aluguel)*

Ludonanto = luiganto
Luanto = luprenanto
Lupreni = lui
Ludoni = luigi

62. EN LA DORMOĈAMBRO — *NO QUARTO DE DORMIR*

1. Suprensendu kapkusenon, mi ŝatas dormi kun la kapo alte (kuŝanta) — *Mande-me subir um travesseiro, gosto de dormir com a cabeça alta*
2. Laŭ via deziro, ĉambro estos aranĝata tuj post via foriro — *Conforme o seu desejo, um quarto será arrumado logo após a sua saída*
3. Diru al la pordisto, ke li veku min morgaŭ je la sesa — *Diga ao porteiro, que me desperte amanhã às seis*
4. La ĉambristino alportos littukojn kaj ekstran kovrilon — *A quarteira trará lençóis e um cobertor a mais*
5. Diru al la ĉambristino, ke ŝi venu por purigi la ĉambron — *Diga à quarteira que venha limpar o quarto*

6. Ju pli mi dormas, des pli mi sentas bezonon dormi — *Quanto mais durmo, tanto mais sinto necessidade de dormir*
7. Nur ne forgesu veki min alian fojon je la dirita horo — *Apenas não se esqueça de despertar-me outra vez à hora dita*
8. Lastan nokton mi ne povis fermi eĉ unu okulon — *Não consegui pregar os olhos ontem à noite*
9. Mi estas lacigita de mia taglaboro, mi ekkuŝos — *Estou cansado do meu dia de trabalho, vou dormir*
10. La butono de la elektra lumo estas apud la lito — *O interruptor da luz está junto ao leito*

11. Pretigu mian ĉambron kiel eble plej baldaŭ — *Apronte o meu quarto o mais breve possível*
12. Volu peti la mastron, ke li venu tien ĉi — *Queira pedir ao patrão que venha aqui*
13. La ĉambristino faris tion, kion mi ordonis — *A quarteira fez o que eu mandei*
14. Eklumigu la lampojn, ĉar estas mallume — *Acenda as lâmpadas porque já está escuro*
15. La portisto portos viajn pakaĵojn ĉi tien — *O carregador trará suas bagagens para cá*

16. La noktovazo ne troviĝas en la noktotablo — *O urinol não se acha na mesa de cabeceira*
17. Kiam vi leviĝas ordinare? — *Quando você se levanta habitualmente?*
18. Ordinare mi leviĝas je la sesa kaj duono — *Usualmente me levanto às seis e meia*
19. Ĉu ĝi estas el arĝento aŭ nur arĝentita? — *É de prata ou somente prateado?*
20. Ĉu vi fermis la pordojn kaj fenestrojn? — *Você fechou as portas e janelas?*
21. Ĉu la littukoj estas puraj kaj sekaj? — *Os lençóis estão limpos e secos?*
22. Se vi volas, vi mem povas konstati tion — *Se você quer, você mesmo pode constatar isso*
23. Ĉu la mebloj estas novaj aŭ malnovaj? — *Os móveis são novos ou velhos?*
24. Estas la sepa. Estas la horo de leviĝo — *São sete. É hora de se levantar*
25. Tiu ĉi ŝlosilo apartenas al tiu pordo — *Esta chave é daquela porta*

26. Kiel eble! Vi estas ankoraŭ en la lito? — *Como é possível! Você está ainda na cama!*
27. Ĉu vi ne povus apartigi tiun ĉambron? — *Você não poderia separar esse compartimento?*
28. Hieraŭ nokte mi enlitiĝis tre malfrue — *Ontem à noite deitei-me muito tarde*
29. Jam du fojojn, mi senrezulte sonorigas — *Já por duas vezes que toco (a campainha) inutilmente*
30. Ni dormis profunde, ĝis la oka matene — *Dormimos profundamente até às oito da manhã*

31. Mi vekiĝas ĉe la plej eta bruo — *Desperto-me ao menor barulho*
32. Ĉu vi jam vekiĝis? — *Você já se despertou?*
33. Jes, mi vekiĝis je la oka kaj duono — *Sim, despertei-me às oito e meia*
34. Tapiŝo, kiun oni uzas kiel littapiŝo — *Um tapete servindo como tapete de cama*
35. Ĉu mi povas havi la ĉambroŝlosilon? — *Pode dar-me a chave do quarto?*

36. Mi ne sciis, ke estas jam tiel malfrue — *Não sabia que era assim tão tarde*
37. Varmigu mian liton, ĝi estas malseka — *Aqueça minha cama, ela está úmida*
38. Hodiaŭ matene mi ellitiĝis tre frue — *Hoje pela manhã levantei-me muito cedo*
39. Ĉu ekzistas sonorileto sur la muro? — *Há campainha na parede?*
40. Li kutime enlitiĝas je la naŭa vespere — *Ele habitualmente se deita às nove da noite*

41. Diru (al mi), kie estas la necesejo? — *Diga(-me), onde fica a privada?*
42. Ĉe la fino de l' koridoro, maldekstre — *No fim do corredor à esquerda*
43. Suprensendu lunĉon, mi estas malsata — *Mande-me subir um lanche, estou com fome*
44. Ĉu la sinjoro ankoraŭ ion deziras? — *O senhor deseja ainda alguma coisa?*

45. Bonvolu lasi la pordon neŝlosita! — *Queira deixar a porta destrancada!*

46. Kutime mi ne levas min ĝis la naŭa — *Habitualmente não me levanto até às nove*
47. La sola, kion mi volas, estas dormi — *A única coisa que eu quero é dormir*
48. La lito espereble ne havas cimojn — *Oxalá a cama não tenha percevejos*
49. Ŝi ankaŭ havas belan dormoĉambron — *Ela tem também um bonito quarto*
50. Ne forgesu ĝustigi la vekhorloĝon (vekilon) — *Não se esqueça de acertar o despertador*

51. Mi vekiĝis, sed ne ankoraŭ leviĝis — *Despertei-me, mas ainda não me levantei*
52. Kie estas la ŝlosilo? — *Onde está a chave?*
53. La ŝlosilo estas en la ŝlosilaro — *A chave está no claviculário*
54. Ĉu vi jam leviĝis? — *Você já se levantou?*
55. La matena dormo estas tiel dolĉa! — *O sono da manhã é tão doce!*

56. Ĉu vi ne havas lanugan kusenegon? — *Você não tem um edredão?*
57. Mi vekiĝis plurfoje dum la nokto — *Despertei-me por diversas vezes à noite*
58. Mi preterdormis la ĝustan horon — *Dormi (demais) além da hora exata*
59. Mi provis dormi, sed ne sukcesis — *Tentei dormir, não pude*
60. Havigu por mi lanugan kusenegon — *Arranje-me um edredão*

61. Ĉu vi estas ankoraŭ en la lito? — *Você está ainda na cama?*
62. Jes, kial ne? Mi estas tre laca — *Sim, por que não? Estou muito cansado*
63. Diru al mi kie estas la pisejo — *Diga-me onde está o mictório*
64. Bonvolu venigi la ĉambristinon — *Queira mandar-me a quarteira*
65. Se mi bezonos ion, mi sonorigos — *Se eu precisar de alguma coisa, tocarei a campainha*

66. Mi sonĝis vigle pri vi lastan nokton — *Sonhei vivamente com você a noite passada*
67. Mi devas seninterrompe oscedi — *Devo bocejar continuamente*
68. Fermu la fenestrajn kovrilojn — *Feche os postigos das janelas*
69. Mi volas baldaŭ enlitigi min — *Quero ir para a cama cedo*
70. Lasu neniun kuŝi sur la seĝoj! — *Não deixe ninguém deitar-se nas cadeiras!*

71. Mi ne scias kioma horo estas — *Não sei que horas são*
72. Vi alportos duan litkovrilon — *Você vai me trazer uma outra coberta*
73. Pretigu la ĉambron plejeble — *Prepare o quarto o mais breve possível*
74. Li loĝas en tiu bela ĉambro — *Ele mora naquele bonito quarto*
75. Levu pli supren la litkapon! — *Levante mais um pouco a cabeceira!*

76. Mi preferas alian matracon — *Preferia um outro colchão*
77. La lito estas el mahagono — *A cama é de mogno*
78. Kie estas la ĉambristino? — *Onde está a camareira?*
79. Ŝi estas en la dormoĉambro — *Ela está no quarto*
80. Mi deziras duan lavovazon — *Queria uma outra bacia*

81. Je kioma horo vi leviĝas? — *A que horas você se levanta?*
82. Veku min je la sesa horo — *Acorde-me às seis horas*
83. Mi ĉiam leviĝas tre frue — *Sempre me levanto cedinho*
84. Mi ne povas ekdormi bone — *Não posso adormecer bem*
85. La spegulo estas fendita — *O espelho está rachado*

86. Estas tempo por leviĝi! — *Está na hora de se levantar!*
87. Estas kvarono de la naŭa — *São oito e um quarto*
88. Ekbruligu mian alumeton! — *Acenda o meu fósforo!*
89. Kie estas la sonorilo? — *Onde está a sineta?*
90. Jen ankaŭ litvarmigilo — *Olhe aqui também um aquecedor de cama*

91. Ĉu vi bone dormis? — *Você dormiu bem?*
92. Jes, mi dormis tiel bone! — *Sim, dormi tão bem!*
93. Malfermu la fenestron! — *Abra a janela!*
94. Mi sentas min dormema — *Estou (sinto-me) com sono*
95. Apenaŭ sonoris la oka — *Acabam de dar oito horas*

96. Ho! mia amiko, vekiĝu! — *Oh! Amigo, acorde!*
97. Veku min ĝustatempe! — *Acorde-me à hora!*
98. Miaj okuloj fermiĝis — *Meus olhos se fecham*
99. Vi aspektas tre laca — *Você parece cansado*
100. Forprenu miajn ŝuojn — *Leve os meus sapatos daqui*

101. Mi dormis trankvile — *Dormi tranquilamente*
102. Fermu la fenestron — *Feche a janela*
103. Malŝlosu la pordon — *Destranque a porta*
104. Li ree ekdormis — *Ele tornou a pegar no sono*
105. Ŝlosu la pordon! — *Feche a porta à chave!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

eleganta meblaro — *móveis elegantes;* **stebita litkovro —** *colcha;* **je la flanko de —** *ao lado de;* **lanuga kusenego —** *edredão;* **brosi la dentojn —** *escovar os dentes;* **mansonorileto —** *sineta;* **seninterrompe —** *continuamente;* **risortmatraco —** *colchão de molas;* **jam tiel frue —** *assim tão cedo;* **telefona hoko —** *gancho de telefone;* **ordigi la liton —** *fazer a cama;* **liftkondukanto —** *ascensorista;* **kotona kovrilo —** *coberta de algodão;* **lanuga matraco —** *colchão felpudo;* **lanuga kovrilo —** *edredão;* **piedvarmigilo —** *aquecedor de pés;* **kahelplataro —** *ladrilhamento;* **ŝtuparstango —** *corrimão;* **transsendilo —** *transmissor;* **lana kovrilo —** *coberta de lã;* **fajrigilo —** *isqueiro;* **unulita ĉambro —** *quarto de uma cama;* **plumkusenego —** *edredão;* **ŝirmmantelo —** *guarda-pó;* **malmola lito —** *cama dura;* **kunkuŝantino —** *companheira de cama;* **ventoŝirmilo —** *biombo;* **iom post iom —** *pouco a pouco;* **ĉambristino —** *camareira, quarteira;* **manĝoĉambro —** *sala de jantar;* **tualettuko —** *toalha de rosto;* **fera kadro —** *gradil, grade de ferro;* **manapogilo —** *corrimão;* **ŝarĝlevilo —** *elevador (de carga);* **dentopasto —** *pasta dentifrícia;* **akcesoraĵo —** *acessórios;* **litkovrilo —** *coberta de cama;* **muzikdisko —** *disco musical;* **sonorileto —** *campainha;* **manĝotablo —** *mesa de jantar;* **ĝustatempe —** *a tempo, a hora;* **helpistino —** *ajudante;* **servistino —** *criada;* **lankovrilo —** *cobertor;* **litkovrilo —** *coberta (de cama);* **malkonvena —** *inadequado, importuno;* **rilate al —** *com relação a;* **polvotuko —** *pano para limpar pó;* **litkuseno —** *travesseiro;* **ĉu... ĉu —** *quer... quer... ;* **liftisto —** *ascensorista;* **irtapiŝo —** *passadeira (de tapete);* **malŝlosi —** *abrir à chave;* **ĉiuokaze —** *em todo caso;* **mallarĝa —** *apertado, estreito;* **lavi sin —** *lavar-se;* **enlitiĝi —** *deitar-se na cama;* **levi sin —** *levantar-se;* **satdormi —** *dormir bastante;* **apartigi —** *separar, apartar;* **klapsofo —** *sofá-cama;* **ŝutirilo —** *calçadeira;* **lavovazo —** *bacia;* **florvazo —** *jarra;* **infanejo —** *quarto de criança;* **kulvualo —** *mosquiteiro;* **moskitvualo —** *mosquiteiro;* **polvŝirmilo —** *guarda-pó;* **telefonĉelo —** *cabina de telefone;* **pordfermilo —** *trinco, ferrolho;* **tapiŝtenilo —** *prendedor de tapete;* **kaffiltrilo —** *coador de café;* **meblotenejo —** *guarda-móveis;* **plumbalailo —** *espanador;* **plasttolo —** *toalha de plástico;* **dormoĉambro —** *quarto de dormir;* **rulkurteno —** *cortina (corrediça);* **kromlupago —** *luvas (em dinheiro);* **bedaŭrinde —** *infelizmente;* **momente ne —** *no momento não;* **dentobroso —** *escova de dentes;* **litkurteno —** *cortinado;* **sonprenilo —** *toca-disco, "pick-up";* **vestobroso —** *escova de roupa;* **noktotablo —** *mesa de cabeceira;* **telermeblo —** *guardalouça;* **dormigilo —** *sonífero;* **ŝlosilaro —** *claviculário, chaveiro;* **kapkuseno —** *travesseiro;* **zorgi pri —** *cuidar de;* **muŝkaptilo —** *apanha-moscas;* **elevatoro —** *elevador (de serviço);* **manviŝilo —** *toalha de mão;* **akvokrano —** *torneira de água;* **noktovazo —** *penico, urinol;* **irpaŝilo —** *passadeira (de tapete);* **dunganto —** *empregador;* **tre pura —** *muito limpo;* **malfermi —** *abrir (sem ser à chave);* **malvasta —** *apertado, estreito;* **razi sin —** *barbear-se;* **kuseneto —** *almofadinha;* **sonorigi —** *fazer soar, tocar;* **ellitiĝi —** *levantar-se (do leito);* **necesejo —** *privada;* **vakstolo —** *pano oleado (p/ mesa);* **arestejo —** *prisão;* **sendormo —** *insônia;* **ordinare —** *usualmente;* **plurfoje —** *por diversas vezes;* **ĉambraro —** *aposentos;* **rulpordo —** *porta corrediça;* **streĉilo** — *chave de dar corda;* **akvopoto** — *bilha;* **muzikama** — *melômano;* **hejtilo** — *aquecedor, fogão;* **kraĉujo** — *escarradeira;* **pretendi** — *alegar, pretender;* **mastraĵo** — *trato caseiro;* **dungato** — *assalariado;* **stariĝi** — *levantar-se, pôr-se de pé;* **rompiĝi** — *romper-se;* **fendiĝi** — *abrir-se, lascar-se;* **loĝanto** — *morador;* **kovrilo** — *coberta, cobertor;* **littuko** — *lençol;* **fermiĝi** — *fechar-se;* **bankuvo** — *banheira;* **kunkuŝi** — *estar deitado juntamente;* **dormego** — *sono pesado;* **urinujo** — *urinol;* **ne... eĉ** — *nem mesmo;* **ĝustigi** — *regular, acertar (relógio);* **konvena** — *apropriado;* **ŝlosilo** — *chave;* **bantuko** — *toalha de banho;* **kudrilo** — *agulha (costura);* **viŝtuko** — *toalha;* **konveni** — *convir, ser conveniente;* **litcimo** — *percevejo;* **rulseĝo** — *cadeira de rodas;* **malhavi** — *deixar de ter, prescindir;* **nunkaze** — *no caso presente;* **meblaro** — *mobília, mobiliário;* **duŝbano** — *banho de chuveiro;* **haroleo** — *óleo para cabelo;* **ekdormi** — *pegar no sono;* **malofte** — *raramente, dificilmente;* **ŝubroso** — *escova de sapato;* **parfumo** — *perfume;* **tetablo** — *mesa de chá;* **balailo** — *vassoura;* **kahelo** — *azulejo, ladrilho;* **averti** — *avisar, advertir;* **levilo** — *ascensor; alavanca;* **banejo** — *banheiro;* **ĉifono** — *farrapo, trapo;* **aŭdilo** — *receptor, fone;* **luanto** — *inquilino, locatário;* **peniko** — *pincel;* **havigi** — *arranjar, obter;* **tolaĵo** — *roupa branca;* **sapujo** — *saboneteira;* **pikupo** — *toca-disco, "pick-up";* **enmeti** — *colocar, introduzir;* **klingo** — *lâmina (gilete);* **lanugo** — *pelo, penugem;* **aranĝi** — *arranjar, dispor;* **kvazaŭ** — *como que, como se;* **spongo** — *esponja;* **kanapo** — *canapé;* **lanaĵo** — *tecido de lã;* **kuseno** — *almofada, encosto;* **ekkuŝi** — *deitar-se;* **leviĝi** — *levantar-se;* **vekiĝi** — *despertar-se;* **pisejo** — *mictório;* **sonigi** — *fazer soar, soar (horas);* **sonori** — *tocar, soar (campainha, etc.);* **kutimi** — *costumar, usar;* **disigi** — *separar, desunir;* **bufedo** — *aparador;* **kverko** — *carvalho;* **aldoni** — *acrescentar;* **tegilo** — *fronha;* **oscedi** — *bocejar;* **preter** — *além de;* **krano** —

torneira; **drato** *— fio de metal, arame;* **apogi** *— apoiar, encostar;* **hejti** *— aquecer;* **ŝalti** *— ligar, acender (luz);* **plata** *— chato, plano;* **korto** *— pátio, área, terreiro;* **lifto** *— elevador (de passageiro);* **drapo** *— fazenda, pano;* **ebena** *— chato, liso, plano;* **nadlo** *— agulha (de disco);* **pudro** *— pó;* **balai** *— varrer;* **rompi** *— romper, quebrar;* **fendi** *— fender, partir;* **vigle** *— animadamente;* **bideo** *— bidê;* **ŝlosi** *— fechar à chave;* **fermi** *— fechar (sem ser à chave);* **flui** *— correr, fluir (líquido);* **paŝi** *— andar, transitar;* **mato** *— capacho, esteira;* **ciro** *— cera, graxa;* **frue** *— cedo;* **veki** *— acordar, despertar;* **kufo** *— touca, gorro (de senhora);* **tubo** *— cano, tubo;* **ĉelo** *— cabina, cela;* **duŝo** *— ducha;* **ŝovi** *— empurrar, fazer deslizar;* **ruli** *— rolar, fazer rolar;* **teni** *— manter, segurar, sustentar;* **ofte** *— frequentemente;* **soni** *— bater, soar (horas);* **revi** *— devanear*

Muzikpasio, melomania (paixão mórbida pela música); **muzikama**, melômano (que ama a música); **muzikema**, melômano (que tem paixão pela música); **somiero**, divã largo transformável em cama; **telefona metalfadeno**, fio de telefone; **kaŭĉuka mato**, capacho, tapete de borracha (que fica à porta do banheiro, etc.); **avertilo**, aparelho para dar sinal de alarma, tabuleta (de aviso), letreiro; **viŝtuko**, toalha (para enxugar as mãos ou o rosto); **hejtilaro**, serpentina (de fogão, banheiro, etc.); **ĉambroforno**, calorífero (aparelho para aquecimento de casa, etc.); **domhejtaparato**, caixa de água quente; **anso**, asa (para segurar), maçaneta, taramela, trinco, alça; **tenilo**, cabo (para segurar), alça, presilha (de mala, cesta, etc.); **tegi**, cobrir (completamente), encapar, forrar; **ŝtonplataro**, ladrilhamento, lajeamento; **dungi**, alugar, assalariar (para serviço); **luiganto**, locador, arrendatário, proprietário; **butono**, botão, interruptor (de campainha); **mastro**, dono da casa, patrão, proprietário; **ludoni = luigi**, alugar (dar de aluguel); **lupreni = lui**, alugar (tomar de aluguel); **ŝaltilo**, chave, interruptor (elétrico); **eklumigilo**, interruptor (elétrico); **ŝalta tabulo**, painel ou quadro de distribuição de luz; **planko**, assoalho, piso, pavimento; **dumnokta pordisto**, porteiro de pernoite.

63. ENLITIĜO KAJ ELLITIĜO — *DEITAR E LEVANTAR*

1. Mi vekos vin je la sepa kaj alportos vian matenmanĝon en la ĉambron — *Eu o despertarei às sete e trarei o seu desjejum (café da manhã) ao quarto*
2. La lito estas tre mallarĝa. Neeble estas, ke du personoj kuŝu en ĝi — *A cama é muito estreita. Não é possível para dois dormirem nela*
3. Je kiu horo vi deziras esti vekata? — *A que hora você quer ser despertado?*
4. Veku min je la sesa kaj frapu la pordon, ĝis mi respondos — *Desperte-me às seis e bata à porta, até eu responder*
5. Bonan nokton, sinjoro, dormu bone! — *Boa noite, senhor, durma bem!*

6. Mi bezonos varman akvon kaj ŝuojn purigitaj, ĉiumatene je la naŭa — *Vou precisar de água quente e de sapatos limpos todas as manhãs às nove*
7. Ĉu vi povas meti en tiun ĉi ĉambron du apudajn litojn? — *Você pode pôr duas camas gêmeas neste quarto?*
8. Tiu ĉi ĉambro estas tre malbela kaj ne havas telefonon — *Este quarto é muito feio e não tem telefone*
9. Montru alian al mi — *Mostre-me um outro*
10. Ĉu la dormoĉambro havas ŝirmadon kontraŭ ŝtelistoj? — *O quarto tem proteção contra ladrões?*

11. Ĉu oni ne diris al vi, ke vi min veku je la sesa horo? — *Não lhe disseram que me despertasse às seis horas?*
12. Mi ĝuste volis veni, kiam vi sonorigis — *Eu quis vir quando você tocou a campainha*
13. Ĉiuokaze, vi povus (en)meti liton en tiun ĉambron — *Em todo caso você poderia pôr uma cama no quarto*
14. Jes, sinjoro, kiam mi povas atendi vin? — *Sim, senhor, quando posso esperá-lo?*
15. Vi povas atendi min morgaŭ matene — *Pode esperar-me amanhã pela manhã*

16. Lastan nokton mi ne povis fermi eĉ unu okulon — *Não pude pregar os olhos à noite passada*
17. Ĉu servisto atendas vespere, ĝis ĉiuj revenis? — *O empregado fica esperando à tarde até que todos cheguem?*
18. La litoj estas larĝaj kaj molaj, sed ne luksaj — *As camas são grandes e macias, mas não luxuosas*
19. Mi forgesis ĝustigi la vekhorloĝon — *Esqueci-me de acertar o despertador*
20. Mi havas ion por peti de vi pri la meblaro — *Tenho que reclamar algumas coisas com relação à mobília.*

21. Sendu al mi la ĉambristinon – la servistinon — *Mande-me a camareira – a criada*
22. Mi pensas, ke vi estas ankoraŭ en la lito! — *Penso que você está ainda na cama!*
23. Viaj matracoj estas kvazaŭ plataj kukoj — *Seus colchões são como bolos folhados*
24. Permesu, ke mi vin lasu, mi estas tre laca — *Permita-me deixá-lo, estou muito cansado*
25. Mi ne vidas la ŝlosilon de la tirkestoj — *Não vejo a chave das gavetas*

26. Ne fortege ĵetfermu la pordon, mi petas — *Não bata a porta com violência, por favor*
27. Ĝis kioma horo atendas la geservistoj? — *Até que hora atendem os empregados?*
28. Vi min enuigas multege, lasu min dormi — *Você está me importunando muito, deixe-me dormir*
29. Mi ne sciis, ke estas jam tiel malfrue — *Não pensava que já fosse tão tarde*
30. Mia dormoĉambro estas pura kaj larĝa — *Meu quarto de dormir é limpo e amplo*

31. Mi vekiĝas ĉe la plej malgranda bruo — *Desperto-me com o menor barulho*
32. Mi rapide vestas min kaj venos tuj — *Estou me vestindo com rapidez e virei logo*
33. Kompreneble, vi liveras la tolaĵon — *Naturalmente, você fornece a roupa de cama*
34. Bonvolu veki min je la sesa horo — *Queira me acordar às seis horas*
35. Mi preterdormis la ĝustan horon — *Dormi demais*

36. Ĉiun matenon akurate je la sepa — *Pontualmente todas as manhãs às sete*
37. Ĉu vi jam (leviĝis) vekiĝis? — *Você já se (levantou) despertou?*
38. Mi devas seninterrompe oscedi — *Devo bocejar continuamente*
39. Mi volas baldaŭ enlitigi min — *Quero deitar-me cedo*
40. Kie estas la elektra sonorileto? — *Onde fica a campainha elétrica?*

41. Ĉe la plej malgranda brueto — *Ao menor barulho*
42. Alportu al mi varman akvon! — *Traga-me água quente!*

43. Je kioma horo vi leviĝas ordinare? — *A que horas você se levanta habitualmente?*
44. Ĉu estas kulvualo tie ĉi? — *Há mosquiteiro aqui?*
45. Kun fluanta akvo; kun banejo — *Com água fluente; com balneário*

46. Mi ne povas bone ekdormi — *Não posso adormecer bem*
47. Bonan nokton, dormu bone! — *Boa noite, durma bem!*
48. Estas tempo por leviĝi — *Está na hora de se levantar*
49. Ĉi tiu konvenas al mi! — *Este serve para mim!*
50. Mi dormis maltrankvile — *Não dormi sossegado*

51. Li povas dormi ie ajn — *Ele pode dormir seja onde for*
52. Mi sentas min dormema — *Estou me sentindo com sono*
53. Mi bezonas kapkusenon — *Preciso de um travesseiro*
54. Veku min ĝustatempe! — *Desperte-me a tempo!*
55. Miaj okuloj fermiĝas — *Meus olhos se fecham*

56. Mi plurfoje vekiĝis — *Despertei-me por diversas vezes*
57. Mi dormis profunde — *Dormi profundamente*
58. Vi aspektas laca — *Você parece cansado*
59. Mi vigle sonĝis — *Sonhei vivamente*
60. Feliĉan nokton! — *Uma noite feliz!*

GRAMATIKO – XXI

NÚMEROS ORDINAIS

Nota 31. Os números ordinais são:

1º.	— **unua**	11º.	— **dek-unua**	21º.	— **dudek unua**
2º.	— **dua**	12º.	— **dek-dua**	22º.	— **dudek dua**
3º.	— **tria**	13º.	— **dek-tria**	30º.	— **trideka**
4º.	— **kvara**	14º.	— **dek-kvara**	40º.	— **kvardeka**
5º.	— **kvina**	15º.	— **dek-kvina**	50º.	— **kvindeka**
6º.	— **sesa**	16º.	— **dek-sesa**	60º.	— **sesdeka**
7º.	— **sepa**	17º.	— **dek-sepa**	70º.	— **sepdeka**
8º.	— **oka**	18º.	— **dek-oka**	80º.	— **okdeka**
9º.	— **naŭa**	19º.	— **dek-naŭa**	90º.	— **naŭdeka**
10º.	— **deka**	20º.	— **dudeka**	100º.	— **centa**

101° — **cent unua**	150° — **cent kvindeka**	200.° — **ducenta**
300° — **tricenta**	400° — **kvarcenta**	500° — **kvincenta**
600° — **sescenta**	900° — **naŭcenta**	999° — **naŭcent naŭdek naŭa**
1000° — **mila** (milésimo/a)		

10a (**deka**)	100a (**centa**)	1000a (**mila**)

Nota 32. Formamos os advérbios ordinais juntando aos cardinais a terminação **-E**. Vejamos: **unue** (primeiramente, em primeiro lugar), **due** (em segundo lugar), **trie** (em terceiro lugar), **kvare** (em quarto lugar), **deke** (em décimo lugar), **cente** (em centésimo lugar), **mile** (no milésimo lugar).

1. **Multiplikanto** — multiplicador. **Multiplokoto** — multiplicando.
2. **Subtraho** — subtração, diminuição. **Dekalkulo** — diminuendo.
3. **Subtrahoto** — diminuendo. **Adicio** — soma, adição. **Sumigo** — soma.
4. **Dividi** — dividir. **Divido** — divisão. **Dividado** — divisão.
5. **Dividoto** — dividendo. **Dividonto** — divisor. **Dekalkuli** — subtrair, diminuir.
6. **Sumigi** — somar. **Adicii** — somar, adicionar. **Multipliki** — multiplicar.
7. **Subtrahi** — subtrair. **Depreni** — diminuir, subtrair. **Subdividi** — subdividir.
8. **Dispartigi** — dividir. **Kalkulilo** — máquina de calcular. **Duopo** — par.
9. **Imaginara nombro** — número imaginário. **Kuba radiko** — raiz cúbica.
10. **Kuba metro** — metro cúbico. **Angulilo** — transferidor. **Unco** — onça (peso).

PLUS — MAIS **(+)**	**MINUS** — MENOS **(-)**
OBLE — VEZES **(×)**	**PER** — DIVIDIDO POR **(÷)**

Continua na página 205

64. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Mi restis tie (dum) kvar semajnoj(n) — *Permaneci lá (durante) quatro semanas*
2. Ĉu vi estos libera morgaŭ vespere? — *Você estará livre amanhã de tarde?*
3. Kiel feliĉa mi estas renkonti vin! — *Como me sinto feliz de encontrá-lo!*
4. Ĉu mi havos la plezuron vin revidi? — *Terei o prazer de revê-lo?*
5. Ĉu mi povas fari demandon al vi? — *Posso fazer-lhe uma pergunta?*

6. Kion oni diras ĉe via najbararo? — *O que se diz pela sua vizinhança?*
7. Ĉu viaj gepatroj ankoraŭ vivas? — *Os seus pais ainda vivem?*
8. Kian profiton mi havas de tio? — *O que eu ganho com isso?*
9. Ŝi mortis antaŭ tiom da jaroj! — *Ela morreu há tantos anos!*
10. Kiom da jaroj havas la infanoj? — *Quantos anos têm as crianças?*

11. Helpu lin tiom kiom vi povas! — *Ajude-o tanto quanto você puder!*
12. Ĝis baldaŭa persona konatiĝo! — *Até breve conhecimento pessoal!*
13. De kiu vi aŭdis tiun novaĵon? — *De quem você ouviu essa noticia?*
14. Ĉu vi ŝatas ŝaŭman limonadon? — *Você gosta de soda limonada?*
15. Kiamaniere vi sciis pri tio? — *Como você soube disso?*

16. Bonvolu lavi mianj harojn! — *Queira lavar meus cabelos!*
17. Faru ĝin pro komplezo al mi! — *Faça-o por fineza a mim!*
18. Kie mi povos renkonti vin? — *Onde poderei encontrá-lo?*
19. Ĉu la horo konvenas al vi? — *A hora convém a você?*
20. Ĉu sinjoro X... estas hejme? — *O senhor X... está em casa?*

21. Kia vaganta judo vi estas! — *Que judeu errante você é!*
22. Ĉu vi ne aŭdis pri novaĵo? — *Você não ouviu falar de nada?*
23. Sur kioma etaĝo vi loĝas? — *Em que andar você mora?*
24. Kion oni diras en la urbo? — *O que é que se diz na cidade?*
25. Kion diras la gazetaro? — *O que dizem os jornais?*

26. Pri kio vi estas okupata? — *Em que você está ocupado?*
27. Ĝis kiam vi estos hejme? — *Até quando V. estará em casa?*
28. Bonvolu ne forgesi tion! — *Por favor, não se esqueça disso!*
29. Ĝis kiam vi atendos min? — *Até quando V. vai me esperar?*
30. Ĝis kiam vi revenos! — *Até quando você voltar!*

31. Ĉu vi legis la ĵurnalon? — *Você leu o jornal?*
32. Ĉu vi atendis longtempe? — *Você esperou muito tempo?*
33. Kial vi ne estas atenta? — *Por que você não está atento?*
34. Ĉu estas novaĵo hodiaŭ? — *Há notícias hoje?*
35. Ĉu vi scias ian novaĵon? — *Você sabe de alguma novidade?*

36. Ĉu tio mirigas vin? — *Isso faz-lhe admirar?*
37. Atendu, ĝis mi revenos! — *Espere, até eu voltar!*
38. Ĉu vi memoras pri mi? — *Você se lembra de mim?*
39. Ha! fine ni sukcesis! — *Ah! Enfim conseguimos!*
40. Ĉiuj aŭskultu! — *Que todos ouçam!*

ADICIO — ADIÇÃO	**PLUS — MAIS (+)**
Unu plus unu estas du	= 1 + 1 = 2
Du plus dek estas dek-du	= 2 + 10 = 12
Tri plus ok estas dek-unu	= 3 + 8 = 11
Dek plus kvin estas dek-kvin	= 10 + 5 = 15
SUBTRAHO — SUBTRAÇÃO	**MINUS — MENOS (-)**
Unu minus unu estas nulo	= 1 – 1 = 0
Du minus unu estas uno	= 2 – 1 = 1
Ses minus kvar estas du	= 6 – 4 = 2
Dek minus kvin estas kvin	= 10 – 5 = 5
MULTIPLIKO — MULTIPLICAÇÃO	**OBLE — VEZES (x)**
Duoble ses estas dek-du	= 2 x 6 = 12
Trioble kvar estas dek-du	= 3 x 4 = 12
Kvaroble kvin estas dudek	= 4 x 5 = 20
Naŭoble ok estas sepdek du	= 9 x 8 = 72
DIVIDO — DIVISÃO	**PER — DIVIDIDO POR (÷)**
Unu per unu estas unu	= 1 ÷ 1 = 1
Du per unu estas du	= 2 ÷ 1 = 2
Dek per du estas kvin	= 10 ÷ 2 = 5
Dek-ses per ok estas du	= 16 ÷ 8 = 2

Continua na página 226

Kie ne estas pekuloj, tie ne estas sanktuloj
Prov. Alemão

Lernu multon, diru malmulton, aŭdu ĉion!
Prov. Alemão

Parolo estas arĝenta, silento estas ora

ĈAPITRO XIII — CAPÍTULO XIII

NE PAROLU PRI FELIĈO
J. Mikuckis

Ne parolu pri feliĉo,
Mi delonge serĉas ĝin,
Tamen vana sindediĉo
Kvazaŭ spite trafas min.

Ĉie trovis mi doloron,
Nigran signon de l' sufer',
Do pli forte premis koron
Turmentiga malesper'.

En kabano kaj palaco,
Sur la monto kaj en val'
Ĉie kantas la pajaco
Pri vanteco kaj fatal' .

Ne parolu pri feliĉo,
Ne konsolu vane min,
Estas vera superstiĉo
En la mondo trovi ĝin.

65. En la restoracio — *No Restaurante*

1. Ni havas la plej bonaĵojn: supon, bovan viandon, porkan viandon, viandon rostitan, meleagron, ostrojn, gombon kun viando, ĉajoton kun porkaĵo, salaton, legomojn, panojn, bieron, vinon, brazilan brandon, viskion, fromaĝon, fazeolaĵon, ktp. — *Temos aqui o que há de melhor: sopa, carne de vaca, carne de porco, carne assada, peru, ostras, quiabo com carne, chuchu com carne de porco, salada, legumes, pães, cerveja, vinho, cachaça, uísque, queijo, feijoada, etc.*
2. Kelnero, alportu do manĝokarton. Vi ne metis unu ĉe tiu ĉi tablofino — *Garção, traga o cardápio. Você não pôs um na extremidade da mesa*
3. Flanke de ĉiu telero la kelnero metis tablan tranĉilon kaj forkon — *Ao lado de cada prato o garção pôs uma faca de mesa e um garfo*
4. Ĉiuj tiuj vinoj estas tro karaj. Ĉu vi ne havas ordinaran vinon? — *Todos esses vinhos são muito caros. V. não tem vinho comum?*
5. La kuracistoj diras, ke tiu ĉi trinkaĵo tre malutilas al la sano — *Os médicos dizem que esta bebida é muito prejudicial à saúde*
6. Jen, jen estas mi, sinjoroj. Ĉu la sinjoroj deziras ion? — *Pronto, os senhores desejam alguma coisa?*
7. Jes, unue glasojn por la biero, poste la omeleton kun pizetoj — *Sim, primeiro os copos para cerveja, depois a omeleta com ervilhas*
8. Mi tuj sonorigos al la kelnero, por ke oni preparu nian kalkulon — *Vou chamar o garçom para que preparem a nossa conta*
9. Kelnero, ni volas manĝi, sed se estus eble en senbrua loko — *Garçom, queremos comer, mas se for possível em um lugar tranquilo*
10. Ni deziras, ke vi alportu al ni la kalkulon kaj mendu taksion — *Desejamos que nos traga a conta e chame um táxi*
11. Kial vi ne ŝanĝas miajn forkon kaj tranĉilon? — *Por que você não troca o garfo e a faca?*
12. Kelnero, pardonu, mi forgesis preni vian manĝilaron — *Garção, perdão, esqueci de apanhar os talheres*
13. Ĉu ni estos fine servataj hodiaŭ aŭ ne? — *Finalmente vamos ser servidos hoje ou não?*
14. Al mi urĝas, kaj de pli ol kvarona horo mi atendas la supon — *Tenho pressa, e há mais de meia hora que espero pela sopa*
15. Alportu ankaŭ konfitaĵon, mi ne tre ŝatas buteron nek mielon — *Traga também confeitos, não gosto muito nem de manteiga nem de mel*
16. Kelnero, kiam vi alportos la botelon da biero? — *Garção, quando você vai (me) trazer a garrafa de cerveja?*
17. Pardonu, sinjoro, mi tute forgesis ĝin. Mi tuj alportos ĝin — *Perdão, senhor, eu a esqueci completamente. Vou trazê-la imediatamente*
18. La necesejo estas ĉe la fino de la koridoro tuj maldekstre — *A privada acha-se no fim do corredor, logo à esquerda*
19. Tiu ĉi supo estas tute sengusta. Kelnero, salon, mi petas — *Esta sopa está sem gosto. Garção, o sal, por favor*
20. La fiŝo estas bonega. La saŭco fakte estas bone farita kaj ĝustamezure spicita — *O peixe está excelente. O molho de fato está bem feito e temperado ao ponto*
21. Ĉu mi rajtas peti vin pri saŭco, majonezo, oleo, salo? — *Posso solicitar-lhe o molho, maionese, azeite, sal?*
22. Bonege! Plenigu la akvo-kruĉon, mi volas tuj min lavi — *Ótimo! Encha o jarro d'água, quero lavar-me logo*
23. Brosu rapide mian mantelon, ĝi estas kovrita de polvo — *Escove depressa a minha capa, ela está coberta de pó*
24. Mi pli volas glason da vino aŭ punĉo, kaj eĉ da biero — *Prefiro um copo de vinho ou ponche, e mesmo de cerveja*
25. Kelnero, kian salaton vi havas? Laktukon kun tomatoj — *Garção, que salada tem? Alface com tomates*
26. Ĉu mi rajtas peti vin pri salo, pipro, vinagro, oleo? — *Permita-me pedir-lhe sal, pimenta, vinagre, óleo?*
27. Ĉu vi havas korktirilon por malŝtopi la bierbotelon? — *Você tem um saca-rolhas para abrir uma garrafa de cerveja?*
28. Kelnero, alportu al ni botelon da ruĝa (blanka) vino — *Garção, traga-nos uma garrafa de vinho tinto (branco)*
29. Kelnero, alportu sandviĉon de ŝinko kun fromaĝo — *Garção, traga-me sanduíche de presunto com queijo*
30. Kelnero, ĉu tiuj seĝoj kaj tablo estas liberaj? — *Garção, aquelas cadeiras e mesa estão livres?*

31. Mi tre deziras scii, kiu estas la hodiaŭa menuo — *Desejo saber qual é o cardápio do dia*
32. La viando estas finkuirita, havas brulguston — *A carne está no ponto, tem gosto de chamuscado*
33. Mi gustumis la vinon kaj ĝi multe plaĉis al mi — *Provei o vinho e gostei muito*
34. Kelnero, alportu fazeolon kaj porcion da rizo — *Garção, traga feijão e uma porção de arroz*
35. Mi estas je via dispono por pagi la elspezojn — *Estou às suas ordens para pagar as despesas*

36. Kelnero, ĉu la porcioj estas dikaj? — *Garção, as porções são grandes?*
37. Jes, sinjoro, unu tre sufiĉas por du personoj — *Sim, senhor, uma é o bastante para duas pessoas*
38. Pri gustoj kaj koloroj ne disputu, ĉu ne vere? — *Gostos e cores não se discutem, não é verdade?*
39. Mi forgesis miajn alumetojn, mian fajrigilon — *Esqueci-me dos fósforos, do meu isqueiro*
40. Havu la bonecon alporti al mi glason da akvo — *Tenha a bondade de trazer-me um copo de água*

41. Ĉu vi donus al mi la terpomojn, la viandon? — *Você me daria batatinhas, a carne?*
42. Mi petas al vi paciencі ankoraŭ unu minuton — *Peço-lhe ter paciência pelo menos de um minuto*
43. Kelnero, alportu glason da biero, mi petas — *Garção, traga um copo de cerveja, por favor*
44. Laŭ mia gusto la supo estas sufiĉe spicita — *Segundo o meu paladar a sopa está bem temperada*
45. La porka viando estas bonega, estas nek tro grasa nek tro malgrasa — *A carne de porco está excelente, não está muito gorda nem magra*

46. Se ni prenus ian aperitivon antaŭ la manĝo — *Se tomássemos algum aperitivo antes de comer*
47. Volonte. Ni vidu la trinkaĵon — *À vontade. Vejamos a bebida*
48. Ĉu vi donus al mi la frititajn terpomojn? — *Gostaria de passar-me as batatinhas fritas?*
49. La glasa rando estas malpura per lipruĝo — *A boca do copo está suja de batom*
50. Hum! estas io malbongusta en la trinkaĵo — *Hum! Há alguma coisa de ruim na bebida*

51. Laŭ mia gusto la supo estas sufiĉe spicita — *Segundo me parece a sopa está temperada ao ponto*
52. Bonvolu doni al mi glason da glacia akvo — *Tenha a bondade de dar-me um copo de água gelada*
53. Jen du kruzerojn. La cetero estas por vi — *Tome aqui dois cruzeiros. O resto é para você*
54. Kial vi ne trinkas bieron aŭ vinon? — *Por que você não bebe cerveja ou vinho?*
55. Mi preferas vinon; bieron malbonigas min — *Prefiro vinho; cerveja não me faz bem*

56. Alportu al ni cigaredojn kaj alumetujon — *Traga-nos cigarros e uma caixa de fósforos*
57. Ju malpli mi manĝas, des pli mi trinkas — *Quanto menos como, tanto mais bebo*
58. Mi dezirus ĵeti rigardon en la gazeton — *Gostaria de passar os olhos no jornal*
59. Mi tre ŝatas gombon kun muelita viando — *Gosto muito de quiabo com carne moída*
60. Pri gustoj kaj koloroj, oni ne disputas — *Gostos e cores não se discutem*

61. Bonvolu doni al mi la raspitan fromaĝon — *Tenha a bondade de dar-me o queijo ralado*
62. Jes, la rostaĵo estas efektive bongusta — *Sim, o assado está realmente gostoso*
63. Jen la restoracio; pasu unue, mi petas — *Eis o restaurante; passe primeiro, por favor*
64. Ĉu vi donus al mi pecon da rostaĵo? — *Gostaria de passar-me um naco do assado?*
65. Donu al mi la kalkulon por la elspezoj — *Dê-me a conta para as despesas*

66. Mi atendas la supon, pli ol kvaronhoron — *Espero a sopa há mais de meia hora*
67. Metu flanken tiun ĉi arĝentan pleton — *Deixe de lado esta bandeja de prata*
68. Alportu al mi tason da kafo kun lakto — *Traga-me uma xícara de café com leite*
69. Kelnero, alportu al ni la manĝokarton — *Garção, traga-nos o cardápio*
70. Kelnero, donu do al mi dentopurigilon — *Garção, dê-me então um palito*

71. Pardonu! ĉu tiu ĉi seĝo estas libera? — *Perdão! Esta cadeira está livre?*
72. Vi trovis la manĝaĵojn bonaj, ĉu ne? — *Vocês acharam os comestíveis bons, não?*
73. Ni tre bedaŭras, ke ne estas omeleto — *Sentimos muito que não haja omeleta*
74. Jen la plej nova ilustrita gazeto! — *Olhe aqui o mais recente jornal ilustrado*
75. Bonvolu preni! Ne igu min peti vin! — *Sirva-se! Não me faça pedi-lo!*

76. Vi donis al mi princan vespermanĝon — *Você me deu um jantar principesco*
77. Kiel tiu ĉi kelnero estas forgesema! — *Como este garção é esquecido!*
78. Donu al mi kiom ajn da (vino) biero — *Dê-me (vinho) cerveja, seja quanto for*
79. Ĉu vi vidis ian monon sur la tablo? — *Você viu algum dinheiro sobre a mesa?*

80. Anstataŭ vino li donis al mi bieron — *Ele deu-me cerveja em vez de vinho*

81. Kelnero, mi bedaŭras tiun forgeson — *Garção, sinto esse esquecimento*
82. Ne trinku plu; ne estas ĉiom por vi — *Não beba mais; não é tudo para você*
83. Manĝu por vivi, ne vivu por manĝi — *Coma para viver, não viva para comer*
84. Donu al mi vian teleron, mi petas! — *Passe-me o seu prato, por favor!*
85. Pardonu, la sidloko estas okupita — *Desculpe, o lugar está ocupado*

86. Via speco estas tro forta por mi — *A sua qualidade é muito forte para mim*
87. Sternu la tablotukon sur la tablo — *Estenda o pano na mesa*
88. Ĉu vi jam trinkis brazilan vinon? — *Você já bebeu vinho brasileiro?*
89. Bonvolu doni al mi dentpurigilon — *Queira me dar um palito*
90. Metu la manĝokarton sur la tablon — *Ponha o cardápio na mesa*

91. Mi manĝas kelkfoje ekster la domo — *Algumas vezes como fora de casa*
92. Ne tro multe da supo, mi petas — *Não muita sopa, por favor!*
93. Tiu ĉi supo estas tute sengusta — *Esta sopa é insípida*
94. Prenu ankoraŭ pecon da rostaĵo! — *Tome ainda um pedaço de assado!*
95. Donu al mi la viandon, mi petas! — *Passe-me a carne, por favor!*

96. Ĉu mi rajtas enverŝi la glason? — *Posso encher o copo?*
97. Ne, la sidloko estas okupita! — *Não, o lugar está tomado!*
98. Estas du boteloj sur la tablo — *Há duas garrafas na mesa*
99. La fiŝo estis la plej bongusta — *O peixe foi o mais saboroso*
100. Mi ne pagos por fremda festeno — *Não vou pagar o pato*

101. Kion mi povas prezenti al vi? — *O que posso oferecer-lhe?*
102. Sed tio estas vere tro multa! — *Mas isso é realmente bastante!*
103. Ĉu vi havas multe da mono? — *Você tem muito dinheiro?*
104. Mi havas dek dolarojn — *Tenho dez dólares*

105. Bonan apetiton! Same, dankon! — *Bom apetite! Obrigado, o mesmo!*

106. Demandu en mia nomo, mi petas! — *Pergunte em meu nome, por favor!*
107. Tiu ĉi restoracio ŝajnas bona — *Este restaurante parece-me bom*
108. Mi mendis du glasojn da biero — *Pedi dois copos de cerveja*
109. Ankoraŭ ne; mi estas malsata — *Ainda não; estou com fome*
110. Donu al mi ion ajn por trinki — *Dê-me seja o que for para beber*

111. Bulko kun fromaĝo, kolbaseto — *Pãozinho com queijo, salsicha*
112. Vi ne alportis kion mi petis — *Você não trouxe o que pedi*
113. Kion mi povas proponi al vi? — *O que lhe posso oferecer?*
114. Tiu ĉi kalkulo estas ekzakta — *Esta conta está certa*
115. Ni iru tien en la angulon! — *Vamos lá para a esquina!*

116. Mi ne havas multan apetiton — *Não tenho muito apetite*
117. Nu, iru tien en la angulon! — *Bem, vá lá para o canto!*
118. Tiu ebriulo drinkas senĉese — *Aquele bêbedo bebe sem parar*
119. Ĉiu por si mem, konsentite! — *Cada um para si, combinado!*
120. La fiŝo estas finkuirita — *O peixe está (pronto) cozido*

121. Li volis trinki nenion ajn — *Ele não quis beber nada mais*
122. Kaj nun ni fumu cigaredon! — *E agora fumemos um cigarro!*
123. Mi prenos buljonon kun ovo — *Tomarei caldo com ovo*
124. Ĉu vi deziras iom da salo? — *Você quer um pouco de sal?*
125. Kiom kostas la matenmanĝo? — *Em quanto fica o lanche da manhã?*

126. Donu al mi nur la duonon! — *Dê-me somente a metade!*
127. Mi havas grandan soifon — *Estou com muita sede*
128. Saketo da krevigita maizo — *Saquinho de pipocas*
129. Trancaĵo kun ŝinko, salmo — *Fatia com presunto, salmão*

130. Mi ŝatas kokinon en sangosaŭco — *Gosto de galinha ao molho pardo*

131. Kia vi trovas la legomon? — *Que tal os legumes?*
132. Mi mendos glason da biero — *Vou pedir um copo de cerveja*
133. Ĉu vi havas monerojn? — *Você tem moedas?*
134. Donu al mi vian teleron — *Dê-me o seu prato!*
135. Donu al mi ovojn en ŝelo — *Dê-me ovos na casca*

136. Alportu botelon da akvo — *Traga uma garrafa d'água*
137. Kelnero, salon, mi petas! — *Garção, o sal, por favor!*
138. Jen la salujo, sinjoro! — *Olhe aqui o saleiro, senhor!*
139. Ĵetu tion sub la tablon — *Jogue isso debaixo da mesa*
140. Nur iomete por gustumi! — *Um pouquinho para provar!*

141. Alportu duonan botelon — *Traga meia garrafa*
142. Kelnero, la vinkarton! — *Garção, a lista de vinhos!*
143. Kie estas la cindrujo? — *Onde está o cinzeiro?*
144. Ĝi estas sur la tablo — *Está em cima da mesa*
145. Bonvolu servi vin mem — *Queira servir-se*

146. Mi preferas cigaredon — *Prefiro um cigarro*
147. Nu, vi donu al ni laktukon — *Bem, dê-nos alface*
148. Kelnero, la kalkulon! — *Garção, a conta!*
149. Ĝi estas kvin kruzeroj — *São cinco cruzeiros*
150. Multklienta restoracio — *Restaurante bem frequentado*

151. Eltrinku vian glason! — *Esvazie o seu copo!*
152. Sanon! Je via sano! — *Saúde! — À sua saúde!*
153. Ĉu mi rajtas enverŝi? — *Posso encher?*
154. Ĵetu la restaĵon elen — *Jogue fora os restos*
155. Alportu al mi bieron! — *Traga-me cerveja!*

156. Trinki je la sano de iu — *Beber à saúde de alguém*
157. Ni pagu kaj foriru! — *Vamos pagar e irmos embora!*
158. Ĉu vi jam tagmanĝis? — *Você já (comeu) almoçou?*
159. Kiom mi devas pagi? — *Quanto devo pagar?*
160. Donu al mi alumeton — *Dê-me um fósforo*

161. Ne pagu kaj foriru! — *Não pague e caia fora!*
162. Ĉu mi ĝenas vin? — *Não o incomodo?*
163. Li jam sensoifiĝis — *Ele já matou a sede*
164. Kiu servas ĉi tie? — *Quem está servindo aqui?*
165. Mi ne manĝos supon — *Não tomarei sopa*

166. Kia stranga menuo! — *Que cardápio esquisito!*
167. Jen menuo, pardonu! — *Olhe aqui o menu!*
168. Ekbruligu alumeton — *Risque um fósforo*
169. Hodiaŭ estas varme — *Hoje está calor*
170. Kion vi postulas? — *O que você está exigindo?*

171. Sidiĝu kaj manĝu! — *Sente-se e coma!*
172. Ĉu vi jam finis? — *Você já acabou?*
173. Kontraŭe, bonege! — *Pelo contrário, excelente!*
174. Kiu estas tie? — *Quem está aí?*
175. Kiel vi deziras? — *De que modo você deseja?*

176. Mi volas nenion — *Não quero nada*
177. Mi havas soifon — *Tenho (estou com) sede*
178. Kion ni trinku? — *O que vamos beber?*
179. Kion vi petas? — *O que você está pedindo?*
180. Bonvolu preni! — *Queira tirar!*

BESTLUDO — JOGO DO BICHO

1 — **AGLO** — 01-02-03-04 — *ÁGUIA*
2 — **STRUTO** — 05-06-07-08 — *AVESTRUZ*
3 — **AZENO** — 09-10-11-12 — *BURRO*
4 — **PAPILIO** — 13-14-15-16 — *BORBOLETA*
5 — **HUNDO** — 17-18-19-20 — *CACHORRO*
6 — **KAPRINO** — 21-22-23-24 — *CABRA*
7 — **ŜAFO** — 25-26-27-28 — *CARNEIRO*
8 — **KAMELO** — 29-30-31-32 — *CAMELO*
9 — **KOLUMBO** — 33-34-35-36 — *COBRA*
10 — **KUNIKLO** — 37-38-39-40 — *COELHO*
11 — **ĈEVALO** — 41-42-43-44 — *CAVALO*
12 — **ELEFANTO** — 45-46-47-48 — *ELEFANTE*
13 — **KOKO** — 49-50-51-52 — *GALO*
14 — **KATO** — 53-54-55-56 — *GATO*
15 — **ALIGATORO** — 57-58-59-60 — *JACARÉ*
16 — **LEONO** — 61-62-63-64 — *LEÃO*
17 — **SIMIO** — 65-66-67-68 — *MACACO*
18 — **PORKO** — 69-70-71-72 — *PORCO*
19 — **PAVO** — 73-74-75-76 — *PAVÃO*
20 — **MELEAGRO** — 77-78-79-80 — *PERU*
21 — **VIRBOVO** — 81-82-83-84 — *TOURO*
22 — **TIGRO** — 85-86-87-88 — *TIGRE*
23 — **URSO** — 89-90-91-92 — *URSO*
24 — **CERVO** — 93-94-95-96 — *VEADO*
25 — **BOVINO** — 97-98-99-00 — *VACA*

1 — Trinkaĵoj ĝenerale / Vinkarto

1 — Bebidas em geral / Lista de vinhos

teo kun citronsuko — *chá com suco de limão*
deksesa hora teo — *chá da tarde*
artefarita vino — *vinho artificial*
duondolĉa vino — *vinho meio doce*
glaso da tomatsuko — *copo de suco de tomate*

trinkebla akvo — *água potável*
teo kun lakto — *chá com leite*
malforta vino — *vinho fraco*
maldolĉa vino — *vinho seco*
tea infuzaĵo — *infusão de chá*

bruna biero — *cerveja escura*
blanka vino — *vinho branco*
natura kafo — *café sem mistura*
glacia kafo — *café gelado*
glacia akvo — *água gelada*

trinkaĵaĉo — *bebida aguada, borras*
ruĝa vino — *vinho bordeaux*
trinkakvo — *água potável*
aperitivo — *aperitivo*
trinkaĵo — *bebida*

konjako — *conhaque*
likvoro — *licor*
ĉampano — *champanha*
koktelo — *coquetel, "cocktail"*
brando — *aguardente*

punĉo — *ponche*
sakeo — *saquê*
biero — *cerveja*
lakto — *leite*

glaso da oranĝsuko — *copo de suco de laranja*
teo kun konjako — *chá com conhaque*
brazila brando — *cachaça*
enlandaj vinoj — *vinhos da terra*
glaso da oranĝaĵo — *copo de laranjada*

ordinara biero — *cerveja comum*
bongusta vino — *vinho saboroso*
duonakra vino — *vinho meio seco*
biero-portero — *cerveja Porter*
nigra biero — *cerveja preta*

mineralakvo — *água mineral*
forta vino — *vinho forte*
dolĉa vino — *vinho doce*
hela biero — *cerveja clara*
nigra kafo — *café simples*

juna vino — *vinho doce*
varmvino — *vinho quente*
vinkarto — *lista de vinhos*
ŝaŭmvino — *vinho espumante*
kun kafo — *com café*

lesivo — *lixívia*
viskio — *uísque, "whiskey"*
kirŝo — *aguardente de cereja*
mosto — *vinho doce*
vodko — *vodca*

kafo — *café*
ĝino — *gim*
rumo — *rum*
teo — *chá*

2 — VIANDOJ ĜENERALE / MANĜOKARTO

kokido en spicosaŭco — *guisado de frango*
renoj kun terpomoj — *rins com batatas*
senostigita ŝinko — *presunto sem osso*
ĉajoto kun viando — *chuchu com carne*
konservita bovaĵo — *carne em conserva*

bova lumbaĵsteko — *posta de carne*
fritita kaprido — *cabrito frito*
duobla sandviĉo — *sanduíche duplo*
kokino kun rizo — *galinha com arroz*
malgrasa viando — *carne magra*

kuirita viando — *carne cozida*
bovaĵo rostita — *carne assada*
muelita viando — *carne moída*
kuirita kokido — *frango cozido*
rostita kokido — *frango assado*

malmola viando — *carne dura*
kerneca viando — *carne nutritiva*
porka fritaĵo — *fritura de porco*
ensangosaŭco — *ao molho pardo*
porka lumbaĵo — *lombo de porco*

porka kotleto — *costeleta de porco*
bovaĵo bolita — *carne ensopada*
spicita saŭco — *refogado*
bova lumbaĵo — *filé*
bova muelaĵo — *picadinho de carne*

porka rizoto — *risoto de porco*
porka viando — *carne de porco*
kruda ŝinko — *presunto cru*
fumaĵitaĵoj — *defumados*
porka lango — *língua de porco*

porka lieno — *miúdos de porco*
bova muzelo — *focinho de boi*
bova rulaĵo — *rolé*

pirogoj [77] — *bolo recheado c / arroz*
ŝinkobulko — *sanduíche de presunto*

bova koro — *coração de boi*
bova ripo — *costela de boi*
viandsuko — *molho de carne*
bova sebo — *sebo de boi*
sekviando — *carne seca*

2 — CARNES EM GERAL / CARDÁPIO

bova ripaĵo brezita — *costela de boi feita nas brasas*
kuirita kun saŭco — *feito com molho*
fumaĵita kolbaso — *salsicha defumada* gombo
kun viando — *quiabo com came*
rostita meleagro — *peru assado*

rostita porkido — *leitão assado*
rostita lumbaĵo — *lombo assado*
porka fritaĵeto — *croquete de porco*
fumaĵita ŝinko — *presunto defumado*
brezita ĉurasko — *churrasco nas brasas*

kruda bifsteko — *bife cru*
fumaĵita lango — *língua defumada*
peklita viando — *carne de sol, charque*
brezita viando — *came nas brasas*
lardita viando — *came recheada c/ toucinho*

kuirita ŝinko — *presunto cozido*
duone kuirita — *cozido ao ponto*
sango-kolkaso — *chouriço*
rigida viando — *carne dura c/ nervos*
mucida viando — *carne cheirando a mofo*

porka muzelo — *focinho de porco*
porkaj renoj — *rins de porco*
grasa viando — *carne gorda*
fibra viando — *carne fibrosa*
freŝa viando — *carne fresca*

mola viando — *carne macia*
porka piedo — *pé de porco*
viandhakaĵo — *carne pisada*
bova viando — *carne de boi*
acidrostaĵo — *assado preparado c/ vinagre*

bovaj hepato — *fígado de boi*
bovaj renoj — *rins de boi*
tro spicita — *bem temperado*

risoloj — *pastelzinho de carne*
bovidinaĵo — *carne de vitela*

bifsteko — *bife*
bovidaĵo — *vitela*
kokinaĵo — *carne de galinha*
marinaĵo — *conserva*
sukijako — *sukiyaky (japonês)*

---

[77] *PIROGOJ, pirogas, bolo recheado c/arroz, ovos ou carne moída*

ĉurasko — *churrasco*
fritaĵo — *fritada*
rosbifo — *rosbife*
kolbaso — *linguiça*
nutraĵo — *alimento*

kotleto — *costeleta*
buletoj — *almôndegas*
stufaĵo — *estufado*
salamo — *salame*
bovaĵo — *carne de boi*

graso — *banha, gordura*
lardo — *toucinho*
lango — *língua*

saŭcaĵo — *fricassê*
kuiraĵo — *manjar, prato*
rostaĵo — *assado*
lumbaĵo — *lombo, filé*
porkaĵo — *carne de porco*

manĝaĵo — *refeição*
viando — *carne*
ŝafaĵo — *carne de carneiro*
hepato — *fígado*
ŝinko — *fiambre, presunto*

renoj — *rins*
raguo — *ensopado*
fileo — *filé*

3 — Legomoj kaj Grenoj

pomforma laktuko — *alface-repolhuda*
romana laktuko — *alface-romana*
freŝaj legomoj — *legumes frescos*
burĝonbrasiko — *couve-galega*

ruĝa brasiko — *couve-roxa*
akva kreso — *agrião d'água*
petroselo — *salsa*
ruĝa beto — *beterraba-roxa*
melopepo — *abóbora-menina*

sabeliko — *couve-de-milão*
asparago — *aspargo*
rafaneto — *rabanete*
sambuko — *subugueiro*
rumekso — *bardana*

kikero — *grão-de-bico*
karoto — *cenoura*
tomato — *tomate*
sekalo — *centeio*
olivoj — *azeitonas*

kapsiko — *pimentão*
brasiko — *couve*
terpomo — *batatinha*
batato — *batata-doce*
lentoj — *lentilhas*

aneto — *endro*
milio — *milho-miúdo*
blito — *acelga*
maizo — *milho*
fungo — *cogumelo*

napo — *nabo*
rapo — *couve-rábano*
guŝo — *vagem*

3 — Legumes e Cereais

krispa sabeliko — *couve crespa*
tritika griaĵo — *semolina*
blanka brasiko — *couve-branca*
verdaj pizoj — *petit-pois, ervilhas*

florbrasiko — *couve-flor*
melongeno — *berinjela*
pastinako — *pastinaga*
verdaĵoj — *verduras*
fagopiro — *trigo-preto*

endivio — *almeirão*
brokolo — *brócolo*
laktuko — *alface*
rabarbo — *ruibarbo*
tritiko — *trigo*

spinaco — *espinafre*
fazeolo — *feijão*
pimento — *pimentão*
celerio — *aipo*
kukurbo — *abóbora*

hordeo — *cevada*
rafano — *rábano*
kukumo — *pepino*
ĉajoto — *chuchu*
aveno — *aveia*

poreo — *alho-porro*
pizoj — *ervilhas (com casca)*
gombo — *quiabo*
kreso — *agrião*
alteo — *malvaísco*

sojo — *feijão-soja*
beto — *beterraba*
rizo — *arroz*

4 — FARUNAĴOJ / PASTAĴOJ

fritita terpomo — *batatinha frita*
pano kun butero — *pão com manteiga*
senbutera pano — *pão sem manteiga*
tritika faruno — *farinha de trigo*
manioka faruno — *farinha-de-pau*

stufita rizo — *arroz guisado*
soja faruno — *farinha de soja*
panrostaĵoj — *torradas*
itala polento — *polenta à italiana*
pulvora kafo — *café em pó*

buterpano — *pão com manteiga*
kaĉfaruno — *fubá*
kanelonoj — "*cannelloni*"
makaronio — *macarrão*
pasteĉego — *pastelão*

avenkaĉo — *papa de aveia*
semolino — *semolina*
sandviĉo — *sanduíche*
kroketoj — *croquetes*
maizkaĉo — *polenta*

nudelo — *talharim*
bakaĵo — *fornada*
poriĝo — *papa de aveia*
menuo — *menu, cardápio*

4 — FAROFAS / FOLHADOS

akvekuirita rizo — *arroz cozido n'água*
farĉitaj olivoj — *azeitonas recheadas*
frukta pasteĉo — *pastel de frutas*
malfreŝa pano — *pão dormido, seco*
maiza faruno — *farinha de milho*

akvofarunaĵo — *pirão*
fritpastaĵo — *croquete*
maiza kaĉo — *angu*
vermiĉelo — *aletria*
fazeolaĵo — *feijoada*

pasteĉeto — *pastelzinho*
majonezo — *maionese*
tranĉaĵo — *fatia, talhada*
frandaĵo — *guloseima*
surogato — *sucedâneo*

manĝaĵo — *alimento, comida*
pastaĵo — *folhado*
ŝpageto — *spaguetti*
paneroj — *migalhas*
pasteĉo — *pastel*

pasto — *massa, pasta*
raguo — *ragu*
farĉo — *recheado*
kaĉo — *papas, purê*

5 — Supoj / Salatoj

florbrasiko kun oleo — *couve-flor em azeite*
supo el bova viando — *sopa de carne de vaca*
supo el bova vosto — *sopa de rabo de boi*
diverspeca salato — *salada mista*
supo kun tapioko — *sopa com tapioca*

salato el cepoj — *salada de cebolas*
supo el karotoj — *sopa de cenouras*
senvianda supo — *sopa magra*
saŭrkraŭta supo — *sopa à chucrute*
salato el legomoj — *salada de legumes*

laktuka salato — *salada de alface*
sikoria salato — *salada de chicória*
salato el ovoj — *salada de ovos*
supo kun saguo — *sopa com sagu*
supo el ostroj — *sopa de ostras*

sabelika supo — *sopa de couve*
karota salato — *salada de cenoura*
oranĝa salato — *salada de laranja*
fazeola supo — *sopa de feijão*
funga salato — *salada de cogumelo*

rusa salato — *salada russa*
poma salato — *salada de maçã*
hepata supo — *sopa de fígado*
kokina supo — *sopa de galinha*
legoma supo — *sopa de legumes*

avena supo — *sopa de aveia*
fraja supo — *sopa de ovas de peixe*
lenta supo — *sopa de lentilhas*
tripa supo — *sopa de tripa*
fiŝa supo — *sopa de peixe*
barĉo — *sopa de beterraba*

5 — Sopas / Saladas

kuirita pizeto france — *ervilhas à francesa*
salato el ruĝa beto — *salada de beterraba roxa*
lakta supo kun rizo — *sopa de leite com arroz*
pureo de terpomoj — *purê de batatas*
florbrasika supo — *sopa de couve-flor*

salato el faboj — *salada de favas*
makaronia supo — *sopa de macarrão*
itala pan-supo — *sopa de pão à italiana*
endivia salato — *salada de almeirão*
artiŝoka salato — *salada de alcachofra*

terpoma salato — *salada de batata*
fazeola salato — *salada de feijão*
kukuma salato — *salada de pepino*
frukta salato — *salada de frutas*
tomata salato — *salada de tomates*

celeria supo — *sopa de aipo*
kukurba supo — *sopa de abóbora*
vianda supo — *sopa de carne*
gulaĉa supo — *sopa gulache*
rusa supo — *sopa russa*

kokida supo — *sopa de frango*
rizbuljono — *canja de arroz*
densa supo — *sopa engrossada*
maizfaruno — *maizena*
buljono — *caldo*

fasta supo — *sopa magra*
funga supo — *sopa de cogumelo*
porea supo — *sopa-de alho-porro*
cepa supo — *sopa de cebola*
piza supo — *sopa de ervilha*
raviolo — *raviole*

6 — SAŬCOJ KAJ SPICOJ

nemulte piprumita — *não muito apimentado*
florbrasika saŭco — *molho de couve-flor*
vorcestera saŭco — *molho Worcester*
petrosela saŭco — *molho de salsa*
blank-vina saŭco — *molho de vinho branco*

salikoka saŭco — *molho de camarão*
karamela saŭco — *molho de caramelo*
fandita butero — *manteiga derretida*
pistita pipro — *pimenta socada*
bearneza saŭco — *molho de manteiga e ovos*

amerika saŭco — *molho americano*
brazila saŭco — *molho brasileiro*
blanka saŭco — *molho branco*
kukuma saŭco — *molho de pepino*
kumina saŭco — *molho de cominho*

hepata saŭco — *molho de fígado*
saŭco-keĉupo — *Ketchup*
laŭra folio — *folha de louro*
krema saŭco — *molho de creme*
ĉutnia saŭco — *molho Chutney*

ingredienco — *ingrediente*
pipromento — *hortelã-pimenta*
soja saŭco — *molho de soja*
vina saŭco — *molho de vinho*
pola saŭco — *molho polonês*

ŝenoprazo — *cebolinha*
koriandro — *coentro*
petroselo — *salsa*
estragono — *estragão*
kotonoleo — *óleo de algodão*

salpetro — *salitre*
spicita — *temperado*
papriko — *pimenta em pó*
kapriko — *pimenta-de-caiena*
safrano — *açafrão*
mustardo — *mostarda*
muskato — *noz moscada*

fenkolo — *funcho*
kapsiko — *pimentão*
kurkumo — *açafrão-da-índia*
kaporo — *alcaparra*
cepaĵo — *cebolada*
rafano — *rábano*
kumino — *cominho*

6 — MOLHOS E CONDIMENTOS

senopraza saŭco — *molho de cebolinha*
multe piprumita — *muito apimentado*
mustarda saŭco — *molho de mustarda*
paprika saŭco — *molho de colorau*
ravigota saŭco — *molho ácido temperado*

vinagra saŭco — *molho de vinagre*
tartara saŭco — *molho tártaro*
holanda saŭco — *molho holandês*
citrona saŭco — *molho de limão*
celeria saŭco — *molho de aipo*

tomata saŭco — *molho de tomate*
vanila saŭco — *molho de baunilha*
vianda saŭco — *molho de carne*
kankra saŭco — *molho de camarão*
franca saŭco — *molho francês*

pipra saŭco — *molho de pimenta*
funga saŭco — *molho de cogumelo*
biera saŭco — *molho de cerveja*
aneta saŭco — *molho de endro*
krena saŭco — *molho de rábano silvestre*

cepa saŭco — *molho de cebola*
ajla saŭco — *molho de alho*
vinagrujo — *vinagreira*
ceposaŭco — *molho de cebola*
kariofilo — *cravo-da-índia*

kokosoleo — *óleo de coco*
sukerujo — *açucareiro*
zingibro — *gengibre*
junipero — *zimbro*
majorano — *manjerona*

maizoleo — *óleo de milho*
olivoleo — *azeite de oliveira*
pimento — *pimentão*
vinagro — *vinagre*
citrono — *limão*
saŭcujo — *molheira*
timiano — *tomilho*

salujo — *saleiro*
cinamo — *canela*
pikloj — *picles*
salvio — *salva*
ilicio — *anis estrelado*
butero — *manteiga*
laŭro — *louro*

aneto —*endro*
saŭco — *molho*
kreso — *agrião*
olivo — *azeitona*
trufo — *trufa*
cepo — *cebola*
mento — *hortelã*
pipro — *pimenta-do-reino*
anizo — *anis*
ocimo — *manjericão*
ajlo — *alho*
salo — *sal*

7 — Konkaj moluskoj — Fiŝoj

farĉitaj kankretoj — *camarões recheados*
salma majonezo — *maionese de salmão*
fumaĵita angilo — *enguia defumada*
marinita angilo — *enguia em conserva*
haringo fumaĵita — *arenques defumados*

dolĉakva fiŝo — *peixe de água doce*
gadosaŭcaĵo — *bacalhoada*
fiŝo salita — *peixe salgado*
markankreto — *camarão*
hipogloso — *fletão*

fiŝsalato — *salada de peixe*
mara fiŝo — *peixe de água salgada*
skombro — *cavala*
kaviaro — *caviar*
haringo — *arenque*

frajo — *ova (de peixe)*
kankro — *lagostim*
ostroj — *ostras*
mitulo — *mexilhão*
sturgo — *robalo, esturjão*

ezoko — *lúcio*
moruo — *bacalhau (fresco, vivo)*
moruo — *badejo*
soleo — *linguado, solha*
perko — *perca*
fiŝo — *peixe*
tino — *atum*

7 — Crustáceos — Peixes

omara majonezo — *maionese de lagosta*
konka molusko — *marisco, crustáceo*
fiŝo fumaĵita — *peixe defumado*
mortinta fiŝo — *peixe morto*
marinita fiŝo — *peixe em conserva*

rombofiŝo — *rodovalho*
laberdano — *bacalhau salgado*
palinuro — *lagostim do mar*
merlango — *pescada*
fiŝovaro — *ova de peixe*

plateso — *solho*
sardelo — *sardinha (em conserva)*
sardino — *sardinha (fresca)*
tempuro — *tempura (japonês)*
fiŝosto — *espinha de peixe*

angilo — *enguia*
anĉova — *enchova*
krabo — *caranguejo*
konko — *concha*
omaro — *lagosta*

fleso — *solha*
salmo — *salmão*
truto — *truta*
karpo — *carpa*
rano — *rã*
gado — *bacalhau (em geral)*
osto — *osso*

8 — Desertoj Ĝenerale

senŝeligita oranĝo — *laranja descascada*
kristnaska (kuko) — *bolo-de-natal*
abrikota glaciaĵo — *sorvete de damasco*
ĉokolada glaciaĵo — *sorvete de chocolate*
abakaŝia glaciaĵo — *sorvete de abacaxi*

citrona glaciaĵo — *sorvete de limão*
avokada glaciaĵo — *sorvete de abacate* migda-
la glaciaĵo — *sorvete de amêndoas*
fluida konfitaĵo — *doce em calda*
ĉokolada pudingo — *pudim de chocolate*

arasaa glaciaĵo — *sorvete de araçá*
oranĝa glaciaĵo — *sorvete de laranja*
vanila glaciaĵo — *sorvete de baunilha* marona
glaciaĵo — *sorvete de castanha*
kokosa glaciaĵo — *sorvete de coco*

kun kremfromaĝo — *com queijo de nata*
kuko kun grosoj — *bolo com groselha* grapola
pudingo — *pudim de uvas*
persika pudingo — *pudim de pêssego* kuko kun
fragoj — *bolo com morangos*

kafo kun lakto — *café com leite*
kafo kun kremo — *café com creme*
rostita arakido — *amendoim torrado*
ĵeleo el pomoj — *geléia de maçãs*
oranĝa pudingo — *pudim de laranja*

poma glaciaĵo — *sorvete de maçã*
riba glaciaĵo — *sorvete de groselha*
parma fromaĝo — *queijo parmesão*
kafa glaciaĵo — *sorvete de café*
usona fromaĝo — *queijo americano*

ranca butero — *manteiga rançosa*
citrona suko — *suco de limão*
kafa pudingo — *pudim de café*
deserta vino — *vinho de sobremesa*
freŝa lakto — *leite fresco*

acida lakto — *leite azedo*
varma lakto — *leite quente*
sekaj kukoj — *bolos secos*
ŝimita kuko — *bolo mofado*
oranĝa suko — *suco de laranja*

8 — Sobremesas em geral

kristnaska pudingo — *pudim-de-natal*
konfititaj fruktoj — *frutas confeitadas*
karamela glaciaĵo — *sorvete de caramelo*
ŝorbeto en vanilo — *refresco de suco de frutas c/ baunilha*
persika glaciaĵo — *sorvete de pêssego*

frititaj bananoj — *bananas fritas*
karamela pudingo — *pudim de caramelo*
zingibra pudingo — *pudim de gengibre*
konfitita frukto — *fruta confeitada*
kondensita lakto — *leite condensado*

framba glaciaĵo — *sorvete de framboesa*
koagulita lakto — *coalhada*
raspita fromaĝo — *queijo ralado*
fromaĝa deserto — *sobremesa de queijo*
grapfrukta suko — *suco de toronja*

abrikota pudingo — *pudim de damasco*
rafinita sukero — *açúcar refinado*
lakta glaciaĵo — *sorvete de leite*
manga glaciaĵo — *sorvete de manga*
fraga glaciaĵo — *sorvete de morango*

geedziĝa torto — *bolo de casamento*
frukta pudingo — *pudim de frutas*
banana pudingo — *pudim de bananas*
ĉeriza pudingo — *pudim de cerejas*
glaciita melono — *melão gelado*

milfolia kuko — *mil-folhas (bolo)*
ĉokolada kuko — *bolo de chocolate*
pulvora lakto — *leite em pó*
pajla sorbilo — *canudinho de palha*
freŝa butero — *manteiga fresca*

batita kremo — *nata batida*
riza pudingo — *pudim de arroz*
pira pudingo — *pudim de pera*
acida kremo — *creme azedo*
dolĉa kremo — *creme doce*

framba suko — *suco de framboesa*
fruktotorto — *pastel de frutas*
sekala pano — *pão de centeio*
pan-pudingo — *pudim de pão*
oranĝa ŝelo — *casca de laranja*

kremfromaĝo — *queijo de nata*
pirkompoto — *compota de pera*
rizdolĉajo — *arroz-doce*
fraga suko — *suco de morango*
biskvitoj — *biscoitos*

paska kuko — *bolo-de-páscoa*
buterumita — *amanteigado*
pantranĉo — *fatia de pão*
glaciaĵoj — *sorvetes*
konfitaĵo — *confeito, doce*

kun kremo — *com creme*
ĉerizkuko — *bolo de cereja*
deserto — *sobremesa*
kazeaĵo — *coalhada*

gujavaĵo — *goiabada*
sakarino — *sacarina*
dolĉaĵoj — *doces*
frandaĵo — *gulodice*
jogurto — *iogurte*

orangâĵo — *laranjada*
tortego — *pastelão*
krakeno — *bolacha, rosca*
biskoto — *bolacha*
kompoto — *compota*

krespo — *filhó, coscorão*
salato — *salada*
trufo — *recheado, recheio*
flano — *torta de nata*
suko — *suco*

rizpudingo — *pudim de arroz*
konfitaĵoj — *confeitos*
vermiĉeloj — *aletrias*
freŝa akvo — *água-doce, água limpa*
kun sukero — *com açúcar*

meringelo — *suspiro (doce)*
marmelado — *marmelada*
pruntorto — *torta de ameixas*
oranĝsuko — *suco de laranja*
kun lakto — *com leite*

glaciaĵo — *gelado, coisas geladas*
limonado — *limonada*
konsomeo — *consomê*
ĉokolado — *chocolate*

selakto — *soro (de leite)*
pudingo — *pudim*
fromaĝo — *queijo*
rizkuko — *bolo de arroz*
laktaĵo — *laticínio*

kazeo — *requeijão*
kremo — *creme*
bulko — *pãozinho*
vaflo — *folhado*
torto — *torta*

sufleo — *suflê*
kumiso — *leite de égua*
farĉo — *recheado*
kakao — *cacau*
kuko — *bolo*

9 — Ĝenerala vortareto

9 — Vocabulário geral

laŭ la fiksita prezo — *ao preço fixo*
malvulgaraj manĝaĵoj — *comidas raras*
je vespermanĝa horo — *à hora do jantar*
elektitaj manĝaĵoj — *comidas escolhidas*
mentolita cigaredo — *cigarro mentolado*

etendebla tablo — *mesa elástica*
plena de biero — *cheio de cerveja*
gustumi vinon — *experimentar vinho*
plenkulero da — *uma colherada de*
viandmanĝanto — *carnívoro*

pagenda sumo — *importância a pagar*
laŭ la karto — *"à la carte"*
lampŝirmilo — *abajur, quebra-luz*
ĉefkuiristo — *mestre-cuca*
cigaredingo — *piteira*

kunmanĝanto — *comensal, conviva*
ĉefkelnero — *maître-d'hotel*
manĝotablo — *mesa de jantar*
matenmanĝo — *quebra jejum*
noktomanĝo — *ceia*

manĝaĵeroj — *migalhas, sobras*
ĝustagrade — *a propósito, ao ponto*
te-salono — *salão de chá*
tag-nokto — *noite e dia*
marcipano — *maçapão*

fajrigilo — *isqueiro*
trinkmono — *gorjeta*
kelnerino — *Garçomete*
brulgusto — *gosto de chamuscado*
manĝaĵejo — *copa, despensa*

kuirarto — *arte culinária*
liftisto — *ascensorista*
ĉiĉerono — *cicerone*
tre bone — *muito bem*
fraulino — *Garçonete (fig.)*

kelkefoje — *às vezes, algumas vezes*
pli bona — *melhor*
cigaredo — *cigarro*
kiam ajn — *todas as vezes que*

vegetarana kuirejo — *cozinha vegetariana*
gasto-akceptanto — *chefe de recepção*
je la kalkulo de — *à conta de*
antaŭmanĝaĵoj — *"hors d'heuvre", entrada*
je la tagmanĝo — *ao almoço*

restoracio [78] — *restaurante*
laŭtparolilo — *alto-falante*
komuna tablo — *mesa redonda*
manĝo-ĉambro — *sala de jantar*
hasta manĝo — *comida às pressas*

kostopage de — *à custa de*
vespermanĝo — *jantar, janta*
ĉiomanĝanto — *onívoro, polífago*
iom da pano — *um pouco de pão*
manĝosalono — *sala de refeições*

tuta manĝo — *refeição completa*
tagmanĝeto — *lanche, merenda*
refektorio — *refeitório*
manĝokarto — *cardápio*
neniam plu — *nunca mais*

konfitejo — *confeitaria*
senhavulo — *indigente*
glicirizo — *alcaçuz*
plej bona — *o melhor*
matenkafo — *café da manhã*

dekoktaĵo — *cozimento*
alumetujo — *caixa de fósforo*
ĝissate — *até à saciedade*
saloneto — *"grill-room"*[79]
samovaro — *samovar*

kuiristo — *cozinheiro*
stevardo — *comissário (de bordo)*
tagmanĝo — *almoço*
vesthoko — *cabide*
drinkejo — *botequim, taberna*

ŝorbeto [80] — *sorvete*
efektive — *de fato, realmente*
nektaro — *néctar*
fajrilo — *acendedor*

---

[78] ***Aŭtomata restoracio*** *— restaurante automático, onde o freguês serve a si mesmo.*

[79] *Salão de hotel, restaurante, etc., onde se preparam e servem carnes grelhadas.*

[80] ***Ŝorbeto, duonglacia trinkaĵo el frukta suko kun sukero k aroma likvoro (SPV);*** *boisson à demi glacée à base de sucre et de fruits (LAROUSSE); confeição de sumo de frutas, cremes, leite, etc., temperada com açúcar e congelada sob a forma de neve (PDBLP).*

plentago — *um dia completo*

glazuro — *verniz (de louça)*
kelisto — *dispenseiro*
kliento — *freguês*
fajrujo — *lareira*
manĝejo — *refeitório*

nutraĵo — *alimento*
kuirejo — *cozinha*
mantelo — *paletó (de senhora)*
apetito — *apetite*
bierejo — *cervejaria*

laceco — *cansaço, fadiga*
entute — *em suma, numa palavra*
ekster — *fora de*
cigaro — *charuto*
tabulo — *prancha*

fungo — *cogumelo*
dieto — *dieta, regime*
grumo — *criado, lacaio*
lifto — *elevador*
korbo — *cesto, cesta*

plie — *além disso, ademais*
maco — *pão ázimo*
kelo — *adega*
same — *do mesmo modo*

pikniko — *convescote, pequenique*

malsato — *fome*
prefere — *de preferência*
tute ne — *absolutamente*
kalkulo — *conta*
kelnero — *garçom*

koktelo — *coquetel, "cocktail"*
alumeto — *fósforo (palito)*
ebriulo — *bêbado, ébrio*
sapeto — *sabonete*
salono — *salão*

fuŝulo — *porcalhão*
kafejo — *café*
porcio — *porção*
faruno — *farinha*
teejo — *casa de chá*

lunĉo — *lanche*
soifo — *sede*
kesto — *mala, caixa*
grogo — *grogue*
speco — *espécie*

jako — *paletó (de homem)*
peco — *pedaço*
kiam — *ao tempo que*
ĉio — *tudo*

10 — Speciala vortareto

deserta tranĉilo — *faca de sobremesa*
kuireja tranĉilo — *faca de cozinha*
gluto da brando — *gole de conhaque*
glaseto da vino — *cálice de vinho*
glaso por biero — *copo para cerveja*

deserta telero — *prato de sobremesa*
glaso de akvo — *copo de água*
taso por kafo — *xícara para café*
gluto da akvo — *um gole d'água*
taso da kafo — *xícara de café*

korkŝtopilo — *rolha (de garrafa)*
taso da teo — *xícara de chá*
revarmigilo — *escalfador*
kradrostilo — *grelha*
tragutigilo — *coador*

manĝilaro — *talher, serviço de mesa*
trapikilo — *espeto*
kuirilaro — *bateria de cozinha*
tablotuko — *pano de mesa*
ovkirlilo — *batedor de ovos*

botelego — *garrafão*
boteleto — *garrafinha*
tranĉilo — *faca*
bolkruĉo — *chaleira*
tekulero — *colher de chá*

sapetujo — *saboneteira*
pripujo — *pimenteira*
kirlilo — *liquidificador*
subtaso — *pires*
tekruĉo — *bule de chá*

saŭcujo — *molheira*
fritilo — *frigideira*
buŝtuko — *guardanapo*
sifono — *sifão*
kulero — *colher*

ovingo — *porta-ovo*
karafo — *garrafa de cristal*
telero — *prato*
bolilo — *chaleira*
salujo — *saleira*

plado — *prato grande, travessa*
korko — *rolha*
forko — *garfo*

10 — Vocabulário especial

glaso da lakto — *copo de leite*
gluto da biero — *gole de cerveja*
glaso da biero — *copo de cerveja*
glaso por akvo — *copo para água*
tabla tranĉilo — *faca de mesa*

dentpurigilo — *palito*
plata telero — *prato raso*
nuksrompilo — *quebra-nozes*
premmarmito — *panela de pressão*
turnrostilo — *espeto (cul.)*

mustardujo — *mostardeira*
korktirilo — *saca-rolhas*
arĝentaĵaro — *baixela de prata*
cindrujeto — *cinzeiro pequeno*
botelkolo — *gargalo*

suptelero — *prato de sopa*
supkulero — *colher de sopa*
farunujo — *farinheira*
karafeto — *frasco*
teleraro — *baixela*

tirkesto — *gaveta*
sukerujo — *açucareiro*
kaserolo — *caçarola*
kulerego — *concha*
spatelo — *espátula*

glaseto — *cálice*
rostilo — *assadeira*
ŝtopilo — *tampinha (de cerveja)*
bolpoto — *marmita*
marmito — *marmita*

manĝilo — *talher*
raspilo — *ralador*
stufilo — *estufadeira*
sitelo — *balde*
pokalo — *copo, taça (com pé)*

tetaso — *chávena*
botelo — *garrafa*
glaso — *copo*
pleto — *bandeja*
tablo — *mesa*

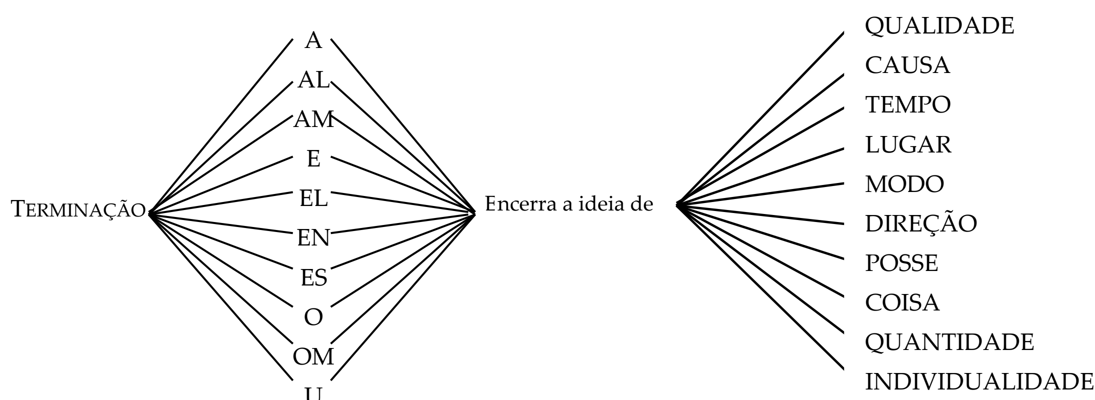
taso — *xícara*
ŝoso — *broto (verde)*
kaso — *caixa, cofre*

GRAMATIKO – XXIII

CORRELATIVOS

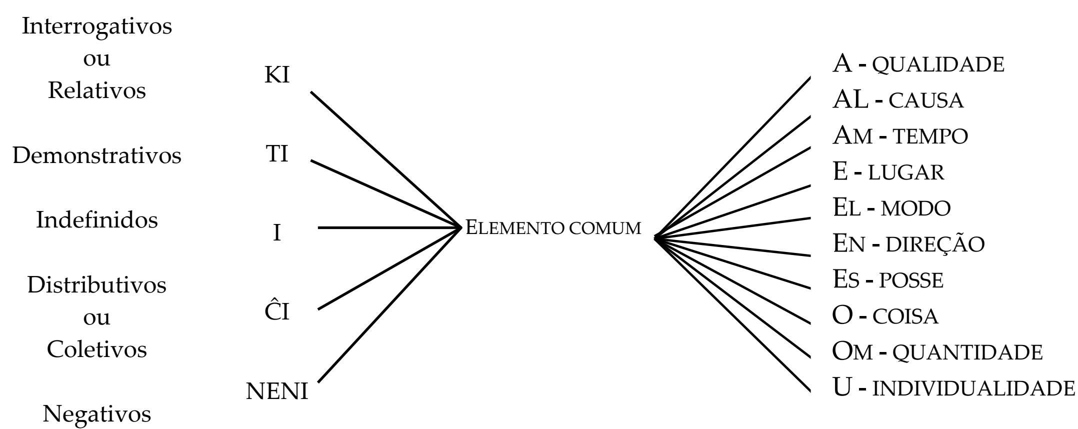
Nota 33. Há 45 palavras CORRELATIVAS em esperanto, contudo, teve o autor a idéia de fazer um melhor agrupamento delas, assim como, chama a atenção do leitor para o seguinte: estas palavras CORRELATIVAS [81] não necessitam de NENHUMA DESINÊNCIA GRAMATICAL, pois, têm elas já uma significação definida, e dizemos correlativas, porque apresentam uma correlação entre si e têm como finalidade facilitar MUITÍSSIMO o estudo de sua significação. Com relação à sua função gramatical, estas palavras correspondem aos ADJETIVOS, PRONOMES ou ADVÉRBIOS e deste modo são elas traduzidas para o português.

I - DIAGRAMA DAS TERMINAÇÕES DOS CORRELATIVOS

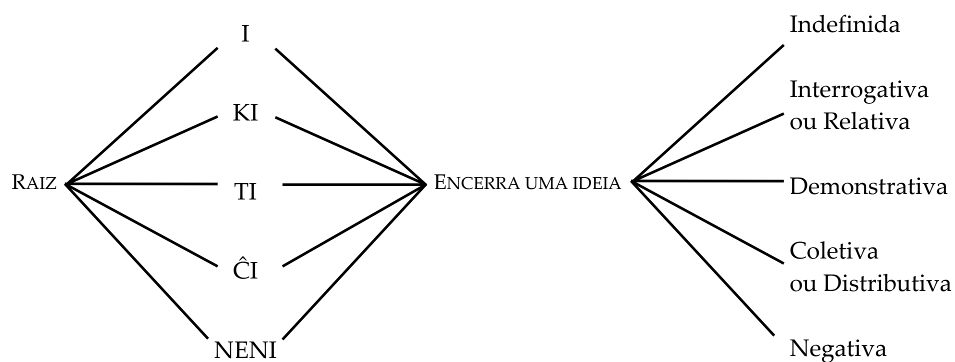
[81] *Alguns autores dão aos correlativos o nome de PALAVRAS SIMPLES CORRELATIVAS, o que julgo uma designação imprópria, pois, os números cardinais, as preposições e as conjunções são PALAVRAS SIMPLES e não estão incluídas na presente série.*

II - Diagrama das palavras correlativas

I - Indefinidos

III - Diagrama dos radicais correlativos

Continua na página 245

TEKSTO - Biografio de Zamenhof

La aŭtoro de Esperanto, Ludoviko Lazaro Zamenhof, naskiĝis en la pola urbeto Bjelostok la 15an de decembro 1859. Li estis la unua filo de gimnazia instruisto. Jam en sia junaĝo li multe suferis pro la malpaco inter diversnaciaj homoj; ĉar en lia urbo oni parolis kvar lingvojn: rusan, polan, germanan kaj hebrean; kaj li observis, ke la kaŭzo de malkompreno, malestimo kaj malamo estis plej ofte la diverseco de la lingvoj. Tial Zamenhof jam en siaj infanaj jaroj decidis, iam liberigi la homojn el tiu ĉi mizero kaj plifeliĉigi ilin, kreante lingvon, kiu povus esti neŭtrala esprimilo por ĉiuj. Jam dum siaj gimnaziaj studoj li komencis ellabori tian lingvon, kaj en 1878 li festis kun kelkaj el siaj kunstudantoj la naskiĝtagon de la "Lingwe universala", kiu jam iom similis al la nuna Esperanto. Dum kelkaj jaroj li ne povis labori pri sia eltrovaĵo; ĉar la medicina studado postulis ĉiujn fortojn kaj atenton. Sed ankaŭ en tiu ĉi tempo li iam kaj iam tradukis tekston en sian lingvon; kaj rimarkante nepraktikajn vortojn aŭ gramatikajn malfacilaĵojn, li forigis ilin kaj tiel pli kaj pli perfektigis sian projekton. Fine li estiĝis kuracisto. Liaj enspezoj estis ja tre malgrandaj; sed tamen li oferis ilin kune kun la malmulta mono de sia edzino, por eldoni en 1887 ruslingvan libreton kun la titolo: "Lingvo Intemacia. Antaŭparolo kaj plena lernolibro. De Dro. Esperanto." Ĝi entenis la 16 gramatikajn regulojn, vortareton de 900 vortoj kaj tekstojn el la Biblio, la kristanan preĝon Patro nia, leteron kaj versaĵojn. Tiu ĉi libreto estas la ĝermo, el kiu elkreskis la nuna riĉa, literaturo de Esperanto, kiu ampleksas multajn milojn da libroj kaj broŝuroj. Zamenhof havis la ĝojon, vidi la kreskadon de la Esperanto-movado dum 30 jaroj. Lia plej forta doloro estis la eksplodo de l' mondmilito en 1914; ĉar li ja esperis, ke la uzado de komuna lingvo farus la homojn pli pacemaj kaj amikaj. Sed la Esperanta penso ankoraŭ ne estis sufiĉe disvastigita, por tiel forte efiki. Certe tiu ĉi sperto estas kunkulpa je la tro frua morto de Zamenhof, la 14an de aprilo en 1917.

Zamenhof estis malgranda viro kun modesta konduto, sed energia volo kaj klara pensado. Laborante por idealaj celoj de la homaro, li malmulte zorgis pri monprofito. Amante la homojn, precipe la malriĉajn kaj suferantajn, kiuj plejmulte bezonas amon, li loĝis en la plej mizera kvartalo de Varsovio kaj ofte kuracis senpage la homojn, kiuj ne povis pagi. Tiel li restis malriĉa. Ankaŭ sian eltrovaĵon, la lingvon Esperanto, li donacis al la homaro kaj ne prenis por ĝi iun ajn rajton aŭ profiton. Al ĉiuj, kiuj lin konis, li aperis kiel homo sankta. Kaj kiam franca Esperantisto post lia morto vizitis lian ĉambron, la maljuna servistino montris portreton de la judo Zamenhof, kiun ŝi, la katolikino, estis fiksinta sub sia krucifikso, kaj diris: "Tiu neniam pekis!" — Vere, la aŭtoro de Esperanto estas unu el la plej noblaj homoj, kiuj iam kaj ie vivis en la mondo.

11 — FRUKTOJ

glaciigitaj fruktoj — *frutas geladas*
sekigita frukto — *fruta seca*
brazila nukso — *castanha-do-Pará*
papajofrukto — *mamão*
sekvinberoj — *passas, uvas secas*

abrikoto — *damasco, abricó*
juglando — *noz*
vakcinio — *airela*
persiko — *pêssego*
ananaso — *ananás*

mespilo — nêspera
mirtelo — *murtinho*
arakido — *amendoim*
avokado — *abacate*
vinbero — *uva*

frambo — *framboesa*
moruso — *amora*
marono — *castanha*
kokoso — *coco*
rubuso — *amora-silvestre*

mango — *manga*
groso — *groselha*
abeto — *abio*
ŝelo — *casca*
pomo — *maçã*

11 — FRUTAS

grapfrukto — *toronja, "grape-fruit"*
akvomelono — *melancia*
mandarino — *tangerina*
artokarpo — *fruta-pão*
abakaŝio [82] — *abacaxi*

citrono — *limão*
grapolo — *penca, cacho*
daktiloj — *tâmaras*
migdalo — *amêndoa*
pistako — *pistache*

oranĝo — *laranja*
melono — *melão*
gujavo — *goiaba*
banano — *banana*
ĉerizo — *cereja*

nuksoj — *nozes (em geral)*
avelo — *avelã*
pruno — *ameixa*
frago — *morango*
sorpo — *soveira*

piro — *pera*
figo — *figo*
ribo — *groselha*
arbo — *árvore*
abio — *abeto*

12— OVAĴO

duonbolitaj ovoj — ovos quentes
platigitaj ovoj — ovos estrelados
frititaj ovoj — ovos fritos
malmolaj ovoj — ovos duros
testudaj ovoj —ovos de tartaruga

12— CARDÁPIO DE OVOS

kovata ovo — ovo choco
kirlovaĵo —ovos mexidos
ova ŝelo — casca de ovo
omleto — omelete
ovaĵo — omelete

[82] ***Abakaŝio*** *— Proponho o vocábulo "**abakaŝio**" para substituir o "**speco de ananaso**", pois, ninguém entenderia a frase: Dê-me uma salada de abacaxi, **donu al mi salaton de speco de ananaso** (dê-me uma salada de espécie de ananás).*

13 — Adjektivoj

nesufiĉe kuirita — *mal passado*
trakradrostita — *bem grelhado*
sufiĉe kuirita — *bem passado*
facilrompebla — *frágil*
unuaranga — *de primeira classe*

refreŝiga — *refrescante*
kuntiriga — *adstringente*
senatenca — *acidental*
bongusta — *saboroso*
frandema — *guloso*

samspeca — *similar, congênere*
pikanta — *picante*
malmola — *duro*
pistita — *pilado, socado*
fritita — *frito*

pagebla — *pagável*
spicita — *temperado*
acideta — *ligeiramente ácido*
venena — *venenoso*
salita — *salgado*

aroma — *aromático*
amara — *amargo*
putra — *podre*
freŝa — *fresco, recente*
kruda — *cru*

13 — Adjetivos

trakuirita — *bem cozido*
preferinda — *preferível*
dolĉamara — *agridoce*
malrapida — *devagar*
digestiga — *digestivo*

sengusta — *insípido*
fumaĵita — *defumado*
senmiksa — *sem mistura*
vivdaŭra — *por toda a vida*
drinkema — *beberrão*

muelita — *moído*
kuirita — *cozido*
brilega — *resplandescente*
pagenda — *que deve ser pago*
senpaga — *gratuito*

ekstra — *extra*
belega — *esplêndido*
beleta — *bonito*
lacega — *estafado, "estourado"*
laciga — *cansativo, fatigante*

dolĉa — *doce*
acida — *ácido, azedo*
grasa — *gordo*
soifa — *com sede*
ŝima — *com mofo*

prepari la manĝaĵon — *preparar a comida*
manĝi laŭ la karto — *comer "à la carte"*
ekbruligi alumeton — *riscar um fósforo*
esti ĉe la tablo — *estar à mesa*
buterumi la panon — *passar manteiga no pão*

esti malsatega — *estar com fome canina*
servi sin mem — *servir a si próprio*
engluti aeron — *engulir em seco*
finiĝi — *acabar, terminar*
trinki akvon — *tomar água*

prikalkuli — *contar de novo*
kunkalkuli — *incluir na conta*
surtabligi — *pôr na mesa*
kradrosti — *grelhar*
sterilizi — *esterilizar*

enkalkuli — *compreender, contar*
dekalkuli — *deduzir, descontar*
altabliĝi — *sentar-se à mesa*
antaŭpagi — *adiantar (dinheiro)*
noktomanĝi — *cear*

misgluti — *dar no goto*
tagmanĝi — *almoçar*
faciligi — *facilitar*
konfiti — *confeitar*
aromigi — *aromatizar*

gustumi — *experimentar, prover*
ebriiĝi — *embriagar-se*
elaĉeti — *resgatar, reunir*
envolvi — *enrolar, embrulhar*
malsati — *ter fome*

elekti — *escolher*
trinki — *tomar, beber (água, etc.)*
satigi — *fartar, saciar*
fandi — *derreter (manteiga, etc.)*
pekli — *salgar (para conservar)*

nutri — *nutrir*
knedi — *amassar*
pisti — *socar, pilar*
mendi — *pedir, encomendar*

verŝi — *derramar, despejar*

sidi ĉe la tablo — *estar sentado à mesa*
esti tre malsata — *estar com muita fome*
spici la manĝaĵon — *temperar a comida*
prezenti al si — *fazer ideia, imaginar*
esti finkuirita — *estar pronto, cozido*

esti malsata — *estar com fome, ter fome*
verŝi lakton — *derramar, pôr leite*
manĝi supon — *tomar sopa*
vespermanĝi — *jantar*
esti soifa — *estar com sede*

dolĉetigi — *adocicar*
esti sata — *estar satisfeito*
fuŝi ĉion — *estragar tudo*
plenblovi — *encher (soprando)*
plikarigi — *altear, aumentar (preço)*

marĉandi — *regatear, baratear*
malŝtopi — *abrir, destampar (garrafa)*
formanĝi — *devorar*
eltrinki — *esvaziar (bebendo)*
prezenti — *oferecer*

acidigi — *azedar*
digesti — *fazer a digestão*
enverŝi — *encher, despejar (líquidos)*
plivoli — *preferir*
preferi — *escolher, preferir*

intenci — *pretender*
fumaĵi — *defumar*
infuzi — *pôr de infusão*
marini — *pôr de conserva*
opinii — *achar, pensar*

elpagi — *liquidar*
drinki — *tomar, beber (em excesso)*
kirli — *bater (ovos, nata, etc.)*
brezi — *assar nas brasas*
lardi — *rechear com toucinho*

pekli — *pôr em salmoura*
manĝi — *comer*
ŝtopi — *arrolhar, tapar*
kirli — *bater (ovos)*

rajti — *ter o direito de*

farĉi — *rechear (cul.)*
fasti — *jejuar*
trufi — *rechear com tripas*
preni — *tomar, beber (água, etc.)*
lunĉi — *lanchar*

stufi — *estufar, guisar*
friti — *fritar*
trovi — *achar*
korki — *arrolhar*
servi — *prestar serviço*
fuŝi — *estragar, emporcalhar*
sati — *estar satisfeito*

soifi — *ter sede*
odori — *cheirar, exalar cheiro*
honti — *vexar-se*
flari — *cheirar, tomar o cheiro*
ŝmaci — *comer fazendo ruído*

rosti — *assar, torrar*
helpi — *ajudar, auxiliar*
boli — *ferver*
ŝimi — *mofar*
baki — *assar (no forno)*
fati — *gostar de, apreciar*
tiri — *puxar, tirar*

Obs.: **Pagi por la fremda festeno**, pagar o pato, é um idiotismo em esperanto. Para restaurante, temos ainda: **unuaranga restoracio**, restaurante de primeira classe; **duaranga restoracio**, restaurante de segunda classe; **subĉiela restoracio**, restaurante ao ar livre; **lunĉa restoracio**, restaurante de lanche. **Fraŭlino** é uma palavra mais delicada do que "**kelnerino**" para traduzir a palavra "Garçomette", Garçomete, moça que trabalha servindo os fregueses em restaurante.

66. EN LA MANĜOĈAMBRO — *NO REFEITÓRIO*

1. Kelnero, kion vi havas por manĝi hodiaŭ? Kie estas la manĝo-karto? — *Garçom, o que você tem para se comer hoje? Onde está o cardápio?*
2. Mi deziras unue supon kaj poste kokinon en sangosaŭco kun rizo — *Desejo, primeiramente, sopa e depois galinha ao molho pardo com arroz*
3. Mi bedaŭras, sinjoro, sed ni ne havas kokinon en sangosaŭco hodiaŭ — *Sinto muito, senhor, mas não temos galinha ao molho pardo hoje*
4. Sur la tablo estas iom da pano, da fromaĝo kaj kelke da fruktoj — *Na mesa há um pouco de pão, queijo e algumas frutas*
5. Se vi volas, mi venos serĉi vin por vespermanĝi — *Se você quer, virei buscá-lo para jantar*

6. Kiel vi nomas tiun trinkaĵon, kiun oni eltrinkas per pajla sorbilo? — *Como você chama essa bebida que se toma com um canudinho?*
7. Mi tre malbone vespermanĝis kaj mi tre volonte noktomanĝus — *Jantei muito mal e de bom grado comeria à noite*
8. Kiom kostas la vespermanĝo? Ĉu la vino estas enkalkulita? — *Quanto custa o jantar? O vinho está incluído?*
9. Mi hontas, sinjorino, ke mi estas devigata tiel ĝeni vin — *Estou acanhado, senhora, de ser obrigado a molestá-la assim*
10. Pecon de ŝinko – porkaĵo – mortadelo – kolbaso – fromaĝo — *Um pedaço de presunto – carne de porco – mortadela – salsicha – queijo*

11. La teo estas tro forta (nigra), donu al mi varman akvon — *O chá está demasiado forte (preto), dê-me água quente*
12. Mi forgesis demandi al vi pri la prezo de la vespermanĝo — *Esqueci-me de perguntar-lhe o preço do jantar*
13. Tiam donu al mi kafon kun lakto; alportu ankaŭ sukeron — *Então dê-me café com leite; traga-me açúcar também*
14. Ĉu vi ne havas freŝan panon anstataŭ tiuj ĉi bulketoj? — *Você não tem pão fresco em vez destes pãezinhos?*
15. Ĉu vi deziras frititajn terpomojn kaj rizon kun fiŝo? — *Você quer batatinhas fritas e arroz com peixe?*

16. Ĉu mi povas proponi al vi flugilon de tiu ĉi kokidaĵo? — *Posso oferecer-lhe uma asa deste frango?*
17. Donu al mi tranĉaĵon da... apenaŭ kuirita – tre kuirita — *Dê-me um naco de... mal passado – bem passado*
18. Mi tre facile kutimas je la nutraĵo de tiu ĉi lando — *Acostumo-me com muita facilidade com a alimentação deste país*
19. Ĉu vi havas ĉiam multajn personojn ĉe via komuna tablo? — *Você tem sempre muitas pessoas à mesa?*
20. Metu aparte tiun ĉi botelon, vi redonos ĝin al mi morgaŭ — *Separe esta garrafa, amanhã você me dará novamente*

21. Ni manĝis el la bananoj, kiujn via amiko sendis al vi — *Comemos das bananas que o seu amigo lhe mandou*
22. Dufoje la vespermanĝo estis alportita en mian ĉambron — *Duas vezes o jantar foi levado ao meu quarto*
23. Tiuj fruktoj ne estas tiel bongustaj, kiel ili ŝajnas — *Essas frutas não são tão saborosas como parecem*
24. Ĉu vi ankaŭ trinkas vinon? — *Você também toma vinho?*
25. Ne, sinjoro, mi trinkas nek vinon, nek bieron, nur lakton — *Não, senhor, não tomo vinho nem cerveja, tomo apenas leite*

26. La manĝilaro estas beleta kaj la tablo bone ornamita — *O serviço de mesa está bonito e a mesa bem ornamentada*
27. Jes, sinjoro, sed la ĉokolado ne estas ankoraŭ preta — *Sim, senhor, mas o chocolate não está pronto ainda*
28. Mi sonorigos por scii ĉu la tagmanĝo estas servita — *Tocarei a campainha para saber se o almoço está servido*
29. Metu varman kruĉon antaŭ la loko de la fraŭlino — *Ponha uma vasilha de água quente junto da senhorinha...*
30. La salato enhavas tro da vinagro, donu al mi la oleon — *A salada está cheia de vinagre, dê-me o óleo*

31. Se vi nenion alian havas, ni do kontentiĝos per tio — *Se você não tem outra coisa, nós nos contentaremos com isso*
32. Ĉu vi volas permesi (al mi), ke mi proponu al vi... ? — *Permita-me que lhe ofereça... ?*
33. Se vi ĝin permesas, ni dividos tiun sandviĉon inter ni — *Se você o permite, dividiremos esse sanduíche para nós*

34. Mi deziras noktomanĝi, kion vi povas doni al mi? — *Desejo cear, o que você tem para me oferecer?*
35. Ĉu mi demandis vin pri la prezo de la noktomanĝo? — *Perguntei-lhe o preço da ceia?*

36. Kion vi havas por doni al ni ĉe la vespermanĝo? — *O que você tem para nos dar no jantar?*
37. Kelnero, donu al mi kokidaĵon en pecoj – porkaĵon kun brasikoj — *Garção, sirva-me o fricassê de frango – carne de porco com couve*
38. Tio ĉi estas vino, tiuokaze alportu al mi bieron — *Isto é vinho, nesse caso traga-me cerveja*
39. Kelnero, alportu frititajn terpomojn kaj saŭcon — *Garção, traga batatinhas fritas e molho*
40. Kiam oni (vespermanĝas, noktomanĝas) tagmanĝas? — *Quando se (janta, ceia) almoça?*

41. Ĉu mi devos antaŭsciigi, kiam mi vespermanĝos? — *Devo avisar com antecedência quando vou jantar?*
42. Mi tre ŝatas frititan kokidon kun pizoj — *Gosto muito de frango frito com ervilhas*
43. Ĉu vi preferas tiun ĉi pecon da blanka viando? — *Você prefere este pedaço de carne branca?*
44. Tiu viando estas bongusta – estas tre malmola — *Essa carne está saborosa – está muito dura*
45. Tiu supo estas tre bongusta – tre malbongusta — *Essa sopa está excelente – detestável*

46. Necese estas, ke la kokido estu tute elartikigitaj — *É necessário que o frango esteja totalmente cortado em pedaços*
47. Kutime mi tagmanĝas je la dek unua kaj duono — *Almoço habitualmente às onze e meia*
48. Ĉu vi deziras, ke mi prezentu al vi olivojn? — *Deseja que lhe ofereça azeitonas?*
49. Kelnerino, alportu porcion da tomato kun ovoj — *Garçomete, traga uma porção de tomates com ovos*
50. Pasigu al mi la mustardon – la hispanan pipron — *Passe-me a mustarda – o pimentão*

51. Bonan tagon! Per kio mi povas servi vin? — *Bom dia! Em que lhe posso servir?*
52. Ĉu oni hieraŭ mendis ĉokoladon por mi? — *Alguém pediu chocolate para mim ontem?*
53. Tiu fiŝo estas tre bona – ne estas freŝa — *Esse peixe está muito bom – não está fresco*
54. Vi metos la manĝilaron sur tiun ĉi tablon — *Você vai pôr os talheres nesta mesa*
55. Tiu ovo ne estas freŝa, donu al mi alian — *Esse ovo não está fresco, dê-me outro*

56. Granda laceco forprenas de mi la apetiton — *Grande fadiga tirou-me o apetite*

57. Mi tute ne manĝis buteron. Dekalkulu ĝin — *Não toquei na manteiga. Não inclua na conta*
58. Vi vidas inter la almanĝoj ion, kion mi ne konas — *Vejo no "hors-d'ouevre" alguma coisa que não conheço*
59. Glaciaĵo estas dolĉa glaciigita frandaĵo — *Sorvete é uma guloseima doce gelada*
60. Ni iru en la manĝoĉambron kaj ni sidiĝu — *Vamos para a sala de jantar e sentemo-nos*

61. Mi dezirus ion manĝi antaŭ la tagmanĝo — *Gostaria de comer algo antes do almoço*
62. Miaj gefiloj kaj edzino estas malsataj — *Meus filhos e mulher estão com fome*
63. La servado estas tre malrapide farata — *O serviço é feito com muita lentidão*
64. Vi antaŭsciigos min, tuj kiam la tagmanĝo estos preta — *Você me anunciará assim que o almoço estiver pronto*
65. Je kioma horo oni servas la tagmanĝon? — *A que horas serve-se o almoço?*

66. Pasigu al mi la saŭcon de fiŝo — *Passe-me o molho de peixe*
67. Alportu al mi bifstekon kun terpomoj — *Traga-me um bife com batatinhas*
68. Sur la unua etaĝo meze de l' koridoro — *No primeiro andar no meio do corredor*
69. Ĉu vi povas servi nin en nia ĉambro? — *Poderia nos servir em nosso quarto?*
70. Sur la tablo kuŝas diversaj sukeraĵoj — *Há diversos doces na mesa*

71. Pasigu al mi la oleon – la vinagron — *Passe-me o azeite – o vinagre*
72. Ŝi ŝatas nur vinberojn kaj oranĝojn — *Ela só gosta de uvas e laranjas*
73. La biero de Germanio estas bonega — *A cerveja da Alemanha é excelente*
74. Alportu al mi ankaŭ la manĝokarton — *Traga-me também o cardápio*
75. La servado estas tro rapide farata — *O serviço é feito com presteza*

76. Vi rezervos al mi du sidlokojn — *Você me reservará dois lugares*
77. Mi deziras iom da rizo kun kokino — *Quero um pouco de arroz com galinha*
78. Mi deziras iom da viando kaj rizo — *Quero um pouco de carne e arroz*
79. Donu al mi cepojn kun pipra saŭco — *Dê-me cebolas com molho de pimenta*
80. Metu viajn objektojn sur la tablon — *Ponha os seus objetos na mesa*

81. Mi estas malsata kaj soifa ankaŭ — *Estou com fome e sede também*
82. Mi multe ŝatas la anglan bieron — *Gosto muito de cerveja inglesa*
83. Mi ne demandis vin pri la prezo — *Não lhe perguntei o preço*
84. Ĉu vi havas porkidajn kotletojn? — *Você tem costeletas de leitão?*
85. Je kioma horo oni vespermanĝas? — *Qual é a hora do jantar?*

86. Mi petus ankoraŭ iom da rostaĵo — *Pediria ainda um pouco do assado*
87. Mi iras al la tablo kaj sidiĝas — *Vou à mesa e me assento*
88. Pasigu al mi la salon – la cepon — *Passe-me o sal – a cebola*
89. Ĝi estas la horo de la tagmanĝo — *Está na hora do almoço*
90. Mi eĉ manĝas pli apetite — *Estou mesmo comendo com mais apetite*

91. Donu al mi glaciitan oranĝaĵon — *Dê-me uma laranjada gelada*
92. Ni trinku je via sano. Saluton! — *Bebamos à sua saúde. Salve!*
93. Mi manĝis nur duone la viandon — *Comi apenas a metade da carne*
94. Kie vi sidigos min ĉe la tablo? — *Em que lado da mesa você vai me sentar?*
95. Mi manĝas varman viandon — *Eu como carne quente*

96. Ne tro multe da supo, mi petas! — *Não muita sopa, por favor!*
97. Vi ankaŭ deziras manĝi kun mi — *V. também quer comer comigo*
98. Ĉu baldaŭ alvenos via amikino? — *A sua amiga virá logo?*
99. Ĉu baldaŭ venos la deserto? — *A sobremesa virá logo?*
100. Mi nur trinkis duonan botelon — *Tomei apenas meia garrafa*

101. Ĉu vi ŝatas fiŝon aŭ kokidon? — *V. gosta de peixe ou de frango?*
102. Mi ŝatas fiŝon kaj kokidon — *Gosto de peixe e de frango*
103. Mi preferas ovaĵon kun lardo — *Prefiro omelete com toucinho*
104. Mi manĝas je la sepa vespere — *Como às sete horas da tarde*
105. Ĉu oni pagas aparte la vinon? — *Paga-se o vinho a parte?*
106. Kiom vi kalkulas la botelon? — *Por quanto V. inclui a garrafa?*
107. Ĉu estas eble trinki bieron? — *Pode-se beber cerveja?*
108. Pli grandan kuleron, mi petas! — *Uma colher maior, por favor!*
109. Ni sidas tre premita tie ĉi — *Estamos muito apertados aqui*
110. Ĉu vi ankoraŭ manĝis nenion? — *Você ainda não comeu nada?*

111. Mi manĝas apenaŭ dufoje tage — *Só como duas vezes por dia*
112. Vi estas tre malsata, ĉu ne? — *Você está com fome, não?*
113. Metu glacion en mian glason — *Ponha gelo no meu copo*
114. Mi estas malsata kaj soifa — *Estou com fome e sede*
115. La rostaĵo havas brulguston — *O assado está com gosto de chamuscado*

116. Tiuj fruktoj estas belegaj — *Essas frutas estão excelentes*
117. Oni manĝas antaŭ la tagmezo — *Come-se antes do meio-dia*
118. Kie estas la manĝoĉambro? — *Onde fica a sala de jantar?*
119. Mi havas multan apetiton — *Estou com muito apetite*
120. Jen la manĝokarto, sinjoro! — *Olhe aqui o cardápio, senhor!*

121. Kie estas la manĝosalono? — *Onde fica o salão de jantar?*
122. Tie dekstre — *Ali à direita*
123. La oranĝo estas iom acida — *A laranja está um pouco ácida*
124. Vi manĝis preskaŭ nenion — *Você não comeu quase nada*
125. Vi eraris en la sumigado — *Você errou na soma*

126. Kiajn legomojn vi havas? — *Que legumes você tem?*
127. Kelnero, la manĝokarton! — *Garçom, o cardápio!*
128. Kiu sidas ĉe la tablo? — *Quem está assentado à mesa?*
129. Mi preferas konfitaĵon — *Prefiro confeitos*
130. Mi deziras freŝan panon — *Quero pão fresco*

131. Kian deserton vi havas? — *Que sobremesa você tem?*

132. Tiu ĉi odoras tro forte — *Isto cheira demasiado forte*
133. Nur iomete por gustumi — *Apenas um pouquinho para provar*
134. Sed tio estas vere tro malmulta! — *Mas isso é realmente muito pouco!*
135. Mi trinkas per la glaso — *Bebo no copo*

136. Mi deziras iom da fiŝo — *Quero um pouco de peixe*
137. Bonvolu servi vin mem! — *Queira servir-se!*
138. Ni eniru en la ĉambron! — *Entremos na sala!*
139. Tagmanĝu kun mi hodiaŭ — *Almoce comigo hoje*
140. Ĉu vi ŝatas farunaĵon? — *Você gosta de farofa?*

141. Biero Brahma ebriigas min — *A cerveja Brahma me embriaga*
142. Iom da pano, mi petas! — *Um pouco de pão, por favor!*
143. Alportu al mi brandon — *Traga-me cachaça*
144. Ĉu vi estas malsata? — *Você está com fome?*
145. Jes, iomete! — *Sim, um pouquinho!*

146. Mi volas kokinon en sangosaŭco — *Quero galinha ao molho pardo*
147. Mi estas ankaŭ soifa — *Estou também com sede*
148. Mi deziras manĝi ion — *Quero comer alguma coisa*
149. Donu al mi tranĉilon — *Dê-me uma faca*
150. Donu al mi terpomojn — *Dê-me batatinhas*

151. Mi mortas pro malsato — *Estou morto de fome*
152. Ŝi sidas ĉe la tablo — *Ela está sentada à mesa*
153. Atendu min ekstere! — *Espere-me lá fora!*
154. Mi akceptas plezure — *Aceito com prazer*
155. Ne faligu la ovojn! — *Não deixe os ovos caírem!*

156. Pri kio vi parolas? — *Sobre o que você está falando?*
157. Pri la hieraŭa tagmanĝo — *A respeito do almoço de ontem*
158. Vi malsatas, ĉu ne? — *Você tem fome, não é?*
159. Bonan apetiton! — *Bom apetite!*
160. Dankon, same! — *Obrigado, igualmente!*

161. Ĉu vi jam finis? — *Você já terminou?*
162. Ankoraŭ ne — *Ainda não*
163. Mi ĵus manĝis — *Comi neste instante*
164. Kaj kial ne? — *E por que não?*
165. Je via sano! — *À sua saúde!*

166. Mankas neniu — *Não falta ninguém*
167. Mankas nenio — *Não falta nada*
168. Estas nenio — *Não há nada*
169. Mi dankas vin! — *Agradeço-lhe!*
170. Nedankinde! — *Não há de quê!*

67. Tagmanĝo, vespermanĝo — *Almoço Jantar*

1. Vi preferas bovan viandon, mi, kontraŭe, preferas porkan viandon [83] — *Você prefere carne de vaca, eu, pelo contrário, prefiro a de porco*
2. Mi elektas kokinon en sangosaŭco, ĉar mi manĝis kuiritan gadon hieraŭ — *Escolho galinha ao molho pardo, porque comi bacalhau cozido ontem*
3. Mi deziras freŝan panon – malfreŝan – pli bakitan – malpli bakitan — *Gostaria de pão fresco – seco – mais torrado – menos torrado*
4. Mi estus tre feliĉa se cirkonstanco donus al mi okazon vin akcepti — *Ficaria contentíssimo se houver uma chance de recebê-lo em minha casa*
5. Forportu ilin kaj alportu al ni ĉajoton kun muelita viando — *Leve-os e sirva-nos chuchu com carne moída*

6. Nu, alportu al ni panon, unu porcion da rostita porkaĵo kun ĉajoto — *Pois bem, traga-nos pão, uma porção de carne de porco assada com chuchu*
7. Vi estas tro delikata, kiam oni vojaĝas, oni devas kutimi je ĉio — *V. é muito delicado, em viagem é preciso se acostumar a tudo*
8. Tiu ĉi vino ne estas malbongusta; oni povas trinki plurajn glasojn — *Este vinho não está ruim; pode-se tomar muitos copos*
9. Mi vere hontas je via apetito, vidante vin manĝi tiel malmulte — *Envergonho-me do seu apetite, vendo-o comer tão pouco*
10. Se la kuiristo estus salinta ilin iom pli, ili estus perfektaj — *Se o cozinheiro tivesse salgado um pouco mais, estariam perfeitos*

11. Se la manĝaĵo ne estis bongusta, kompense ĝi ne estas tre kara — *Se a comida não estava boa, em compensação, não é muito cara*
12. Plie vi preparos al ni ovaĵon – kun lardo – kun ŝinko – kun fungoj — *Além disso você vai nos preparar uma omeleta com toucinho – com presunto – com cogumelo*
13. Vi promesis akcepti min senceremonie, kaj vi ĝin neniel faros — *Você prometeu receber-me com simplicidade, mas não está procedendo como tal*
14. Mi ekprofitos la belan veteran por fari piede kelkajn iradojn — *Vou aproveitar o bom tempo para dar um passeio a pé*
15. Kelnero! Jen falis forko sub la tablon. Bonvolu alporti alian — *Garçom! Caiu um garfo debaixo da mesa. Queira trazer um outro*

16. Ĝi estas nur sufiĉe miksita; rigardu ĉu ĝi estas laŭ via gusto — *Está agora bem misturado; veja se está a seu gosto*
17. Se vi ŝatas viandon, prenu, mi petas, peceton de porka viando — *Se você gosta de carne, sirva-se, por favor, de um pedaço de carne de porco*
18. Ĉu mi povas proponi al vi bifstekon kun fritiitaj terpomoj? — *Posso oferecer-lhe um bife com batatinhas fritas?*
19. La kelnero forgesis meti glasojn por la biero sur la tablon — *O Garçom se esqueceu de pôr os copos para cerveja na mesa*
20. Bonvolu akcepti ĉiujn miajn dankojn pro via afabla gastemeco — *Queira aceitar meus eternos agradecimentos pela sua graciosa hospitalidade*

21. Jen estas la listo de la manĝaĵoj, kiujn vi alportos al ni — *Olhe aqui a lista do que você vai nos servir*
22. Mi esperas, ke vi estos egale kontentigita de la deserto — *Espero que você ficará igualmente satisfeito com a sobremesa*
23. Kion vi deziras manĝi, kara kliento? — *O que você deseja comer caro freguês?*
24. Mi deziras manĝi bifstekon, frititajn terpomojn kaj rizon — *Desejo comer um bife, batatinhas fritas e arroz*
25. Ni havas bongustan fromaĝon kaj ĉiajn specojn de fruktoj — *Temos excelente queijo e toda a espécie de frutas*

26. Decidite, mi manĝos nek porkan viandon nek bovan— *Decididamente, não comerei carne de porco nem de vaca*
27. Kiel oni nomas tiun ĉi kukon? Mi neniam manĝis similan — *Que nome se dá a este bolo? Nunca comi (bolo) semelhante*
28. Vi multe zorgas pri viaj gastoj, sed neniel pri vi mem — *Você se ocupa muito de seus convivas, mas se esquece de você mesmo*
29. Kelnero, servu al ni rapide, ĉar ni mortas de malsato — *Garçom, sirva-nos depressa, por que estamos morrendo de fome*
30. En tiu okazo prenu floran brasikon aŭ alian legomon — *Nesse caso sirva-se de couve-flor ou de outro legume*

[83] *Prefiro as formas:* **bova** *viando,* **porka** *viando, kokida viando, ŝafida* **viando**, *etc., em vez de:* **bovaĵo, porkaĵo, kokidaĵo, ŝafidaĵo**, *etc.*

31. Kutime mi ne (tagmanĝas) vespermanĝas tiel (mal)frue — *Habitualmente não (almoço) janto tão (tarde) cedo*
32. Alportu al mi dentlignetujon, cindrujon kaj ĵurnalojn — *Traga-me um paliteiro, cinzeiro e jornais*
33. Alportu al mi grandan tranĉilon – malgrandan kuleron — *Traga-me uma faca grande – uma colher pequena*
34. Tiu ĉi sinjoro manĝos kun mi. Tre bone. Mi metos tuj alian manĝilaron — *Este senhor vai almoçar comigo. Muito bem. Vou por outro talher*
35. Mi iom purigos min kaj poste ni iros en la manĝejon — *Vou limpar-me um pouco e depois iremos para o refeitório*

36. Diru al mi kion ci manĝas kaj mi diros al ci kiu ci estas — *Dize-me o que comes que dir-te-ei quem és*
37. Kvankam ĝi estas bongustega, mi ne povas pli manĝi — *Embora ele esteja delicioso, não posso comer mais*
38. Kelnero, bonvolu ŝanĝi la tablotukon, ĉar tiu ĉi ne estas tre pura — *Garçom, queira trocar a toalha de mesa, porque esta não está muito limpa*
39. Fine, jen estas la bifstekoj kaj frititaj terpomoj — *Finalmente, eis os bifes e as batatinhas fritas*
40. Ili ŝajnas laŭ ĝusta grado frititaj — *Parecem que estão fritas ao ponto*

41. Tiu ĉi pano estas malmola, ĝi certe ne estas freŝa — *Este pão está duro, com certeza não é fresco*
42. Donu al mi alian, mi ne ŝatas malfreŝan panon — *Dê-me outro, não gosto de pão duro*
43. Kion vi preferas trinki? — *O que você prefere beber?*
44. Mi preferas bieron kaj mi ankaŭ deziras manĝi ion — *Prefiro cerveja e também desejo comer alguma coisa*
45. Se vi ŝatas salaton kun tomatoj, prenu, mi petas — *Se você gosta de salada com tomates, sirva-se, por favor*

46. Permesu, ke mi trinku je la sano de la fraŭlino — *Permita-me beber à saúde da senhorinha*
47. Pasigu al mi la saŭcon, mi petas. Mi ne povas pli atendi — *Passe-me o molho, por favor. Não posso mais esperar*
48. Mi proponas verdajn fazeolojn kun frititaj ovoj — *Proponho feijão verde com ovos fritos*
49. Tre bone, mi ŝatas ilin multe — *Muito bem, gosto muito deles*
50. Mi povas trinki almenaŭ dudek glasojn da biero — *Posso beber pelo menos vinte copos de cerveja*

51. Mi preferas je fiksita prezo – laŭ la karto — *Prefiro ao preço fixo – à la carte*
52. Glaseto da vino post la supo neniam faras malbonon — *Um cálice de vinho depois da sopa nunca faz mal*
53. Tiu ĉi viando estas tiel sengusta kiel eble — *Esta carne está o quanto possível insípida*
54. Permesu, ke mi enverŝu glason da biero al vi — *Permita que lhe encha o copo de cerveja*
55. Tiu fiŝo ne estas sufiĉe freŝa, reprenu ĝin — *Esse peixe não está bem fresco, leve-o de volta*

56. Ni gustumu la fromaĝon, kiel oni nomas ĝin? — *Vamos experimentar o queijo, qual é o nome dele?*
57. Oni devas manĝi por vivi kaj ne vivi por manĝi — *Deve-se comer para viver e não viver para comer*
58. Jen estas ceposaŭco kun tomatoj kaj vinagro — *Olhe aqui o molho de cebolas com tomates e vinagre*
59. Ĉu vi havas tagmanĝon je fiksita prezo? — *Você tem almoço (tabelado) ao preço fixo?*
60. Donu al mi pli bone kokidon en sangosaŭco — *Dê-me antes frango ao molho pardo*

61. Bonvolu senkulpigi min, mi iom malfruiĝis — *Queira me desculpar, estou um pouco atrasado*
62. Je kia horo mi povos tagmanĝi tie ĉi? — *Desde que hora poderei almoçar aqui?*
63. De la dekdua ĝis la tria kaj duono vespere — *Do meio-dia até às três e meia da tarde*
64. Mi pli ŝatas salaton kun oleo kaj vinagro — *Aprecio mais a salada com azeite e vinagre*
65. Per Dio! La ŝinko estas terure malfreŝa! — *Irra! o presunto está terrivelmente (rançoso) passado!*

66. La kelnero metis la manĝilaron antaŭ mi — *O Garçom pôs os talheres à minha frente*
67. Efektive mi estas jam plenŝtopita — *Realmente já estou empanturrado*
68. Tiu ĉi rostaĵo estas ĝustagrade kuirita — *Este assado está feito a propósito*
69. Se vi volas supon, vi manĝos ĝin poste — *Se você quiser sopa, poderá tomá-la depois*
70. Jen estas kokido kaj terpomoj rostitaj — *Aqui estão frango e batatinhas fritas*

71. Bonvolu doni al mi la salon kaj pipron — *Queira passar-me o sal e a pimenta*
72. Mi donis al li du dolarojn — *Dei-lhe dois dólares*
73. Ĉu vi povas doni ion al ni por manĝi? — *Você pode nos dar algo para comer?*
74. Kiom da trinkmono vi donis al la kelnero? — *Quanto você deu de gorjeta ao garção?*

75. Ŝanĝu la forkojn kaj donu al mi panon — *Mude os garfos e me dê pão*

76. Alportu al ni la deserton – la kafon — *Traga-nos a sobremesa – o café*
77. Vi posedas kelon tre bone provizitan — *Você tem uma adega bem abastecida*
78. Nu, ni legu la karton de l' manĝaĵoj — *Bem, vamos ver o cardápio*
79. Donu al mi tiom da akvo kiom da vino — *Dê-me tanta água quanto vinho*
80. Diru al mi kion oni skribis pri fiŝoj — *Diga-me o que há de peixes*

81. La forko kaj tranĉilo estas dekstre — *O garfo e a faca estão à sua direita*
82. Prenu pli bone pecon de fromaĝo — *Como antes um pedaço de queijo*
83. Mi ŝatas leviĝi de la tablo malsate — *Gosto de sair da mesa com vontade de comer*
84. Iom da salato estas necesega, ĉu ne? — *Um pouco de salada é indispensável, não acha?*
85. Tiu ĉi kokidaĵo estas tiel malmola! — *Este frango está tão duro!*

86. Ĉu vi deziras tutan manĝon, sinjoro? — *Você deseja refeição completa, senhor?*
87. Jes, kompreneble. Mi estas malsatega — *Sim, naturalmente. Estou com uma fome de rachar*
88. Ĉu vi volas glason da blanka vino? — *Você quer um copo de vinho branco?*
89. Jes, sed donu al mi tre malmulte — *Sim, mas dê-me muito pouco*
90. Je kioma horo vi kutimas tagmanĝi? — *A que horas você costuma almoçar?*

91. Bonvolu transdoni al mi la salujon — *Tenha a bondade de passar-me o saleiro*
92. Bonvolu doni al ŝi la manĝokarton — *Queira dar-lhe o (cardápio) menu*
93. Mi manĝis sufiĉe por kelkaj tagoj — *Comi o bastante para vários dias*
94. Ŝi trinkis grandan glason da biero — *Ela bebeu um copázio de cerveja*
95. Ne diru, mi ne kredas tion — *Não diga, não creio nisso*

96. Mi deziras trinki glason da biero — *Quero tomar um copo de cerveja*
97. Ni iru en la manĝoĉambron — *Vamos para a sala de jantar*
98. Jes, ni iru, mi estas tre malsata — *Sim, vamos, tenho muita fome*
99. Kiel vi juĝas la manĝaĵon? — *Que tal a comida?*

100. Ho! Tute simple abomenaj — *Oh! simplesmente detestável!*

101. Ni trinkas je via sano! Saluton! — *Bebemos à sua saúde! Salve!*
102. Bonvolu doni al mi rizan porcion — *Queira dar-me uma porção de arroz*
103. Kiel vi trovas ŝian vespermanĝon? — *Que tal você acha o jantar dela?*
104. Bonega – Malbonega — *Excelente – Detestável*
105. Rostu tiun kokidon sur trapikilo — *Asse esse frango no espeto*

106. Ĉu vi volas viŝi niajn telerojn? — *Quer limpar os nossos pratos?*
107. Mi manĝis tre bongustan dolĉaĵon — *Comi um doce muito (gostoso) saboroso*
108. Oni ne devas disputi pri gustoj — *Não devemos discutir sobre gostos*
109. Ŝi sidas tie, sidigu vin tie ĉi! — *Ela está sentada ali, sente-se aqui*
110. Kelnero! du glasetojn da konjako — *Garçom! Dois cálices de conhaque*

111. Ŝi trinkas nek bieron nek vinon — *Ela não toma cerveja nem vinho*
112. Ŝi ŝatas kafon kun lakto — *Ela aprecia café com leite*
113. Kion vi volas trinki? — *O que você quer tomar?*
114. Mi volas trinki vinon kaj bieron — *Quero tomar vinho e cerveja*
115. Kelnero, rapide (alportu) buljonon — *Garçom, (traga) caldo depressa*

116. Trinku glason da minerala akvo — *Tome um copo de água mineral*
117. Mi ne estas soifa, dankon! — *Não estou com sede, obrigado!*
118. Mi trinkis ses glasojn da biero — *Bebi seis copos de cerveja*
119. Ni iris noktomanĝi tre frue — *Fomos cear muito cedo*
120. Kiom kostas porcio da kokidaĵo? — *Quanto custa uma porção de frango?*

121. Ŝajnas, ke ne ekzistas buŝtukoj — *Parece que não há guardanapos*
122. Bone, mi prenos iom da fruktoj — *Bem, comerei um pouco de frutas*
123. Metu unu manĝilaron pli por ŝi — *Ponha mais um talher para ela*
124. Ĉu la bovida lango estas bona? — *A língua de vitela está boa?*
125. Jen ĉio kion mi povas respondi — *Eis tudo o que posso responder-lhe*

126. Ĉu vi havas bonajn cigaredojn? — *Você tem bons cigarros?*
127. Ĉu vi estis jam servita? — *Você já foi servido?*
128. Donu al mi tranĉaĵon da melono — *Dê-me uma talhada de melão*
129. La kuiristino boligas la ovojn — *A cozinheira ferve os ovos*
130. Plenigu vian glason per biero — *Encha o seu copo de cerveja*

131. Ĉu ni prenos kafon tie ĉi? —*Tomaremos café aqui?*
132. Ne, malsupre, en la kafejo — *Não, lá embaixo, no café*
133. Ĉu vi sonorigus al la kelnero? — *Você chamaria o garçom?*
134. Sonorigu al li, mi petas! — *Chame-o, por favor*
135. Donu al mi rizkukon, mi petas — *Dê-me um bolo de arroz, por favor*

136. Kiel vi trovas nian manĝaĵon? — *Que tal a nossa comida?*
137. Servu vin senĝene — *Sirva-se sem cerimônia*
138. Kiu estas via plej bona vino? — *Qual é o seu melhor vinho?*
139. Mi ne ŝatas malfreŝan ĉasaĵon — *Não gosto de caça passada*
140. Fraŭlino, mi petas la kalkulon — *Senhorita, a conta por favor*

141. Tiu ĉi supo estas delikatega — *Esta sopa está muito agradável*
142. Kelnero, mi petas la kalkulon — *Garçom, a conta por favor*
143. Ni ne ankoraŭ trinkis bieron — *Nós ainda não bebemos cerveja*
144. Bonvolu doni al mi la menuon — *Queira me passar o menu*
145. Kion vi donas por tio prezo? — *O que você dá por esse preço?*

146. Mi ŝatas nek bieron nek vinon — *Não aprecio cerveja nem vinho*
147. Je kioma horo oni tagmanĝas? — *A que horas se almoça?*
148. Je la dekdua, tute precize — *As doze horas em ponto*
149. Kial vi enkalkulas tion? — *Por que você inclui isso?*
150. Kelnero, metu la manĝilaron — *Garçom, ponha a mesa*

151. Rigardu ĉu la manĝaĵo estas bona — *Veja se a comida está boa*
152. Ĉu gi estas laŭ via gusto? — *Está a seu gosto?*
153. Akvo estas pli bone ol vino — *Água é melhor do que vinho*
154. Bonvolu tranĉi la rostaĵon — *Queira cortar o assado*
155. Mi donas kalkulan raporton pri — *Presto contas de...*

156. Ĉu vi havas cigaredojn? — *Você tem cigarros?*
157. Mi havas; kian vi deziras? — *Tenho; qual deseja?*
158. Mi ne kuraĝas trinki kafon — *Não ouso tomar café*
159. Preparu por ni tiun tablon — *Sirva-nos nessa mesa*
160. Alportu al mi la vinkarton — *Traga-me a lista de vinhos*

161. Ĉu vi volas trinki bieron? — *Quer tomar cerveja?*
162. Mi nenion deziras plu, danke! — *Não quero mais nada, obrigado!*
163. Mi havas abomenon al porkaĵo — *Tenho horror a carne de porco*
164. La vespermanĝo malvarmiĝas — *O jantar está esfriando*
165. Kial vi ne havas sukceson? — *Por que você não consegue?*

166. Ili sidas ĉirkaŭ la tablo — *Eles estão assentados à mesa*
167. Mi trinkos glason da vino — *Vou tomar um copo de vinho*
168. Ĉu vi havas bonan vinon? — *Você tem bom vinho?*
169. Kia abomena kuirmaniero! — *Que cozinha detestável!*
170. Ĉu vi ŝatas legomojn? — *Você gosta de legumes?*

171. Kiel vi trovas la vinon? — *Que tal você acha o vinho?*
172. Mi trovas ĝin tre bona — *Acho-o excelente*
173. Ne estas sufiĉe da supo — *Não há sopa suficiente*
174. Servigu la vespermanĝon! — *Mande servir o jantar!*
175. Ĉiu sin nutras por vivi — *Todos se alimentam para viver*

176. Ni trinku pro lia sano! — *Bebamos à saúde dele!*
177. Ĝi estas tro multekosta — *Custa demasiado caro*
178. Fi! Tio estas tromanĝi! — *Arre! Isso é que é comer!*
179. Servigu la noktomanĝon! — *Mande servir a ceia!*
180. Malplenigu vian glason! — *Esvazie o seu copo!*

181. Ĉu estas io por manĝi? — *Há alguma coisa para comer?*

182. Kian ĉasaĵon vi havas? — *Que espécie de caça tem?*
183. Kiom da mono vi havas? — *Quanto de dinheiro você tem?*
184. Donu trinkmonon al li — *Dê-lhe uma gorjeta*
185. Trinku glason da vino — *Beba um copo de vinho*

186. Ĉu vi ŝatas kukumojn? — *Você gosta de pepinos?*
187. Mi ne plu povas manĝi — *Não posso comer mais*
188. Tie ĉi odoras malbone — *Aqui cheira mal*
189. La butero estas ranca — *A manteiga está rançosa*
190. Mi tuj petos pri alia — *Vou pedir outra*

191. Preparigu la kalkulon! — *Mande preparar a conta!*
192. Ĝi estas tre bongusta! — *Está muito saboroso!*
193. Kion vi havas preta? — *O que você tem pronto?*
194. Tio estas tro manĝi! — *Isso que é comer!*
195. Ni trinku ĉampanon! — *Bebamos um champanha!*

196. La trinkaĵo malbonigas min — *A bebida me faz mal*
197. Kiom vi volas mendi — *Quanto você vai pedir*
198. Manĝu kiom vi volas — *Coma quanto você quiser*
199. Sidiĝu ĉe la tablo! — *Sente-se à mesa!*
200. Envolvu ĝin zorge! — *Embrulhe-o com cuidado!*

201. Ni vidu la karton! — *Vejamos a lista!*
202. Je la kalkulo de... — *Por conta de...*
203. Kion vi deziras? — *O que você deseja?*
204. Vi nenion manĝas — *Você não come nada*
205. Prenu, mi petas! — *Sirva-se, por favor!*

206. Eksterdoma tagmanĝo — *Almoço fora de casa*
207. Mi volas neniom — *Não quero nada absolutamente*
208. Bonan apetiton! — *Bom apetite!*
209. Kia senatento! — *Que distração!*
210. Je via sano! — *À sua saúde!*

68. En la kafejo — *No café*

1. Diru, kelnero, ĉu anstataŭ kafo oni povus servi al mi tason da teo? — *Diga, garçom, em vez de café não se poderia servir-me uma xícara de chá?*
2. Kelnero! kiam vi servos la kafon, vi tre zorgu, ke ĝi estu varmega — *Garçom! Quando você servir o café, tome muito cuidado para que ele esteja bem quente*
3. Kelnero, alportu, kiel eble plej rapide, tason da kafo kun lakto — *Garçom, traga, o mais depressa possível, uma xícara de café com leite*
4. Kelnero, alportu al ni du tasojn da kafo kaj kelkajn buterpanojn — *Garçom, traga-nos duas xícaras de café e alguns pães com manteiga*
5. Vere, oni devas iom aerumi, ĉar oni preskaŭ sufokas pro la fumo — *Na verdade, deve-se tomar um pouco de ar, porque quase estamos sufocados pela fumaça*

6. Kelnero, alportu, kiel eble plej rapide, ŝinkon kaj glason da teo — *Garçom, traga, o mais depressa possível, presunto e um copo de chá*
7. Devas ekzisti kafejo kien kunvenas la esperantistoj — *Deve haver um café onde se reunem os esperantistas*
8. Por nin ripozi, ni eniru en la plej proksiman kafejon — *Para repousarmos, entremos no café mais próximo*
9. La forta kafo ekscitas la nervojn kaj malhelpas dormi — *O café forte irrita os nervos e impede de dormir*
10. Enmetu sukeron en la kafon kaj pasigu la tason al ŝi — *Ponha açúcar no café e passe a xícara para ela*

11. Kelnero! enverŝu al mi multon da kafo kun lakto — *Garçom! Ponha muito café com leite*
12. Mi petas, ĉu estas bona restoracio proksime? — *Por favor, há um bom restaurante perto?*
13. Jes, estas du restoracioj en la strato, proksime — *Sim, há dois restaurante perto nesta rua*
14. Se tio estas kafo, alportu teon, mi petas! — *Se isso é café, traga-me chá, por favor!*
15. Donu al mi ankoraŭ lakton – kafon – sukeron — *Dê-me ainda leite – café – açúcar*

16. Kelnero! du tasojn da kafo kun du buterpanoj — *Garçom! Duas xícaras de café com dois pães com manteiga*
17. Donu al mi tason da kafo, panon kaj viandon — *Dê-me uma xícara de café, pão e carne*
18. La kafo forta malbonigas al mi stomakon — *O café forte me faz mal ao estômago*
19. Ĉu vi preferas fortan aŭ malfortan kafon? — *Você prefere café forte ou fraco?*
20. Jen estas sukero, prenu iom, sed ne ĉiom — *Olhe aqui o açúcar, tire um pouco, mas não tudo*

21. Ĉu vi preferas kafon kun aŭ sen lakto? — *Você prefere café com ou sem leite?*
22. Mi preferas sen lakto — *Prefiro (puro) sem leite*
23. Mi tre ŝatas ovoflavaĵon kun ĉokolado — *Gosto muito de gemada com chocolate*
24. Alportu al mi tason da kafo kun lakto — *Traga-me uma xícara de café com leite*
25. La malforta kafo estas laŭ mia gusto — *O café fraco está do meu gosto*

26. Ĉu vi bonvolas akcepti refreŝigaĵon? — *Quer ter a bondade de aceitar um refresco?*
27. Ĉu vi preferas kafon aŭ teon? — *Você prefere café ou chá?*
28. Mi preferas kafon. Mi tute ne ŝatas teon — *Prefiro café. Não gosto de modo algum de chá*
29. Tiuj glaciaĵoj estas tre bongustaj — *Aqueles sorvetes são muito gostosos*
30. Alportu al ni glacion kaj citronon — *Traga-nos gelo e limão*

31. Fine ŝi alportas kafon en kafkruĉo — *Finalmente ela traz café no bule*
32. Ĉu vi deziras fromaĝon kun butero? — *Você quer queijo com manteiga?*
33. Ne, mi trinkas nur nigran kafon — *Não, bebo café simples somente*
34. Kelnero, alportu tason da kafo — *Garçom, traga uma xícara de café*
35. Kie mi povas pagi la kalkulon? — *Onde poderei pagar a conta?*

36. Detranĉu kelkajn pecojn de pano — *Corte alguns pedaços de pão*
37. Lakto estas pli nutra ol vino — *Leite é mais nutritivo que vinho*
38. Kelnero, alportu tason da teo — *Garçom, traga chávena de chá*
39. Jen via kafo kaj buterpano — *Eis o café e pão com manteiga*
40. Ĉiom da kafo ekcitas lin — *Qualquer quantidade de café excita-o fortemente*

41. Aldonu al la kafo iom da akvo — *Junte um pouco d'água ao café*
42. Tiu ĉokolado estas tro densa — *Esse chocolate está muito forte*

43. Mi volas kafon anstataŭ teo — *Quero café em vez de chá*
44. Ĉu vi havas freŝan buteron? — *Você tem manteiga fresca?*
45. Kirlu la teon per kulereto mi petas — *Mexa o chá com uma colherzinha, por favor*

46. Mi trinkas kafon sen sukero — *Tomo café sem açúcar*
47. Transdonu al mi la sukeron — *Passe-me o açúcar*
48. Hu! Kia estas ĉi tiu kafo? — *Ah! Que café é este?*
49. Kiel vi trovas mian kafon? — *Que tal meu café?*
50. Servu vin, mi petas! — *Sirva-se, por favor!*

51. Mi preferas panon ol kukon — *Prefiro pão a bolo*
52. Ĉu vi deziras iom da teo? — *Você deseja um pouco de chá?*
53. Neniom plu, dankon! — *Absolutamente nada, obrigado!*
54. La pano estas tute malmola — *O pão está completamente duro*
55. Mi ŝatas senbuteran panon — *Gosto de pão sem manteiga*

56. La sukero estas en la teo — *O açúcar está no chá*
57. La sukero ne estas en ĝi — *O açúcar não está nele*
58. Estas sukero en la teo — *Há açúcar no chá*
59. Kion ni trinku? — *O que vamos beber?*
60. Ni trinku tasojn da kafo — *Vamos beber café*

61. Kiom da pano vi deziras? — *Quanto de pão você deseja?*
62. Mi ne jam manĝis fromaĝon — *Eu ainda não comi pão*
63. Donu al mi iom da butero — *Dê-me um pouco de manteiga*
64. Donu al mi kafkulereton — *Dê-me uma colher de café*
65. Estas akvo en la glaso — *Há água no copo*

66. Mi havas kelkan monon — *Tenho algum dinheiro*
67. Kiom ankoraŭ? — *O que mais? Quanto mais?*
68. Ne faru ceremonion! — *Não faça cerimônias!*
69. Tason da laktokafo — *Uma xícara de café com leite*
70. Buterumu la panpecon! — *Passe manteiga no pedaço de pão!*

71. Sukeron, kelnero! — *Açúcar, garçom!*
72. Nenio estas preta — *Nada está pronto*
73. Trinketu la kafon! — *Beba o café aos goles!*
74. Lakto estas nutra — *O leite é nutritivo*
75. Varmigu la kafon! — *Aqueça o café!*

76. Gustumu la kafon! — *Experimente o café!*
77. Estu trankvila! — *Esteja tranquilo!*
78. Kirlu la kafon! — *Mexa o café!*
79. Estu silentaj! — *Fiquem calados!*
80. Ĝis revido! — *Até à vista!*

69. ALIAJ DIRMANIEROJ — *OUTRAS EXPRESSÕES*

1. Inter la ĉeestantoj ni rimarkis, ke... — *Entre os presentes observamos que...*
2. El la dirita regulo sekvas, ke... — *Da regra dita, segue que...*
3. Pri tiu afero, mi devas diri, ke... — *Quanto a esse assunto, devo dizer que...*
4. La plej grava afero estas, ke... — *O importante é que...*
5. Plie, mi devas diri al vi, ke... — *Além disso, devo dizer-lhe que...*

6. Inter alie, li rakontis, ke... — *Entre outras coisas ele contou que...*
7. Mi iros sub la kondiĉo, ke... — *Irei sob a condição de que...*
8. La kaŭzo kuŝas en tio, ke... — *A questão se prende a isto que...*
9. Mi tiam diris al li, ke... — *Então disse-lhe que...*
10. El tio mi konkludas, ke... — *Disso eu tiro a conclusão que...*

11. Ni preskaŭ pensis, ke... — *Quase pensamos que...*
12. Ne estas atendate, ke... — *Não é esperado que...*
13. Mi konsilas al vi, ke... — *Eu o aconselho que...*
14. Vi tuj rimarkos, ke... — *Você notará logo, que...*

15. Estas maljuste, ke ... — *É injusto que...*
16. La certo estas, ke... — *O certo é que...*
17. Mi re(memoras), ke... — *Lembro-me que...*
18. Estas senutile, ke... — *É inútil que...*
19. Mi dankas vin, ke ... — *Agradeço-lhe que...*
20. Kun la kondiĉo, ke... — *Com a condição de que...*

21. Estas kutime, ke... — *É de costume que...*
22. Estus facile, ke... — *Seria fácil que...*
23. Sub la kondiĉo, ke... — *Sob a condição que...*
24. Mi timegas, ke... — *Receio muito que...*
25. Mi aŭdis, ke... — *Ouvi dizer que...*

26. Estas domaĝe, ke ... — *É pena que...*
27. Estas necese, ke... — *É necessário que...*
28. Mi jam diris, ke... — *Eu já disse que...*
29. Pardonu min, ke... — *Desculpe-me se...*
30. Mi ne volas, ke ... — *Eu não quero que...*

31. En la kondiĉo, ke... — *Cotanto que...*
32. Konsciante, ke... — *Cônscio de que...*
33. Tiamaniere, ke... — *De forma que...*
34. Estas plie, ke... — *Acresce que...*
35. Oni diras, ke... — *Consta que...*

36. Krom tio, ke... — *Além do que...*
37. Konsente, ke... — *Admitindo-se que*
38. Malgraŭ, ke... — *Se bem que...*
39. Pro tio, ke... — *Por isso que...*
40. Kondiĉe, ke... — *Contanto que...*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

antaŭeniri — *adiantar-se;* **antaŭflari** — *pressentir;* **antaŭnaski** — *abortar;* **antaŭsenti** — *augurar, pressagiar;* **antaŭzorgi** — *precaver-se;* **deflankiĝi** — *desviar-se;* **diskarnigi** — *dilacerar;* **disvastigi** — *divulgar, espalhar;* **ekprojekti** — *conceber um projeto;* **forinviti** — *mandar embora;* **forkolekti** — *apanhar;* **forkomerci** — *liquidar (com.);* **forkonduki** — *afastar, fazer sair;* **forkonsumi** — *consumir, esgotar;* **laŭliniigi** — *alinhar;* **plilongigi** — *alongar;* **plikleriĝi** — *instruir-se;* **pliproponi** — *cobrir o lanço;* **plivastigi** — *ampliar, aumentar;* **preterlasi** — *deixar escapar, sair;* **preterlasi** — *ultrapassar, exceder;* **pririgardi** — *examinar, inspecionar;* **rehonorigi** — *reabilitar;* **rekonstrui** — *reconstruir;* **reprodukti** — *reproduzir;* **senhaŭtigi** — *tirar a pele, pelar;* **senfortigi** — *enfraquecer;* **senhomigi** — *despovoar;* **sentronigi** — *destronar;* **senrustigi** — *desenferrujar;* **superverŝi** — *alagar;* **superŝarĝi** — *sobrecarregar;* **superstari** — *dominar;* **surkorekti** — *fazer emendas;* **surtronigi** — *entronizar;* **surtabligi** — *pôr na mesa;* **trapenetri** — *penetrar;* **trakonduki** — *levar através de;* **transsendi** — *transmitir;* **transporti** — *transportar;* **transŝanĝi** — *transmudar;* **transloki** — *deslocar;* **transpasi** — *baldear-se, exceder;* **transdoni** — *transmitir;* **trorapidi** — *afobar-se (relações);* **trokreski** — *crescer desmedidamente;* **trokaresi** — *amimar;* **trolaŭdi** — *adular;* **trokapti** — *usurpar;* **trouzi** — *abusar*

Os afixos, em esperanto, dançam tango em torno do radical, deslumbrando-nos com novas palavras, que vão ser a melodia da frase aos nossos ouvidos.

Pandiá Pându

GRAMATIKO – XXIV

PREFIKSOJ KAJ SUFIKSOJ — PREFIXOS E SUFIXOS

PREFIKSOJ — PREFIXOS

Os prefixos mais usados em esperanto são:
AER, ANTI, AŬTO, BO, ĈEF, ĈI, ĈIRKAŬ, ĈIU, DE, DIS, DUBE, DUON, EG, EK, EKS, EL, EN, ET, FI, FOR, FUŜ, GE, GRAND, INTER, KONTRAŬ, KROM, KUN, LAŬ, MAL, MEM, MIS, NE, PER, PLEN, PLI, PO, POST, PRA, PRI, RE, RETRO, SAM, SEN, SIN, SUB, SUPER, SUPRE, SUR, TELE, TRA, TRANS, TRO, VIC, VIR

Preposições, advérbios e radicais usados como prefixos:
ĈIRKAŬ, DE, EL, EN, FOR, INTER, KONTRAŬ, KROM, KUN, LAŬ, NE, PER, PLI, PO, POST, PRETER, PRI, RETRO, SEN, SUB, SUPER, SUPRE, SUR, TRA, TRANS, TRO

Radicais usados como prefixos:
AER, ĈI, ĈIU, DUBE, FUŜ, GRAND, MEM, PLEN, SAM, TELE, VIC, VIR

Prefixos oficiais:
BO, DIS, EK, EKS, FI, GE, MAL, MIS, PRA, RE

1. **AER**. Elemento que entra em composição de muitas palavras em esperanto. Corresponde ao nosso prefixo **AR** (do grego **AER**), como: **AERUMI** (arejar)

aerveturanto — *aeronauta;* **aerveturilo** — *aeronave;* **aerveziketo** — *bolha de ar;* **aerblovo** — *corrente de ar;* **aerhejtado** — *aquecimento a ar;* **aermalsano** — *enjoo aéreo;* **aerdefendo** — *defesa aérea;* **aerdisiĝi** — *dissipar-se no ar*

Continua na página 261

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

Ne laŭdu la tagon antaŭ la vespero
Prov. Inglês

Silenti ne signifas konsenti
Prov. Alemão

Kiu silentas, ties lango ne doloras
Lango de virino estas ŝia glavo
Kiu flatas al ĉiu, plaĉas al neniu

ĈAPITRO XIV / CAPÍTULO XIV

Vivo sen fido, sen espero kaj sen amo!
Kun kiu vi festas, tia vi estas
En la bona malnova tempo!

70. **AĈETOJ KAJ VENDOJ** — *COMPRAS E VENDAS*

1. Montru al mi, mi petas, tiun ĉapelon, ne tiun ĉi, sed tiun apude — *Mostre-me, por favor, aquele chapéu, não este, mas aquele que está ao lado*
2. Ni rapide iru en la butikon, ĉar ni havas multe por fari tie — *Vamos depressa à loja, porque temos muito que fazer*
3. Mi volas aĉeti kelke da muzikdiskojn kaj du sonbendilojn — *Quero comprar alguns discos e dois gravadores*
4. La formato de la sonbendilo estas tro granda, donu al mi alian — *O formato do gravador é muito grande, dê-me outro*
5. Tiu ĉi vestkesto estas maloportuna, mi deziras ion pli bonan — *Esta mala é incômoda, desejo coisa melhor*

6. Dankon sinjoro. Bonvolu pagi tridek dolarojn al la kaso — *Obrigado senhor. Queira pagar trinta dólares à caixa*
7. Io kare pagita, ankoraŭ pli profitas ol io malkare pagita — *O mais caro é ainda o que nos sai mais barato*
8. Ĉu vi pensas, ke tiu ĉi koloro konvenas al mia vizaĝo? — *Você acha que esta cor assenta para o meu rosto?*
9. Mi ne kutimas marĉandi: ĉe ni, la prezo estas fiksita — *Não costumamos regatear: na nossa casa o preço é fixo*
10. Kioma estas la plej malalta prezo de tio ĉi? — *Qual é o último preço disto?*

11. Mi bezonas renovigi mian provizon da muzikdiskoj — *Preciso renovar a minha provisão de discos*
12. Kia belega skatolo da leterpapero kun kovertoj! — *Que linda caixa de papel de cartas com envelopes!*
13. Mi pagis al li pli multe ol kiom mi efektive ŝuldis — *Paguei-lhe mais do que realmente devia*
14. Kun kiu vi volas iri al butikoj por diversaj aĉetoj? — *Com quem você quer ir às lojas fazer diversas compras?*
15. Ĉu vi volas permesi, ke mi akompanu vin? — *Permita-me que eu o acompanhe?*

16. Nun montru al mi tekruĉon kaj tetasojn meze grandajn — *Mostre-me agora um bule e chávena de tamanho regular*
17. Estas grandegaj provizoj de sapetoj kaj parfumoj — *Há enormes estoques de sabonetes e perfumes*
18. Mi bedaŭras, sed mi ne povas pli malaltigi la prezon — *Sinto muito, mas não posso fazer mais abatimento no preço*
19. Mi ankaŭ bezonas ŝtrumpojn, pantalonojn kaj zonon — *Preciso também de meias, calças e cinto*
20. Tiuj ĉi objektoj estas sur la dua etaĝo — *Estes objetos estão no segundo andar*

21. Mi preferas veluran garnituron kun silkaj rubandoj — *Prefiro enfeite de veludo com fita de seda*
22. Mi deziras ĉapelon, kiu ŝirmas min kontraŭ la suno — *Quero um chapéu que me proteja do sol*
23. Laŭ kia adreso mi devas sendi tiun ĉi komercaĵojn? — *A qual endereço devo mandar todos estes artigos?*
24. Bonvolu montri al mi diversajn blokojn da ŝtofoj — *Queira mostrar-me diversas peças de fazendas*
25. Aĉetantoj montras intereson por diversaj superaj kvalitoj — *Compradores mostram interesse por diversas qualidades superiores*

26. Mi ne povas atendi ĝis kiam vi estos farinta unu — *Não posso esperar até que você me faça um*
27. La komerco multe suferas tie ĉi pro la ĝenerala krizo — *O comércio aqui está sofrendo muito a crise geral*
28. Bone, post unu momento mi ĉion ĉi montros al vi — *Bem, daqui a pouco mostrarei tudo isto a você*
29. Tiu ĉi ĉapelo estas granda (tro alta) por mi — *Este chapéu é grande (muito alto) para mim*
30. La petado pri lanaĵoj daŭras la tutan vintron — *Os pedidos dos artigos de lã duram todo o inverno*

31. Tio estas multekosta; alie, ĝi ne estas laŭmode — *É muito caro; além disso já não está na moda*
32. La provizaĵoj estas tute difektitaj per pluvego — *Os sortimentos estão totalmente estragados pelo aguaceiro*
33. Mi aĉetis por mia amiko arĝentan cigaredujon — *Comprei para meu amigo uma cigarreira de prata*
34. Mi deziras internan subŝtofon de alia koloro — *Quero o forro interno de outra cor*
35. La vendistoj malaltigis siajn prezojn ĝis... — *Os vendedores baixaram os preços até...*

36. Mia provizaĵo estas tiel kompleta kiel eble — *O meu sortimento é o mais completo possível*
37. Ĉu vi volas manĝovazojn el porcelano? — *Quer louça de porcelana?*
38. Montru al mi kion vi havas, sed unue... — *Mostre-me o que tem, mas primeiro...*
39. Ĉu tio plaĉas al vi? — *Isso lhe agrada?*

40. Jes, tiom pli ke la ĉemizo estas pli beleta — *Sim, tanto mais que a camisa é mais bonita*

41. Mi volas aĉeti kelkajn ŝtrumpojn el nilono — *Quero comprar algumas meias de "náilon"*
42. Mi volas aĉeti kelkajn silkajn ŝtrumpetojn — *Quero comprar algumas meias de seda*
43. Mi volas ilin sufiĉe belaj — *Quero-as bastante bonitas*
44. Mi volas aĉeti kotonan fadenon por kudri — *Quero comprar linha para costurar*
45. Mi volas ion ne tro multekosta — *Quero algo não muito caro*

46. Permesu min montri al vi kelkajn buŝtukojn — *Permita-me mostrar-lhe alguns guardanapos*
47. Ĉu vi jam havas la meblojn por la kuirejo? — *Você já tem os móveis para a cozinha?*
48. Bonvolu montri al mi desertajn tranĉilojn — *Queira mostrar-me as facas de sobremesa*
49. Nu, sendu ĉiujn aĉetojn al mia domo — *Bem, mande-me todas as compras a minha residência*
50. Viaj ordoj estos plenumitaj — *Suas ordens serão cumpridas*

51. Mi aĉetis por mia filo oran cigaredujon — *Comprei para meu filho uma cigarreira de ouro*
52. La prezo estas kvindek kruzeroj pometre — *O preço é de cinqeenta cruzeiros o metro*
53. Ĉu vi havas kaŭĉukan fadenon por vendi? — *Você tem elástico para vender?*
54. Tiu drapo ŝajnas al mi tre multekosta — *Esse pano parece-me caríssimo*
55. Tio plaĉas al mi. Kioma estas la prezo? — *Isso me agrada. Quanto custa?*

56. Tiu ĉi speco estas tro malforta por mi — *Esta qualidade é muito fraca para mim*
57. Mi bezonas dekduon da tablaj tranĉiloj — *Preciso de uma dúzia de facas de mesa*
58. Permesu, ke mi proponu al vi novaĵojn — *Permita-me que lhe ofereça novidades*
59. Mi estas certa, ke ili kontentigos vin — *Estou certo de que eles vão lhe agradar*
60. Sed mi ne bezonas ilin — *Mas não preciso deles*

61. Por vi mi lasos ĝin por sesdek dolaroj — *Para você vou deixá-lo por sessenta dólares*
62. Mi ne ŝatas la formon de tiu ĉapelo — *Não gosto da forma desse chapéu*
63. Vi ĝin trovos ĉe la fino de la strato — *Você o encontrará no fim da rua*
64. Jen estas aliaj. Kiel vi trovas ilin? — *Aqui estão outras. Que lhe parecem?*

65. Mi demandis vin pri tio por alia fojo — *Perguntava-lhe isso para outra vez*

66. Mi havas ĝin, sed ĝi estas multekosta — *Tenho-o, mas é muito caro*
67. Tiu ĉi artiklo estas multe disvendata — *Este artigo tem grande saída*
68. Ĉu vi havas cigaredojn kaj alumetojn? — *Você tem cigarros e fósforos?*
69. Jes, oni vendas ilin. Oni ne vendas ilin — *Sim, vendem-se. Não vendemos*
70. Sendu al mi ĉiujn tiujn ĉi artiklojn — *Mande-me todos estes artigos*

71. Mi kredas, ke vi ĝin trovos delikata — *Creio que você há de achá-la fina*
72. Ĝi ŝajnas al mi tre lanugeca — *Parece-me muito macio*
73. Kion vi volas? Tio estas laŭ la modo — *O que você quer? É moda*
74. Ni havas kaŭĉukan mantelon por vendi — *Temos impermeável para vender*
75. Ĉu vi havas aerkovertojn por vendi? — *Você tem envelopes aéreos para vender?*

76. Mi deziras aĉeti kompletan meblaron — *Desejo comprar uma mobília completa*
77. Mi deziras malpezan vojaĝan ĉapeton — *Desejo um boné leve para viagem*
78. Mi deziras cigaredojn kaj alumetojn — *Desejo cigarros e fósforos*
79. Mi deziras vidi iajn pluvombrelojn — *Desejo ver alguns guarda-chuvas*
80. Mi deziras bonajn tablajn tranĉilojn — *Desejo boas facas de mesa*

81. Ha! jen estas tio, kion mi bezonas — *Ah! Aqui está o que eu quero*
82. Ni havas la plej bonajn komercaĵojn — *Temos tudo quanto há de melhor*
83. Kiom mi ŝuldas por tiuj ĉi aĉetaĵoj — *Quanto devo por estas compras?*
84. Nun mi havas ĉion, kiom mi bezonas — *Agora tenho de tudo quanto preciso*
85. Nun mi havas ĉion, kion vi bezonas — *Agora tenho tudo que você precisa*

86. Oni ne sukcesas vendi je pli ol... — *Não se consegue vender por mais de...*
87. Ĉu vi havas tion, kion mi bezonas? — *Você tem o que preciso?*
88. Ĉu vi deziras ankoraŭ aliajn aĵojn? — *Você deseja ainda outras coisas?*
89. Estas treege multekosta — *É caríssimo demasiadamente*

90. Ne, sinjoro, estas laŭ fiksita prezo — *Não, senhor, é preço (de tabela) fixo*

91. Vi estas bona vendisto. Ĝis revido! — *Você é um bom vendedor. Até breve!*
92. Kiom kostas tiu sinjorina ĉapelo? — *Quanto custa aquele chapéu de senhora?*
93. Dudek kvin rublojn — *Custa vinte e cinco rublos*
94. Mi aĉetos ĝin, kiom ajn ĝi kostas — *Vou comprá-lo, seja quanto for*
95. Ĉu tiu ĉi specimeno plaĉas al vi? — *Este modelo lhe agrada?*

96. Mi volas ion simplan kaj malkaran — *Quero alguma coisa simples e barata*
97. Mi volas kelkajn kudrilojn — *Quero algumas agulhas*
98. Mi volas aĉeti kelkajn plastaĵojn — *Quero comprar alguns plásticos*
99. Mi volas aĉeti kelkajn rubandojn — *Quero comprar algumas fitas*
100. Mi volas aĉeti kelkajn naztukojn — *Quero comprar alguns lenços*

101. Mi deziras aĉeti kelkan drapon — *Desejo comprar algum tecido*
102. Kian koloron vi preferas? — *Que cor você prefere?*
103. Mi preferas bluan aŭ verdan — *Prefiro cor azul ou verde*
104. Nenio estas trovebla je tiu prezo — *Nada se encontra por esse preço*
105. Kion vi deziras en tiu komercaĵo? — *O que você precisa nessa mercadoria?*

106. Donu al mi du (blokojn) pecojn — *Dê-me duas peças*
107. Estas nur tio. Bonvolu paki ĝin — *É só isso. Queira embrulhá-lo*
108. Mi deziras pli grandajn brosojn — *Desejo escovas maiores*
109. Mi volas aĉeti kelkajn pinglojn — *Quero comprar alguns alfinetes*
110. Por tio oni bezonas iom da mono — *Para isso precisa-se de certa quantia*

111. Ĉu vi volas pagi kontante? — *Você quer pagar a dinheiro?*
112. Mi volas pagi per ĉeko — *Quero pagar com cheque*
113. Tiu ĉi drapo estas tre malforta — *Esta fazenda é muito fraca*
114. Vi estas bona vendistino. Adiaŭ! — *Você é boa vendedora. Adeus!*
115. Ni certe povos bone provizi vin — *Nós certamente poderemos abastecê-lo bem*

116. Kiom ili kostas? — *Qual é o preço deles?*
117. Ili kostas dek frankojn — *Custam dez francos*
118. Ili estas multekostaj — *São muito caros*
119. Fakte, ili estas multekostaj — *Realmente, são caros*
120. Ĝi estas mia plej malalta prezo — *Esse é o meu preço mais barato*

121. Mi volas aĉeti ian vizaĝkremon — *Quero creme facial*
122. Mi volas ion ajn pli malhela — *Quero alguma coisa mais escura*
123. Mi volas ion pli malgrandan — *Quero algo mais curto*
124. Mi volas aĉeti leterpaperon — *Quero comprar papel de carta*
125. Mi volas aĉeti ungobroseton — *Quero comprar escova de unhas*

126. Sendu al mi ĉi ĉiujn artiklojn — *Mande-me todos estes artigos*
127. Mi havas ĉion, kion vi bezonas — *Tenho tudo que V. precisa*
128. La artikloj estas tutevenditaj — *Os artigos estão esgotados*
129. Ni iros unue en la tranĉilejon — *Vamos primeiro à cutelaria*
130. Aĉetu du kilogramojn da viando — *Compre dois quilos de carne*

131. Jen estas io, kio plaĉas al vi — *Eis aqui algo que lhe agrada*
132. Malgraŭ tio la prezoj ne variis — *Apesar disso os preços não variaram*
133. Kiujn artiklojn vi havas? — *Que artigos você tem?*
134. Mi havas ĉion, kion vi deziras — *Tenho tudo que você deseja*
135. Mi povas aĉeti pli malkare ie — *Posso comprar mais barato em outra parte*

136. Ĉu estas ĉio, kion vi deziras? — *É tudo que você deseja?*
137. Mi atendas la monrestaĵon — *Estou esperando pelo troco*
138. Mi ankaŭ bezonas poŝtranĉilon — *Preciso também de um canivete*
139. Jen estas unu ankoraŭ pli malkara — *Olhe aqui um mais barato ainda*
140. La prezoj ekstreme malaltiĝis — *Os preços baixaram extremamente*

141. Tiu ĉi estas (fortika) solida — *Este é resistente*
142. Donu al mi la konton, bonvole! — *Dê-me a conta, por favor!*
143. Ĝi sumas... — *Importa em...*
144. Mi preferas donaci ion utilan — *Prefiro presentear com algo útil*
145. Tiuj ĉi estas novaj tipoj — *Estes são padrões novos*

146. Kion mi povas proponi al vi? — *O que posso oferecer-lhe?*
147. Kiam via ŝuldo estos pagita? — *Quando sua dívida será paga?*
148. Bonvolu montri al mi, kie... — *Queira mostrar-me onde...*
149. Estas laŭ la ordinara prezo — *É o preço de costume*
150. Ligu la pakaĵon plej streĉe — *Amarre o embrulho bem apertado*

151. Mi montros al vi kelkajn — *Vou mostrar-lhe alguns*
152. Ĝi kostos al vi pli (iom pli) — *Custar-lhe-á mais caro*
153. Nu, iru tien, mi vin sekvas — *Bem, vá lá, eu o acompanho*
154. Mi neniam aĉetis je kredito — *Nunca comprei a crédito*
155. Tiu ĉi estas iom travidebla — *Esta é um pouco transparente*

156. Tiu estas la lasta prezo — *Essa é do último preço*
157. Kiom kostas tiu tranĉileto? — *Quanto custa esse canivete?*
158. Ĉu vi havas ĝin por vendi? — *Você tem à venda?*
159. Mi ŝategas tiun ĉi koloron — *Gosto muitíssimo desta cor*
160. Ni ĉiam vendas ilin aparte — *Sempre os vendemos separadamente*

161. Kiom mi devas pagi entute? — *Quanto importa ao todo?*
162. Elektu tiun, kiun vi volas — *Escolha o que você quiser*
163. Ili estas konvene grandaj — *São de tamanho regular*
164. Kiom da metroj vi bezonas? — *Quantos metros você precisa?*
165. Mi bezonas pajlan ĉapelon — *Preciso de chapéu de palha*

166. Mi deziras bonan tranĉilon — *Desejo uma boa faca*
167. Mi volas aĉeti dentobroson el nilono — *Quero comprar escova de dentes de "náilon"*
168. Mi volas ion pli malkaran — *Quero algo mais barato*
169. Mi volus aĉeti tiun jupon — *Queria comprar essa saia*
170. Mi volas aĉeti kaŭĉukaĵon — *Quero comprar artigos de borracha*

171. Mi deziras feltan ĉapelon — *Quero um chapéu de feltro*
172. Tiu ĉi koloro tuj paliĝos — *Esta cor desbota logo*
173. Mi volas aĉeti dentokremon — *Quero comprar pasta dental*
174. Mi volas ion pli malpeza — *Quero alguma coisa mais leve*
175. Ĝi ŝajnas al mi tro kara — *Parece-me cara demais*

176. Mi volas ion pli laŭmode — *Quero algo mais em moda*
177. Mi volas ion pli maldika — *Quero alguma coisa mais fina*
178. Mi volas ion ne tre bone — *Quero algo não muito bom*
179. Mi volas aĉeti rizpudron — *Quero comprar pó-de-arroz*
180. Mi volas aĉeti harbroson — *Quero comprar escôva de cabelo*

181. Kioma ajn estas la prezo — *Custe o que custar*
182. La prezoj restas firmaj — *Os preços permanecem firmes*
183. Ĉu estas agrable al vi? — *É-lhe agradável? Agrada-lhe?*
184. Oni vendas po malgrande — *Vende-se a varejo*
185. Mi ankaŭ volas parfumon — *Quero também perfume*

186. Donu al mi alumetskatolon — *Dê-me uma caixa de fósforos*
187. Estas fiksita prezo — *É preço fixo*
188. Li vendas nur pogrande — *Ele só vende por atacado*
189. Mi aĉetos kvindekduojn — *Comprarei cinco dúzias*
190. Vi aĉetis valoregaĵon — *V. comprou uma preciosidade*

191. Mi volas ion malgandan — *Quero alguma coisa menor*
192. Mi volas ion pli larĝan — *Quero algo mais largo*
193. Mi volas aĉeti kombilon — *Quero comprar um pente*
194. Mi volas ion longdaŭran — *Quero algo mais consistente*
195. Mi volas ion el plastaĵo — *Quero algo de plástico*

196. Mi volas ion el kotono — *Quero alguma coisa de algodão*
197. Mi volas ion el silko — *Quero alguma coisa de seda*
198. Mi volas tualetsapon — *Quero um sabonete*
199. Mi volas ion tiele — *Quero alguma coisa assim*
200. Mankas multaj objektoj — *Estão faltando muitos objetos*

201. Malfermu tiun ĉi pecon! — *Abra esta peça!*
202. Mi volas ion pli bonan — *Quero algo melhor*
203. Ĝi estos daŭre uzebla — *Durará muito*
204. Ĝi estas tre mallonga — *Está muito curto*
205. Ĝi estas tre mallarĝa — *Está muito justo*

206. Mi montros al vi ion — *Vou mostrar-lhe algo*
207. Ĝi estas tre malhela — *Está muito escuro*
208. Ĝi estas tre malpeza — *Está muito leve*

209. Porkudraj butikaĵoj — *Artigos para costura*
210. Vi pagpostulis troe — *Você cobrou demais*
211. Ĝi pli kostos al vi — *Vai lhe custar mais*
212. Montru al mi aliajn — *Mostre-me outros*
213. Jen estas alia peco — *Eis aqui outra peça*

214. Ĝi estas tre granda — *Está muito grande*
215. Mi ne povas atendi — *Não posso esperar*
216. Kion vi pli ŝatas? — *Que você prefere mais?*

217. Larĝa ses metrojn — *Seis metros de largura*
218. Tie ĉi odoras bone — *Aqui cheira bem*
219. Tio estas vendenda — *Isso deve ser vendido*
220. Tio estas aĉetenda — *Isso deve ser comprado*
221. Tio estas evitenda — *Isso deve ser evitado*

222. Ĝi estas tre larĝa — *Está muito largo*
223. Ĝi estas tre longa — *Está muito comprido*
224. Jen estas la mono — *Tome aqui o dinheiro*
225. Ĉu estas laŭmode? — *Está na moda?*
226. Mi bezonas pudron — *Preciso de pó*

227. Kia bela naztuko! — *Que lindo lenço!*
228. Tio interesas min — *Isso me interessa*
229. Oni vendaĉas ĉion — *Estamos "torrando" tudo*
230. Laŭ fiksita prezo — *A preço fixo*
231. Mi bezonas vualon — *Preciso de véu*

232. Kaptu la okazon! — *Aproveite a ocasião!*
233. Agu laŭ via volo! — *Como quiser!*
234. Vendita kontante — *Vendido à vista*
235. Tio plaĉis al mi — *Agradei-me disso*
236. Ne ĉio taŭgas — *Nem tudo serve*

vendi pomalgrande — *vender a varejo;* **aĉeti pomalgrande —** *comprar a varejo;* **vendi tro multe —** *vender muito;* **nilonaj ŝtrumpoj —** *meias de náilon;* **bordlarĝa ĉapelo —** *chapéu de aba larga;* **pagpostuli troe —** *cobrar demais;* **cilindra ĉapelo —** *cartola;* **aĉeti pogrande —** *comprar por atacado;* **malŝpari monon —** *esbanjar dinheiro;* **malmulte kosta —** *barato;* **malaltpreza —** *barato;* **vendi podetale —** *vender a varejo;* **vendi pogrande —** *vender por atacado;* **trudpeti monon —** *extorquir dinheiro;* **kotona-fadeno —** *linha de algodão;* **elspezi monon —** *gastar dinheiro;* **enspezi monon —** *guardar dinheiro;* **aĉeti kredite —** *comprar a crédito;* **aĉeti malkare —** *comprar barato;* **alumetskatolo —** *caixa de fósforos;* **dekkvin cendoj** — *quinze centavos;* **viraj ĉemizoj** — *camisas de homem;* **luksa butiko** — *loja de luxo;* **malplikariĝi** — *baratear;* **arĝenta buko** — *fivela de prata;* **tute vendita** — *tudo vendido, esgotado;* **pajla ĉapelo** — *chapéu de palha;* **nokta ĉemizo** — *camisa de dormir;* **lana-fadeno** — *linha de lã;* **kosti monon** — *custar dinheiro;* **cigaredujo** — *cigarreira;* **cigaredingo** — *piteira;* **cigaredo** — *cigarro;* **cigaro** — *charuto;* **vole-nevole** — *queira ou não queira;* **multekosta** — *caro (preço);* **altpreza** — *caro (preço);* **silkĉapelo** — *chapéu de seda;* **mansaketo** — *bolsa (de senhora);* **elkalkuli** — *descontar, abater (conta);* **ĉefkomizo** — *caixeiro-chefe;* **esti hela** — *ser claro;* **plikariĝi** — *subir (preço);* **butonparo** — *abotoadura;* **marĉandi** — *baratear, regatear;* **ovaligi** — *ovalar;* **laŭmode** — *na moda;* **luksaĵo** — *artigo de luxo;* **artiklo** — *artigo (com.);* **malvolo** — *má vontade;* **finiĝi** — *acabar-se, findar-se;* **lanugo** — *lã, pelo;* **kotono** — *algodão;* **elpaki** — *desempacotar;* **drapo** — *pano, fazenda;* **glata** — *macio;* **fakte** — *realmente;* **ŝuldi** — *dever (dinheiro);* **manki** — *faltar, falhar;* **varo** — *mercadoria;* **kvindek cendoj** — *cinquenta centavos;* **silka-fadeno** — *linha de seda;* **ovala ĉapelo** — *chapéu oval;* **malplikarigi** — *baixar (preço);* **ligna tenilo** — *cabo de madeira;* **celofano** — *celofane;* **esti riĉega** — *nadar em dinheiro;* **admirindaĵo** — *objeto de admiração;* **senkolorigi** — *desbotar;* **plej granda** — *maior;* **alumetujo** — *caixa de fósforos;* **oni vendas** — *vende-se;* **specimenoj** — *amostras;* **travidebla** — *transparente;* **feltĉapelo** — *chapéu de feltro;* **elvendita** — *esgotado;* **eksmodiĝi** — *passar de moda;* **odekolono** — *água-de-colônia;* **luksaĵeto** — *bibelô;* **kaŭĉukaĵo** — *artigos de borracha;* **krompagi** — *pagar a mais;* **magazeno** — *loja;* **malglata** — *áspero;* **delikata** — *mimoso;* **vendisto** — *vendedor;* **laŭvole** — *à vontade;* **centavo** — *centavo (de cruzeiro);* **cendo** — *centavo (de dólar);* **revendi** — *revender;* **objekto** — *objeto, coisa;* **enpaki** — *embalar;* **nilono** — *náilon;* **lanuga** — *felpudo;* **liveri** — *fornecer, dar;* **bloko** — *peça (de fazenda);* **devi** — *dever (ser obrigado);* **paki** — *empacotar;* **manko** — *falta, carência;* **ledo** — *couro (curtido);* **felo** — *couro (com pelo)*

malkara = malmultekara = malaltpreza
vendi podetale = vendi pomalgrande
kara = multekosta = altpreza
podetale = pomalgrande

71. ĈE LA ŜTOFBUTIKO — *NA LOJA DE TECIDOS*

1. Montru al mi nigrajn kravatojn unukolorajn – multkolorajn – silkajn – silktukajn — *Mostre-me gravatas pretas de uma cor – de fantasia – de seda – de tecido de seda*
2. Mi deziras por tio tre fortikan teksaĵon, kiu povas elporti la pluvon kaj polvon — *Quero para isso um tecido bem resistente, que possa suportar a chuva e o pó*
3. Sendu ĝin, mi petas, senpere al mia adreso. Jen mia vizitkarto kun la adreso — *Mande-o, por favor, diretamente ao meu endereço. Eis aqui o meu cartão de visitas com o endereço*
4. Mi deziras ankaŭ nilonajn ĉemizojn el flanelo – el kalikoto – el kotono — *Quero também camisas de náilon – de flanela – de morim – de algodão*
5. Jen estas ruĝa sporta ĉemizo: ĝi estas la plej eleganta modelo — *Olhe aqui uma camisa vermelha esporte: é o padrão mais elegante que há*

6. Mi bezonas naztukojn el tolo – el batisto – kun mia ĉefliteroj — *Preciso de lenços de linho – de cambraia – com as minhas iniciais*
7. Vi aranĝos ilin, ke oni malbutonumu ilin malantaŭe kaj antaŭe — *Você vai fazê-lo de modo que se possa desabotoá-los atrás e na frente*
8. Ĉu vi havas perlamotajn butonojn por ĉemizoj – kolumoj – manumoj? — *Você tem botões de madrepérolas para camisas – colarinhos – punhos?*
9. Rekudru la butonojn, ili ne estas firme fiksitaj — *Repregue os botões, eles não estão bem pregados*
10. Mi volas aĉeti silkan kravaton kaj du nilonajn ĉemizojn — *Quero comprar gravatas de seda e duas camisas de náilon*

11. Mi deziras vidi kelkajn sportajn ĉemizojn laŭ la modo — *Desejo ver algumas camisas esportes que estão na moda*
12. Montru al mi ŝtrumpetojn el nilonŝaŭmo – el silko – el lano — *Mostre-me meias de espuma – de náilon – de seda – de lã*
13. Nun mi volas ankoraŭ aĉeti ĉemizojn kaj pantalonojn — *Agora quero comprar ainda camisas e calças*
14. Ni ankoraŭ bezonas pantalonojn kaj sportajn ĉemizojn — *Precisamos também de calças e camisas esportes*
15. Ĉu vi bezonas ankaŭ naztukojn kaj kravatojn? — *Não precisa também de lenços e gravatas?*

16. Kiom da tolo estas necesa por fari ses ĉemizojn? — *Que quantidade de linho é preciso para seis camisas?*
17. Ĉu vi havas ledajn gantojn – velurajn gantojn? — *Você tem luvas de couro – de veludo?*
18. La drapo kostas po dek kruzeroj por metro — *O pano custa dez cruzeiros o metro*
19. Kion vi deziras sinjoro? — *O que você deseja senhor?*
20. Bonvolu montri al mi koloran ŝtofon por bluzo — *Queira mostrar-me um tecido de cor para blusa*

21. Ĉu lanan, kotonan aŭ silkan? — *De lã, algodão ou seda?*
22. Kotonan, mi petas! — *De algodão, por favor!*
23. Vi faros al mi la antaŭbrustan parton glatan — *Você me fará a parte anterior unida*
24. Mi plivolas la fortikecon ol la maldikecon — *Prefiro a encorpada do que a fina*
25. Grandan silktukon por ĉirkaŭvesti la kolon — *Um grande lenço de seda para pôr em volta do pescoço*

26. Kiel mi povas servi al vi? — *De que modo lhe posso servir?*
27. Mi volas aĉeti dekduon da sportaj ĉemizoj — *Quero comprar uma dúzia de camisas esportes*
28. Mi bezonas ankaŭ silkan fadenon por brodi — *Preciso também de linha de seda para bordar*
29. Eniru fraŭlino, jen estas seĝo. Sidigu vin! — *Entre senhorita, aqui está uma cadeira. Sente-se!*
30. Ni deziras vidi modelojn antaŭ ol ion decidi — *Desejamos ver modelos antes de decidirmos sobre alguma coisa*

31. Montrigu al mi la kolumojn kaj naztukojn — *Deixe-me ver os colarinhos e os lenços*
32. Ĉu vi havus la komplezon borderigi ilin? — *Quer ter o obséquio de mandar embainhá-los?*
33. Kiom kostas tiu pantalono? — *Quanto custa essa calça?*
34. Mi cedas ĝin al vi po dekkruzeroj — *Cedo-a a você por dez cruzeiros*
35. Mi devas aĉeti ion por kunporti hejmen — *Devo comprar algo para levar para casa*

36. Montru al mi kotonan blankan flanelon — *Mostre-me flanela branca de algodão*
37. Tiu ĉi rozkolora ĉemizo taŭgas al mi — *Convém-me esta camisa cor de rosa*
38. Jen estas kelkaj kvalitoj — *Olhe aqui alguns padrões*
39. Tiu ĉi plaĉas al mi. Kiom ĝi kostas? — *Este me agrada. Quanto custa?*

40. Po dek kruzeroj la metro — *Dez cruzeiros o metro*

41. Bonaj produktaĵoj estas serĉataj — *Há procura de produtos de boa qualidade*
42. Ĉu vi deziras ankoraŭ aliajn aĵojn? — *Você deseja ainda outras coisas?*
43. Jes, montru al mi kelkajn kvantojn — *Sim, mostre-me algumas quantidades*
44. Tiuj ŝtrumpoj bluaj estas karegaj — *Essas meias azuis são caríssimas*
45. Prenu la mezurojn sur min, mi petas — *Tire-me as medidas, por favor*

46. Aĉetu kvar metrojn da silka ŝtofo — *Compre quatro metros de seda*
47. Ni ankaŭ havas bonegajn velurojn — *Temos também magníficos veludos*
48. Mi sendos al vi unu kiel modelon — *Vou mandar-lhe um como modelo*
49. Kiel bone sidas tiu ĉi kravato! — *Como lhe fica bem esta gravata!*
50. Mi plivolas aĉeti lanan ĉemizon — *Prefiro comprar uma camisa de lã*

51. Mi volas tiun kun ruĝaj strioj — *Quero aquela com listras vermelhas*
52. Ĉu vi volas montri al mi tolon? — *Quer mostrar-me pano de linho*
53. Montru al mi flanelajn veŝtojn — *Mostre-me coletes de flanela*
54. Tiu ĉemizo estas tre ruĝa — *Essa camisa é muito vermelha*
55. Kiel bone sidas tiu ĉi jako! — *Como lhe assenta bem este paletó!*

56. Montru al mi bluan drapon — *Mostre-me pano azul*
57. Tiu ĉemizo estas tro maldika — *Essa camisa é demasiado fina*
58. Montru al mi tiun — *Mostre-me aquela*
59. Jen estas tre bela kravato — *Olhe aqui uma linda gravata*
60. Mi volus eniri ŝtofbutikon — *Gostaria de entrar numa loja de tecidos*

61. Lanaĵoj estas maloftaj — *Há escassez de artigos de lã*
62. Tio estas iom pli mallonga — *Essa é um pouco mais curta*
63. Tio estas iom plimalgranda — *Essa é um pouco menor*
64. Tio estas iom pli mallarĝa — *Essa é um pouco mais estreita*
65. Tio estas iom pli malmola — *Essa é um pouco mais dura*

66. Tio estas iom pli maldika — *Essa é um pouco mais fina*
67. Tio estas iom pli malpeza — *Essa é um pouco mais leve*
68. Mi bezonas ankaŭ silkaĵon — *Preciso também de sedas*
69. Jen estas el ĉiuj koloraj — *Aqui estão de todas as cores*
70. Ĉu vi povas ilin markigi? — *Pode marcá-las?*

71. Ĉu vi jam elektis stilon? — *Você já escolheu um estilo?*
72. Vi estas prava, mi dankas! — *Você tem razão, obrigado!*
73. Enŝutu sapopudron en ili — *Ponha pó de sabão nelas*
74. Ĉu vi povas provi ilin? — *Pode experimentá-las*
75. Mi bezonas trikotveston — *Preciso de um suéter*

76. Tio estas iom pli longa —*Esse é um pouco comprido*
77. Tio estas iom pli mola — *Esse é um pouco mole*
78. Tio estas iom pligranda — *Esse é um pouco maior*
79. Tio estas iom malgranda — *Esse é um pouco menor*
80. Tio estas iom pli larĝa — *Esse é um pouco mais largo*

81. Tio estas tro malgranda — *Esse está muito pequeno*
82. Tio estas pli dika — *Esse está mais espesso*
83. Tio estas iom pli nova — *Esse está um pouco mais novo*
84. Tio estas iom mallonga — *Esse está um pouco mais curto*
85. Tio estas tro mallonga — *Esse está muito curto*

86. Tio estas iom pli hela — *Esse está um pouco mais claro*
87. Tio estas tro mallarĝa — *Esse está muito estreito*
88. Tio estas iom streta — *Esse está um pouco estreito*
89. Tio estas pli peza — *Esse está mais pesado*
90. Tio estas iom malhela — *Esse é um pouco mais escuro*

91. Kion vi deziras plue? — *O que você quer a mais?*
92. Mi deziras vidi drapon — *Quero ver um pano*
93. Kian drapon vi volas? — *Que tipo de pano você quer?*

94. Tio plaĉas al mi — *Não desgosto disso*
95. Tio estas iom malpeza — *Esse está um pouco leve*

96. Tio estas iom malnova — *Esse está um pouco velho*
97. Tio estas iom maldika — *Esse está um pouco fino*
98. Tio estas tro malnova — *Esse está muito velho*
99. Tio estas tro malhela — *Esse está muito escuro*
100. Tio estas tro maldika — *Esse está muito fino*

101. Tio estas tro malmola — *Esse está muito duro*
102. Tio estas iom malmola — *Esse está um pouco duro*
103. Tio estas tro leĝera — *Esse está muito leve*
104. Tio estas iom granda — *Esse está um pouco grande*
105. Tio estas tro granda — *Esse está muito grante*
106. Tio estas iom loza — *Esse está um pouco folgado*
107. Tio estas tro longa — *Esse está muito comprido*
108. Tio estas iom larĝa — *Esse está um pouco largo*
109. Tio estas tro larĝa — *Esse está muito largo*
110. Tio estas iom dika — *Esse está um pouco espesso*

111. Tio estas tre ŝika — *Esse está muito chique*
112. Tio estas tro olda — *Esse está muito velho*
113. Tio estas iom mola — *Esse está um pouco mole*
114. Tio estas tro mola — *Esse está muito mole*
115. Tio estas tro hela — *Esse está muito claro*

116. Tio estas iom peza — *Esse está um pouco pesado*
117. Tio estas tro peza — *Esse está muito pesado*
118. Tio estas tre bona — *Esse está muito bom*
119. Tio estas tre bela — *Esse está muito bonito*
120. Tio estas tre ruĝa — *Esse está muito vermelho*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

por la nova sezono — *para a nova estação;* **kotonaj teksaĵoj —** *tecidos de algodão;* **flanela teksaĵo —** *tecido de flanela;* **tolaj naztukoj —** *lenços de algodão;* **paroj da ŝtrumpetoj —** *pares de meias;* **larĝranda ĉapelo —** *chapéu de abas largas;* **batista teksaĵo —** *tecido de cambraia;* **tolaj kalsonoj —** *cuecas de algodão;* **sportkompleto —** *terno esporte;* **kalikotaj kalsonoj —** *cuecas de morim;* **kaŭĉukaj gantoj —** *luvas de borracha;* **nilonaj gantoj —** *luvas de náilon;* **silkaj gantoj —** *luvas de seda;* **veluraj gantoj —** *luvas de veludo;* **ledaj gantoj —** *luvas de couro;* **sporta ĉemizo —** *camisa esporte;* **silka teksaĵo —** *tecido de seda;* **ĵerza ĉemizo —** *camisa de jérsei;* **lana teksaĵo —** *tecido de lã;* **luksa butiko —** *loja de luxo* [84]; **nigra drapo —** *pano preto;* **fajna ŝtofo —** *tecido de boa qualidade;* **blua drapo —** *pano azul;* **pantalono —** *calça (de homem);* **borderigi —** *mandar debruar;* **duobla nodo —** *nó cego;* **trikotvesto —** *suéter;* **tolteksaĵo —** *brim;* **duonsilko —** *langerie;* **perlamoto —** *madrepérola;* **borderaĵo —** *auréola, bainha (costura);* **borderi —** *bordar, debruar;* **silktuko —** *lenço de pescoço;* **kalsono —** *calça (de senhora);* **kretono —** *cretone;* **linŝtofo —** *linho;* **kalikoto —** *morim;* **vitrino —** *vitrina;* **indieno —** *chita;* **perkalo —** *percal;* **malnodi —** *desatar, desmanchar o nó;* **dreliko —** *brim grosso;* **batisto —** *cambraia;* **ĉifono —** *farrapo, molambo;* **muslino —** *musselina;* **fadeno —** *linha;* **tukaĉo —** *farrapo, trapo;* **kotono —** *algodão;* **lanaĵo —** *tecido de lã;* **nuanco —** *matiz, mistura de cores;* **nuanci —** *matizar (padrão, fig.);* **pinglo —** *alfinete;* **enŝuti —** *pôr, derramar (sólidos);* **drapo —** *pano, fazenda;* **ĵerzo —** *jérsei;* **banto —** *nó (ornato);* **broĉo —** *broche;* **tuko —** *pano;* **lano —** *lã;* **nodo —** *nó (malha);* **nodi —** *dar um nó;* **laĉo —** *cadarço;* **gazo —** *gaze;* **iom plifortigi —** *reforçar um pouco;* **garnituro —** *enfeite, adorno;* **garnituri —** *enfeitar, adornar;* **ovaligi —** *ovalar;* **glatigi —** *ajustar, alisar*

[84] *Casa de artigos comerciais*

72. ĈE LA ŜUVENDEJO — *NA SAPATARIA*

1. En tiu ŝuo estas kudraĵo kiu ĝenas min, ĉu vi povas elplatigi ĝin? — *Nesse sapato há uma costura que me incomoda, você quer aplainá-la?*
2. Prenu mezuron kaj farigu por mi paron da ŝuoj el komuna ledo — *Tome-me a medida e mande fazer-me um par de sapatos de couro comum*
3. Mia ĉapelo fariĝis malseka, ĉu vi povas tuj ĝin glatigi? — *Meu chapéu ficou molhado, você pode ajustá-lo no momento?*
4. Kiom vi volas por kalkanumi kaj replandumi virajn ŝuojn? — *Por quanto você põe saltos e solados em sapatos de homem?*
5. Mi mem provos ilin; mi bezonus ŝutirilon por vesti ilin — *Eu mesmo vou prová-los; preciso da calçadeira para calçá-los*

6. Tiuj ankaŭ premas miajn piedojn; mi volas marŝi senĝena — *Esses também me apertam os pés; quero andar à vontade*
7. Servu bone al mi, se vi volas ke mi estu via kliento — *Sirva-me bem, se quer que eu fique seu freguês*
8. La plej bone estus anstataŭigi ankaŭ iliajn ŝulaĉojn — *O melhor seria substituir também os cadarços*
9. Enmetu kelkajn najletojn por farigi ilin pli fortaj — *Ponha alguns preguinhos para ficarem mais fortes*
10. Bonvolu montri al mi ŝuojn, kiujn oni uzas vespere — *Queira mostrar-me sapatos para se usar à noite*

11. Mi dezirus ke oni almetu kalkanumojn al tiuj ŝuoj — *Queria que alguém colocasse saltos nesses sapatos*
12. Ĉu vi povas garni denove tiun ĉapelon por mi? — *Você pode guarnecer esse chapéu novamente para mim?*
13. Diru al mi tiun, kiun vi juĝas la plej bela? — *Diga-me o que você acha mais bonito?*
14. Montru al mi la plej bonajn, kiujn vi havas — *Mostre-me o que você tem de melhor*
15. Mi bezonas ilin, je vendredo vespere, nepre — *Preciso deles para sexta-feira à tardinha, sem falta*

16. Mia edzino ankaŭ deziras provi balajn ŝuojn — *Minha esposa também deseja experimentar sapatos de baile*
17. Se vi iom ovaligos ĝin, ĝi ĝuste konvenos — *Se você o fizer um pouco oval, ele me ficará bem*
18. Montru al mi kelkajn diversmezurajn ŝuojn — *Mostre-me alguns pares de tamanhos diversos*
19. Bonvolu montri al mi ŝuojn ne tro pezaj — *Queira mostrar-me sapatos não muito pesados*
20. Bonvolu montri al mi kaŝtankolorajn ŝuojn — *Queira mostrar-me sapatos castanhos*

21. Mi volas ŝuojn kun kalkanumoj el kaŭĉuko — *Quero sapatos com saltos de borracha*
22. Donu al mi la ŝutirilon por senŝuigi min — *Dê-me a calçadeira para eu tirar os sapatos*
23. Tiuj estas la plej bonaj, kiujn ni havas — *Estes são os melhores que temos*
24. Tiuj ĉi ŝuoj havas tre maldikajn pintojn — *Estes sapatos têm os bicos muito finos*
25. Mi deziras nigran (bluan, blankan) ŝuparon — *Desejo um par de sapatos pretos (azuis, brancos)*

26. Ĉu vi ne laboras laŭmezure? — *Você não trabalha sob medida?*
27. Jes, sinjoro, mi faras ĉiuspecon da ŝuoj — *Sim, senhor, faço qualquer espécie de sapatos*
28. Mi alportis tiujn ĉi ŝuojn por rebonigi — *Trouxe estes sapatos para consertar*
29. Jes, sinjoro, vi povas kalkuli sur ilin — *Sim, senhor, pode contar com eles*
30. Mi volas ilin la plej eble rapide — *Quero-os o mais depressa possível*

31. Ĉu vi havas faritajn ŝuojn laŭmezure? — *Você tem sapatos feitos sob medida?*
32. Tiuj ĉi ŝuoj estas tre maldikaj — *Estes sapatos estão muito finos*
33. Bonvolu montri al mi ŝuojn kun laĉoj — *Queira mostrar-me sapatos com cadarços*
34. Bonvolu montri al mi ŝuojn kun bukoj — *Queira mostrar-me sapatos com fivelas*
35. Tiuj ĉi premas al mi la piedojn — *Estes me machucam os pés*

36. Ĉu tiuj ĉi plaĉas al vi? — *Servem-lhe estes?*
37. Ne, ili estas tro longaj, tro dikaj — *Não, são muito compridos e muito grossos*
38. Tiu ĉi virina ŝuo bezonas rebonigon — *Este sapato de senhora precisa de conserto*
39. Montru al mi italan pajlan ĉapelon — *Mostre-me um chapéu de palha italiano*
40. Mi volas aĉeti ŝuojn kaj ŝtrumpojn — *Quero comprar sapatos e meias*

41. Tiuj ĉi kalkanumoj estas tre altaj — *Estes saltos estão muito altos*
42. Bonvolu montri al mi nigrajn ŝuojn — *Queira mostrar-me sapatos pretos*

43. Montru al mi pantoflojn, mi petas! — *Mostre-me chinelos, por favor!*
44. Mi kredas, ke tiuj ĉi taŭgos al vi — *Creio que estes ficarão bons para você*
45. Ĝi estas la plej delikata el ĉiuj — *É o mais fino que há*

46. Mi volas ŝuparon kun la mezuro... — *Quero um par número...*
47. Tiuj ĉi ŝuoj estas tre mallarĝaj — *Estes sapatos são muito apertados*
48. Mi deziras duoblajn ledplandojn — *Quero solado duplo*
49. Ili ĝenas min sur la piedflekso — *Eles me apertam nas articulações*
50. Mi deziras aĉeti paron da ŝuoj — *Quero comprar um par de sapatos*

51. Tiuj ĉi ŝuoj estas tre malaltaj — *Estes sapatos estão muito baixos*
52. Eble mi aĉetos tiun ĉi ŝuparon — *Parece-me que vou ficar com esse par*
53. Ĉu vi havas plandojn el korko? — *Você tem salto de cortiça?*
54. La kalkanumoj estas tre larĝaj — *Os saltos estão largos demais*
55. Tiuj ĉi ŝuoj estas tre grandaj — *Estes sapatos são muito grandes*

56. Per kio mi povas servi al vi? — *Em que lhe posso servir?*
57. Ĉu vi havas belajn virinajn ŝuojn? — *Você tem bonitos sapatos de senhora?*
58. Alportu al mi diversajn ŝuojn — *Traga-me diversos sapatos*
59. Montru al mi kelkajn ŝuparojn — *Mostre-me alguns sapatos*
60. Miaj ŝuoj bezonas ŝulaĉojn — *Meus sapatos precisam de cadarços*

61. Tiuj ĉi ŝuoj estas tre larĝaj — *Estes sapatos são muito largos*
62. Portu al mi diversajn parojn — *Traga-me diversos pares*
63. La ŝuoj estas tre platigitaj — *Os sapatos estão apertados*

64. Tiu ĉi ne estas taŭga por mi — *Este não serve*
65. Mi bezonas du parojn da ŝuoj — *Preciso de dois pares de sapatos*

66. Tiuj ĉi estas tro streĉitaj — *Estes são muito apertados*
67. Ili suferigus miajn piedojn — *Eles me fariam os pés doer*
68. Ĉu vi ne bezonas ion alian? — *Você não precisa de mais nada?*
69. Tiuj ĉi estas tro mallarĝaj — *Estes são estreitos demais*
70. Tiuj ĉi ŝuoj estas tre pezaj — *Estes sapatos são pesados demais*

71. Mi havas nenian piedveston — *Estou sem nenhum calçado*
72. Rajtigu iliajn kalkanumojn — *Endireite-lhe os saltos*
73. Montru kelkajn parojn al mi — *Mostre-me alguns pares*
74. Ĉu vi havas felajn ĉapojn? — *Você tem bonés de pelo?*
75. Ĉu vi volas provi ĉi tiun? — *Quer experimentar estes?*

76. Mi dezirus paron da ŝuoj — *Desejaria um par de sapatos*
77. Mi farigis paron da ŝuoj — *Mandei fazer um par de sapatos*
78. Ni tuj provu alian paron — *Vamos experimentar outro par*
79. Donu al mi alian ŝuparon — *Dê-me outro par de sapatos*
80. Mi volas sportajn ŝuojn — *Quero sapatos esportes*

81. Donu al mi la ŝutirilon — *Dê-me a calçadeira*
82. Mi sekvis falsan vojon — *Segui um caminho errado*
83. Ni iru en la salonon — *Vamos para a sala*
84. Ili premas min tie ĉi — *Apertam-me aqui*
85. Mi volas aĉeti ŝulaĉon — *Quero comprar cadarços*

86. Mi ekprovos tiujn ĉi — *Vou experimentar estes*
87. Mi volas provi ilin — *Quero experimentá-los*
88. Mi ne povas marŝi — *Não posso andar*
89. Kian koloron? — *Qual é a cor?*
90. Iru tien! — *Vá para lá!*

ŝuoj por promenado — *sapatos de passeio;* **plando el kaŭĉuko** — *salto de borracha;* **plando el nilono** — *salto de náilon;* **altaj kalkanumoj** — *saltos altos;* **malalta kalkanumo** — *salto baixo;* **kaŭĉuka kalkanumo** — *salto de borracha;* **paro de rimenŝuoj** — *par de alpercatas;* **paro da sandaloj** — *par de sandálias;* **plando el korko** — *salto de cortiça;* **ŝuoj por kunvenoj** — *sapatos de reunião;* **kaŭĉuka mantelo** — *capa de borracha;* **paro da botoj** — *par de botas;* **sportaj ŝuoj** — *sapatos esporte;* **eksterkline** — *inclinado para fora;* **malmoderna** — *antiquado;* **plando el ledo** — *salto de sola;* **paro da ŝuoj** — *par de sapatos;* **lakita ledo** — *couro envernizado;* **internkline** — *inclinado para dentro;* **promenŝuoj** — *sapatos de passeio;* **balaj ŝuoj** — *sapatos de baile;* **kalkanumo** — *salto, tacão;* **senbotigi** — *tirar as botas;* **memorilo** — *lembrete;* **nudpieda** — *descalço;* **ŝuflikisto** — *sapateiro remendão;* **ledplando** — *sola de calçado;* **senŝuigi** — *tirar os sapatos;* **ŝuligilo** — *atacador;* **rebonigi** — *consertar;* **ŝutirilo** — *calçadeira;* **plandumo** — *sola (de sapatos);* **ŝukorno** — *calçadeira;* **ŝuŝtipo** — *forma (de calçado);* **ŝulaĉo** — *cadarço;* **rimenŝuoj** — *alpercatas;* **moderna** — *moderno;* **elplati** — *aplainar, rebaixar;* **gamaŝoj** — *polainas;* **ripari** — *consertar, reparar;* **ŝuparo** — *par de sapato;* **agrafo** — *colchete;* **provi** — *experimentar;* **fliki** — *remendar;* **ĝeni** — *apertar (fig.);* **botetoj** — *botinas;* **mezuro** — *tamanho, número;* **bukoj** — *fivelas;* ***ledo*** — *couro;* ***buki*** — *afivelar*

73. ĈE LA HORLOĜEJO — *NA RELOJOARIA*

1. Mi ne volas tro platan horloĝon, ĉar ĝenerale, ili ne bone funkcias — *Não quero relógio muito chato, porque de um modo geral eles não funcionam bem*
2. Por tiu prezo ni havas tre belan juvelon kun arĝenta broĉo — *Por esse preço temos uma joia com broche de prata*
3. Se en ĝi estas nenio rompita, mi redonos al vi ĝin morgaŭ — *Se não há nada quebrado, você o terá amanhã pela manhã*
4. Mi aĉetos tiun ĉi oran brakhorloĝon, se vi garantias ĝin al mi — *Ficarei com este relógio de pulso de ouro, se você me der garantias*
5. Tiu horloĝo funkcias per dekkvin rubenoj kaj estas aŭtomata — *Este relógio trabalha com quinze rubis e é automático*

6. Mi deziras ion karakterizantan la fabrikadon de tiu ĉi lando — *Quero algo que caracterizasse a fabricação do país*
7. Vi markos tiujn ĉefliterojn sur la supran flankon, mi petas! — *Você porá essas iniciais por cima, por favor!*
8. Tiu ĉi estas tro ordinara; mi dezirus ion multe pli belan — *Esta é muito comum; desejaria algo mais bonito*
9. Ĉu vi vendas aliajn objektojn? Ĉu vi havas pojnan horloĝon? — *Você vende outros objetos? Você tem relógios de pulso?*
10. Mi ne estas kontenta pri la horloĝo, kiun vi vendis al mi — *Não estou satisfeito com o relógio que você me vendeu*

11. Ĉu mi povas gravurigi miajn ĉefliterojn sur la kovrilon? — *Posso mandar gravar minhas iniciais na tampa?*
12. Rompiĝis la glaso de mia horloĝo, bonvolu alfiksi alian — *Partiu o vidro do meu relógio, queira colocar outro*
13. Mi lasis ĝin fali, verŝajne, la risorto estas rompita — *Deixei-o cair, a mola provavelmente está partida*
14. Mi deziras aĉeti bonan brakhorloĝon el oro por viro — *Quero comprar um bom relógio de pulso de ouro para homem*
15. Tiu ĉi horloĝo montras ankaŭ la tagojn de la monato — *Este relógio mostra também os dias do mês*

16. Tiu ĉi horloĝo estas unu el la plej bonaj fabrikoj — *Este relógio é de uma das melhores fábricas*
17. Ĉu vi kompleze povas montri al mi kelkajn ringojn? — *Quer ter a bondade de mostrar-me anéis?*
18. Sendu ĝin. Ĉu vi havas nenion alian je tiu prezo? — *Mande-o. Você não tem um outro por esse preço?*
19. Tiu horloĝo trofruas. Estas nur la naŭa kaj duono — *Esse relógio adianta muito. São somente nove e meia*
20. La ceteron mi pagos kiam vi liveros al mi la tuton — *O restante pagarei quando você me entregar tudo*

21. Ĉu tiuj ĉi estas muntitaj kun multekostaj ŝtonoj? — *Estes são montados com pedras preciosas?*
22. Ĉu vi povas gravuri la ĉefliterojn sur tiu ĉi ŝtonon? — *Você pode gravar as iniciais nesta pedra?*
23. Ĉu vi havas kelkajn el nigra onikso – el arĝento? — *Você tem algumas de ônix preto – de prata?*
24. Jen estas parta pago dekalkulota de via kalkulo — *Olhe aqui uma parte do pagamento deduzida de sua nota*
25. Mi deziras ke la streĉilo estu alkroĉita al ĝi — *Desejaria que a chave de dar corda fosse presa a ele*

26. Estas bezone kelke da tempo por ĝin ĝustigi — *É preciso de algum tempo para regulá-lo*
27. Reguligu vian horloĝon laŭ la normala tempo — *Regule o seu relógio conforme o tempo normal*
28. Mi prenas ĝin, enskribu ĝin en mian fakturon — *Fico com este, arrole-o na minha fatura*
29. Ĉu vi povus montri al mi tiujn butonparojn? — *Poderia mostrar-me aquelas abotoaduras?*
30. La montriloj estas rompitaj, almetu aliajn — *Os ponteiros estão quebrados, ponha outros*

31. Ĉu vi havas rimenon por kunligi kovrilojn? — *Você tem tira de couro para por nas tampas?*
32. Kiom da tempo estas necesa por riparigi ĝin? — *Quanto tempo leva para consertá-lo?*
33. Mi ne dezirus, ke la horloĝo estu aŭtomata — *Não queria que o relógio fosse automático*
34. Kiom da tempo vi bezonas por reguligi ĝin? — *Quanto tempo leva para regulá-lo?*
35. Por kiom da tempo vi garantias ĝin al mi? — *Por quanto tempo você mo garante?*

36. Ĉu vi povas diri al mi kioma horo estas? — *Pode dizer-me quantas horas são?*
37. Por kiom da tempo vi garantias al mi? — *Por quanto tempo você me dá garantias?*
38. Ŝi deziras aĉeti orumitan pojnhorloĝon — *Ela deseja comprar um relógio de pulso dourado*
39. Mi kredas, ke ĝi estas tre larĝa por mi — *Creio que é grande demais para mim*

40. Tiu ĉi horloĝo ofte estas malfunkciigita — *Este relógio está frequentemente enguiçado*

41. Mi sendos ĝin al vi hodiaŭ posttagmeze — *Vou mandá-lo hoje depois do meio-dia*

42. Bonvolu montri al mi tiujn braceletojn — *Queira me mostrar aqueles braceletes*

43. Montru al mi cigaredujojn aŭ cigarujojn — *Mostre-me cigarreiras ou charuteiras*

44. Mi volas vidi (aĉeti) platenan ringon — *Quero ver (comprar) um anel de platina*

45. Mi deziras gravurigi miajn ĉefliterojn — *Desejo mandar gravar as minhas iniciais*

46. Mi precipe volas tre bonan mekanismon — *A princípio quero um bom mecanismo*

47. Ĝi ne funkciadas plu de kelkaj tagoj — *Já há alguns dias que ele não funciona*

48. Mia horloĝo postiras unu horon potage — *Meu relógio adianta uma hora por dia*

49. Mi garantias ĝin al vi en la kvitanco — *Vou dar-lhe uma garantia no recibo*

50. Je kioma titro vi uzas la oron? — *Que toque legal você emprega no ouro?*

51. Mi volas vidi (aĉeti) arĝentan ringon — *Quero ver (comprar) um anel de prata*

52. Bonvolu montri al mi kelkajn ringojn — *Tenha a bondade de mostrar-me alguns anéis*

53. Montru al mi horbatantajn horloĝon! — *Mostre-me um relógio de repetição*

54. Mia ĉirkaŭkolo ne plu estas laŭmoda — *O meu colar já não está na moda*

55. Riparu la risorton de tiu ĉi horloĝo — *Conserte a mola deste relógio*

56. Mi ne ŝatas horloĝon, kiu trorapidas — *Não gosto de relógio que adianta*

57. Rigardu la vitron de tiu ĉi horloĝo — *Olhe para o vidro deste relógio*

58. Riparu la vitron de tiu ĉi horloĝo — *Conserte o vidro deste relógio*

59. Kiom da karatoj pezas tiu diamanto? — *Quantos quilates pesa esse diamante?*

60. Mi dankas; nun mi bezonas nenion — *Obrigado; agora não preciso de nada*

61. Tiu ĉi estas tro (malgranda) granda — *Este é demasiado (pequeno) grande*

62. Kiom estas la prezo de tiu ĉi ringo? — *Qual é o preço deste anel?*

63. Donu al mi svisan (mekanismon) movilon — *Dê-me um com mecanismo suíço*

64. La emajlo de tiu ĉi estas difektita — *O esmalte deste está estragado*

65. Per kio mi povas esti utila al vi? — *Em que posso servi-lo?*

66. Ne, dankon! mi revenos alian tagon — *Não, obrigado! Voltarei outro dia*

67. La ŝtono estas malfacile remetebla — *A pedra está difícil de ser recolocada*

68. Mi bezonas ankaŭ poŝhorloĝan ĉenon — *Preciso também de uma corrente de relógio*

69. Mi havas ion pli por montri al vi — *Tenho mais alguma coisa para lhe mostrar*

70. Jen ĉi tie estas belaj poŝhorloĝoj — *Aqui há lindos relógios de bolso*

71. Bonvolu ekzameni mian poŝhorloĝon — *Tenha a bondade de examinar meu relógio*

72. Ĉu vi havas ringojn el oro – el arĝento — *Você tem anéis de ouro – de prata?*

73. Mia brakhorloĝo ne bone funkcias — *Meu relógio de pulso não trabalha bem*

74. Montru al mi kelkajn orelringojn — *Mostre-me alguns brincos*

75. Montru al mi pojnhorloĝojn por viro — *Mostre-me relógios de pulso para homem*

76. Ĝi ne funkcias antaŭ unu semajno — *Há uma semana que ele parou*

77. Kiom vi volas proponi proksimume? — *Quanto você quer oferecer aproximadamente?*

78. Ĉu vi havas brakhorloĝon Omega? — *Você tem relógio de pulso Ômega?*

79. Mi volas aĉeti oran kolĉenon — *Quero comprar um colar de ouro*

80. Tie ĉi estas belaj pojnaj horloĝoj — *Aqui há lindos relógios de pulso*

81. Ĉu mi povas fidi je via laboro? — *Posso confiar no seu trabalho?*

82. Mi povas ĝin akcepti interŝanĝe — *Posso aceitá-lo em troca*

83. Tiujn ĉi braceletojn oni vendas — *Estas pulseiras são para vender*

84. Estas luksaj la montriloj kaj ciferplato — *São de luxo os ponteiros e o mostrador*

85. Tiuj ĉi horloĝoj estas lastmode — *Estes relógios são da última moda*

86. Ĉu tiu estas svisa mekanismo? — *Esse é de mecanismo suíço?*

87. Kiom kostas tiuj orelringoj? — *Quanto custam esses brincos?*

88. Montru al mi kelkajn ringojn — *Mostre-me alguns anéis*

89. Ĉu mia ringo estas riparita? — *O meu anel está consertado?*

90. Bedaŭrinde ankoraŭ ne — *Infelizmente ainda não*

91. Mi preferas la (unuan) alian — *Prefiro o (primeiro) outro*
92. Mi deziras aĉeti horloĝon — *Quero comprar um relógio*
93. Ni havas grandan diversaĵon — *Temos uma grande variedade*
94. Mia horloĝo estas tute ĝusta — *Meu relógio está certíssimo*
95. Tiu ĉi koralo ne estas bela — *Este coral não é bonito*

96. Tiu ĉi estas tro artefarita — *Este é bastante artificial*
97. Mi dezirus vidi medalionojn — *Queria ver medalhões*
98. Ĝi sendube bezonas purigon — *Ele precisa de limpeza*
99. Vi metos tion en juvelujon — *Você porá isso no porta-joias*
100. Elektu tiun, kiun vi ŝatas — *Escolha o que você gosta*

101. Kiam vi ĝin redonos al mi? — *Quando vou recebê-lo de volta?*
102. Jen estas mirinda kolringo — *Eis aqui um colar magnífico*
103. La muntaĵo estas tro peza — *O encaixe está muito tosco*
104. Tiu ĉi ringo estas klasika — *Este anel é clássico*
105. Tiu ĉi horloĝo malrapidas — *Este relógio atrasa*

106. Mi tre ŝatas tiun ringon — *Gosto muito daquele anel*
107. Kiam mi ricevos la objektojn? — *Quando vou receber os objetos?*
108. Post unu horo, plej malfrue — *Dentro de uma hora, o mais tardar*
109. Mi volas kravatpinglon — *Quero um alfinete de gravata*
110. La enkadrigo estas forta — *O engaste é forte*

111. Li estas bona horloĝisto — *Ele é um bom relojoeiro*
112. Mi povas ĝin malgrandigi — *Eu posso encurtá-lo*
113. Mi volas alian pli bonan — *Quero um melhor*
114. Ĝi estas malnova horloĝo — *É um relógio velho*
115. Mi ne povas reguligi ĝin — *Não posso regulá-lo*

116. Ĝi estas bona poŝhorloĝo — *É um bom relógio de bolso*
117. Nun mi tuj reguligos ĝin — *Agora vou acertá-lo*
118. Mi streĉas mian horloĝon — *Dou corda no meu relógio*
119. Montru al mi streĉilojn — *Mostre-me as chaves*
120. Mi dezirus oran pinglon — *Desejaria um alfinete de ouro*

121. Mi dezirus alian specon — *Desejaria outro tipo*
122. Ĉirkaŭ kvindek dolaroj — *Cerca de cinquenta dólares*
123. Kian libron vi deziras? — *Que livro você deseja?*
124. Riparu tiun ĉi horloĝon — *Conserte este relógio*
125. Mi ne ŝatas fantaziaĵon — *Não gosto de fantasias*

126. Jen estas bona horloĝo — *Eis aqui um bom relógio*
127. La fotografado finiĝis — *Terminamos de fotografar*
128. Ĉu vi mem rivelas? — *Você mesmo vai revelá-las?*
129. Estas rivelĉambro tie — *Há uma câmara escura ali*
130. Ĉu io rompiĝis en ĝi? — *Partiu alguma coisa nele?*

131. Mi povas garantii ĝin — *Posso garanti-lo*
132. Kiam ĝi estos preta? — *Quando ficará pronto?*
133. Ĝi haltas intertempe — *Ele pára de vez em quando*
134. Montru al mi aliajn — *Mostre-me outros*
135. Ĝi tro multe kostas — *É caro demais*

136. Ĝi estas tre bela — *É muito lindo*
137. Oni ne ĝin vendas — *Não é para vender*
138. Ĝi estas tro kara — *Você cobra muito*
139. Kioma horo estas? — *Quantas horas são?*
140. Mi tuj pesos ĝin — *Vou pesá-lo*

141. Ĉu ĝi malfruiĝas? — *Ele atrasa?*
142. Ĉu ĝi fruiĝas? — *Ele adianta?*
143. Kiom ĝi kostas? — *Quanto custa?*
144. Mi faligis ĝin — *Deixei-o cair*
145. Vi ŝatos ĝin — *Você gostará dele*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

rebonigi horloĝon — *consertar relógio;* **multekosta metalo —** *metal precioso;* **arĝenta kolĉeno —** *colar de prata;* **multekosta ŝtono —** *pedra preciosa;* **oraj orelringoj —** *brincos de ouro;* **horloĝo el ŝtalo —** *relógio de aço;* **horloĝo el arĝento —** *relógio de prata;* **ŝtala horloĝo —** *relógio de aço;* **arĝenta horloĝo —** *relógio de prata;* **orumita horloĝo —** *relógio dourado;* **perla kolringo —** *colar de pérola;* **pojna horloĝo —** *relógio de pulso;* **arĝenta ringo —** *anel de prata;* **brakhorloĝo —** *relógio de pulso;* **brokantisto —** *belchior;* **kravata broĉo —** *broche de gravata;* **platena ringo —** *anel de platina;* **ora kolringo —** *colar de ouro;* **cigaredingo —** *piteira (de cigarro);* **ora kolĉeno —**

corrente de ouro; **ĉefliteroj —** *iniciais;* **poŝhorloĝo —** *relógio de bolso;* **lazurŝtono —** *lazurita;* **okulvitroj —** *óculos;* **nazumo —** *pince-nez;* **esti preta —** *estar pronto;* **artefarita —** *artificial;* **horloĝisto —** *relojoeiro;* **retrovidilo —** *retrovisor;* **vekhorloĝo —** *despertador;* **murhorloĝo —** *relógio de parede;* **gravurigi —** *mandar gravar;* **enkadrigi —** *engastar;* **braceleto —** *bracelete, pulseira;* **pagpostuli —** *cobrar;* **fajna oro —** *ouro fino (puro);* **ora ringo —** *anel de ouro;* **dekalkuli —** *deduzir, abater;* **medaliono —** *medalhão;* **brilianto —** *brilhante (pedra);* **turmalino —** *turmalina;* **perlamoto —** *nácar, madrepérola;* **laŭkutime —** *como de hábito;* **trorapidi —** *adiantar-se (relógio);* **streĉilo —** *chave de dar corda;* **montrilo —** *ponteiro;* **garantii —** *garantir;* **kolringo —** *colar;* **oraĵisto —** *ourives;* **makuleto —** *jaça, mancha;* **ĉefverko —** *obra-prima;* **koraleto —** *conta de coral;* **kostaĵoj —** *objetos de valor, valores;* **risorto —** *mola (de relógio), corda;* **kolĉeno —** *colar;* **muntado —** *montagem;* **muntaĵo —** *engaste, encaixe (em jóia);* **kalkulo —** *conta, nota;* **arĝenti —** *pratear;* **emblemo —** *emblema;* **titrilo —** *pedra-de-toque;* **plateno —** *platina;* **perleto —** *aljofre;* **ĉenero —** *elo;* **ripari —** *consertar, reparar;* **grenata —** *grená;* **arĝento —** *prata;* **funkcii —** *trabalhar (relógio);* **faligi —** *deixar cair;* **cetero —** *resto;* **prujno —** *jaça (em pedras preciosas);* **liveri —** *entregar, fornecer;* **pinglo —** *alfinete;* **medalo —** *medalha;* **karato —** *quilate;* **lapiso —** *pedra-infernal;* **onikso —** *ônix;* **lazura —** *azul-celeste;* **berilo —** *berilo;* **rubeno —** *rubi;* **vekilo —** *despertador;* **lanĉo —** *lançamento;* **trivi —** *consumir, gastar (pelo uso);* **orumi —** *dourar;* **oraĵo —** *objeto de ouro;* **broĉo —** *broche;* **titri —** *determinar a liga de metal*[85]; **titro —** *toque legal*[86]; **gramo —** *grama (peso);* **kupro —** *cobre;* **agato** — *ágata;* **perla** — *cor de pérola;* **ĉeno** — *corrente;* **pezi** — *ser pesado, ter peso;* **pesi** — *pesar, tirar o peso de;* **ambro** — *âmbar-cinzento;* **perlo** — *pérola;* **ŝati** — *gostar de, apreciar;* **tuto** — *totalidade;* **gemo** — *gema (pedra preciosa)*

[85] ***Titri***, *determinar a quantidade de liga de metal que se acha no ouro*

[86] ***Titro***, *toque legal, título (liga de metal que há no ouro, etc.)*

2. ANTAŬ. Serve frequentemente como prefixo com raízes SUBSTANTIVAS ou VERBAIS. Com raízes SUBSTANTIVAS tem comumente (mas nem sempre) significado LOCATIVO. Indica:

1) LUGAR, como: **ANTAŬURBO** (arrabalde), **ANTAŬBRAKO** (antebraço).

2) TEMPO, como **ANTAŬDIRI** (predizer), **ANTAŬVIDI** (antever, prever).

antaŭposteno — posto avançado
antaŭtagmezo — antes do meio-dia
antaŭdestino — predestinação
antaŭsupozi — preconceber
antaŭparolo — prefácio
antaŭ molaro — pré-molar (dente)
antaŭaverto — premonição
antaŭavizo — pré-aviso
antaŭdati — antedatar
antaŭzorgo — precaução

3. ANTI. Prefixo que denota OPOSIÇÃO, como: **ANTIDOTO** (antídoto); **ANTIKRISTO** (anticristo), **ANTISEMITISMO** (antissemitismo).

antibiotiko — antibiótico
antitoksino — antitoxina
antipodulo — um antípoda
antisemito — antissemita
antifrazo — antifrase
antipatia — antipático
antipatii — antipatizar
antikorpo — anticorpo
antipapo — antipapa
antitezo — antíteze

Continua na página 26ł

74. ĈE LA LIBROVENDEJO — *NA LIVRARIA*

1. Ĉu vi povas diri al mi, kie troviĝas salono de legado, kie mi povus legi la ĵurnalojn? — *Poderia dizer-me onde se acha um gabinete de leitura, onde eu pudesse ler alguns jornais?*
2. Hodiaŭ mi iris en la urbon kaj trovis bonajn librojn kaj diversajn legaĵojn — *Hoje fui à cidade e encontrei livros bons e diversas leituras*
3. Mi deziras germanan gramatikon – anglan – hispanan – italan – esperantan — *Desejo uma gramática alemã – inglesa – espanhola – italiana – esperanto*
4. Mi deziras specialan parizan gvidlibron por viziti tiun urbon — *Desejo um guia parisiense especial para visitar essa cidade*
5. Vi estas tute malprava, ke vi ne havas kelkajn, vi vendus multe da ili — *Você não tem razão para não tê-los, você os venderia muito*

6. Mi deziras albumon enhavantan la diversajn kostumojn de la lando — *Desejo um álbum contendo os diferentes costumes do país*
7. Mi havas leterpaperon kun malgrandaj vidaĵoj en la angulo — *Tenho papel de carta com vistas pequenas no canto*
8. Mi bezonas ordinaran paperon kaj skatolon da gumitaj kovertoj — *Preciso de papel comum e uma caixa de envelopes gomados*
9. Kvankam ĝi estas malkara, ĝi tro kostas, ĉar ĝi neniel taŭgas — *Embora seja barato, custa muito caro, porque não vale nada*
10. Mi havas fotografaĵojn de diversaj monumentoj de la urbo — *Tenho fotografias dos diversos monumentos da cidade*

11. Bonvolu enpaki centon da kovertojn kaj ducent poŝtkartojn — *Queira embrulhar cem envelopes e duzentos cartões-postais*
12. Mi konas tiun, kiun vi proponas al mi, ĝi estas tro dika — *Conheço esse que você me oferece, é muito volumoso*
13. Mi dezirus kelkajn kajerojn da ĝi je pli granda formato — *Desejaria alguns cadernos dele de um formato maior*
14. Mi deziras libron kun bildoj por donaci al infano — *Desejo um livro com figuras para presentear uma criança*
15. Aliaj vendistoj proponas pli malkarajn prezojn — *Outros vendedores oferecem melhores preços*

16. Ĉu vi havas fotografaĵon de muzeaj pentraĵoj? — *Você tem fotografia dos quadros do museu?*
17. Legu ĉi tiun libron; ĝi meritas esti legata — *Leia este livro; ele merece ser lido*
18. Mi venigis al mi multajn librojn el Usono — *Mandei buscar muitos livros dos Estados Unidos*
19. Sen abono, kiom vi luigas ĉiun volumon — *Sem assinatura, por quanto você aluga cada volume?*
20. Kioni vi vendas (dekduon da ili) po dekduo? — *Quanto você vende a dúzia?*

21. Ĉu oni povas preni ĉiuspecajn verkojn? — *Pode-se levar qualquer espécie de obras?*
22. Kiom da tagoj oni povas konservi ĝin? — *Por quantos dias podemos ficar com ele?*
23. Ĉu vi povas vendi al mi tiun numeron? — *Você pode vender-me esse número?*
24. Ĉu vi havas la stratkarton de l' urbo? — *Você tem o plano da cidade?*
25. Estas la plej bonaj, kiujn mi konas — *São os melhores que conheço*

26. Mi deziras ĝin bindita – broŝurita — *Desejo-o encadernado – em brochura*
27. Ĉu vi havas fontoplumon? [87]— *Você tem caneta-tinteiro?*
28. Ĉu vi pruntedonas librojn monate? — *Vocês não emprestam livros por mês?*
29. Ĉu vi ricevas la ĵurnalojn de... ? — *Vocês recebem jornais de... ?*
30. Ĉu vi havas katalogon de l' muzeo? — *Você tem o catálogo do museu?*

31. Ĉu vi havas globpintan plumon? — *Você tem esferográfica?*
32. Deprenu la libron de la breto — *Tire o livro da prateleira*
33. Kiajn librojn vi preferas? — *Que livros vocês preferem?*
34. Ni preferas sciencajn librojn — *Preferimos livros científicos*
35. Sur kioma paĝo vi vidis tion? — *Em que página você viu isso?*

36. Ĉia libro havas sian meriton — *Cada livro tem seu mérito*

---

[87] *Temos cerca de três palavras, em esperanto, para a nossa "caneta-tinteiro", isto é,* ***"inkuja plumo"***, ***"fontan-plumo"*** *e* ***"fonto-plumo"***, *porém, a de uso mais corrente é* ***"fonto-plumo"***. *É interessante observar que têm aparecido também em revistas, jornais, etc., diversos modos para traduzir a nossa conhecida e popular "esferográfica", como* ***"globpinta plumo"***, *"****rondpinta plumo"***, ***sferpinta plumo"*** *e* ***"sferformplumo"***, *contudo, está mais se vulgarizando a forma* ***"globpinta plumo"***.

37. Mi deziras botelon da inko — *Desejo um vidro de tinta*
38. Ili kostas nur mil kruzerojn — *Custam somente mil cruzeiros*
39. La libroj estas elvenditaj — *Os livros estão esgotados*
40. Mi presigos la libron baldaŭ — *Vou mandar imprimir o livro brevemente*

41. La libroj estas elĉerpitaj — *Os livros estão esgotados*
42. Aĉetu viajn librojn ĉe... — *Compre os seus livros na...*
43. La sonbendilo estas elvendita — *O gravador está esgotado*
44. Nenia libro plaĉas al mi — *Não gosto de nenhum livro*
45. Aĉetu al mi ian libron — *Compre-me um livro qualquer*

46. Mi estas leginta ĉion — *Tenho lido tudo*
47. Kiom kostas la abono — *Quanto custa a assinatura?*
48. Vi devas havi fontoplumojn — *Você deve ter canetas*
49. Kioma paĝo estas? — *Quantas páginas são?*
50. Kiom ili kostas? — *Quanto custam?*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

esti elĉerpita — *estar esgotado*[88]; **esti presata —** *estar no prelo;* **presigi —** *mandar imprimir;* **liniilo —** *régua;* **esti elvendita —** *estar esgotado*[89] ; **ĉefartikolo —** *artigo de fundo;* **krajono —** *lápis;* **koverto —** *envelope*

[88] ***Esti elĉerpita***, *estar esgotado, i.é, nesse ou naquele estabelecimento.*
[89] ***Esti elvendita***, *estar esgotado, i.é, sem mais um exemplar.*

4. AŬTO. Prefixo muito usado (veja os prefixos **MEM-** e **SIN-**) com o sentido de PRÓPRIO DE SI MESMO, como: **AŬTOBIOGRAFIO** (autobiografia), **AŬTOGRAFIO** (autografia)

aŭtoheterodino — autoheteródino
aŭtodigesto — autodigestão
aŭtokratio — autocracia
aŭtokuri — rolar na pista (av.)
aŭtorino — autora
aŭtonomio — autonomia
aŭtodafeo — auto-de-fé
aŭtokrato — autocrata
aŭtobuso — auto-ônibus
aŭtovojo — auto-estrada

5. BO (do francês **BEAU**). Prefixo que indica parentesco adquirido pelo CASAMENTO, como: **PATRO** (pai), **BOPATRO** (sogro), **PATRINO** (mãe), **BOPATRINO** (sogra).

bogepatroj — sogros
bofratino — cunhada
boedziĝi — casar-se[90]
boedzeco — levirato[91]
bokuzino — prima afim
boparenco — parente afim
bonevino — sobrinha afim
bonevo — sobrinho afim
bokuzo — primo afim
bofrato — cunhado

Continua na página 27Ɣ

[90] ***Boedziĝi kun*** *(casar-se com a sua cunhada).*

[91] ***Boedzeco*** *(levirato, i.é., matrimônio entre cunhado e cunhada, geralmente, entre judeus. B**oparenciĝi** (ligar por parentesco).*

75. ĈE LA TAJLORO — *NO ALFAIATE*

1. Ni vidu la jakon – ĝi estas tro malfermita – tro alta – tro larĝa malsupre — *Vamos ver o paletó – ele está muito aberto – muito "afogado" – muito frouxo em baixo*
2. Vi faros tiun pantalonon iom larĝa, mi ne povas toleri esti malvaste — *Você vai fazer essa calça um pouco larga, não tolero ficar apertado*
3. Prenu la mezurojn sur min, mi ne ŝatas esti premata en miaj vestoj — *Tome-me as medidas, não gosto que as roupas me apertem*
4. La pantalono estas mallarĝa ĉe la kruroj kaj larĝa ĉe la zono — *A calça está muito apertada nas pernas e larga na cintura*
5. Cent kruzeroj ne estas sufiĉe por aĉeti tiun ĉi kompleton — *Cem cruzeiros não são suficientes para comprar este terno*

6. La manikoj estas tro mallongaj – tro longaj – tro larĝaj — *As mangas estão muito curtas – muito compridas – muito largas*
7. Mi deziras pli varman ŝtofon, pli maldikan, pli flekseblan — *Desejo um tecido mais quente, mais leve, mais macio*
8. Vi alfaros poŝon por la okulvitroj maldekstre — *Você vai adaptar um bolso para os óculos, à esquerda*
9. Silko tro rapide eluziĝas, metu al mi alian sabŝtofon — *Seda acaba logo, ponha-me um outro forro*
10. Ni tuj provu la ĉemizon. Mi volas sportan kolumon — *Vamos provar a camisa. Quero gola esporte*

11. Montru al mi, mi petas, ŝtofon por somera pantalono — *Por favor, mostre-me um tecido para calça de verão*
12. Alkudru aliajn butonojn, tiuj ĉi malplaĉas al mi — *Pregue outros botões, estes não ficam bem*
13. Dum vi tenas ĝin, alkudru al ĝi freŝan subŝtofon — *Já que você está segurando-o, ponha um forro novo*
14. Mi estas tre frostema, metu al mi ion tre varman — *Sou muito friorento, ponha-me qualquer coisa mais quente*
15. Tiu ĉi ne estas mia mezuro. Ĝi ne taŭgas al mi — *Esta não é a minha medida. Não me serve*

16. Ĉu vi volas montri al mi kelkajn specimenojn? — *Quer mostrar-me algumas amostras?*
17. Mi faris al vi la plej eble malkaran prezon — *Fiz-lhe o preço mais barato possível*
18. Ĝi estas koloro, kiu nuntempe estas laŭmode — *É uma cor que está muito em moda*
19. Tiu ĉi ŝtofo estas tro hela – tro malhela — *Este tecido é muito claro – muito escuro*
20. Via vesto estos eleganta kaj bone farita — *O seu terno ficará elegante e bem acabado*

21. Mi deziras farigi submezuritan kompleton — *Desejo mandar fazer um terno sob medida*
22. Mi volas mendi por mi novan kompleton — *Quero encomendar um novo terno*
23. Lasu min vidi, ĉu ĝi sidas bone je mi * — *Deixe-me ver se assenta bem em mim*
24. La jako ne estas subŝtofita per silko — *O paletó não está forrado de seda*
25. Faru al mi veŝton kun kolo malfermitan — *Faça-me um colete aberto*

26. Ĝi bone vestas min, mi estas kontenta — *Está bem assim, estou contente*
27. Mi esperas, ke ĝi estu laŭ via plaĉo — *Espero que ele esteja a seu gosto*
28. Mi tre ŝatas tiun ĉi diafanan bluan — *Gosto muito deste azul (fino) transparente*
29. Ĉu vi preferas koloron pli helan? — *Você prefere uma cor mais clara?*
30. Ne, mi estas tre kontenta pri tiu ĉi — *Não, estou muito bem com esta*

31. Kiamaniere vi volas, ke mi faru ĝin? — *Como (de que modo) você quer que o faça?*
32. Laŭ oni uzas nun — *Como se usa agora*
33. Ili estos pretaj morgaŭ posttagmeze — *Estarão prontos amanhã de tarde*
34. Mi ŝatas neniun el tiuj ĉi teksaĵoj — *Não gosto de nenhum destes tecidos*
35. Ŝajnas al mi, ke ĝi estas tre longa — *Parece-me que está comprido demais*

36. Kudru la butonojn pli malproksimen — *Pregue os botões mais distantes*
37. Mi bezonas jaketon el maldika ŝtofo — *Preciso de um fraque de tecido fino*
38. Montru al mi ŝtofon por drapa veŝto — *Mostre-me um tecido para colete de pano*
39. Mi bezonas jakon el drapo iom dika — *Preciso de um paletó de fazenda um pouco encorpada*
40. La palto faras sulkojn sur la dorso — *O paletó faz rugas nas costas*

41. Ĝi estas iomete multekosta — *Está um pouco caro*
42. La blua kompleto bone sidas je vi * — *O terno azul fica-lhe (cai-lhe) bem*

43. Ĉu vi uzas pantalonon tre supre? — *Você usa a calça muito em cima?*
44. Montru al mi ŝtofon el nilono — *Mostre-me tecido de náilon*
45. La manikoj estas tre (mal)longaj — *As mangas estão muito (curtas) compridas*

46. Kiam mi povas havi la surtuton? — *Quando devo receber o sobretudo?*
47. Post unu semajno — *Daqui há uma semana*
48. La pantalono estas tro streta — *A calça está muito estreita*
49. La pantalono estas tro loza — *A calça está muito folgada*
50. Montru al mi multkoloran ŝtofon — *Mostre-me um tecido de fantasia*

51. Mi volas mendi novajn ĉemizojn el nilono — *Quero encomendar novas camisas de náilon*
52. Montru al mi diversajn ŝtofojn — *Mostre-me os diversos tecidos*
53. Tiuj ĉi butonoj estas malbelaj — *Estes botões são feios*
54. Montru al mi ŝtofon el dreliko — *Mostre-me um tecido de brim*
55. Kiun tagon mi devos veni provi? — *Que dia devo vir provar?*

56. Kiam mi povos provi la (palton) jakon? — *Quando poderei provar o paletó?*
57. Ĝi stretigas sub miaj brakoj — *Aperta-me debaixo dos braços*
58. La kompleto ne estas bonfarita — *O terno não está bem feito*
59. La maniko estas tre larĝa — *A manga está muito larga*
60. Ĉu vi volas ĉirkaŭmezuri min? — *Quer tirar-me as medidas?*

61. La submajstro ne venis hodiaŭ — *O contramestre não veio hoje*
62. Montru al mi ŝtofon el veluro — *Mostre-me um tecido de veludo*
63. Montru al mi ŝtofojn por minijupoj — *Mostre-me tecidos para minissaias*
64. Tiu ĉi jako estas ne laŭmode — *Este paletó está fora de moda*
65. Rigardu vin antaŭ la spegulo — *Olhe-se no espelho*

66. Ĉu vi povas fari rabaton? — *Você pode fazer um abatimento?*
67. La pantalono estas tro larĝa — *A calça está muito larga*
68. Montru al mi ŝtofojn por jako laŭmode — *Mostre-me tecidos para um paletó na moda*
69. Montru al mi ŝtofon el silko — *Mostre-me tecido de seda*
70. La pantalono estas tro longa — *A calça está muito comprida*

71. Vi estas homo de bona gusto — *V. é uma pessoa de bom gosto*
72. Montru al mi ŝtofon el lano — *Mostre-me tecido de lã*
73. Ĝi premas min sub la brakoj — *Ele me aperta debaixo dos braços*
74. Ŝi estas beltalia kaj altira fraŭlino — *Ela é uma garota de porte elegante e atraente*
75. Kiom kostas tiu ĉi ĉemizo? — *Quanto custa esta camisa?*

76. La jako ne estas sufiĉe larĝa por vi — *O paletó não está bastante largo para você*
77. Kiom kostas tiu ĉi jako? — *Quanto custa este paletó?*
78. Tiu ĉi koloro tuj paligos — *Esta cor vai desbotar logo*
79. Lasu min prove vesti ĝin — *Deixe-me prová-lo*
80. Kiajn butonojn vi volas? — *Que tipo de botões você quer?*

81. Faru tuj tiujn korektojn! — *Faça logo os retoques*
82. Oni uzas nun tiamaniere — *Estão usando assim agora*
83. Mi havas grandan stokon — *Tenho um grande sortimento*
84. Ĉu mi devas mezuri vin? — *Quer que lhe tome as medidas?*
85. La jupo estas tro longa — *A saia está muito comprida*

86. Tiu ĉi jako sidas bone * — *Este paletó fica (assenta) bem*
87. Mi bezonas alian jakon — *Preciso de outro paletó*
88. Lasu min provi ĉi tiun — *Deixe-me provar este*
89. Butonumu vian jakon! — *Abotoe o seu paletó!*
90. Kiam mi devas reveni? — *Quando devo voltar?*

91. Kiel vi deziras ĝin? — *Como você o quer?*
92. Faru ĝin laŭ la modo — *Faça-o de acordo com a moda*
93. Ĝi sidas sufiĉe bone — Assenta-lhe muito bem
94. Mi bezonas kompleton—Preciso de um terno

95. Mi tuj rimedos ĉion — *Vou dar um jeito em tudo*

96. Ĉu ĝi ne mallarĝiĝos? — *Ele não se encolherá?*
97. Alfaru poŝon tie ĉi — *Ponha o bolso aqui*
98. Jen la kalkulo! — *Olhe aqui a conta!*
99. Tio estas tro kara! — *É muito caro!*
100. Ĝi estas iom longa — *Está um pouco comprido*

101. Lasu min vidi ĝin! — *Deixe-me vê-lo!*
102. Mi ĵus finis ĝin — *Acabei-o agora*
103. Mi estos akurata — *Serei pontual*
104. Laŭ lastmode — *A última moda*
105. Ĝis baldaŭ! — *Até breve!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

tolteksaĵa kompleto — *terno de brim;* **linŝtofa kompleto —** *terno de linho;* **fleksebla ŝtofo —** *tecido macio;* **laŭ modera prezo —** *a preço moderado;* **lanŝtofa kompleto —** *terno de casimira;* **pantalonfendo —** *braguilha;* **frostsentema —** *muito sensível ao frio;* **multkolora —** *colorido;* **trikfliki —** *cerzir;* **provĉambro —** *sala de provas, seção de provas;* **alĝustigi —** *adaptar;* **minijupo —** *minissaia;* **gabardino —** *gabardina;* **pantalono —** *calça;* **fleksebla —** *flexível, macio;* **frostema —** *friorento;* **kruringo —** *perna (de calça);* **mallarĝa —** *curto, estreito;* **subŝtofo —** *forro (de vestuário);* **vestiĝi —** *vestir-se;* **elprovi —** *provar;* **kvalito —** *qualidade;* **kalsono —** *calça (de senhora);* **dreliko —** *brim grosso;* **surtuto —** *sobretudo;* **el lano —** *de lã;* **teksaĵo —** *tecido;* **faldaĵo —** *rugas (em tecidos);* **maldika —** *fino (tecido);* **stebaĵo —** *pespontado (tecido);* **malhela** — *escuro (tecido);* **eluziĝi** — *puir, desgastar-se;* **mezuro** — *medida;* **rabato** — *abatimento;* **kotono** — *algodão;* **veŝto** — *colete;* **larĝa** — *largo;* **ŝtofo** — *tecido;* **stebi** — *pespontar;* **tipo** — *padrão;* **fasono** — *feitio;* **poŝo** — *bolso;* **alfari** — *adaptar, acomodar;* **jako** — *paletó;* **ĵaketo** — *casaco (de mulher), fraque;* **lano** — *lã;* **katuno** — *tecido de algodão;* **hela** — *claro (tecido);* **pelto** — *peliça;* **ĵako** — *sobrecasaca*

* O verbo **"sidi bone"** (ficar bem, cair bem, assentar bem, etc., tecido, roupa) é **idiotismo** em esperanto, pois, não deixa de ser a aplicação figurada do verbo **assentar,** o qual tem o mesmo uso em várias línguas, como a inglesa, francesa, portuguesa, etc.

6. ĈEF. Prefixo que indica posição EMINENTE, CAPITAL, PRINCIPAL como: **ĈEFKOMANDO DE LA TERARMEO** (Estado-Maior do Exército), **ĈEFA KVARTIRO** (Quartel-General "QG").

ĉefredaktoro — *redator-chefe*
ĉefartikolo — *editorial*
ĉefĝeneralo — *general em chefe*
ĉefministro — *primeiro ministro*
ĉefkuiristo — *mestre-cuca*

ĉefplaco — *praça principal*
ĉefverko — *obra-prima*
ĉeftrabo — *viga-mestra*
ĉefurbo — *capital*
ĉeftemo — *tema em pauta*

ĉeflitero — *letra maiúscula*
ĉefaltaro — *altar-mor*
ĉefrolulo — *ator principal (tea.)*
ĉefjuĝejo — *corte suprema*
ĉefagento — *agente-geral*

ĉefafero — *o essencial*
ĉefpruvo — *corpo delito*
ĉeflibro — *livro-razão*
ĉefrolo — *papel principal (tea.)*
ĉefduko — *arquiduque*

Continua na página 273

76. Ĉe La Apoteko — *Na Farmácia*

1. Mia fingro ĵus estis premegita en la veturila pordeto, mi dezirus jodon por bani ĝin — *Meu dedo foi esmagado nesse instante na porta do veículo, gostaria de passar iodo nele*
2. Mi multe suferas pri kapdoloroj – duonsvenoj – tio ne similas ordinaran kapdoloron — *Sofro muito de dores de cabeça — perturbações — isso não me parece uma enxaqueca comum*
3. Falante, mi vundis al mi la genuon, kion vi povas konsili al mi por meti sur ĝin? — *Caindo, feri-me o joelho, o que você me aconselha pôr nele?*
4. Mia piedo glitis sur la trotuaro kaj falante, mi elartikigis al mi la piedon — *O meu pé escorregou na calçada e caindo tive uma torcedura*
5. Ĉu vi havas ŝmiraĵon, per kiu mi povus frotadi min por iom kvietigi la doloron? — *Você tem unguento que eu pudesse fazer fricções para aliviar um pouco a dor?*

6. Mi suferas pri la fingro. Kiu de kelkaj tagoj tre doloras min, bonvolu ekzameni ĝin — *Sinto uma dor no dedo, que de alguns dias dói-me muito, tenha a bondade de examiná-lo*
7. Ĉu vi pensas, ke mi devas iri al kuracisto por enfendigi ĝin? — *Você acha que devo ir ao médico para fazer uma incisão?*
8. Prenu trifoje ĉiutage plenkuleron de ĉi tiu medikamento — *Tome três vezes por dia uma colherada deste medicamento*
9. Ĝi estas tro granda, ĝi estas dika pakaĵo por kunporti — *É muito grande, é um "monumento" para se carregar*
10. Mi havas spliton, t.e., peceton de dorno, kiu penetris en mian fingron, mi ne povas eltiri ĝin, vi estus tre afabla provi, se vi povus tion fari — *Tenho uma farpa, i.é, um pedacinho de espinho que entrou no meu dedo e não posso retirá-lo, você seria muito gentil de ver se lhe é possível fazer isso*

11. Mi rapide venis por scii, kion li preskribis al vi — *Vim correndo saber o que ele lhe receitou*
12. Mi sendube bezonas medikamenton – laksigan manaon — *Sem dúvida preciso de medicamento – purgante de maná*
13. Penu trovi ion, kiu ne estos tro malbongusta — *Trate de conseguir algo que não seja ruim de tomar*
14. Mi ekdezirus scii, kion li preskribis al vi — *Tinha vontade de saber o que ele lhe receitou*
15. Mi ankaŭ volas lavendon kaj kolojan akvon — *Quero também água de lavanda e de colônia*

16. Mi tre dankas, pli lerta oni ne povas esti — *Muito obrigado, mais hábil que você não pode ser*
17. Mi deziras aĉeti kuracilon kontraŭ febro — *Desejo comprar remédio para febre*
18. Ĉu vi kredas, ke mi perdos la ungon? — *Você acha que vou perder a unha?*
19. Ĉu vi havas bonan stokon da parfumo? — *Você tem um bom sortimento de perfumes?*
20. Ĉiuhore dek gutojn en glaso da akvo — *Dez gotas de hora em hora num copo de água*

21. Mi jam metis malgrandan kataplasmon — *Já pus uma pequena cataplasma*
22. Mi bezonas flakonon da kolonja akvo — *Preciso de um vidro de água-de-colônia*
23. Mi havos ĉion, kion vi eble deziros — *Tenho tudo que você possa desejar*
24. Se vi pensas, ke tio estas necese... — *Se você acha que isso é necessário...*
25. La kinino ĉiam ĝenas mian stomakon — *O quinino sempre me desarranja o estômago*

26. La parfumodoro ne estas tiel forta — *O perfume (cheiro) não é muito forte*
27. Mi bezonas kapilaran fortigilon — *Preciso de tônico capilar*
28. Pluvis, tial mi malvarmumis — *Choveu, por isso resfriei-me*
29. Mi volas aĉeti ungobroseton — *Quero comprar escova de unhas*
30. Ĉu vi havas klisterilojn — *Você tem irrigador?*

31. Tiu ĉi estas superkvalita — *Este é de superior qualidade*
32. Mi volas aĉeti razklingon — *Quero comprar lâmina gilete*
33. Mi bezonas barbokremon — *Preciso de creme de barbear*
34. Tiu ĉi estas tre kara — *Esse é muito caro*
35. Mi bezonas vizaĝkremon — *Quero creme facial*

36. Ni havas esencoleojn — *Temos essência de óleo*
37. Dankon, ĝis revido! — *Obrigado, até logo!*
38. Mi estas nevundita — *Saí ileso*
39. Donu al mi sapeton — *Dê-me um sabonete*
40. Kiom ĝi kostas? — *Quanto custa?*

kaŭĉukaj gantoj — *luvas de borracha;* **preni kuracilon —** *tomar remédio;* **kamfora pomado —** *pomada canforada;* **ellasi sangon —** *sair sangue;* **merkurokromo —** *mercúrio cromo;* **supozitorio —** *supositório;* **medikamento —** *medicamento;* **ungobroseto —** *escova de unhas;* **malmultkosta —** *barato;* **multekosta —** *muito caro;* **gutkalkulilo —** *conta-gotas;* **malinfektilo —** *desinfetante;* **antibiotiko —** *antibiótico;* **razklingo —** *lâmina de barbear;* **laksigilo —** *purgante;* **penicilino —** *penicilina;* **preventivo —** *preventivo;* **medicinaĵo —** *medicamento;* **enfendigi —** *fazer uma incisão;* **dormigilo —** *sonífero;* **linimento** — *linimento;* **tablojdoj** — *tabletes;* **vomigilo** — *vomitório;* **ruĝigilo** — *rouge;* **aspirino** — *aspirina;* **inhalaĵo** — *inalação;* **ŝmiraĵo** — *unguento;* **kotono** — *algodão;* **premegi** — *esmagar, pisar;* **toksiĝi** — *entoxicar-se;* **mentolo** — *mentol;* **bandaĝo** — *adesivo;* **morfino** — *morfina;* **pulvoro** — *pó;* **bandaĝi** — *vendar, pensar;* **narkotaĵo** — *narcótico;* **kompreso** — *compressa;* **sedativo** — *sedativo;* **insulino** — *insulina;* **mallakso** — *prisão de ventre;* **plastaĵo** — *plástico;* **parfumo** — *cheiro, perfume;* **bandaĝo** — *bandagem, atadura;* **provizo** — *sortimento;* **lozanĝo** — *comprimido;* **splito** — *lasca, fragmento;* **arniko** — *arnica;* **vomiga** — *vômico;* **tizano** — *xaropada;* **vundi** — *ferir*

Kontraŭtusa lozanĝo, comprimido contra tosse; **haltigi la sangon**, estancar o sangue; **preventivo**, preventivo (contra doenças venéreas, gravidez); **odori**, cheirar; **odoro**, cheiro, odor; **tokso**, tóxico; **lakso**, diarreia; **gazo**, gaze; **vomi**, vomitar; **vundito**, ferido; **vato**, algodão (em rama); **katuno**, tecido de algodão.

7. ĈI. (PARTÍCULA **APROXIMATIVA**). Esta partícula tem sido usada como prefixo (forma abreviada de **ĈI TIU** (este, esta) em algumas formas ADVERBIAIS de TEMPO, como: **ĈI-MATENE = HODIAŬ MATENE** (hoje pela manhã, esta manhã). Não é ACONSELHÁVEL o seu uso junto a SUBSTANTIVOS, como **ĈI-LIBRO (ĈI TIU LIBRO)**, este livro. **LA ĈISUBA SUBSKRIBINTO** (o abaixo-assinado).

ĉi-semajne — esta semana
ĉi-vespere — esta tarde
ĉi-monate — este mês
ĉi-flanke — deste lado

ĉi-okaze — no caso presente
ĉi-nokte — esta noite
ĉi-poste — aqui atrás
ĉi-tiea — deste lugar
ĉi-foje — desta vez

ĉi-entene — incluso, aqui junto
ĉi-aldone — em anexo, junto
ĉi-landa — desta terra
ĉi-supre — aqui em cima

ĉi-kune — incluso, junto
ĉi-sube — infra, abaixo
ĉi-mete — dentro, em anexo
ĉi-jare — este ano
ĉi-ene — aqui dentro

Continua na página 276

1. Tiu ĉi munto estas tro peza, mi dezirus kelkajn el tre maldika ŝtalo — *Esta montagem é muito pesada, desejava algumas de um aço muito fino*
2. Tiu sistemo ne estas oportuna, ĝi ne restas fiksita sur la nazo — *Esse método é incômodo, não permanece fixo no nariz*
3. Mi ne scias, ĉu vi klasifikas kiel ni la numerojn de la vitroj — *Não sei se você tem o mesmo modo de classificar os vidros*
4. Mi plene konfidas al vi, kaj mi estas tute rekuraĝigita — *Tenho plena confiança em você, e estou completamente sossegado*
5. Donu al mi kelkajn por provi antaŭ ol alfiksi ilin — *Dê-me alguns para experimentar antes de fixá-los*
6. Mi deziras lornetujon kaj rimenon por pendigi ĝin — *Desejo um estojo de luneta e uma correia para pendurá-lo*
7. Mi rompis mian okulvitrojn, mi deziras anstataŭi ilin — *Quebrei os óculos, desejo substituí-los*
8. Mi havis la numeron... mi estas (miopa) malmiopa — *Eu tinha o número... sou (míope) presbita*
9. Jen belaj mikroskopoj, kiom vi vendas ilin? — *Olhe que bonitos microscópios, por quanto você os vende?*
10. Ekzemple... Kio estas tio? Kiom ĝi kostas? — *Por exemplo... O que é isso? Quanto custa?*
11. Tio estas nova, moderna fotografilo — *Isso é uma nova e moderna máquina fotográfica*
12. Ĝi kostas ducent dolarojn — *Custa duzentos dólares*
13. Montru al mi dulornetojn por la teatro — *Mostre-me binóculos de teatro*
14. Montru al mi binoklojn por la kamparo — *Mostre-me binóculos de campo*
15. Mi deziras aĉeti kelkajn el arĝento — *Desejo comprar alguns de prata*
16. Mi deziras kelkajn okulvitrojn el testuda ŝelo — *Quero alguns óculos de tartaruga*
17. Lasu min vidi kelkajn el oro — *Deixe-me ver alguns de ouro*
18. Ĉu vi vendas aliajn objektojn? — *Você tem outros objetos?*
19. Mi deziras bluajn okulvitrojn — *Desejo óculos azuis*
20. Ĉu vi fabrikas precizecajn ilojn? — *Você fabrica instrumentos de precisão?*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

pliampleksigi — *ampliar;* **incida angulo** — *ângulo de incidência;* **turpa fotografaĵo** — *fotografia imoral;* **reflektiga ebeno** — *plano reflexivo;* **konverĝia lenso** — *lente convergente;* **dukonveksa lenso** — *lente biconvexa;* **precizecaj iloj** — *instrumentos de precisão;* **dekliva ebeno** — *plano inclinado;* **fokusa dikeco** — *profundidade focal;* **tuta reflekto** — *reflexo total;* **difuza cirklo** — *círculo de difusão;* **diverĝa fasko** — *feixe divergente;* **randaj radioj** — raios marginais; **teleobjektivo** — *teleobjetiva;* **fokusa volumeno** — *volume focal;* **reflekta angulo** — *ângulo de reflexão;* **diverĝiga lenso** — *lente divergente;* **simetriaj ebenoj** — *planos simétricos;* **dukonkava lenso** — *lente bicôncava;* **devia angulo** — *ângulo de desvio;* **reala punkto** — *ponto real;* **fokusa ebeno** — *plano focal;* **kampa angulo** — *ângulo de campo;* **kemia fokuso** — *foco químico;* **kovrita surfaco** — *superfície coberta;* **obskura ĉambro** — *câmara escura;* **rekte antaŭ vi** — *à sua frente;* **rifrakta radio** — *raio de refração;* **reflekta radio** — *raio de reflexão;* **mezurrubando** — *fita métrica;* **alproksimiĝi** — *aproximar-se;* **incida radio** — *raio de incidência;* **astigmateco** — *astigmatismo;* **fotografilo** — *máquina fotográfica;* **reflekta ebeno** — *plano de reflexão;* **konveksa lenso** — *lente convexa;* **konverĝa fasko** — *feixe convergente;* **centraj radioj** — *raios centrais;* **utila malfermo** — *abertura útil;* **fotografaĵo** — *fotografia;* **fotogravuro** — *fotogravura;* **kurbe linio** — linha curva; **ĉefa fokuso** — *foco principal;* **disiga povo** — *poder de dispersão;* **akromata lenso** — *lente acromática;* **kineta energio** — *energia cinética;* **nuklea energio** —*energia nuclear;* **suna energio** — *energia solar;* **mikroskopo** — *microscópio;* **amplifikilo** — *amplificador;* **portretisto** — *retratista;* **lima angulo** — *ângulo limite;* **kartoĉfilmo** — *rolo de filmes;* **mikrofilmi** — *microfilmar;* **mikrofilmo** — *microfilme;* **luma fonto** — *fonte de luz;* **malebenaĵo** — *acidente (de terreno);* **travidebla** — *transparente;* **fotografio** — *fotografia (arte);* **luma radio** — *raio de luz;* **rifraktigi** — *fazer refratar;* **ultraviola** — *ultravioleta;* **senpolvigi** — *tirar o pó (terreno);* **travidebla** — *transparente;* **enfokusigi** — *focalizar;* **reflektilo** — *refletor;* **reflektigi** — *refletir;* **dulorneto** — *binóculos;* **mikrofono** — *microfone;* **okulglobo** — *globo ocular ;* **teleskopo** — *telescópio;* **klasifiki** — *classificar;* **reĝustigi** — *retificar;* **kunfokusoj** — *focos conjugados;*

sinkronigi — *sincronizar;* **filmoteko —** *filmoteca;* **infraruĝa —** *infravermelho;* **ĉefa akso —** *eixo principal;* **amplifiki —** *amplificar;* **ŝraŭbingo —** *porca (de parafuso);* **diafragmo —** *diafragma;* **optikisto —** *ótico;* **objektivo —** *objetiva;* **kamuflado —** *camuflagem;* **reportero —** *repórter*; **kamuflaĵo —** *camuflagem;* **fotometro —** *fotômetro;* **unuokula —** *cego de um olho;* **malmunti —** *desmontar;* **portreto —** *retrato*; **fragmento —** *fragmento;* **nenormala —** *anormal;* **okulisto —** *oculista*; **malmiopa —** *présbita;* **rifrakto —** *refração;* **portreti —** *retratar;* **spektro —** *espectro;* **difuzigi —** *difundir;* **senkurba —** *direito;* **tangento —** *tangente;* **reflekto —** *reflexão;* **reflekti —** *refletir;* **trafpovo —** *alcance;* **konverĝi —** *convergir;* **filtrilo —** *filtro;* **aberacio —** *aberração;* **distordo —** *distorsão;* **kaŭstika —** *cáustico;* **celofano —** *celofane;* **plastiko —** *plástico*; **lantmova —** *lento;* **telefoto —** *telefoto;* **ŝnureto —** *barbante;* **sonfilmo —** *filme sonoro;* **proksima —** *próximo;* **distanco —** *distância;* **binoklo —** *binóculo;* **miopeco —** *miopia;* **miopulo —** *míope;* **fiksilo —** *fixador;* **ebenigi —** *nivelar;* **diafana —** *transparente;* **deklivo —** *declive;* **ombrumi —** *sombrear;* **pozicio —** *posição;* **pozisto —** *modelo (pessoa);* **kurbiĝi —** *curvar;* **fotisto —** *fotógrafo;* **polvero —** *cisco;* **filmado —** *filmagem;* **menisko —** *menisco;* **diverĝi —** *divergir;* **oblikva —** *oblíquo;* **korekto —** *correção;* **mallumo —** *escuridão;* **kamufli —** *camuflar;* **skatolo —** *caixa;* **propagi —** *propagar;* **disocii —** *dissociar;* **normala —** *normal;* **rimeno —** *correia, tira;* **figuri —** *figurar;* **figuro —** *figura, vulto;* **incido —** *incidência;* **incida —** *incidente;* **incidi —** *incidir;* **difuzi —** *difundir-se;* **difuza —** *difuso;* **fokusa —** *focal;* **fokuso —** *foco;* **optiko —** *ótica;* **kamero —** *câmera;* **riveli —** *revelar;* **ekrano —** *tela, anteparo;* **fotilo —** *máquina fotográfica;* **poluso —** *polo*; **prisma —** *prismático;* **disigi —** *dispersar;* **nilono —** *náilon;* **koloro —** *cor*; **poluri —** *polir;* **prismo —** *prisma;* **lumeco —** *claridade;* **angulo —** *ângulo;* **kodaki —** *bater instantâneo;* **limigi —** *limitar, demarcar;* **munti —** *montar;* **munto —** *montagem;* **lupeo —** *lupo;* **lorno —** *luneta, óculos (de alcance);* **ekfoto —** *instantâneo, "close-up";* **bildo —** *gravura, estampa;* **lenso —** *lente, vidro (de óculos);* **fiksi —** *fixar;* **eliri —** *sair;* **ebena —** *liso, plano (superfície);* **bilde —** *em efígie;* **devii —** *desviar (-se);* **ombro —** *sombra;* **tanĝi —** *tocar, atingir;* **foto —** *fotografia;* **suno —** *sol;* **pozo —** *pose, atitude;* **pozi —** *posar;* **filmo —** *filme;* **stelo —** *estrela;* **plako —** *chapa;* **paŭzo —** *pausa;* **lanta —** *lento;* **luma —** *luminoso;* **nubo —** *nuvem;* **foti —** *fotografar;* **limi —** *limitar, confinar;* **ujo —** *estojo;* **lumi —** *alumiar;* **neĝo —** *neve;* **disa —** *disperso;* **limo —** *limite;* **ejo —** *local, ambiente;* **kurba —** *curvo, sinuoso;* **foldo —** *ranhura*; **vitro —** *vidro;* **polvo —** *pó, poeira;* **filmi —** *filmar*

Paŭsi, reproduzir desenho, etc., sobre material transparente: **paŭzi**, fazer uma pausa; **reala bildo**, imagem real; **kurbeca centro,** centro de curvatura; **lantmova filmo,** câmara lenta; **luma fasko,** feixe de luz; **portebla fotoaparato,** máquina fotográfica portátil; **konservaj okulvitroj,** óculos de conservar a vista — **Eben-konveksa lenso** (lente plana-convexa); **reflektiga surfaco** (superfície reflexiva); **eben-konkava lenso** (lente plana-convexa); **simetria objektivo** (objetiva simétrica); **simetriaj punktoj** (pontos simétricos); **optika centro** (centro ótico).

FOTOGRAFILO = FOTOAPARATO = KAMERO = FOTILO

EKFOTO = MOMENTA FOTOGRAFAĴO

FOTI = FOTOGRAFI = KODAKI / FOTO = FOTOGRAFAĴO

8. ĈIRKAŬ. Esta preposição é regularmente usada como prefixo com o sentido de: EM TORNO DE, EM VOLTA DE, AO REDOR DE, como: **ĈIRKAŬPOLA** (circumpolar), **ĈIRKAŬDIRO** (perífrase).

ĉirkaŭveturo — circunavegação
ĉirkaŭskribi — circunscrever
ĉirkaŭbrako — abraço
ĉirkaupreni — abraçar
ĉirkaŭfrazi — parafrasear
ĉirkaŭmano — bracelete
ĉirkaŭkolo — colar
ĉirkaŭurbo — arrabalde
ĉirkaŭloka — circunstante
ĉirkaŭmovi — circunvagar

Continua na página 283

78. ĈIUTAGAJ FRAZOJ — *FRASES DE USO DIÁRIO*

1. Fininte sian laboron, li iris hejmen — *Terminando o seu trabalho, ele foi para casa*
2. Ŝi estas perfidulino kiel serpento — *Ela é pérfida como uma serpente*
3. Mensoganto bezonas duoblan memoron — *Mentiroso precisa de boa memória*
4. Vere, pli aminda oni ne povas esti — *Deveras, não poderia ser melhor*
5. Mi venis de Rio kaj iras al Londono — *Cheguei do Rio e vou a Londres*

6. Oni ne ricevas la perditan tempon — *Não se recupera o tempo perdido*
7. Mi multe bedaŭris, ke mi forestis — *Senti muito que eu estivesse ausente*
8. Mi renkontis lin irante al la urbo — *Encontrei-o ao ir (eu) para cidade*
9. Mi diris tion, timante ke li venos — *Disse-lhe isso com receio de que ele viesse*
10. Eble mi iros, eble mi restos tie ĉi — *Talvez irei, talvez ficarei aqui*

11. Tre afabla vi estas, kaj mi dankas — *Muito gentil você é, e eu agradeço*
12. Tiu ĉi informo bezonas konfirmon — *Esta notícia precisa de confirmação*
13. Li restis ĉe mi dum tri semajnoj — *Ele ficou comigo durante três semanas*
14. Mi tion nur scias laŭ la onidiro — *Sei disso só por ouvir dizer*
15. Horon post horo mi atendis por ŝi — *Eu a esperei horas após horas*

16. Via salono estas malriĉe meblita — *O seu salão está mal mobilado*
17. Ni povus kune pasigi la vesperon — *Poderíamos passar a tarde juntos*
18. Mi vere ne scias, kiel danki vin — *Na verdade, não sei como agradecer-lhe*
19. Atendu min je la sesa ptm[92] — *Espere-me às seis da tarde*
20. Mi loĝas en la strato... numero — *Moro na rua... número...*

21. Tio ĉi ŝajnas al mi iom stranga —*Isso me parece um pouco estranho*
22. Tiu informo ne estis konfirmita —*Essa notícia não foi confirmada*
23. Ŝi estas malamema kiel leopardo — *Ela é odienta como leopardo*

24. La monto estas mil futojn alta — *A montanha tem mil pés de altura*
25. Kvinoble sep estas tridek kvin — *Cinco vezes sete são trinta e cinco*

26. La infano elblovis la kandelon — *A criança apagou a vela*
27. Tiu ĉi novaĵo estas ne fidinda — *Esta notícia é ruim*
28. Mi ne speciale rimarkigas tion — *Eu não ponho isso em evidência*
29. Inter amikoj tio estas ridinda — *Entre amigos isso seria ridículo*
30. Ĉar ĉio estas en ordo, foriru! — *Como tudo está em ordem, vá embora!*

31. Mi insistis ĉe li, ke li restu — *Insisti com ele para que ficasse*
32. Mi ricevis malagrablan sciigon — *Recebi um aviso desagradável*
33. Estas konsilinde eviti erarojn — *É aconselhável evitar erros*
34. La informoj estas tre malbonaj — *As notícias são muito más*
35. Ni povos ĝui intiman babiladon — *Podemos ter um bate-papo íntimo*

36. Bedaŭrinde mi devas malakcepti — *Infelizmente devo recusar*
37. Li estas kvardekkelkjara homo — *Ele tem uns quarenta anos*
38. Mi povus fari tion morgaŭ, se... — *Poderia fazer isso amanhã, se...*
39. Hodiaŭ estas la unua de marto — *Hoje é primeiro de março*
40. Mi parolas pri interesa afero — *Falo sobre um assunto interessante*

41. Mi venos kun ŝi morgaŭ matene — *Virei com ela amanhã de manhã*
42. Tiu estis nia unua renkonto — *Esse foi o nosso primeiro encontro*
43. Li ne havas ĝroŝon en la poŝo — *Ele não tem eira nem beira*
44. Ŝi estas maliculino kiel kato — *Ela é maliciosa como gato*
45. Jen, vidu, vi mem konfesas tion — *Ora, veja, você mesmo confessa isso*

46. Ŝi estas venĝema kiel pantero — *Ela é vingativa como pantera*
47. Vi estas preskaŭ dek ses jara — *Você tem quase dezesseis anos*

---

[92] ***Posttagmeze***

48. Oni ĵus diris al mi la malon — *Neste momento disseram-me o contrário*
49. Pardonu amiko, ke mi malfruas — *Perdão amigo, estou atrasado*
50. Mi intencas iri rekte hejmen — *Pretendo ir diretamente para casa*

51. Ŝi estas vantulino kiel pavo — *Ela é vaidosa como pavão*
52. Li estas mia plej bona amiko — *Ele é o meu melhor amigo*
53. Ĉiuj ĉeestas, neniu forestas — *Todos presentes, ninguém ausente*
54. Tio tre maltrankviligis min — *Isso inquietou-me muito*
55. Ni ne konas iun kiu povus... — *Não conheço ninguém que pudesse...*

56. Tiu ĉi novaĵo estas fidinda — *Esta notícia é fidedigna*
57. Nun, mi ne plu forlasas vin — *Agora, não vou mais deixá-lo*
58. Ĉu vi estas surda aŭ muta? — *Você é surda ou muda?*
59. Mi ne estas surda nek muta — *Não sou surda nem muda*
60. En tiu sama momento kiam — *No momento em que...*

61. Ŝi estas mia ĉefa asistanto — *Ela é meu braço direito*
62. Oni jam ne parolas pri tio — *Já não se fala nisso*
63. Mi dankas pro via afableco — *Agradeço pela sua afabilidade*
64. Pli bone malfrue ol neniam — *Melhor tarde do que nunca*
65. Prefere iom (mal)frue — *É preferível um pouco mais (cedo) tarde*

66. Sepoble du estas dek-kvar — *Sete vezes dois são quatorze*
67. Estis ĉirkaŭ la deka horo — *Era por volta das dez horas*
68. Mi estas iomete kortuŝita — *Estou um pouco comovido*
69. Estas multe antaŭ la horo — *Está longe da hora*
70. Dum tiuj kelke da monatoj — *Durante esses poucos meses*

71. Tio estas tre stranga (fig.) — *É muito forte (fig.)*
72. Sesoble tri estas dek-ok — *Seis vezes três são dezoito*
73. Mi ne ŝatas oldan virinon — *Não gosto de mulher velha*

74. Dek plus dek estas dudek — *Dez mais dez são vinte*
75. Ne hastu fari vian taskon — *Não se apresse em fazer seu trabalho*

76. Unu minus unu estas nulo — *Um menos um é zero*
77. Dekoble tri estas tridek — *Dez vezes três são trinta*
78. Ne estas probable, ke... — *Não é provável que...*
79. Ili loĝas ekster la urbo — *Eles moram fora da cidade*
80. Li pasis preter mia domo — *Ele passou ao lado de minha casa*

81. Ŝi estas kisenda fraulino — *Ela é uma garota que deve ser beijada*
82. Mi preĝas dum la diservo — *Rezo durante o culto*
83. Jen seĝo; sidiĝu, mi petas! — *Eis uma cadeira; sente-se, por favor!*
84. Dudek per dek estas du — *Vinte dividido dor dez são dois*
85. Mi ĝojas konatiĝi kun vi — *Alegro-me por travar relações com você*

86. Kvin minus du estas tri — *Cinco menos dois são três*
87. Dek-ses per ok estas du — *Dezesseis dividido por oito são dois*
88. Ses estas duoblo de tri — *Seis é o dobro de três*
89. Tio estas nur elpensaĵo — *Isso é pura invenção*
90. Mi sincere gratulas vin — *Os meus sinceros agradecimentos*

91. Ŝi ja estas tre malsana — *De fato ela está muito enferma*
92. Ĉu ne estus pli bone... ? — *Não seria melhor..?*
93. Vi volis plaĉe ridegigi [93] — *Você quis desopilar o fígado*
94. Kvar plus du estas ses — *Quatro mais dois são seis*
95. Kvin per unu estas kvin — *Cinco dividido por um são cinco*

96. Nenia malhelpo pri tio — *Não há nenhum embaraço*
97. Mi prenos tion sur min — *Tomarei a meu cargo*
98. Estas malbonaj novaĵoj — *Há más notícias*
99. Mi nur pasas vojaĝante — *Estou apenas de passagem*
100. De pli ol dudek jaroj — *Há mais de vinte anos*

[93] *Familiar*

101. Ni iros renkonte al ili — *Iremos ao encontro deles*
102. Ili faras interkisadon — *Eles fazem troca de beijos*
103. Du plus unu estas tri — *Dois mais um são três*
104. Unu plus unu estas du — *Um mais um são dois*
105. Unu per unu estas unu — *Um dividido por um é igual a um*

106. Mi estas scivola, ĉu... — *Estou curioso, se...*
107. Mi loĝas ĉe mia onklo — *Moro em casa de meu tio*
108. Mi neniel ĝin eksciis — *Não soube de nada absolutamente*
109. Mi atendos vin ĉe mia... — *Esperarei por você em casa de meu...*
110. Alia afero estus se... — *Outra coisa seria se...*

111. Tiu cifero estas oko — *Essa figura é um oito*
112. Ne klakadu la pordon — *Não bata a porta*
113. Ne min persone, sed... — *Não a mim pessoalmente, mas...*
114. La afero estas pri... — *Trata-se de...*
115. Okazo faras ŝteliston — *A ocasião faz o ladrão*

Kiu salutas per bastono, iun oni resalutas per bastonego
Prov. húngaro

ĈAPITRO XV — CAPÍTULO XV

Oni jetas ŝtonojn nur al arbo, kiu portas fruktojn
Prov. árabe

Kiu frapas vin, tiu amas vin
Idem

Kiu ridas, eltiras najlon el sia ĉerko
Prov. italiano

Unu malnova amiko estas pli bona ol du novaj
Prov. russo

Kiu senkulpigas sin, kulpigas sin
Prov. francês

1. Ĉu vi povas doni al mi traton pagotan ĉe vido sur vian korespondanton en tiu ĉi urbo? — *Você pode fazer-me um saque à vista sobre o seu correspondente nesta cidade?*

2. Mi volas diri, ke vi povos enkasigi la monon rekte ĉe nia pagejo aŭ sendigi ĝin poŝte — *Quero dizer que você poderá recolher o dinheiro diretamente à nossa pagadoria ou enviá-lo pelo correio*

3. Jen estas, sinjoro, letero de sinjoro X... , via korespondanto, bonvolu tralegi ĝin — *Olhe aqui senhor, uma carta do senhor X... , seu correspondente, queira tomar conhecimento dela*

4. Vi devas havi tarifon montranta la prezojn por enkasigoj ĉe la diversaj lokoj — *Você deve ter uma tarifa indicando os preços das arrecadações para as diversas praças*

5. Bonvolu sidiĝi momenton, mi tuj revizos ilin. Tre bone, sinjoro, ĉio en ordo — *Queira sentar-se um momento, vou revisá-los logo. Muito bem, senhor, tudo em ordem*

6. Mi povas kontraŭ tiu monsumo, doni al vi ĉekojn pagotajn ĉe... en dolaroj — *Posso dar-lhe em troca dessa importância cheques pagáveis em... dólares*

7. Traktu kun mi kiel kun kliento ĉar niaj interrilatoj povos fariĝi gravaj — *Trate-me como cliente porque as nossas relações poderão se tornar importantes*

8. Se vi preferas doni al mi anglan moneron, tio tute estas indiferenta — *É-me indiferente se você prefere dar-me moeda inglesa*

9. Bonvolu doni al mi informojn pri sinjoro... negocisto en tiu ĉi urbo — *Queira dar-me informações sobre o senhor... negociante nesta cidade*

10. Mi konsentas pri viaj kondiĉoj. Ĉu mi devas pagi konstante? — *Estou de acordo com as suas condições. Devo pagar constantemente?*

11. Mi deziras ŝanĝi tiujn bankbiletojn kontraŭ germana mono — *Quero trocar essas cédulas por dinheiro alemão*

12. Ĉu vi povas ŝanĝi al mi ĉi tiun bileton de cent markoj? — *Você pode trocar para mim esta cédula de cem marcos?*

13. Por kiom da mono vi ŝanĝas la anglan sterlingan funton? — *Por quanto você troca a libra esterlina?*

14. Kia estas la plej uzata monero en Sovetunio? — *Por favor, qual é a moeda mais corrente na União Soviética?*

15. Ni debetos vian konton kaj deprenos poste la sumon — *Debitaremos em sua conta e descontaremos depois da soma*

16. Mi povas proponi al vi honestan kaj ageman agenton — *Posso indicar-lhe um corretor honesto e ativo*

17. Mi preferas kunpreni iom da ĝi antaŭ forveturi — *Prefiro levar um pouco dele antes de partir*

18. Donu al mi la plej uzatan moneron de tiu ĉi lando — *Dê-me moeda mais corrente do país*

19. Ĉu estas necese, ke mi ĝiru al vi tiun ĉekon? — *É preciso que eu lhe endosse o cheque?*

20. Ĉu vi havas specialajn formularojn por tio? — *Você tem formulários especiais para isso?*

21. Ĝis kioma horo via oficejo estas malfermita? — *Até que hora o seu escritório está aberto?*

22. Ĝis la unua posttagmeze — *Até a uma depois do meio-dia*

23. Ĉu vi povas tuj diskonti la kambion al mi? — *Você pode me descontar logo uma letra de câmbio?*

24. Mi estas rekomendita al vi de sinjoro... — *Sou recomendado a você pelo senhor...*

25. Donu al mi almenaŭ la duonon de tiu mono — *Dê-me pelo menos a metade desse dinheiro*

26. Permesu al mi ankoraŭ kelkajn demandojn — *Permita-me ainda algumas perguntas*

27. Unu dolaro plie aŭ malplie ne signifas — *Não importa um dólar a mais ou a menos*

28. Mi deziras sendi sumon da... al Berlino — *Desejaria enviar uma soma de... para Berlim*

29. Je kia procento estas nun la diskonto? — *Qual é a taxa de desconto no momento?*

30. Kioma estas la nuna valoro de l' oro? — *Qual é o valor do ouro no momento?*

31. Kiu valuto? Kiun specoj de moneroj? — *Qual a cotação? Que tipos de moedas?*

32. Mi povas preni sur min tiun enpagon — *Posso me encarregar dessa cobrança*

33. Vi povas konfidi pri mia diskreteco — *Você pode contar com a minha discreção*

34. Kiom vi kalkulas pro la maklero? — *Quanto você avalia para a corretagem?*

35. Tre bone, tio estas tre konvena — *Muito bem, isso é muito conveniente*

36. Ĉu vi povas pagi tiun ĉi kambion? — *Você pode pagar esta letra de câmbio?*

37. Bonvolu vizi tiun ĉekon al mi — *Queira visar-me esse cheque*

38. Kiom da diskonto vi kalkulas? — *Quanto você avalia o desconto?*
39. Mi faras hodiaŭ bonan profiton — *Faço hoje um bom lucro*
40. Jen kambio tratita de sinjoro X... — *Eis aqui uma letra de câmbio sacada pelo senhor X...*
41. La marko havas kurzon de... — *O marco tem o câmbio de...*
42. Ĉu vi havas sufiĉe da mono? — *Você tem dinheiro suficiente?*
43. Mi revenos iom pli malfrue — *Voltarei um pouco mais tarde*
44. Mi faris la kaŭcian monon — *Fiz o depósito em dinheiro*
45. Donu al mi la kalkulon — *Dê-me a (nota) conta*
46. Subskribu la kvitancon — *Assine o recibo*
47. Mi ne havas moneretojn — *Não tenho dinheiro miúdo*
48. Duona sterlinga funto — *Meia libra esterlina*
49. Kiom estas la kurzo? — *Quanto está o câmbio?*
50. Tio ne estas necesa — *Isso não é necessário*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

enpoŝigi monon — *meter dinheiro no bolso;* **monero el nikelo —** *moeda de níquel;* **sterlinga funto —** *libra esterlina;* **malsama monero —** *moeda diferente;* **monero el aluminio —** *moeda de alumínio;* **elpoŝigi monon —** *tirar dinheiro do bolso;* **monero el kupro —** *moeda de cobre;* **en la kvanto de —** *na soma de;* **pagota ĉe vido —** *pagável à vista;* **monero el arĝento —** *moeda de prata;* **monero el oro —** *moeda de ouro;* **bankoficisto —** *bancário;* **kaŭcia mono —** *depósito em dinheiro;* **ŝanĝi monon —** *trocar dinheiro;* **kurzaltiĝo —** *alta do câmbio;* **kurza bulteno —** *boletim da bolsa;* **kambia kurzo —** *cotação cambial;* **banktenanto —** *banqueiro (fin.);* **duona krono —** *meia coroa;* **taga kurzo —** *câmbio do dia;* **bankbileto —** *cédula, nota;* **egalvaloro —** *de valor igual;* **tratita de —** *sacado por;* **moneretoj —** *miúdo (dinheiro);* **kurzofalo —** *queda de câmbio;* **elkalkuli —** *deduzir, descontar;* **ŝparkesto —** *caixa econômica;* **prunti al —** *emprestar a;* **prunti de —** *tomar emprestado;* **de monbileto —** *papel-moeda;* **bankestro —** *banqueiro;* **procento —** *taxa, juro;* **diskonti —** *descontar (com.);* **monerunuo —** *unidade monetária;* **interezo —** *interesse, juros;* **enkasigo —** *recolhimento (fin.);* **enkasigi —** *recolher (fin.);* **senkurza —** *sem cotação (câmbio);* **bankisto —** *banqueiro (fin.);* **bankiero —** *banqueiro (fin.);* **subaĉeti —** *subornar;* **tratanto —** *sacador (fin.);* **kaŭciulo —** *fiador;* **monŝanĝo —** *troco;* **monereto —** *troco;* **elaĉeti —** *remir, resgatar;* **kunpreni —** *levar;* **rimeso —** *nota promissória;* **kruzero —** *cruzeiro (fin.);* **akcepto —** *recebimento;* **kuprero —** *moeda de cobre;* **ĉe vido —** *à vista (com.);* **centavo —** *centavo (Brasil, etc.);* **ĝiranto —** *endossante;* **punmono —** *multa;* **floreno —** *florim;* **ŝilingo —** *xelim;* **arĝento —** *prata;* **valuto —** *cotação (câmbio);* **eskudo —** *escudo (fin.);* **franko** — *franco (fin.);* **kambio** — *letra de câmbio;* **konto** — *conta (fin.);* **enpago** — *cobrança;* **aganto** — *agente;* **ĝirato** — *endossatário;* **agento** — *agente, corretor;* **kopeko** — *copeque;* **peseto** — *peseta;* **monero** — *moeda;* **dolaro** — *dólar;* **cendo** — *centavo (EE. UU.);* **marko** — *marco (fin.);* **krono** — *coroa (fin.);* **gineo** — *guinéu;* **rupio** — *rúpia;* **ĝiri** — *endossar;* **funto** — *libra (peso);* **kurzo** — *câmbio (cotação);* **trato** — *saque (fin.);* **trati** — *sacar (fin.);* **rublo** — *rublo;* **agema** — *ativo;* **ĝiro** — *endosso*

9. ĈIU. Usado como prefixo com o mesmo sentido de: CADA, TODOS, etc.

ĉiumomente — a cada momento
ĉiumaniere — de todos os modos
ĉiuvespere — todas as tardes
ĉiuflanke — de todos os lados
ĉiusabate — todos os sábados
ĉiusemajne — todas as semanas
ĉiuminute — a todo momento
ĉiunokte — todas as noites
ĉiupaŝe — a cada passo
ĉiujara — anual, de todos os anos

10. DE. Esta preposição é muito usada com radicais VERBAIS para indicar CAUSA ou PONTO DE PARTIDA, como: **DEĈEFURBA TRAKO** (rota ou tráfego para o interior), **DEVENI** (vir de), **DEVOJIĜI** (extraviar-se).

deveturi — descer (de veículo)
demamigi — desmamar
detranĉi — decepar
derajdi — apear (de cavalo)
deteni — reter, deter
desalti — saltar de
detumi — desviar
delasi — deixar cair
delogi — seduzir
deŝovi — afastar levemente

Continua na pág. 287

80. ĈE LA VOJAĜOFICEJO — *NA AGÊNCIA DE VIAGEM*

1. Ĉu estas necese mendi mian lokon por ricevi kajuton sur la ferdeko? — *É necessário reservar o meu lugar para ter um camarote no convés?*
2. Mi deziras enirpermeson por Brazilo. Jen mia pasporto, kiu valoras por Usono — *Desejo visto de entrada para o Brasil. Olhe aqui o meu passaporte, que tem validade para os Estados Unidos*
3. Kiom mi ŝuldas pro la enirpermeso kaj kiam mia pasporto estos preta? — *Quanto devo pelo visto de entrada e quando o meu passaporte ficará pronto?*
4. Vi ŝuldas nur dek mil kruzerojn. Atendu minuton, la konsulo devos tuj subskribi ĝin — *Você deve somente dez mil cruzeiros. Espere um minuto, o cônsul deverá assiná-lo já*
5. Kiom da pakaĵo rajtigas mian bileton por ke mi kunportu ĝin senpage? — *Quanta bagagem posso levar livre de pagamento com esta passagem?*

6. Estas dumotora aviadilo, kiu forflugos al Italujo je la naŭa matene — *Há um bimotor que parte às nove horas da manhã para a Itália*
7. Estas ĝuste tio, kio taŭgas al mi — *É justamente isso que me convém*
8. Ĉu vi deziras resti longan tempon en Brazilo aŭ nur kelkajn tagojn? — *Você deseja permanecer muito tempo no Brasil ou somente alguns dias?*
9. Mi restos du-tri semajnojn en Brazilo por ripozi — *Ficarei umas duas ou três semanas no Brasil para repousar*
10. Morgaŭ ni flugos al Usono por partopreni Esperantan Kongreson — *Amanhã partiremos para participar de um Congresso de Esperanto nos Estados Unidos*

11. Ĉu mi devas dungi barkiston, kiu kondukos min al la ŝipo? — *Devo alugar um barqueiro para conduzir-me a bordo?*
12. Ĉu mi povas akiri rezervitan sidlokon antaŭe el Parizo? — *Pode ser reservado um lugar com antecedência de Paris?*
13. Ĉiuj sidlokoj en la ĵipo (trajno, ŝipo) estas okupitaj — *Todos os lugares no jipe (trem, navio) acham-se ocupados*
14. Veturu per (aviadilo, buso, aŭtogiro, motorciklo) taksio — *Viaje de (avião, ônibus, helicóptero, motorcicleta) táxi*
15. Tiu ĉi bileto estis aĉetita de mi ĵus kiam vi alvenis — *Esta passagem foi comprada por mim justamente quando você chegou*
16. Vi ricevos la peronbileton por konduki iun al trajno — *Você receberá o ingresso para levar alguém ao trem*
17. Ĉu mi povas registrigi mian pakaĵon senpere al... ? — *Posso mandar registrar minha bagagem diretamente para... ?*
18. Mi iris al giĉeto, kaj aĉetis aviadilan bileton — *Fui ao guichê e comprei uma passagem de avião*
19. Ĉu vi povas reekspedi la pakaĵon al tiu ĉi adreso? — *Você pode reenviar a bagagem para esse endereço?*
20. Ĉu estas pli malalta prezo aĉeti irrevenbileton? — *Fica mais barato comprar passagem de ida e volta?*

21. Mi volas iom da pakaĵo hodiaŭ. La aliaj pakaĵoj mi lasos tie ĉi dum kelkaj tagoj — *Quero um pouco das bagagens hoje. As outras bagagens deixarei aqui durante alguns dias*
22. Ĉu vi registrigis viajn pakaĵojn en la dogano? — *Você mandou registrar suas bagagens na alfândega?*
23. Kiom da pluspago estas necesa por mia pakaĵo? — *Quanto a mais é necessário para a minha bagagem?*
24. Portisto, metu miajn manpakaĵojn en la aviadilo — *Carregador, ponha minhas bagagens leves no avião*
25. Ne ankoraŭ; mi havas multe da tempo — *Ainda não; tenho muito tempo*

26. Post du tagoj vi ricevos permeson por vojaĝi — *Dentro de dois dias você receberá licença para viajar*
27. Portisto, ekspedigu mian pakaĵon al Parizo — *Carregador, mande expedir minha bagagem para Paris*
28. Ĉu vi mem volas kontroli vian pakaĵaron? — *Quer você mesmo examinar as bagagens?*
29. Kiom estas la pagpostulo por ĉiu pakaĵo? — *Qual é o valor para cada volume?*
30. Kutime, kiom oni donas (al ili) por tio? — *Geralmente, quanto se dá (a eles) por isso?*

31. Ĉu la aviadilo veturos rekte al al Londono? — *O avião irá diretamente a Londres?*
32. Ne, sinjoro, estas necese ŝanĝi la aviadilon en Parizo — *Não, senhor, é preciso trocar de avião em Paris*
33. Mi jam trovas tre teda prepari vojaĝon — *Já acho bem aborrecido arranjar uma viagem*

34. Estas ankoraŭ irrevenbiletoj por vendi — *Há ainda passagens de ida e volta para vender*
35. La aviadilo ekveturos morgaŭ matene — *O avião parte amanhã de manhã*

36. Mia pakaĵo estas en la pakaĵdeponejo — *A minha bagagem está no depósito de volumes*
37. Je kioma horo la aviadilo ekflugos? — *A que horas partirá o avião?*
38. La aviadilo ekflugos morgaŭ matene — *O avião partirá amanhã de manhã*
39. Kiom da tempo validas la biletojn? — *Por quanto tempo valem as passagens?*
40. Ili validas dum du monatoj — *Valem por dois meses*

41. Ĉu vi venigis la portiston? — *V. mandou vir o carregador?*
42. Mi preferis lui taksion, por ke via... — *Preferi alugar um táxi, para que a sua...*
43. Je kia tago ŝi forveturos por... ? — *Que dia ela partirá para... ?*
44. Mi intencas vojaĝi tra Sudameriko — *Pretendo viajar pela América do Sul*
45. Kiom mi devas pagi kiel krompago? — *Quanto devo a mais?*

46. Kiam venos la sekvonta aviadilo? — *Quando vai chegar o próximo avião?*
47. Post dek minutoj — *Dentro de dez minutos*
48. Jen mia bileto por la unua klaso — *Olhe a passagem para a primeira classe*
49. Estas tempo por iri al la stacio — *Há tempo para se ir à estação*
50. Mi atendos la sekvontan aviadilon — *Esperarei o próximo avião*

51. Ĉu estas necese ŝanĝi aviadilon? — *É necessário baldear de avião?*
52. Ĉu la pasporto estas en ordo? — *O passaporte está em ordem?*
53. Jes, ĝi estas en ordo — *Sim, está em ordem*
54. Sinjoro... estas eksterlandano — *O senhor... é de outro país*
55. La pasporto estas en la valizo — *O passaporte está na maleta*

56. Je kioma horo la buso ekiras? — *A que horas o ônibus parte?*
57. Kiom ofte alvenas la aviadilo? — *Quantas vezes chega o avião?*
58. Irbileton aŭ irrevenbileton? — *Simples ou de ida e volta?*
59. Ili alvenis sen averto al mi — *Eles chegaram sem me avisar*
60. Mi volas aĉeti vojaĝkusenon — *Quero comprar uma almofada de viagem*

61. Ĉu vi havas la pakaĵbileton? — *Você tem o talão de bagagens?*
62. Mi vojaĝas kelkfoje per ŝipo — *Viajo algumas vezes de navio*
63. Fraŭlino... estas turistino — *A senhorinha... é turista*
64. Mi volas forflugi al Parizo — *Quero ir a Paris*
65. Mi volas bileton al Brazilo kaj Usono — *Quero uma passagem para o Brasil e Estados Unidos*

66. Kiom kostas la travojiro? — *Quanto custa a travessia?*
67. Mil dolaroj, en unua klaso — *Mil dólares, na primeira classe*
68. Kie estas la (pakaĵdeponejo) pakaĵejo? — *Onde fica o depósito de bagagens?*
69. Kie mi povas lui taksion? — *Onde posso alugar um táxi?*
70. Mi intencas fari vojaĝadon — *Pretendo fazer uma longa viagem*

71. Kiom kostas la veturo? — *Quanto custa a viagem?*
72. Li alvenis sen mia amiko — *Ele chegou sem o meu amigo*
73. Kie estas la stacidomo? — *Onde fica a estação?*
74. Kiun sidlokon vi ŝatus? — *Que lugar você deseja?*
75. Donu al mi irrevenbileton — *Dê-me uma passagem de ida e volta*

76. Kiom tia mono vi havas — *Quanto dinheiro você tem?*
77. Mi havas kvin mil dolarojn — *Tenho cinco mil dólares*
78. La vento blovas forte — *O vento sopra fortemente*
79. Jen la pakaĵbileto! — *Eis aqui o talão de bagagens!*
80. Morgaŭ mi veturos Parizon — *Amanhã viajarei para Paris*

TUALETEJO POR VIRINOJ – TOALETE PARA SENHORAS

NECESEJO POR VIROJ – PRIVADA PARA HOMENS

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

manportebla pumpilo — *bomba manual;* **ŝirita pneŭmatiko —** *pneu furado;* **pneŭmatika bremso —** *freio a ar;* **pneŭmatika ringo —** *aro de pneu***; esti tute vendita —** *estar esgotado;* **aergastigistino —** *aeromoça;* **kontraŭfrapilo —** *pára-choque*; **minimuma kosto —** *custo mínimo*; **esti elĉerpita —** *estar esgotado*; **esti elvendita —** *estar esgotado;* **benzinprenejo —** *posto de gasolina*; **aerstevardino —** *comissária de bordo*; **puŝveturileto —** *carreta*; **benzinstacio —** *posto de gasolina*; **malvarmigilo —** *radiador;* **akumulatoro —** *acumulador;* **ventŝirmilo —** *pára-brisas*; **sonavertilo —** *buzina;* **ekveturi al —** *partir para;* **suprenflugi —** *decolar;* **ĵusalveninta —** *recém-chegado;* **pli malkara —** *mais barato;* **maldekstren —** *para a esquerda;* **elĉerp(iĝ)i —** *esgotar;* **piedtabulo —** *estribo (de auto, etc.)*; **je ĉiu horo —** *de hora em hora*; **ekveturi el —** *partir de*; **ĉe mia veno —** *à minha chegada;* **taksimetro —** *taxímetro;* **kotŝirmilo —** *pára-lama*; **vojaĝplano —** *plano de viagem;* **paspermeso —** *salvo-conduto;* **ventolilo —** *ventilador;* **parafango —** *pára-lama;* **transporti —** *transportar*; **rapidi al —** *apressar-se para;* **ventumilo —** *leque*; **petveturo —** *carona;* **radiatoro —** *radiador;* **forvojaĝi —** *partir em viagem;* **riparejo —** *oficina de conserto;* **keroseno —** *querozene;* **piedingo —** *estribo (de sela);* **pli kara —** *mais caro;* **ekvojaĝi —** *pôr-se a caminho*; **radrondo —** *roda do pneu;* **ŝarĝaŭto —** *caminhão;* **radradio —** *raio de roda;* **pasaĝero —** *passageiro;* **senkoste —** *grátis, de graça;* **alteriĝi —** *aterrissar;* **ekiri el —** *partir de;* **ekiri al —** *partir para;* **ventoli —** *arejar, ventilar;* **ventumi —** *abanar*; **irbileto —** *passagem de ida;* **kamiono —** *caminhão;* **hangaro —** *hangar;* **petrolo —** *petróleo;* **rimorko —** *carreta;* **enmigri** — *imigrar;* **elmigri** — *emigrar;* **elvendi** — *esgotar;* **elpreni** — *descontar;* **permesi** — *permitir;* **senpage** — *de graça, grátis;* **radaro** — *radar;* **taksio** — *carro de praça, táxi;* **kapoto** — *capota (de auto)*; **oleujo** — *almotolia*

Benzinujo, tanque de gasolina, (que fica nos veículos); **benzinkruĉo**, galão de gasolina, recipiente para gasolina; **rafinita benzino**, benzina para tirar manchas; **pneŭmatika bendo**, pneu com câmara-de-ar; **aŭtomobila komo**, buzina de automóvel.

11. DIS. Prefixo que indica SEPARAÇAO, DESUNIÃO, AFASTAMENTO para diversas DIREÇÕES. Seu uso tem sido recomendado junto a radicais VERBAIS. **DISMEMBRIGI** (desmembrar, desconjuntar), **DISDONI** (distribuir).

disflankiĝi — separar-se
disĉifonigi — esfarrapar
dispartigi — dividir
disatomigi — desintegrar
disagordi — desafinar (mús.)
disrompi — despedaçar
disfaldi — desdobrar
disĵeti — dispersar
disiri — apartar-se
disigo — disjunção

12. DUBE. Usado como prefixo de ABRANDAMENTO, ATENUAÇAO para CORES. Em lugar de **DUBE-,** podemos usar o sufixo **-ETA**, e, às vezes, o prefixo **DUON-** como: **DUBEBLUA** = **BLUETA** = **DUONBLUA** (azulado).

dubeblanka — esbranquiçado
dubeblonda — aloirado
dubebruna — pardacento
dubeverda — esverdeado
dubeflava — amarelado
dubenigra — trigueiro
dubegriza — acinzentado
dubepala — descorado
dubeblua — azulado
duberuĝa — avermelhado

Continua na pág. 295

81. En la pasporta fako — *Na seção de passaportes*

1. Ĉu mi povas depostuli la naciecon (britan, rusan, francan, italan) brazilan? — *Posso reivindicar a nacionalidade (britânica, russa, francesa, italiana) brasileira?*
2. Mi venas el Sudameriko; mi parolas portugale kaj hispane — *Venho da América do Sul; falo português e espanhol*
3. Mi venas el Rumanujo; mi parolas rumane kaj turke — *Venho da Romênia; falo romeno e turco*
4. Mi havas rusan (anglan, germanan, japanan) pasporton — *Tenho passaporte russo (inglês, alemão, japonês)*
5. Mi estas brazilano (franco, italo, japano) denaska — *Sou brasileiro (francês, italiano, japonês) de nascimento*

6. Montru al mi kie troviĝas la konsulejo de Brazilo — *Indique-me onde se acha o consulado do Brasil*
7. De kiu lando vi devenas? — *De que país você é originário?*
8. Mi estas el Anglujo (Brazilo, Italujo, Francujo) — *Sou da Inglaterra (Brasil, Itália, França)*
9. Mi estas brazilano (anglo, germano, ruso, franco) — *Sou brasileiro (inglês, alemão, russo, francês)*
10. Mi volas vojaĝi al (Polujo, Norvegujo, Brazilo) — *Quero viajar para (Polônia, Noruega, Brasil)*

11. Ili estas usonanoj kaj brazilanoj — *Eles são americanos e brasileiros*
12. Mi estas sennacieca. Mi ne havas naciecon — *Sou apátrida. Não tenho nacionalidade*
13. Mi estas de Usono kaj li estas de Brazilo — *Sou dos Estados Unidos e ele é do Brasil*
14. Mi estas amerikano, li estas eŭropano kaj ŝi estas azianino — *Sou americano, ele é europeu e ela é asiática*
15. Brazilo kaj Usono multe interesas min — *O Brasil e os Estados Unidos interessam-me muito*

16. Mi multe interesiĝas pri via lando — *Estou muito interessado pelo seu país*
17. Leĝo ne havas retroativan efikon — *A lei não tem efeito retroativo*
18. Bonvolu paroli iom pli malrapide — *Por favor, fale um pouco mais devagar*
19. Mi povas paroli nur iomete angle — *Posso falar apenas um pouco de inglês*
20. Mi tre ĝojas renkonti brazilanojn — *Alegro-me muito encontrar brasileiros*

21. Ĉu vi povas traduki ĝin por mi? — *Você pode traduzi-lo para mim?*
22. Jes, mi havas legitimilon de — *Sim, tenho identidade de...*
23. Mi ne estados en tiu ĉi lando — *Não vou ficar neste país*
24. Via lando multe plaĉas al mi — *O seu país me agrada muito*
25. Mi ne bezonas interpretiston — *Não preciso de intérprete*

26. Mi nun vojaĝas tra Ameriko — *Viajo no momento pela América*
27. Bonvolu montri al mi, kie... — *Queira mostrar-me, onde...*
28. Ekde kiam vi estas ĉi tie? — *Desde quando você está aqui?*
29. Ĉu mia lando plaĉas al vi? — *O meu país lhe agrada?*
30. Jen mia pasporto, legitimilo! — *Olhe aqui o meu passaporte, identidade!*

31. Li aspektas kiel fremdulo — *Ele parece ser estrangeiro*
32. Ili parolas diversajn lingvojn — *Eles falam diversas línguas*
33. Ĉu vi povas legitimi vin? — *Você pode se identificar?*
34. Mi ne povas lin kompreni — *Não posso entendê-lo*
35. Ĉu vi havas legitimilon? — *Você tem identidade?*

36. Jen estas la telefonĉelo! — *Olhe ali uma cabina telefônica!*
37. Kiujn landojn vi ŝatas? — *Quais os países que você gosta?*
38. Kie oni povas telefoni? — *Onde se pode telefonar?*
39. De kiu lando vi estas? — *De que país você é?*
40. Kia estas via nacieco? — *Qual é a sua nacionalidade?*

41. Bonvolu legitimi vin! — *Queira se identificar!*
42. Mi estas de Francujo — *Sou da França*
43. Mi estas en embaraso — *Estou muito embaraçado*
44. Ĉu vi parolas ruse? — *Você fala russo?*
45. Mi estas de Usono? — *Sou dos Estados Unidos*

46. Mi estas de Anglujo — *Sou da Inglaterra*
47. Mi estas de Brazilo — *Sou do Brasil*
48. Personaj dokumentoj — *Documentos pessoais*
49. Ni iru rekte al... — *Vamos diretamente para...*
50. Dum kiom da tempo? — *Por quanto tempo?*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

valida pasporto — *passaporte válido;* **nordamerikano** — *norte-americano;* **legitimaĵoj** — *papéis de identificação;* **nederlandano** — *holandês;* **argentinano** — *argentino;* **sudamerikano** — *sul-americano;* **interesiĝi pri** — *interessar-se por;* **interpretisto** — *intérprete;* **novzelandano** — *neozelandês;* **internlando** — *interior;* **sovetuniano** — *soviético;* **gvatemalano** — *guatemalteco;* **hondurasano** — *hondurenho;* **paragvajano** — *paraguaio;* **venezuelano** — *venezuelano;* **ĉefkonsulo** — *cônsul-geral;* **landsopiro** — *saudades da pátria;* **samlandano** — *compatriota;* **legitimilo** — *carteira de identidade;* **iom paroli** — *falar um pouco;* **vojaĝi tra** — *viajar por;* **interesema** — *interesseiro;* **birmaniano** — *birmanês;* **subskribi** — *assinar;* **malebligi** — *impossibilitar;* **meksikiano** — *mexicano;* **malrapide** — *devagar;* **malfacila** — *difícil;* **depostuli** — *reivindicar;* **hejmlando** — terra natal; **amerikano** — *americano;* **boliviano** — *boliviano;* **mongolano** — *mongol;* **islandano** — *islandês;* **jugoslavo** — *iugoslavo;* **alĝeriano** — *argelino;* **liberiano** — *liberiano;* **irlandano** — *irlandês;* **holandano** — *holandês;* **portugalo** — *português;* **brazilano** — *brasileiro;* **kompreni** — *compreender;* **ceilonano** — *cingalês;* **urugvajano** — *uruguaio;* **eŭropano** — *europeu;* **interesa** — *interessante;* **prononco** — *pronúncia;* **pasporto** — *passaporte;* **filipino** — *filipino;* **haitiano** — *haitiano;* **norvego** — *norueguês;* **andorano** — *andorrano;* **etiopano** — *etiope;* **monakano** — *monegasco;* **nacieco** — *nacionalidade;* **afrikano** — *africano;* **angolano** — *angolano;* **kanadano** — *canadense;* **enlando** — *sertão;* **veni el** — *vir de;* **brazila** — *brasileiro (adj.);* **naskiĝi** — *nascer;* **traduki** — *traduzir;* **landido** — *filho do país;* **hispano** — *espanhol;* **plenigi** — *preencher;* **usonano** — *estadunidense;* **abiseno** — *abissínio;* **armeno** — *armênio;* **bulgaro** — *búlgaro;* **germano** — alemão; **hungaro** — *húngaro;* **siriano** — sírio; **ataŝeo** — *adido;* **franco** — *francês;* **hebreo** — *hebreu;* **japano** — *japonês;* **albano** — *albanês;* **aŭstro** — *austríaco;* **aziano** — *asiático;* **bavaro** — *bávaro;* **egipto** — *egípcio;* **estono** — *estoniano;* **kroato** — *croata;* **litovo** — *lituano;* **afgano** — *afegão;* **rumano** — *romeno;* **ĉilano** — *chileno;* **javano** — *javanês;* **kubano** — *cubano;* **lando** — *país;* **nacio** — *nação;* **vorto** — *palavra;* **angla** — *inglês (adj.);* **brita** — *britânico (adj.);* **svedo** — *sueco;* **anglo** — *inglês;* **arabo** — *árabe;* **belgo** — *belga;* **gallo** — *gaulês;* **greko** — *grego;* **hindo** — *hindu;* **italo** — *italiano;* **kimro** — *galês;* **latvo** — *letão;* **perso** — *persa;* **finno** — *finlandês;* **skoto** — *escocês;* **sviso** — *suíço;* **sakso** — *saxão;* **serbo** — *sérvio;* **vizi** — visar; **judo** — *judeu;* **ruso** — *russo;* **ĉino** — *chinês;* **turko** — *turco;* **vizo** — visto; **polo** — *polonês;* **dano** — *dinamarquês;* **ĉeko** — *checo*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

ĈEKOSLOVAKIO — Checoeslováquia
MEZAMERIKO — América Central
SUDAMERIKO — América do Sul
PORTUGALIO — Portugal
AŬSTRALIO — Austrália

BIRMANIO — Birmânia
BULGARIO — Bulgária
HUNGARIO — Hungria
GERMANIO — Alemanha
HISPANIO — Espanha

ARMENIO — Armênia
AŬSTRIO — Áustria
BAVARIO — Bavária
BOLIVIO — Bolívia
EGIPTIO — Egito

LIBERIO — Libéria
LITOVIO — Lituânia
RUMANIO — Romênia
BELGIO — Bélgica

JUGOSLAVIO — Iugoslávia
MONGOLIO — Mongólia
SOVETUNIO — União Soviética
ABISENIO — Abissínia
BRAZILIO — Brasília

KOLOMBIO — Colômbia
MEKSIKIO — México
NORVEGIO — Noruega
ALBANIO — Albânia
ALĜERIO — Algéria

ESTONIO — Estônia
FRANCIO — França
JAPANIO — Japão
KIMRIO — País de Gales
KROATIO — Croácia

GREKIO — Grécia
HAITIO — Haiti
HINDIO — Índia
ITALIO — Itália

GALLIO — Gália

TURKIO — Turquia

SVISIO — Suiça
PERSIO — Pérsia
SERBIO — Sérvia
SVEDIO — Suécia
ARABIO — Arábia

ĈINIO — China
DANIO — Dinamarca
RUSIO — Rússia
SIRIO — Síria
AZIO — Ásia

Também: **Ĉekoslovakujo, Portugalujo, Jugoslavujo, Norvegujo, Mongolujo, Abisenujo, Hungarujo, Hispanujo, Germanujo, Bavarujo, Bulgarujo, Rumanujo, Kroatujo, Japanujo, Francujo, Egiptujo, Litovujo, Albanujo, Armenujo, Aŭstrujo, Turkujo, Svisujo, Svedujo, Serbujo, Saksujo, Persujo, Latvujo, Kimrujo, Italujo, Hindujo, Gallujo, Arabujo, Asirujo, Belgujo, Rusujo, Polujo, Grekujo, Danujo, Ĉinujo.**

Centrameriko, América Central. **Argentino**, Argentina. **Gvatemalo**, Guatemala. **Honduraso**, Honduras. **Paragvajo**, Paraguai. **Venezuelo**, Venezuela. **Ameriko**, América. **Brazilo**, Brasil. **Cejlono**, Ceilão. **Urugvajo**, Uruguai. **Afriko**, África. **Andoro**, Andorra. **Angolo**, Angola. **Etiopo**, Etiópia. **Kanado**, Canadá. **Monako**, Mônaco. **Usono**, Estados Unidos da América. **Ĉilo**, Chile. **Javo**, Java. **Kubo**, Cuba.

Nov-Zelando, Nova Zelândia. **Nederlando**, Holanda. **Afganlando**, Afeganistão. **Svislando**, Suíça. **Skotlando**, Escócia. **Finnlando**, Finlândia. **Pollando**, Polônia. **Islando**, Islândia. **Irlando**, Irlanda. **Holando**, Holanda.

82. ĈE LA BILETVENDEJO — *NA BILHETERIA*

1. Mi kredas, ke la biletoj valoras dum dek tagoj, sed mi certigos min pri tio — *Creio que as passagens valem por dez dias, mas vou certificar-me disso*
2. Ĉu mi devas aĉeti bileton kun reveno? Tio dependas de la tempo donata — *É preciso comprar passagem com volta? Isso dependerá do tempo concedido*
3. La trajno estas ankoraŭ plena — *O trem ainda está cheio*
4. Mi ne scias, demandu al tiu persono kiu estas dekstre de la giĉeto — *Não sei, pergunte àquela pessoa que se acha à direita do guichê*
5. Faru al mi komplezon doni al mi la biletojn nun — *Faça-me o favor de me dar as passagens agora*

6. Bonvolu diri al mi ĉu la infanoj pagas duonbileton aŭ ne — *Queira me dizer se as crianças pagam meia passagem ou não*
7. La infanoj ĝis sep jaroj pagas nur duonbileton — *As crianças até sete anos pagam meia passagem*
8. Ĉu estas pli malkara aĉeti irrevenbileton? — *Fica mais barato comprar passagem de ida e volta?*
9. La trajno ekveturos je la deksepa kaj kvin — *O trem parte às dezessete e cinco*
10. Kiu estas la prezo de la dormlito? — *Qual é o preço de um leito?*

11. Unua klasa bileto kostas centkruzerojn — *Passagem de primeira classe custa cem cruzeiros*
12. Kiom kostas irrevenbileto al... ? — *Quanto custa uma passagem de ida e volta para... ?*
13. Irrevenbileto kostas cent kruzerojn — *Uma passagem de ida e volta custa cem cruzeiros*
14. Por kiom da tempo validas la biletoj? — *Por quanto tempo valem as passagens?*
15. Ili validas du monatojn — *Valem por dois meses*
16. Ĉu vi deziras la ekspresan vagonaron? — *Quer tomar o trem expresso?*
17. Ne, mi volas la ordinaran vagonaron — *Não, quero ir no trem (parador) misto*
18. Donu al mi irbileton de unua klaso — *Dê-me uma passagem de primeira classe*
19. Donu al mi du irbiletojn al — *Dê-me duas passagens de ida para...*
20. Mi deziras unuaklasan bileton — *Quero uma passagem de 1ª classe*

21. Kiom da dolaroj kostas bileto al.... ? — *Quantos dólares custa uma passagem para... ?*
22. Kiom kostas la biletprezo? — *Qual é o preço da passagem?*
23. Irbileton aŭ irrevenbileton? — *Simples ou de ida e volta?*
24. Du duaklasan biletojn al... — *Duas de segunda para...*
25. Ĉu estas kupeo por sinjoroj? — *Há compartimento para homens?*

26. Montru al mi la hortabelon — *Mostre-me o horário de trens*
27. Mi volas dormliton ĝis... — *Quero um leito até...*
28. Mi volas rezervi sidlokon — *Desejo reservar um lugar*
29. Ni iru tuj al la giĉeto — *Vamos logo ao guichê*
30. Kie estas la biletejo? — *Onde fica a bilheteria?*

31. Irrevenbileton al... — *Uma de ida e volta para...*
32. Mi deziras iri al... — *Desejo ir para...*
33. Jen estas mia bileto — *Eis aqui a minha passagem*
34. Mi tuj ekveturos — *Vou partir imediatamente*
35. Dankon! Ĝis baldaŭ! — *Obrigado! Até breve!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

fervoja stacidomo — *estação ferroviária;* **irrevenbileto —** *passagem de ida e volta;* **enlasa bileto —** *ingresso;* **apud la pordo —** *perto da porta;* **rekta bileto —** *passagem direta;* **unuaklasa bileto —** *passagem de 1ª classe;* **duaklasa bileto —** *passagem de 2ª classe;* **pakaĵejo —** *depósito de volumes;* **enirpermeso —** *permissão para entrar;* **pli malkara —** *mais barato;* **peronbileto —** *ingresso;* **enirbileto —** *ingresso;* **unua klasa —** *de primeira classe;* **irbileto —** *passagem de ida;* **pritrakti —** *tratar de, negociar;* **ĉe la pordo —** *à porta, junto à porta;* **veturkosto —** *custo de viagem;* **vojaĝplano —** *itinerário (de viagem);* **hortabelo —** *horário;* **tro multe —** *execessivo, muito;* **pli kara —** *mais caro;* **vojplano —** *itinerário (do caminho);* **biletejo —** *bilheteria;* **portisto —** *carregador;* **pordisto —** *porteiro;* **avertilo —** *letreiro, cartaz;* **transigi —** *transferir;* **perono —** *plataforma;* **valori —** *valer (ter valor);* **validi —** *valer (estar em vigor);* **giĉeto —** *guichê;* **plano —** *projeto, traçado;* **kofro —** *mala;* **resti —** *ficar, permanecer;* **plena —** *cheio;* **pezi —** *pesar (ter peso);* **pesi —** *pesar (tomar o peso);* **pako —** *pacote, embrulho;* **paki —** *embalar, embrulhar;* **kajo —** *gare, plataforma*

83. En la akceptejo — *Na sala de recepção*

1. Ne ofendiĝu pro mia demando, ĝi tute ne celas vin persone, sed tio estas pli regule, ĉar ĉiuj ni estas mortemaj — *Não se ofenda por perguntar-lhe, não é nada de pessoal, somente por uma questão de segurança, porque todos nós somos mortais*
2. Diru al mi, mi petas, kie mi povas trovi portiston por porti mian pakaĵon al la flughaveno — *Diga-me, por favor, onde poderei encontrar um carregador para levar minha bagagem ao aeroporto*
3. Ĉu estas ĉi tie la oficejo de veturiloj por... ĉu vi bonvolus diri al mi la prezon de la bileto ĝis..? — *É aqui a agência de veículos para... Quer ter a bondade de dizer-me o preço da passagem até...?*
4. La jetaj luksaj aviadiloj ege mallongigas la vojaĝtempon trans atlantiko — *Os aviões de luxo a jato reduzem grandemente a travessia do atlântico*
5. Kiu informas ĉi tie la alvenantajn kaj forirantajn aviadilojn? — *Quem informa aqui sobre a chegada e saída de aviões?*

6. Iru sur la dua strato maldekstre. La flughaveno staras kontraŭe — *Vá pela segunda via à esquerda. O aeroporto fica em frente*
7. Je kioma horo ekflugos la aviadiloj al... ? — *A que horas partem os aviões para... ?*
8. La aviadiloj forflugos al... je la kvina horo —*Os aviões partem para... às cinco horas*
9. Ĉu estas ia disaervojo de Brazilo ĝis Francujo? — *Há algum desvio de rota do Brasil para a França?*
10. Jes, sinjoro; kaj estas haltigo de dudek minutoj en Hispanujo — *Sim, senhor; e há uma parada de vinte minutos na Espanha*

11. Mi devos ŝanĝi la (buson, aviadilon, helikopteron) aŭtomobilon — *Deverei fazer baldeação de (ônibus, avião, helicóptero) automóvel*
12. Pardonu, sinjoro, kiam alvenas la trajno de Rio de Janeiro? — *Perdão, senhor, quando chega o trem do Rio de Janeiro?*
13. Akurate je la oka kaj duono vespere — *Chegará às oito e meia da noite em ponto*
14. Ĉe la dekstra flanko de la flughaveno, vi trovas taksiojn — *Ao lado direito do aeroporto, você encontrará táxis*
15. Kiom da pakaĵo mi rajtas porti senpage kun tiu ĉi bileto? — *Quanta bagagem posso levar livre de pagamento com esta passagem?*

16. Se mi povus tuj enskribigi ilin mi multe preferus tion — *Se me for possível mandar registrá-las logo, seria melhor para mim*
17. Ĉu vi donas kvitancon, por ke mi povus repostuli ilin? — *Você dá um recibo para que eu possa reclamá-los?*
18. Bonvolu diri al mi, ĉu la infanoj pagas nur duonbileton?— *Queira me dizer se as crianças pagam meia passagem?*
19. La infanoj ĝis sep jaroj pagas nur duonbileton — *As crianças de sete anos para baixo só pagam meia passagem*
20. La trajno (aviadilo, buso, ĵipo, kamiono) malfruas — *O trem (avião, ônibus, jipe, caminhão) está atrasado*

21. Ĉu vi ekzamenis la horaron de nia trajno? — *Você consultou o horário do nosso trem?*
22. Jes, sed mi kredas, ke tiu ĉi informilo estas malĝusta — *Sim, mas creio que este indicador está errado*
23. Ho! mi ne pensas tiel, ĝi estas tute freŝa — *Ah! Não creio, ele é muito recente*
24. Kien mi devas min turni, perdinte miajn pakaĵojn? — *A que lugar devo me dirigir, tendo perdido minha bagagem?*
25. Al la oficejo por trovitaĵoj — *À seção de objetos achados*

26. Ĉu vi povas montri al mi, kie estas la busa stacio? — *Você pode indicar-me onde fica a rodoviária?*
27. Je kioma horo forflugos la jeta luksa aviadilo? — *A que horas parte o jato de luxo?*
28. La unua forflugas ja la sesa matene — *O primeiro parte às seis da manhã*
29. Turnu vin al la oficejo por trovitaĵoj, mi petas — *Dirija-se à seção de objetos perdidos, por favor*
30. La jeta aviadilo foriras je la tria kaj dudek — *O avião a jato sai às três e vinte*

31. Je kioma horo ekflugos la aviadilo al Parizo? — *A que horas decola o avião para Paris?*
32. La pasporta fako estas trans la aerhaveno — *A seção de passaportes fica do outro lado do aeroporto*
33. Vidu kiel la tempo pasas dum la konversacio — *Veja como passa o tempo enquanto se conversa*
34. Jen ni estas en la flughaveno — *Ei-nos no aeroporto*
35. Ni vojaĝos kvarope en la sama matena aviadilo — *Viajaremos aos quatro no mesmo avião da manhã*

36. Je kioma horo forflugos la aviadilo morgaŭ? — *A que horas partirá o avião amanhã?*
37. Kiu estas la permesita pezo-pakaĵo? — *Qual é o peso de bagagem permitido?*

38. Estas permesitaj dekkvin kilogramoj po vojaĝanto — *São permitidos quinze quilos para cada passageiro*
39. Kiam forveturas la luksa ŝipo al Eŭropo? — *Quando partirá o navio de luxo para a Europa?*
40. Ĝi forveturos, hodiaŭ nokte, je la deka — *Partirá amanhã, à noite, às onze horas*

41. Je kioma horo oni devas esti en la ŝipo? — *A que hora devemos estar no navio?*
42. Kapitano, kiam ni forveturos al Brazilo? — *Capitão, quando partiremos para o Brasil?*
43. Ni forveturos morgaŭ posttagmeze — *Partiremos amanhã depois do meio-dia*
44. Kie oni aĉetas la biletojn? — *Onde se compram as passagens?*
45. Tie ĉi, sinjoro. Kien vi volas vojaĝi? — *Aqui, senhor. Para onde você quer ir?*

46. De kiu flughaveno forflugos la aviadilo? — *De qual aeroporto vai sair o avião?*
47. Ĝi forflugos de la Intemacia Flughaveno — *Sairá do Aeroporto Internacional*
48. Ĉu vi ankaŭ atingos la turisman buson? — *Você conseguirá alcançar ainda o ônibus de turismo?*
49. Bonvolu meti vian ĉapelon sur la tablon — *Tenha a bondade de pôr o chapéu na mesa*
50. En la atendejo sidis nur kelke da homoj — *Na sala de espera estavam sentadas algumas pessoas*

51. Mi estas danka al vi pro viaj informoj — *Sou-lhe agradecido pelas informações*
52. Vi devos ŝanĝi je aviadilo en Parizo — *Você deverá fazer baldeação em Paris*
53. Turnu vin al la Plendoficejo, mi petas — *Por favor, dirija-se à Agência de Reclamações*
54. Pardonu! ĉu tiu ĉi seĝo estas libera? — *Perdão! Esta cadeira está desocupada?*
55. Jes, ĝi estas libera — *Sim, está desocupada*

56. Bonvolu turni vin al la Informoficejo — *Queira se dirigir à Agência de Informações*
57. Bonvolu turni vin al la polica servo — *Queira se dirigir ao serviço de polícia*
58. Ni eniru en la ĉambron por fumantoj — *Vamos para a sala de fumantes*
59. Kie estas la Intemacia Flughaveno? — *Onde fica o Aeroporto Internacional?*
60. Ĉu vi ne rimarkis, ĉu ŝi iris sola? — *Não reparou se ela (ia) foi só?*

61. Kiom da tempo daŭras la traveturo? — *Quanto tempo leva para fazer a travessia?*
62. Vi devas akcepti ilin kiel deponon — *Você deve recebê-lo como depósito*
63. Ni restis en la aviadilo du horojn — *Ficamos duas horas dentro do avião*
64. Mi deziras al vi tre bonan vojaĝon — *Desejo-lhe ótima viagem*
65. Se vi volas, ni kontrolos, ĉu nenio mankas — *Se você quiser, podemos verificar se não falta nada*

66. La aviadilo ekflugas je ĉiu horo — *O avião parte de hora em hora*
67. Kiom kostas irbileto al Brazilo? — *Quanto custa uma passagem de ida ao Brasil?*
68. Sescent dolarojn — *Seiscentos dólares*
69. Ĉu vi volas fari servon al mi? — *Quer prestar-me um favor?*
70. Venu kvin minutoj antaŭ la deka — *Venha às cinco para as dez*

71. Kie estas la pasporta oficejo? — *Onde é a seção de passaportes?*
72. Iru dekstren, je la unua pordo madekstre — *Va pela direita, fica na primeira porta à esquerda*
73. Per kio mi povas servi ai vi? — *Em que lhe posso servir?*
74. Ĉu la aviadilo iras Londonon? — *O avião vai a Londres?*
75. Ne, sinjoro, ĝi iras Parizon — *Não, senhor, vai a Paris*

76. Bonvolu zorgi pri mia pakaĵo! — *Queira olhar minha bagagem!*
77. Kie estas la fervoja stacio? — *Onde fica a estação ferroviária?*
78. Bonvolu informi min, kiam — *Queira informar-me, quando*
79. Kiam ekveturos la aviadilo? — *Quando partirá o avião?*
80. Ĉu mi devos ŝanĝi dumvoje? — *Devo baldear durante viagem?*

81. Demetu la jakon kaj sidiĝu! — *Tire o paletó e sente-se!*
82. Mi alvenos post sep tagoj — *Chegarei daqui a sete dias*
83. Jen estas mia vizitkarto! — *Eis aqui o meu cartão!*
84. Ĉu vi estas sinjorino... ? — *É você a senhora... ?*
85. Kie mi povas lui taksion? — *Onde posso alugar um carro?*

86. Sciigu min, kie li estas — *Informe-me onde ele está*
87. Kiam foriras la trajno? — *Quando parte o trem?*
88. Ĉe la maldekstra flanko — *Do lado esquerdo*
89. Ni restu en la atendejo — *Aguardemos na sala de espera*
90. Kie estas la biletejo? — *Onde fica a bilheteria?*

91. Mi estas lacekonsumita — *Estou estafado*
92. Kien vi lokos ilin? — *Aonde vou colocá-los?*
93. Aranĝu vin komforte! — *Esteja a gosto!*
94. Ĉe la dekstra flanko — *Do lado direito*
95. Tio ne estas mia fako — *Isso não é da minha competência*

96. Ĉu vi baldaŭ ekiros? — *Você vai partir breve?*
97. Jes, mi baldaŭ ekiros — *Sim, partirei breve*
98. Neniam mi vidis lin — *Nunca o vi*
99. Pardonu min, sed... — *Perdoe-me, mas...*
100. Rigardu malantaŭen! — *Olhe para trás!*

101. Mi petas tion al vi — *Peço-lhe isso*
102. Bonvolu sidigi vin! — *Por favor, sente-se!*
103. Nenie mi lin vidis — *Não o vi em nenhum lugar*
104. Ne koleru, se (ke)... — *Não se zangue se...*
105. Demandu tie denove! — *Pergunte lá novamente!*
106. Turnu vin al li — *Dirija-se a ele*
107. Kiam vi revenos? — *Quando você estará de volta?*

108. Bonvolu enveni — *Queira entrar*
109. Li estas fidindulo — *Ele é pessoa de confiança*
110. Mia nomo estas... — *Meu nome é...*

111. Tio koncernas min — *Isto é comigo*
112. Kiun vi serĉas? — *A quem você procura?*
113. Bonvolu sidiĝi! — *Queira sentar-se!*
114. Senkulpigu min — *Desculpe-me!*
115. Estas via devo — *Compete-lhe fazer*

116. Nenie li estas — *Ele não está em nenhum lugar*
117. Bonvolu eniri! — *Queira entrar!*
118. Bonvolu eliri! — *Queira sair!*
119. Rigardu enen! — *Olhe para dentro!*
120. Rigardu elen! — *Olhe para fora!*

121. Rapidu! – Envenu! — *Depressa! – Entre!*
122. Tre interese! — *Muito interessante!*
123. Enirigu lin! — *Mande-o entrar!*
124. Estu hejme! — *Não faça cerimônia!*
125. Ĝis baldaŭ! — *Até mais tarde!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

pakaĵa livero — *entrega de bagagens;* **je ĉiu horo —** *de hora em hora;* **aerveturanto —** *aeronauta;* **akceptejo —** *seção de bagagens*[94]; **sidoĉambro —** *sala de estar;* **informisto —** *informante;* **montri sin —** *mostrar-se, aparecer;* **enkestigi —** *encaixotar, embalar;* **pakaĵdeponejo —** *depósito de bagagens;* **antaŭĉambro —** *antecâmara;* **pli malkara —** *mais barato;* **veturilejo —** *garagem geral;* **proponi al —** *oferecer, propor;* **kvitancilo —** *recibo (fórmula);* **romp(iĝ)o —** *ruptura, rompimento;* **rompitaĵo —** *destroços, restos;* **elkestigi —** *desencaixotar, desembalar;* **kuriozaĵoj —** *curiosidades;* **vidindaĵoj —** *curiosidades;* **brakseĝo —** *poltrona;* **difekto —** *dano, estrago;* **ĉi-matene —** *esta manhã;* **pakaĵaro —** *bagagens;* **malplena —** *vazio;* **kvitanco —** *recibo (quitação);* **kuntara —** *bruto (peso);* **sentara** — *líquido (peso);* **savzono** — *salva-vidas;* **sidloko** — *lugar, assento;* **garaĝo** — *garagem (de veículos);* **remizo** — *garagem (hangar);* **enpaki** — *embalar, enfardar;* **deveni** — *vir de, provir;* **deveno** — *origem;* **alveni** — *chegar;* **alveno** — *chegada;* **aŭtejo** — *garagem (de automóvel);* **vojiro** — *trajeto, espaço a percorrer;* **valizo** — *valisa, maleta;* **pakaĵo** — *bagagem;* **elpaki** — *desembrulhar, desempacotar;* **fumejo** — *sala de fumantes;* **trajno** — *trem;* **foriri** — *partir;* **vidaĵo** — *panorama, vista;* **morsi** — *transmitir em morse*

KUPEO POR FUMANTOJ — COMPARTIMENTO PARA FUMANTES
TUALETEJO POR VIRINOJ — TOALETE PARA SENHORAS

NUR POR SINJORINOJ — SOMENTE PARA SENHORAS
NUR POR SINJOROJ — SOMENTE PARA SENHORES

LIBERA — OKUPITA — LIVRE — OCUPADO

---

[94] *Sala de recepção. É neologismo na acepção de "seção de bagagens", isto é, onde o passageiro* ***entrega*** *e* ***retira*** *a bagagem.* ***Registrigi la pakaĵon*** *(mandar despachar a bagagem);* ***irrevenbileto*** *(passagem de ida e volta);* ***randkvitanci*** *(passar recibo à margem).*

13. DUON. Prefixo que indica grau de PARENTESCO resultante do CASAMENTO em segundas núpcias de um dos CÔNJUGES de uma FAMÍLIA, como: **PATRO** (pai), **DUONPATRO** (padrasto); **PATRINO** (mãe), **DUONATRINO** (madrasta) e também com o sentido de MEIO, SEMI, etc.

duonvoĉe — à meia voz
duonvoje — a meio caminho
duondiri — dar a entender
duonnuda — seminu
duonruĝa — avermelhado
duonlaŭte — à meia voz
duonsilko — tecido de lã
duonbruna — pardacento
duonfilo — enteado
duondio — semideus

14. EG. Prefixo que indica uma GRANDEZA relativa do ponto de vista SOCIAL ou ECONÔMICO. Não confundir com o sufixo **-EG**. Veja o prefixo **GRAND-**, respectivamente.

egfabrikisto — (o) grande fabricante
egdetalisto — (o) grande varejista
egindustrio — (a) indústria pesada
egbienulo — (o) grande proprietário
egburĝaro — (a) grande burguesia
egmondumo — (a) alta roda (elite)

Continua na pág. 298

84. ĈE LA PAKAĴFAKO — *NA SEÇÃO DE BAGAGENS*

1. Mi bezonas repreni kelkajn volumojn hodiaŭ. La aliaj restos tie dum kelkaj tagoj — *Preciso retirar alguns volumes hoje. Os outros ficarão aí por alguns dias*
2. Jen pli disrompeblaj objektoj, kiujn mi deziras sendi rekte, enpaku ilin zorge — *Olhe aqui os objetos mais frágeis que desejo expedir diretamente, faça a embalagem com cuidado*
3. Kian diferencon tio faras, se oni sendas ĝin per granda aŭ malgranda rapido? — *Que diferença faz se ele fosse enviado com maior ou menor rapidez?*
4. Ŝoforo, al la internacia flughaveno de... Vi haltigos antaŭ la pordo de la pakaĵoj — *Chofer, para o aeroporto internacional de... Pare na porta das bagagens*
5. Nun ni iru registrigi niajn pakaĵojn kaj loki nin en la aviadilo — *Vamos agora registrar nossas bagagens e instalar-nos no avião*

6. Mia kofro ne povas enteni ĉiujn tiujn objektojn, mi deziras, ke vi faru al mi pakon — *Em minha mala não cabem todos esses objetos, desejaria que você me fizesse um pacote*
7. Mi petas, zorgu ke miaj pakaĵoj estu ĝustatempe al la flughaveno — *Por favor, cuide de que meus volumes sejam expedidos a tempo ao aeroporto*
8. Oni forprenis la seruron de tiu ĉi vestkesto, ĉu vi povas alfiksi alian? — *Alguém arrancou a fechadura desta mala, você pode ajustar outra?*
9. Mi tuj vokos la ŝoforon, kiu devas helpi porti la pakaĵon malsupren — *Vou chamar logo o chofer, que deve ajudar a levar a bagagem para baixo*
10. Kiom da pakaĵaro rajtigas mia bileto, por ke mi kunportu ĝin senpage? — *Quanta bagagem posso levar livre de pagamento com esta passagem?*

11. Nun vi devas pagi al la portisto. Li portos la manpakaĵojn kaj valizon — *Agora você deve pagar ao carregador. Ele trará os embrulhos e a maleta*
12. Donu al mi kvitancon, por ke mi povu ĝin repostuli, kiam ĝi alvenos — *Dê-me o recibo para que eu possa reclamá-lo quando eu chegar ao destino*
13. Hodiaŭ matene, mi deponis tie ĉi miajn pakaĵojn, jen la kvitanco — *Hoje pela manhã eu consignei minhas bagagens aqui; olhe aqui a quitação*
14. Mi precipe volas, ke ĉio alvenu nedifektite sen ia rompo — *Faço empenho que tudo chegue intacto sem rompimento*
15. Ne metu tiun sakon kun la pakaĵoj, mi kunprenos ĝin — *Não ponha o saco junto com as bagagens, porque vou levá-lo comigo*
16. Vi sendube enskribigis viajn pakaĵojn — *Sem dúvida você registrou suas bagagens.*
17. Jes, jen estas la ricevatesto, kiun oni donis al mi — *Sim, aqui está o conhecimento que me entregaram*
18. Ĉu vi povos reekspedi la pakaĵon al tiu ĉi adreso? — *Você pode enviar a bagagem para este endereço?*
19. Kiom da tagoj daŭros la transporto malrapidire? — *Quantos dias podem durar o transporte com demora?*
20. En mala okazo vi devas turni vin al mia sekcio — *Em caso contrário, você deve se dirigir à minha seção*

21. Kian pezon da pakaĵoj oni senpage transportas? — *Qual o peso de bagagens que se transporta livre de pagamento?*
22. Ĉu mi povas registrigi mian pakaĵon senpere al... ? — *Posso mandar despachar minha bagagem diretamente para... ?*
23. Kie oni registrigas kaj pesigas la pakaĵaron? — *Onde se despacham e pesam as bagagens?*
24. Iru la duan pordon maldekstre — *Vá à segunda porta à esquerda*
25. Ĉu estas necese, ke mi antaŭe aĉetu bileton? — *É preciso que eu compre a passagem com antecedência?*

26. Mi petas vin iom plifortigi tiun vestkeston — *Peço-lhe que reforce um pouco essa mala*
27. Vi eraras, ĝi pezas nur... Jen mia kvitanco — *Você está enganado, ela pesa somente... Olhe aqui o recibo*
28. Jen la adreso al kiu vi devos ekspedi ilin — *Olhe aqui o endereço ao qual você vai mandá-los*
29. Mi plendos al la flughavena administracio — *Vou me queixar à administra ção do aeroporto*
30. Alvenigu veturilon kaj metu ilin sur ĝin — *Mande vir um veículo e ponha-as em cima*

31. Vi havos grandan ŝancon se vi ne pagos por tropezo — *Você será muito feliz se não pagar excesso de peso*
32. Li sciis nenion, pri kio mi demandis lin — *Ele nada sabia do que lhe perguntei*
33. Ĉu la fervojo de... estas baldaŭ preta? — *A ferrovia de... estará logo terminada?*
34. Venigu portiston por porti mian pakaĵon — *Faça vir um carregador para levar minha bagagem*
35. Mi bezonas registrigi ĉi tiun pakaĵaron — *Preciso de despachar estas bagagens*

36. Kiun pagon vi postulas por la pakaĵoj? — *Que pagamento você exige pelas bagagens?*
37. Mi sendos tiujn pakaĵojn per aviadilo — *Vou enviar essas bagagens de avião*
38. Mi dezirus sendigi tiun keston al... — *Eu desejaria expedir essa mala para...*
39. Mia pakaĵo estas en la pakaĵdeponejo — *Minha bagagem está na seção de bagagens*
40. Nun venis momento por malsupreniri — *Agora é chegado o momento de descer*

41. La pakaĵo pezas dekkvin kilogramojn — *A bagagem pesa quinze quilos*
42. La vojaĝo estis agrabla ĝis tie — *A viagem foi agradável até lá*
43. Oni vi povas venigi pakiston por mi? — *Você pode mandar vir o empacotador?*
44. Kiom estas la pezo de la pakaĵaro? — *Qual é o peso das bagagens?*
45. Ĉu estas necese ŝanĝi la trajnon? — *É necessário baldear de trem?*

46. Ŝoforo, konduku min al tiu adreso — *Chofer, leve-me a esse endereço*
47. Mi plivolas turni la dorson al ŝi — *Prefiro virar as costas para ela*
48. Mi bezonas urĝe paroli al iu ajn — *Preciso urgentemente falar com alguém*
49. Donu al mi klarigojn bezonatajn! — *Dê-me esclarecimentos necessários!*
50. Mi volas pagi por la transporto — *Quero pagar pelo transporte*

51. Mia pakaĵo estas en la pakaĵejo — *Minha bagagem está na seção de bagagens*
52. Mi volas paroli serioze kun vi — *Quero falar seriamente com você*
53. Portu ilin en la hotelan buson — *Leve-as para dentro do ônibus do hotel*
54. Donu al mi mian pakaĵkvitancon — *Dê-me a quitação da bagagem*
55. Vi ne havas kialon je plendo — *Você não tem razão de queixas*
56. Mi devas senkulpigi min — *Devo pedir desculpas*
57. Vi devas konduti alimaniere — *Você deve agir de outro modo*
58. Ĉu estas deklaracio necesa? — *É necessário declaração?*
59. Kiu el vi deziras paroli? — *Qual de vocês deseja falar?*
60. Ĉu vi volas plendi pri io? — *Você quer reclamar alguma coisa?*

61. Kiu alportas la pakaĵojn? — *Quem leva as bagagens?*
62. La portisto alportas ilin — *O carregador está levando-as*
63. Kiom da tempo daŭros tio? — *Quanto tempo durará isso?*
64. Tion mi ne scias precize — *Isso eu não sei com precisão*
65. Ne malkonsentu, mi petas! — *Não discorde, por favor!*

66. De kiam vi atendas lin? — *Há quanto tempo o espera?*
67. De dek minutoj — *Há dez minutos*
68. Mankas mia vojaĝkovrilo — *Está me faltando o guarda-pó*
69. Pardonu min, mi petas! — *Perdoe-me, por favor!*
70. Tio ne estas via afero — *Isso não é de sua conta*

71. Tio ne koncernas al mi — *Isso não é comigo*
72. Kiom pezas la pakaĵo? — *Quanto pesa a bagagem?*
73. Tio ja ne estas ebla! — *Isso na verdade não é possível!*
74. Vi parolas senĉese — *Você fala constantemente*
75. Post vi, mi petas! — *Atrás de você, por favor!*

76. Vi plendas ĉiame — *Você se queixa eternamente*
77. Kiun vi atendas? — *Quem você está esperando?*
78. Vi estas azeno! — *Você é um burro!*
79. For de tie ĉi! — *Fora daqui!*
80. Zorgu pri tio! — *Tome conta disso!*

15. EK. Prefixo que indica ação que COMEÇA, A PARTIDA, O PRIMEIRO MOMENTO, INTENSIDADE não PROLONGADA, como: **EKDORMI** (adormecer), **EKIRI** (pôr-se a caminho), **EKSIDI** (tomar assento), **EKFLAMI** (inflamar-se), **EKVIDI** (avistar), **EKTUŜI** (tocar de leve, roçar).

ekbruli — pegar fogo
ekkreski — brotar
ekbarbi — criar barba
eka ago — ação inicial
ekflugo — decolagem (av.)
ekkapti — apanhar, segurar
ekflugi — levantar voo
ekbojo — latido
ekboli — começar a ferver
ekskui — agitar, sacudir

16. EKS Prefixo usado para indicar o que foi ANTERIORMENTE, i.é, a cessação de um estado SOCIAL, FUNCIONAL, PROFISSIONAL, como: **OFICIRO** (oficial), **EKSOFICIRO** (ex-oficial), **MINISTRO** (ministro), **EKSMINISTRO** (ex-ministro), **FIANĈO** (noivo), **EKSFIANĈO** (ex-noivo).

ekskolonelo — ex-coronel
ekskapitano — ex-capitão
eksedziniĝi — divorciar-se (ela)
eksgeedzoj — divorciados
ekskutima — obsoleto
eksmodiĝi — passar de moda
eksestro — ex-chefe
eksamiko — ex-amigo
eksedzo — ex-marido
eksreĝo — ex-rei

Continua na pág. 304

Arto longa, vivo mallonga
Arte longa, vida breve

Esti inter martelo kaj amboso
Estar entre o martelo e a bigorna
Estar entre a cruz e a espada

Ĉiu medalo du flankojn posedas
Toda medalha tem o seu reverso

Sako malplena sin rekte ne tenas
Saco vazio nao se põe em pé

Se Dio ne volas, la sanktuloj ne helpas
Quando Deus não quer, os santos não ajudam

ĈAPITRO XVI — CAPÍTULO XVI

Vojaĝo per jeta aviadilo	**85.**	*Viagem de avião a jato*
En la flughaveno	**86.**	*No aeroporto*
En la stacidomo	**87.**	*Na estação*
Vojaĝo per trajno	**88.**	*Viagem de trem*
Vojaĝo per luksa ŝipo	**89.**	*Viagem de navio de luxo*
Ĉe la dogano	**90.**	*Na alfândega*

Ne estas regulo sen escepto
Não há regra sem exceção

BONVOLU MALSTREĈI VIAN ZONON! — QUEIRA AFROUXAR O CINTO!
BONVOLU STREĈI VIAN ZONON! — QUEIRA APERTAR O CINTO!

BONVOLU ENVICIĜI! — QUEIRA ENTRAR NA FILA!
KUPEO POR FUMANTOJ — CABINE PARA FUMANTES

MALPERMESATA ENIREJO — ENTRADA PROIBIDA

ELIREJO — SAÍDA
DANĜERO! — PERIGO!

85. VOJAĜO PER JETA AVIADILO — *VIAGEM DE AVIÃO A JATO*

1. Ĉiuj sidlokoj en la jeta aviadilo estas okupitaj. Estas vakaj sidlokoj nur en la luksa kvarmotora aviadilo — *Todos os lugares no jato estão ocupados. Há lugares vagos somente no quadrimotor de luxo*
2. Mi preferas luigi taksion, por ke ŝi kaj ŝia pakaĵaro estu transportataj samtempe — *Prefiro alugar táxi, a fim de que ela e as bagagens sejam transportadas ao mesmo tempo*
3. Estas necese, ke la pakaĵaro estu bone pakitaj kaj laĉitaj per solida ŝnureto — *É necessário que os pacotes estejam bem feitos e amarrados com barbante forte*
4. Bone, mi volas aĉeti tri biletojn por la vespera aviadilo — *Bem, quero comprar três passagens para o avião da tarde*
5. Ĉu vi volas vojaĝi al Brazilo per la pasaĝera aviadilo? — *Você quer ir ao Brasil em avião de passageiros?*

6. La turistoj volas vojaĝi al Berlino per jeta aviadilo — *Os turistas querem viajar para Berlim de jato*
7. Ĉu vi volas plendi pri io? Tie dekstre staras Plendoficejo — *Você quer reclamar alguma coisa? Ali à direita está uma Agência de Reclamações*
8. Rezervu la unuan liberan sidlokon por mi en la aviadilo — *Reserve-me o primeiro lugar vago no avião*
9. Veturu per luksa jeta aviadilo aŭ per simpla aviadilo — *Viaje de avião a jato de luxo ou de avião comum*
10. Portisto, ekspedigu la pakaĵon kaj valizojn al... — *Carregador, mande expedir a bagagem e maleta para...*

11. Kiom da kilogramoj estas permesataj por ĉiu pasaĝero? — *Quantos quilos cada passageiro pode levar?*
12. Estas permesataj nur DEKKVIN kilogramoj — *São permitidos somente QUINZE quilos*
13. La aviadilo estas en la aero atendante alteriĝan permeson — *O avião está no ar esperando a ordem de aterragem*
14. Ĉu estas ankoraŭ vaka la sidloko ĉe la dekstra fenestro? — *Está vago o assento perto da janela direita?*
15. Ĉu vi povas rekomendi al mi ion kontraŭ aermalsaneco? — *Você pode me indicar algo contra enjoo?*
16. Kie estas mia valizo en kiu mi havas mian monujon? — *Onde está a minha maleta em que está minha carteira?*
17. Ĝi estas tie ĉi maldekstre, mia kara fraŭlino — *Está aqui à esquerda, cara senhorita*
18. Ĉu ia pasaĝera aviadilo estas ankoraŭ malplena? — *O avião de passageiros está ainda vazio?*
19. Mi ne scias; bonvolu demandi la aerstevardinon — *Não sei; queira perguntar à aeromoça*
20. Kiam ofte dum la semajno venas aviadiloj al... ? — *Quantas vezes por semana vêm (chegam) aviões à... ?*

21. Ŝoforo, konduku min al Internacia Flughaveno — *Chofer, leve-me ao Aeroporto Internacional*
22. Portisto, kunportu mian pakaĵon al la aviadilo — *Carregador, leve a minha bagagem para o avião*
23. Rezervu la liberan unuaklasan sidlokon por mi — *Reserve-me um lugar de 1ª classe que estiver vago*
24. Kion mi devas fari por uzi la jetan aviadilon? — *O que devo fazer para utilizar o avião a jato?*
25. Vi devas aĉeti aldonan bileton — *Você deve comprar uma passagem extra*

26. Bonvolu sciigi min kiam ni devos esti pretaj — *Queira avisar-me quando devemos estar prontos*
27. Portisto, kunportu mian valizon al la aviadilo — *Carregador, leve minha maleta para o avião*
28. Bonvolu doni al mi kotonon por miaj oreloj — *Tenha a bondade de me dar algodão para os ouvidos*
29. Ĉu la pakaĵaro iros en la sama aviadilo? — *As bagagens irão no mesmo avião?*
30. Ni devos ŝanĝi aviadilon alvenante al... ? — *Devemos fazer baldeação quando chegarmos a...?*

31. Ni devos ŝanĝi aviadilon dum la vojaĝo — *Deveremos trocar de avião durante a viagem*
32. Kiom kostas la pagpostulo por ĉiu pakaĵo? — *Qual é o valor para cada volume?*
33. Mi jam venigis la portiston kaj taksion — *Já mandei vir o carregador e o táxi*
34. Estas sidlokoj ĉe la dekstra fenestro — *Há lugares juntinhos à janela direita*
35. Je kioma horo alvenos la aviadilo? — *A que horas chegará o avião?*

36. Turnu vin al la Oficejo por Trovitaĵoj — *Dirija-se à Agência de Objetos Achados*
37. Kiom kostas la veturo per aviadilo al... ? — *Quanto custa a viagem de avião para... ?*

38. Ĉu estas pluveturanta aviadilo? — *Há mais de um avião viajando?*
39. Jes, ekzistas pluveturanta aviadilo — *Sim, há mais de um avião viajando*
40. Je kioma horo la aviadilo alvenas? — *A que horas chega o avião?*

41. Kie oni aĉetas la biletojn? — *Onde se compra as passagens?*
42. Rigardu! La giĉeto estas tie — *Olhe! O guichê está ali à direita*
43. Rigardu! ŝi estas la aerstevardino — *Veja! Ela é a aeromoça*
44. Kiam alvenos la sekvanta aviadilo? — *Quando chegará o próximo avião?*
45. Post duonhoro — *Dentro de meia hora*

46. Estas mia unua vojaĝo per aviadilo —*É minha primeira viagem de avião*
47. Mi tre ŝatus legi ĉi tiun ĵurnalon — *Gostaria muito de ler este jornal*
48. La aviadilo trofruas dek minutojn — *O avião está adiantado dez minutos*
49. Mi tre ŝatus legi ĉi tiun revuon — *Gostaria muito de ler esta revista*
50. Mi tuj parolos kun la stevardino — *Vou já falar com a comissária de bordo*

51. La pasaĝera aviadilo tuj alteriĝos — *O avião de passageiros já vai aterrar*
52. Apud la flughaveno tuj maldekstre — *Perto do aeroporto logo à esquerda*
53. Ĉu vi malkonsentas pro la fumado? — *Você se incomoda com a fumaça?*
54. Tute ne! — *Absolutamente!*
55. Kie estas la taksia haltejo? — *Onde fica o ponto de táxis?*

56. Vi devas pagi krompagan bileton — *Você tem de pagar uma passagem extra*
57. Kiam ekflugos la jeta aviadilo? — *Quando partirá o jato?*
58. Ĝi tuj ekflugos — *Vai partir imediatamente*
59. Bonvolu doni al mi cigaredon — *Queira me dar um cigarro*
60. Ho, jes. Tre volonte! — *Pois não. Sirva-se à vontade!*

61. Mi vidos la vidaĵojn de la urbo — *Verei as curiosidades da cidade*
62. Kiel malproksime estas ĝis tie? — *Qual é a distância até lá?*
63. Nun vi devas pagi al la ŝoforo — *Agora V. deve pagar ao chofer*
64. Mi luos taksion por iri hejmen — *Aluguei um táxi para ir a casa*
65. Kion vi faros en Brazilo? — *O que você fará no Brasil?*

66. Vi volas malfruigi la aviadilon — *Você quer atrasar o avião*
67. Kiun flughavenon ni alvenas? — *Em qual aeroporto chegamos?*
68. Ĉu mi devos ŝanĝi aviadilon? — *Deverei fazer baldeação?*
69. La aviadilo iros rekte al... — *O avião irá diretamente para...*
70. Bonvolu, estas usona cigaredo! — *Tenha a bondade, é cigarro americano!*

71. Ĉu oni devas ŝanĝi aviadilon? — *Devemos fazer baldeação?*
72. Tute ne, ĝi estas rekta aviadilo — *Absolutamente, é avião direto*
73. Ĉu mi povas uzi la aviadilon? — *Posso utilizar o avião?*
74. Mi esperas revidi vin baldaŭ — *Espero revê-lo brevemente*
75. Bonvolu zorgi pri mia pakaĵo — *Queira olhar a minha bagagem*

76. Kie estas la pakaĵdeponejo? — *Onde é a seção de bagagens?*
77. Nun la aviadilo tuj foriros — *O avião vai sair agora mesmo*
78. Ŝoforo, veturu al la hotelo — *Chofer, leve-me ao hotel*
79. Ĉi-nokte mi ekveturos al... — *Partirei esta noite para...*
80. Ĝi estas tie maldekstre — *Fica ali à esquerda*

81. Trablovas tre multe ĉi tie — *Faz corrente de ar aqui*
82. Kiom longe dum la vojaĝo? — *Quanto tempo de viagem?*
83. Plimalpli kvar horoj — *Cerca de quatro horas*
84. Ĉu vi sentas vin nervema? — *Você está se sentindo nervoso?*
85. Jes, iomete, kara fraŭlino — *Sim, um pouco senhorinha*

86. Ĉu vi estas ĝenata? — *Você está perturbado?*
87. Jes, mi estas iomete ĝenata — *Sim, estou um pouco*
88. Mi volas eniri momenton — *Quero entrar um instante*
89. Tiu aviadilo tuj ekflugos — *Aquele avião vai partir agora*
90. Estas ankoraŭ malproksime — *Está distante ainda*
91. Tiuj aviadiloj tuj ekflugos — *Aqueles aviões vão*

partir já

92. Ĉi-vespere mi ekveturos al... — *Parto esta tarde para...*

93. Mi jam venigis la ŝoforon — *Já mandei vir o chofer*

94. La aviadilo tuj ekleviĝos — *O avião vai decolar já*

95. Bonvolu stariĝi, fraŭlino! — *Queira levantar-se, senhorita!*

96. Mi tuj vokos la portiston — *Vou chamar o carregador*

97. Kie estas la paperkorbo? — *Onde está a cesta de papel?*

98. Ne forgesu skribi al mi! — *Não se esqueça de me escrever!*

99. Kiun sidlokon vi ŝatus? — *Que lugar você gostaria?*

100. Kie estas la flugkampo? — *Onde fica o campo de pouso?*

101. Estas ankoraŭ proksime — *Está perto ainda*

102. Estas luksa aviadilo — *É um avião de luxo*

103. Demandu al la ŝoforo — *Pergunte ao chofer*

104. La aviadilo malfruas — *O avião está atrasado*

105. Mi volas eniri tuj — *Quero entrar sem demora*

106. Salutu vian familion! — *Saudações a sua família!*

107. Bonvenon, gesinjoroj! — *Sejam bem-vindos, senhores!*

108. Ĝis baldaŭa revido! — *Até breve!*

109. Estu kore bonvena! — *Seja cordialmente bem-vindo!*

110. Feliĉan veturadon! — *Feliz viagem!*

111. Dekminuta restado — *Parada de dez minutos*

112. Kiam ni ekflugos? — *Quando vamos partir?*

113. Trablovas tie ĉi — *Faz corrente de ar aqui*

114. Kiam vi revenos? — *Quando você vai voltar?*

115. Bonvolu sidiĝi! — *Queira sentar-se!*

116. Bonvolu stariĝi! — *Queira levantar-se!*

117. Bonvolu eliri! — *Queira sair!*

118. Bonvolu eniri! — *Queira entrar!*

119. Bonvolu diri! — *Queira dizer!*

120. Bonvolu aŭdi! — *Queira ouvir!*

121. Hodiaŭ vespere — *Hoje de tarde*

122. Hodiaŭ matene — *Hoje de manhã*

123. Hodiaŭ nokte — *Hoje à noite*

124. Fartu bone! — *Passe bem!*

125. Ĝis revido! — *Até à vista!*

126. Kia mirindaĵo! — *Que maravilha!*

127. Feliĉan vojaĝon! — *Feliz viagem!*

128. Bonan vojaĝon! — *Boa viagem!*

129. Mi tuj eliros — *Vou sair já*

130. Mi tuj eniros — *Vou entrar já*

131. Bonŝancon! — *Boa sorte!*

132. Saluton! — *Salve!*

133. Sanon! — *Saúde!*

134. Adiaŭ! — *Adeus!*

135. Ĝis! — *Até!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

veturi per aviadilo — *viajar de avião;* **kvarmotora aviadilo —** *quadrimotor;* **pakaĵa frajtpago —** *frete de bagagem;* **suriĝi sur tero —** *pousar em terra;* **suriĝi sur akvo —** *pousar n'água;* **aviadila horaro —** *horário de aviões;* **antaŭa sidloko —** *assento dianteiro;* **malplena aviadilo —** *avião vazio;* **aviadista kajuto —** *cabina do piloto;* **dekstra sidloko —** *assento direito;* **aerstevardino —** *aeromoça;* **aergastigistino —** *aeromoça;* **ŝanĝi aviadilon —** *baldear de avião;* **malsuprenflugi —** *descer;* **aŭtomata piloto —** *piloto automático;* **aŭtomata piloto —** *piloto giroscópico;* **senbrua motoro —** *motor silencioso;* **surŝipe —** *a bordo (mar.);* **enviadile —** *a bordo (av.);* **manovra placo —** *pátio de manobra;* **alteriĝa areo —** *área de aterragem;* **rapidindikilo —** *velocímetro;* **suriĝi sur —** *pousar em;* **benzina motoro —** *motor a gasolina;* **televidaparato —** *aparelho de televisão;* **laŭlonga forto —** *força longitudinal;* **kineta energio —** *energia cinética;* **trafikaviadilo —** *avião de tráfego;* **subsona rapido —** *velocidade subsônica;* **konstanta lumo —** *luz fixa;* **akiri altecon —** *ganhar altura;* **normala flugo —** *voo normal;* **flugmekanisto —** *mecânico de bordo;* **suriĝa rapido —** *velocidade de aterragem;* **eksuprenflugi —** *levantar voo, decolar;* **radioricevilo —** *receptor de rádio;* **alteriĝa areo —** *área de aterragem;* **rekta bileto —** *passagem direta;* **libera pakaĵo —** *bagagem livre;* **kliniĝa seĝo —** *cadeira de encosto;* **pakaĵbileto —** *talão de bagagem;* **aerveturilo —** *aeronave;* **aerstevardo —** *comissário de bordo;* **aeronaŭtiko —** *aeronáutica;* **radiosendilo —** *emissora de rádio;* **falfrakasiĝo —** *desastre aéreo;* **helikoptero —** *helicóptero;* **suprenflugi —** *decolar;* **flugtrafiko —** *tráfego aéreo;* **elirpermeso —** *permissão de saída;* **aernavigado —** *navegação aérea;* **olea motoro —** *motor a óleo;* **motora oleo —** *óleo de motor;* **proponi al —** *oferecer a;* **serĉlumilo** — *holofote;* **benzinkruĉo** — *galão de gasolina;* **fulma lumo** — *luz pisca-pisca;* **superflugi** — *sobrevoar;* **falspiralo** — *parafuso, "looping";* **flugplonĝi** — *picar verticalmente;* **flugplonĝo** — *picada vertical;* **flugrapido** — *velocidade de voo;* **fluga pozo** — *atitude de voo;* **alteriĝejo** — *pista de decolagem;*

paraŝuto — *pára-quedas;* **elsendilo** — *transmissor;* **alteriĝo** — *aterrissagem;* **akcidento** — *acidente;* **aerodromo** — *aeródromo;* **barometro** — *barômetro;* **akceptejo** — *sala de recepção;* **aerbremso** — *freio a ar;* **stabileco** — *estabilidade;* **balanciĝo** — *oscilação pendular;* **flugkapablo** — *"performance";* **aeroplano** — *aeroplano;* **flugkampo** — *campo de pouso;* **enirpordo** — *porta de entrada;* **elirpordo** — *porta de saída;* **jeta aviadilo** — *avião a jato;* **aermalsaneco** — *enjoo aéreo;* **esti ekscita** — *ser excitante;* **esti mirinda** — *ser maravilhoso;* **oscila movado** — *movimento de oscilação;* **turnklini** — *inclinar lateralmente (av.);* **aviadisto** — *aviador;* **malstreĉi** — *afrouxar, soltar;* **forveturi** — *ausentar-se;* **manĝ(aĵ)o** — *refeição, comida;* **alveni al** — *chegar a;* **alveni el** — *chegar de;* **alteriĝo** — *decolagem;* **alakviĝo** — *amerissagem;* **aŭtokuro** — *rolagem, taxiamento;* **suprenflugi** — *subir (avião);* **utila ŝarĝoj**— *carga útil (menos a tara);* **rekta flugo** — *voo direto;* **telegrafaĵo** — *telegrama;* **telefonvoko** — *telefonema;* **benzinstacio** — *posto de gasolina;* **returnvojaĝo** — *viagem de volta;* **altindikilo** — *altímetro;* **enirpermeso** — *permissão de entrada;* **aera rapido** — *velocidade aérea;* **paraŝutisto** — *pára-quedista;* **flughaveno** — *aeroporto;* **aerhaveno** — *aeroporto;* **ekflugi al** — *partir para;* **ekflugi el** — *partir de;* **ĵurnalbudo** — *banca de jornal;* **katastrofo** — *catástrofe;* **aviadilejo** — *pista de aviões;* **antaŭpagi** — *adiantar (dinheiro);* **sandviĉo** — *sanduíche;* **falŝirmilo** — *pára-quedas;* **veturkosto** — *preço de viagem;* **biletkosto** — *preço de passagem;* **aertrafiko** — *tráfego aéreo;* **dormigilo** — *sonífero;* **reportero** — *repórter;* **jungilaro** — *equipamento;* **altometro** — *altímetro;* **aeroframo** — *estrutura (de avião);* **fluglinio** — *empresa de aviação;* **surteriĝo** — *aterragem, pouso;* **surakviĝo** — *amaragem;* **benzinujo** — *tanque de gasolina;* **aerpoŝte** — *por via aérea;* **aerlinie** — *por via aérea;* **altitudo** — *altitude;* **latitudo** — *latidude;* **fuzelaĝo** — *fuselagem;* **leviĝo** — *decolagem;* **aervoje** — *por via aérea;* **krompago** — *pagamento extra;* **alteriĝi** — *aterrissar, aterrar;* **pluspago** — *pagamento extra;* **alakviĝi** — *amerissar;* **flugiloj** — *asas;* **pliposte** — *mais tarde;* **pasporto** — *passaporte;* **aviadilo** — *avião;* **pakaĵaro** — *bagagens;* **sedativo** — *sedativo;* **ŝanĝi en** — *fazer baldeação em;* **trablovi** — *entrar corrente de ar;* **sidlokoj** — *assentos, lugares;* **pasaĝero** — *passageiro;* **ricevilo** — *receptor;* **atendejo** — *sala de espera;* **komforta** — *confortável;* **lumfasko** — *faixa de luz;* **flugvojo** — *rota aérea;* **balono** — *balão;* **aerfloto** — *frota aérea (de um país);* **ascendi** — *decolar, subir;* **glisado** — *planeio;* **hangaro** — *hangar;* **ekflugi** — *levantar voo;* **brulaĵo** — *combustível;* **ekflugo** — *decolagem;* **glisilo** — *planador;* **kompaso** — *bússola;* **ekscito** — *excitação;* **elsalti** — *abrir o circuito elétrico;* **aertubo** — *câmara-de-ar;* **benzino** — *gasolina;* **senpage** — *grátis, de graça;* **skatolo** — *caixa;* **senbrua** — *silencioso;* **vakuigi** — *fazer vácuo;* **aerpoŝo** — *bolsa de ar;* **kajuto** — *cabina, "canopy";* **plonĝi** — *picar, mergulhar;* **staŭli** — *perder velocidade;* **staŭli** — *perder altura;* **fuzelo** — *fuselagem;* **nacelo** — *necela;* **helico** — *hélice;* **staŭlo** — *perda de velocidade, estol (av.);* **ekflugi** — *levantar voo, decolar;* **leviĝi** — *levantar vôo, decolar;* **ekiri** — *deixar, partir;* **sireno** — *sirene;* **kurejo** — *pista de aterragem;* **radaro** — *radar;* **adiaŭi** — *despedir-se;* **baraĵo** — *proibição de tráfego;* **bileto** — *passagem, bilhete;* **taksio** — *táxi;* **vojaĝo** — *viagem;* **piloto** — *piloto;* **motoro** — *motor;* **emocio** — *emoção;* **aviado** — *aviação;* **foriri** — *ir-se embora;* **ektimo** — *susto;* **streĉi** — *apertar;* **pneŭo** — *pneu;* **ŝalti** — *fechar o circuito (elétr.);* **kraŝo** — *impacto contra o solo;* **ŝvebi** — *planar;* **kesto** — *mala;* **korbo** — *cesto, cesta;* **panei** — *enguiçar (o motor);* **panei** — *entrar em pane;* **paneo** — *enguiço (do motor);* **floti** — *flutuar, boiar;* **glisi** — *planar;* **drivi** — *ser levado pelo vento;* **luksa** — *luxuoso, de luxo;* **vakuo** — *vácuo;* **flugo** — *voo;* **lunĉo** — *lanche;* **lumo —** *luz;* **drivi —** *derivar;* **drivo —** *deriva;* **flugi —** *voar;* **kajto —** *papagaio, pipa;* **zomi —** *subir em chandele;* **kirlo —** *redemoinho;* **tango —** *arfagem;* **sofo —** *sofá;* **seĝo —** *cadeira;* **lefta**[95] **—** *esquerda;* **tangi —** *arfar (avião);* **jori —** *desviar-se da rota;* **zomo —** *cabrada;* **jori —** *guinar;* **lopi —** *fazer o "looping";* **lopo —** *acrobacia aérea;* **vizo —** *visa, visto;* **oleo —** *óleo;* **alo —** *asa*

falfrakasiĝo = kraŝo	**falŝirmilo = paraŝuto**
suprenflugi = ascendi	**identigilo = legitimilo**

persona identigilo = persona legitimilo

[95] ***Lefta*** *(esquerda) é uma alternativa de "**maldekstra**" somente usado em aviação para evitar perigo de confusão entre "**dekstra**" e "**maldekstra**" nas transmissões de rádio.* ***Duonhora restado*** *(parada de meia hora),* ***longdaŭra flugo*** *(voo de longa distância),* ***pasaĝera aviadilo*** *(avião de passageiros),* ***pliigi rapidecon*** *(ganhar ou aumentar a velocidade).*

17. EL. Preposição muito usada como prefixo significando MOVIMENTO DE DENTRO PARA FORA, também com o sentido de ação executada TOTALMENTE, PLENAMENTE, COMPLETAMENTE, como: **ELTOMBIGI** (exumar, tirar de dentro da sepultura), **ELHOSPITALIĜI** (ter alta do hospital), **ELPOENTI** (ganhar no jogo).

elsekigi — secar completamente
elvicigi — tirar da fila
elkasigi — sacar da caixa (fin.)
elparoli — pronunciar
elterigi — desenterrar
eluziĝi — danificar-se
elpensi — inventar
elmema — espontâneo
elspiri — expirar
ellerni — aprender a fundo

18. EN. Preposição muito usada como prefixo junto a radicais VERBAIS indicando PENETRAÇÃO de algo para DENTRO de alguma coisa, como: **ENMETI** (introduzir), **ENSPEZI** (meter dinheiro em caixa, economizar).

enboteligi — engarrafar
endentigi — engrenar
enfakigi — classificar
enfalujo — armadilha
envicigi — entrar na fila
enkotigi — atolar
enmigri — imigrar
enderma — intradérmico
enirejo — entrada
enpaki — empacotar

Continua na pág. 307

BENATA ESTU SANTOS DUMONT KIU ELPENSIS AVIADILON
Abençoado seja Santos Dumont que inventou o avião

86. EN LA FLUGHAVENO — *NO AEROPORTO*

1. Ŝi volas fari aviadilveturadon kun ili. La aviadiloj ne estas tre danĝeraj kaj malfacile falas surteren — *Ela quer fazer uma viagem de avião com eles. Os aviões não são muito perigosos e dificilmente se precipitam ao solo*
2. Miaj vojaĝkofroj estas en la flughaveno. Nu, kiom vi volas por porti ilin? — *Minhas malas estão no aeroporto. Então, quanto quer para levá-las?*
3. Po kvin kruzeroj ĉia vojaĝkofro — *Cinco cruzeiros para cada mala*
4. Donu al mi etan ideon pri la interplaneda raketo kaj jeta aviadilo — *Dê-me uma pequena ideia sobre o foguete interplanetário e avião a jato*
5. Ni rapidu aĉeti la biletojn por trovi sidlokon en la aviadilo — *Apressemo-nos em comprar os bilhetes e arranjar um lugar no avião*

6. Kiom vi volas por porti mian pakaĵaron al hotelon? — *Quanto você quer para levar minhas bagagens ao hotel?*
7. Laŭ la pezo; sed vi povas esti certa, ke mi ne tro postulos al vi — *Depende do peso; mas pode ter a certeza de que não lhe pedirei muito*
8. Jen libera taksio! Koran saluton al via edzino! Ĝis revido! — *Eis um táxi livre! Dê lembranças à sua esposa! Até à vista!*
9. Ĉu vi deziras jetan aŭ kvarmotoran aviadilon? — *Você quer o jato ou o quadrimotor?*
10. Mi preferas kvarmotoran aviadilon? — *Prefiro o quadrimotor*

11. Ni prenu taksion kaj lasu la pakaĵojn en la flughaveno — *Tomemos um carro e deixemos as bagagens no aeroporto*
12. La pezo de la jeta aviadilo favorigas ilian staremecon — *O peso dos aviões a jato lhes dá uma grande estabilidade*
13. Nun la aviadilo tuj foriros. Estas jam la deka kaj duono — *Agora o avião vai partir. Já são dez e meia*
14. Li kuris rapide, por ke li ne maltrafu la aviadilon — *Ele correu com rapidez, a fim de não perder o avião*
15. Bonvolu malfermi la aviadilan pordon, mi petas! — *Queira abrir a porta do avião, por favor!*

16. Ĉu vi deziras vojaĝi per kvarmotora aviadilo? — *Você deseja viajar de quadrimotor?*
17. Ne, mi forflugos per jeta aviadilo — *Não, irei (partirei) de jato*
18. Je kioma horo vi forflugis hieraŭ posttagmeze? — *A que horas você partiu ontem depois do meio-dia?*
19. Estas malpermesata la fumado en la aviadilo — *É proibido fumar dentro do avião*
20. Proksimume je la sesa kaj duono — *Aproximadamente às seis e meia*

21. La aviadilaro transflugis la Atlantikon — *A esquadrilha atravessou o Atlântico*
22. Ĉu estas permesate fumi en la aviadilo? — *É permitido fumar dentro do avião?*
23. Tiu vojaĝo estis pli enuiga ol instrua — *Essa viagem foi mais aborrecida do que instrutiva*
24. Estas multaj personoj en la flughaveno — *Há muita gente no aeroporto*
25. La aviadilo jam estas en la aerhaveno — *O avião já está no aeroporto*

26. Gesinjoroj, bonvolu eniri la aviadilon! — *Senhoras e senhores, queiram entrar no avião!*
27. Rapide, por ke ni atingu la aviadilon — *Apresse-se, para não perdermos o avião*
28. La aviadilo sin turnis sub la nubon — *O avião dirigiu-se para baixo das nuvens*
29. Ni ne trovos la aviadilon sur la kampo — *Não vamos encontrar o avião no campo*
30. Ni forflugos morgaŭ matene, ĉu bone? — *Partiremos amanhã pela manhã, está bem?*

31. Mi maltrafis la aviadilon por Usono — *Perdi o avião para os Estados Unidos*
32. La jetaj aviadiloj flugas rapidege — *Os jatos voam com muita rapidez*
33. Ili ambaŭ kuris al la flughaveno — *Ambos correram ao aeroporto*
34. Ili forflugos al libera lando — *Eles partirão para um país livre*
35. Gepasaĝeroj, bonvolu loki vin! — *Passageiros, queiram se acomodar!*

36. Mi restos almenaŭ tri horojn — *Ficarei pelo menos três horas*
37. Mi adiaŭos vin morgaŭ — *Amanhã me despedirei de vocês*
38. Mi neniam pilotis aviadilon — *Nunca pilotei avião*

39. Hodiaŭ la vetero estas belega — *Hoje o tempo está magnífico*
40. Spite miaj petoj, li foriris — *Apesar dos meus pedidos, ele partiu*

41. Bonan vojaĝon! — *Boa viagem!*
42. Bonan vojaĝon! Fartu bone! — *Boa viagem! Passe bem!*
43. Adiaŭ, agrablan vojaĝon! — *Adeus, agradável viagem!*
44. Revenu baldaŭ! — *Volte breve!*
45. Ni iru serĉi niajn pakaĵojn — *Vamos procurar nossas bagagens*
46. Mi venis por vin adiaŭi — *Vim para despedir-me de você*
47. Mi eble iros Francujon — *Talvez eu vá à França*
48. Kia estas la vetero? — *Como está o tempo?*
49. Mi vojaĝos nekonate — *Viajarei incógnito*
50. Ŝi ĵus alvenis — *Ela acaba de chegar*

51. Estas tro frue — *É muito cedo*
52. Mi venis laca — *Cheguei cansado*
53. Turnu vin al... — *Dirija-se a...*
54. Bonvenu! — *Seja bem-vindo!*
55. Bonvenon! — *Boas vindas!*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

maltrafi la aviadilon — *perder o avião;* **vojaĝi per aviadilo** — *viajar de avião;* **flugi per aviadilo** — *voar de avião;* **kvarrada aŭtomobilo** — automóvel de quatro rodas; **forpafi raketojn** — *lançar foguetes;* **veturi norden** — *viajar para o norte;* **veturi orienten** — *viajar para o oriente;* **interplaneda raketo** — *foguete interplanetário;* **aerstevardino**[96] — *aeromoça;* **aergastigistino**[98] — *aeromoça;* **nenies lando** — *terra de ninguém;* **veturi suden** — *viajar para o sul;* **flugpasaĝero** — *passageiro de avião;* **aerveturanto** — *aeronauta;* **aerveturilo** — *aeronave;* **akuŝistino** — *parteira;* **aerstevardo** — *comissário de bordo;* **ekveturi al** — *partir para;* **ĵusveninta** — *recém-chegado;* **mortiginto** — *falecido;* **luksa jako** — *paletó de luxo;* **aviadilejo** — *aeroporto;* **flughaveno** — *aeroporto;* **flugstacio** — *hangar;* **aerodromo** — *aeródromo;* **mortigito** — *vítima;* **aerhaveno** — *aeroporto;* **entrudulo** — *abelhudo, intruso;* **ekscitilo** — *estimulante;* **forveturi** — *partir, ausentar-se;* **fortigilo** — *fortificante, tônico;* **fluglinio** — *empresa de aviação;* **signofari** — *acenar;* **elveturi** — *partir;* **ekvojaĝi** — *pôr-se a caminho;* **flugvojo** — *via aérea;* **alterigi** — *aterrissar;* **ekiri al** — *partir para;* **ekiri el** — *partir de;* **forflugi** — *partir (de avião);* **polvaro** — *nuvem de pó;* **skotero** — *lambreta;* **deturni** — *desviar;* **turni al** — *dirigir-se a;* **aviadisto** — *aviador;* **sidbanilo** — *bidê;* **spacoŝipo** — *nave espacial;* **elfeĉigi** — *defecar;* **ascendi** — *subir;* **aerbazo** — *base aérea;* **malfrue** — *tarde;* **trofrui** — *estar adiantado (avião, etc.);* **aerŝipo** — *aeronave;* **staŭli** — *perder altura ou velocidade;* **leviĝi** — *decolar;* **ekipi** — *equipar;* **flugi** — *voar;* **frue** — *cedo*

[96] *É mais usado "**aerstevardino**" em esperanto, enquanto que "**aergastigistino**" é mais sonoro e delicado; "**aermastrumantino**" tem sido usado na Europa mas o seu emprego não é recomendado. **Supersona aviadilo** (avião supersônico), **centsida aviadilo** (avião de cem lugares).*

19. ET. Usado como prefixo para indicar uma PEQUENEZ relativa do ponto de vista SOCIAL ou ECONÔMICO. Veja o sufixo **-ET** mais adiante.

etproduktisto — (o) pequeno produtor
etfabrikisto — (o) pequeno fabricante
etindustrio — (a) pequena indústria
etdetalisto — (o) pequeno varejista
etvendisto — (o) pequeno vendedor
etmondumo — (a) pequena elite
etburĝaro — (a) pequena burguesia
etbienulo — (o) pequeno sitiante
etburĝo — (o) pequeno burguês
etbieno — (a) pequena propriedade

20. FI. Interjeição usada como prefixo, denota ação ou ato VERGONHOSO, REPUGNANTE, SUJO, INDECENTE, INFAME, MAU, RUIM do ponto de vista OBJETIVO mais MORAL do que FÍSICO, como: **FIAGO**, **FIPENSO**, **FIPAROLO** é uma ação, pensamento, palavra que alguém ficaria envergonhado.

fiinsektoj — praga de insetos
figazetaro — imprensa marrom
fispritaĵo — graça pesada
firakonto — uma história suja
fierboj — ervas daninhas
fiverko — uma obra imoral
fibesto — verme (fig.)
fianimo — alma vil
fimono — dinheiro "sujo"
fibuŝo — boca obcena

Continua na pág. 31[illegible]

87. En la stacidomo — *Na estação*

1. Ni havas ankoraŭ tempon por prepari niajn valizojn kaj alveni ĝustatempe. Kion vi pensas pri tio? — *Temos ainda tempo de preparar nossas malas e de chegar à hora. Que você acha?*
2. Mi ĵus ricevis leteron de mia familio kiu petas, ke mi tuj revenu hejmen — *Acabo de receber uma carta da família, que solicita a minha volta com urgência*
3. Mi intencas forveturi morgaŭ per la trajno — *Pretendo partir amanhã no primeiro trem*
4. Mi tre bezonas ŝin, telegrafu al... por demandi, ĉu ŝi ne restis tie — *Ela me faz muita falta, telegrafe para... para saber se ela não ficou lá*
5. Mi volas alveni al la stacio duonan horon antaŭ la forveturo — *Desejo chegar à estação meia hora antes da partida*

6. La instalo de librovendejoj en la stacidomoj estas tre utila — *A instalação de livrarias nas estações é muito útil*
7. Mi preferas uzi la rapidon de la oka, hodiaŭ vespere — *Prefiro tomar o rápido das oito, hoje à noite*
8. Estas ekspresa trajno, kiu forveturas je la oka matene — *Há um trem expresso que parte às oito da manhã*
9. Rapidigu vian veturilon, vi ricevos malavaran trinkmonon — *Apresse o seu veículo, que você ganhará uma boa gorjeta*
10. Estas nelicita la fumado en la ĉambroj de la stacio — *É proibido fumar nas salas da estação*

11. Mi ne vidas la portiston al kiu mi donis mian valizon — *Não vejo o carregador a quem entreguei a minha maleta*
12. Kie mi trovas oficiston, kiu prenos miajn pakaĵojn? — *Onde encontro um empregado para apanhar minhas bagagens?*
13. Je kioma horo forveturas la unua trajno al... ? — *A que horas parte o primeiro trem para... ?*
14. Ni vidu je kioma horo forveturas la suda trajno — *Vejamos a que horas parte o trem do sul*
15. Estas la unua fojo, kiam mi faras tiun vojaĝon — *É a primeira vez que faço essa viagem*

16. Alvenigu veturilon por veturi al la stacidomo — *Providencie um veículo para ir à estação*
17. La dua trajno forveturas je la sesa vespere — *O segundo trem parte às seis da tarde*
18. Portisto, mankas al mi du vojaĝkofroj — *Carregador, estão me faltando duas malas*
19. Ni penu ricevi sidlokojn proksime de la pordo — *Tratemos de arranjar lugares perto da porta*
20. Sidloko ĉe la fenestro estas ankoraŭ libera — *Um lugar junto da janela está ainda livre*

21. Ĉu vi bonvolus prunti al mi vian horlibron? — *Gostaria de emprestar-me o seu indicador de horário?*
22. Ĉu tiu ĉi trajno konsistas el vagonoj kun ĉiuj klasoj? — *Este trem tem vagões de várias classes?*
23. Mi aŭdas la trian sonoradon, ni forveturas — *Ouço o terceiro toque de campainha, estamos partindo*
24. Mi tre ĝojas revidi vin post via vojaĝo — *Folgo muito em revê-lo depois de sua viagem*
25. Ĉu mi povas proponi al vi mian sidlokon? — *Posso oferecer-lhe o meu lugar de embarcar?*

26. Gepasaĝeroj, bonvolu eniri la vagonaron — *Passageiros, tenham a bondade de entrar no trem*
27. Kiam veturos la plej proksima vagonaro? — *Quando partirá o trem mais próximo?*
28. Mi aŭdas fajfon de trajno, kiu alvenas — *Ouço o apito de um trem que chega*
29. Iru informiĝi pri la forveturaj horaroj — *Vá se informar sobre o horário de partidas*
30. Tio estas la ĝusta trajno por... — *Este é o trem certo para...*

31. Kie mi devas ĉeesti por la forveturo? — *Onde devo comparecer para a partida?*
32. Rapide, por ke vi atingu la vagonaron — *Apresse-se, para você não perder o trem*
33. Portu mian pakaĵon al la oficejo — *Leve minha bagagem à agência*
34. Diru al mi, kie estas la restoracio? — *Diga-me, onde fica o restaurante?*
35. Estas ĝuste tio, kio taŭgas al ni — *É justamente o que nos convém*

36. Ĉu la trajno estas ankoraŭ malplena? — *O trem está ainda vazio?*
37. Ĉu ni ankoraŭ atingos la vagonaron? — *Alcançaremos o trem ainda?*
38. Bonvolu montri al mi kie estas la giĉeto — *Queira mostrar-me onde fica o guichê*
39. Ĉu mi povas malfermi la fenestron? — *Permita-me que eu feche a janela?*
40. Kiam ekveturos la trajno al... ? — *Quando partirá o trem para... ?*

41. Sur kiu perono estas la trajno? — *Em que plataforma está o trem?*

42. Ĝi estas sur la dekstra perono — *Está na plataforma direita*
43. Feliĉan vojaĝon! Bonan veturadon! — *Feliz viagem! Uma boa viagem!*
44. Post unu horo ni estos je la celo — *Daqui a uma hora estaremos no ponto de chegada*
45. Mi uzos la flughavenan buson — *Tomarei o ônibus do aeroporto*

46. Mi volas registrigi mian pakaĵon — *Quero despachar minha bagagem*
47. Veturu per trajno (buso, aviadilo, aŭtomobilo) — *Viaje de trem (ônibus, avião, automóvel)*
48. De kiu perono la trajno deiras? — *De que plataforma sai o trem?*
49. Ĉu mi devos ŝanĝi la vagonaron? — *Deverei fazer baldeação?*
50. Kiel nomiĝas la venonta stacio? — *Como se chama a próxima*

51. Kie mi povas aĉeti la biletojn? — *Onde posso comprar as passagens?*
52. Mi atendos vin en la antaŭhalo — *Esperarei por você na entrada*
53. Kiam mi ricevos la respondon? — *Quando terei a resposta?*
54. Ĉu estas ia disvojo ĝis...? — *Há algum ramal até...?*
55. Estas tempo por iri al la kajo — *Há tempo para se ir à plataforma*

56. Ni iru rapide, ni envagoniĝu! — *Vamos depressa, embarquemos!*
57. Ĉiuj sidlokoj estas okupitaj — *Todos os lugares estão ocupados*
58. Ni ne havus sufiĉe da tempo — *Não teríamos bastante tempo*
59. Kie oni aĉetas la biletojn? — *Onde se compra passagens?*
60. Bonvolu montri la biletojn al mi! — *Queira mostrar-me as passagens!*

61. Suprendonu al mi la kofron! — *Dê-me aqui a mala!*
62. Trablovas tro multe tie ĉi! — *Há uma forte corrente de ar aqui!*
63. Ĉu la vagonaro haltas en...? — *O trem pára em...?*
64. La vagonaro tuj ekveturos — *O trem já vai partir*
65. Metu ĉion en la pakaĵreton — *Ponha tudo na rede de bagagem*

66. La vagonaro ĵus enveturis — *O trem acaba de chegar*
67. Kiam la trajno ekveturos? — *Quando parte o trem?*
68. Vi devas pagi pluspagon —*Você deve pagar extra*
69. Ni restu en la atendejo — *Vamos ficar na sala de espera*
70. Ni iru tuj al la giĉeto — *Vamos logo ao guichê*

71. Mi volas eliri momenton — *Quero sair um pouco*
72. Kupeo por fumantoj — *Reservado para fumantes*
73. Demandu la konduktoron! — *Pergunte ao condutor!*
74. Ĝi estas rekta vagonaro — *É trem direto*
75. Jen la forvetura fajfo — *Eis o apito de partida*

76. Havigu al mi horlibron — *Arranje-me um guia de horário*
77. Mi ŝatus esti kiel vi — *Gostaria de ser como você*
78. Feliĉan veturadon! — *Feliz viagem!*
79. Bonvolu veki min frue — *Queira acordar-me cedo*
80. Mi volas tuj eniri — *Quero embarcar (entrar) logo*

81. La trajno malfruas — *O trem está atrasado*
82. Dekminuta restado! — *Parada de dez minutos!*
83. Vi certe kuniros? — *Você certamente irá conosco?*
84. Feliĉan vojaĝon! — *Feliz viagem!*
85. Ni devas rapidi — *Devemos nos apressar*

86. Sur kiu perono? — *Em qual plataforma?*
87. Adiaŭ por ĉiam! — *Adeus para sempre!*
88. Maldekstren! — *Para a esquerda!*
89. Estu feliĉa! — *Seja feliz!*
90. Gardu vin! — *Cuidado! Tome cuidado!*

91. Ĉarma ideo! — *Ideia encantadora!*
92. Malsupren! — *Para baixo!*
93. Dekstren! — *Para a direita!*
94. Tiru! Puŝu! — *Puxe! — Empurre!*
95. Supren! — *Para cima!*

ordinara vagonaro — *misto (trem);* **aĉeti enirbileton —** *comprar ingresso;* **antaŭa perono —** *tablado, estrado;* **trafikoficejo —** *agência de tráfego;* **malmultekosta —** *barato;* **vojaĝoficejo —** *agência de viagem;* **busa haltejo —** *parada de ônibus;* **senpripense —** *às cegas, à toa;* **ekspresvagonaro —** *expresso (trem);* **restoracivagono —** *carro-restaurante;* **fervoja horaro —** *horário de trens;* **atentigi pri —** *chamar a atenção de;* **plendoficejo —** *agência de reclamações;* **turni sin al —** *dirigir-se a;* **busa oficejo —** *agência de ônibus;* **veturigisto —** *cocheiro, boleeiro;* **busa stacio —** *rodoviária;* **horartabelo —** *tabela de horário;* **litvagonaro —** *carro-leito;* **pakaĵbileto —** *conhecimento, guia;* **muŝkaptilo —** *apanha-moscas;* **plendi pri —** *queixar-se de;* **vojaĝsako —** *saco de viagem;* **monŝanĝejo —** *agência de câmbio;* **intertempe —** *de quando em quando;* **veturlibro —** *guia de viagem;* **ĵusveninta —** *recém-chegado;* **akceptejo —** *sala de recepção;* **informejo —** *agência de informações;* **malfruiĝi —** *atrasar-se;* **bonvenigi —** *dar as boas vindas;* **risortaro —** *feixe de molas;* **kapkuseno —** *travesseiro;* **forveturi —** *partir, ausentar-se;* **antaŭhalo —** *vestíbulo, entrada;* **lampfosto —** *poste de luz;* **hortabelo —** *horário (de trens);* **aldonpago —** *acréscimo;* **pagbileto —** *guia, conhecimento;* **samtempe —** *ao mesmo tempo;* **vestiblo —** *átrio, vestíbulo;* **jungilaro —** *arreios;* **ekspedigi —** *mandar despachar;* **kondukilo —** *rédeas, direção, guidon;* **atendejo —** *sala de espera;* **pripense —** *com reflexão;* **ekveturi** — *partir;* **seĝkarto** — *cadeira (bilhete numerado);* **vipobato** — *chicotada;* **portisto** — *carregador;* **pasporto** — *passaporte;* **pakaĵaro** — *bagagens;* **deveturi** — *descer (de um veículo);* **anoncilo** — *prospecto, anúncio;* **subaĉeti** — *subornar;* **pluspago** — *acréscimo;* **risorto** — *mola (técn.);* **malfrui** — *atrasar (trem, etc.);* **skatolo** — *caixa;* **hufbato** — *coice;* **jungilo** — *canga;* **ekspedi** — *expedir, despachar;* **timonoj** — *varais (de carroça);* **oficejo** — *agência, escritório;* **hejtilo** — *aquecedor;* **intenci** — *pretender, tencionar;* **disdoni** — *distribuir;* **enirejo** — *entrada;* **elirejo** — *saída;* **ŝnureto** — *barbante, cordão;* **fervojo** — *ferrovia;* **intensa** — *intensivo;* **intenca** — *intencional;* **venigi** — *mandar vir;* **giĉeto** — *guichê, postigo;* **perono** — *plataforma;* **stacio** — *estação;* **valizo** — *maleta, valisa;* **kuniri** — *acompanhar;* **disiri** — *separar;* **horaro** — *horário;* **ekhavi** — *conseguir;* **havigi** — *arranjar, obter;* **trajno** — *trem;* **perulo** — *intermediário;* **svingi** — *agitar (lenço, etc.);* **rimeno** — *tira de couro;* **fosto** — *poste;* **kofro** — *baú, mala, cofre;* **stari** — *estar situado, ficar;* **brido** — *rédea, brida;* **kupeo** — *compartimento, cupê;* **jungi** — *atrelar, cangar;* **reloj** — *trilhos;* **korbo** — *cesto, cesta, canastra;* **kesto** — *mala, caixa;* **ĝusta** — *justo, exato, preciso;* **justa** — *justo, reto, equitativo;* **vipo** — *chicote;* **vipi** — *chicotear;* **frui** — *adiantar (trem, etc.);* **hufo** — *casco (de animal);* **halo** — *"hall", sala;* **pagi** — *custear, pagar;* **kajo** — *cais, gare;* **mala** — *contrário*

1) **Vojaĝkovrilo**, **kolskarpo**, cachenê, echarpe; **kontraŭfrapilo**, **bufro**, pára-choque; **pagi aldonpgon**, **pagi pluspagon**, pagar acréscimo, excedente, **plipezo**, **superpezo**, excedente; **restoracivagono**, **manĝovagono**, carro-restaurante; **dormovagono**, **litvagono**, carro-leito; **limimposto**, **limdepago**, imposto alfandegário; **oficejo por trovitaĵoj**, agência de objetos achados; **oficejo por perditaĵoj**, agência de objetos perdidos; **informoficejo**, agência de informações (quando em viagem), **informejo**, agência de informações (qualquer agência); **malalta prezo**, preço barato; **malkara prezo**, preço barato; **haltigilo**, freio (de auto, tec.); **enbuŝaĵo**, freio, rédea (para cavalo); **bremso**, freio (técn.), **sonorileto**, campainha (de estação, hotel, etc.); **tintilo**, campainha, tímpano de bonde, etc.); **deveturi**, descer de um veículo; **enveturi**, entrar em um veículo para viajar; **pezi**, pesar, ser pesado, ter peso; **pesi**, pesar, tomar o peso; **pezilo**, peso (para pesar); **pesilo**, balança; **subtera fervojo**, linha subterrânea.

2) **Tien-reen bileto**, passagem de ida e volta. **Tuj**, já, logo, depressa, imediatamente. **Veturi**, andar (de veículo), levar (em veículo), viajar. **Kajo**, plataforma, cais, gare, estação (para veículos). **Vizo**, visto (em passaporte). **Forsendi**, enviar (telegrama, etc.). **Forsendi telegramon**, enviar um telegrama. **Akceptejo**, sala de recepção. Na Alemanha, tem sido usado "**akceptejo**", como sendo "seção de bagagens". **Trafikoficejo**, agência de informações para pessoas em trânsito. **Peronbileto**, ingresso, bilhete, que dá acesso à estação.

3) **Suplementa bileto** (bilhete, passagem suplementar), **pluspaga bileto** (acréscimo de passagem), **foriri dum la tago** (partir durante o dia).

21. FOR. Advérbio usado como prefixo, indica DISTÂNCIA, AFASTAMENTO de alguma coisa, como: **FLUGI** (voar), **FORFLUGI** (fugir voando; ir (de avião); **KURI** (correr), **FORKURI** (azular, fugir). É usado com radicais VERBAIS indicando MOVIMENTO de SEPARAÇÃO, AFASTAMENTO. **FORPUSI MALAMIKON** (rechaçar o inimigo).

forbruligi — reduzir a pó
forpuŝanta — repelente, asqueroso
formanĝi — devorar
forsolvi — dissolver
forpasi — decorrer (tempo)
forturni — desviar
forvelki — murchar (flor)
forpeli — expulsar
forlasi — abandonar
forĵeti — jogar fora

Continua na pág. 32lɯ

88. Vojaĝo per trajno — *Viagem de trem*

1. Tute malplaĉas al mi troa rapido, kiam mi prenas mian bileton kaj enskribigas mian pakaĵon — *Não gosto de estar apressado, quando vou apanhar minha passagem e registrar minha bagagem*
2. Tenu vian bileton preta, ĉar oni devas montradi ĝin dum la veturado je ĉiu postulo de la kontrolisto — *Tenha sua passagem pronta, porque devemos mostrá-la, durante a viagem, a todas as exigências do chefe de trem*
3. Ĉu vi konas hotelon, kie oni parolas france, germane, angle, hispane, esperante? — *Você conhece um hotel, onde se fala francês, alemão, inglês, espanhol, esperanto?*
4. Ĉu mi povus halti dum la vojiro kaj forveturi per la sekvanta veturilo? — *Posso parar em rota (no trajeto) e seguir novamente no próximo veículo?*
5. Ĉu vi bonvolas permesi, ke mi fermu tiun vitraĵon? Mi timas la ventoblovojn — *Quer ter a bondade de me permitir que eu feche a vidraça? Receio a corrente de ar*
6. Vi pagus la koston de via loko, kalkulitan de la distanco la plej malproksima — *Você pagaria a passagem calculada da distância mais longa*
7. Sinjoro, kiam oni estas tiel incitema oni luprenas specialan fakon por si — *Senhor, quando se é tão irritante, deve-se tomar um compartimento para si*
8. Se vi ĝin permesas, mi tiros tiun kurtenon, tiamaniere la lumo ne ĝenos nin — *Se você o permite, puxarei a cortina de modo que a luz não nos aborrecerá*
9. Ĉu vi ne malkonsentas kaj permesas al mi, ke mi malfermu la fenestron — *Você não discorda e me permite que eu abra a janela?*
10. La fumo de l' cigaredo ĝenas min, mi estus tre danka al vi, se vi ĉesus — *A fumaça do cigarro me incomoda, eu ficar-lhe-ia muito grato se você parasse (de fumar)*
11. Ĉu mi povas, ne ĝenante vin, malfermi tiun ĉi flankon? Estas tre varme tie ĉi — *Posso, sem aborrecê-lo, abrir este lado? Faz muito calor aqui*
12. Diru al la kelnero de la vagonrestoracio, ke li rezervu tiun tablon por ni — *Diga ao garção do carro-restaurante que nos reserve aquela mesa*
13. Sinjoro, se tiu ĉi ĵurnalo estas al vi agrabla, ĝi estas je via dispono — *Senhor, se este jornal lhe agrada, ele está à sua disposição*
14. Ĉu la tabakfumo ĝenas vin? Se jes, mi povas min deteni kaj ne fumi — *A fumaça incomoda-o? Se incomoda, posso parar de fumar*
15. Mi vidas ĉiujn vojaĝantojn, kiuj elmetas la kapon el la fenestroj — *Vejo todos os viajantes porem a cabeça do lado de fora da janela*
16. La piedvarmigiloj ne donas pluvarmon, ĉu vi povus ŝanĝigi ilin? — *Os aquecedores de pés não aquecem mais, você poderia mandar substituí-los?*
17. Malsuprenigu miajn pakaĵojn, kofron, kaj pluvombrelon — *Mande descer minhas bagagens, mala e guarda-chuva*
18. Akceptu cigaredon, amiko; mi ja supozas, ke vi estas fumanto — *Aceite um cigarro, amigo; suponho que você seja um fumante*
19. Kiom da tempo daŭras la vojiro? Kiom estas la distanco? — *Quanto tempo leva o trajeto? Qual é a distância?*
20. Mankas al mi vojaĝkofro. Mi nepre volas retrovi ĝin — *Está me faltando uma mala. Quero, sem falta, achá-la novamente*
21. Ĉu vi havas specialajn fakojn por virinoj? — *Vocês têm compartimentos especiais para senhoras?*
22. Ĉu vi havas specialajn fakojn por fumantoj? — *Vocês têm compartimentos especiais para fumantes?*
23. Kiel estas nomata tiu ĉi stacio? Ĝi estas la stacio... — *Como se chama esta estação? É a estação...*
24. Estas tute neeble lasi la fenestrojn malfermitaj — *É inteiramente impossível manter as janelas abertas*
25. Mi vidas personojn, kiuj malsupreniras sur la vojon — *Vejo pessoas que descem para a estrada*
26. Ne elmetu la kapon tra la fenestro. Trablovas tie ĉi — *Não ponha a cabeça fora da janela. Faz corrente de ar aqui*
27. Rigardu la belan viadukton, kiun ni tuj traveturos — *Olhe o bonito viaduto que vamos (transpor) passar*
28. Kiom malproksime estas de tie ĉi al la stacidomo? — *Qual é a distância daqui à estação?*
29. Estas malproksime unu kilometron — *Uma distância de cerca de um quilômetro*
30. Ne estas danĝero ĉiufoje kiam la vagonaro haltas — *Não há perigo todas as vezes que o trem pára*

31. Kie oni devas ŝanĝi por atingi la trajnon al.... ? — *Onde se faz baldeação para apanhar o trem para... ?*
32. La vojisto faras signon kaj la aŭtomobilo haltas — *O guarda-estrada faz sinal e o automóvel pára*
33. Kara sinjoro, ĉu ĉi tiuj du seĝoj estas liberaj? — *Caro senhor, estas duas cadeiras estão vagas?*
34. Ne, la du sidlokoj estas okupitaj — *Não, os dois lugares estão ocupados*
35. Ĉu vi povus diri al mi la nomon de tiu ĉi lando? — *Você poderia dizer-me o nome deste país?*

36. Se mi ne retrovos ĝin, kie mi povas fari plendon? — *Se você não achá-la novamente, onde posso fazer uma queixa?*
37. Kia rapideco! Ni jam transkuris dek kilometrojn — *Que rapidez! Já transpusemos dez quilômetros*
38. Tiu bufedo estas bonega, mi perfekte tagmanĝis — *Esse bufê é excelente, almocei perfeitamente*
39. Mi ne povas veturi dorsantaŭe sen treega ĝenado — *Não posso viajar de costas sem ser fortemente incomodado*
40. Ĉu estas tempo por ke ni prenu refreŝigaĵojn? — *Temos tempo para tomar refrigerantes*

41. Ni vespermanĝos post unu horo se vi konsentos — *Jantaremos daqui a uma hora se você quiser*
42. La pejzaĝo estas tre rimarkinda, tre interesa — *A paisagem é muito original, muito interessante*
43. Estus al mi granda manko, se mi ne povus fumi — *Faz-me grande falta se eu for privado de fumar*
44. Vi scias, eble, ĉu la vagonaro haltas en.... ? — *Você sabe, provavelmente, se o trem pára em... ?*
45. La voja libreto diras, ke ĝi pasas sen halto — *O indicador diz que ele passa direto*

46. Ĉu de longa tempo vi veturigas sur tiu vojo? — *Há muito tempo que você guia nesta estrada*
47. Ni verŝajne dum kelke da tempo restos tie ĉi — *Provavelmente vamos ficar aqui por algum tempo*
48. Dank' al vi, la vojiro ne ŝajnis al mi longa — *Graças a você, a rota não me pareceu longa*
49. La maŝino kaj du vagonoj eliris el la reloj — *A máquina e dois vagões saíram fora dos trilhos*
50. Prenu du kusenojn kaj marku niajn sidlokojn — *Pegue as duas almofadas e marque os nossos lugares*

51. Mi sidas ĉe la fenestro, sed estas malvarme — *Estou sentado à janela, mas está frio*
52. Permesu, ke mi fermu la fenestron — *Permita-me que eu feche a janela*
53. Ĉu mi povas interrompi mian vojaĝon en... ? — *Posso interromper minha viagem em... ?*
54. Nia lampo estingiĝis, ekbruligu ĝin denove — *Nossa lâmpada apagou-se, acenda-a novamente*
55. Post kiom da tempo ni alvenos al bufedo? — *Quanto tempo levamos para chegarmos ao bufê?*

56. Ĉu ni devas doni trinkmonon al la konduktoro? — *Devemos dar uma gorjeta ao condutor?*
57. Kiom da tempo la vagonaro haltas tie ĉi? — *Por quanto tempo o trem pára aqui?*
58. Ĝi ne haltas tie ĉi — *Ele não pára aqui*
59. Kie estas la kupeo por fumantoj? — *Onde fica o compartimento para fumantes?*
60. Jen, sinjoro, la kupeo por fumantoj — *Olhe aqui, senhor, o compartimento para fumantes*

61. Ĉu la trajno haltas ĉe ĉiuj stacidomoj? — *O trem pára em todas as estações?*
62. Jes, ĝi haltas – Ne, ĝi ne haltas — *Pára sim – Não, não pára*
63. Vi povas sterniĝi, tio neniel ĝenas min — *Você pode deitar-se, isso não me aborrece em nada*
64. Ĉu la trajno haltas longtempe tie ĉi? — *O trem pára muito tempo aqui?*
65. Ne, ĝi haltas nur por ellasi la pasaĝerojn — *Não, só pára para desembarcar os passageiros*

66. Permesu min malfermi la fenestron, ĉu? — *Permita-me que eu abra a janela, sim?*
67. La timo vin igas vidi multajn aferojn — *O medo faz-lhe ver muitas coisas*
68. De kiu perono ekveturas la vagonaro? — *De qual plataforma (sai) parte o trem?*
69. Ĉu mi povus aĉeti kelkajn ĵurnalojn? — *Eu poderia comprar alguns jornais?*
70. Kien alvenas la trajno venante el... ? — *Aonde chega o trem que vem de... ?*

71. Ĉu vi bonvolus doni al mi alumeton? — *Teria a bondade de dar-me um fósforo?*
72. Kiam ni haltos por tagmanĝi? — *Quando vamos parar para almoçar?*
73. Post duonhoro ni estos en la hotelo — *Daqui a meia hora estaremos no hotel*
74. Gesinjoroj, vi devos ŝanĝi tie ĉi! — *Senhores, baldeação aqui!*
75. Jen estas bona sidloko en la kupeo — *Olhe aqui um bom lugar no compartimento*

76. Ĝi tuj alvenos dum kelkaj minutoj — *Está para chegar dentro de poucos minutos*

77. Antaŭ ni estas komercaĵa vagonaro — *Há um trem de carga à nossa frente*
78. Ĉu mi devos vagonŝanĝi? – Kie do? — *Terei que baldear de carro? – Em que local, então?*
79. Kiom da tempo oni haltas ĉi tie? — *Quanto tempo se pára aqui?*
80. Ĉu estas vidindaĵo sur tiu vojo? — *Há curiosidades nessa estrada?*

81. Ni sufokiĝos, se mi fermos ilin — *Nós nos sufocaremos, se eu fechá-las*
82. Kie estas disdonataj la pakaĵoj? — *Onde as bagagens são distribuídas?*
83. Ĉu mi povas fermi la fenestron? — *Posso fechar a janela?*
84. Ĉu mi povas aperti la pordon? — *Posso abrir a porta?*
85. La suno frapas sur mian vizaĝon — *O sol está batendo-me no rosto*

86. Tiu vagonaro iras tre malrapide — *Esse trem vai bem devagar*
87. Ĉu la angula loko estas libera? — *O lugar do canto está livre?*
88. Donu ĝin al mi! — *Dê-mo!*
89. Mi ne ŝatas traveturi tunelojn — *Não gosto de atravessar túneis*
90. Ĉu estas kupeo por sinjorinoj? — *Há compartimento para senhoras?*

91. Ŝtuparo dekstren, pordo rekten! — *Escada à direita, porta à frente!*
92. La vagonaro haltas, kio estas? — *O trem pára, o que há?*
93. Kie ni devos ŝanĝi vagonaron? — *Onde devemos baldear?*
94. En la sekvanta haltejo — *Na próxima parada*
95. La lokomotivo estas difektita — *A máquina está com defeito*

96. Ĉu ĉi tie estas la stacidomo... ? — *É esta a estação... ?*
97. Jes, ĝi estas – Ne, ĝi ne estas — *É sim – Não, não é*
98. Oni certe faris signalojn — *Certamente fizeram sinais*
99. Ĉu mi devos ŝanĝi aliloke? — *Devo baldear em outro lugar?*
100. Bonvolu montri la biletojn! — *Queira mostrar-me as passagens*

101. Ĉiuj prenis siajn lokojn — *Todos tomaram seus lugares*
102. Mi sopiras pri mia hejmo — *Estou com saudades de casa*
103. Mi volas eliri momenton — *Desejo sair por um instante*
104. Ĉu vi kredas vere tion? — *Crê nisso realmente?*
105. Post duonhoro ni alvenos — *Chegaremos dentro de meia hora*

106. Ĉu mi devos pagi pluspagon? — *Tenho que pagar acréscimo?*
107. Kie mi povos manĝi ion? — *Onde poderei comer algo?*
108. Demandu la konduktoron! — *Pergunte ao condutor!*
109. Estas restoracivagono — *Há carro-restaurante*
110. Bone, zorgu pri tio! — *Bem, encarregue-se disso!*

111. Biletojn, mi petas! — *Passagens, por favor!*
112. Nu, ni vidos tion — *Enfim, veremos isso*
113. Dekminuta restado — *Parada de dez minutos*
114. Ni babilu iom! — *Conversaremos um pouco!*
115. Volonte, sed pri kio? — *Com muito gosto, sobre o quê?*

116. Kia terura polvo! — *Que poeira horrível!*
117. Mi provos ekdormi — *Vou tentar adormecer*
118. Fine, ni alvenis — *Finalmente, chegamos*
119. Prenu forte! — *Aperte bem!*
120. Ĝis baldaŭ! — *Até breve!*

vojaĝi per trajno — *viajar de trem;* **elektra varmigilo —** *aquecedor elétrico;* **trajna akcidento —** *desastre de trem;* **fervoja katastrofo —** *desastre ferroviário;* **restoracivagono —** *carro-restaurante;* **trajna malfruiĝo —** *atraso de trem;* **trajna katastrofo —** *desastre de trem;* **kupeo por fumantoj —** *cabina de fumantes;* **trafi vagonaron —** *apanhar o trem;* **ekspresvagonaro —** *expresso (trem);* **rekta vagonaro —** *trem direto ;* **aparta vagono —** *vagão especial;* **vagonarestro —** *chefe-de-trem;* **eksprestrajno —** *expresso (trem);* **plene ellegi —** *ler inteiramente;* **rekta trajno —** *trem direto;* **trajna foriro —** *partida de trem;* **alvenperono —** *plataforma de chegada;* **ventoblovo —** *corrente de ar;* **hortabelo —** *horário (de trens);* **vojaĝfino —** *destino;* **sterniĝi —** *deitar-se, estender-se;* **ĝeni sin —** *aborrecer-se, acanhar-se;* **litvagono —** *carro-dormitório;* **etendiĝi —** *estender-se, desdobrar-se;* **malfruiĝo —** *atraso;* **trablovo —** *corrente de ar;* **gardisto —** *guarda;* **ekveturi** — *partir;* **komforta** — *confortável;* **ĉagreni** — *aborrecer, magoar;* **forĵeti** — *jogar fora, arremessar;* **haltejo** — *parada;* **kuŝiĝi** — *estender-se, acamar;* **enuigi** — *causar aborrecimento;* **adiaŭi** — *despedir-se, dizer adeus;* **mieno** — *semblante, ar, aparência;* **ŝpalo** — *dormente (E.F.);* **necesejo** — *W.C., privada;* **tutlegi** — *ler completamente;* **tutlegi** — *ler do começo ao fim;* **fajfilo** — *apito;* **enirejo** — *entrada;* **vizaĝo** — *rosto, semblante;* **tediĝi** — *aborrecer-se, enfadar-se;* **barilo** — *barreira;* **frapi** — *bater (para produzir som);* **ekiri** — *partir;* **fajfi** — *apitar;* **ŝanĝi** — *baldear;* **provi** — *provar, experimentar;* **pruvi** — *provar, demonstrar;* **provo** — *prova, ensaio;* **pruvo** — *prova, demonstração;* **vango** — *face (do rosto), bochecha;* **kuŝi** — *estar deitado;* **puŝi** — *empurrar, impelir;* **tiri** — *puxar, tirar;* **bati** — *bater, dar pancadas;* **ĝeni** — *aborrecer, molestar;* **enui** — *aborrecer-se, enfadar-se;* **tedi** — *aborrecer, enfadar;* **movo** — *movimento;* **trudi** — *obrigar, impor;* **turni** — *voltar, virar;* **tendo** — *barraca, tenda;* **taŭzi** — *arrepiar (cabelo, pelo);* **tatui** — *fazer tatuagem*

ETENDI SIN = ETENDIĜI STERNI SIN = STERNIĜI

1) **Etendi**, estender (expor deslibrando), estirar. **Sterni**, estender (deitar em todo o comprimento), **ĉagreniĝi**, aborrecer-se, afligir-se, desgostar-se. **Rimarkinda**, notável, curioso, surpreendente. **Maltrafi la trajnon** (perder o trem), **pasaĝera vagonaro** (trem de passageiros).

89. Vojaĝo per luksa ŝipo — *Viagem de navio de luxo*

1. Tiu movo de balanciĝo estas tre malagrabla al mi, baldaŭ mi fariĝos malsana — *Esse movimento de arfada me incomoda muito, vou ficar doente*
2. Nu, eble, vi povas alfiksi tendon, ĉar la suno hodiaŭ estas terure varma — *Bem, talvez, você terá que pôr um toldo, porque está um sol causticante*
3. Bonvolu demandi la ŝipestron ĉu li permesas al mi viziti lian ŝipon — *Tenha a bondade de perguntar ao comandante se ele autoriza visitar o navio*
4. Preparu vian boaton, por ke ni povu forveturi kiel eble ple rapide — *Prepare o barco para partirmos o mais depressa possível*
5. Mi timas la marmalsanon. Kiamaniere oni povas sin gardi kontraŭ ĝi? — *Tenho receio do enjoo de mar. De que modo se pode precaver-se contra ele?*

6. Mi dezirus barkon por marveturi sur la golfo — *Desejaria um barco para dar um passeio no golfo*
7. Sinjoro, ĉu nia transveturado estos tre ventega? — *Senhor, a nossa travessia será com tempestade?*
8. Mi ne kredas ke la maro estas trankvila, neniu antaŭsigno de vento — *Não creio que o mar esteja tranquilo, nenhum sinal de vento*
9. Kioma estas en metroj la profundeco de l' akvo, kie ni troviĝas? — *Quantos metros há de profundidade, onde estamos?*
10. Ĉu vi havas surŝipe sufiĉe da savzonoj (savveŝtoj) kaj savboatoj? — *Você tem a bordo bastante cintos de salvamento (coletes) e botes?*

11. La ĉielo nubkovriĝas, ni returnu hejmen kiel eble plej rapide — *O tempo está ficando de chuva, vamos voltar para casa o mais depressa possível*
12. La vento tute ĉesis, ni estos deviga reveni per remo — *O vento cessou completamente, somos obrigados a voltar de remo*
13. Sinjorino, vi ŝajnas malsaneta; ĉu mi povas utili al vi? — *Senhora, você parece indisposta; posso ser-lhe útil?*
14. Ĉu vi povas diri al mi la nomon de tiu ĉi rivero? — *Você poderia dizer-me o nome deste rio?*
15. Se nur ni alvenos ĝustatempe por reveturi en la haveno — *Contanto que chegaremos a tempo para entrarmos no porto*

16. Ĉu vi faris la militan servon en la Brazila Maristaro? — *Você fez o serviço militar na Marinha Brasileira?*
17. La vento ŝanĝigas – ĝi blovas kontraŭ (malantaŭe) — *O vento muda de rumo – sopra ao contrário (para trás)*
18. La maro estas tro malkvieta, pli bone estas reveni — *O mar está muito agitado, é melhor voltarmos*
19. Antaŭ ol foriri, necese estas, senakvigi la boaton — *Antes de partir, é necessário tirar a água do barco*
20. Ĉu oni povas bani sin en la lago – en la rivero? — *Pode-se tomar banho no lago – no rio?*

21. Ĉu vi povas alboridigi nin per la malgranda boato? — *Pode nos levar à terra no pequeno bote?*
22. Veturo per remilo nur se vi ne povos alimaniere — *A remo somente se você não puder de outro modo*
23. Kiom vi postulas por marveturi ĝis la refluo? — *Quanto você quer para ir até a baixa-mar?*
24. Ni tre rapide veturas, kiom da nodoj ĉiuhore? — *Viajamos com rapidez, quantos nós por hora?*
25. Je kioma horo okazos la unua (alfluo) tajdo? — *A que horas a primeira maré?*

26. Mi dezirus fari ekskurson ŝipe sur la lago — *Gostaria de fazer uma excursão de navio, no lago*
27. Kiom da personoj povas sidi en via boato? — *Quantas pessoas podem ficar assentadas no seu barco?*
28. Kiom da tempo necesas por la transveturo? — *Quanto tempo é necessário para a travessia?*
29. Ĉu vi iam preterpasis la promontoron... ? — *Você alguma vez passou pelo cabo... ?*
30. Mi deziras barkon kovritan per ferdeko — *Desejo um barco coberto (pelo convés)*

31. Kioma estas la tonhaveco de via ŝipo? — *Qual é a tonelagem de seu navio?*
32. Kiom vi postulos por duhora veturado? — *Quanto você quer para fazer duas horas de viagem?*
33. Ĉu vi deziras iom da rumo, da brando? — *Quer um pouco de rum, de cachaça?*
34. Ĉu necese delasi tiun ŝnuregon? — *Convém soltar essa amarra?*
35. Ĉu vi veturas per la velo aŭ la remo? — *Você vai fazer a viagem à vela ou a remo?*

36. Mi neniam estas malsana marveturante — *Nunca fico doente quando em viagem*
37. Mi estas la mastro de l' barko — *Eu sou o dono do barco*

38. Ĉu la rivero estas tre profunda? — *O rio é muito fundo?*
39. Ĉu ni estas pretaj por enŝipiĝi? — *Estamos prontos para embarcar?*
40. Kiom da remistoj vi donos al ni? — *Quantos remadores você nos dará?*

41. Bonvolu prunti al ŝi tiun verkon — *Queira emprestar-lhe aquela obra*
42. Malsuprenigu (suprenigu) la kurtenon — *Abaixe (levante) a cortina*
43. Ĉu mi devas teni la direktilon? — *Devo sustentar o leme?*
44. La vido de la tero resanigas min — *A vista da terra me faz bem*
45. La fluo ŝajnas esti tre rapida — *A corrente parece ser muito rápida*

46. Tre forta estas tie ĉi la fluo — *A corrente está forte aqui*
47. Ni sidiĝis unu kontraŭ la alia — *Sentamos um de fronte ao outro*
48. Ni vojaĝas por simpla plezuro — *Viajamos por simples prazer*
49. Sinjoroj vojirantoj, loku vin! — *Senhores viajantes, acomodem-se!*
50. Ni deziras viziti la usonan ŝipon — *Desejamos visitar o navio estadunidense*

51. Mi jam ne sentas la trablovon — *Já não sinto a corrente de ar*
52. Nun mi estas pli komforte! — *Agora estou mais confortado!*
53. Ĉu vi ne havas citronon? — *Você não tem um limão?*
54. Tre forta estas la vento — *O vento está muito forte*
55. Helpon! mi ne scias naĝi — *Socorro! Não sei nadar*

56. Ĉu eble mi povas foriri? — *Posso partir mesmo?*
57. Momenton, mi petas! — *Um momento, por favor!*
58. Mi iras vidi la kajuton — *Vou ver o camarote*
59. Tre fiŝriĉa ĝi ŝajnas — *Parece ser piscoso*
60. Kiel blovas la vento! — *Como sopra o vento!*

61. Ĉu estas vaka seĝo? — *Há uma cadeira vaga?*
62. Tie ĉi estas sufoke — *Aqui está de sufocar*
63. Rigardu dekstren! — *Olhe para a direita!*
64. Nun ni ekiras — *Agora estamos partindo*
65. Estas varmege — *Está quentíssimo*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

anstataŭanta oficiro[97]**—** *imediato;* **senimposta haveno —** *porto livre;* **flankendirektilo —** *leme de direção;* **elektra tintilo —** *interruptor*[98]*;* **fotografa plato —** *chapa fotográfica;* **ferdeka heligfenestro —** *clara-bóia*[99]*;* **vojaĝi per trajno —** *viajar de trem;* **alligila paliso —** *estaca*[100]*;* **antarkta poluso —** *pólo antártico;* **ju pli... des pli —** *quanto mais... tanto mais;* **suriri la ŝipon —** *ir para bordo;* **esti provizata —** *ser abastecido;* **distancserĉilo —** *regulador*[101]*;* **unulita kajuto —** *camarote*[102]*;* **fervoja horaro —** *horário de trem;* **kilometrŝtono —** *marco quilométrico;* **malprofundaĵo —** *baixios;* **nordokcidento —** *noroeste;* **magneta nadlo —** *agulha magnética;* **la Suda Kruco —** *o Cruzeiro do Sul;* **vojaĝi per ŝipo —** *viajar de navio;* **altendirektilo —** *leme de altura;* **ŝtala ŝnurego —** *cabo de aço;* **interferdeko —** *tolda;* **antaŭenpelilo —** *hélice;* **direktilvosto —** *leme (traseiro);* **ĝojega anonco —** *notícia agradável;* **kuniga linio —** *linha conectiva*[103]*;* **hotelservisto —** *agenciador de hotel;* **esti utila al** — *ser útil a;* **kunjunktivito** — *conjuntivite;* **brili la suno** — *brilhar o sol;* **nordokcidento** — *nordeste;* **interferdeko** — *convés inferior;* **sudokcidento** — *sudoeste;* **velŝipveturi** — *navegar a vela;* **marmalsaneco** — *enjoo de mar;* **direktilisto** — *piloto (de navio);* **marista bubo** — *grumete;* **preterveturi** — *passar além (viajando)*[104] ; **arkta poluso** — *pólo ártico;* **des pli bone** — *tanto melhor;* **motorpaneo** — *pane de motor;* **rivelĉambro** — *câmara escura*[105]*;* **diferencigi** — *diferençar;* **norda poluso** — *pólo norte;* **dentpurigilo** — *palito;* **motordifekto** — *defeito do motor;* **kompreneble** — *natural-*

---

[97] ***Anstataŭanta oficiro***, *oficial substituto, imediato*
[98] ***Elektra tintilo***, *interruptor elétrico (de campainha)*
[99] ***Ferdeka heligfenestro***, *clarabóia do convés*
[100] ***Alligila paliso***, *estaca de amarração*
[101] ***Distancserĉilo***, *regulador de distância*
[102] ***Unulita kajuto***, *camarote de um beliche*
[103] ***Kuniga linio***, *linha de união, linha de conexão*
[104] ***Preterveturi***, *passar além (viajando), passar ao lado de (viajando)*
[105] ***Rivelĉambro***, *câmara escura (para revelação de fotografias, filmes)*

mente, de certo; **aerveturilo** — *aeronave;* **ŝipŝarĝisto** — *estivador;* **suda poluso** — *pólo sul;* **pendŝtuparo** — *escada pênsil;* **ĉefgardisto** — *guarda-mor;* **forsavi sin** — *escapar, salvar-se;* **marmalsaniĝi** — *enjoar-se;* **nordoriento** — *nordeste;* **ŝnurŝtuparo** — *escada de cordas;* **laŭlonge de** — *ao longo de;* **transveturo** — *travessia;* **albordiĝejo** — *ancoradouro;* **ŝipregistro** — *livro de bordo;* **ŝipriparejo** — *estaleiro;* **elhavenigi** — *fazer-se ao mar*; **frotrezisto** — *fricção (do ar)*; **turka boato** — *caíque;* **peronbileto** — *ingresso (à plataforma);* **stevardino** — *camareira de bordo;* **terrompiĝi** — *encalhar-se*[106]; **elŝarĝisto** — *carregador*[107] ; **reflektilo** — *farol, refletor;* **preterpasi** — *passar de largo*[108]; **falŝtuparo** — *escada de convés;* **ĉielo ĉaro** — *ursa maior;* **pikildrato** — *arame farpado;* **flughavevo** — *aeroporto;* **flagstango** — *mastro de bandeira;* **antaŭsigno** — *presságio, sinal, indício;* **sudoriento** — *sudeste;* **flosnivelo** — *nível de flutuação;* **sudokcidento** — *sudeste;* **ĉiumaniere** — *de todos os modos;* **veturlibro** — *livro de viagem;* **kuŝigi sin** — *deitar-se, estender-se;* **mara fluso** — *fluxo marítimo;* **per remilo** — *a remo;* **tiamaniere** — *desse modo;* **marmalsano** — *enjoo;* **propraĵoj** — *pertences;* **ŝraŭbingo** — *porca (de parafuso);* **postsigno** — *pegada, trilha;* **albordiĝi** — *atracar-se, abordar;* **savstacio** — *posto de salvamento;* **traveturi** — *atravessar (em veículo);* **lubrikaĵo** — *lubrificação;* **direktilo** — *leme;* **albordigi** — *atracar;* **pakaĵĉaro** — *carrinho de bagagem;* **ventolilo** — *ventilador;* **okcidento** — *oeste;* **debordiĝi** — *lançar-se de bordo;* **havendigo** — *quebra-mar;* **ŝipvojaĝo** — *viagem de navio;* **ŝnuregaro** — *cordoame;* **malleviĝi** — *pôr-se (astro);* **premanta** — *premente;* **ena pordo** — *entrada;* **vaporŝipo** — *navio a vapor;* **deankriĝi** — *levantar ferro (mar.);* **estingilo** — *extintor;* **diskforma** — *discóide;* **faldseĝo** — *espriguiçadeira;* **neebliĝi** — *impossibilitar;* **hokfadeno** — *linha de pescar;* **balanciĝo** — *balanço (navio);* **principe** — *em princípio;* **kamereto** — *câmara;* **alteriĝi** — *aterrissar, aterrar;* **ŝiphalto** — *escala (de navio);* **ŝraŭbilo** — *chave de parafuso;* **konsenti** — *estar de acordo;* **trotuaro** — *calçada, passeio*[109]; **savveŝto** — *colete salva-vidas;* **ŝipestro** — *capitão de navio;* **lumigilo** — *farol;* **ŝraŭbero** — *rosca (de porca, parafuso);* **ŝipanaro** — *tripulação;* **sendrata** — *sem fio;* **elŝipejo** — *ponto de desembarque;* **trenŝipo** — *rebocador;* **fenestro** — *janela;* **taglibro** — *diário;* **pramisto** — *passador;* **marborde** — *à beira-mar;* **transira** — *transitório;* **savboato** — *barco salva-vidas;* **resaniĝi** — *curar-se, sarar;* **barkisto** — *barqueiro;* **stevardo** — *comissário de bordo;* **enŝipiĝi** — *embarcar (no navio);* **elŝipiĝi** — *desembarcar (do navio);* **tiaokaze** — *nesse caso;* **precipe** — *mormente, sobretudo;* **apogseĝo** — *poltrona;* **brakseĝo** — *cadeira de braços;* **per velo** — *à vela;* **pakaĵejo** — *depósito de bagagens;* **turniĝi** — *dar voltas, girar;* **naĝzono** — *salva-vidas;* **surhavi** — *trazer (vestido), usar;* **ŝipnazo** — *proa;* **profiti** — *lucrar, tirar proveito de;* **stativo** — *tripé, tripeça;* **savzono** — *salva-vidas;* **fortika** — *sólido, forte, rijo;* **aerŝipo** — *aeronave;* **alporti** — *trazer;* **fermilo** — *fecho;* **bariero** — *barreira;* **ferdeko** — *convés, coberta, tolda;* **fendiĝi** — *abrir-se, fender-se;* **ventego** — *tufão, furacão;* **flugilo** — *asa;* **fumtubo** — *chaminé (de navio);* **relingo** — *parapeito, corrimão;* **rompiĝi** — *romper-se;* **vergeto** — *vareta;* **oriento** — *leste;* **ŝnurego** — *cabo;* **submara** — *submarino (adj.);* **tajfuno** — *tufão;* **velŝipo** — *navio à vela;* **videbla** — *visível;* **surŝipe** — *a bordo;* **kurioza** — *curioso;* **dejungi** — *desatrelar (cavalos);* **inĝenia** — *engenhoso;* **ĵaluzio** — *veneziana;* **forfluo** — *baixa-mar;* **refluo** — *baixa-mar;* **stango** — *vara, mastro;* **reteni** — *deter, reter;* **ebligi** — *possibilitar;* **raketo** — *foguete, rojão;* **kanapo** — *canapé, marquesa;* **riveli** — *revelar (fot.);* **pavezo** — *pavês;* **aŭtejo** — *garagem;* **liveri** — *entregar, distribuir;* **alligi** — *engatar, juntar;* **leviĝi** — *decolar, levantar (voo);* **ŝraŭbo** — *parafuso;* **kunigi** — *juntar, reunir;* **garaĝo** — *garagem;* **uragano** — *furacão, tempestade;* **lumturo** — *farol*[110]; **heligi** — *clarear;* **kvazaŭ** — *como se, como que;* **leviĝi** — *nascer (astro);* **subiri** — *esconder-se (astro);* **laŭiri** — *acompanhar (rio, etc.);* **atingi** — *chegar a, atingir;* **pezilo** — *peso, tara (para pesar);* **pesilo** — *balança (para pesar);* **mejlo** — *milha;* **ŝalupo** — *lancha;* **kajuto** — *camarote, cabina;* **ŝiparo** — *frota;* **hororo** — *horror, pavor;* **ekrano** — *tela, vídeo-imagem;* **ŝipano** — *marinheiro;* **delasi** — *deixar cair;* **remilo** — *remo;* **drato** — *arame, fio de metal;* **ŝtalo** — *aço;* **lenso** — *lente;* **kraki** — *estalar, crepitar;* **grumo** — *grumete;* **valizo** — *maleta;* **baraĵo** — *proibição de tráfego;* **rifoj** — *recifes, abrolhos;* **ŝoseo** — *estrada de rodagem*[111]; **helico** — *hélice;* **paneo** — *pane, enguiço;* **nordo** — *norte;* **devii** — *desviar-se;* **nadlo** — *agulha, vareta (tec.);* **sinki** — *afundar (navio);* **trans** — *além de, via;* **pramo** — *balsa, barca (de passagem);* **barko** — *barco, barca, embarcação;* **ankro** — *âncora;* **miopa** — *míope;* **nome** — *de nome, a saber;* **krom** — *exceto, além de, senão;* **ĝeto** — *quebra-mar;* **kilo** — *quilha;* **savi** — *salvar;* **ŝipo** — *navio;* **doko** — *doca;* **aŭlo** — *salão nobre;* **fluo** — *corrente, curso;* **ties** — *desse, seu, de um tal;* **remo** — *remo (ação de remar);* **vizo** — *visa, visto;* **buo** — *bóia (flutuante);* **ĝuo** — *gozo, deleite;* **sub** — *debaixo de, sob;* **ankri** — *ancorar;* **boato** — *barco, bote, lancha;* **ebena** — *plano, igual;* **kesto** — *caixa;* **luko** — *viseira, vigia;* **sudo** — *sul;* **mevo** — *gaivota;* **sube** — *debaixo;* **gruo** — *grou;* **regi** — *imperar*

---

106 ***Terrompiĝi***, *encalhar-se, entrar em banco de areia*

107 ***Elŝarĝisto***, *carregador, baldeador (de bagagem)*

108 ***Preterpasi***, *passar de largo, ultrapassar, parar ou passar em um lugar (quando indo de um lugar para outro)*

109 ***Trotuaro***, *calçada, passeio (ao longo das casas)*

110 ***Lumiga turo = lumturo = lumfajro = lumiga fajro***

111 ***Ŝoseo***, *estrada de rodagem, rodovia, meio-da-rua*

90. Ĉe la dogano — *Na Alfândega*

1. Tio estas maljusta. Mi protestas — *Isso é injusto. Protesto*
2. Protestu, kiom ajn vi volos, vi ekscios kiom ĝi kostas por trompi la Ŝtaton — *Proteste o quanto quiser, você saberá quanto custa enganar o Estado*
3. Mi volas klarigi. Estas nur donaco por mia karulino, kaj mi esperas pasigi ĝin senpage. Jen la tuta afero — *Quero esclarecer. É apenas um presente para minha querida, e espero passá-lo sem pagar. Eis toda a questão*
4. Mi nesciis, ke pasporto estas necesa, jen diversaj paperoj, kiuj klarigos al vi, kiu mi estas — *Eu ignorava, que o passaporte faz falta, olhe aqui vários papéis que podem mostrar-lhe quem sou eu*
5. Li decidos, ĉu oni ĝin konfiskos aŭ ĉu vi pagos punmonon — *Ele decidirá se vamos confiscá-lo ou se você vai pagar multa*

6. Mi dezirus lasi tie ĉi miajn pakaĵojn; mi nur denove forveturos hodiaŭ vespere — *Gostaria de deixar minhas bagagens aqui; só partirei novamente hoje de tarde*
7. Tiuj impostoj estas supermezuraj, certe vi eraras, montru al mi la tarifon — *Essas taxas são exorbitantes; certamente você está enganado, mostre-me a tarifa.*
8. Jen mia malfermita kesto, mi havas nenion por deklari — *Olhe aqui a minha mala aberta, nada tenho a declarar*
9. En tiu saketo mi havas ankoraŭ du paketojn da cigaredoj por mia frato — *Nessa sacola tenho ainda dois pacotes de cigarros para meu irmão*
10. Ĝi entenas nur uzitajn vestaĵojn kaj kelkajn objektojn por la vojaĝo — *Ele contém somente roupas usadas e alguns objetos de viagem*

11. Kelkaj el la impostistoj kiel eble penadas por tedi la vojaĝantojn — *Certos empregados da alfândega fazem questão de chatear os viajantes*
12. Mi certigas vin, ke ĉiuj tiuj objektoj estas por mia persona uzado — *Afirmo-lhe que todos esses objetos são de meu uso pessoal*
13. Vi tre bone faras uzante vian aŭtoritaton kontraŭ la ekspluatoj — *Você age bem usando a sua autoridade contra as explorações*
14. Mi havas tute nenion por deklari, kiel vi mem povas konstati — *Não tenho absolutamente nada para declarar, como você mesmo pode constatar*
15. Ĉu vi havas ion por deklari, Sinjoro? Malfermu vian valizon! — *V. tem alguma coisa a declarar, Senhor? Abra sua maleta!*
16. Nur uzitajn objektojn kaj kelkajn donacojn, memoraĵon... — *Somente objetos usados e alguns presentes, lembranças...*
17. Mi forgesis vizigi mian pasporton ĉe la konsulejo — *Esqueci-me de mandar visar meu passaporte no consulado*
18. Ĉu mi devas deklari dudek-kvin brakhorloĝojn? — *Devo declarar (que trago) vinte e cinco relógios de pulso?*
19. La limimposta vizito estas ĉiam tre teda ceremonio — *A inspeção alfandegária é sempre uma formalidade enfadonha*
20. Ĉu mi povas ĉion reordigi kaj fermi mian keston? — *Posso pôr tudo em ordem e fechar a mala?*

21. Objektojn por propra uzo, tolaĵon kaj vestaĵojn — *Objetos de uso particular, roupa branca e roupas*
22. Ili estas liberaj je limimposto — *Estão livres de imposto*
23. Ĉu ne ekzistas rimedo trudi taksaron al ili? — *Não há um meio de impor-lhe a tarifa?*
24. Malfermu vian kofron, valizon kaj tekon — *Abra sua mala, valisa e pasta*
25. Vi ne havas la rajton forpreni la poŝhorloĝon — *Você não tem o direito de retirar o relógio*

26. La vojaĝantoj tuj venos por la dogana vizito — *Os viajantes virão logo para inspeção alfandegária*
27. Ĉiuj malsupreniru por la limimposta vizito — *Desçam todos para a inspeção aduaneira*
28. Tiuj objektoj estas liberigitaj de limdepago — *Esses objetos estão liberados de imposto*
29. Vi asertis, ke vi havas nenion por deklari — *Você afirmou que não tem nada a declarar*
30. Ĉu vi mem ŝatus kontroli vian pakaĵaron? — *Quer você mesmo examinar as bagagens?*

31. Parolo de honesta homo devus sufiĉi — *Palavra de pessoa honesta é o bastante*
32. Jen mia vizitkarto! — *Eis meu cartão de visitas!*
33. Bone, via diro estas vera. Restu al mia dispono — *Bem, você diz a verdade. Fique à minha disposição*
34. Ĉu la pasportoj estas ĉiam postuleblaj? — *Os passaportes são sempre pedidos?*
35. Via afero estas pli grava ol mi pensis — *O seu caso é mais grave do que eu pensava*

36. Diru vian tutan nomon kaj precizan adreson — *Diga todo seu nome e endereço certo*
37. Via afableco ŝajnas al mi suspektinda — *Sua gentileza me parece suspeita*

38. Ĉu vi volas ekzameni la volumojn? — *Quer você examinar os volumes!*
39. Alian fojon mi estos pli singardema — *Outra vez serei mais cuidadoso*
40. Kie estas vizitataj la pakaĵoj? — *Onde são inspecionadas as bagagens?*

41. Kie oni kontrolas la pakaĵon? —*Onde se controla a bagagem?*
42. Kien vi metis la monon? — *Onde você pôs o dinheiro?*
43. Mi ne scias kie ĝi estas — *Não sei onde está*
44. Kiu ĝin forprenis? — *Quem o tirou?*
45. Ne mi, sed vi — *Eu não, foi você*

46. La dogano estas ĉe la limo — *A alfândega fica na fronteira*
47. Jen venas jam la doganistoj! — *Já vêm lá os aduaneiros*
48. Ĉu vi havas ion por deklari? — *Você tem algo a declarar?*
49. Laŭ mia scio ne — *Que eu saiba não*
50. Por ili vi devas pagi laŭtarife — *Para eles você deve pagar conforme a tarifa*

51. Jen mia pasporto kun vizo! — *Eis meu passaporte com o visto!*
52. Deklaru vian nomon, mi petas — *Diga seu nome, por favor*
53. Mankas io aŭ estas io troa — *Falta algo ou há algo demais*
54. Laŭ la ordono de mia estro — *Conforme a ordem do chefe*
55. Malfermu, tamen, mi diras, kaj rapide — *Abra, pois, estou dizendo, e rápido*

56. Konservu la doganbileton! — *Guarde o comprovante!*
57. Estu singarda! Rompebla! — *Tenha cuidado! Frágil!*
58. Mia horloĝo ne funkcias — *Meu relógio não funciona*
59. En ordo, vi povas trairi — *Em ordem, pode atravessar*
60. Vi devas pagi punpagon — *Você deve pagar multa*

61. Ĉu vi havas la pakaĵbileton? — *Você tem o talão de bagagem?*
62. Jes, jen la pakaĵbileto! — *Sim, tome o talão de bagagem!*
63. Vi povas enpaki, fermi — *Você pode empacotar, fechar*
64. Por mia privata uzado — *Para meu uso particular*
65. Post vi, mi petas! — *Depois de você, por favor!*

66. Vi estas arestata! — *Você está preso!*
67. Tion mi ne sciis — *Não sabia isso*
68. Ne penvaloras — *Não vale a pena*
69. Ĉu vi finis? — *Você acabou?*
70. Mi rifuzas — *Recuso*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

senestra fako — *seção acéfala;* **serurrompilo —** *gazua;* **supermezura —** *exorbitante (preço);* **pendseruro —** *cadeado;* **klopodadi —** *esforçar-se muito;* **reordonigi —** *restabelecer, repor;* **impostisto —** *funcionário da alfândega;* **postulema —** *exigente;* **postulebla —** *reclamável, exigível;* **kunporti —** *levar, trazer, conduzir;* **recertigi —** *confirmar;* **vestkesto —** *mala de roupa;* **krommono —** *luvas (dinheiro);* **taksaro —** *tarifa;* **ĉagrena —** *penoso, aflitivo;* **forpreni —** *arrancar, tomar;* **atendejo —** *sala de espera;* **doganejo —** *alfândega;* **imposto —** *imposto;* **ekscesa —** *excessivo, desmedido;* **certigi —** *afirmar;* **alporti —** *levar, trazer;* **alfiksi —** *ajustar, encaixar;* **elporti —** *suportar, tolerar;* **tarifo —** *tarifa (alfândega);* **devigi** — *obrigar, forçar;* **vizigi** — *mandar pôr o visto;* **penadi** — *esforçar-se;* **strebi** — *procurar atingir;* **seruro** — *fechadura;* **sekcio —** *seção (de obra, organização);* **trudi —** *obrigar, impor;* **vizi —** *pôr o visto, visar;* **fako —** *seção, compartimento;* **ĉefo —** *chefe;* **seanco —** *sessão (espírita, etc.);* **porti —** *carregar;* **ĝena —** *incômodo, molesto;* **teda —** *aborrecido, cecete;* **mala —** *contrário*

22. FUŜ. Radical verbal usado para indicar que a sua AÇÃO ou o seu RESULTADO são de MÁ QUALIDADE ou ação feita ÀS PRESSAS, MAL FEITA, ATAMANCADA, SUJA.

fuŝpentraĵo — borradela
fuŝtraduki — traduzir mal
fuŝskribi — garatujar
fuŝpentri — pintar toscamente
fuŝuzi — usar mal
fuŝmanĝi — comer se sujando todo
fuŝfliki — remendar mal
fuŝpalpi — tatear, remexer
fuŝfari — fazer (algo) mal, ruim
fuŝlegi — titubear (lendo)

23. GE. (GE = de ambos os SEXOS). Indica a reunião de dois ou mais INDIVÍDUOS do SEXO MASCULINO e FEMININO. Em geral, a palavra formada com este prefixo fica no PLURAL, como: **PATRO** (pai), **GEPATROJ** (pais, i.é, o pai e a mãe ou os pais e as mães). É erro GRAVE usar o sufixo **-INO** em palavras com o prefixo **GE-**, assim como usualmente não é usado para ANIMAIS.

gesinjoroj — senhores e senhoras
bogepatroj — sogros e sogras
bogefianĉoj — noivos e noivas
geonkloj — tios e tias
geamikoj — amigos e amigas
geedzoj — casados, esposos
gekuzoj — primos e primas
gefiloj — filhos e filhas
genepoj — netos e netas
geavoj — avós ou o avô e a avó

24. GRAND. Radical adjetivo empregado como prefixo, correspondente às formas apocapadas do português **GRA-**, **GRÃO**, como: **GRANDDUKINO** (grã-duquesa), **GRANDDUKO** (grão-duque). Veja o prefixo **ĈEF-** e o sufixo **ESTR-** respectivamente.

grandnegocisto — atacadista
grandmajstro — grão-mestre
Grand-Oriento — Grande Oriente
Grand-Mogolo — Grão-Mogol
grand-vizero — grão-vizir
granddukino — grã-duquesa
grandaĝeco — longevidade
grandaĝa — velho

25. INTER. Preposição usada como prefixo, corresponde aos prefixos portugueses: **ENTRE, INTER**, como **INTERAKTO** (entreato), **INTERNACIA** (internacional).

interŝanĝe — em troca
intertempo — intervalo
intermeti — intercalar
interĉeso — pausa, interrupção
interetaĝo — sobreloja
intersekvo — sucessão
interalie — entre outras coisas
interveni — intervir
interagi — intervir
interago — intervenção

26. KONTRAŬ. Preposição muito usada como prefixo e corresponde aos nossos prefixos: **ANTI**, **CONTRA**, **PÁRA** e **RE**, como **KONTRAŬASTMA** (antiasmático), **KONTRAŬFRAPILO** (pára-choque). Veja os prefixos **ANTI-** e **MAL-** respectivamente.

kontraŭparto — contraparte
kontraŭarta — anti-artístico
kontraŭorda — desordenado
kontraŭlumo — contra-luz
kontraŭnorma — contra as normas
kontraŭmarko — contramarca
kontraŭvola — involuntário
kontraŭago — contravenção

kontraŭdia — sacrílego, ímpio
kontraŭema — refratário

27. KROM. Preposição POUCO usada como prefixo. Tem o sentido de: A MAIS, SUPLEMENTO, SUPLEMENTAR, ETC.

krompersono — uma terceira pessoa
kromvirino — concubina
kromliveri — ajuntar
krombaloto — eleição parcial
kromdomo — dependências
kromlinio — linha suplementar
kromfolio — canhoto (talão)
kromsenco — mais de um sentido
kromseĝo — assento extra
kromdiri — ajuntar (dizendo)

Continua na pág. 338

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

Arto longa, vivo mallonga
Arte longa, vida breve

Esti inter martelo kaj amboso
Estar entre o martelo e a bigorna estar entre a cruz e a espada

Ĉiu medalo du flankojn posedas
Toda medalha tem o seu reverso

Sako malplena sin rekte ne tenas
Saco vazio nao se põe em pé

Se Dio ne volas, la sanktuloj ne helpas
Quando Deus não quer, os santos não ajudam

ĈAPITRO XVII — CAPÍTULO XVII

Rapide malrapide! — Festina lente! — Devagar e sempre!

91. MALSANOJ — KURACADO (ĈE LA KURACISTO) — *DOENÇAS — TRATAMENTO (NO CONSULTÓRIO MÉDICO)*

1. Mi multe suferas pri la gorĝo, mi ne povas enspiri, apenaŭ mi povas engluti mian kraĉaĵon — *Tenho uma forte dor de garganta, não posso respirar, apenas posso engolir a saliva*
2. Estas necese, ke vi faru ankaŭ iom de ekzerco, kiu estas ĉiam utila al la sano — *É preciso que faça também um pouco de ginástica, que é sempre útil à saúde*
3. Sinjoro Doktoro, mi turnas min al vi, por ke vi bonvolu zorgi pri mia sano — *Senhor Doutor, dirijo-me a você, a fim de que tenha a bondade de cuidar de minha saúde*
4. Donu (al mi), mi petas, kuleron de tiu preparaĵo (medicinaĵo), (trinkaĵo) — *Dê (-me), por favor, uma colher desse preparado (medicamento), (bebida)*
5. Ŝi faru ĝin hodiaŭ vespere, por ke morgaŭ mi povu surmeti tiun vestaĵon — *Que ela faça hoje de tarde, para que eu possa pôr essa roupa amanhã*

6. Malvestu vin; kuŝiĝu; spiru profunde; montru vian langon — *Dispa-se; deite-se; respire profundamente; mostre a língua*
7. Mi pensas, ke la kuirmaniero de l' lando kaŭzis al mi grandan brulumon — *Penso que a cozinha do país causou-me uma grande inflamação*
8. Mi tre malbone digestas, mi multe suferas pri stomako post la manĝoj — *Tenho má digestão, passo mal do estômago depois das refeições*
9. Mi posedas tre nervan temperamenton – sangriĉan – galan – limfan — *Tenho um temperamento muito nervoso – sanguíneo – bilioso – linfático*
10. De kelkaj tagoj la galo turmentas min. Mi ne havas apetiton — *De alguns dias para cá a biles me atormenta. Não tenho apetite*

11. Bonan tagon, kiel vi fartas? — *Bom dia, como passa?*
12. Bonan tagon, mi fartas bone, dankon, sed ne tiel bone kiel vi — *Bom dia, passo bem, mas não tão bem como você*
13. Vi bezonas ripozon, bonan flegadon, bondigesteblan nutraĵon — *Você precisa de repouso, bom tratamento, alimentos de fácil digestão*
14. Ne ŝanceliĝu uzi energiajn rimedojn por resanigi min rapide — *Não hesite em usar de meios enérgicos para curar-me depressa*

15. Vi estas malsana, pala, raŭka, nervoza, malsaneta, suferanta — *Você está doente, pálido, rouco, nervoso, indisposto, sofrendo*

16. Mia vido fariĝas malklara, kaj mi aŭdas zumadon en la orelo — *Minha vista está ofuscada, e ouço um zumbido no ouvido*
17. Petu lin, ke li venu kiel eble plej baldaŭ, mi multe suferas — *Peça-lhe que venha o mais cedo possível, que não aguento mais*
18. Mi multe suferas pri nukdoloro, mi ne povas turni la kapon — *Sinto um forte torcicolo, não posso virar a cabeça*
19. Dank' al viaj zorgoj, mi esperas resaniĝi post kelkaj tagoj — *Graças aos seus cuidados, espero curar-me dentro de alguns dias*
20. Mi ne povas movi la manradikon, ĝi devas esti elartikigita — *Não posso mover o pulso, deve estar com luxação*

21. Mi estas malsaneta, kaj mi dezirus konsulti kun kuracisto — *Estou indisposto e desejaria consultar um médico*
22. Mia stomako estas tre sentema, ne ordonu al mi ion fortan — *Meu estômago é muito sensível, não me dê nada forte*
23. Preparu por mi klisteron, laŭ la recepto de la kuracisto — *Prepare-me uma lavagem conforme a prescrição médica*
24. Petu la ĉambristinon, ke ŝi fliku (al mi) tiun deŝiraĵeton — *Peça a quarteira que remende-me esse rasgão*
25. Estas necese obei skrupule la preskribon de la kuracisto — *É preciso obedecer religiosamente à prescrição médica*

26. Mi ne estas sufiĉe kovrita, donu al mi alian litkovrilon — *Não estou bem coberto, dê-me uma outra coberta*
27. Vi estas malsana, vi ne povas nei, ke vi estas malsana — *Você está doente, não negue que está doente*
28. Bonvolu alporti (al mi) kuveton; mi sentas min pli bone — *Queira trazer(-me) uma bacia de mão; já me sinto bem melhor*
29. Ĉu la plej proksima vojo al la hospitalo estas ĉi tiu? — *É este o caminho mais perto para o hospital?*
30. Jes, ĝi estas la plej proksima — *Sim, é o mais próximo*

31. Mi eble malvarmumis hieraŭ vespere elirinte el la kinejo — *Devo ter-me resfriado ao sair do cinema ontem à noite*
32. Oni konas la indon de la sano nur kiam oni ĝin perdas — *Só se conhece o valor da saúde quando a gente a perde*
33. En tiu afero estas malfacile konservi la ĝustan mezon — *Nesta questão é difícil manter um meio termo*
34. Li estas morte malsana, li ne vivos pli ol unu tagon — *Ele está à morte, não viverá mais do que um dia*
35. Kian gargaraĵon vi konsilas al mi? Bonvolu skribi ĝin — *Que gargarejo você me aconselha? Queira escrevê-lo*

36. Nenio danĝera, sed en tia aĝo vi devas esti singarda — *Não há perigo, mas na sua idade você deve ser cauteloso*
37. Ĉu vi estus tiel bona por zorge brustaŭskulti min? — *Você gostaria de me auscultar com cuidado?*
38. Insistu, por ke oni metu nenian ciron sur miajn ŝuojn — *Recomende que ninguém passe graxa nos sapatos*
39. Vi havas bonan mienon; kiel vi fartas hodiaŭ matene? — *Você está com um bom aspecto; como você se acha esta manhã?*
40. Tre bone, danke – nebone — *Muito bem, obrigado – assim, assim*

41. La ecaro de via malsano postulas fortajn kuracilojn — *O caráter de sua doença é tal que só com remédios fortes*
42. Certe, vi vendas ankaŭ barometrojn kaj termometrojn? — *Certamente, você vende também barômetros e termômetros?*
43. Ĉu vi scias, ke fraŭlino... mortis hieraŭ vespere? — *Você soube que a senhorinha... morreu ontem de tarde?*
44. Jes, mi sciis tion hodiaŭ matene — *Sim, soube disso hoje pela manhã*
45. Mi multe suferas ĉe la brusto kaj mi elkraĉas sangon — *Sinto muitas dores no peito e estou escarrando sangue*

46. Mi suferas intestan doloron – tre fortajn kolikojn — *Sofro de dores intestinais – cólicas violentas*
47. Ĉu la kuracisto trovas vian malsanon nekuracebla? — *O médico acha que a sua doença é incurável?*
48. Suprenportu sitelon por enverŝi la malpuran akvon — *Traga um balde para pôr a água suja*
49. Mi brako doloras min, ĝi estas verŝajne rompita — *Dói-me o braço, parece que está quebrado*

50. Mi estis iom malsana, sed hodiaŭ mi fartas bone — *Estive um pouco doente, mas hoje passo muito bem*

51. Vi devas resti en la lito, ŝviti, observi dieton — *Você deve guardar o leito, suar, seguir a dieta*
52. Mi estis renversita de la direktilrado de veturilo — *Fui virado pelo volante do carro*
53. Ĉu vi povas diri al mi kie estas la hospitalo? — *Quer dizer-me onde fica o hospital?*
54. Mi ne estas laksiĝema, mi bezonas fortan dozon — *Não sou propenso a purgante, preciso de uma dose forte*
55. Kion mi devos fari, se la aparato dislokiĝus? — *O que deverei fazer se o aparelho sair fora do lugar?*

56. Vi ne similas nun al tio, kio vi antaŭe estis — *Você não se parece agora com o que você dantes era*
57. Li estis grave malsana, sed nun li resaniĝas — *Ele esteve muito enfermo, mas agora se restabelece*
58. Ni estas frostigitaj, ekbruligu fajron (por ni) — *Estamos gelados, acenda um fogo (para nós)*
59. Mi sentas doloran pikon ĉe la dekstra flanko — *Sinto uma picada dolorida no lado direito*
60. Antaŭhieraŭ mi fartis malpli bone ol hodiaŭ — *Anteontem eu estava pior do que hoje*

61. La malsano ne estas danĝera, grava, infekta — *A doença não é perigosa, grave, infecciosa*
62. Via stomako malordiĝis; vi forte malvarmumis — *Seu estômago está mal; você pegou um forte resfriado*
63. Ĉu vi pensas, ke mi devas preni piedbanon? — *Você acha que devo tomar banho nos pés?*
64. Mi kredas, ke sangeltiro estus bona por mi — *Creio que uma sangria seria bom para mim*
65. Ĉu vi povas rekomendi al mi flegistinon? — *Pode recomendar-me uma enfermeira?*

66. Venigu la kuraciston, ĉar mi estas malsana — *Chame o médico, porque estou doente*
67. Anstataŭ sukero, verŝu en ĝin tiun siropon — *Em vez de açúcar, ponha xarope nele*
68. Li sin mortigis; pafis al si tra la cerbo — *Ele se suicidou; deu um tiro na cabeça*
69. Vi devas preni varman banon ĉe la piedoj — *Você deve tomar banho quente aos pés*
70. Tiuj ĉi estas tro fortaj – tro malfortaj — *Estes são muito fortes – muito fracos*

71. Je kioma horo vi (ellitiĝas) enlitiĝas? — *A que horas você se (levanta) deita?*
72. Se li estas malsana, mi senkulpigas lin — *Se ele está doente, desculpo-o*

73. Mi estas kondukita al la urĝa hospitalo — *Fui levado ao hospital de urgência*
74. Mi sentas ion, sed ne scias kio ĝi estas — *Sinto qualquer coisa, mas não sei o que é*
75. Kion mi devus fari, se mi remalsaniĝus? — *O que eu deveria fazer, se eu tiver uma recaída?*

76. De kelkaj tagoj mi estas iom suferanta — *Desde alguns dias que estou um pouco incomodado*
77. Eĉ lia patrino ne sukcesis lin konsoli — *Nem mesmo a mãe dele conseguiu consolá-lo*
78. Ĉu mi devas lasi ilin longe sangeltiri? — *Devo deixar sangrar muito tempo?*
79. Kio okazas al vi, ĉu vi estas malsana? — *O que há com você, está doente?*
80. Nenio estas tiel valora, kiel la sano — *Nada é tão precioso como a saúde*

81. Ĉu vi volas ke mi venigu kuraciston? — *Quer que eu vá chamar o médico?*
82. Kiam vi venos por depreni la bandaĝon? — *Quando você virá para retirar a bandagem?*
83. Pluraj kuracistoj jam rezignis pri mi — *Vários médicos já me abandonaram*
84. Mi ne povas deklari: profesia sekreto — *Não posso dizer: é segredo profissional*
85. La littukoj estas malsekaj, ŝanĝu ilin — *Os lençóis estão úmidos, troque-os*

86. Nu, parolu, rakontu al mi ĉion, ĉion — *Ande, fale, conte-me tudo, tudo*
87. Mi sentas lasttempe fortan malvarmon — *Tenho tido um forte resfriado ultimamente*
88. Mi havas maldolĉan guston em la buŝo — *Tenho um gosto amargo na boca*
89. Vi devus esti vizitinta la dentiston — *Você devia ter visitado o dentista*
90. Mia patro ne mortis per natura morto — *Meu pai não faleceu de morte natural*

91. Varmigu tiun trinkaĵon en maribano — *Aqueça essa bebida em banho-maria*
92. Metu ĝin zorge en tre maldikan tukon — *Ponha-o com cuidado num pano muito fino*
93. Ĉu mi longe konservos tiun aparaton? — *Vou ficar muito tempo com esse aparelho?*
94. Ĉu vi estas malsana? — *Você está doente?*
95. Mi estis, sed mi estas nun pli bona ol hieraŭ — *Estive, mas estou agora melhor do que ontem*

96. Li plene resaniĝos post du semajnoj — *Ele estará plenamente curado em duas semanas*
97. Kian vivmanieron vi konsilas al mi? — *Que regime você me aconselha?*
98. Ĉu vi bonvolas skribi ĝin (por mi)? — *Você quer ter a bondade de escrevê-la (para mim)?*
99. Ĉu vi nenion rimarkas ĉe la pulmoj? — *Você não observa nada ao lado dos pulmões?*
100. Vi ne devas eliri el la dormĉambro — *Você não deve sair do quarto*

101. Ĉu tiu kuracisto estas sperta homo? — *Esse médico é experiente?*
102. Ĉu mi baldaŭ povos uzi mian brakon? — *Poderei manejar o braço brevemente?*
103. Ĉu vi kutimas flegi la malsanulojn? — *Você costuma cuidar dos doentes?*
104. Kio mi estis kaj kio mi estas nun — *O que fui e o que sou agora*
105. Mi sentas ian premon sur la brusto — *Sinto uma pressão no peito*

106. Mi pasigis tri noktojn ne dormante — *Passei três noites sem dormir*
107. Mi esperas, ke nenio malbona okazos — *Espero que não há de ser nada*
108. Kio estas al vi? Ĉu vi freneziĝis? — *O que há com você? Você enloqueceu?*
109. Disbutonu mian robon – mian jakon — *Desabotoe o meu vestido – meu paletó*
110. Mi estas malsana jam de tri tagoj — *Estou doente já há três dias*

111. La vojaĝo certe faros bonon al mi — *Pode ser que a viagem me faça bem*
112. De iom da tempo li ne fartas bone — *Há algum tempo que ele não passa bem de saúde*
113. Ĉu tio estas komenciĝo de angino? — *Isso é começo de angina?*
114. Portu la recepton en la apotekon — *Leve a receita à farmácia*
115. Eble ankoraŭ venos io pli malbona — *Talvez venha ainda algo pior*

116. Agitu la botelon antaŭ ol verŝi — *Agite o vidro antes de usar*
117. Neniam mi sentis min tiel malbone! — *Nunca me senti tão mal!*
118. Doloras min grava brusteksciteco — *Tenho uma forte irritação no peito*
119. Kial vi estas funebra? — *Por que você está de luto?*
120. Mi estas funebra pro mia patrino — *Estou de luto por minha mãe*

121. Li perdis ĉiun deziron vivi plu — *Ele perdeu toda a vontade de viver*
122. Ĉi-matene mi fartas iomete bone — *Estou um pouco melhor esta manhã*

123. Ĉu vi jam iris al la kuracisto? — *Você já foi ao médico?*
124. Ĉu mi povus havi tason da kafo? — *Poderia tomar uma xícara de café?*
125. Jam malfruiĝas, mi devas foriri — *Já está ficando tarde, tenho de ir-me*

126. Ĉu vi fartas bone? des pli bone — *Você está passando bem? Tanto melhor*
127. Vi povas foriri. Bonan vesperon! — *Você pode se retirar. Boa tarde!*
128. Vi donos al mi duan tualettukon — *Você me dará uma outra toalha*
129. Ĉu vi ofte estis en vivdanĝero? — *Você esteve muitas vezes em perigo de vida?*
130. Mi ne povas plendi je mia sano — *Não posso me queixar de minha saúde*

131. Esti kondukita al la hospitalo — *Ser levado para o hospital*
132. Mi ne povas iri al la necesejo — *Não posso ir à privada*
133. Ĉu mi povas iri tien kaj reen? — *Posso andar para lá e para cá?*
134. Ĝi estas kava, malfirma, karia — *Está oco, abalado, cariado*
135. Petu lin eniri en la atendejon — *Peça-lhe que entre na sala de espera*

136. Mi tute sentas min bonfarta — *Sinto-me totalmente com saúde*
137. Mi suferas pri persistema tuso — *Sofro de uma tosse persistente*
138. Mi sentas, ke mi estas malsana — *Sinto que estou doente*
139. Ĉu vi pensis iam pri la morto? — *V. pensou um dia na morte?*
140. Mi ĝojas vidi vin ree en sano — *Alegro-me por vê-lo novamente com saúde*

141. Vi devas fari pli da ekzerco — *Você deve fazer mais exercício*
142. Mi ne ankoraŭ estas tute sana — *Ainda não estou bom de todo*
143. Mi havas pikojn en la flankoj — *Sinto picadas nos lados*
144. Kiam estas la konsulta horo? — *Quando é a hora da consulta?*
145. Mi tre soifas de kelkaj tagoj — *Sinto muita sede de uns dias para cá*

146. Kiun kvanton ĉirkaŭe? — *Que quantidade mais ou menos?*
147. Al kuracisto oni rivelas ĉion — *Ao médico diz-se tudo*
148. De du tagoj mi ne bone fartas — *Há dois dias não passo bem*
149. La kuracisto povas resanigi vin — *O médico pode curá-lo*
150. Mi sentos doloron ĉe la gorĝo — *Sentirei dor na garganta*

151. Mi ricevis ĉevalan piedfrapon — *Levei um coice de cavalo*
152. Ĉu vi resaniĝis pri la gripo? — *Você vai melhor da gripe?*
153. Mi iomete resaniĝis — *Um pouco melhor*
154. Ĉu mi povas havi ian esperon? — *Posso ter alguma esperança?*
155. Mi kutime prenas pilolojn amarajn — *Comumente tomo pílulas amargas*

156. Vi devus esti en malsanulejo — *Você deveria estar num hospital*
157. Mi malpeziĝis je kvin funtoj — *Perdi cinco libras de peso*
158. Li havas doloron en la kapo — *Ele tem dor de cabeça*
159. Mi sentas grandan kapdoloron — *Sinto grande dor de cabeça*
160. Mi estas malvarmumita — *Estou gripado*

161. La dento devas esti eltirata — *O dente deve ser extraído*
162. Vi devas konsulti kuraciston — *Você deve consultar um médico*
163. Via sanigilo estas tro amara — *O seu remédio é muito amargo*
164. Ĉu vi konsilas al mi kupojn? — *Você me aconselha ventosas?*
165. Alportu al mi bolantan akvon — *Traga-me água fervendo*

166. Zorgu pri vi (prizorgu vin) — *Tome cuidado com você*
167. Mi deziras bonan resaniĝon — *Desejo uma boa convalescença*
168. Mia amiko neniam estas sana — *O meu amigo nunca está são*
169. La malsanulo fartas plibone — *O doente está passando melhor*
170. De jam du jaroj mi malsanas — *Há dois anos que estou doente*

171. Mi multe timas la epidemion — *Tenho medo de epidemia*
172. Alportu al mi sukeran akvon — *Traga-me água com açúcar*
173. Jen la ordonoj de l' doktoro — *Eis as instruções do médico*

174. Vi ne verŝis sufiĉe (da ĝi) — *Você não pôs bastante (dele)*
175. Mi sentas doloron surdorse — *Estou sentindo dor nas costas*

176. Mi havas la langon malpura — *Tenho a língua saburrosa*
177. Mi sentas vomemon, vertiĝon — *Sinto-me mal, com vertigem*
178. Viaj nervoj estas agacitaj — *Seus nervos estão irritados*
179. Ili lacigus al mi la vidon — *Eles me cansariam as vistas*
180. Ĉe la unua moviĝo vi falos — *Você cairá ao primeiro movimento*

181. La radiko estas inflamita — *A raiz está inflamada*
182. Viaj dentoj estas agacitaj — *Seus dentes estão irritados*
183. Ĉu vi sentas vin malvarma? — *Você está com frio?*
184. Ne, mi sentas min varma — *Não, estou sentindo calor*
185. Ĉu mi devas meti sondilon? — *Devo pôr uma sonda?*

186. Preparu al mi kataplasmon — *Prepare-me um cataplasma*
187. Donu al mi tason da kafo — *Dê-me uma xícara de café*
188. Li sentas sin tuj falonta — *Ele sente-se quase caindo*
189. Bonan ŝancon, ĝis revido! — *Boa sorte, até à vista!*
190. Ofte mi sentas min nebone — *Frequentemente não me sinto disposto*

191. Revenu post kelkaj tagoj! — *Volte depois de alguns dias!*
192. De kiam vi estas malsana? — *Desde quando você está doente?*
193. Vi devas iri al kuracisto — *Você deve ir ao médico*
194. Li kovris sin per kovrilo — *Ele se cobriu com um cobertor*
195. Vi aspektas pala kaj laca — *Você me parece pálido e cansado*

196. Ĉu mi devas fari dieton? — *Devo fazer dieta?*
197. Vi devas esti singardema — *Você deve ser cauteloso*
198. Mi sentas doloron tie ĉi — *Sinto uma dor aqui*
199. Vi estas nun pli ruĝvanga — *Você está mais corado/a*
200. Kiel fartas via familio? — *Como vai o pessoal?*

201. Hodiaŭ mi estas pli bona — *Hoje estou melhor*
202. Mi ne vidas la ŝutirilon — *Não vejo a calçadeira*
203. Helpu min senvestigi min — *Ajude-me a despir-me*
204. Aŭdante tion, ŝi svenis — *Ouvindo isso, ela desmaiou*
205. Kiel malsana li ŝajnas! — *Como ele parece doente*

206. Via sanstato estas duba — *Seu estado de saúde é duvidoso*
207. La pulso batas neregule — *O pulso bate irregularmente*
208. Mi sentas min malsaneta — *Sinto um mal estar geral*
209. Ellasi la lastan spiron — *Dar o último suspiro*
210. Ŝi volis sin memmortigi — *Ela quis se matar*

211. Kian malsanon vi havas? — *Qual é a sua doença?*
212. Vi estas ekster danĝero — *Você está fora de perigo*
213. Vi ne aspektas bonfarta — *Você não parece bem de saúde*
214. Mi malpli malbonfartas — *Você está menos mal*
215. Mi kondolencas korege! — *Meus pêsames de coração!*

216. Ne agacu miajn nervojn! — *Não me irrite os nervos!*
217. Certe mi havas febron — *Com certeza tenho febre*
218. Evitu ĉian ekscitiĝon! — *Evite toda espécie de excitação!*
219. Vi ankoraŭ ne resaniĝis — *Você ainda não se curou*
220. La lango estas kovrita — *A língua está coberta*

221. Kie vi havas dolorojn? — *Onde você tem a dor?*
222. Ĉu vi estas kuracisto? — *Você é médico?*
223. Doloras al mi la dento — *Dói-me o dente*
224. Doloras al mi la okulo — *Dói-me o olho*
225. Mi sentas min pli bona — *Sinto-me muito aliviado*

226. Venigu la kuraciston! — *Mande vir o médico!*
227. Kiom mi rajtas manĝi? — *Que quantidade devo comer?*
228. Kion vi volas trinki? — *O que você quer beber?*
229. Ĉu vi estas dentisto? — *Você é dentista?*
230. Vi denove fartas bone — *Você passa bem de novo*

231. Mi suferas je la kapo — *Dói-me a cabeça*

232. Mi sentas oreldoloron — *Sinto dor de ouvido*
233. Doloras al mi la mano — *Dói-me a mão*
234. Vi havas bonan mienon — *Você está com bom aspecto*
235. Kiel fartas vi tuj? — *Como estão todos vocês?*

236. Mi estas tre nervema — *Estou muito nervoso*
237. Ĉu vi sentas febron? — *Você está com febre?*
238. Kiel vi sanas? — *Como vai você de saúde?*
239. Mi sanas bone, dankon — *Vou bem de saúde, obrigado*
240. Konsultu kuraciston! — *Consulte o médico!*

241. Elmetita al malsanoj — *Exposto às enfermidades*
242. Hodiaŭ mi malvarmumis — *Gripei-me hoje*
243. Mi sentas koldoloron — *Sinto dor no pescoço*
244. Ĝis baldaŭa revido! — *Até breve!*
245. Kia estas via sano? — *Como vai você de saúde?*

246. Eniru en la ĉambron — *Entre na sala*
247. Kia estas la kaŭzo? — *Qual é a causa?*
248. Kiu frapas? Kiu estas? — *Quem bate? Quemé?*
249. Vi estas eble prava — *Você talvez tenha razão*
250. La febro malaltiĝis — *A febre baixou*

251. Mi estas tre varma — *Estou com muito calor*
252. La manoj jukas min — *Sinto comichão nas mãos*
253. Je kio vi suferas? — *De que você sofre?*
254. Ĉu vi havas kalojn? — *Você tem calos?*
255. Mi estas kaloplena — *Estou cheio de calos*

256. Esploru min funde! — *Examine-me a fundo!*
257. Mi havas korbatojn — *Sinto palpitações*
258. Vi fartas pli bone — *Você está melhor*
259. Ripozu trankvile! — *Repouse tranquilamente!*
260. Mi dormis malbone — *Dormi mal*

261. Mi deziras manĝi — *Tenho vontade de comer*
262. Ne faru grimacon — *Não faça caretas*
263. Ne zorgu pri tio — *Não falemos nisso*
264. Bonvolu gargari! — *Queira gargarejar!*
265. Eligu la langon! — *Ponha a língua de fora!*

266. Englutu pilolon! — *Engula uma pílula!*
267. Atendu momenton! — *Espere um pouco!*
268. Kiu kuracas vin? — *Quem está tratando de você?*
269. Iu venas supren — *Alguém sobe*
270. Ŝirmu vin bone! — *Cubra-se bem!*

271. Mi tro suferas — *Padeço muito*
272. Kiu estas tie? — *Quem está aí?*
273. Venigu dentiston — *Mande vir um dentista*
274. Vi estas pala — *Você está pálido*
275. La akvo bolas — *A água está fervendo*

276. Li malsanegas — *Ele está gravemente ferido*
277. Vi resaniĝas — *Você está melhorando*
278. Paroligu ŝin! — *Faça-a falar!*
279. Ne doloros! — *Não vai doer!*
280. Bruegas — *Faz muito barulho*

KOMPLEKSO DE MALSUPERECO — COMPLEXO DE INFERIORIDADE

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

meti plastron sur — *emplastrar;* **senti sin malsana —** *sentir-se doente;* **venigi kuraciston —** *mandar vir um médico;* **malsana magreco —** *magreza doentia;* **prostata kancero —** *câncer na próstata;* **boligi la akvon —** *ferver a água;* **kartona skatolo —** *caixa de papelão;* **preni kuracilon —** *tomar remédio;* **kaŭĉukaj gantoj —** *luvas de borracha;* **interna malsano —** *doença interna;* **ordoni recepton —** *receitar;* **urĝa hospitalo —** *pronto socorro;* **ellasi sangon —** *sair sangue;* **merkurokromo —** *mercúrio cromo;* **frostabsceso —** *frieira;* **haŭta malsano —** *doença da pele;* **senti doloron —** *sentir dor;* **enhospitaliĝi —** *hospitalizar-se;* **elhospitaliĝi —** *ter alta do hospital;* **mama kancero —** *câncer mamário;* **medikamento —** *medicamento;* **supozitorio —** *supositório;* **pulminflamo —** *inflamação pulmonar;* **senintestigi —** *estripar;* **antibiotiko —** *antibiótico;* **psika traŭmo —** *trauma psíquico;* **ekmalsanigi —** *contrair uma doença;* **skarlatino —** *escarlatina;* **gutkalkulilo —** *conta-gotas;* **frosttremo —** *arrepio;* **flavmalsano —** *icterícia;* **kompreneble —** *naturalmente;* **tepida akvo —** *água morna;* **memmortigo —** *suicídio;* **malbonfarti —** *passar mal;* **remalsaniĝo —** *recaída;* **malsanulejo —** *enfermaria;* **mortigi sin —** *suicidar-se;* **elintestigi —** *evacuar;* **iska doloro —** *dor ciática;* **nerva atako —** *crise de nervos;* **uriniga teo —** *chá diurético;* **dentligneto —** *palito;* **antisepsaĵo —** *antisséptico;* **alkoholismo —** *alcoolismo;* **pulvorigilo —** *pulverizador;* **medicinaĵo —** *medicamento;* **ŝupurigilo —** *limpador de sapato;* **salikkorbo —** *cesta de vime;* **penicilino —** *penicilina;* **aŭskultilo —** *receptor;* **apendicito —** *apendicite;* **korafekcio —** *afecção cardíaca;* **apopleksio —** *apoplexia;* **tranĉvundo —** *facada;* **malvarmumo —** *constipação;* **palpitacio —** *palpitação;* **sangeltiro —** *sangria;* **lambastono —** *muleta;* **senhaŭtigi —** *pelar, tirar a pele;* **senfortigi —** *enfraquecer;* **elartikigi —** *luxar, desarticular;* **misaspekti**

— *deformar;* **elartikigo** — *luxação, torcedura;* **sanigulejo** — *sanatório;* **flegistino** — *enfermeira;* **narkotaĵo** — *narcótico;* **laksigilo** — *purgante;* **enfendigi** — *fazer uma incisão;* **pliboniĝi** — *melhorar;* **tonsilito** — *amigdalite;* **nevundita** — *ileso;* **kombi sin** — *pentear-se;* **toksikado** — *intoxicação;* **trinkebla** — *bebível;* **malsaniga** — *doentio;* **sanatorio** — *sanatório;* **elkorpigi** — *separar do corpo;* **funebrigi** — *enlutar;* **duonkudri** — *alinhavar;* **diakilono** — *esparadrapo;* **dormigilo** — *sedativo, sonífero;* **ekscitilo** — *estimulante;* **ambulanco** — *ambulância;* **dika viro** — *homem gordo;* **ŝanceliĝi** — *hesitar, vacilar;* **cikatrilo** — *cicatrizante;* **aspirino** — *aspirina;* **nutraĵoj** — *comestíveis;* **subhaŭta** — *subcutâneo;* **resaniĝi** — *curar-se, sarar;* **akrigilo** — *afiador;* **gargaraĵo** — *gargarejo;* **pikvundo** — *ferroada;* **paciento** — *paciente;* **pleŭrito** — *pleurite;* **sendormo** — *insônia;* **razi sin** — *barbear-se;* **dolorigi** — *fazer doer;* **sanigejo** — *sanatório;* **okulmuko** — *ramela;* **alkoholo** — *álcool;* **adresaro** — *livro de endereço;* **manĝebla** — *comível;* **furunko** — *furúnculo;* **tonsilo** — *amígdala;* **kontuzo** — *contusão;* **kontuzi** — *machucar, contundir;* **rompiĝo** — *fratura, ruptura;* **brulvundo** — *queimadura;* **mortvundi** — *ferir de morte;* **eltombigi** — *exumar;* **jodoformo** — *iodofórmio;* **malsaniĝi** — *cair doente;* **zorgi pri** — *cuidar de;* **enkarniĝi** — *penetrar na carne;* **manviŝilo** — *toalha de mão;* **disbutoni** — *desabotoar;* **kontuziĝi** — *machucar-se;* **kontuzaĵo** — *bossa ("galo");* **reŭmatismo** — *reumatismo;* **difterio** — *difeteria;* **galŝtonoj** — *cálculo biliar;* **verŝajne** — *provavelmente;* **retkorbo** — *cesto, cesta de malha;* **sedativo** — *sedativo;* **vomigilo** — *vomitório;* **kompreso** — *compressa;* **apendico** — *apêndice;* **bronkito** — *bronquite;* **ulceriĝi** — *ulcerar;* **ulceriĝo** — *ulceração;* **sunfrapo** — *insolação;* **senbarba** — *imberbe;* **bonfarti** — *passar bem (de saúde);* **lavo vazo** — *bacia (doméstica);* **resanigi** — *curar, sarar;* **fadenaro** — *novelo;* **flegisto** — *enfermeiro;* **bandaĝo** — *adesivo;* **lozanĝo** — *comprimido;* **toksiĝi** — *intoxicar-se;* **protezo** — *prótese;* **absceso** — *abscesso;* **diabeto** — *diabete;* **morbilo** — *sarampo;* **kokluŝo** — *coqueluche;* **kliento** — *freguês, cliente;* **debrustigi** — *desmamar;* **vartistino** — *ama-seca;* **tualettuko** — *toalha de rosto;* **alkoholaĵo** — *bebida alcoólica;* **dentokremo** — *pasta dentifrícia;* **spertulo** — *perito;* **ricinoleo** — *óleo de rícino;* **koldoloro** — *torcicolo (no pescoço);* **nukdoloro** — *torcicolo (na nuca);* **duonsveno** — *aturdimento;* **afekcio** — *afecção;* **intokso** — *intoxicação;* **korbato** — *palpitação;* **senhara** — *calvo;* **senpere** — *diretamente;* **narkoti** — *narcotizar;* **gladilo** — *ferro de passar;* **vertiĝo** — *vertigem;* **furzema** — *peidão;* **plastro** — *emplastro;* **engluti** — *dar no goto;* **mantuko** — *toalha de mão;* **bantuko** — *toalha de banho;* **viŝtuko** — *toalha de mão;* **kudraĵo** — *costura;* **ekzemo** — *eczema;* **ulcero** — *úlcera;* **ektuso** — *ataque de tosse;* **diareo** — *diarréia;* **pleŭro** — *pleura;* **kukumo** — *pepino;* **sitelo** — *balde;* **kuveto** — *bacia de mão;* **cirozo** — *cirrose;* **tepida** — *tépido, morno;* **agonii** — *agonizar;* **agonio** — *agonia;* **ekĝemi** — *suspirar;* **kitelo** — *camisola (grosseira);* **tokso** — *tóxico;* **inflamo** — *inflamação;* **dentaro** — *dentadura;* **kancero** — *câncer;* **ekbarbi** — *barbear-se;* **balkono** — *sacada (de janela);* **bandaĝi** — *vendar, ligar;* **elkraĉi** — *expelir, cuspir;* **kracaĵi** — *babar;* **funebri** — *estar de luto;* **ekmorti** — *estar à morte;* **flikaĵo** — *remendo, conserto;* **vomiga** — *vômico, vomitório;* **sperta** — *experiente;* **zumado** — *zumbido;* **spasmo** — *espasmo;* **masaĝi** — *fazer massagem;* **masaĝo** — *massagem;* **heziti** — *hesitar, vacilar;* **fumaĵi** — *defumar;* **elmeti** — *expor, mostrar;* **infuzi** — *pôr em infusão;* **saniga** — *salutar, salubre;* **boligi** — *ferver;* **inhali** — *inalar (med.);* **ĝemeti** — *suspirar;* **vundi** — *ferir;* **vundo** — *ferimento;* **furzi** — *peidar;* **gripo** — *gripe;* **febro** — *febre;* **atako** — *ataque, crise;* **astmo** — *asma;* **kisto** — *quisto;* **desur** — *de cima de;* **dieto** — *dieta;* **soifi** — *ter sede;* **akuŝi** — *parir, dar à luz;* **raŭka** — *rouco;* **fliki** — *remendar;* **vomi** — *vomitar;* **akno** — *borbulha, acne;* **kuvo** — *tina, cuba;* **juki** — *comichar;* **pusi** — *supurar;* **puso** — *pus;* **furzo** — *peido;* **kruĉo** — *jarro, jarra;* **spiri** — *respirar, espirar;* **vindi** — *pensar, enfaixar;* **morti** — *morrer;* **gazo** — *gaze;* **jodo** — *iodo;* **tusi** — *tossir;* **tuso** — *tosse;* **galo** — *bílis;* **ĝeni** — *desarranjar (med.);* **poto** — *vaso, boião;* **sani** — *estar com saúde;* **lezi** — *lesar (med.);* **lezo** — *lesão (med.)*

Benketo, mocho (banco de assento quadrado ou redondo sem encosto). **Enkasigi**, arrecadar, recolher (dinheiro). **Sentoriceviloj**, terminação dos nervos sensoriais. **Enhospitaliĝi**, baixar ao hospital, hospitalizar-se. **Enhospitaligi**, hospitalizar ou baixar ao hospital, fazer baixar ao hospital (alguém). **Elhospitaliĝi**, ter alta do hospital. **Komplekso de supereco**, complexo de superioridade. **Duonfunebri**, estar de meio-luto.

92. KORPA HIGIENO — *HIGIENE CORPORAL*

1. Mi havas kreskaĵon sur la piedfingro, ĉu oni ne povas fari ion, por ke ĝi ne doloru min? — *Tenho um pequeno abcesso no artelho, não se pode fazer algo para que não me faça sofrer?*
2. Mi havas kreskaĵon sub la piedplando, ĝi estas kalo kiun vi povas sendube malgrandigi — *Tenho um pequeno abcesso na planta do pé, é um calo, que sem dúvida, você pode diminuir*
3. Tiu ĉi taŭgas al mi, sed ĝi estas tro longa. Facile estas plimallongigi ĝin —*Este me conviria, mas está muito comprido. É fácil de encurtá-lo*
4. Atentu do, vi tiras tro forte, faru du harligojn — *Tenha atenção, você puxa com força, faça duas tranças*
5. Mi havas reŭmatismon en la dekstra kruro, donu al mi, unue, vaporan duŝon — *Tenho um reumatismo na perna direita, dê-me, primeiramente, um banho de ducha*

6. Tamen, montru ilin al mi, nur vidante ilin, mi povos juĝi kiaj ili estas — *Contudo, quero vê-los a todos, pois, só vendo-os é que posso ter uma idéia de como eles são*
7. Jen estas tolaĵo por lavi, sed mi absolute bezonas ĝin antaŭ kvar tagoj — *Olhe aqui a roupa para lavar, mas preciso dela sem falta dentro de quatro dias*
8. Mi forgesis meti miajn ŝuojn antaŭ la pordo kaj ili estas ne purigitaj — *Esqueci-me de pôr os sapatos atrás da porta e eles estão sujos*
9. Vi donos al mi duan matracon, kapkusenon, du seĝojn kaj bonan sofon — *Você me dará um segundo colchão, travesseiro, duas cadeiras e um bom sofá*
10. Mi deziras termometron, por ekscii kiom da gradoj havas la akvo — *Quero um termômetro para saber quantos graus tem a água*

11. Mi havas defrotaĵon sur la kalkano; kion mi povus meti sur ĝin? — *Tenho um esfolamento no calcanhar; o que eu poderia pôr nele?*
12. Vi devas tondi miajn harojn per tondilo, mi ne ŝatas harmaŝinon — *Você deve cortar meus cabelos com tesouras, não gosto de máquina*
13. Antaŭ ol eliri vi devas purigi la ŝuojn kaj brosi la vestojn — *Antes de sair você deve limpar os sapatos e escovar as vestes*
14. Bonvolu doni al mi ĉion necesan, por ke mi povu min mem razi — *Queira dar-me tudo necessário para que eu mesmo possa me barbear*
15. Donu al mi negliĝan veston tre varman kaj noktan surtuton — *Dê-me um roupão bem quente e um robe de chambre*
16. Vi donos al ŝi lampon, elektran varmigilon kaj televidilon — *Você dará a ela uma lâmpada, um aquecedor elétrico e um televisor*
17. Diru, ke oni tuj alportu miajn ŝuojn, ili devus esti pretaj— *Diga que traga logo os sapatos, eles devem estar prontos*
18. Detranĉu miajn harojn tiamaniere, ke la oreloj estu liberaj — *Apare os cabelos de modo a deixar-me as orelhas descobertas*
19. Atentu, ke la kolumo estu tre rigida – ne estu tro rigida — *Veja que o colarinho esteja engomado – não demasiado engomado*

20. Mi prenis ankaŭ banon, sed mi ne vidis vian sapujon tie — *Eu também tomei banho, mas não vi a sua saboneteira lá*
21. Ĉu vi povas diri al mi, kie troviĝas bandomo? — *Você poderia me indicar onde se acha uma casa de banhos?*
22. Atentu miajn naztukojn, ili estas malsimile markitaj — *Veja que meus lenços são de marcas diferentes*
23. Dum mi rigardas televidilon, mi brosas miajn harojn — *Enquanto vejo televisão, escovo os cabelos*
24. Nun, mi dezirus envolvi min en kovrilon por ŝviti — *Queira agora me enrolar numa coberta para transpirar*
25. Tiuj ĉi tukoj ne estas sufiĉe varmaj, varmigu ilin! — *Estes panos não estão bem aquecidos, aqueça-os!*

26. Fraŭlino, mi dezirus, ke vi eltranĉu miajn kalojn — *Senhorita, queria que você me tirasse os calos*
27. Ĉu viaj masaĝistoj estas lertaj pri frotado? — *Seus massagistas sabem friccionar bem?*
28. Jen estas la nomaro (listo) de mia lavota tolaĵo — *Olhe aqui a lista da roupa que será lavada*
29. Purigu al mi la kapon kaj faru al mi kapfrotadon — *Limpe-me a cabeça e faça uma fricção*
30. Pruntedonu al mi kravaton kaj eble puran ĉemizon — *Empreste-me uma gravata e se possível uma camisa limpa*

31. Ĉu estas necese preni jakon kaj pluvombrelon? — *É preciso apanhar paletó e guarda-chuva?*
32. Ĉu la lavistino en la hotelo estas tre akurata? — *A lavadeira do hotel é muito pontual?*
33. Mi deziras, ke oni lavu kaj gladu tiun ĉi tolaĵon — *Quero que lavem e passem essa roupa*
34. Mi deziras la harojn iom pli mallonga malantaŭe — *Quero o cabelo um pouco mais curto atrás*

35. Kian ornamaĵon vi proponas al mi por bluzo? — *Que enfeite você acha que é bom para a blusa?*

36. Tion ĉi mi volas returne kiel eble plej baldaŭ — *Quero isso de volta o mais breve possível*

37. Mi volas sendi al la lavistino kelke da tolaĵo — *Quero mandar alguma roupa branca para a lavadeira*

38. Iru peti la ĉambristino, ke ŝi kudru butonon — *Vá pedir a quarteira que me pregue um botão*

39. Mi tute speciale rekomendas al vi la ĉemizojn — *Recomendo-lhe sobretudo as camisas*

40. Mi deziras rondan mantelon ornamitan per felo — *Desejo um paletó rotundo com forro de peles*

41. Antaŭ ĉio, mi preferas nepenetreblan mantelon — *Prefiro antes de tudo um casaco impermeável*

42. La fraŭlino ruĝigas siajn lipojn per lipstiko — *A moça passa batom nos lábios*

43. Ne forgesu alporti freŝan akvon kaj mantukon — *Não se esqueça de trazer água e toalha de mão*

44. Ĉu la lavistino resendis mian bluan ĉemizon? — *A lavadeira mandou de volta minha camisa azul?*

45. Ne, ŝi diris, ke ŝi resendos ĝis morgaŭ — *Não, ela disse que vai mandá-la amanhã*

46. Ĉu vi havas razklingon? Tio estas la demando — *Você tem lâmina de barbear? Essa é a pergunta*

47. Mi preferas mem razi min, ĉu vi havas rizpudron? — *Prefiro eu mesmo me barbear, você tem pó-de-arroz?*

48. Mi volas sitelon por enverŝi malpuran akvon — *Quero um balde para pôr água suja*

49. Kiam mi sonorigos al vi, vi alportos tukojn — *Assim que eu tocar a campainha, você me trará as toalhas*

50. Donu al mi miajn ŝtrumpetojn — *Dê-me as meias*

51. Frotu longatempe sentime, precipe la renojn — *Não receie de esfregar muito tempo, sobretudo os rins*

52. Nenio ripozigas tiel bone, kiel tiela bano — *Nada faz repousar tão bem como um banho desses*

53. Ne fajlu ĝin, tio estas tre suferiga al mi — *Não passe a lima nela, isso é muito doloroso para mim*

54. Kie estas mia negliĝa vesto? – mia subjupo? — *Onde está meu "peignoir"? – minha anágua?*

55. Mia pantalono – mia amelumita subjupo — *Minha calça – a minha anágua engomada*

56. Ĉu viaj haroj estis tonditaj laŭ via volo? — *Seus cabelos foram cortados a seu gosto?*

57. Flegu la fingrojn kaj ungojn de la piedoj — *Cuide dos dedos e das unhas dos pés.*

58. Mi havas ungon, kiu penetras en la karnon — *Tenho uma unha encravada*

59. Montru al mi la ŝtofojn, kiujn vi havas! — *Mostre-me os tecidos que você tem!*

60. Vi devas havi aliajn modelojn ol tiun ĉi — *Você deve ter outros modelos que este*

61. Nun mi estas sur la piedoj. Mi min vestas — *Agora estou de pé. Estou me vestindo*

62. Donu al mi la ŝutirilon kaj la pantoflojn — *Dê-me a calçadeira e os chinelos*

63. Nu, mi fine estas preta. Adiaŭ kara mia! — *Bem, finalmente estou pronto. Adeus minha cara!*

64. La frizistino bele bukligis miajn harojn — *A cabeleireira anelou os meus cabelos com primor*

65. La fraŭlino beligas sin antaŭ la spegulo — *A moça está se embelezando diante do espelho*

66. Vi certigas al mi, ke akvo ne makulos ĝin — *Você me assegura que água não a manchará*

67. Mi deziras, ke oni tondu al mi la harojn — *Desejo que alguém me corte o cabelo*

68. Bonvolu ondumi kaj blondigi miajn harojn — *Queira ondular e oxigenar meus cabelos*

69. Post unu horo vi frapos sur mian pordon — *Dentro de uma hora você baterá à porta*

70. La manikuristino manikuras miajn manojn — *A manicure trata de minhas unhas*

71. Bonvolu kombi miajn harojn malantaŭ(en) — *Tenha a bondade de me pentear os cabelos (para) atrás*

72. Tiu ĉi subjupo ne estas sufiĉe rigida — *Esta anágua não está suficientemente engomada*

73. Mi volas, ke vi tondu ilin antaŭe longaj — *Quero que você os corte longos na frente*

74. Mi iris al la beligejo kaj beligis min — *Fui ao salão de beleza e me embelezei*

75. Hodiaŭ vespere oni dissendos per radio... — *Hoje à noite estará no ar...*

76. Alportu al mi viŝtukon kaj varman akvon — *Traga-me uma toalha e água quente*

77. Tondu la harojn de mia filo per maŝino — *Corte os cabelos de meu filho à máquina*

78. Ĉu vi povas subŝtofi tion per flanelo? — *Você pode forrar isso com flanela?*

79. Montru al mi kion vi havas plej varman — *Mostre-me o que você tem de mais quente*

80. Ĉu la lavistino alportis mian tolaĵon? — *A lavadeira trouxe-me a roupa branca?*

81. Vi zorgos, ke la tukoj estu tre varmaj — *Você terá cuidado para que os panos estejam bem aquecidos*

82. La kraĉujo estas ĉe tiu angulo dekstre — *A escarradeira está naquele canto à direita*
83. Mi volas ke oni gladu mian pantalonon — *Quero que me passem as calças*
84. Vi devas fari ĝin pli longa, pli vasta — *Você deve fazê-lo mais comprido, mais largo*
85. Mi ankoraŭ preferas flanelan kostumon — *Prefiro ainda um costume de flanela*

86. Bonvolu voki ŝin, ĉar mi devas rapidi — *Queira chamá-la, porque estou com pressa*
87. Mankas al mi paro da ŝtrumpetoj — *Falta-me um par de meias*
88. Mankas paro da ŝtrumpoj kaj piĵamo — *Falta um par de meias e um pijama*
89. Tiu bano estas (tro varma) malvarma — *Esse banho está (muito quente) frio*
90. Bonvolu kombi miajn harojn antaŭ(en) — *Queira pentear os meus cabelos na (para) frente*

91. Ĉu vi retrovis la perditan tualettukon? — *Você achou a toalha de mão extraviada?*
92. Ĉu vi povas fliki miajn ŝtrumpetojn? — *Você pode remendar minhas meias?*
93. Mian lanan robon – mian silkan robon — *Meu vestido de lã – meu vestido de seda*
94. Reverŝu varman (tepidan) akvon — *Ponha água quente (morna)*
95. Ĉu vi povas ĝin fliki en hotelo? — *Você pode repará-la no hotel?*

96. Mia tualetsapo turnis sin en ŝaŭmon — *O meu sabonete virou espuma*
97. La ĉemizo estas blanka kaj delikata — *A camisa é branca e fina*
98. Mi pretigas min por rendevuo kun li — *Apronto-me para um encontro com ele*
99. Mi sendos ĉi tion por esti purigota — *Vou mandar isto para limpar*
100. Bonvolu tondi mian hararon mezlonge — *Tenha a bondade de fazer meia cabeleira*

101. Antaŭenigu la harojn sur la frunton — *Volte os cabelos para a frente*
102. La laĉo estas rompita, almetu alian — *O laço está partido, ponha outro*
103. Kie estas la krano por varma akvo? — *Onde é a torneira de água quente?*
104. Vi rekudros butonon al tiu kalsono — *Você vai repregar um botão nesta cueca*
105. Ĉu vi havas nur komunan ĉambregon? — *Você só tem apenas salão-geral?*

106. Vi devas razi vin, ĉu ne? — *V. deve se barbear, não acha?*
107. Kompreneble! Kie estas la razilo? — *Naturalmente! Onde está a navalha?*
108. Ĉu vi volas legi la ĵurnalojn? — *Quer ler os jornais?*
109. Jes, donu al mi kelkajn, mi petas! — *Sim, dê-me alguns, por favor!*
110. Bonan tagon! Mi deziras razigi min — *Bom dia! Desejo fazer a barba*

111. La ĉemizoj estas malbone gladitaj — *As camisas estão mal passadas*
112. Vi havas ankaŭ litojn por ripozi — *Você tem também camas para repousar*
113. Mia edzino brosas mian pantalonon — *Minha esposa escova a minha calça*
114. Mi brosos mian jakon kaj ĉapelon — *Vou escovar meu paletó e o meu chapéu*
115. Tondu la harojn malantaŭe longaj — *Corte os cabelos atrás longos*

116. Tion ĉi mi sendos al la tajloro — *Vou mandar isto para o alfaiate*
117. Ĉu estas elpendaĵo sur la pordo? — *Há tabuleta na porta?*
118. Dislimu mian hararon, mi petas! — *Reparta meus cabelos, por favor!*
119. Ordigu zorge ĉiujn miajn aferojn — *Arranje todas as minhas coisas com cuidado*
120. Donu al mi kravaton kaj kolumon — *Dê-me uma gravata e um colarinho*

121. Mi forgesis sapumi mian vizaĝon — *Esqueci-me de ensaboar o meu rosto*
122. Kie estas la sonorileta butono? — *Onde está o botão da campainha?*
123. Kiom vi postulas por la farado? — *Quanto você pede pela confecção?*
124. Ĉi tie oni faras ankoraŭ faldojn — *Fazem-se pregas aqui também*
125. Vi venos tuj kiam mi sonorigos — *Você virá logo que eu tocar*

126. Kiam mi ree havos mian tolaĵon? — *Quando terei minha roupa de volta?*
127. Post morgaŭ matene aŭ vespere — *Depois de amanhã de manhã ou de tarde*
128. Mi tion ĉi sendos al kudristino — *Mandarei isto à costureira*
129. Kelke da tolaĵo bezonas flikon — *Algumas peças de roupas precisam de reparos*
130. Vi forgesis sapumi mian barbon — *Você se esqueceu de ensaboar-me a barba*

131. Bonvolu glate razi mian barbon — *Queira escanhoar a barba*

132. Mia pantalono ne estis brosita — *A minha calça não foi escovada*
133. Tiu ĉi tolaĵo ne estas blanka — *Esta roupa não está alva*
134. Jen la tualetsapo kaj kombilo — *Eis o sabonete e um pente*
135. Detranĉu nur iom la vangharojn — *Apare apenas um pouco as costeletas*

136. Skota ŝtofo plaĉus al mi trebone — *Tecido escocês me agradaria muito bem*
137. Mi deziras farigi al mi jakon — *Desejo mandar fazer um paletó*
138. Vidiĝu je la spegulo, sinjoro — *Veja-se ao espelho, senhor*
139. La ŝlosilo estas en la seruro — *A chave está na fechadura*
140. Kostumo laŭ la plej nova modo — *Um costume segundo a moda mais nova*

141. Alportu al mi malvarman akvon — *Traga-me água fria*
142. Tondu, mi petas, miajn harojn! — *Corte-me os cabelos, por favor!*
143. Bonvolu sidiĝi, sinjoro! — *Queira assentar-se, senhor!*
144. Ĉu vi jam pudris la vizaĝon? — *Você já passou pó no rosto?*
145. Ne ankoraŭ — *Ainda não*

146. Esperanto estas bonega propagandilo — *O esperanto é um magnífico meio de propaganda*
147. Kombu miajn harojn flanke — *Penteie meus cabelos nos lados*
148. Kie oni alprenas la vaporon? — *Onde se recebe o vapor?*
149. Mi dezirus preni rusan banon — *Queria tomar um banho russo*
150. Kie estas mia nokta surtuto? — *Onde está o meu robe de chambre?*

151. Alligu al mi tiun rubandon — *Ponha-me essa fita*
152. Donu al mi miajn ŝtrumpojn — *Dê-me as meias*
153. Bonvolu preni miajn mezurojn! — *Queira tirar-me as medidas!*
154. Kiajn ŝuojn vi metis hodiaŭ? — *Que sapatos você pôs hoje?*
155. Ĉu vi havas bonan lavistinon? — *Você tem uma boa lavadeira?*

156. Nun, kie estas mia manpoŝo? — *Agora, onde está minha sacola?*
157. Ŝiaj haroj pendis ĝis talie — *Seus cabelos vinham até à cintura*

158. Alportu al mi varman akvon! — *Traga-me água quente!*
159. Tondu ilin iomete mallongaj — *Corte-os um pouco curtos*
160. Mi dezirus preni vaporbanon — *Queira tomar um banho a vapor*

161. Alkudru bukon sur tiun jupon — *Ponha uma fivela nessa saia*
162. Vi nur iom mallongigos ilin — *Encurte-o um pouco somente*
163. La afero ne koncernas al vi! — *Meta-se com a sua vida!*
164. Metu ŝaŭmon sur mian barbon — *Passe espuma na minha barba*
165. Mi havas tolaĵon por lavigi — *Tenho roupa branca para mandar lavar*

166. Mi ne pagos pli ol ĉi tion — *Não pagarei mais que isto*
167. Bonvolu tondi miajn harojn — *Queira cortarme os cabelos*
168. Fliku tiun flanelan bluzon — *Remende essa blusa de flanela*
169. Tie ĉi mankas kelkaj pecoj — *Aqui faltam algumas peças*
170. Mi devas brosi mian veston — *Devo escovar minha roupa*

171. Enverŝu akvon en lavovazon — *Ponha água na bacia*
172. Mi manikuras miajn ungojn — *Faço minhas unhas*
173. Bonvolu lavi miajn harojn — *Queira lavar-me os cabelos*
174. Tredu fadenon en kudrilon — *Enfie a linha na agulha*
175. Kie estas miaj pantofloj? — *Onde estão os meus chinelos?*

176. Donu al mi pecon de sapo — *Dê-me um pedaço de sabão*
177. Ŝi ne estas ankoraŭ preta — *Ela não está pronta ainda*
178. Via naztuko estas malpura — *O seu lenço está sujo*
179. Tiun ĉi sumon mi ne pagos — *Não pagarei esta importância*
180. Havigu al mi butonparon — *Aranje-me um par de abotuaduras*

181. Mi deziras simplan banon — *Desejaria um simples banho*
182. Tiu vere bonvestigas vin — *Esse na verdade lhe fica bem*

183. Jen estas via trinkmono! — *Tome sua gorjeta!*
184. Donu al mi pecon de sapo — *Dê-me um pedaço de sabão*
185. Ornamu la tablon per floroj — *Adorne a mesa com flores*

186. Kiu estas tie? – Eniru! — *Quem está aí? – Entre!*
187. Alportu al mi ŝutirilon — *Traga-me uma calçadeira*
188. Ĉu vi havas manflegiston? — *Você tem um manicure?*
189. Ĉu vi ne havas kapuĉon? — *Você não tem capuz?*
190. Nun ĝi adaptiĝas bonege — *Agora fica excelente*

191. Li estas homo kun gusto — *Ele é um homem de gosto*
192. La akvo estas iom varma — *A água está um pouco quente*
193. Ĝi taŭgas bonege por vi — *Fica-lhe maravilhosamente*
194. Mi havas razklingaparaton — *Tenho um barbeador*
195. Senpolvigu miajn ŝuojn — *Tire a poeira dos meus sapatos*

196. Mi razis kaj lavis min — *Barbeei-me e me lavei*
197. Ruĝigu vin per lipruĝo — *Passe batom nos lábios*
198. Ŝi estas nigre vestita — *Ela está vestida de preto*
199. Vangruĝo por la vangoj — *Ruge para o rosto*
200. Mi havas dentodoloron — *Estou com dor de dentes*

201. Kie estas la duŝejo? — *Onde fica a sala de ducha?*
202. Li vestis sin rapide — *Ele se vestiu depressa*
203. Kian veston mi portu? — *Que roupa devo pôr?*
204. Ne taŭzu miajn harojn — *Não desmanche meus cabelos*
205. Mi polurigos la ŝuojn — *Vou mandar engraxar os sapatos*

206. Ĉu vi havas kombilon? — *Você tem um pente?*
207. Jes, mi havas — *Sim, tenho*
208. Kiom mi ŝuldas al vi? — *Quanto estou lhe devendo?*
209. Kvin kruzerojn — *Cinco cruzeiros*
210. Tondi la barbon al iu — *Fazer a barba de alguém*

211. Kion vi faras nun? — *O que você está fazendo agora?*
212. Mi kombas mian haron — *Estou penteando o cabelo*
213. Mi brosos mian jakon — *Vou escovar meu paletó*
214. Mi sentas kapdoloron — *Estou com dor de cabeça*
215. Iom pli maldekstren! — *Um pouco mais para a esquerda!*

216. Kiam ŝi devas veni? — *Quando ela deve chegar?*
217. Lipruĝo por la lipoj — *Batom para os lábios*
218. Mi purigos la ŝuojn — *Vou limpar os sapatos*
219. Tio ĉi ne estas mia — *Isto não é meu*
220. Fartu bone, sinjoro — *Passe bem, senhor*

221. Porkudraj butikaĵoj — *Artigos para costura*
222. Enkudriligu la fadenon! — *Enfie a linha na agulha!*
223. Karesi la lipharojn — *Cofiar o bigode*
224. Mi jam beligis min — *Já me embelezei*
225. Masaĝu mian haŭton! — *Faça massagem na minha pele!*

226. Ne diskombu miajn harojn! — *Não embarace meus cabelos!*
227. Vi tuj kombos min — *Você deve me pentear já*
228. Mian nigran jupon — *Minha saia preta*
229. Sendigu ŝin al mi — *Mande-a vir*
230. Iom plu dekstren! — *Um pouco mais para a direita!*

231. Bonvolu frizi min! — *Queira frisar-me!*
232. Dislimu miajn harojn! — *Reparta meus cabelos!*
233. Ĉio marŝas bone! — *Vai tudo bem!*
234. Viŝu miajn ŝuojn! — *Limpe meus sapatos!*
235. Ne gladu ĉi tion! — *Não passe isto!*

236. Purigu la dentojn! — *Limpe os dentes!*
237. Ĝi estas laŭmode — *É a última moda*
238. Li razas sin mem — *Ele mesmo se barbeia*
239. Vestu vin rapide! — *Vista-se depressa!*
240. Jen. Ĝis revido! — *Tome. Até logo!*

241. Dolĉe, mi petas! — *Suavemente, por favor!*
242. Ne tranĉetu min! — *Não me corte!*
243. Kiom ĝi kostas? — *Quanto é?*
244. Ĵetu tion elen! — *Jogue isso fora!*
245. Ĉu vi pretiĝas? — *Você está se aprontando?*

246. Senŝuigu vin! — *Tire os sapatos!*
247. Ĉiam la sama! — *Sempre o mesmo!*
248. Purigu ĝin! — *Limpe-o!*
249. Ŝi beliĝas — *Ela está se embelezando*
250. Ne moku, ĉu?! — *Não zombe, sim?!*

trikfliki la ĉemizon — *cerzir a camisa;* **mallongaj malantaŭe —** *curtos atrás;* **plasta mantelo —** *capa de plástico;* **kolori la harojn —** *pintar os cabelos;* **brosi la dentojn —** *escovar os dentes;* **eliĝo de parfumo —** *exalação de perfume;* **fajlilo por ungoj —** *lima para unhas;* **bukligi la harojn —** *anelar os cabelos;* **demeti la ĉemizon —** *tirar a camisa;* **karesi la harojn —** *alisar os cabelos;* **nilonaj ŝtrumpoj —** *meias de "náilon";* **konstantaj ondoj —** *permanente;* **kaŭĉuka fadeno —** *elástico;* **poluri la ŝuojn —** *engraxar os sapatos;* **tolaĵa sekigilo —** *secador de roupas;* **perakvaj ondoj —** *ondulação à água;* **bluokula virino —** *mulher de olhos verdes;* **kaŭĉuka mantelo —** *capa de borracha;* **rekudri butonon —** *repregar um botão;* **razkinglaparato —** *aparelho de barbear;* **perakvaj ondoj —** *permanente a frio;* **maldika virino —** *mulher esbelta;* **bano kun brano** — *banho de sêmeas;* **nilona mantelo** — *capa de "náilon";* **verde tinkturi** — *tingir de verde;* **nigre tinkturi** — *tingir de preto;* **iom mallongigi** — *encurtar um pouco;* **blankaj haroj** — *cabelos brancos;* **lipkolorigilo** — *batom (para os lábios);* **tualetkremaĵo** — *creme de beleza;* **smirga papero** — *lixa;* **antaŭe longaj** — *compridos na frente;* **iom da koloro** — *um toque de cor;* **kun lavistino** — *com a lavadeira;* **malkombi sin** — *despentear-se;* **kolonja akvo** — *água-de-colônia;* **ĵerza ĉemizo** — *camisa de jérsei;* **brunaj haroj** — *cabelos castanhos;* **duonŝtrumpoj** — *meias curtas;* **ŝtrumpligilo** — *liga para meias;* **roba trenaĵo** — *cauda de vestido;* **garni la tablon** — *enfeitar a mesa;* **pluvmantelo** — *impermeável;* **preni duŝon** — *tomar ducha;* **butontirilo** — *abotoadeira;* **disĉifonigi** — *esfarrapar;* **metala buko** — *fivela de metal;* **piedflegado** — *tratamento dos pés;* **manflegado** — *tratamento das mãos;* **malvestiĝi** — *despir-se;* **manikurino** — *manicure;* **pedikurino** — *pedicure;* **senvestiĝi** — *despir-se;* **tinkturejo** — *tinturaria;* **antaŭenigi** — *fazer voltar;* **okulvitroj** — *óculos;* **arta silko** — *seda artificial;* **ŝtrumpeto** — *meias (de homem);* **vangbarbo** — *costeletas suíças;* **razaparato** — *aparelho de barbear;* **tualettuko** — *toalha de rosto;* **per razilo** — *à navalha;* **lavbutiko** — *lavanderia;* **lavistino** — *lavadeira;* **inkmakulo** — *mancha de tinta;* **razklingo** — *lâmina de barbear;* **defrotaĵo** — *esfolamento;* **postaĵa bano** — *banho de assento;* **vesperkunveno** — *vesperal, sarau;* **vesperfesto** — *vesperal, sarau;* **ĉirkaŭkudri** — *embainhar;* **vizaĝmasaĝo** — *massagem facial;* **ĉapela rando** — *aba do chapéu;* **tualeta sapo** — *sabonete;* **nigraj haroj** — *cabelos pretos;* **grizaj haroj** — *cabelos grisalhos;* **manflegistino** — *manicure;* **peltaj gantoj** — *luvas de peliça;* **nilona ĉemizo** — *camisa de "náilon";* **interkrampigi** — *pôr entre parênteses;* **razi la kapon** — *aparar a cabeça;* **plimallongigi** — *encolher, encurtar;* **plibeligi** — *embelezar;* **beligaĵo** — *produtos de beleza;* **masaĝisto** — *massagista;* **premileto** — *pinças;* **pinĉileto** — *pinças;* **kosmetiko** — *cosmético;* **dentpasto** — *pasta dentifrícia;* **ungograti** — *unhar;* **surhavigi** — *usar (roupa), vestir;* **butonparo** — *abotoadura;* **elpendaĵo** — *tabuleta, insígnia;* **tualetejo** — *toucador;* **rendigoto** — *sobrecasaca;* **manviŝilo** — *toalha de mão;* **garnituro** — *enfeite, adorno;* **dentobroso** — *escova de dentes;* **garnituri** — *adornar, guarnecer;* **subĉemizo** — *camiseta;* **duonkudri** — *alinhavar;* **trikfliki** — *serzir;* **vestobroso** — *escova de roupa;* **suferebla** — *suportável;* **fingringo** — *dedal;* **pozistino** — *modelo (mulher);* **piedflegi** — *tratar os pés;* **fadenbulo** — *novelo;* **ornamaĵoj** — *enfeites;* **subvestoj** — *trajes menores;* **kroĉtriki** — *fazer crochê;* **konfekcio** — *confecção;* **mamtenilo** — *"soutien", porta-seios;* **mansaketo** — *bolsa (de senhora);* **kombinaĵo** — *combinação;* **rozkolora** — *cor-de-rosa;* **pantofloj** — *chinelo;* **subtolaĵo** — *roupa de baixo;* **pantalono** — *calça (de homem);* **vestaĵaro** — *enxoval;* **piedvesto** — *calçado (em geral);* **vesti sin** — *vestir-se;* **kombi sin** — *pentear-se;* **frizisto** — *cabeleireiro;* **maribano** — *banho-maria;* **ŝtrumpoj** — *meias (de senhoras);* **suferiga** — *doloroso;* **beltalia** — *de talhe elegante;* **plandumi** — *pôr sola;* **modelilo** — *forma, molde;* **manekeno** — *manequim;* **haroleo** — *óleo para cabelo;* **kolorigi** — *pintar, pôr em cores;* **subjupo** — *anágua;* **harbroso** — *escova de cabelos;* **subŝtofo** — *forro;* **akvopoto** — *bilha, moringa;* **frizaĵo** — *penteado;* **vesthoko** — *cabide;* **minijupo** — *minissaia;* **subŝtofi** — *forrar;* **lignoŝuo** — *tamanco;* **ripozigi** — *fazer repousar;* **manflegi** — *tratar as mãos;* **vangtuko** — *toalha de rosto;* **pulovero** — *pulôver;* **senbarba** — *imberbe;* **vangruĝo** — *ruge (para o rosto);* **rizpudro** — *pó-de-arroz;* **kreskaĵo** — *pequeno abcesso (med.);* **veruketo** — *cravo (med.);* **blondigi** — *alourar, oxigenar;* **barigilo** — *pinça de depilar;* **pedikuro** — *pedicure;* **manikuro** — *manicure;* **kompleto** — *terno (de roupa);* **elfeĉiĝi** — *defecar;* **manikuri** — *trabalhar como manicure;* **detranĉi** — *decepar, recortar;* **forpreni** — *remover;* **miskombi** — *pentear mal;* **kombisto** — *cabeleireiro;* **pedikuri** — *trabalhar como pedicure;* **malkombi** — *despentear;* **lavi sin** — *lavar-se;* **duŝi sin** — *tomar ducha;* **bani sin** — *banhar-se;* **razi sin** — *barbear-se, fazer a barba;* **vestaro** — *roupa, vestes;* **negliĝo** — *chambre, roupão;* **subjupo** — *anágua, saia (de baixo);* **alkudri** — *emendar (cosendo);* **eltondi** — *aparar, recortar (cabelos);* **pretigi** — *aprontar, preparar;* **naztuko** — *lenço de assoar nariz;* **poŝtuko** — *lenço de bolso;* **surtuto** — *sobretudo (casacão);* **envolvi** — *envolver, enrolar;* **kalsono** — *cueca, calça (de senhora);* **bandomo** — *casa de banho;* **banloko** — *estação balneária;* **ekbarbi** — *nascer barba;* **kondomo** — *camisa-de-vênus;* **lipruĝo** — *batom;* **manpoŝo** — *bolsa, sacola;* **duŝbano** — *ducha, banho de chuveiro;* **frizaĵo** — *frisado, penteado;* **refaldi** — *arregaçar, redobrar;* **mantelo** — *paletó (de senhora);* **kudrero** — *ponto (de costura);* **bonvoli** — *ter a bondade de;* **frizilo** — *frisador;* **ĵartelo** — *liga para prender meias;* **pudrujo** — *caixa de pó-de-arroz;* **korsaĵo** —

casaco (de senhora); **viŝtuko** — *toalha;* **vestejo** — *vestiário;* **ŝnureto** — *barbante, cordão;* **parfumo** — *perfume;* **disfaldi** — *desdobrar;* **kostumo** — *costume;* **flanelo** — *flanela;* **kombilo** — *pente;* **ŝampuo** — *xampu;* **elverŝi** — *esvaziar;* **enverŝi** — *despejar;* **vestiĝi** — *vestir-se;* **tondilo** — *tesoura;* **viŝtuko** — *toalha;* **sandalo** — *sandália;* **liniaro** — *pauta;* **buŝakvo** — *água dentifrícia;* **korseto** — *colete (de senhora);* **rubando** — *fita;* **kudrilo** — *agulha;* **ciristo** — *encerador;* **sunbano** — *banho de sol;* **ŝubroso** — *escova de sapatos;* **aparato** — *aparelho;* **batisto** — *cambraia;* **kretono** — *cretone;* **barbiro** — *barbeiro;* **ornami** — *enfeitar, ornamentar;* **bukloj** — *cachos (de cabelo);* **kravato** — *gravata;* **garnaĵo** — *enfeite;* **ondumi** — *ondular;* **fajlilo** — *lima;* **tranĉi** — *cortar (com faca, etc.);* **manumo** — *punho (de camisa, etc.);* **kuveto** — *bacia de mão;* **ripozi** — *repousar (v. int.);* **tolaĵo** — *roupa branca;* **ŝminki** — *maquilar;* **ŝampui** — *fazer um xampu;* **svelta** — *magro, esbelto;* **masaĝo** — *massagem;* **demeti** — *tirar (roupa);* **razisto** — *barbeiro;* **peniko** — *pincel;* **klingo** — *lâmina;* **hararo** — *cebeleira;* **sapujo** — *saboneteira;* **kolumo** — *colarinho;* **iomete** — *um pouquinho;* **banejo** — *banheiro;* **razejo** — *barbearia;* **razilo** — *navalha;* **tumoro** — *tumor;* **sapumi** — *ensaboar;* **veluro** — *veludo;* **ripari** — *consertar;* **masaĝi** — *fazer massagem;* **kapuĉo** — *capuz;* **maniko** — *manga (de roupa, etc.);* **pinglo** — *alfinete;* **fadeno** — *linha (de carretel);* **alligi** — *prender, colocar;* **aliiĝi** — *mudar, ficar outro;* **ĵaketo** — *casaco (de senhora; fraque);* **monujo** — *bolsa, carteira;* **butono** — *botão;* **kolori** — *colorir, tingir;* **agrafo** — *colchete;* **ĉemizo** — *camisa;* **spongi** — *passar a esponja;* **spongo** — *esponja;* **ĉapelo** — *chapéu;* **piĵamo** — *pijama;* **ŝelkoj** — *suspensórios;* **ŝminko** — *maquilagem;* **gantoj** — *luvas;* **kotono** — *algodão;* **taŭzi** — *arrepiar (cabelo, pelo);* **sviti** — *suar, transpirar;* **ŝtofo** — *pano, tecido;* **fliki** — *remendar;* **atlaso** — *cetim;* **palto** — *(paletó, casacão);* **garni** — *enfeitar, guarnecer;* **tondi** — *cortar (com tesoura);* **pudro** — *pó (de toalete);* **vango** — *face (do rosto), bochecha;* **vesti** — *trajar, vestir;* **frizi** — *frisar, pentear;* **vesto** — *vestido, trajo;* **tatui** — *tatuar;* **talio** — *talhe, cintura;* **luksa** — *de luxo, luxuoso;* **flegi** — *cuidar de, tratar de;* **preta** — *pronto, prestes;* **kombi** — *pentear;* **ŝnuro** — *corda;* **brodi** — *bordar;* **fiksi** — *fixar;* **fajli** — *limar;* **broso** — *escova;* **barbo** — *barba;* **pasto** — *pasta;* **verŝi** — *derramar;* **pelvo** — *bacia;* **talko** — *talco;* **ŝtopi** — *obstruir, encher;* **kudri** — *costurar, coser;* **gladi** — *passar a ferro;* **ameli** — *passar goma;* **bideo** — *bidê;* **drato** — *fio (de metal);* **lukso** — *luxo;* **ĵerzo** — *jérsei;* **tafto** — *tafetá;* **brosi** — *escovar;* **banto** — *laço (de fita);* **vualo** — *véu, manto;* **silko** — *seda;* **felto** — *feltro;* **triki** — *fazer renda;* **pelto** — *peliça;* **bluzo** — *blusa;* **krepo** — *crepe;* **drapo** — *pano;* **tolo** — *pano (de linho);* **bruna** — *marrom, castanho;* **griza** — *cor-de-cinza;* **nigra** — *preto, negro;* **verda** — *verde;* **flava** — *amarelo;* **razi** — *fazer a barba;* **jako** — *paletó (jaquetão);* **ĉapo** — *boina (p/homem);* **ciro** — *graxa (p/sapato);* **laĉo** — *cordão, laço;* **viŝi** — *secar enxugando;* **kufo** — *touca (p/senhora);* **robo** — *vestido;* **ledo** — *couro;* **lavi** — *lavar;* **zipo** — *zipe;* **orlo** — *orla, margem;* **buko** — *fivela;* **ŝalo** — *chale;* **zono** — *cinto;* **poŝo** — *bolso;* **ruĝa** — *vermelho;* **ciri** — *engraxar;* **jupo** — *saia;* **sapo** — *sabão;* **rufa** — *ruivo;* **lano** — *lã;* **bano** — *banho;* **tuko** — *pano;* **bani** — *banhar*

Elkombitaĵo, cabelos que ficam pegados ao pente. **Tredi**, enfiar (linha, cordão, etc.) no orifício de agulha, anel, orla, etc. **Rigida kolumo**, colarinho duro, colarinho engomado. **Malvestiĝi** = **senvestiĝi** (despir-se, tirar a roupa). **Manikuri** = **manflegi** (fazer a manicure, tratar as unhas) **Ruĝigilo** = **vangruĝo** (ruge). **Lipruĝigilo** = **lipruĝo** (batom). **Vestaro** = **vestoj** (vestes, guarda-roupa). **Sendanĝera pinglo**, alfinete de segurança. **Blondigi la harojn**, tingir os cabelos de loiro. **Esti elegante vestita**, estar bem vestido. **Fascinanta belulino —** beldade fascinante. **Nigrigi la harojn —** tingir os cabelos de preto. **Razklinga aparato —** aparelho de barbear. **Nigrokula virino —** mulher de olhos negros. **Garnituri ĉapelon —** adornar um chapéu.

28. KUN. Preposição muito usada com radicais VERBAIS indicando AÇÃO, COMPANHIA.

kunekzistado — coexistência
kundancanto — cavalheiro (dança)
kunfandiĝi — fundir-se
kunmetita — composto
kunĉenado — encadeamento (fig.)

kunkanti — cantar em coro
kunpreni — levar consigo
kunokazi — coincidir
kuntara — peso bruto
kunmeti — compor

kunlabori — colaborar
kunordigi — coordenar
kunaranĝo — coordenação
kunverki — colaborar numa obra
kunporti — trazer consigo

kunsidi — reunir-se
kunveno — reunião
kunpuŝi — empurrar-se
kunveni — reunir-se
kuntiri — contrair

29. LAŬ. Preposição usada como prefixo com o sentido de: CONFORME, SEGUNDO.

laŭlinigi — alinhar
laŭtaŭgigi — acomodar
laŭgustigi — adaptar
laŭdezire — conforme o desejo
lŭmezure — por medida

laŭnature — ao natural
laŭregule — conforme as regras
laŭgrada — gradativo
laŭvorta — textual
laŭlarĝa — transversal

laŭvicigi — enfileirar
laŭmerite — segundo o mérito
laŭlitere — à letra
laŭeble — se possível
laŭmode — segundo a moda

laŭkruce — em forma de cruz
laŭŝajne — aparentemente
laŭdeva — conforme o dever
laŭvide — conforme à vista
laŭvice — por turnos

Continua na pág. 344

93. MULTSPECAJ ESPRIMOJ — *EXPRESSÕES DIVERSAS*

1. Konstrui kastelon en aeron — *Fazer castelos no ar*
2. Meti ĉion sur la lastan karton — *Jogar a última cartada*
3. Perdi la kandelon el la kapo — *Perder o juízo*
4. Preskaŭ diskrevi pro grasego — *Não caber na pele de gordo*
5. Postuli de iu kontentigon pri io — *Pedir satisfações a alguém por*

6. Pluvegi kvazaŭ per siteloj — *Chover a cântaros*
7. Operacii iun pri tonsiloj — *Operar alguém de amígdalas*
8. Doni kalkulan raporton pri — *Prestar contas de*
9. De la komenco ĝis la fino — *Do começo ao fim*
10. Preskaŭ diskrevi pro ĝojo — *Não caber em si de contente*

11. Ne povi preterlasi paroli — *Não poder deixar de falar*
12. Soleni sian investituron — *Celebrar a sua investidura*
13. Inter martelo kaj amboso — *Entre a cruz e a espada*
14. Ne povi preterlasi veni — *Não poder deixar de vir*
15. Pagi por fremda festeno — *Pagar o pato*

16. Multe trapasata strato — *Rua muito movimentada*
17. La ĉisuba subskribinto — *O abaixo-assinado*
18. Koncentri sian atenton — *Concentrar sua atenção*
19. Veni al iu en la kapon — *Vir à ideia de alguém*
20. Doni al iu evitkialojn — *Responder a alguém com evasivas*

21. Malkaŝi ies friponecon — *Revelar as patifarias de alguém*
22. Fari al si la klopodon — *Dar-se ao trabalho de*
23. Ne povi preterlasi + inf. — *Não poder deixar de + inf.*
24. Afekti la kompetentecon — *Fingir-se de entendido*
25. Fari nenion krom + inf. — *Não fazer outra coisa senão + inf.*

26. Veni al iu en la ideon — *Vir à ideia de alguém*
27. La koncernata objekto — *O objeto de que se trata*
28. Kunkateni la manojn — *Algemar, ligar as mãos*
29. Vizaĝo kontraŭ vizaĝo — *Face a face, cara a cara*
30. Per neniu alia rimedo — *Por nenhum outro (modo) meio*

31. En la venonta semajno — *Na semana que vem, vindoura*
32. Kiel eble plej baldaŭ! — *Quanto antes possível*
33. Pro malfeliĉa hazardo — *Por azar, por desgraça*
34. Malice raporti pri iu — *Fazer a cama a alguém*
35. Supreniri ŝtuparon — *Subir as escadas*

36. Fortiri la kudrerojn — *Retirar os pontos*
37. Klaki per la fingroj — *Estalar os dedos*
38. Ŝajnigi sin mortinta — *Fazer-se de morto*
39. Kaŭzi klopodon al iu — *Dar trabalho a alguém*
40. Trapreĝi la rozarion — *Rezar o rosário (fig.)*

41. Forlasi sian partion — *Virar a casaca*
42. Havi bonan cerbon — *Ter boa cabeça (para algo)*
43. Havi malbonan mienon — *Ter cara de poucos amigos*
44. En la momento kiam... — *No momento que...*
45. Pli aŭ malpli baldaŭ — *Cedo ou tarde*

46. Poste kelke da tempo — *Depois de algum tempo*
47. Pro konsidero rilate — *Em consideração a*
48. Rilate al via plendo — *Com relação à sua queixa*
49. En kelka malproksimo — *A alguma distância*
50. Nuligi la geedziĝon — *Anular o casamento*

51. Ĉeesto ĉe la foriro — *Bota fora*
52. Vidi senokulvitrojn — *Ver a olho nu*
53. Paroli en esperanto — *Falar em esperanto*
54. Transsalte-senhalte — *De passagem*
55. Reguligi la kontojn — *Ajustar as contas*

56. Enkudriligi fadenon — *Enfiar linha na agulha*
57. Veki la memoron pri — *Avivar a memória sobre*
58. Fari klopodon al iu — *Dar trabalho a alguém*
59. Paroli tute malkaŝe — *Falar abertamente*
60. Malfacilege sukcesi — *Obter êxito com grande dificuldade*

61. Inter aliaj aferoj — *Entre outros fatos*
62. Per la kostopago de — *À custa de, às expensas de*
63. Sur la postsigno de — *No encalço de, nas pegadas de*
64. Jam antaŭ dek jaroj — *Já há dez anos*
65. Kiel eble plej bone — *O melhor possível*

66. Nek eniro, nek eliro — *Nem entrada, nem saída*
67. En la interspaco de — *No intervalo de*
68. Kiel eble plej frue — *O mais cedo possível*
69. En palpebruma daŭro — *Num abrir e fechar de olhos*
70. Por la nova sezono — *Para a nova estação*

71. Paroli senpripense — *Falar irrefletidamente*
72. Klaki per la manoj — *Bater palmas*
73. Malkaŝi ies kulpon — *Revelar as faltas de alguém*
74. Kamereto de la koro — *Cavidade do coração (poético)*
75. Fiksi sur la sonbendo — *Gravar, fazer gravações*

76. Refaldi la manikon — *Arregaçar a manga (da camisa)*
77. Renversi kaposuben — *Plantar bananeira (fig.)*
78. Atendi ĉe la pordo — *Esperar à porta*
79. Mallevi la okulojn — *Baixar os olhos*
80. Ĝuste por la okazo — *A calhar*

81. Antaŭ kelkaj tagoj — *Há alguns dias*
82. Sub la sortkaprico — *Ao capricho da sorte*
83. Sen elira situacio — *Num beco sem saída*
84. Kvar fojojn en tago — *Quatro vezes por dia*
85. En la tria semajno — *No dia de São Nunca*

86. Nek tage, nek nokte — *Nem de dia, nem de noite*
87. Paroli anglalingve — *Falar em inglês*
88. Fari komplezon al — *Fazer favor a, prestar serviço a*
89. Forklini la rajton — *Torcer o direito*
90. De tiu ĉi momento — *Desde este momento*

91. Necesa sindefendo — *Legítima defesa*
92. Kunigi en volumon — *Enfeixar num volume*
93. Tuj de la komenco — *Desde o começo*
94. Post kelkaj tagoj — *Dentro de alguns dias*
95. Pro batalanto por — *Campeão de*

96. Kiel ajn malmulte — *Por pouco que seja*
97. Laŭ la direkto al — *Na direção de*
98. Post kelka tempo — *Depois de algum tempo*
99. Sub la dispono de — *À disposição de*
100. Sub la arbitro de — *Sob o árbitro de*

101. Trafe aŭ maltrafe — *Ao acaso, a torto e a direito*
102. Eble jes, eble ne — *Talvez sim, talvez não*
103. Interkonsente kun — *De acordo com*
104. De la franca modo — *À moda francesa*
105. De tempo al tempo — *De vez em quando*

106. Ĉe la freŝa faro — *Em flagrante*
107. Ankoraŭ unu fojon — *Outra vez, uma vez mais*
108. Sulkigi la brovojn — *Franzir as sobrancelhas*
109. Proviziumi sin per — *Abastecer-se de*
110. Kunigi la brovojn — *Franzir as sobrancelhas*

111. Profiti la okazon — *Aproveitar a ocasião*
112. Kuntiri la brovojn — *Franzir as sobrancelhas*
113. Rondigi la okulojn — *Arregalar os olhos*
114. Vidi ion supraĵe — *Ver algo superficialmente*
115. Eliri nerimarkite — *Sair sem ser notado*

116. Aĉeti pomalgrande — *Comprar a varejo*
117. Vendi pomalgrande — *Vender a varejo*
118. Enpoŝtigi leteron — *Postar uma carta*
119. Tute proksime al — *Bem próximo de*
120. Laŭ modera prezo — *A preço moderado*

121. Ju pli despli — *Quanto mais... tanto mais*
122. Kontraŭi sin mem — *Não ser coerente*
123. Fari nerapidante — *Fazer com calma*
124. Ruĝiĝi pro honto — *Corar de vergonha*
125. En la unua tempo — *No princípio, no começo*

126. En ĉefaj trajtoj — *Em linhas gerais*
127. Vorto post vorto — *Palavra por palavra*
128. Pro konsidero al — *Em atenção a*
129. Je la kalkulo de — *À conta de*
130. Kun kapo antaŭen — *Com a cabeça para a frente*

131. Kio ajn okazos — *Aconteça o que acontecer*
132. Per riproĉa tono — *Em tom de censura*
133. Per propra korpo — *Em carne e osso*
134. Per ĉiuj rimedoj — *Por todos os meios*
135. Por la ripozo de — *Em sufrágio de*

136. Per nenia rimedo — *De jeito nenhum*
137. Tiom pli malbone — *Tanto pior*
138. Laŭ via bontrovo — *Segundo o seu julgamento*
139. Hazarde serĉate — *Às apalpadelas*
140. Egale bone, kiel... — *Tão bom quanto...*

141. Flanko ĉe flanko — *Lado a lado*
142. Eksalte senhalte — *Atropeladamente*
143. De la tempo kiam — *Desde o tempo em que*
144. Antaŭ la nazo de — *Nas barbas de*
145. Komentarii al si — *Interpretar*

146. Fari sakrilegion — *Cometer sacrilégio*
147. Kompreni lingvon — *Comprender uma língua*
148. Paroli improvize — *Falar de improviso*
149. Eniri nerimarkite — *Entrar sem ser notado*
150. Paroli duonlaŭte — *Falar a meia voz*

151. Bruli per deziro — *Arder de desejo*
152. Nete transskribi — *Passar a limpo*
153. En la ĉeesto de — *Na presença de, à face de*
154. En taŭga humoro — *De boa maré*
155. Laŭ la formo de — *Em forma de*

156. Tute laŭ dezire — *A calhar*
157. Sen plua parole — *Sem mais uma palavra*
158. Brako sub brako — *De braços dados*
159. Dento pro dento — *Dente por dente*
160. Des pli malbone — *Tanto pior*

161. Ĉe la vesperiĝo — *Ao entardecer*

162. Aŭ ĉio aŭ nenio — *Ou tudo ou nada*
163. Ankoraŭ iom da — *Um pouco mais de*
164. Ĉiun fojon kiam — *Cada vez que*
165. Meti en arkivon — *Arquivar, meter no arquivo*

166. Blinde palpante — *Às apalpadelas*
167. Kalkuli sur iun — *Confiar em alguém*
168. Purigi la nazon — *Assoar o nariz*
169. Leĝe elloĝejigi — *Despejar (inquilino)*
170. Erodi motoron — *Carcomer o motor*

171. Preni lecionojn — *Tomar lições*
172. Kapti la okazon — *Aproveitar a ocasião*
173. Disponigi al iu — *Pôr à disposição de alguém*
174. Festi la paskon — *Fazer a páscoa*
175. Ŝviti per sango — *Suar sangue*

176. Paroli mallaŭte — *Falar em voz baixa*
177. Malŝpari tempon — *Desperdiçar (perder) tempo*
178. Paroli senpense — *Falar impensadamente*
179. Malbone konduti — *Comportar-se mal*
180. Ĉe la telefono — *Junto (ao) telefone*

181. En malproksimo — *À distância*
182. En la tempo de — *Na época de*
183. En la daŭro de — *No espaço de tempo de*
184. Malproksime de — *Distante de*
185. Guto post guto — *Gota a gota*

186. Paŝo post paŝo — *Passo a passo*
187. Nelonge poste — *Pouco depois*
188. Tie ĉi kaj tie — *Aqui e ali*
189. Konstrui domon — *Fazer uma casa*
190. Kovri per tero — *Aterrar, cobrir de terra*

191. La efika kaŭzo — *A causa eficiente*
192. La tago kiam... — *O dia em que...*
193. La komuna saĝo — *O senso comum*
194. Evitenda amiko — *Amigo que devemos evitar*
195. Foje... foje... — *Ora... ora...*

196. Ĉiufoje kiam... — *Todas as vezes que...*
197. Cerbumi pri io — *Matutar sobre alguma coisa*
198. Longe paroladi — *Fazer em grande debate*
199. Trafi la celon — *Acertar no alvo*
200. Diri spritaĵon — *Dizer tolices*

201. Klopodigi iun — *Dar trabalho a alguém*
202. Teni sin firme — *Aguentar-se*
203. Paroli malkaŝe — *Falar sem rodeios*
204. Proprigi al si — *Apropriar-se*
205. Atenti iun pri — *Chamar a atenção de alguém para*

206. Laŭmezure kiel — *À medida que, à proporção que*

207. Kio ajn okazos — *Haja o que houver*
208. Kiel eble plej — *O mais possível*
209. Kiom nur eble — *O mais possível*
210. Konstante loĝi — *Ter morada fixa*

211. Nenion dirante — *Sem tugir nem mugir*
212. Prave malprave — *Por fás e por nefás*
213. Trafe maltrafe — *A torto e a direito*
214. Kompreneble ne — *Naturalmente que não*
215. Trafe maltrafe — *A esmo, às cegas*

216. Ĉe tiuj vortoj... — *Dito isso...*
217. Ĉe la mateniĝo — *Ao amanhecer*
218. Prezenti al si — *Imaginar, fazer idéia*
219. Insisti denove — *Voltar à carga*
220. Vesti sin kiel... — *Fantasiar-se de...*

221. Iri renkonte al — *Ir ao encontro de*
222. Iri al iu loko — *Ir a algum lugar*
223. Trudpeti monon — *Extorquir dinheiro*
224. Vendi pogrande — *Vender por atacado*
225. Aĉeti pogrande — *Comprar por atacado*

226. Vendi podetale — *Vender a varejo*
227. Aĉeti podetale — *Comprar a varejo*
228. Malŝpari monon — *Esbanjar dinheiro*
229. Starigi laŭvice — *Fazer fila*
230. Soni kornon — *Tocar buzina*

231. Varbi adeptojn — *Fazer adeptos*
232. Laŭvice atendi — *Esperar na fila*
233. Garde konservi — *Pôr em resguardo*
234. La cela kaŭzo — *A causa final*
235. Scii ĝin bone — *Estar a par de alguma coisa*

236. La unua kaŭzo — *A causa primária*
237. Trabati vojon — *Abrir caminho*
238. Malbone farti — *Ir mal (alguém) de saúde*
239. En la tuja tago — *No dia seguinte*
240. En efektiveco — *Na realidade*

241. En la mallumo — *Às escuras*
242. Tiom pli bone — *Tanto melhor*
243. Unu post alia — *Um depois do outro*
244. Pro formalaĵo — *Por formalidade*
245. Plue kaj plue — *Cada vez mais*

246. Tien kaj reen — *Pra lá e pra cá*
247. Komencante de — *A começar de*
248. Koncerne tion — *Quanto a isso*
249. Kelkaj el ili — *Alguns deles*
250. Kvazaŭ tedite — *Com displicência*

251. Kiom mi scias — *Pelo que sei*
252. Kiel ekzemple — *Como por exemplo*

253. Konsciante ke — *Convencido de que*
254. Je kioma horo — *A que horas*
255. Laŭ ordono de — *Por ordem de*

256. Nur komencite — *Atrasado, longe do fim*
257. Pli aŭ malpli — *Mais ou menos*
258. Pli ol sufiĉe — *Mais do que o suficiente*
259. Post pripenso — *Depois de refletir*
260. Tute kontraŭe — *Exatamente o contrário*

261. Tiun ĉi fojon — *Desta vez*
262. Nun aŭ neniam — *Agora ou nunca*
263. Laŭ la rivero — *Rio abaixo*
264. Flanke de tio — *Por outro lado*
265. Des pli prave — *Com mais forte razão*

266. Dirite farite — *Dito e feito*
267. Ĉe la noktiĝo — *Ao anoitecer*
268. Ĉiu foje kiam — *Sempre que*
269. Antaŭ nelonge — *Há pouco tempo*
270. Ĉiuj samtempe — *Todos ao mesmo tempo*

271. Lerni parkere — *Decorar, aprender de cor*
272. Uzi la okazon — *Aproveitar a chance*
273. Engluti aeron — *Engolir em seco*
274. Ĵeti ion elen — *Jogar alguma coisa fora*
275. Ĵeti ion enen — *Jogar alguma coisa dentro*

276. Komforte sidi — *Refestelar-se, recostar-se*
277. Preni sur sin — *Tomar a seu cargo*
278. Ekscii pri io — *Inteirar-se de algo*
279. Legi laŭtvoĉe — *Ler em voz alta*
280. Obei regulojn — *Obedecer às regras*

281. Alveni hejmen — *Chegar a casa*
282. Rezervi lokon — *Reservar lugar*
283. Aĉeti malkare — *Comprar barato*
284. Aĉeti kredite — *Tomar a crédito*
285. Enspezi monon — *Guardar dinheiro*

286. Ĵeti rigardon — *Lançar um olhar*
287. Vidi memokule — *Ver com os seus próprios olhos*
288. Paroli kun iu — *Falar com alguém*
289. Okupi sin pri — *Ocupar-se de*
290. Tute malzorgi — *Deixar correr à revelia*

291. En rilato al — *Com relação a*
292. Pensi pri iu — *Pensar em alguém*
293. Sonĝi pri iu — *Sonhar com alguém*
294. Ludi kartojn — *Jogar cartas (baralho)*
295. Scii precize — *Saber ao certo*

296. Paroli al iu — *Falar a alguém*
297. Suferi baton — *Apanhar pancadas*
298. Manpremi iun — *Apertar a mão a alguém*
299. Havigi al si — *Adquirir, auferir*
300. Tro laborigi — *Estafar*

301. En unu vorto — *Em uma palavra*
302. En tiu tempo — *Nesse tempo, época*
303. Per helpo de — *Com auxílio de*
304. Tute malkaŝe — *Às escâncaras*
305. Foje kaj ree — *Uma e outra vez*

306. Iom post iom — *Pouco a pouco*
307. Iele trapele — *Ao Deus dará*
308. Konsente kun — *De acordo com*
309. Konsidere al — *Em consideração a*
310. La tago kiam — *O dia que*

311. Laŭ la karto — *À la carte*
312. Nepre necesa — *Indispensável*
313. Post momento — *Num momento*
314. Per unu fojo — *De um só fôlego*
315. Per unu pafo — *De enfiada*

316. Per unu pafo — *De enfiada*
317. Plej malmulte — *Pelo menos*
318. Preskaŭ ĉiam — *Quase sempre*
319. Vole-ne-vole — *Quer queira quer não*
320. Mano en mano — *De mãos dadas*

321. Des pli bone — *Tanto melhor*
322. De post kiam — *Desde que*
323. Ĉe la tagiĝo — *Ao romper do dia*
324. Baldaŭ poste — *Logo depois*
325. Centkelke da — *Uns cem*

326. Akiri gloron — *Colher louros*
327. Turni sin al — *Dirigir-se a*
328. Peti bisaĵon — *Pedir bis*
329. Alveni je la... — *Chegar às...*
330. Uzi la buson — *Tomar o ônibus*

331. Doni almozon — *Dar esmolas*
332. Peti almozon — *Pedir esmolas*
333. Senti naŭzon — *Sentir vômitos*
334. Paroli laŭte — *Falar em voz alta*
335. Ŝpari tempon — *Economizar tempo*

336. Kostopage de — *À custa de*
337. Ĉe lia veno — *À chegada dele*
338. Ĉe la piano — *Ao piano*
339. En la hejmo — *Dentro do lar, no lar*
340. Malsupre de — *Por baixo de*

341. Kontraŭe de — *Defronte de, em frente de*
342. Laŭlonge de — *Ao longo de*
343. Depende de — *De acordo com*

344. Proksime de — *Cerca de, próximo a*
345. Pli kaj pli — *Cada vez mais*

346. Jam de longe — *Já há muito tempo*
347. Dekkelke da — *Uns dez*
348. Ĉe manko de — *Na falta de*
349. Malgraŭ ĉio — *No fim de contas*
350. Imagi al si — *Afigurar-se*

351. Flanke lasi — *Pôr de lado, desprezar*
352. Kompare kun — *Em comparação a*
353. Konforme al — *De acordo com*
354. Konsente ke... — *Em concordância com...*
355. Kiel okazis — *Como foi, como aconteceu*

356. Komence kun — *Começando com*
357. Ne tre bone — *Assim assim*
358. Laŭ la modo — *À moda, segundo a moda*
359. Milkelke da — *Uns mil*
360. Post kelka... — *Depois de algum...*

361. Sen ia celo — *À toa, ao acaso*
362. Sub la mano — *À mão*
363. Tute bride — *A rédea solta*
364. Tute libere — *Sem entrave*
365. Komence per — *Começando por*

366. De komence — *Começando por*
367. Iam kaj iam — *De longe em longe*
368. De du jaroj — *De dois anos para cá*
369. Ĉe ĉiu paŝo — *A cada passo*
370. Al la afero — *Mãos à obra*

371. Arogi al si — *Arrogar-se*
372. Vetoi leĝon — *Vetar uma lei*
373. Ekpensi ion — *Ter uma ideia*
374. Paroli flue — *Falar fluentemente*
375. Paroli buŝe (fig.) — *Falar pela boca (fig.)*

376. Fari decidon — *Tomar uma decisão*
377. Kosti monon — *Custar dinheiro*
378. Lui taksion — *Alugar um táxi*
379. Dronigi iun — *Afogar alguém*
380. Dorsen pali — *Recuar, andar para trás*

381. Ĉe la maro — *À beira-mar*
382. En la fino — *No fim*
383. En domo de — *Na casa de*
384. Tute prave — *Está bem*
385. Tute egale — *O mesmo*

386. Kiel ankaŭ — *Como também, assim como*
387. Krom tio ke — *Além do que*
388. Nepre voli — *Fazer questão de*
389. Laŭ deziro — *À escolha, conforme o desejo*
390. Mia flanke — *Por minha parte, do meu lado*

391. Escepte se — *A menos que, exceto que*
392. El ekstere — *De fora*
393. Sen ekkono — *A torto e a direito*
394. Plej malfrue — *O mais tardar*
395. Pli malpli — *Mais ou menos*

396. Ne saveble — *Sem salvação*
397. Neniam plu — *Nunca mais*
398. Iri puŝate — *Andar aos empurrões*
399. Nete kopii — *Passar a limpo*
400. Ankoraŭ ne — *Ainda não*

30. MAL. Prefixo que indica sentido OPOSTO à palavra que ele precede, como: **ALTA** (alto), **MALALTA** (baixo); **AMI** (amar), **MALAMI** (odiar).

malglata — áspero, rugoso
malutili — prejudicar
malforta — fraco, débil
malpura — sujo
maldeca — indecente
malĝojo — tristeza
mallevi — abaixar
malfrue — tarde
malklare — de modo confuso
mallaŭte — em voz baixa
maldika — magro, delgado
malŝati — desprezar
malobei — desobedecer
malsati — ter fome
malorde — em desordem
malplie — a menos

31. MEM. Advérbio muito usado como prefixo com o sentido de: MESMO, DE SI MESMO, DE SI PRÓPRIO, sem ideia REFLEXIVA. Usamos o prefixo **SIN-** quando houver ideia REFLEXIVA.

memevidente — evidente por si mesmo
memsugestio — auto-sugestão
memforgeso — abnegação de si mesmo
memdecido — disposição de si mesmo
memevidenta — evidente por si mesmo
memstara — independente, autônomo
memestimo — amor-próprio
memcerto — segurança, certeza
memfido — confiança em si
memkono — conhecimento de si mesmo

32. MIS. Prefixo que indica uma ação que foi ou é FEITA de modo ERRADO, IMPRÓPRIO ou INCORRETO. Este prefixo não tem de modo ALGUM o sentido do prefixo **MAL-**, como se supõe à primeira vista.

misformita — deformado
misinformi — informar mal
misdigesto — indigestão
miskonduki — desencaminhar
misinstrui — ensinar erradamente
mispresi — imprimir erradamente
misakuzi — caluniar
misfari — fazer erradamente
misaŭdi — ouvir mal
misjuĝi — fazer juízo falso
miscitaĵo — falsa citação
misregado — desgoverno
misagordi — desafinar (mús.)
misedziĝi — casar-se mal
misliteri — soletrar mal
mispaŝo — passo em falso
mislegi — interpretar mal
mispaŝi — dar um passo em falso
misnomi — dar nome errado a
misloki — colocar fora do lugar

33. NE. Advérbio de negação muito usado como prefixo com significação NEGATIVA BRANDA, mas não tem o sentido do prefixo **MAL-** ou **SEN-**, como parece à primeira vista. **TUTA** (completo), **NETUTA** (incompleto); **BRITA** (britânico), **NEBRITA** (não-britânico).

neabsoluta — relativo
nedubeble — fora de dúvidas
nesekrete — às claras
nekuirita — não-cozido, cru
nekombita — despenteado
nefirme — em falso
neuzita — novo, não usado
nemiksa — puro, sem mistura
nedaŭra — efêmero
nefera — não-ferroso

needukita — selvagem
nebindita — brochado (livro)
neklera — sem instrução
neklara — ambíguo

neplenaĝa — de menor idade
nesperta — inexperiente
neebligi — impossibilitar
neegala — díspar
nepara — ímpar
netuta — incompleto

34. PER. Preposição pouco usada como prefixo. Com radicais indica o MEIO para se obter QUALQUER COISA com esforço.

perfortkoiti — estuprar, violar
perlabori — ganhar com seu trabalho
perabundo — excesso (de riqueza)
perforte — à força, por força
perflati — arranjar algo pela lisonja
perforti — violentar
perforta — violento
perludi — ganhar no jogo

Continua na pág. 353

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

Propran vangon neniu batas — propran gibon neniu vidas

Mensoganto devas havi bonan memoron

Ne voku diablon, ĉar li povas aperi

Eminenta ŝuldanto, malbona paganto

ĈAPITRO XVIII — CAPÍTULO XVIII

Unu vido taŭgas pli ol dek aŭdoj — Kun Dio ĉien, sen Dio nenien

Senlanigu, sed ne senfeligu — *Tire a lã, mas não esfole*

Faru, kiel mi diras; ne kiel mi faras
Faça o que mando e não o que faço

Plej bone ridas, kiu laste ridas
Ri melhor, quem ri por último

94. VETERPROGNOZO — *PREVISÃO DO TEMPO*

1. Mi ekdeziris promeni, sed ekpluvego restigis min hejme — *Deu-me vontade de passear, mas uma chuva forte fez-me ficar em casa*
2. La vesperoj estas malvarmetaj, necese estas sin kovri — *As tardes estão frescas, é preciso agasalhar-se*
3. La termometro montras dudekkvin gradojn super nulo — *O termômetro marca vinte e cinco graus acima de zero*
4. Morgaŭ estos novluno, eble, la vetero refariĝos bela — *Amanhã haverá lua nova, talvez, o tempo tornará a ficar bonito*
5. Vi bone faris, kunprenante vian pluvombrelon — *Você fez bem em trazer o seu guarda-chuva*

6. Estas tre bela vetero – Ekpluvos – Pluvas — *Está um tempo lindo – Vai chover – Está chovendo*
7. Mi sentas froston, mi tremas pro malvarmo — *Estou com frio, estou tremendo de frio*
8. Kia estas la vetero en Rio dum la somero? — *Como é o tempo no Rio durante o verão?*
9. Ĉu estas varme aŭ malvarme? — *Está quente ou frio?*
10. Ŝajne ni havos ventegon kaj certe pluvegon — *Parece que teremos tempestade e com certeza uma chuva forte*

11. Je kioma horo vi aŭdas la veterprognozon? — *A que horas você ouve o boletim do tempo*
12. Kiel belaj estas la ĝardenoj post la pluvo! — *Como os jardins estão lindos depois da chuva!*
13. Kiel estas la vetero? Ĉu bela aŭ aĉa? — *Como está o tempo? Bom ou péssimo?*
14. Ĉu ni iros al la plaĝo morgaŭ matene? — *Iremos à praia amanhã pela manhã?*
15. Mi ne ankoraŭ scias, ĉar mi nenion aŭdis per radio — *Ainda não sei, porque não ouvi nada pelo rádio*

16. Tiu pluvo povas daŭri dudekkvar horojn — *Essa chuva pode durar vinte e quatro horas*
17. Ĉu vi kredas, ke la pluvo longe daŭros? — *Você crê que a chuva vai durar muito?*
18. La suno ofte varmegas dum la somero — *O sol está frequentemente muito forte durante o verão*
19. Neniam pluvegis tiel forte kiel hodiaŭ — *Nunca choveu tão forte quanto hoje*
20. Pluvis konstante dum la lastaj tagoj — *Choveu constantemente durante os últimos dias*

21. La (fulmotondro) tempesto alproksimiĝas al ni — *A (trovoada) tempestade nos alcança*
22. La vintro estas la plej bela sezono — *O inverno é a melhor (a mais bela) estação*
23. La barometro indikas belan veteron — *O barômetro indica um bonito tempo*
24. Hodiaŭ estas bela kaj varma vetero — *Hoje está um tempo lindo e quente*
25. Mi aŭdas kaj vidas fulmojn — *Ouço e vejo os relâmpagos*

26. Estas fulmotondro, ĝi baldaŭ ĉesos — *Há um temporal, logo passará*
27. La temperaturo altiĝas posttagmeze — *A temperatura sobe à tardinha*
28. Se la vetero estus bona mi elirus — *Se fizesse bom tempo eu sairia*
29. Tri gradoj da malvarmo (sub nulo) — *Três graus de frio (abaixo de zero)*
30. Fariĝas malvarme. Kiom da gradoj? — *Ficou frio. Quantos graus?*

31. Ektagiĝas – tagiĝas – tagheliĝas — *Amanhece – rompe o dia – clareia o dia*
32. Ĉia sezono havas proprajn ĉarmojn — *Cada estação tem encantos próprios*
33. Pluvoverŝo – pluvero – ĉielarko — *Aguaceiro – pingo de chuva – arco-íris*
34. Tie ĉi pluvas de tempo al tempo — *Aqui chove de vez em quando*
35. Varmaj tagoj ne estas agrablaj — *Dias quentes não são agradáveis*

36. Nu, la ĉielo estas tre malhela — *Bem, o céu está muito escuro*
37. El kiu direkto venas la vento? — *De qual direção vem o vento*
38. La nuboj (disperdiĝas) foriĝas — *As nuvens estão se dissipando*
39. Kion vi opinias pri la vetero? — *O que você acha do tempo?*
40. Tuj kiam noktiĝis, ekpluvegis — *Logo que anoiteceu, começou a chover*

41. Kian veteron ni havas hodiaŭ! — *Que tempo temos hoje!*
42. Kiel agrabla estas tiu varmo! — *Como o calor está agradável!*
43. Hieraŭ pluvis, sed ne tondris — *Ontem choveu, mas não trovejou*
44. Fakte, en la aŭtuno pluvegas — *De fato, no outono chove a cântaros*
45. Pluvadis tagon post tago — *Chovia dia e noite*

46. La vetero estas iom pli varma — *O tempo está um tanto mais quente*
47. La barometro estas (mal) alta — *O barômetro está (baixo) alto*
48. Kia estas la veterprognozo? — *Como está a previsão do tempo?*
49. Kia estas la vetero hodiaŭ? — *Como está hoje o tempo?*
50. Dio ne volu, ke morgaŭ pluvu — *Deus queira que amanhã não chova*

51. La fulmo frapis sur... — *O raio caiu em..*
52. Ĉu estas varme aŭ malvarme? — *Faz calor ou frio?*
53. Ĉu ofte pluvas en via urbo? — *Chove muito em sua cidade?*
54. Kiel malvarme estas hodiaŭ! — *Como está frio hoje!*
55. Kion diras la veterraporto? — *O que diz o boletim do tempo?*

56. La vetero estas konstanta — *O tempo está firme*
57. Kia estas la vetero hodiaŭ? — *Como está o tempo hoje?*
58. Eble ni havos bonan veteron — *Talvez tenhamos bom tempo*
59. La vetero estas abomeninda — *O tempo está horrível*
60. La vento ĉesigis la pluvon — *O vento cessou a chuva*

61. Estas neelporteble varme! — *Está um calor insuportável!*
62. La kanalo estas glaciigita — *O canal está gelado*
63. Estas glitvetero, atentu![112] — *Cuidado, há gelo escorregadio*
64. Kia admirinda sunkuŝiĝo! — *Que admirável pôr-do-sol!*
65. La suno (la luno) brilas — *O sol (a lua) brilha*

66. Kiel varme estas hodiaŭ! — *Como está quente hoje!*
67. La barometro (mal)altiĝas — *O barômetro (desce) sobe*
68. La vetero estas belega — *O tempo está magnífico*
69. La vetero estas humida — *O tempo está úmido*
70. Nigraj nuboj kolektiĝas — *Nuvens negras estão se formando*

71. La vetero estas ŝanĝema — *O tempo está inconstante*
72. La vetero estas pluvema — *O tempo está de chuva*
73. La vetero estas tranĉa — *O tempo está rigoroso*

[112] *Figurativo*

74. Hodiaŭ estas tre varme — *Hoje está fazendo muito calor*
75. Estas sufoka atmosfero — *Está uma temperatura carregada*

76. La vetero estas nebula — *O tempo está nebuloso*
77. Kiel estas la vetero? — *Como está o tempo?*
78. La vetero estas varma — *O tempo está quente*
79. Ĉu vi ricevis pluvon? — *Você apanhou chuva?*
80. Nebulos morgaŭ matene — *Nevoará amanhã de manhã*

81. Estas seke – estas sune — *Está seco – faz sol*
82. Ekpluvas – pluvetas — *Começa a chover – chovisca*
83. Ekdegelas – hajlas — *Começa a degelar – graniza*
84. Tuj pluvos – pluvas — *Vai chover – está chovendo*
85. Pluvegas – frostas – neĝas — *Chove a cântaros – está muito frio – neva*

86. La suno kuŝiĝas brile — *O sol se esconde com esplendor*
87. Mi sentas min varmega — *Sinto muito calor*
88. Pluvas, negas, hajlas — *Chove, neva, graniza*
89. Kia printempa vetero! — *Que tempo primaveril!*
90. Neĝis la tutan nokton — *Nevou a noite toda*

91. Estas prema atmosfero — *Está uma atmosfera pesada*
92. La fulmotondro ĉesis — *A trovoada passou*
93. Ni iru en la ombron — *Vamos para a sombra*
94. La pluvo ĉesis fali — *A chuva parou de cair*
95. La vetero estas aĉa — *O tempo está péssimo*

96. Kia bela lunlumo! — *Que lindo luar!*
97. Estas vere malvarme — *Faz um frio de doer*
98. Jen estas ĉielarko! — *Olhe lá o arco-íris!*
99. Ni trovu rifuĝejon — *Entremos num abrigo*
100. Fulmas kaj tondras — *Relampeja e troveja*

101. La vetero klariĝas — *O tempo está ficando claro*
102. Ni serĉu ŝirmejon! — *Vamos procurar um abrigo!*
103. Estas varme al mi[113] — *Sinto calor*
104. Kia vetero estas? — *Como está o tempo?*
105. Frostis tre multe — *A geada foi forte*

[113] ***Estas varme al mi****, sinto calor.* ***Mi estas varma****, estou com calor. É comum dizer-se em esperanto:* ***Estas varme al mi****.* ***Estas malvarme al mi****, estou com calor, sinto calor. Estou com frio, sinto frio. Estas são as formas corretas, contudo os esperantistas preferem usar as formas:* ***Mi estas varma****,* ***mi estas malvarma****, que também não são formas totalmente erradas.* ***Antaŭ****, antes de expressões de tempo é traduzido por há, faz, etc., como:* ***antaŭ du semajnoj****, há duas semanas,* ***antaŭ du mil jaroj****, há dois mil anos.* ***ATM*** *(pron.* ***a-tô-mô****) =* ***antaŭtagmaze*** *= ante meridiem = antes do meio-dia.* ***PTM*** *(****pô-tô-mô****) =* ***post- tagmeze*** *= post meridiem - depois do meio-dia*

106. Kia bela vetero! — *Que belo tempo!*
107. La neĝo fandiĝas — *A neve está se derretendo*
108. Frostas – degelas — *Está gelado – degela*
109. La suno reaperas — *O sol reaparece*
110. Estas malvarmete — *Está fresco*

111. Kia ĉarma luno! — *Que lua encantadora!*
112. La suno leviĝis — *O sol nasceu*
113. Ni havos pluvon — *Teremos chuva*
114. Kia bela vetero! — *Que lindo tempo!*
115. Ĉu ofte pluvas? — *Chove frequentemente?*

116. Kia bela tago! — *Que belo dia!*
117. Estas nebulege — *Há nevoeiro*
118. La pluvo falas — *A chuva cai*
119. Pluvas torente — *Chove torrencialmente*
120. La vento ĉesis — *Cessou o vento*

121. Komencas pluvi — *Começa a chover*
122. Estas pluvonte — *Vai chover*
123. Estas malvarme — *Está frio*
124. Estas malseke — *Está úmido*
125. Estas venteme — *Faz vento*

126. Estas tondre — *Está trovejando*
127. Estas nebule — *Está nebuloso*
128. Estas pluve — *Está chovendo*
129. Estas milde — *Está agradável (tempo)*
130. Ĉesis pluvi — *Parou de chover*

ALDONA VORTARETO — *VOCABULÁRIO ADICIONAL*

konstanta vetero — *tempo firme;* **lasta lunkvarono —** *quarto minguante;* **unua lunkvarono —** *quarto crescente;* **pluvema vetero —** *tempo chuvoso;* **senluma ĉielo —** *céu escuro;* **hodiaŭ vespere —** *hoje de tarde;* **ŝanĝema vetero —** *tempo variável;* **senstela nokto —** *noite sem estrelas;* **milda klimato —** *clima agradável;* **veterprognozo —** *boletim do tempo;* **hodiaŭ matene —** *hoje pela manhã;* **trihora pluvo —** *chuva de três horas;* **esti malvarme —** *fazer frio;* **hieraŭ tago —** *o dia de ontem;* **veterraporto —** *boletim meteorológico;* **sensuna tago —** *dia sem sol;* **posttagmese —** *depois do meio-dia;* **hodiaŭ nokte —** *hoje à noite;* **nepluva tago —** *dia enxuto;* **pluvoŝirmilo —** *guarda-chuva;* **pluvmezurilo —** *pluviômetro;* **fulmotondro —** *trovoada;* **posttagmeze —** *de tarde;* **ĉiusemajne —** *todas as semanas;* **aŭ pli bone —** *ou então;* **pluvombrelo —** *guarda-chuva;* **humida aero —** *atmosfera úmida;* **brakhorloĝo —** *relógio de pulso;* **interdividi —** *repartir;* **fulmŝirmilo —** *pára-raios;* **la hieraŭo —** *o dia de ontem;* **poŝhorloĝo —** *relógio de bolso;* **la morgaŭo —** *o dia de amanhã;* **ĉiumomente —** *a todo momento;* **ĉiusekunde —** *cada segundo;* **la hodiaŭo —** *o dia de hoje;* **murhorloĝo —** *relógio de parede;* **ĉi-vespere —** *esta tarde;* **ĉiuvespere —** *todas as tardes;* **proksimume —** *cerca de;* **frosttremo —** *arrepio, calafrio;* **esti varme —** *fazer calor;* **frumatene —** *de manhã, cedinho;* **ĉiumatene —** *todas as manhãs;* **ĉiumonate —** *todos os meses;* **frosttremi —** *arrepiar, tremer (de frio);* **frusomere —** *no princípio do verão;* **fruvintre —** *no princípio do inverno;* **fruaŭtune —** *no princípio do outono;* **ĉi-matene —** *esta manhã;* **ĉiuminute —** *de minuto a minuto;* **antaŭtago —** *véspera;* **hela tago —** *um dia claro;* **hela suno —** *um sol claro;* **printempo —** *primavera;* **ĉiutempere —** *de instante a instante;* **subdividi —** *subdividir;* **malsekiĝi —** *molhar-se;* **kolektiĝi —** *ajuntar-se;* **printempa —** *primaveril;* **tempesto —** *tempestade;* **ĉi-nokte —** *esta noite;* **ĉiunokte —** *todas as noites;* **glaciiĝi —** *congelar-se;* **sunfrapo —** *insolação;* **tondreti —** *troviscar;* **semestro —** *semestre;* **mateniĝi —** *alvorecer;* **glaciigi —** *gelar (água, etc.);* **nebulego —** *bruma, nevoeiro;* **esti aĉa —** *estar péssimo (tempo);* **frostiĝi —** *gelar (tempo, etc.);* **plenluno —** *lua cheia;* **novluno —** *lua nova;* **ventego —** *tempestade;* **sunbrilo —** *luz solar;* **travento —** *corrente de ar;* **pluveti —** *choviscar;* **pluveto —** *garoa, chuvisco;* **dronado —** *afogamento;* **elspiri —** *expirar, respirar;* **enspiri —** *aspirar, inalar;* **klakadi —** *bater (porta, chuva);* **morgaŭa —** *de amanhã;* **hodiaŭa —** *de hoje, hodierno;* **plenluno —** *lua cheia;* **raporto —** *boletim, relatório;* **akurate —** *na hora, em ponto;* **ĉiutage —** *todos os dias;* **ĉiujare —** *todos os anos;* **ĉiuhore —** *a toda a hora;* **pluvegi —** *chover a cântaros;* **minuto —** *minuto;* **taglumo —** *luz do dia;* **hejlero —** *pedra de granizo;* **vespero —** *tarde;* **pluvego —** *chuvarada;* **somera —** *de verão;* **aŭtuna —** *outonal;* **vintra —** *de inverno;* **hieraŭa —** *de ontem;* **lunhelo —** *luar;* **lunlumo —** *luar;* **refluo —** *baixa-mar;* **aŭtuno —** *outono;* **pluvero —** *gota de chuva;* **uragano —** *furacão, tufão;* **malhela —** *escuro;* **vintro —** *inverno;* **somero —** *verão;* **bruegi —** *mugir (vento);* **baldaŭ —** *brevemente;* **antaŭe —** *anteriormente;* **mateno —** *manhã;* **averti —** *avisar, prevenir;* **glacio —** *gelo;* **frosto —** *geada, frio;* **fajro —** *fogo;* **nokto —** *noite;* **pluva —** *chuvoso;* **admoni —** *avisar, advertir;* **antaŭ —** *antes de;* **sciigi —** *avisar, informar;* **nebula —** *nevoento, nebuloso;* **tranĉa —** *cortante (frio);* **pluvi —** *chover;* **hejlo —** *granizo;* **tempo —** *tempo (que passa);* **pluvo —** *chuva;* **hajli —** *granizar;* **sekiĝi —** *secar-se;* **sunumo —** *insolação (tec.);* **frosti —** *estar gelado (tempo);* **nebuli —** *nevoar, neblinar;* **pohore —** *por hora;* **neĝi —** *nevar;* **neĝo —** *neve;* **roso —** *orvalho;* **hela —** *claro, alegre (cor);* **subiri —** *pôr-se (sol, astro);* **neĝero —** *floco de neve;* **ŝtormo —** *tempestade, tormenta;* **vetero —** *tempo (atmosférico);* **tagiĝi —** *romper o dia*

PLUVOMBRELO = PLUVŜIRMILO   SUNUMO = SUNFRAPO

LUNLUMO = LUNHELO

95. HOROJ — *HOROJ*

1. Mia horloĝo trofruas, malfruas, funkcias ĝuste, precize; ne estas en ordo, haltis — *Meu relógio adianta, atrasa, funciona certo, com precisão; está enguiçado, parou*
2. Je kioma horo vi ordinare aŭdas la novaĵojn per radio — *A que horas você comumente ouve as notícias pelo rádio?*
3. Je la oka (antaŭtagmeze) matene — *Às oito (antes do meio-dia) da manhã*
4. Je la tria (posttagmeze) vespere — *Às três da tarde*
5. Ĉu la muzeo estos malfermita la proksiman semajnon? — *O museu estará aberto na semana que vem?*

6. Estas horo tre maloportuna – ĝenanta – malagrabla — *É uma hora incômoda – aborrecida – desagradável*
7. Ŝajnas al mi, ke jam de jarcento mi ne vidis vin — *Parece-me que há um século que não o tenho visto*
8. Mi iros por serĉi vin hodiaŭ vespere je la kvina — *Irei buscá-lo hoje de tarde às cinco horas*
9. Mi vidis lin, mi renkontis lin hieraŭ — *Eu o vi, encontrei-me com ele ontem*
10. Hodiaŭ matene, hieraŭ vespere, morgaŭ matene — *Hoje pela manhã, ontem de tarde, amanhã pela manhã*

11. La jaroj pasas, ne lasante postsignon sur vi — *Os anos passam sem lhe deixar traços*
12. Tio daŭros la tutan tagon – parton de l' tago — *Isso vai durar o dia todo – parte do dia*
13. Post kiom da tempo malfermiĝos la oficejoj? — *Depois de quanto tempo os escritórios se abrirão?*
14. Estas nur tagmeze, mi havas ankoraŭ tempon — *É apenas meio-dia, tenho ainda tempo*
15. De tri jaroj mi ne venis en tiun ĉi landon — *Há três anos que não tenho vindo neste país*

16. La matenoj kaj vesperoj estas malvarmetaj — *As manhãs e as tardes são frescas*
17. Ĉu vi povas diri al mi la precizan horon? — *Você pode dizer-me a hora certa?*
18. La vespero venas, estas tempo por foriri — *A tarde chega, é hora de partir*
19. Je kioma horo komenciĝas la ĉevalkuroj? — *A que horas vão começar as corridas de cavalos?*
20. Estas jam dudekkvin minutoj post la naŭa — *Já são nove horas e quinze minutos*

21. Pardonu, ĉu vi povas diri al mi kioma horo estas? — *Perdão, você pode dizer-me que horas são?*
22. Tre volonte, estas la oka kaj duono — *Com muito gosto, são oito e meia*
23. Estas nun la dek-sepa kaj dudek minutoj — *São agora dezessete e vinte minutos*
24. Estas la sepa kaj kvardek kvin minutoj — *São sete e quarenta e cinco minutos*
25. Estas dudek minutoj post la kvina — *São cinco e vinte minutos*

26. Estas kvardek kvin minutoj de la deka — *São dez horas menos quinze minutos*
27. Unu jarcento detruas, kion alia kreas — *Um século destrói o que outro cria*
28. Kion vi vidos je kvarono antaŭ la oka? — *O que você vai ver às oito menos um quarto?*
29. Mi foriros – mi iros – post... tagoj — *Partirei – irei – dentro de... dias*
30. La horo jam sonis, estas tromalfrue — *A hora já soou, é muito tarde*

31. Kion vi aŭdos je duono post la sesa? — *O que você vai ouvir às seis e meia?*
32. Estas neeble por mi iri hodiaŭ — *É-me impossível ir hoje*
33. Iun tagon aŭ alian, ne estas grave? — *Um dia ou outro não (faz mal) importa?*
34. Mi forgesis ĝin ĝustigi — *Esqueci-me de dar corda*
35. Mi ne revenos hejmen la tutan tagon — *Não voltarei para casa o dia todo*

36. Je la kvara kaj duono post tagmezo — *Às quatro e meia da tarde*
37. Tio estos finita post kelkaj tagoj— *Isso estará terminado dentro de alguns dias*
38. Via horloĝo malfruas kvin minutojn — *O seu relógio atrasa cinco minutos*
39. Fiksu la horon kaj kalkulu sur min — *Marque a hora e conte comigo*
40. Postmorgaŭ mi estos je via dispono — *Depois de amanhã estarei às suas ordens*

41. Ne estas ankoraŭ deka kaj duono — *Não são ainda dez e meia*
42. Mi forgesis ĝustigi mian horloĝon — *Esqueci-me de acertar o meu relógio*
43. Vi devos averti min la antaŭtagon — *Você deverá me prevenir na véspera*
44. La fortoj revenas tagon post tago — *As forças voltam dia a dia*
45. Mankas dudek minutoj de la kvara — *Faltam vinte minutos para as quatro*

46. Mi nenion faris la tutan matenon — *Não fiz nada toda a manhã*
47. Mi havas rendevuon hodiaŭ matene — *Tenho uma entrevista hoje de manhã*
48. Via horloĝo rapidas dek minutojn — *O seu relógio adianta-se dez minutos*
49. Estas kvin minutoj antaŭ la naŭa — *São nove menos cinco minutos*
50. Estas dek du minutoj de la kvina — *São cinco e doze minutos*

51. Ĉu vi scias kioma horo estas? — *Você sabe que horas são?*
52. Estas dudek minutoj de la sepa — *São seis horas e vinte minutos*
53. Estas dek minutoj post la unua — *É uma e dez minutos*
54. Estas dek oka kaj kvardek kvin — *São dezoito e quarenta e cinco*
55. Estas tri kvaronoj de la deka — *São dez horas e três quartos*

56. Estas dek minutoj de la kvina — *São quatro e cinquenta minutos*
57. Estas dek minutoj antaŭ la tria — *São dez para as três*
58. Paciencu ankoraŭ kelkajn tagojn — *Tenha paciência por alguns dias*
59. Hodiaŭ aŭ morgaŭ laŭ via plaĉo — *Hoje ou amanhã à sua escolha*
60. Ne forgesu streĉi vian horloĝon — *Não se esqueça de dar corda no relógio*

61. Estas la kvara kaj tri kvaronoj — *São quatro e quarenta e cinco*
62. Estas dudek minutoj antaŭ la dua — *É uma e quarenta minutos*
63. De la noktomezo ĝis la tagmezo — *Da meia-noite ao meio-dia*
64. De la tagmezo ĝis la noktomezo — *Do meio-dia à meia-niote*
65. Mi atendas lin horon post horo — *Espero-o de hora em hora*

66. Mi deziras al vi bonan nokton — *Desejo-lhe uma boa noite*
67. Mi atendos vin hodiaŭ vespere — *Esperarei por você hoje à tarde*
68. Mi leviĝas je la kvina matene — *Levanto-me às cinco da manhã*
69. Kian belegan tagon ni pasigis — *Que dia encantador passamos*
70. Estas la sepa kaj dek minutoj — *São sete e dez minutos*

71. La tuta monato estis tre bela — *O mês inteiro foi muito agradável*
72. Atendi unu horon estas longe — *É muito tempo esperar uma hora*
73. Estas la tria kaj dek minutoj — *São três e dez minutos*
74. Je la naŭa (ptm) posttagmeze — *Às nove horas da noite*
75. Oni devas profiti ĉiun horon — *Devemos aproveitar todas horas*

76. Mi renkontis lin antaŭhieraŭ — *Encontrei-o anteontem*
77. Jen ankoraŭ unu tago perdita — *Eis mais um dia perdido*
78. Je dek minutoj post noktomezo — *À zero hora e dez minutos*
79. Estas la deka kaj kvin minutoj — *São dez e cinco minutos*
80. Estas kvarono antaŭ la kvina — *São quinze para as cinco*

81. Mi vidis lin antaŭ du jaroj[116] — *Eu o vi há dois anos*
82. Mi trofruigis mian horloĝon — *Adiantei demais o meu relógio*
83. Ĉu estas jam tiel malfrue? — *Já é assim tão tarde?*
84. Laŭ mia horloĝo estas la — *Pelo meu relógio são...*
85. Ĉiujare, la urbo plibeliĝas — *Cada ano a cidade se embeleza*

86. Kiel vi pasigis la nokton? — *Como você passou a noite?*
87. Je la kvara post noktomezo — *Às quatro da madrugada*
88. Mi estas tie ĉi de du horoj — *Estou aqui desde duas horas*
89. Je la naŭa (atm) antaŭtagmeze — *Às nove horas da manhã*
90. Je la kvara antaŭ mateniĝo — *Às quatro horas da manhã*

91. Estas kvarono post la deka — *São dez e (um quarto) quinze*
92. Estas kvarono antaŭ la dua — *É uma e quarenta e cinco*
93. Estas kvarono post la sepa — *São sete horas e um quarto*
94. Estas la kvina kaj kvarono — *São cinco e quinze*
95. Estas kvarono post la unua — *É uma e quinze*

96. Plej malfrue je la dekdua — *O mais tardar às doze horas*
97. Ĉu vi alvenos ĝustatempe? — *Você chegará a tempo?*

98. Estas la duono de la deka — *São nove e meia*
99. Estas la deka kaj kvarono — *São dez e quinze*
100. Estas deka kaj dudek kvin — *São dez e vinte cinco*

101. Estis proksimume la dua — *Eram mais ou menos duas horas*
102. Ni havas sufiĉe da tempo — *Temos bastante tempo*
103. Kioma tago estas hodiaŭ? — *Que dia é hoje?*
104. Pli malfrue ol mi pensis — *Mais tarde do que eu pensava*
105. Je la kvina antaŭ matene — *Às cinco horas da manhã*

106. Via brakhorloĝo malfruas — *O seu relógio está atrasado*
107. Ne estas ankoraŭ la tria — *Não são ainda três horas*
108. Estas kvarono de la sesa — *São cinco horas e um quarto*
109. Estas duono post la tria — *São três e meia*
110. Estas la kvina kaj duono — *São cinco e meia*

111. Estas duono post la unua — *É uma e meia*
112. Kioma tago estas hodiaŭ? — *Que dia é hoje?*
113. La tago bone komenciĝas — *O dia principia bem*
114. Estas kvarono post la sepa — *São sete e um quarto*
115. Estas proksimume la oka — *São cerca de oito horas*

116. Inter la naŭa kaj la deka — *Entre as nove e as dez*
117. De la dua ĝis la kvara — *Das duas às quatro*
118. Je la oka de la mateno — *Às oito da manhã*
119. Estas tempo por manĝi — *Está na hora de comer*
120. Mi eraris pri la horo — *Enganei-me sobre a hora*

121. Kioma horo, mi petas! — *Quantas horas, por favor!*
122. Estas la unua kaj duono — *É uma e meia*
123. Pasas jam la dek-kvara — *Já passa das quatorze horas*
124. Estas duono de la oka — *São sete horas e meia*
125. Estas la naŭa kaj duono — *São nove e meia*

126. Malfruiĝas, ni rapidu — *As horas passam, apressemo-nos*
127. Kioma horo ĵus batis? — *Quantas horas bateram?*
128. Je la dua posttagmeze — *Às duas da tarde*
129. Je la sesa kaj duono — *Às seis e meia*
130. Estas ĝuste la kvara — *São quatro horas em ponto*

131. Estas la oka vespere — *São oito da noite*
132. Estas la sesa matene — *São seis horas da manhã*
133. La deka ĵus sonoris — *Acabam de dar dez horas*
134. Estas la dudek tria — *São vinte e três horas*
135. Tio okazas ĉiutage — *Isso acontece todos os dias*

136. Kioma horo estas nun? — *Que horas são agora?*
137. La tria posttagmeze — *São três da tarde*
138. La dudeka ĵus sonoris — *Acabam de dar vinte horas*
139. Estas la tria vespere — *São três horas da tarde*
140. Estas precize la sesa — *São seis horas precisamente*

141. Sonoras la sesa horo — *Soam (dão) seis horas*
142. Antaŭ du miljaroj[116] — *Há dois mil anos*
143. Je la tria nokte — *Às três da madrugada*
144. Antaŭ dek horoj[114] — *Faz dez horas*
145. Sufiĉe da tempo — *Tempo (bastante) suficiente*

146. Kioma horo estas? — *Quantas horas são?*
147. Ĵus sonis la sepa — *Soaram sete horas*
148. Estas tre frue — *É muito cedo*
149. Elbatis la naŭa — *Bateram nove horas*
150. Je la oka vespere — *Às oito da noite*

[114] ***Antaŭ*** *antes de expressão de "tempo" é traduzida por "há", "faz", etc.*

35. PLEN. Radical empregado como prefixo para indicar um sentido de ideia TOTAL, COMPLETA ou ideia de vaior APROXIMADO, como: **BUŜO** (bôca), **PLENBUŜO** (um bocado): **ĈARO** (carro), **PLENĈARO** (uma carrada).

plenrajta — plenipotenciário
plenplena — apinhado, repleto
plengorĝo — gole, trago, sorvo
plensanga — puro sangue
plenglaso — uma "copada"
plenkore — de bom grado
plentago — todo um dia
plensako — um saco cheio
plenmano — um punhado
plenaĝa — de maioridade

36. PLI. Advérbio empregado como prefixo indicando uma QUANTIDADE ou um GRAU SUPERIOR.

pligranda — maior (de tamanho)
plikariĝi — subir (de preço)
plibeliĝi — embelezar-se
pliposte — mais tarde
plibona — melhor
plimalpli — mais ou menos
plifruigi — apressar (algo)
pliboniĝi — melhorar (intr.)
plioftigi — amiudar (visitas)
plibonigi — melhorar (tr.)

Continua na pág. 355

Dato					D	Monato	M	Jarcento		Jc	Jaro				J
	8	15	22	29	1	marto	3	15	19	1	00	28	56	84	0
2	9	16	23	30	2	aprilo	6	16	20	0	01	29	57	85	1
3	10	17	24	31	3	majo	1	17	21	5	02	30	58	86	3
4	11	18	25		4	junio	4	18	22	3	03	31	59	87	2
5	12	19	26		5	julio	6				04	32	60	88	5
6	13	20	27		6	aŭgusto........	2				05	33	61	89	6
7	14	21	28		0	septembro...	5				06	34	62	90	0
						oktobro........	0				07	35	63	91	1
						novembro...	3				08	36	64	92	3
						decembro....	5				09	37	65	93	4
						januaro *)....	1				10	38	66	94	5
						Februaro*)...	4				11	39	67	95	6
											12	40	68	96	1
											13	41	69	97	2
											14	42	70	98	3
											15	43	71	99	4
											16	44	72		6
											17	45	73		0
											18	46	74		1
											19	47	75		2
											20	48	76		4
											21	49	77		5
											22	50	78		6
											23	51	79		0
											24	52	80		2
											25	53	81		3
											26	54	82		4
											27	55	83		5

*) Rimarko:
Se la serĉita tago estas en januaro aŭ februaro, oni forprenu 1 de la jarnombro.

Rezulto:				
1	8	15	22	= dimanĉo
2	9	16	23	= lundo
3	10	17	.	= marto
4	11	18	.	= merkredo
5	12	19	.	= jaŭdo
6	13	20	.	= vendredo
0	7	14	21	= sabato

1. Via panjo naskiĝis la 6an de februaro 1885. Sekve ni trovus sub D, M, Jc, J la nombrojn 6+4+3+1 = 14. Sed laŭ la "Rimarko" ni devas pro la Februaro forpreni 1 de la jarnombro, do anstataŭ 85 ni devas preni 84; tial ni trovas sub J 0 anstataŭ 1, kaj la sumo estas 6+4+3+0=13. Dekstre de 13 ni trovas en la tabelo "Rezulto": Vendredo.

Kompreneble la tabeloj povas esti uzataj ne nur por la elkalkulo de naskiĝtagoj, sed ankaŭ de iuj aliaj okazaĵoj, eĉ estontaj, sed nur inter la jaroj 1583-2299.

37. PO. Preposição empregada como prefixo com sentido DISTRIBUTIVO.

potrione — por terços
pobotele — por garrafa
pomembre — por membro
pogrande — por atacado
pomonate — por mês
pokvine — cinco a cinco
ponokte — por noite
pometre — por metro
pogute — gota a gota
popece — por peça
podetale — a varejo
pominute — por minuto
poduone — pelas metades
popare — aos pares
poiom — pouco a pouco
potune — por tonelada
potage — por dia
pojare — por ano
pohore — por hora
potrie — à razão de três

38. POST. Preposição empregada como prefixo com o sentido de APÓS (com relação a TEMPO) e ÚLTIMO (com relação a ESPAÇO).

postbutiko — sala no fundo da loja
postresti — continuar, permanecer
posttreni — arrastar, rebocar
postsigno — restro, vestígio
postvivi — sobreviver
postebrio — ressaca (de bebida)
postveni — advir, suceder
postlasi — legar, transmitir
postkolo — garrote
postdati — posdatar

39. PRA. Prefixo que denota grande distância de tempo PASSADO ou FUTURO; grau de parentesco mais distante ASCENDENTE ou DESCENDENTE; alguma coisa REMOTA, PRIMITIVA ou PRÉ-HISTÓRICA.

prahistorio — pré-história
prahistoria — pré-histórico
praonklino — tia-avó
pragitaro — guitarra medieval
prakaŭzo — causa primária
pranevino — sobrinha-neta
prapraavo — trisavô
praarbaro — floresta virgem
pravorto — palavra primitiva
praepoka — pré-histórico

40. PRI. Regularmente empregada como prefixo para dar ao verbo TRANSITIVO um complemento de maior EXTENSÃO, CUIDADO, AÇÃO DIFÍCIL de se executar, como: **SERĈI** (procurar), **PRISERĈI HOMON** (investigar uma pessoa); **FAJFI** (apitar, assobiar), **PRIFAJFI AKTORON** (patear (assoviando) um ator).

pridemando — interrogatório (jur.)
priinstrua — pedagógico
pririgardi — examinar
prizorgemo — solicitude
pridiskuto — litígio
prigardi — vigiar, fiscalizar
priserĉi — investigar, revistar
pripenso — reflexão
priflari — farejar
prizorgi — providenciar
priplori — chorar (alguém), deplorar
prikanti — cantar, exaltar
pridubi — pôr em dúvida
prilumi — esclarecer (qc. a alguém)
prikrii — apregoar
pripensi — refletir
priversi — molhar, regar
prisana — sanitário
prijuri — consagrar
prirabi — espoliar, pilhar

Continua na pág. ƗkШ

Kiu ludas kun koto, malpurigas la manojn
Quem se mistura com porco, come farelo

Ne kalkulu la kokidojn antaŭ la eloviĝo
De zorgoj, ne de jaroj blankiĝas la haroj

Virina rideto pli kaptas ol reto
Milda respondo kvietigas koleron

ĈAPITRO XIX — CAPÍTULO XIX

Al Dio plaĉu, sed ne kraĉu sur diablon
Oni lekas la manon, sed celas la panon

Ne kvanto, sed kvalito, decidas pri merito
Pripensu malrapide kaj agu decide

La afero iras glate — *A coisa vai bem*

96. BESTAJ VOĈOJ — *VOZES DOS ANIMAIS*

1. La elefanto trumpetas — *O elefante urra*
2. La kolombino rukulas — *A pomba arrulha*
3. La najtingalo kantas — *O rouxinol canta*
4. La kolombo rukulas — *O pombo arrulha*
5. La serpento siblas — *A serpente silva*

6. La kolubro siblas — *A cobra silva, pia*
7. La papago babilas — *O papagaio fala*
8. La cikonio klakas — *A cegonha glotera*
9. La kaprino blekas — *A cabra berra*
10. La koko kikerikas — *O galo cocorica*

11. La animalo blekas — *O animal berra*
12. La strigo ululas — *O mocho ulula*
13. La cikado ĉirpas — *A cigarra canta*
14. La hundo bojetas — *O cão gane*
15. La porko gruntas — *O porco grunhe*

16. La pigo babilas — *A pega palra*
17. La kukolo kukas — *O cuco cucula*
18. La turto kveras — *A rola gorjeia*
19. La urso grumblas — *O urso urra*
20. La grilo ĉirpas — *O grilo canta*

21. La korvo grakas — *O corvo crocita*
22. La leono blekas — *O leão ruge*
23. La kokino kuklas — *A galinha cacareja*
24. La hundo bojas — *O cão late*
25. La kapro mekas — *A cabra berra*

26. La muso cincas — *O rato guincha*
27. La rano kvakas — *A rã coaxa*
28. La muŝo zumas — *A mosca zumbe*
29. La bovo muĝas — *O boi muge*
30. La abelo zumas — *A abelha zumbe*

31. La birdo trilas — *A ave trina*
32. La kato miaŭas — *O gato mia*
33. La mevo krias — *A gaivota grita*

TRUMPETI — bramir, urrar, barrir
KIKERIKI — cocoricar, cucuricar
GRUMBLI — grunhir, grazinar, rugir, urrar
BABILI — palrar, parolar, falar
RUKULI — arrolar, arrulhar, turturejar, volar
BOJETI — ganir, cuincar
GRUNTI — arruar, grunhir
KRIEGI — bradar, urrar, berrar, bramar, bramir
GRAKI — grasnar, crocitar, gracitar, corvejar
ĈIRPI — cantar (inseto), chiar, estridular, trilar
CINCI — guinchar, chiar, chichiar
KVAKI — coaxar, grasnar
SIBLI — sibilar, silvar, assobiar, piar, sibilar
KUKLI — cacarejar, carcarear, gaguear
TRILI — trinar, trilar
BLEKI — berrar, bezoar, berregar, barregar, rugir
ULULI — sussurrar, ulular, crocitar
KVERI — gorgear, arrulhar, arrolar, rular, turturejar
KLAKI — gloterar
HENI — rinchar, relinchar
ZUMI — zunir, zumbir, soar, zumbar, zunzunar
MUĜI — arruar, berrar, bramar, mugir, rugir
MEKI — berrar, bodejar, gaguejar, bezoar, berregar
KUKI — cucular, cucar
KRII — gritar, bradar, berrar, bramar, uivar, clamar

41. RE. Prefixo que indica REPETIÇÃO de ação, REITERAÇÃO, de NOVO; RETORNO À ORIGEM, OPOSIÇÃO, VOLTA AO LUGAR ou ESTADO PRIMITIVO; ideia geral de RESPOSTA, RECUO, REBATE, ETC.

refreŝigi — refrescar
reĝustigi — recompor
rekomenco — recomeço
resaniĝi — sarar, curar-se
revivigi — ressuscitar

rebonigi — regenerar
reveturi — voltar (em veículo)
refojigi — amiudar, reiterar
reparoli — replicar
renovigi — renovar

rearmado — rearmamento
remaĉadi — ruminar
reŝanĝi — recambiar
resalti — ressaltar
reagilo — reagente

refaldi — arregaçar, redobrar
reformi — reformar
rekroĉi — repregar
revendi — revender
rebrilo — reflexo

Continua na pág. 367

97. ĈIUTAGAJ VORTOJ — *PALAVRAS DE USO DIÁRIO*

AŬ PLI BONE — ou então
KONTRAŬE DE — em frente de
FOJE KIAM — todas as vezes que
FRONTE AL — em frente de
TIEL ESTU — assim seja, amém

PER ERARO — por erro
KIOM EBLE — o quanto possível
TRO MULTE — em demasia
TUTE SAME — totalmente o mesmo
ALDONE AL — em adição a
DUOPE KUN — a sós com
UNU EL NI — um de nós
IE KAJ IE — de espaço a espaço
SIMILE AL — à semelhança de

KELKE DA — um pouco de, alguns
KROM TIO — além de, além disso
ĴUS KIAM — assim que, logo que
KUNE KUN — juntamente com
POR ĈIAM — para sempre

SE TAMEN — se apesar de, senão
SAME KUN — ao nível de
SERĈE DE — em demanda de
KAŬZE DE — por causa de
KOSTE DE — a preço de

DANKE AL — graças a
ANTAŬ OL — antes de, antes que
ĜIS KIAM — até que
KIES AJN — de quem quer que seja
KIOM AJN — seja quanto for

KIU AJN — quem quer que
KOMENCE — a começar
KIEL SE — como se
KIEL NE — como não
PERE DE — por intermédio de

SUBE DE — por debaixo de
MEZE DE — no meio de
KIU AJN — seja quem for
KIA AJN — seja de que espécie for
PRI TIO — a propósito disso

EĈ SE — ainda que, mesmo que
EL KIE — de onde, donde
DE NUN — de hoje em diante
JAM NE — não mais
PO IOM — pouco a pouco
IOM DA — um pouco de
EĈ SE — ainda que, mesmo que
ĈE NI — conosco, em nossa casa

TIEN-REEN — para lá e para cá
KVANTO DA — uma quantidade de
KIOM OFTE — quantas vezes
LAŬ ELEKTO — à escolha
POST KIAM — depois que

SAME KIEL — assim como, bem como
RILATE AL — em relação a
FLANKE DE — ao lado de
ĈIUJ KUNE — todos juntos
PLEJ MULTE — no máximo
IOM POSTE — depois de algum tempo
ĈIAM KIAM — sempre que
DE LONGE — há muito (tempo)
TUJ KIAM — logo que

KIOM AJN — seja quanto for
KIAM AJN — todas as vezes que
KIEL AJN — como quer que seja
TUJ POST — imediatamente
TUJ FRUE — desde cedo

KIEN AJN — seja para onde for
PLEJ FRUE — o mais cedo
SE OKAZE — se acontecer que
ĈIAM PLI — cada vez mais
ĈIO BONA — está bem

IU EL VI — um de vocês
IU EL NI — um de nós
EL POST — de detrás de
DE TIAM — desde então
DE KIAM — desde que

KIO AJN — seja o que for
KIE AJN — onde quer que
KIEL SE — como se
TIEN ĈI — para cá, para aqui
TUTE NE — de maneira alguma

DE TIAM — desde então
ĈIO TIO — tudo isso
ĈIO KIO — tudo que
ĈIO AJN — tudo o que
ĜIS NUN — até agora

EKE DE — a partir de
SE NUR — contanto que
NUR SE — contanto que
IO ALIA — outra coisa
IO KIO — alguma coisa que
ĈIO ĈI — tudo isto
SE NE — aliás, senão, quando não
DE NUN — de agora em diante

42. RETRO. Prefixo que indica uma AÇÃO ou MOVIMENTO de sentido contrário ao normal, para TRÁS, **RETROIGA VENTO** (vento contrário).

retroaktiveco — retroatividade
retroangulo — enflechamento (av.)
retroaktiva — retroativo
retrovidilo — retrovisor (auto)
retroefiki — ter efeito contrário
retroagado — reação contrária

43. SAM. Usado como prefixo com o sentido de: O MESMO, NÃO OUTRO.

sammomente — no mesmo instante
samaspekta — uniforme
samgentano — compatriota
samkursano — colega de classe
samsortulo — companheiro de infortúnio
samcivitano — concidadão
samrangulo — do mesmo posto
samtempulo — contemporâneo
sampoento — empate
samdomano — colocatário

samnomulo — xará, homônimo
samkolora — da mesma cor
semefika — que tem o mesmo efeito
samlima — limítrofe, contíguo
samnoma — homônimo
samrajte — com os mesmos direitos
samokaze — na mesma ocasião
samspeca — congênere, similar
samsanga — consanguíneo
samfaza — de fases iguais

44. SEN. Preposição muito usada como prefixo para derivar ADJETIVO de SUBSTANTIVOS significando AUSÊNCIA, CARÊNCIA, FALTA de sentido expresso pelo RADICAL, como: **SENESTRA FAKO** (seção acéfala), **SENPREMIA BILETO** (bilhete em branco).

sendependa — independente
sendiskuto — indiscutível
sendankeco — ingratidão
sensoifigi — matar a sede
sendefenda — indefeso
senfortigi — enfraquecer
senhaŭtigi — tirar a pele
senhonteco — descaramento
senhejmulo — vagabundo
senakcenta — átono, sem acento

senklopode — sem esforço
senescepte — sem exceção
senvestiĝi — despir-se
senesprima — inespressivo
senŝeligi — descascar
senhezite — sem hesitar
sendevige — facultativamente
senhomigi — despovoar
senpekigi — absolver (pecado)
senfeligi — esfolar, tirar a pele

45. SIN. Pronome acusativo muito usado como prefixo com sentido REFLEXIVO.

sindefendo — legítima defesa (jur.)
singardemo — precaução
sinforgeso — abnegação
sindeteni — abster-se
sinmontro — desejo de se mostrar
sinmontrema — exibicionista
sindronigo — afogamento
sindevigo — embaraço
sindonema — devotado, dedicado
sinpelado — precipitação

46. SUB. Preposição muito empregada como prefixo para exprimir inferioridade MATERIAL, METAFÓRICA; um caráter CLANDESTINO, DISSIMULADO ou ATENUADO de uma ação.

subŝtofi — forrar (roupa)
subetaĝo — porão, subsolo
subbluzo — camisinha (de senhora)
submara — submarino (adj.)

subvesto — roupa branca
subŝtofo — forro (de roupa)
subluna — sub-lunar
subkuŝi — estar debaixo de

subfosado — trabalho de sapa
subakvigi — submergir
subordigi — subordinar
subaĉeto — suborno
subĉiela — ao ar livre

subjugita — subjugado
subluanto — sub-locatário
subbrako — axila, sovaco
subhaŭta — subcutâneo
subfirmo — filial, sucursal

47. SUPER. Advérbio empregado como prefixo para exprimir uma SUPERPOSIÇÃO, SUPERIORIDADE, EXCESSO, EXTRA, A MAIS, ETC., como: **SUPERHOMO** (super-homem), **SUPERHOMA** (sobre-humano), **SUPEREGA TRIBUNALO** (Tribunal Superior, Supremo Tribunal).

superŝarĝi — sobrecarregar
superulino — superiora
superpovo — prepotência
superflua — supérfluo
supervivi — sobreviver

superpezo — sobrecarga
superjaro — ano bissexto
superbela — sublime
superflue — em excesso
supersona — supersônico

48. SUPRE. Advérbio usado como prefixo, tomando a forma ACUSATIVA (**SUPREN**) antes de se lhe acrescentar um VERBO que indica MOVIMENTO, como **FLUGI** (voar) **SUPRENFLUGI** (levantar voo); **SUPRENRIGARDI** (levantar as vistas para).

suprengrimpi — trepar, escalar
suprenrampi — trepar (num muro, etc.)
suprenveni — vir de dentro
suprenŝovi — levantar (cortina)
suprenkuri — subir correndo

supremenciita — acima mencionado
suprecitita — supracitado
supredirita — supradito
suprenforto — força ascencional
suprenirado — ascenção, subida

Continua na pág. 368

Kunligu la agrablan kun la utila! — *Una o útil ao agradável!*

Ĉe la botisto la ŝuo estas ĉiam kun truo
Em casa de ferreiro espeto de pau

Ne vivu kiel vi volas, vivu kiel vi povas
Riĉulo veturas, malriĉulo kuras

ĈAPITRO XX — CAPÍTULO XX

Komercaj frazoj	**98.**	*Frases comerciais*
Por komenci leteron	**99.**	*Para começar uma carta*
Por fini leteron	**100.**	*Para terminar uma carta*

Ne ekzistas regulo sen escepto, nur esperanto, ĉu?

Pli valoras interkonsento ol juĝa dokumento

Kiu scias, ne parolas; kiu parolas, ne scias

Laŭdu edziĝon, sed restu fraŭlo

Rapide malrapide, ellernu esperanto!

98. KOMERCAJ FRAZOJ — *FRASES COMERCIAIS*

1. Mi timas, ke ni devos fari prezoferon por likvidi la restaĵon de la ŝtrumpoj kaj sportaj ĉemizoj — *Receio que teremos de sacrificar o preço para liquidar o restante das meias e das camisas esportes*

2. Mi devas diri al vi antaŭ ĉio, ke mi havas la principon neniam fari du aferojn je unu fojo — *É preciso dizer-lhe antes de tudo que tenho por princípio nunca tratar de duas coisas ao mesmo tempo*

3. Se la ekspedo ne estas farita, mi petas vin konsideri la mendon kiel senvaloran — *Se a expedição ainda não estiver feita, peço-lhe que considere anulado o pedido*

4. Ni bedaŭrinde ne povis plenumi vian mendon pro la tro altaj prezoj en nia urbo — *Infelizmente não pudemos executar sua encomenda devido aos preços demasiado altos em nossa praça*

5. Gravaj aĉetoj okazis lastan semajnon en la merkato, sed sen prezaltiĝo — *Houve compras importantes na última semana, mas sem alta de preços*

6. Via letero estis metata al la poŝto tro malfrue kaj alvenis nur hodiaŭ — *Sua carta foi posta no correio muito tarde e só chegou hoje*

7. Estu certa, ke mi faros ĉion, kio dependas de mi, por pravigi vian fidon — *Esteja certo que farei tudo o quanto depender de mim para justificar sua confiança*

8. Kiel eble plej baldaŭ mi atendas la menditajn ŝaŭmajn nilonaĵojn — *Aguardo o mais breve possível os artigos de espuma de náilon encomendados*

9. La mendado pri sportaj ĉemizoj kaj pantalonoj preskaŭ tute haltis — *Os pedidos de camisas esportes e calças pararam quase totalmente*

10. La situacio tiel aliiĝis, ke mi ne intencas fari pliajn aĉetojn — *A situação modificou-se tanto, que não tenciono fazer mais compras*

11. Nun la nacia (eksterlanda) komercaĵo trovas facilan disvendadon — *O artigo comercial nacional (estrangeiro) tem agora boa saída*

12. Mi konfirmas la unuan parton de mia mendo, sed nuligas la duan — *Confirmo a primeira parte de minha encomenda, mas anulo a segunda*

13. En tio vi tute eraras. Dum mia vivo mi travivis terurajn krizojn — *Você está completamente enganado nisso. Durante a minha vida passei por uma crise terrível*

14. Mi sendas tiun ĉi leteron nefermite, por ke vi povu ĝin legi — *Envio esta carta aberta para que você possa lê-la*

15. Kun plezuro ni ricevis vian mendon kaj plenumos ĝin akurate — *Com prazer recebemos sua encomenda e a executaremos prontamente*

16. Ni faras la sendojn afrankite, laŭ risko de la ricevinto — *Fazemos as remessas livres de porte, mas por conta e risco do destinatário*

17. Ni interparolis dum ĉirkaŭ duona horo pri aferoj tre gravaj — *Falamos durante cerca de meia hora sobre negócios muito importantes*

18. Tiu okazintaĵo kaŭzis rapidan plikariĝon de la komercaĵoj — *Esse acontecimento causou rápida alta dos artigos*

19. Se vi ricevos leterojn por mi, bonvolu resendi ilin al... — *Se você receber cartas para mim, queira remetê-las para...*

20. Volu insisti, por ke la vendisto pli rapidigu la liveron — *Queira insistir para que o vendedor abrevie a entrega*

21. Ni parolos serioze, pri la afero, kiun vi proponas al mi — *Falaremos seriamente sobre o negócio que você me propõe*

22. Escepte por lanaĵoj kaj silkaĵoj, ĉiuj negocoj dormadas — *Com exceção dos produtos de lã e seda, todos os negócios estão paralizados*

23. Ni volonte konsentus rabaton, se la varo estus vendebla — *Com muito gosto faríamos um abatimento, se a mercadoria fosse vendável*

24. Ĉu vi korespondas kun amikoj en eksterlando? — *Você se corresponde com amigos no estrangeiro?*

25. Mi fidas al vi pri la plej zorga plenumo de mia mendo — *Confio em você para a cuidadosa execução do meu pedido*

26. Estas necese, ke vi donu al mi pli grandan liberecon — *É necessário que você me conceda maior liberdade*

27. Li ne havas mienon de iu, kiu intencas ian friponaĵon — *Ele não tem cara de alguém que tencione alguma velhacaria*

28. Mi deziras ŝparigi la sendkoston al vi de tiu letero — *Desejo poupar-lhe a franquia dessa carta*

29. La mendado pri eksterlanda produktaĵo pligrandiĝis — *Aumentaram os pedidos de produto estrangeiro*

30. Dum la lasta semajno la negocoj estis sufiĉe gravaj — *Durante a última semana os negócios foram bem importantes*

31. Oni ne pagas nun pli ol... por la plej bona kvalito — *Não pagamos agora mais do que... pela melhor qualidade*
32. Vi kompreneble volas, ke mi pruntedonu al vi monon — *Está claro que você quer que eu lhe empreste dinheiro*
33. Nilonaj ŝtrumpoj estas tre serĉataj kaj plikariĝas — *Há muita procura de meias de náilon e os preços estão subindo*
34. Antaŭ ĉio ni atendas vian respondon al mia letero — *Antes de tudo aguardamos sua resposta à minha carta*
35. Mi legis la leteron, kiun vi adresis al S-ro... — *Li a carta que você endereçou ao Sr. ...*

36. Tiu ĉi mendo ekstreme urĝas, sendu senprokraste — *Esta encomenda é de extrema urgência, remeta-a sem demora*
37. Ni atendos ĝis la proksima semajno por daŭrigi la aĉetojn — *Esperaremos até a próxima semana para continuar as compras*
38. Mi bezonas ian rimedon por savi mian situacion — *Preciso de um meio qualquer para salvar a minha situação*
39. Mi devis pagi surtakson pro nesufiĉa afranko — *Tive que pagar taxa devida por franquia insuficiente*
40. Bonvolu sendi plejeble rapide la jenajn varojn — *Queira enviar-nos o mais depressa possível as seguintes mercadorias*

41. Post malmultaj tagoj mi esperas fini la aferon — *Daqui a poucos dias espero concluir o negócio*
42. Nun la petado plivigliĝis kaj la prezoj sekve plialtiĝis — *Agora os pedidos aumentaram e em consequência os preços subiram*
43. Pro tio difekto ni ne povos vendi kun profito — *Devido a essa avaria não poderemos vender com lucro*
44. Ĉiuj negocoj estas tre kvietaj de kelka tempo — *Todos os negócios estão muito parados há algum tempo*
45. Komence viaj pensoj koncentriĝis sur la mono — *No início seus pensamentos se voltaram para o dinheiro*

46. La sportaj produktaĵoj malkariĝis pli kaj pli — *Os produtos de esportes desceram cada vez mais*
47. Ni ne trorapidos vendi esperante prezaltiĝon — *Não nos precipitaremos em vender, esperando alta de preço*
48. En ĉia okazo estus bone demandi ian advokaton — *Em todo o caso seria bom consultar um advogado*

49. Mi ŝparos neniun klopodon por kontentigi vin — *Não pouparei esforço algum, a fim de contentá-lo*
50. Se ni marĉandos, ni eble afetos pli malkare — *Se regatearmos um pouco, talvez compraremos mais barato*

51. Mi devos likvidi la tutan provizon podetale — *Terei de liquidar a varejo todo o estoque*
52. Tia kvalito estas preskaŭ nevendebla tie ĉi — *Essa qualidade não é muito vendável aqui*
53. Por elpagi mian konton ĉe vi, mi sendas... — *Para liquidar minha conta com você, envio...*
54. La provizoj estas tre abundaj en nia lando — *São muito abundantes os estoques em nosso país*
55. Montru al mi ion bonan, praktikan, solidan — *Mostre-me algo bom, prático, sólido*

56. Kia estas la nomo de tiu, kiu venigis vin? — *Qual é o nome daquele que o mandou?*
57. Mi devis pagi punmonon por nesufiĉa afranko — *Tive que pagar multa por franquia insuficiente*
58. Ĵus ricevita telegramo sciigis min, ke... — *Um telegrama que acabei de receber, comunicou-me que...*
59. Mi jam estis for, kiam via letero alvenis — *Eu me achava ausente, quando chegou a sua carta*
60. Mi faris la negocon je tiu ĉi lasta prezo — *Fiz o negócio por este último preço*

61. La provizo estas preskaŭ tute elĉerpitaj — *Os estoques estão quase totalmente esgotados*
62. La mendoj multiĝas malrapide en mia urbo — *As procuras aumentam lentamente em nossa praça*
63. Oni finas la laboron je la sesa vespere — *Fechamos o expediente às seis da tarde*
64. Mi donis la monon al li sub la kondiĉo — *Dei-lhe o dinheiro com uma condição*
65. Bonvolu ekspedi tuj kiam ĝi estos preta — *Queira remeter logo que esteja pronto*

66. Per la lasta aerpoŝto mi skribis al... — *Pelo último correio aéreo escrevi a...*
67. Via fiksita prezlimo estas tro malalta — *O seu limite de preço fixado está demasiado baixo*
68. Mi konfidas tiun aferon al viaj zorgoj — *Confio esse negócio aos seus cuidados*
69. Mi esperas, ke vi aprobos mian decidon — *Espero que você aprovará a minha decisão*
70. Bonvolu korespondi nur kun mi persone — *Queira corresponder só pessoalmente comigo*

71. Mi skribis ne leteron, sed poŝtkarton — *Não escrevi uma carta, mas um postal*

72. Cetere ĉiuj varoj estas sufiĉe firmaj — *Além disso todas as mercadorias estão bastante firmes*
73. Kun bedaŭro mi malmendas la aĉetadojn — *Com pesar suspendo a encomenda das compras*
74. Mi deziras ricevi tre baldaŭ la varon — *Desejo receber quanto antes a mercadoria*
75. Mi enmetis poŝtmarkojn por sendkosto — *Incluí selos para o porte*

76. Ĉu vere? Ni do parolu pri tio hodiaŭ — *Verdade? Então vamos tratar disso hoje*
77. Kredeble via letero perdiĝis dumvoje — *Provavelmente sua carta extraviou-se no caminho*
78. Sendu tute konforme al miaj klarigoj — *Faça a remessa de inteira conformidade com as minhas explicações*
79. Jen listo pri niaj aĉetoj ĝis hodiaŭ — *Olhe aqui a lista das nossas compras até hoje*
80. La poŝtsendoj alvenas tute neregule — *As remessas pelo correio estão chegando muito irregularmente*

81. Bonvolu afranki tiun ci poŝtkarton — *Queira franquear este postal*
82. Miaj aferoj kun li marŝas tre bone — *Meus negócios com ele vão muito bem*
83. La prezo entenas ĉiujn sendkostojn — *No preço estão incluídas as despesas de remessa*
84. Estas bedaŭrinde al mi tute neeble — *Infelizmente é-me de todo impossível*
85. Oni nenion vendis por malpli... — *Nada se vendeu a menos de...*

86. Mi ne havas sufiĉe da mono ĉe mi — *Não tenho bastante dinheiro comigo*
87. Ni havas riĉan sortimenton de... — *Temos um rico sortimento de...*
88. Ni faros ia ekspedon senprokraste — *Faremos a expedição sem demora*
89. Ni tuj okupos nin pri viaj mendoj — *Vamos tratar imediatamente de suas encomendas*
90. Mi konsilas, ke vi parolu, malrapide — *Aconselho que você fale devagar*

91. Ĉu mi povas fari komencan pagon? — *Posso fazer um pagamento inicial?*
92. Kaj nun transiru ni al la aferoj — *E agora vamos ao assunto*
93. Mi sukcesis malgraŭ la malhelpoj — *Fui bem sucedido apesar dos embaraços*
94. La varo ne plikariĝis proporcie — *A mercadoria não subiu proporcionalmente*
95. Vi ne laboras, tial vi ne gajnas — *Você não trabalha, por isso não ganha*

96. Mi ne scias, ĉu li estas prava — *Não sei se ele tem razão*
97. Mi prenos ĉi tiujn. Enpaku ilin — *Vou ficar com estes. Embrulhe-os*
98. Ĉu mi povas riparigi tie ĉi? — *Posso mandar consertar aqui?*
99. Multaj vendoj la lastajn tagojn — *Muitas vendas nos últimos dias*
100. Ni ne vidas ŝajnon de pliboniĝo — *Não vemos sinais de melhoria de situação*

101. Ne plu estas inko en la inkujo — *Não há mais tinta no tinteiro*
102. Pardonu, se mi interrompas vin — *Perdoe-me, se o interrompo*
103. Kiun specon, koloron, formon? — *Que qualidade, cor, forma?*
104. Frajto kaj asekuro ekskluzive — *Exceto frete e seguro*
105. Miaj leteroj iros tra Berlino — *Minhas cartas irão via Berlim*

106. Mi ankoraŭ ne havis respondon — *Não tive resposta ainda*
107. Oni povas gajni multe da mono — *Podemos ganhar muito dinheiro*
108. Mi faciligis la aferon por li — *Facilitei o negócio para ele*
109. Alvenis leteroj por vi el... — *Chegaram cartas para você*
110. Li prenis sur sin nian aferon — *Ele se encarregou de nosso assunto*

111. Jen la plej novaj specimenoj — *Eis as amostras mais novas*
112. Ĉiuj provizoj estas aĉetitaj — *Todos os estoques estão comprados*
113. La domo estas vendota morgaŭ — *A casa será vendida amanhã*
114. Oni neniam malakceptas monon — *Dinheiro nunca se recusa*
115. Li enoficiĝos morgaŭ vespere — *Ele entrará em exercício amanhã de tarde*

116. Je kiu prezo, kiun grandon? — *A que preço, que tamanho?*
117. Mi donos monkompenson al vi — *Darei indenização a você*
118. Bonvolu doni al mi sciigon — *Queira dar-me informações*
119. Baldaŭ mi skribos respondon — *Breve escreverei uma resposta*
120. Mi rekte korespondos kun vi — *Corresponderei diretamente c/ você*

121. Mi faris kompanion kun li — *Associei-me com ele*
122. Ĉion en plej bona kvalito — *Tudo da melhor qualidade*
123. Mi sendos por depreni ilin — *Enviarei para descontá-los*
124. Li estas vera hidrargo[115] — *Ele é muito vivo e esperto*
125. Sendu leteron afrankite — *Envie a carta com porte pago*

126. Tio estas interesega afero — *É um negócio palpitante*
127. Ni atendas respondon de... — *Esperamos resposta de...*
128. Ni venis pro serioza afero — *Viemos por um motivo sério*
129. Tiu speco estas elĉerpita — *Esse tipo está esgotado*
130. Kiom vi intencas elspezi? — *Quanto você pretende gastar?*

131. Kiel plaĉas al vi ĉi tiuj? — *Como lhe agradam estes?*
132. Unua etaĝo, sekcio por... — *Primeiro andar, secção de...*
133. Niaj tenejoj estas plenaj — *Nossos depósitos estão cheios*
134. Mi ĵus legis vian leteron — *Acabo de ler sua carta*
135. Li estas mia ĉefa asistanto — *Ele é o meu braço direito*

136. Ni inklinas al tiu aĉeto — *Estamos inclinados a fazer essa compra*
137. De nun mi ne skribos plu — *De hoje em diante não escreverei mais*
138. La ĉi-suba subskribinto — *O abaixo-assinado*
139. Kiaj estas la kondiĉoj — *Quais são as condições?*
140. Laŭokaze sendu al mi... — *Quando se oferecer o ensejo, remeta-me...*

141. Tia sumo estas pagenda — *Essa importância deve ser paga*
142. Ĉu oni jam servas vin? — *Alguém está lhe servindo?*
143. Kiel longe daŭros tio? — *Quanto tempo vai durar isso?*
144. Kiom vi bezonas de ĝi — *Quanto você precisa dele?*
145. Mi vendos nur kontante — *Só venderei (à vista) a dinheiro*

146. Mi konfirmas la ricevon de... — *Acuso o recebimento de...*
147. Konsiderinte la aferon — *Tendo encarado a questão*
148. Tiu sumo estas pagota — *Essa importância será paga*
149. Pagotaj post dek tagoj — *Pagável a dez dias*
150. Vendita laŭ specimeno — *Vendido conforme amostra*

151. Liverota dum januaro — *Para entrega em janeiro*
152. Kiam vi rehavos ĝin? — *Quando você vai reavê-lo?*
153. Kompare kun la kosto — *Em comparação com o custo*
154. Fari ĉion eblan por — *Fazer todo o possível por*
155. Oni vendas kontante — *Vende-se a dinheiro*

156. Oni aĉetas kontante — *Compra-se a dinheiro*
157. Kien mi sendu ilin? — *Para onde vou enviá-los?*
158. Liverota stacidome — *Para entrega na estação*
159. Elektu ion taŭgan! — *Escolha algo apropriado!*
160. Kie estas la kaso? — *Onde fica a caixa?*

161. Vi povas partopagi — *Você pode pagar a prestação*
162. La afero estas pri... — *Trata-se de...*
163. Oni pagas kontante — *Paga-se a dinheiro*
164. Vendita ĉe alveno — *Vendido à chegada*
165. Liverota aviadile — *Para entrega no avião*

166. Kie mi ricevos... ? — *Onde vou receber... ?*
167. Liverota aerpoŝte — *Para entrega por via aérea*
168. La afero urĝas — *O negócio é de urgência*
169. Liverota surŝipe — *Para entrega a bordo*
170. Vendita poparte — *Venda de parte*

171. Vendita entute — *Venda global*
172. Mi tuj eliros — *Vou sair! Sairei já!*
173. Mi dankas vin! — *Agradeço-lhe!*
174. Ĝis revido! — *Até à vista!*
175. Ĝis baldaŭ! — *Até breve!*

[115] *Idiotismo*

la altaj kontraktantoj — *as altas partes contratantes;* **ĉefa asistanto** — *braço direito (fig.);* **reguligi la kontojn** — *ajustar contas;* **starigi bilancon** — *dar balanço;* **perlabori monon** — *ganhar dinheiro com seu trabalho;* **proviziumi sin per** — *fazer provisão de;* **sidiĝi ĉe la tablo** — *sentar-se à mesa;* **esti taglaboristo** — *ser diarista;* **tiri profiton el** — *tirar proveito de;* **kapti la okazon** — *aproveitar a chance;* **magra vivrimedo** — *parco meio de vida;* **kontanta negoco** — *negócio a dinheiro;* **nelicita profito** — *lucro ilícito;* **per zorgoj de vi** — *pelos seus cuidados;* **flanka negoceto** — *biscate;* **aĉeti kontante** — *comprar à vista;* **senlabora tago** — *dia de folga;* **havi la rajton** — *ter o direito de;* **kontanta prezo** — *preço em moeda;* **kontanta mono** — *dinheiro contado;* **meti kondiĉojn** — *apresentar condições;* **vendi kontante** — *vender à vista;* **akcia kompanio** — *sociedade por ações;* **kontanta pago** — *pagamento à vista;* **kontante pagi** — *pagar a dinheiro;* **uzi la okazon** — *aproveitar a ocasião;* **en komisio de** — *por incumbência de;* **sorba papero** — *papel mata-borrão;* **komisiite de** — *por incumbência de;* **duobla valoro** — *valor duplo;* **ekscii pri io** — *inteirar-se de algo;* **ne paliĝonta** — *que não desbota;* **aĉeti aŭkcie** — *arrematar em leilão;* **magra pensio** — *parca pensão;* **emisii monon** — *emitir dinheiro;* **kompare kun** — *em comparação com;* **sorbopapero** — *mata-borrão;* **ĉambristino** — *camareira;* **butontirilo** — *calçadeira;* **same repagi** — *pagar na mesma moeda;* **respondi al** — *responder a;* **responde al** — *em resposta a;* **fajrasekuro** — *seguro contra fogo;* **suboficisto** — *contínuo;* **flankokupo** — *passatempo, "hobby";* **perdogajno** — *lucros e perdas;* **kopipapero** — *papel de cópia;* **malhelblua** — *azul-ferrete;* **dubeblanka** — *esbranquiçado;* **aŭkcivendi** — *vender em leilão;* **leterfolio** — *papel de carta;* **vivgajnilo** — *ganha-pão;* **feltĉapelo** — *chapéu de feltro;* **ĵurnalbudo** — *banca de jornal;* **butonumilo** — *abotoador;* **poŝtkarto** — *cartão-postal;* **strikanto** — *grevista;* **dubeflava** — *amarelado;* **indigblua** — *azul-anil;* **servistaro** — *criadagem;* **ekzercaro** — *livro de exercício;* **butikisto** — *lojista;* **dubebruna** — *pardacento;* **butonparo** — *par de abotoadura;* **skatoleto** — *caixinha;* **aŭkciisto** — *leiloeiro;* **vivrimedoj** — *sobrevivência;* **taglabori** — *trabalhar por dia;* **pritrakti** — *tratar (de questão);* **adresinto** — *expedidor;* **arkivisto** — *arquivista;* **monrimedoj** — *meios (de subsistência);* **delogmono** — *"bola", luva (dinheiro);* **skrapgumo** — *borracha;* **bildkarto** — *cartão-postal;* **aĝiotisto** — *agiota;* **deficito** — *"déficit", saldo negativo;* **fakestro** — *chefe de seção;* **eldonejo** — *editora;* **altabliĝi** — *sentar-se à mesa;* **helpanto** — *ajudante, auxiliar;* **podetale** — *a varejo;* **firmestro** — *patrão, chefe de firma;* **bindisto** — *encadernador;* **vortludo** — *trocadilho;* **teretaĝo** — *andar térreo;* **ŝubutiko** — *loja de calçados;* **pavoblua** — *azul-pavão;* **pelerino** — *capa sem mangas;* **ĉemizeto** — *camiseta;* **flavruĝa** — *ruivo;* **monopolo** — *monopólio;* **procento** — *por cento, juros;* **anoncilo** — *prospecto;* **pogranda** — *por atacado;* **aferisto** — *homem de negócios;* **ĉeflibro** — *livro-razão;* **aŭkciigi** — *pôr em leilão;* **subaĉeti** — *subornar;* **notlibro** — *agenda, livro de notas;* **adresaro** — *livro de endereço;* **kaslibro** — *livro-caixa;* **adresato** — *destinatário;* **dreliko** — *lona, brim grosso;* **lavebla** — *lavável;* **helblua** — *azul-claro;* **ruĝbruna** — *baio;* **virpupo** — *boneco;* **akaparo** — *açambarcamento;* **marblua** — *azul-marinho;* **orflava** — *fluvo;* **flanelo** — *flanela;* **apudaĵo** — *anexo;* **kalkuli** — *fazer contas;* **eldono** — *edição;* **pocento** — *percentagem;* **investi** — *gastar, empregar;* **bonega** — *ótimo;* **eldono** — *edição;* **koverto** — *envelope, sobrescrito;* **kartelo** — *cartel;* **fakturo** — *fatura;* **butiko** — *loja;* **kaŭcii** — *caucionar, afiançar;* **farbo** — *tinta (para pintar);* **inko** — *tinta (para escrever);* **ronda** — *redondo;* **aboni** — *assinar (jornal, etc.);* **rufa** — *ruivo;* **striki** — *fazer greve;* **debito** — *saída, venda (com.);* **buĝeto** — *orçamento;* **trusto** — *truste;* **lanĉi** — *lançar (moda, livro, etc.);* **striko** — *greve, parede;* **oferti** — *oferecer (com.);* **oferto** — *oferta (com.);* **debeto** — *débito;* **hobio** — *"hobby", passatempo*

ŜULDI, DEVER (DINHEIRO, GRATIDÃO), TER DÍVIDAS
DEVI, DEVER, TER DE, TER QUE.

49. SUR. Preposição usada como prefixo, dando a idéia de que ALGO é feito sobre uma SUPERFÍCIE, EM CIMA DE, ETC., como: **SKRIBI** (escrever), **SUBSKRIBI** (subscrever); **SURFOSTA DOMO** (habitação lacustre).

surreligi — encarrilhar
surmetiĝo — superposição
surŝultre — ao ombro, no ombro
surverŝi — regar, molhar
surprovi — provar (roupa)
surhavigi — trazer, usar (roupa)
surteriĝo — amerissagem (av.)
surteriĝi — aterrissar, aterrar (av.)
surgenue — de joelhos
surpiede — de pé, em pé

50. TELE. Prefixo grego usado para indicar uma ação FEITA À DISTANCIA, AO LONGE. Geralmente, vem acompanhado de palavras técnicas.

teleobjektolenso — lente teleobjetiva
telespektatoro — telespectador
telekondukado — telecomando
telekomunikoj — telecomunicações
teleencefalo — teleencéfalo
telemekaniko — telemecânica
televidilo — televisor
telefonvoko — telefonema
tedestiri — teleguiar
telemetro — telêmetro

51. TRA. Preposição empregada como prefixo para exprimir uma ação que DURA ou vai do COMEÇO ao fim, dando um sentido de ação completamente EXECUTADA, FEITA do começo ao fim, como: **TRA-LUMEBLA** (translúcido, diáfano).

trapurigo — limpeza-geral
traserĉi — explorar, investigar
travento — corrente de ar
trairado — trânsito
tramanĝi — comer tudo
tratranĉi — degolar
travojaĝi — percorrer (viajando)
trairebla — transitável
tragutadi — infiltrar-se (algo)
trafajli — cortar com lima

Continua na pág. 371

99. POR KOMENCI LETERON — *PARA COMEÇAR UMA CARTA*

1. Mi ricevis vian ŝatindan leteron de la 20a nuna kaj kore dankas vin pro viaj informoj — *Recebi sua prezada carta de 20 do corrente e cordialmente agradeço-lhe as informações*
2. Antaŭ kelkaj tagoj ni ricevis kune viajn leterojn de la 20a kaj 30a de januaro — *Há alguns dias recebemos juntas suas duas cartas de 20 e 30 de janeiro*
3. Mi tre petas, senkulpigi min pro la prokrasto de tiu ĉi respondo — *Rogo-lhe a fineza de desculpar-me pelo atraso desta resposta*
4. Mi ĝis hodiaŭ prokrastis la respondon pro mia necerteco rilate al... — *Adiei até hoje a resposta, por que eu estava na incerteza de...*
5. Vi eble miris pri mia malfrua respondo, sed mi devas klarigi, ke... — *Talvez você tenha estranhado a demora de minha resposta, mas devo esclarecer-lhe que...*

6. Ĉu vi havas ankoraŭ sufiĉe da tempo por skribi alian leteron? — *Você ainda tem tempo para escrever uma segunda carta?*
7. Mi danke ricevis vian leteron, per kiu vi informas nin pri... — *Em agradecimento recebi sua carta pela qual você nos informa sobre...*
8. Pli frue mi estus respondinta viajn diversajn leterojn, se... — *Mais prontamente teria eu respondido às suas diversas cartas, se...*
9. Mi ne volas prokrasti certigi la ricevon de via letero... — *Apresso-me em acusar o recebimento de sua carta...*
10. Bonvolu pardoni la nevolitan malfruecon de mia respondo — *Queira perdoar-me o atraso involuntário de minha resposta*

11. Viaj afablaj informoj de la 10a nuna alvenis ĝustatempe — *Suas atenciosas informações de 10 do corrente me chegaram no momento oportuno*
12. Hodiaŭ kun plezuro mi ricevis vian afablan respondon — *Com prazer recebi hoje sua atenciosa resposta*
13. Ĉu vi povas pruntedoni al mi folion da leterpaperon? — *Você pode me emprestar uma folha de papel para escrever?*
14. Ne forgesu portigi tiun leteron hodiaŭ vespere mem — *Não se esqueça de mandar a carta hoje de tarde mesmo*
15. Via letero, kies enhavo ne postulas respondon — *Sua carta, cujo conteúdo não reclama resposta*
16. Mi plene konsentas pri la enhavo de via letero — *Estou de pleno acordo com os dizeres de sua carta*
17. Mi dezirus ricevi skribilaron por skribi leterojn — *Gostaria de receber uma escrivaninha para escrever cartas*
18. Mi preferas stilografon aŭ rondpintan plumon — *Prefiro uma caneta-tinteiro ou uma esferográfica*
19. Bedaŭrinde mi ne ricevis vorton de vi pri... — *Infelizmente nada recebi de você sobre...*
20. Mi posedas vian amikan leteron de la 5a nuna... — *Estou de posse de sua amistosa carta de 5 deste...*

21. Mi ĵus ricevis ŝatindan leteron de... — *Acabei de receber a sua estimada carta de...*
22. Ĉar mi ne ricevis respondon al mia letero... — *Como não recebi resposta de minha carta...*
23. Ĉu vi havas skrapileton – liniilon – poŝtranĉilon? — *Você tem um raspador – uma régua – um canivete?*
24. Hodiaŭ mi povas respondi vian leteron — *Hoje posso responder à sua carta*
25. Mi volis peti al li prezentantan leteron — *Queira pedir-lhe uma carta de apresentação*

26. Ĉu vi havas ion por diri al viaj amikoj? — *Você tem algo para dizer aos seus amigos?*
27. Respondante vian ŝatindan leteron, mi... — *Respondendo sua prezada carta, eu...*
28. Ĉar delonge mi ne plu aŭdis ion de vi... — *Como há muito tempo que nada ouvi de você...*
29. Kun sincera bedaŭro mi eksciis, ke... — *Com sincero pesar, soube que...*
30. Mi permesas al mi, sciigi vin, ke... —*Permita-me informá-lo que...*

31. Restas nur al mi sigeli mian leteron — *Resta-me somente selar a carta*
32. Mi konfirmas vian leteron de la... — *Confirmo sua carta de...*
33. De longe mi ne havas leteron de vi — *Há muito tempo não recebo carta de você*
34. Poste mi ricevis vian telegramon — *Depois recebemos seu telegrama*
35. Pardonu, ke mi respondas nur nun — *Perdoe-me que lhe responda somente agora*

36. La celo de via skribaĵo estas... — *A finalidade de sua escrita é...*

37. Ĉu vi havas koverton kaj paperon? — *Você tem um envelope e papel?*
38. Tiu ĉi inko estas vera ŝlimo — *Esta tinta está um verdadeiro lodo*
39. Vian adreson mi dankas al... — *O seu endereço agradeço ao...*
40. Mi legis vian anoncon en... — *Li o seu anúncio em...*

41. Ĉi-kune mi sendas al vi... — *Anexo envio-lhe...*
42. Ĝi bezonas esti akrigita — *Precisa ser afiada*
43. Ne estas inko en la inkujo — *Não há tinta no tinteiro*
44. Mi notis ĝian enhavon — *Tomei nota do conteúdo*
45. Altestimata sinjoro... — *Mui prezado senhor...*

46. Tre ŝatata fraŭlino... — *Mui prezada senhorita...*
47. Fermu la citilojn — *Feche aspas*
48. Estimata sinjorino... — *Estimada senhora...*
49. Danke al... — *Em agradecimento a...*
50. Kara amiko... — *Caro amigo...*

52. TRANS. Preposição usada como prefixo com o sentido de deixar um OBSTÁCULO atrás de si, fazer mudar de LUGAR, de ESTADO ou de POSSUIDOR.

transkaspia — transcaspiano
translokado — transposição
transskribi — transcrever
transveturo — travessia
transloĝiĝi — mudar-se
transalpa — transalpino
transpasi — superar
transloki — mudar de lugar
transloĝi — mudar de casa
translasi — deixar atrás

53. TRO. Advérbio empregado como prefixo dando um sentido de EXCESSO, DEMASIA, como: **PRODUKTADO** (produção), **TROPRODUKTADO** (superprodução).

troscivola — indiscreto
tromemfida — presunçoso
troprofiti — explorar
trograsiĝi — ficar pançudo, obeso
trokaresi — mimar, amimar
trolaŭdi — adular
trokapti — usurpar
troblovi — soprar com força
trofrui — vir muito cedo
trofrua — prematuro, temporão

54. VIC. Prefixo que expressa SUBORDINAÇÃO ou LUGAR DE executado pelo RADICAL, como: **PREZIDANTO** (presidente), **VICPREZIDANTO** (vice-presidente).

vicsekretario — vice-secretário
vickanciliero — vice-chanceler
vicprefekto — vice-prefeito
vicadmiralo — vice-almirante
vicgrafino — viscondessa
vicluigi — realugar
vicirado — parada, desfile (mil.)
vicfrato — coirmão
vicgrafo — visconde
vicfino — fim de fila

55. VIR. Radical usado como prefixo para significar o MACHO, o REPRODUTOR de uma espécie ANIMAL, como: **BOVO** (boi), **VIRBOVO** (touro ou reprodutor).

virkolombo — pombo macho
virkanario — canário macho
virseksulo — varão
virvirino — paraíba, mulher macho
virleporo — lebrão
virtestudo — capitari (zoo.)
virfiliko — feto macho (bot.)
virbovaro — tourada
virkokido — frango
virĉevalo — garanhão

virsekso — sexo masculino
virseksa — macho (zoo.)
virkoko — galo macho
virpupo — boneco
viraglo — águia (macho)
virporko — varrasco, barrão
virbirdo — pássaro macho
virabelo — zangão
virkapro — bode
viranaso — pato macho

Continua na pág. 378

100. POR FINI LETERON — *PARA TERMINAR UMA CARTA*

1. Petante vin doni al mi tiujn informojn kiel eble plej baldaŭ, mi salutas vin amike — *Pedindo-lhe a fineza de dar-me essas informações com maior brevidade possível, saúdo-o amistosamente*
2. Havu afablecon, prezenti al via familio miajn respektoplenajn salutojn — *Queira apresentar à sua família as minhas respeitosas saudações*
3. Mi tre petas, ke vi ne prokrastos doni al mi tiujn ĉi informojn kaj... — *Tenho muita esperança de que você não demorará a me dar estes informes e...*
4. Bonvolu dediĉi vian tutan atenton al la enhavo de tiu ĉi letero — *Queira dedicar toda a sua atenção ao conteúdo desta carta*
5. Se mi povos fari al vi kompensan servon, mi vere ĝojos — *Se eu puder em compensação prestar-lhe serviços, folgarei imensamente*

6. Volu ricevi, estimata amiko, miajn tre sinceraj salutojn — *Queira receber, prezado amigo, minhas atenciosas saudações*
7. Petante vin respondi poŝtrevene, kaj kun afablaj salutoj... — *Pedindo-lhe responder pela volta do correio, e com amáveis saudações...*
8. Sen aliaj aferoj por komuniki al vi hodiaŭ, mi restas... — *Sem outro assunto por hoje, subscrevo-me...*
9. Koran saluton de familio al familio, via fidela amiko... — *Saudações cordiais da família à família, seu fiel amigo...*
10. Mi ne volas hodiaŭ eniri en pliajn detalojn pri tiu afero — *Não quero entrar hoje em detalhes desse negócio*

11. Volu sciigi min pli la ricevo de tiu ĉi letero — *Queira acusar-me o recebimento desta carta*
12. Mi petas vin trakti la enhavon konfidence — *Peço-lhe tratar sobre os dizeres confidencialmente*
13. Ĉar mi ne plu havas ion gravan por sciigi vin... — *Pois que não tenho mais nada de importante a dizer-lhe...*
14. Tuj kiam mi povos, mi donos al vi novajn detalojn — *Logo que puder, dar-lhe-ei novos detalhes*
15. Mi petas, ke vi bonvolu respondi per poŝtreveno — *Peço-lhe que se digne responder pela volta do correio*

16. Finante mi certigas vin pri mia ĉiama sindoneco — *Terminando, asseguro-lhe a minha dedicação de sempre*
17. Atendante vian baldaŭan respondon, mi restas... — *Esperando a sua resposta breve, subescrevo-me...*
18. Bonvolu rememorigi pri mi sinjoron vian fraton — *Queira apresentar minhas lembranças ao senhor seu irmão*
19. Afable sendu tiun ĉi bileton al ĝia adreso... — *Por obséquio remeta este bilhete junto ao endereço...*
20. Bonvolu adresi viajn leterojn poŝtrestante — *Tenha a bondade de endereçar suas cartas à posta-restante*

21. Dezirante ricevi baldaŭ viajn sciigojn... — *Desejando receber quanto antes suas novas*
22. Mi restas kun koraj salutoj, ĉiam via amiko... — *Permaneço com cordiais saudações, sempre seu amigo...*
23. Volu min rekomendi al sinjoro via patro — *Queira recomendar-me ao senhor seu pai*
24. Pardonu la kaŭzitan penon kaj ricevu... — *Perdoe o incômodo que lhe causei e receba...*
25. Mi premas vian manon per tiu ĉi letero — *Aperto-lhe a mão por intermédio desta carta*

26. Dankante vin antaŭe plej sincere, mi... — *Antecipando-lhe meus mui sinceros agradecimentos*
27. Senpacience ni atendas vian respondon — *Aguardamos impacientemente sua resposta*
28. Esperante, ke mi baldaŭ respondos — *Esperando que em breve me responderá*
29. Rekomendu min al sinjorino via edzino — *Dê minhas recomendações à senhora sua espoas*
30. Kredu amiko, je mia plena sindoneco — *Creia amigo, em minha plena dedicação*

31. Denove ricevu miajn korajn salutojn — *Queira receber de novo minhas cordiais saudações*
32. Ĉiam volonte preta por via servo... — *Estou sempre às suas ordens...*
33. Mi esperas baldaŭan respondon kaj... — *Espero resposta breve e...*
34. Mi petas vin, saluti de mi S-ron... — *Peço-lhe saudar por mim o Sr...*
35. Ĉiam preta por plenumi viajn petojn — *Sempre pronto a executar suas ordens*

36. Morgaŭ mi skribos al vi, pli detale — *Amanhã lhe escreverei mais detalhadamente*
37. Esperante viajn novajn mendojn — *Esperando suas novas ordens*
38. Mi ĉiam ĝojas plenumi viajn mendojn — *Folgo sempre em executar as suas ordens*
39. Kun antaŭa danko volu akcepti... — *Com antecipados agradecimentos, queira receber...*
40. Sen aliaj sciigoj por hodiaŭ... — *Sem outro motivo por hoje...*

41. Via tre sindona, sincere... —*Seu mui devotado, sincero...*

42. Mi forgesis diri al vi, ke... — *Esqueci de dizer-lhe, que...*

43. Koran (bondeziron) gratulon! — *Congratulações cordiais!*

44. Letero ĉi-kune por via patro — *Inclusa uma carta para seu pai*

45. Uzu miajn servojn laŭ via plaĉo — *Disponha sempre deste seu criado*

46. Per afabla zorgo de S-ro... — *Pelos cuidados do Sr...*

47. Bonvolu transdoni ĉi tiun leteron al... — *Tenha a bondade de entregar esta carta a...*

48. En rapideco, via amiko... — *Às pressas, seu amigo...*

49. Mi rekomendas min al vi — *Recomendo-me a você*

50. Plej kore mi vin salutas — *Cumprimento-o mui respeitosamente*

51. Mi ĵus rememoras, ke... —*Acabo de me lembrar, que...*

52. Mi vin salutas tutkore — *Saúdo-o cordialmente*

53. Sinceran kondolencon! — *Meus pêsames sinceros!*

54. Al via plena dispono — *Ao seu inteiro dispor*

55. Kun antaŭa danko... — *Com os agradecimentos antecipados...*

56. Saluton al via filo — *Saudações ao seu filho*

57. Ree mi vin salutas — *Reitero-lhe meus cumprimentos*

58. Respektoplene via — *Seu respeitosamente*

59. Al via disponoj — *Ao seu dispor*

60. Tutkore via... — *Seu de todo coração...*

61. Al viaj servoj — *Às suas ordens*

62. Via altestime — *De você com toda estima*

63. Via servanto — *Seu criado*

64. Sincere via — *Seu sinceramente*

65. Via sindone — *Seu dedicadamente*

P.S. = POSTSKRIBO = POST-SCRIPTUM = PÓS-ESCRITO

Adr. = **adreso** = endereço
Anst. = **anstataŭ** = em vez de
Bind. = **bindita** = encadernado
Bros. = **broŝurita** = brochado
Dez. **Kores**. = **deziras korespondi** = deseja corresponder
D-ro. = **doktoro** = doutor
Ekz. = **ekzemplero** = exemplar
Est. = **estimata** = estimado
F-ino = **fraŭlino** = senhorita
Int. = **internacia** = internacional
K.a. = **kaj aliaj** = e outros
K-do = **kamarado** = camarada
K.c. = **kaj ceteraj** = e os restantes, etc.
Kp. - komparu = compare, confira
K.s. = **kaj similaj** = e semelhantes, etc
K.t.p. = **kaj tiel plu** = e assim por diante, etc.
Lc. = **loko citita** = lugar (local) citado
L.I. = **Lingvo Internacia** = Língua Internacional
Lin. = linio = linha
M P. = **per mano propra** = em mão própria
NB. = **notu bone** = note bem
N-ro = **numero** = número
Paĝ. = **paĝo** = página
Pr. = **propre** = propriamente
Prez. = **prezidanto** = presidente
P.Kr. = **post Kristo** = depois de Cristo
P.S. = **postskribo** = **post scriptum** = pós escrito
Ptd. = **por tiel diri** = por assim dizer, para dizer assim
Red. = **redaktoro** = redator
Resp. = **respektive** = respectivamente
Rim. = **rimarko** = observação, nota
S-ano = **samideano** = coidealista
Sl. = **samloke** = no mesmo local, no mesmo lugar
S-ro = **sinjoro** = senhor
S-ino = **sinjorino** = senhora
S.t. = **sub la titolo** = sob o título
Ŝat. = **ŝatata** = prezado
T.e. = **tio estas** = i.é, isto é
T.n. = **tiel nomata** = chamado
T.s. = **tio signifas** = isso significa, isto é
T.s. = **tio same** = **tiu sama** = isso mesmo, esse mesmo
V. = **vidu** = veja, vide
Vol. = **volumo** = volume

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(VOCABULÁRIO GERAL)

SPECIFA VORTARETO — DUA PARTO

VOCABULÁRIO ESPECIFICO — SEGUNDA PARTE

Dentoj mordas la langon, tamen ambaŭ sin amas
Os dentes mordem a língua, todavia ambos se amam

Por honoro ni dankas, se manĝ' al ni mankas
Agradecemos honrarias se nos falta o que comer

1. La mondo kaj la tero — *O mundo e a terra*

Malantaŭ barilo kuraĝo estas facila
Atrás de uma cerca é fácil ter coragem

Profundegaĵo — *precipício*
Polusastelo — *estrela polar*
Arteza puto — *poço artesiano*
Planta tero — *terra vegetal*
Malfluidaĵo — *sólido*

Fiksastelo — *estrela fixa*
Sunnaskiĝo — *nascer-do-sol*
Lakta vojo — *via-láctea*
Duoninsulo — *península*
Horizonto — *horizonte*

Hemisfero — *hemisfério*
Longitudo — *longitude*
Ekvinokso — *equinócio*
Duonsfero — *hemisfério*
Okcidento — *ocidente*

Plenluno — *lua cheia*
Solidaĵo — *sólido*
Varmakvo — *água termal*
Latitudo — *latitude*
Terkarbo — *hulha*

Terzono — *zona terrestre*
Fajrero — *faísca*
Stelaro — *constelação*
Ŝtonero — *seixo*
Strando — *praia*

Brulaĵo — *combustível*
Forfluo — *refluxo*
Ebenaĵo — *planície*
Novluno — *lua nova*
Dezerto — *deserto*

Filtrita akvo — *água filtrada*
Akvo el fonto — *água da fonte*
Minerala akvo — *água mineral*
Varma terzono — *zona tórrida*
Akvo el maro — *água do mar*

Argilo — *argila*
Cindro — *cinza*
Alfluo — *fluxo*
Koakso — *coque (carvão)*
Ondego — *vagalhão*

Ŝtono — *pedra*

Brullignaĵo — *lenha*
Fajra karbo — *brasa*
Ŝtonminejo — *pedreira*
Kontinento — *continente*
Promontoro — *cabo*

Elementoj — *elementos*
Superakvo — *inundação*
Meridiano — *meridiano*
Incendio — *incêndio*
Sunkuŝigo — *pôr-do-sol*

Brulŝtipo — *tição*
Rabotaĵo — *cavaco*
Rivereto — *ribeiro*
Ekvatoro — *equador*
Terglobo — *globo terrestre*

Trinkujo — *bebedouro*
Trairejo — *travessia, vau*
Enfluejo — *foz, embocadura*
Akvofalo — *cascata*
Golfeto — *baía*

Markolo — *braço de mar, estreito*
Plataĵo — *planície*
Ŝtonego — *rochedo*
Lunlumo — *luar*
Terkapo — *cabo*

Planedo — *planeta*
Monteto — *colina*
Materio — *matéria*
Torento — *torrente*
Marmovo — *maré*

Brulado — *incêndio*
Tropiko — *trópico*
Vulkano — *vulcão*
Terkolo — *istmo*
Naturo — *natureza*

Oriento — *oriente*
Kometo — *cometa*
Inundo — *inundação*
Poluso — *pólo*
Fluido — *fluido*

Akvujo — *cisterna, poço*

Bordo — *encosta, borda*
Ondoj — *ondas*
Globo — *globo*
Plaĝo — *praia*

Kluzo — *represa*
Stelo — *estrela*
Marĉo — *pântano*
Karbo — *carvão*
Bordo — *margem*

Longo — *longitude*
Rifo — *escolho*
Rodo — *ancoradouro*
Fluo — *corrente*
Sudo — *sul*

Gaso — *gás*
Lago — *lago*
Kajo — *cais*
Tero — *terra*

Helaĵo — *claridade*
Kanalo — *canal*
Insulo — *ilha*
Grundo — *solo*

Stepo — *estepe*
Ĉielo — *céu*
Lando — *país, terra*
Tajdo — *maré*
Fonto — *nascente*

Nordo — *norte*
Ŝtipo — *acha, cepo*
Flamo — *chama, flama*
Fasko — *feixe*
Monto — *montanha*

Digo — *represa, dique*
Suno — *sol*
Lumo — *luz*
Maro — *mar*

Bem aventurados os poucos que, tocados pelos maviosos elos da sonoridade do esperanto, tiveram em si despertados os acordes da centelha do humano ser.

Pandiá Pându

GRAMATIKO - I
(SUFIKSOJ — *SUFIXOS)*

Os sufixos mais usados em esperanto são:

-AC-, -AĈ-, -AD-, -AJ-, -AN-, -AR-, -ARB-, -ATOR-, -CĴ-, -EBL-, -EC-, -EG-, -EJ-, -EM-, -END-, -ER-, -ESK-, -ESTR-, -ET-, -FOJ-, -IO-, -ID-, -IG-, -IĜ-, -IL-, -IN-, -ING-, -ISM-, -IST-, -IV-, -IZ-, -LAND-, *-METR-, -NJ-, -OBL-, -ON-, -OP-, -OZ-, -UJ-, -UL-, -UM-, VORA*.

Sufixos oficiais:

-AĈ-, -AD-, -AJ-, -AN-, -AR-, -EBL-, -EC-, -EG-, -EJ-, -EM-, -END-, -ER-, -ESTR-, -ET-, -ID-, -IG-, -IĜ-, -IL-, -IN-, -IND-, -IST-, -ISM-, -UJ-, -UL-, -UM-.

1. — AC/OJ (GERALMENTE NO PLURAL). Sufixo, que em BOTÂNICA designa a FAMÍLIA, que tem por tipo o VEGETAL representado pelo RADICAL, a que se agrega, como: **ROZO** (rosa), **ROZACOJ** (rosáceas) e RELATIVO A, como: **ROZO** (rosa), **ROZACO** (rosáceo).

jasmenacoj — jasmináceas
malvacoj — malváceas
likenacoj — liquenáceas
liliacoj — liliáceas

Continua na pág. 38K

2. TRANSPORTILOJ — *MEIOS DE TRANSPORTES*

Kio bone aspektas, tion ĉiu elektas
O que tem bela aparência é que goza preferência

Lanta paŝo — *passo lento*
Mara fluso — *fluxo marítimo*
Ladskatolo — *lata*
Flosnivelo — *nível de flutuação*
Kondukisto — *condutor*

Komercaĵoj — *mercadorias*
Vojo irota — *caminho a seguir*
Pneŭmatiko — *pneumático*
Stevardino — *camareira*
Gastiganto — *anfitrião*

Frosttremi — *tremer (de frio)*
Envagoniĝi — *tomar o trem*
Elvagoniĝi — *sair do trem*
Estingiĝi — *apagar-se*
Registrigi — *registrar*

Antaŭlasta — *penúltimo*
Printempa — *primaveril*
Multekosta — *precioso*
Distrita — *distraído*
Rulforma — *roliço*

Akceptejo — *sala de recepção*
Kondukilo — *volante; rédea*
Motoristo — *motorista*
Hortabelo — *horário*
Telegramo — *telegrama*

Lubrikaĵo — *lubrificação*
Ŝnuregaro — *cordoame*
Ŝipvojaĝo — *viagem de navio*
Vaporŝipo — *navio a vapor*
Hokfadeno — *linha de pescar*

Forvojaĝi — *partir em viagem*
Obstrukci — *entupir*
Ekfrapegi — *abalroar*
Ekskursi — *fazer uma excursão*
Enŝipiĝi — *embarcar (no navio)*

Pinĉileto — *pinça*
Premileto — *pinça*
Ligrimeno — *cilha*
Ricevilo — *receptor*
Notlibro — *livrinho de notas*

Pesilego — *balança grande*

Aŭtomobilo — *automóvel*
Relŝanĝilo — *agulha (E.F.)*
Staciestro — *chefe de estação*
Konduktoro — *condutor*
Vestokesto — *mala de roupa*

Flughaveno — *aeroporto*
Dormigilo — *sonífero*
Disdonejo — *seção de distribuição*
Stacidomo — *estação*
Haltigilo — *freio*

Petiveturi — *viajar de carona*
Prokrasti — *retardar, adiar*
Marvojaĝi — *fazer uma travessia*
Antaŭeniri — *adiantar*
Ekbruligi — *acender*

Dezerta — *deserto, ermo*
Danĝera — *perigoso, arriscado*
Malsaĝa — *bruto*
Malmola — *duro*
Ambicia — *ambicioso*

Litvagono — *carro-leito*
Hela tago — *um dia claro*
Hela suno — *um sol claro*
Petveturo — *carona*
Gaspedalo — *acelerador*

Vojiranto — *viandante*
Brankardo — *maca (padiola)*
Savstacio — *posto de salvamento*
Poŝlampo — *lâmpada de bolso*
Dorsosako — *saco de provisão*

Defrotaĵo — *esfolamento*
Razklingo — *lâmina de barbear*
Landkarto — *mapa*
Aerhaveno — *aeroporto*
Dentpasto — *creme dental*

Ŝraŭbilo — *chave de parafuso*
Ĉielarko — *arco-íris*
Kolbrido — *cabresto*
Drinkejo — *botequim*
Biletejo — *bilheteria*

Oficisto — *funcionário, empregado*

Aviadilo — *avião*
Veturilo — *veículo, carro*
Deponejo — *depósito*
Antaŭaĵo — *dianteira*

Kvitanco — *recibo*
Registro — *registro*
Atendejo — *sala de espera*
Vagonaro — *trem*
Vojponto — *viaduto*

Skuiĝo — *trepidação*
Cigaro — *charuto*
Garaĝo — *garagem*
Motelo — *motel*
Kajuto — *cabina, camarote*

Stevardo — *comissário de bordo*
Brakseĝo — *poltrona*
Trenŝipo — *rebocador*
Per ĵipo — *de jipe*
Ĵinrikso — *jinrixá*

Elreligi — *descarrilhar*
Estingi — *apagar*
Inspekti — *inspecionar*
Premigi — *apertar*
Surprizi — *surpreender*

Bolpoto — *panela, marmita*
Marmito — *marmita*
Kasketo — *bibico (mil.), casquete*
Kaskedo — *boné*
Fervojo — *estrada de ferro*

Fajfilo — *apito*
Ferdeko — *convés*
Kuriero — *mensageiro*
Risorto — *mola (de veículo)*
Pakaĵoj — *bagagens*

Honesta — *honesto*
Ĝentila — *polido*
Malsana — *doente*
Timida — *acanhado, tímido*
Terura — *horrível*

Aertubo — *câmara-de-ar*
Pordeto — *portinhola*
Disvojo — *ramal (e.p.)*
Alumeto — *pau de fósforo*
Petrolo — *petróleo*

Kamiono — *caminhão*

Hejtisto — *foguista*
Trotuaro — *passeio (de rua)*
Pasporto — *passaporte*
Trenŝipo — *rebocador*

Viadukto — *viaduto*
Ŝarĝaŭto — *caminhão*
Cigaredo — *cigarro*
Radringo — *aro de roda*
Kontakto — *contacto (el.)*

Ŝmiroleo — *óleo lubrificante*
Sunbrilo — *luz solar*
Sunfrapo — *insolação*
Savboato — *barco salva-vidas*
Taglibro — *diário*

Adresato — *destinatário*
Aeropoŝto — *mala-aérea*
Landvojo — *rodovia*
Marbordo — *beira-mar*
Bandaĝo — *atadura, bandagem*

Observi — *vigiar, observar*
Disdoni — *distribuir*
Forlasi — *abandonar*
Ekveturi — *partir*
Esplori — *explorar*

Volonta — *voluntário*
Oblikva — *oblíquo*
Modesta — *modesto*
Aŭtisto — *autista, chofer*
Sidloko — *assento*

Direkti — *dirigir, guiar*
Rigardi — *olhar*
Konfesi — *confessar*
Konduki — *conduzir*
Rondiri — *circular, voltear*

Elmigri — *emigrar*
Enmigri — *imigrar*
Haltigi — *fazer parar*
Malfrui — *atrasar*
Varmigi — *aquecer*

Puŝpeli — *atropelar*
Piediri — *ir a pé*
Promeni — *dar um passeio*
Klopodi — *esforçar-se*
Forkuri — *fugir*

Taglumo — *luz do dia*

Kuntuŝo — *contacto (el.)*
Novluno — *lua nova*
Raporto — *relatório, boletim*
Vespero — *tarde*

Tajfuno — *tufão*
Kompaso — *bússola*
Sandalo — *sandália*
Erikejo — *charneca*
Pejzaĝo — *paisagem*

Perono — *plataforma*
Timono — *timão (de carro)*
Branĉo — *ramal (tel.)*
Tunelo — *túnel*
Vagono — *vagão*

Fremda — *estrangeiro, alheio*
Feliĉa — *ditoso, feliz*
Sovaĝa — *selvagem*
Kuraĝa — *valente*
Kripla — *estropiado*

Tranĉa — *cortante (frio)*
Tenera — *carinhoso, terno*
Ebena — *chato, plano, liso*
Pluva — *chuvoso*
Preta — *pronto*

Brava — *valente, bravo*
Heroa — *heróico*
Rekta — *direto, reto*
Febla — *fraco*
Lanta — *lento, vagaroso*

Fiera — *altivo, orgulhoso*
Vasta — *vasto*
Larĝa — *amplo, largo*
Hela — *claro, alegre (cor)*
Blua — *azul*

Enhavi — *conter*
Ripozi — *repousar*
Deponi — *depositar*
Rapidi — *apressar-se*
Ripari — *consertar, reparar*

Frosti — *estar gelado (tempo)*
Masaĝi — *fazer massagem*
Kribri — *peneirar*
Plonĝi — *mergulhar*
Sterni — *estender*

Lunhelo — *luar*
Velŝipo — *navio a vela*
Uragano — *tufão, furacão*
Lunlumo — *luar*

Rimeno — *correia, tira*
Splito — *lasca, farpa*
Ravino — *ravina*
Bremso — *freio (téc.)*
Iriloj — *andas, muletas*

Ŝoforo — *chofer*
Valizo — *maleta*
Irvojo — *rota*
Vojiro — *rota*
Vaporo — *vapor*

Lojala — *fiel, leal*
Fidela — *fiel, seguro*
Vintra — *de inverno*
Aŭtuna — *outonal*
Nebula — *nebuloso*

Densa — *denso, espesso, compacto*
Kurba — *curvo*
Frida — *frio*
Plata — *plano*
Pigra — *preguiçoso*

Amara — *amargoso, amargo*
Firma — *sólido, firme*
Ranca — *rançoso*
Surda — *surdo*
Varma — *quente*

Vojaĝi — *viajar*
Atendi— *esperar*
Pesigi — *fazer pesar*
Montri — *indicar, mostrar*
Alveni — *chegar, vir*

Grimpi — *trepar, subir*
Veturi — *andar, viajar (de veículo)*
Atingi — *atingir, alcançar*
Starti — *dar partida (no motor)*
Sraŭbi — *parafusar*

Ŝoveli — *tirar com pá*
Fajfi — *apitar*
Flugi — *voar*
Eliri — *sair*
Eniri — *entrar*

Ŝraŭbo — *parafuso*
Klapoto — *capota, capô (de carro)*
Somero — *verão*
Aŭtuno — *outono*
Mateno — *manhã*

Glacio — *gelo*
Mejlo — *milha*
Pesilo — *balança*
Ŝalupo — *lancha*
Ŝiparo — *frota*

Froti — *esfregar, friccionar*
Fendi — *estourar, fender*
Gasti — *hospedar-se*
Filmi — *filmar*
Hasti — *acelerar, apressar*

Krevi — *arrebentar, estourar*
Kapti — *captar*
Eluzi — *gastar, usar*
Detrui — *destruir*
Frapi — *bater*

Ŝirmi — *abrigar, proteger*
Stiri — *guiar (carro, etc.)*
Ŝlosi — *fechar à chave*
Ŝtopi — *tapar, vedar, arrolhar*
Apogi — *apoiar*

Hajli — *granizar*
Gvidi — *guiar*
Pluvi — *chover*
Fajli — *limar*
Savi — *salvar*

Drato — *fio de metal, arame*
Kesto — *caixa*
Barko — *barco*
Benko — *banco (assento)*
Pramo — *balsa*

Masto — *mastro*
Polvo — *pó, poeira*
Fendo — *estouro, furo (de pneu)*
Hajlo — *granizo*
Pluvo — *chuva*

Gasto — *hóspede (recebido)*
Flako — *poça d'água*
Fonto — *fonte, nascente*

Sparko — *centelha (el.)*
Giĉeto — *guichê*
Vintro — *inverno*
Vetero — *tempo (atmosférico)*
Frosto — *geada, frio*

Stacio — *estação (de veículo)*
Adreso — *endereço*
Arbaro — *floresta*
Pramo — *balsa, barca*
Ravino — *ravina*

Panei — *enguiçar (motor)*
Droni — *afogar-se*
Korni — *buzinar*
Pansi — *fazer curativo*
Najli — *pregar, pôr prego*

Bruli — *queimar-se*
Falĉi — *ceifar*
Ŝviti — *suar*
Rampi — *rastejar*
Blovi — *soprar*

Kupli — *encaixar, ligar (téc.)*
Treni — *rebocar*
Marŝi — *caminhar*
Sinki — *afundar*
Ankri — *ancorar*

Lenso — *lente, vidro (de óculos)*
Bufro — *pára-choque*
Lorno — *luneta, binóculo*
Kriko — *macaco (mec.)*
Floso — *jangada*

Boato — *canoa*
Korbo — *cesta*
Kupeo — *compartimento*
Ŝtupo — *estribo (de carro)*
Piŝto — *pistão (mec.)*

Varoj — *mercadorias*
Ŝoseo — *meio-da-rua, calçada*
Graso — *graxa*
Tempo — *tempo (que passa)*
Ankro — *âncora*

Monto — *montanha*
Bieno — *fazenda*
Sablo — *areia*

Tendo — *tenda, barraca*
Marĉo — *pântano*

Ŝipo — *navio*
Rado — *roda*
Selo — *sela*
Relo — *trilho*
Vojo — *via*

Kajo — *cais*
Mato — *esteira*
Ĉapo — *boina, boné*
Kulo — *mosquito*
Rubo — *entulho*

Sola — *só, sozinho*
Sana — *são, sã*
Tuta — *inteiro*
Pala — *descorado*
Sala — *salgado*

Skui — *trepidar, abalar*
Puŝi — *empurrar*
Kuri — *correr*
Nodi — *dar um nó*
Flui — *correr (líquido)*

Haki — *cortar com machado*
Pafi — *dar um tiro*
Fali — *cair, tombar*
Movi — *mover*
Meti — *colocar, pôr*

Vipo — *chicote*
Buso — *ônibus*

Velo — *vela (de navio)*
Oleo — *óleo*
Roso — *orvalho*
Neĝo — *neve*
Doko — *doca*

Bela — *belo, formoso*
Seka — *seco*
Ĝiba — *corcunda*
Dura — *duro*
Kava — *oco*

Pera — *imediato*
Muta — *mudo*
Nuda — *nu, nua*
Tima — *tímido*
Peza — *pesado*

Ŝuti — *derramar (sólido)*
Tiri — *puxar*
Neĝi — *nevar*
Bori — *furar*
Vomi — *vomitar*

Enui — *enfadar-se, aborrecer-se*
Savi — *salvar*
Naĝi — *nadar*
Fosi — *cavar*
Glui — *colar*

2. — AĈ. Este sufixo nos dá uma ideia, opinião ou conceito PÉSSIMO, PEJORATIVO, BAIXO, INDIGNO do fato, assunto, palavra em foco, com relação às coisas ou fatos do ponto de vista FÍSICO, MATERIAL, EXTERIOR, como **VETURILO** (veículo), **VETURILAĈO** (calhambeque); **SKRIBI** (escrever), **SKRIBAĈI** (rabiscar, garatujar, gatafunhar).

kuracistaĉo — medicastro
personaĉo — sujeito, indivíduo
diskutaĉi — chicanar
ploradaĉi — choramingar
feraĵaĉo — ferro-velho

virinaĉo — megera
ventraĉo — pança
vendaĉi — "torrar"
okulaĉi — olhar de soslaio
flataĉi — puxar o "saco"

novelaĉo — fidalgote
bigotaĉo — santarrão
humilaĉa — aviltante
ĉambraĉo — sala imunda
ĉevalaĉo — pangaré

herbaĉo — erva má, joio
dramaĉo — dramalhão
domaĉo — choupana, casebre
ridaĉi — chacotear
molaĉa — frouxo, mole

imitaĉi — macaquear
grupaĉo — bando, quadrilha
knabaĉo — pirralho
libraĉo — livreco
nestaĉo — covil

patraĉo — padrasto (pej.)
vortaĉo — palavrão
homaĉo — crápula
kantaĉi — chamar "chuva"
mortaĉi — esticar as canelas, morrer

Continua na pág. 391

3. La Ŝtato kaj la urbo — *O Estado e a cidade*

Kio servas por ĉio, taŭgas por nenio
Pau de toda obra não presta para nada

Maltrafi vagonaron — *perder o trem*
Komercaĵa vagonaro — *trem de carga*
Fervoja katastrofo — *desastre de trem*
Supersona aviadilo — *avião supersônico*
Mallonga cirkvito — *curto-circuito*

Ŝanĝi la vagonaron — *fazer baldeação*
Ekspresa vagonaro — *trem expresso*
Luebla aŭtomobilo — *carro de aluguel*
Trapasata strato — *rua movimentada*
Aĉeti enirbileton — *comprar ingresso*

Aĉeti bileton — *comprar passagem*
Belega vidaĵo — *soberbo panorama*
Pinĉita aertubo — *câmara-de-ar furada*
Centsida aviadilo — *avião de cem lugares*
Suplementa bileto — *bilhete suplementar*

Botanika ĝardeno — *jardim botânico*
Zoologia ĝardeno — *jardim zoológico*
Fervoja veturado — *viagem de trem*
Trajna malfruiĝo — *atraso de trem*
Trajna akcidento — *desastre de trem*

Kupeo por fumanto — *cabina de fumantes*
Kvarrada aŭtomobilo — *carro de quatro rodas*
Komercaĵa vagono — *vagão de mercadorias*
Konstanta vetero — *tempo firme*
Telefona mesaĝo — *chamado telefônico*

Vespera vagonaro — *noturno (trem)*
Centra stacidomo — *estação central*
Varmizola botelo — *garrafa térmica*
Lasta lunkvarono — *quarto minguante*
Poluri la ŝuojn — *engraxar os sapatos*

Telefona numero — *número de telefone*
Subtera fervojo — *linha subterrânea*
Malĝusta adreso — *endereço errado*
Veturi orienten — *viajar para o leste*
Trafi vagonaron — *apanhar um trem*

Suriri veturilon — *subir no carro*
Unua lunkvarono — *quarto crescente*
Paneo de motoro — *enguiço de motor*
Filmoprezentado — *sessão de cinema*
Ordinara sesio — *sessão ordinária*

Razklingaparato — *aparelho de barbear*
Sesrada kamiono — *caminhão de seis rodas*
La tuta adreso — *o endereço completo*
Polica oficejo — *delegacia de polícia*
Belega pejzaĝo — *paisagem soberba*

Rezervita loko — *lugar reservado*
Urĝa hospitalo — *pronto-socorro*
Fajrestingisto — *bombeiro*
Fervoja horaro — *horário de trens*
Eliĝo de gaso — *exalação de gás*

Rekta vagonaro — *trem direto*
Termika botelo — *garrafa térmica*
Kaŭĉuka fadeno — *elástico*
Ŝanĝema vetero — *tempo variável*
Pluvema vetero — *tempo chuvoso*

Senluma ĉielo — *céu escuro*
Reprezentanto — *representante*
Preterpasanto — *transeunte*
Telefonstacio — *posto telefônico*
Taksia stacio — *ponto de táxi*

Per motorciklo — *de motocicleta*
Milda klimato — *clima ameno*
Eksprestrajno — *expresso (trem)*
Numerita loko — *lugar numerado*
Armita betono — *cimento armado*

Senpaga eniro — *entrada grátis*
Kolonia muzeo — *museu colonial*
Trajna foriro — *partida de trem*
Smirga papero — *lixa*
Barilgardisto — *guarda-porteira*

Brili la suno — *fazer sol*
Aparta vagono — *vagão especial*
Atenda salono — *sala de espera*
Nordokcidento — *nordeste*
Korno de buso — *buzina de ônibus*

Modera prezo — *preço módico*
Milda vetero — *tempo agradável*
Fremda lando — *país estrangeiro*
Vakera filmo — *filme de bangue-bangue*
Ĝusta adreso — *endereço certo*

Telefonvoko — *chamada telefônica*

Hazardludo — *jogo de azar*

Vicgraflando — *viscondado*
Ambasadorejo — *embaixada*
Nenies lando — *terra de ninguém*
Fluanta akvo — *água corrente*

Milita filmo — *filme de guerra*
Teatra afiŝo — *cartaz de teatro*
Kineja afiŝo — *cartaz de cinema*
Urĝa elirejo — *saída de urgência*
Kurtaj ondoj — *ondas curtas*

Privata domo — *casa particular*
Stratkruciĝo — *encruzilhada*
Universitato — *universidade*
Plataĵvagono — *vagão raso*
Veturi suden — *viajar para o sul*

Arkta poluso — *pólo ártico*
Marista bubo — *grumete*
Vagonarestro — *chefe de trem*
Poŝta vagono — *vagão-correio*
Manĝejvagono — *carro-restaurante*

Pluvmezurilo — *pluviômetro*
Veteraporto — *boletim do tempo*
Sving-muziko — *"swing" (música)*
Alvenperono — *plataforma de chegada*
Penda ponto — *ponte pênsil*

Pluvmantelo — *capa de chuva*
Ŝupoluristo — *engraxate*
Landsinjoro — *senhor*
Subprefekto — *subprefeito*
Malliberejo — *prisão, cadeia*

Farmbienulo — *fazendeiro*
Frenezulejo — *hospício*
Nubskrapulo — *arranha-céu*
Busa stacio — *rodoviária*
Duobla nodo — *nó cego*

Mekanikisto — *mecânico*
Vojaĝa sako — *saco de viagem*
Humida aero — *ar úmido*
Karburatoro — *carburador*
Referenco — *referência*

Kablodepeŝo — *cabograma*
Frotrezisto — *fricção do ar*
Novaĵfilmo — *noticiário*
Svingdanco — *"swing" (dança)*
Nacia radio — *rádio nacional*

Veturlibro — *guia de viagem*
Piediranto — *pedestre*

Polica filmo — *filme policial*
Plektobarilo — *cerca*
Viandvendejo — *açougue*
Ĉielskrapulo — *arranha-céu*

Busa haltejo — *parada de ônibus*
Busa oficejo — *agência de ônibus*
Rekta trajno — *trem direto*
Pontencialo — *potencial*
Norda poluso — *pólo norte*

Nepluva tago — *dia enxuto*
Direktilrado — *volante*
Benzinstacio — *posto de gasolina*
Marmalsaneco — *enjoo de mar*
Direktilisto — *piloto (de navio)*

Telefonĉelo — *cabina telefônica*
Akompananto — *acompanhante*
Vizitĉambro — *sala de visitas*
Ĉefa ĉambro — *sala principal*
Gea lernejo — *escola mista*

Markizlando — *marquesado*
Imperiestro — *imperador*
Konstitucio — *constituição*
Leĝoscienco — *direito (ciência)*
Kapitalisto — *capitalista*

Busa horaro — *horário de ônibus*
Turka boato — *caíque*
Poŝtoficejo — *agência do correio*
Veturigisto — *cocheiro*
Informlibro — *indicador*

Artikstando — *biela*
Benzinkruĉo — *galão de gasolina*
Pluvombrelo — *guarda-chuva*
Brakhorloĝo — *relógio de pulso*
Ŝipregistro — *livro de bordo*

Sukerkonuso — *pão-de-açúcar*
Gazetstando — *banca de jornais*
Flugstacio — *hangar*
Aviadilejo — *aeroporto*
Flughaveno — *aeroporto*

Murhorloĝo — *relógio de parede*
Naturparko — *parque natural*
Muta filmo — *filme mudo*
Kunkulpulo — *co-autor, cúmplice*
Aŭtoritato — *autoridade*

Parlamento — *parlamento*
Patrolando — *pátria*

Larĝa aleo — *avenida ampla*
Sanigulejo — *sanatório*
Baronlando — *baronato*

Prefektejo — *prefeitura*
Prezidanto — *presidente*
Princlando — *principado*
Respubliko — *república*
Sekretario — *secretário*

Kancelario — *chancelaria*
Arbitracio — *arbitragem*
Intermonto — *desfiladeiro*
Ĉirkaŭurbo — *arredores*
Biblioteko — *biblioteca*

Kolorfilmo — *filme colorido*
La Savinto — *o Cristo Redentor*
Popolamaso — *turba, multidão*
Artgalerio — *galeria de artes*
Sanatorio — *sanatório*

Fluglinio — *empresa de aviação*
Aerhaveno — *aeroporto*
Aerodromo — *aeródromo*
Ambulanco — *ambulância*
Paroltubo — *porta-voz*

Asistanto — *assistente*
Elevatoro — *elevador (de serviço)*
Gastlibro — *registro de hóspedes*
Bulevardo — *bulevar*
Intervjuo — *entrevista*

Akvoponto — *aqueduto*
Ĉirkaŭaĵo — *arrabalde*
Katedralo — *catedral*
Hospitalo — *hospital*
Monumento — *monumento*

Derompaĵo — *destroços, restos*
Akvokrano — *torneira*
Vicreĝado — *vice-reinado*
Reĝolando — *reino*
Loĝantaro — *população*

Matineo — *matinê, vesperal*
Kolekti — *perceber*
Insigno — *insígnia*
Imposto — *imposto*
Imperio — *império*

Ĉefurbo — *capital*
Gvaturo — *torre de vigia*
Ĵurnalo — *jornal*

Universala — *universal*
Kanceliero — *chanceler*
Ambasadoro — *embaixador*

Senelirejo — *beco sem saída*
Konstruaĵo — *construção*
Defluilejo — *esgoto*
Terkulturo — *agricultura*
Ĵaz-amanto — *amante de jaz*

Antaŭenigi — *fazer voltar*
Libertempi — *gozar férias*
Preterlasi — *deixar passar*
Renkontiĝi — *encontrar-se*
Signofari — *acenar*

Ena pordo — *entrada*
Unua vico — *primeira fila*
Somerdomo — *casa de campo*
Ŝtatparko — *parque do estado*
Vojiranto — *viandante*

Delogmono — *luvas (em dinheiro)*
Monŝanĝo — *câmbio*
Monereto — *troco, dinheiro miúdo*
Kamparano — *camponês*
Akvedukto — *aqueduto*

Protokolo — *processo verbal*
Soldatejo — *quartel*
Elpendaĵo — *tabuleta*
Kinofilmo — *sessão de cinema*
Gasĉambro — *câmara de gás*

Rondplaco — *praça circular*
Regnestro — *soberano*
Aspiranto — *pretendente*
Restadejo — *residência*
Senditaro — *legação*

Lumgaso — *gás de iluminação*
Premegi — *esmagar, pisar*
Ĉefduko — *arquiduque*
Estraro — *autoridades*
Eŝafodo — *cadafalso*

Kortego — *corte*
Gastejo — *estalagem, hospedagem*
Polvaro — *nuvem de pó*
Haltejo — *parada*
Iri por — *ir procurar*

Banloko — *estação balneária*
Loĝanto — *habitante*
Monarko — *monarca*

Sendito — *enviado*
Kronado — *coroação*

Insigno — *armas*
Busvojo — *linha de ônibus*
Deklivo — *rampa*
Enlando — *sertão*
Fervojo — *ferrovia*

Skotero — *lambreta, motoneta*
Vicreĝo — *vice-rei*
Societo — *sociedade*
Kunsido — *sessão*
Kulpulo — *culpado*

Herbaro — *gramado*
Marmovo — *maré*
Muelilo — *moinho*
Paŝtejo — *pastagem*
Herbejo — *prado*

Elsputo — *erupção*
Markolo — *estreito*
Voĉdoni — *votar*
Pendigi — *enforcar*
Denunci — *denunciar*

Formala — *formal*
Feŭdala — *feudal*
Demandi — *perguntar, interrogar*
Toksiĝi — *intoxicar-se*
Aplaŭdi — *aplaudir*

Foresti — *estar ausente*
Moderna — *moderno*
Elspezi — *gastar*
Rikolti — *colher*
Epopea — *épico*

Gracia — *gracioso, gentil*
Reĝeco — *soberania*
Reĝado — *reinado*
Negoco — *negócio*
Patrio — *pátria*

Buĝeto — *orçamento*
Gazeto — *gazeta*
Leĝaro — *código*
Komuna — *comum*
Nobelo — *nobre*

Kazino — *cassino*
Milico — *milícia*
Polico — *polícia*
Ŝerifo — *xerife*

Markiso — *marquês*
Patrujo — *pátria*

Ĝardeno — *jardim*
Lordeco — *pariato*
Rentulo — *rendeiro*
Regiono — *região*
Prezido — *presidência*

Spaliro — *latada*
Partero — *plateia (tea.)*
Kamparo — *campina*
Lavango — *avalanche*
Fontano — *fonte*

Kulpigi — *culpar*
Privata — *privado*
Publika — *público*
Potenca — *poderoso*
Enlanda — *indígena*

Krucigi — *cruzar*
Ĉagreni — *aborrecer*
Parkigi — *estacionar (carro)*
Malpaci — *disputar*
Kvereli — *querelar*

Allogoj — *atrações*
Latrino — *latrina*
Aŭdanto — *ouvinte*
Monpuno — *multa*
Popolo — *povo*

Ordeno — *condecoração*
Perono — *plataforma*
Princo — *príncipe*
Senato — *senado*
Barono — *barão*

Atenco — *atentado*
Orfejo — *orfanato*
Sklavo — *escravo*
Trouzo — *abuso*
Salono — *salão*

Oceano — *oceano*
Lageto — *laguna*
Nivelo — *nível*
Erpilo — *grade*
Ondego — *vaga*

Statuo — *estátua*
Pavimo — *calçada*
Kapelo — *capela*
Bazaro — *bazar*

Vilaĝo — *vila*

Arbaro — *floresta*
Ĉareto — *carroça*
Kanalo — *canal*
Haveno — *porto*
Insulo — *ilha*

Juĝejo — *tribunal*
Palaco — *palácio*
Teatro — *teatro*
Elekti — *eleger*
Strato — *rua*

Mizera — *desgraçado, miserável*
Aresti — *prender, processar*
Fremda — *estrangeiro*
Solena — *solene*
Libera — *livre*

Donaci — *presentear, dar de presente*
Deziri — *desejar, pretender*
Atendi — *esperar, aguardar*
Adiaŭi — *dizer adeus*
Disigi — *separar*

Elekti — *escolher*
Valori — *avaliar*
Leviĝi — *decolar*
Alveni — *chegar*
Altiri — *atrair*

Kruta — *escarpado, íngreme*
Ŝoseo — *calçada*
Afiŝo — *cartaz*
Borso — *bolsa*
Kampo — *campo*

Plaĝo — *praia (de banhos)*
Etaĝo — *andar, pavimento*
Filmo — *filme, película*
Supro — *cimo, cume*
Elito — *elite*

Lordo — *lorde, par*
Afero — *questão*
Burgo — *burguês*
Gento — *tribo*
Krimo — *crime*

Rajto — *direito*
Ŝtato — *estado*
Sulko — *sulco*
Grafo — *conde*
Krono — *coroa*

Kafejo — *café*

Hororo — *horror, pavor*
Ribeli — *revoltar-se*
Eksiĝo — *demissão*
Barilo — *barreira*
Nuligi — *anular*

Eksiĝi — *demitir-se*
Favori — *favorecer*
Eksigi — *despedir*
Ekzili — *exilar*
Saluti — *saudar*

Ĉeesti — *estar presente*
Rapidi — *apressar-se*
Inviti — *convidar*
Viziti — *visitar*
Muzeo — *museu*

Veturi — *ir (de carro)*
Plekti — *trançar*
Dorno — *espinho*
Liceo — *liceu*
Turpa — *feio*

Pramo — *balsa, barca (de passagem)*
Barko — *barco, barca, embarcação*
Klubo — *clube, grêmio*
Grumo — *grumete*
Tajdo — *maré*

Ŝtupo — *degrau (de escada)*
Lifto — *elevador (social)*
Irado — *caminhada*
Etaĝo — *andar*
Fosto — *poste*

Grupo — *grupo*
Paĝio — *pagem*
Nacio — *nação*
Placo — *praça*
Ponto — *ponte*

Laŭbo — *caramanchão*
Stalo — *estábulo*
Bieno — *sítio*
Supro — *cume*
Flugo — *voo*

Brili — *brilhar, fulgir*
Imagi — *imaginar*
Ŝteli — *furtar*
Rasti — *raspar*
Falĉi — *segar*

Marĉo — *pântano*
Parko — *parque*
Pinto — *ponta*
Garbo — *feixe*
Flugi — *voar*

Okazi — *ter lugar, acontecer*
Ĉerpi — *tirar água*
Ponto — *ponte*
Trudi — *impor*
Ondo — *onda*

Amaso — *multidão, montão, pilha*
Marŝi — *andar, caminhar*
Paŝti — *fazer pastar*
Pledi — *pleitear*
Plugi — *lavrar*

Gvidi — *guiar, conduzir*
Gliti — *escorregar*
Resti — *permanecer*
Movo — *movimento*
Vojo — *caminho*

Ĝojo — *alegria, contentamento*
Aleo — *alameda, aleia*
Loko — *lugar*
Lago — *lago*
Valo — *vale*

Regi — *reinar, governar*
Juĝi — *julgar*
Ĉaro — *carro*

Ruboj — *escombros, entulhos*
Daŭro — *duração, continuação*
Loĝio — *camarote (tea.)*
Etoso — *ambiente, meio*
Melki — *mugir*

Amuzi — *divertir, recrear*
Preĝi — *rezar, orar*
Soifi — *ter sede*
Aĉeti — *comprar*
Akuzi — *acusar*

Viŝi — *secar enxugando*
Aŭlo — *salão nobre*
Ciri — *engraxar*
Kino — *cinema*
Duko — *duque*

Rubo — *escombro, entulho*
Rodo — *ancoradouro*
Urbo — *cidade*
Turo — *torre*
Koto — *lama*

Paŝi — *dar um passo, caminhar*
Loĝi — *morar, residir*
Ludi — *jogar, brincar*
Loti — *tirar à sorte*
Raso — *raça*

Kajo — *cais*
Domo — *casa*

GRAMATIKO - III
(SUFIKSOJ — *SUFIXOS)*

3. AD-. Sufixo que indica:

1) AÇÃO EM SI MESMA: **MARTELO** (martelo), **MARTELADO** (martelagem); **AŬDI** (ouvir), **AŬDADO** (audição);
2) AÇÃO HABITUAL: **VIZITI** (visitar), **VIZITADI** (frequentar); **UZI** (usar), **UZADO** (uso habitual);
3) AÇÃO REPETIDA: **HALTI** (parar), **HALTADI** (parar com frequência);
4) AÇÃO PROLONGADA: **STARI** (estar de pé), **STARADO** (estacionamento, permanência de pé, etc.).

La kvin sensoj estas aŭdado, flarado, gustumado palpado kaj vidado

fermentado — fermentação
bombardado — bombardeio
produktado — produção
kalibrado — calibragem
prolaĉado — choradeira

penadi — esforçar-se muito
nitado — rebitamento
dozado — dosagem
pafado — tiroteio
legado — leitura

promenado — passeio
kalkulado — cálculo
etiketado — rotulagem
instruado — ensino, instrução
digestado — digestão

frotado — fricção
fajlado — limagem
filmado — filmagem
restadi — permanecer
aŭtadi — viajar (de carro)

Continua na pág. 395

4. LA FAMILIO — *A FAMÍLIA*

Ĉiuj enterigitoj estas plenaj de meritoj
Todos os enterrados são muito elogiados

Oficialaj gefianĉoj — *noivos oficiais*
Edziĝita virino — *mulher casada*
Nupta bankedo — *festa nupcial*
Edziĝita viro — *homem casado*

Laŭleĝa filo — *filho legítimo*
Civila stato — *estado civil*
Duonfratino — *meia-irmã*
Sekvantaro — *cortejo*
Nutrafrato — *colaço*

Familiestro — *chefe de família*
Duonfratino — *irmã unilateral*
Duonpatrino — *madrasta*
Senheredigi — *deserdar*
Edziĝofesto — *bodas*

Eksedziniĝi — *divorciar-se (ela)*
Ĵusedziĝita — *recém-casado*
Unuenaskito — *primogênito*
Fuŝnaturigi — *desnaturar*
Mielmonato — *lua-de-mel*

Neplenaĝulo — *menor (de idade)*
Mortigi sin — *suicidar-se*
Baptofesto — *batizado*
Baptopatro — *padrinho*
Dunaskitoj — *gêmeos*

Malvirgigi — *deflorar, desvirginar*
Ĵusnaskito — *recém-nascido*
Plenaĝulo — *maior, adulto*
Gefianĉoj — *noivos*
Samnomulo — *xará*

Mirinfano — *menino prodígio*
Zorgi pri — *tratar de*
Bofratino — *cunhada*
Sinjorino — *senhora*
Baptonomo— *prenome*

Senedza virino — *mulher sem marido*
Gefrata rondo — *círculo de irmãos*
Stiffrato [116] — *meio-irmão*
Malplejaĝulo — *caçula*

Gefianĉiĝo — *noivado*
Testamenti — *legar, testamentar*
Fianĉiniĝi — *noivar-se (ela)*
Virinsekso — *sexo feminino*
Posteularo — *pósteros*

Vartistino — *ama-seca*
Laktofratoj — *irmãos de leite*
Olda virino — *mulher velha*
Amindumanto — *namorado*
Duonfilino — *enteada*

Edziĝringo — *aliança*
Nutristino — *ama; nutricionista*
Laktofrato — *irmão de leite*
Fianĉringo — *anel de noivado*
Neplenaĝo — *menoridade*

Baptofilo — *afilhado*
Nupta beno — *bênção nupcial*
Bonedukita — *bem educado*
Eksgeedzoj — *ex-esposos*
Bogepatroj — *os sogros*

Edziĝinita — *casada*
Suĉinfano — *criança de peito*
Baptokuvo — *pia batismal*
Duonpatro — *padrasto*
Funebrigi — *enlutar*

Baptanino — *comadre*
Familiano — *membro da família*
Plejaĝulo — *primogênito*
Boparenco — *parente afim*
Antaŭnomo — *prenome*

---

[116] *O prefixo **STIF**- (em esperanto) ainda não foi oficializado, contudo, ele tem sido usado para indicar o PARENTESCO de pai ou de mãe. Por exemplo: **STIFFRATO**, meio-irmão (filho do padrasto ou da madrasta); **DUONFRATO**, meio-irmão (irmão consanguíneo, uterino). Comparemos: esperanto **STIF**, alemão **STIEP**, inglês **STEP** em **STIFFRATO**, **STIEFBRUDER**, **STEPBROTHER**, meio-irmão (filho do padrasto ou da madrasta); **DUONFRATO**, **HALBBRUDER**, **HALFBROTHER**, meio-irmão (irmão consanguíneo, uterino); **STIFFRATINO**, **STIEFSCHWESTER**, **STEPSISTER**, meia-irmã (filha do padrasto ou da madrasta); **DUONFRATINO**, **HALBSCHWESTER**, **HALFSISTER**, meia-irmã (irmã consanguínea, uterina). ILUSTRAÇÃO: **STIEFSOHN**, enteado; **STIEFTOCHTER**, enteada; **STIEFELTERN**, padrastos (ele e ela); **STIEFGESCHWESTER**, irmãos e irmãs de diferentes matrimônios; **STIEFMUTTER**, madrasta; **STIEFVATER**, padrasto; **STIEFKIND**, enteado; **STEPCHILD**, enteado/a; **STEPDAME** (arc.), madrasta; **STEPDAUGHTER**, enteada; **STEPMOTHER**, madrasta; **STEPPARENT**, padrasto ou madrasta; **STEPSON**, enteado. Proponho o vocábulo **SAMPATRINA FILO** para "filho uterino".*

Heredinto — *herdeiro (que já herdou)*
Heredonto — *futuro herdeiro*
Naskitaro — *descendência*
Akompani — *acompanhar*
Edziĝita — *casado*

Edziniĝi — *casar-se (ela)*
Amindumi — *fazer a corte*
Generado — *geração*
Grandaĝa — *idoso*
Malforta — *fraco*

Parencaro — *parentela*
Maljuneco — *velhice*
Plenaĝulo — *adulto*
Dunaskito — *gêmeo*
Bofilino — *nora*

Mamnutri — *amamentar, aleitar*
Kromnomo — *apelido*
Adoptita — *adotivo*
Nobelaro — *nobreza*
Demamigi — *desmamar*

Bastardo — *bastardo*
Respekti — *respeitar*
Duonfilo — *enteado*
Amindumi — *namorar*
Fianĉiĝi — *noivar-se (ele)*

Bopatrino — *sogra*
Zorganto — *tutor*
Patreto — *papai*
Plenaĝa — *maior*
Malbona — *mau*

Bofrato — *cunhado*
Sinjoro — *senhor*
Malsana — *doente*
Vidveco — *viuvez*
Bonkora — *meigo*

Geedzoj — *esposos, casados*
Patreco — *paternidade*
Malobei — *desobedecer*
Permesi — *permitir*
Zorgito — *tutelado*

Knabeto — *menino, fedelho*
Knabaĉo — *pirralho*
Pardoni — *perdoar*
Gekuzoj — *primos*
Mamsuĉi — *mamar*

Zorgato — *tutelado, pupilo*

Amesprimo — *declaração de amor*
Vidviniĝi — *enviuvar-se (ela)*
Needukita — *sem educação*
Parenceco — *parentesco*
Eksedziĝo — *divórcio*

Patrinaĉo — *madrasta (pej.)*
Eksedziĝi — *divorciar-se*
Duonfrato — *meio-irmão*
Pranepino — *bisneta*
Patrineto — *mamãe*

Geonkloj — *tios (tio e tia)*
Mastrino — *dona de casa*
Mamfrato — *irmão colaço*
Geedziĝo — *casamento*
Protekti — *proteger*

Legitimi — *legalizar, legitimar*
Fraŭlino — *moça, senhorinha*
Gepatroj — *pais (pai e mãe)*
Posteulo — *descendente*
Infaneco — *infância*

Virsekso — *sexo masculino*
Riĉulido — *filho de rico*
Parencoj — *parentes*
Fianĉino — *noiva*
Boedzeco — *matrimônio (entre cunhados judeus)*

Heredaĵo — *herança, legado*
Fraŭleco — *celibato*
Avonklo — *tio-avô*
Naskiĝi — *nascer*
Onklino — *tia*

Praavoj — *antepassados, avós*
Eksedzo — *um divorciado*
Patraĉo — *padrasto (pej.)*
Ĝemeloj — *gêmeos*
Bopatro — *sogro*

Knabino — *garota, guria*
Naskiĝo — *nascimento*
Plenaĝo — *maioridade*
Patrina — *maternal*
Vidvino — *viúva*

Vidviĝi — *enviuvar-se (ele)*
Svatulo — *pretendente*
Baptano — *compadre*
Gefiloj — *filhos*
Fratino — *irmã*

Ideto — *filhote*

Pranepo — *bisneto*
Baptiĝi — *batizar*
Maljuna — *velho*
Patrino — *mãe*

Juneco — *mocidade, juventude*
Afabla — *bondoso*
Edzino — *esposa*
Junulo — *jovem*
Kuzino — *prima*

Adulto — *adultério*
Heredo — *herança*
Infano — *criança*
Adopti — *adotar*
Heredi — *herdar*

Junularo — *mocidade*
Edzeco — *núpcias*
Severa — *severo*
Franjo — *mana*
Fraĉjo — *mano*

Edziĝo — *casamento*
Devigi — *obrigar*
Praavo — *bisavô*
Virino — *mulher*
Fidela — *fiel*

Fraŭlo — *solteiro, celibatário*
Filino — *filha*
Fianĉo — *noivo*
Bofilo — *genro*
Geavoj — *avós*

Edziĝi — *casar-se (ele)*
Mezaĝa — *de meia idade*
Nevino — *sobrinho*
Estimi — *estimar*
Nepino — *neta*

Mastro — *dono da casa*
Nobelo — *fidalgo*
Deveno — *origem*
Paroli — *falar*
Paĉjo — *papai*

Varti — *cuidar (de crianças)*
Svati — *pedir em casamento*
Tosti — *brincar*
Avĉjo — *vovô*
Avnjo — *vovó*

Nupto — *núpcias*
Panjo — *mamãe*
Magra — *magro*
Avino — *avó*

Geigi — *acasalar*
Patra — *paternal*
Sakri — *xingar*
Forta — *forte*
Idino — *filha*

Idaro — *descendência*
Bapti — *batizar*
Knabo — *rapaz*
Frato — *irmão*
Patro — *pai*

Ŝmaĉi — *beijocar*
Amiko — *amigo*
Onĉjo — *titio*
Duulo — *sósia*
Onklo — *tio*

Kokri — *ser infiel*
Amiko — *amigo*
Vidvo — *viúvo*
Doti — *dotar*
Nomo — *nome*

Kara — *caro, querido*
Luli — *embalar*
Onjo — *titia*
Nepo — *neto*
Doto — *dote*

Edzo — *esposo, marido*
Edza — *conjugal*
Bubo — *garoto*
Paro — *casal*
Sano — *são*

Ŝati — *gostar de*
Nevo — *sobrinho*
Kisi — *beijar*
Viro — *homem*
Orfo — *órfão*

Beni — *benzer, abençoar*
Juna — *jovem, novo*
Obei — *obedecer*
Puni —*castigar*

4. -AĴ-. Este sufixo apresenta a idéia em FORMA CONCRETA.

1) Com uma raiz ADJETIVA, denota ALGUMA COISA possuindo a QUALIDADE, onde se concretiza uma IDEIA ABSTRATA, como:

   MOLA (mole), **MOLAĴO** (uma coisa mole); **BELA** (belo), **BELAĴO** (uma coisa bela);

2) Com raiz VERBAL, denota ALGUMA COISA CONCRETA que caracteriza a ação do RADICAL, ALGUMA COISA -ADO, -IDO, sofrendo a AÇÃO, como:

   DIKTI (ditar), **DIKTAĴO** (ditado), **PAKI** (empacotar), **PAKAĴO** bagagem); **OKAZI** (acontecer), **OKAZAĴO** (acontecimento).

Glaciaĵo estas dolĉa glaciigita frandaĵo
Sorvete é uma guloseima doce gelada

antikvaĵo — velharia
malpuraĵo — sujeira
tranĉaĵo — talhada, fatia
heredaĵo — legado, herança
muzikaĵo — peça de música

koloraĵo — tinta, cor
skribaĵo — escrita
trinkaĵo — bebida
sukeraĵo — doce, comida doce

ĝentilaĵo — cortesia
spritaĵo — tolice
idiomaĵo — idiotismo (gram.)
infanaĵo — infantilidade
frandaĵo — guloseima

fumaĵita — defumado
bovidaĵo — vitela
rabotaĵo — cavaco
luksaĵo — artigo (objeto) de luxo

Continua na pág. 401

5. Farto – Akcidentoj – Malsanoj — *Saúde – Acidentes – Doenças*

Tudo no mundo se abaixa a quem tem dinheiro em caixa
Al tiu ĉio cedas, kiu monon posedas

Purigi la nazon — *assoar o nariz*
Ordoni recepton — *receitar*
Flanka doloro — *pontada*
Frostabsceso — *frieira*
Enhospitaliĝi — *hospitalizar-se*

Kontraŭveneno — *contraveneno*
Kunjunktivito — *conjuntivite*
Ellasi sangon — *sair sangue*
Neresanigebla — *incurável*
Haŭta malsano — *doença da pele*

Merkurokromo — *mercúrio cromo*
Malsanulisto — *enfermeiro*
Gutkalkulilo — *conta-gotas*
Elintestigi — *evacuar*
Antisepsaĵo — *antisséptico*

Malsanulejo — *enfermaria*
Kirurgiisto — *cirurgião*
Dentotirilo — *boticão*
Sin forsavi — *escapar*
Antibiotiko — *antibiótico*

Flavmalsano — *icterícia*
Kaŭterizilo — *cauterizador*
Demamigi — *desmamar*
Elartikigi — *desarticular, luxar*
Elartikigo — *luxação, torcedura*

Suĉkaŭĉuko — *chupeta*
Alkoholaĵo — *bebida alcoólica*
Senfortigi — *enfraquecer*
Kataplasmo — *cataplasma*
Penicilino — *penicilina*

Fikuracisto — *charlatão*
Mortigi sin — *matar-se*
Kontaĝiemo — *contágio*
Frosttremo — *calafrio*
Sangeltiro — *sangria*

Sparadrapo — *esparadrapo*
Maldigesto — *indigestão*
Kontaĝiema — *contagioso*
Reŭmatismo — *reumatismo*
Tifa febro — *febre tifo*

Enfendigi — *fazer uma incisão*

Psika traŭmo — *trauma psíquico*
Mama kancero — *câncer mamário*
Subita morto — *morte súbita*
Senintestigi — *estripar*
Ŝveloabsceso — *tumor*

Anestezisto — *anestesista*
Tepida akvo — *água morna*
Remalsaniĝo — *recaída*
Nerva atako — *crise de nervos*
Uriniga teo — *chá diurético*

Medikamento — *medicamento*
Iska doloro — *dor ciática*
Supozitorio — *supositório*
Malsanulejo — *hospital*
Akuŝistino — *parteira*

Misaspekti — *deformar*
Vezikigilo — *vesicatório*
Hemoroidoj — *hemorróidas*
Apendicito — *apendicite*
Hemikranio — *enxaqueca*

Surda-muta — *surdo-mudo (adj.)*
Medicinaĵo — *medicamento*
Palpitacio — *palpitação*
Antaŭnaski — *abortar*
Lambastono — *muleta*

Senhaŭtigi — *tirar a pele, pelar*
Renŝtoneto — *pedra nos rins*
Amput(ad)o — *amputação*
Apopleksio — *apoplexia*
Vartistino — *ama-seca*

Askaridoj — *lombrigas*
Dormigilo — *sonífero*
Vangfrapo — *bofetada*
Frenezeco — *demência*
Piedfrapo — *patada*

Elpendaĵo — *tabuleta, insígnia*
Ekscitilo — *estimulante*
Toksikado — *intoxicação*
Brulvundo — *queimadura*
Pulsobato — *pulsação*

Kapdoloro — *dor de cabeça*

Irigatoro — *irrigador (med.)*
Podagrulo — *gotoso, epilético*
Elektrizo — *eletrização*
Ambulanco — *ambulância*

Fortigilo — *fortificante, tônico*
Enkarniĝi — *penetrar na carne*
Eltombigi — *exumar (cadáver)*
Cikatrilo — *cicatrizante*
Korkaveto — *cavidade do coração (anat.)*

Sublimato — *sublimado*
Erizipelo — *erisipela*
Laksigilo — *purgante*
Mortigito — *vítima*
Balbutulo — *gago*

Romp(iĝ)o — *ruptura, rompimento*
Brankardo — *padiola, maca*
Malsaneto — *indisposição*
Veaspekta — *desconsolado*
Suferebla — *suportável*

Frosttremi — *tiritar de frio*
Koldoloro — *torcicolo*
Linimento — *linimento*
Aneŭrismo — *aneurisma*
Katarakto — *catarata*

Malfeliĉo — *acidente*
Tablojdoj — *tabletes*
Oftalmito — *oftalmia*
Malsaniga — *doentio*
Frenezulo — *louco*

Pleŭrito — *pleurite*
Operacio — *operação*
Sedativo — *sedativo*
Blindeco — *cegueira*
Suferiga — *doloroso*

Bonfarti — *passar bem (de saúde)*
Konstipo — *constipação*
Subhaŭta — *subcutâneo*
Tranĉaĵo — *cortadura*
Sendormo — *insônia*

Kreskaĵo — *pequeno abcesso (med.)*
Blindulo — *cego (pessoa)*
Akuŝisto — *parteiro*
Asfiksii — *asfixiar*
Aspirino — *aspirina*

Cerumeno — *cera (de ouvido)*
Resanigi — *sarar, curar*

Mortobato — *golpe fatal*
Dispepsio — *dispepsia*
Senhareco — *calvície*
Nazkataro — *coriza*

Narkotaĵo — *narcótico*
Trankvila — *tranquilo*
Pliboniĝi — *melhorar*
Trinkebla — *bebível*
Malsanulo — *doente*

Nukdoloro — *dor na nuca*
Malsaniĝi — *cair doente*
Dika viro — *homem gordo*
Duonsveno — *aturdimento*
Analgezio — *analgesia*

Diakilono — *esparadrapo*
Sonambulo — *sonâmbulo*
Akcidento — *acidente*
Optikisto — *ótico*
Laksigilo — *purgante*

Mallakso — *prisão de ventre*
Antidoto — *antídoto*
Singulti — *soluçar*
Eliksiro — *elixir*
Alkoholo — *álcool*

Klistero — *clister, lavagem*
Strabulo — *vesgo, zarolho*
Resaniĝi — *sarar, curar*
Flegisto — *enfermeiro*
Kompreso — *compressa*

Prepucio — *prepúcio*
Malmiopa — *présbita*
Aspirino — *aspirina*
Kuracilo — *remédio*
Pikvundo — *picada*

Magnezio — *magnésia*
Glaŭkomo — *glaucoma*
Intranĉo — *incisão*
Forpreni — *remover*
Aŭskulti — *escutar*

Detranĉi — *decepar, recortar*
Venenado — *envenenamento*
Diagnozi — *diagnosticar*
Vomigilo — *vomitório*
Dentisto — *dentista*

Hidropso — *hidropisia*
Suspekti — *suspeitar*

Anestezi — *anestesiar*
Kompreso — *compressa*
Enterigi — *enterrar*

Letargio — *letargia*
Kapturno — *vertigem*
Depremiĝo — *depressão*
Mortonta — *mortal*
Resaniĝo — *cura*

Koltordo — *torção no pescoço*
Dolorigi — *fazer doer*
Panariso — *panarício*
Inhalaĵo — *inalação*
Okulmuko — *remela*

Amputado — *amputação*
Murdanto — *assassino*
Senbarba — *imberbe*
Drinkulo — *bêbado*
Singulto — *soluço*

Kontaĝii — *contaminar, contagiar*
Freneza — *demente, louco*
Fistulo — *fístula*
Kokaino — *cocaína*
Kamforo — *cânfora*

Ekmorti — *estar à morte*
Ebrieco — *embriaguez*
Amnezio — *amnésia*
Malsano — *doença*
Funebro — *luto*

Maldika — *magro, delgado, esbelto*
Inokuli — *vacinar, inocular*
Dormego — *sono pesado*
Kokluŝo — *coqueluche*
Ŝmiraĵo — *unguento*

Balbuto — *gagueira*
Recepto — *receita*
Frotado — *fricção*
Lentugo — *sarda*
Malbono — *mal*

Vertiĝo — *vertigem*
Ŝvelaĵo — *calombo*
Vakcini — *vacinar*
Surdeco — *surdez*
Tranĉo — *golpe*

Bandaĝi — *ligar, enfaixar, vendar*
Rompiĝi — *romper-se, partir-se*
Lozanĝo — *comprimido*

Paralizo — *paralisia*
Bronkito — *bronquite*
Gangreno — *gangrena*

Ripozigi — *mandar repousar*
Stertori — *estertorar*
Insulino — *insulina*
Epidemio — *epidemia*
Resanigi — *curar*

Skorbuto — *escorbuto*
Sunfrapo — *insolação*
Fortika — *robusto*
Ftizulo — *tísico*
Viktimo — *vítima*

Epilepsio — *epilepsia*
Ekimozo — *equimose*
Kolirio — *colírio*
Protezo — *prótese*
Kadavro — *cadáver*

Ekdormi — *pegar no sono*
Bandaĝo — *bandagem*
Diabeto — *diabetes*
Dispneo — *dispnéia*
Mentolo — *mentol*

Podagro — *mal de gota, epilepsia*
Injekto — *injeção, inoculação*
Elporti — *suportar, tolerar*
Difekti — *estragar, avariar*
Erupcio — *erupção*

Apetiti — *ter apetite*
Engluti — *dar no goto*
Absceso — *abscesso*
Balzamo — *bálsamo*
Malsana — *enfermo*

Variolo — *bexiga, varíola*
Enspiri — *aspirar, inalar*
Narkoti — *narkotizar*
Cikatro — *cicatriz*
Deformi — *deformar*

Funebri — *estar de (luto) nojo*
Savzono — *salva-vidas*
Kripulo — *estropiado*
Furunko — *furúnculo*
Kontuzo — *contusão*

Digesti — *fazer a digestão*
Kortuŝi — *comover, condoer*
Konstipo — *constipação*

Plastro — *emplastro*
Morbilo — *sarampo*

Korbato — *palpitação*
Aparato — *aparelho*
Miopulo — *míope*
Tumoro — *tumor*
Temoro — *temor*

Tranĉi — *cortar (com faca, etc.)*
Siesto — *sesta, soneca*
Ekĝemi — *suspirar*
Aborti — *abortar*
Laceco — *cansaço*

Glando — *glândula*
Sopiri — *suspirar*
Kvieta — *quieta*
Muteco — *mudez*
Doloro — *dor*

Ripozi — *repousar, descansar*
Vomiga — *que causa vômito*
Tepida — *tépido, morno*
Kotono — *algodão*
Refalo — *recaída*

Tizano — *tizana, "garrafada"*
Dolori — *doer, causar dor*
Amputi — *amputar*
Ekzemo — *eczema*
Suferi — *sofrer*

Ĉarpio — *mecha (med.)*
Sufoki — *sufocar*
Straba — *vesgo*
Skabio — *sarna*
Variko — *variz*

Vekiĝi — *despertar(-se)*
Angoro — *angústia*
Cirozo — *cirrose*
Pomado — *pomada*
Amforo — *ânfora*

Likeno — *impigem*
Plori — *chorar*
Tremi — *tremer*
Pulso — *pulso*
Lepro — *lepra*

Grati — *arranhar, coçar*
Sveni — *desfalecer*
Lakso — *diarreia*
Morti — *morrer*

Miopeco — *miopia*
Kancero — *câncer*

Iktero — *icterícia*
Kramfo — *câimbra*
Angino — *angina*
Koliko — *cólica*
Bacilo — *bacilo*

Leviĝi — *levantar-se*
Kataro — *defluxo*
Hernio — *hérnia*
Ulcero — *úlcera*
Blinda — *cego*

Kuraci — *curar (uma doença)*
Angori — *sentir angústia*
Kripla — *estropiado*
Oscedi — *bocejar*
Deliro — *delírio*

Agonii — *agonizar*
Zumado — *zumbido*
Agonio — *agonia*
Aktiva — *ativo*
Mutulo — *mudo*

Lamulo — *coxo (pessoa)*
Sterni — *estender*
Anemio — *anemia*
Vomado — *vômito*
Siropo — *xarope*

Saniga — *salutar, salubre*
Pilolo — *pílula*
Arniko — *arnica*
Fasti — *jejuar*
Amebo — *ameba*

Agaci — *irritar (dentes, nervos)*
Histo — *tecido (anat.)*
Nutri — *alimentar*
Pinĉi — *beliscar*
Dormi — *dormir*

Kisto — *quisto, tumor*
Komao — *côma (med.)*
Miopa — *míope*
Agema — *ativo*
Raŭka — *rouco*

Agaco — *irritação (nervos, etc.)*
Treti — *comprimir, apertar*
Vigla — *vivo, esperto*
Rabio — *raiva (med.)*

Stato — *estado*

Vindi — *enfaixar, pensar (criança)*
Zorgi — *cuidar, ter cuidado*
Spiri — *respirar, espirar*
Dieto — *regime, dieta*
Rompo — *fratura*

Soifi — *sentir sede*
Terni — *espirrar*
Sveno — *desmaio*
Urini — *urinar*
Mano — *mão*

Mieno — *ar, aspecto, cara*
Gripo — *gripe*
Kario — *cárie*
Febro — *febre*
Akuŝo — *parto*

Magra — *magro/a*
Forta — *forte*
Vundi — *ferir*
Astmo — *asma*
Etero — *éter*

Sani — *estar com saúde*
Juko — *comichão*
Kupo — *ventosa*
Sano — *saúde*
Kalo — *calo*

Dika — *gordo, grosso, espesso*
Akno — *borbulha, acne*
Feto — *feto (med.)*

Sputi — *escarrar*

Tikli — *fazer cócegas*
Kraĉi — *cuspir*
Tokso — *tóxico*
Ronki — *roncar*
Ŝnuro — *corda*

Grava — *importante, grave*
Farti — *passar (de saúde)*
Akuŝi — *parir, dar à luz*
Verŝi — *derramar*
Ftizo — *tísica*

Flegi — *cuidar de, tratar de*
Ĉerko — *caixão de defunto*
Naŭzo — *náusea, enjoo*
Vundo — *chaga, ferida*
Pesto — *peste, praga*

Ŝvelo — *inchação*
Sveni — *desmaiar*
Tuso — *tosse*
Opio — *ópio*
Tifo — *tipo*

Boli — *estar em efervescência*
Sana — *bem disposto, são*
Lezo — *lesão (med.)*
Maĉi — *mastigar*
Pusi — *supurar*

Lama — *coxo*
Gazo — *gaze*

GRAMATIKO - V
(SUFIKSOJ — *SUFIXOS*)

5. -AN-. Este sufixo denota:

1) MEMBRO DE, ALGUÉM que pertence a..., como: **KLUBO** (clube), **KLUBANO** (sócio ou membro de um clube);
2) HABITANTE DE, MORADOR DE, como **PARIZO** (Paris), **PARIZANO** (parisiense); **BRAZILO** (Brasil), **BRAZILANO** (brasileiro);
3) SEGUIDOR, DISCÍPULO, PARTIDÁRIO, aquele que é do lado de, como: **KRISTO** (Cristo), **KRISTANO** (cristão); **PARTIO** (partido), **PARTIANO** (partidário), etc.

kongresano — congressista
bandejrano — bandeirante
samgentano — compatriota
samcelano — correligionário
samdomano — colocatário

idolano — idólatra
baptano — compradre
plebano — plebeu
nordano — nortista
marsano — marciano

domano — membro da casa
ŝipano — marinheiro
terano — terrestre
sudano — sulista
ĉilano — chileno

gerilano — guerrilheiro
marokano — marroquino
insulano — ilhéu
moskvano — moscovita
idolano — idólatra

Continua na pág. 410

6. La homa korpo — *O Corpo humano*

Neleĝe akirite ne estas profita
Ganhar ilegalmente não é conveniente

Senvestigi sin — *despir-se*
Malpurigi sin — *sujar-se*
Maldekstrulo — *canhoto*
Montra fingro — *dedo indicador*
Surmeti ŝuojn — *calçar-se*

Elintestigi — *evacuar*
Sidigi sin — *sentar-se*
Blondulino — *loira*
Dika fingro — *dedo polegar*
Ekskremento — *excremento*

Meza fingro — *dedo médio*
Plenkreska — *adulto*
Naztruoj — *ventas*
Vertebraro — *coluna vertebral*
Piedartiko — *peito do pé*

Genufleksi — *ajoelhar-se*
Surdmutulo — *surdo-mudo*
Dentokarno — *gengiva*
Vangharoj — *suíças, costeletas*
Tibikarno — *barriga da perna*

Nigrulino — *negra, preta*
Sidvangoj — *nádegas*
Malgranda — *pequeno*
Palpebroj — *pálpebras*
Internaĵoj — *entranhas*

Bani sin — *banhar-se*
Blondigi — *aloirar*
Blindigi — *cegar*
Aŭskulti — *escutar, dar atenção a*
Beltalia — *de talhe elegante*

Enkapigi — *meter na cabeça*
Okulkavo — *órbita ocular*
Mulatino — *mulata*
Eleganta — *elegante*
Grizhara — *grizalho*

Nudpieda — *descalço*
Protekti — *proteger*
Kreskita — *crescido*

Balbuti — *gaguejar, balbuciar*
Inseksa — *feminino, feminil*
Grumbli — *resmungar, rosnar*

Blonda virino — *mulher loura*
Ringa fingro — *dedo anular*
Flavruĝulino — *ruiva*
Kruda (fig.) — *grosseiro*
Postvangoj — *nádegas*

Okulharoj — *cílios*
Manradiko — *pulso*
Gustamado — *gosto*
Piĉo (pop.) — *vagina, vulva*
Purigi sin — *limpar-se*

Maldekstra — *esquerdo*
Grandkapa — *cabeçudo*
Senfeligi — *esfolar*
Ruĝhaŭtulo — *pele-vermelha*
Senvestiĝi — *despir-se*

Antaŭbrako — *antebraço*
Flavruĝulo — *ruivo*
Senhaŭtigi — *pelar*
Okulglobo — *globo ocular*
Intestaro — *entranhas*

Kombi sin — *pentear-se*
Okulharoj — *pestanas*
Brunulino — *morena*
Epidermo — *epiderme, tez*
Manplato — *palma da mão*

Surdmuta — *surdo-mudo*
Genuosto — *rótula*
Ventraĉo — *pança*
Mampinto — *bico do peito*
Lipharoj — *bigodes*

Subbrako — *sovaco*
Umbiliko — *umbigo*
Malgrasa — *magro*
Ekbarbi — *nascer barba, barbar*
Elkraĉi — *cuspir, expelir*

Nigrulo — *preto, negro*
Ingveno — *virilha*
Kraĉaĵi — *babar*

Gustumi — *gostar (provar)*
Staturo — *estatura*
Sentumo — *sentido*

Skeleto — *esqueleto*
Dorsaĵo — *lombo*

Kalkano — *calcanhar*
Gingivo — *gengiva*
Dekstra — *direito*
Kraĉaĵo — *escarro*
Malalta — *baixo*

Dentaro — *dentadura*
Maleolo — *tornozelo*
Intesto — *intestino*
Persono — *pessoa*
Brunulo — *moreno*

Elporti — *suportar*
Muskolo — *músculo*
Falango — *falange*
Flarado — *olfato*
Rigardi — *olhar*

Vizaĝo — *rosto, semblante, cara*
Koksoj — *cadeiras, quadris*
Ventro — *barriga, ventre*
Akselo — *sovaco, axila*
Frunto — *testa, fronte*

Vojiri — *caminhar*
Aŭdado — *audição*
Genuoj — *joelhos*
Beleta — *bonito*
Brusto — *peito*

Gluteo — *nádegas*
Pigmeo — *pigmeu*
Fleksi — *vergar*
Flanko — *lado*
Femuro — *coxa*

Hararo — *cabeleira*
Kubuto — *cotovelo*
Kuŝiĝi — *deitar-se*
Kunigi — *reunir*
Salivo — *saliva*

Palato — *céu da boca*
Virino — *mulher*
Ŝultro — *ombro*
Blovi — *soprar*
Piedo — *pé*

Gambo — *perna (entre a coxa e o pé)*
Karno — *carne (humana)*
Verto — *alto da cabeça*
Flari — *sentir (cheiro)*

Timpano — *tímpano*
Malbela — *feio*

Stomako — *estômago*
Digesti — *digerir*
Arterio — *artéria*
Maljuna — *velho*
Palpado — *tato*

Spirado — *respiracão*
Makzelo — *mandíbula*
Laringo — *laringe*
Malsana — *doente*
Senhara — *calvo*

Stariĝi — *levantar-se*
Graseca — *adiposo*
Mulato — *mulato*
Membro — *membro*
Ungego — *garra*

Artiko — *articulação*
Ostaro — *esqueleto*
Aminda — *amável*
Peniso — *pênis*
Blinda — *cego*

Plando — *planta (do pé)*
Ekvidi — *avistar*
Enhavi — *conter*
Enteni — *conter*
Fingro — *dedo*

Glando — *glândula*
Gracia — *gracioso*
Hepato — *fígado*
Kranio — *crânio*
Granda — *grande*

Sidiĝi — *assentar-se*
Vekiĝi — *acordar*
Veziko — *bexiga*
Tempio — *fonte*
Trajto — *traço*

Oscedi — *abrir a boca, bocejar*
Laŭta — *forte (voz)*
Stari — *estar de pé*
Dormi — *dormir*
Surda — *surdo*

Vango — *face (do rosto), bochecha*
Grasa — *gordo, adiposo*
Talio — *talhe, cintura*
Kraĉi — *cuspir*

Pojno — *punho, pulso*

Pulso — *pulso, (pulsação)*
Orelo — *ouvido, orelha*
Sento — *sentido*
Dorso — *costas*
Faŭko — *goela (de animal)*

Tarso — *peito do pé, tarso*
Ŝerca — *engraçado*
Porti — *carregar*
Ŝerci — *gracejar*
Ŝajni — *parecer*

Apogi — *apoiar*
Pensi — *pensar*
Torso — *tronco*
Urino — *urina*
Barbo — *barba*

Mieno — *semblante*
Lipoj — *lábios*
Kovri — *cobrir*
Magra — *magro*
Anuso — *ânus*

Lango — *língua (anat.)*
Cerbo — *cérebro*
Sulko — *ruga*
Vejno — *veia*
Ŝviti — *suar*

Homo — *homem, ser humano*
Tuŝi — *tatear, tocar*
Ledo — *couro, pele*
Mamo — *mama, seio*
Kisi — *beijar*

Felo — *pele (crua c/ pelos)*
Suro — *barriga da perna*
Sidi — *estar sentado*
Movi — *mover*
Juna — *moço*

Koro — *coração*
Kapo — *cabeça*
Haro — *cabelo*
Flui — *fluir*
Ĉelo — *célula*

Dento — *dente*

Palpi — *tatear, apalpar*
Spino — *espinha dorsal*
Spiri — *respirar*
Pulmo — *pulmão*
Vulvo — *vulva*

Plori — *chorar*
Pugno — *punho*
Marŝi — *andar, marchar*
Forta — *forte*
Okulo — *olho*

Gorĝo — *garganta*
Sango — *sangue*
Lumbo — *lombo*
Nervo — *nervo*
Lieno — *baço*

Haŭto — *cútis, pele*
Larmo — *lágrima*
Manĝi — *comer*
Kruro — *perna*
Sekso — *sexo*

Brovo — *sobrancelha*
Brako — *braço*
Nigra — *preto*
Fermi — *fechar*
Ŝvito — *suor*

Dika — *gordo, grosso, espesso*
Viro — *homem (masculino)*
Haro — *pelo, cabelo*
Nomo — *nome*
Nano — *anão*

Ripo — *costela*
Vivi — *viver*
Galo — *bílis*
Fari — *fazer*
Kuri — *correr*

Povi — *poder*
Nazo — *nariz*
Muta — *mudo*
Nuko — *nuca*
Osto — *osso*

7. Virtoj kaj malvirtoj — *Virtudes e vícios*

Ne sufiĉas ploro al kreditoro
Choros não pagam dívidas

Bedaŭresprimoj — *desculpas*
Inteligenteco — *inteligência*
Malprofitemo — *desinteresse*
Temperamento — *temperamento*
Bonmaniereco — *urbanidade*

Libera volo — *livre-arbítrio*
Konstitucio — *constituição*
Alkoholismo — *alcoolismo*
Malkuraĝeco — *covardia*
Elokventeco — *eloquência*

Antaŭzorgo — *cautela, previsão*
Malhumileco — *orgulho*
Ekkompreni — *perceber*
Melankolio — *melancolia*
Malklereco — *burrice*

Konfidi al — *fiar-se em, confiar em*
Rekompenco — *recompensa*
Malfortiĝo — *fraqueza*
Mortiginto — *defunto, falecido*
Senhonteco — *descaramento*

Montri sin — *aparecer, mostrar-se*
Sendankeco — *ingratidão*
Fispritaĵo — *graça pesada*
Senkulpeco — *inocência*
Delikateco — *delicadeza*

Malafabla — *rabujento, brusco*
Interligo — *aliança*
Malbeleco — *fealdade*
Antipatia — *antipático*
Scivolema — *curiosidade*

Amesprimo — *declaração de amor*
Malriĉego — *pobreza*
Zorgateco — *tutela*
Antaŭjuĝo — *preconceito*
Scivolema — *curioso*

Memestimo — *amor-próprio*
Malestimo — *desprezo*
Digestado — *digestão*
Eraraĵo — *erro*
Facilmova — *ágil, lesto*

Malpureco — *impureza, imundície*

Maltrankvila — *inquieto*
Maltrankvilo — *inquietação*
Mallaboremo — *preguiça*
Malbelformo — *deformidade*
Malspriteco — *estupidez*

Memsugestio — *auto-sugestão*
Bonhumoreco — *bom humor*
Senkurafieco — *desalento*
Trankvileco — *tranquilidade*
Inteligenta — *inteligente*

Vivkondiĉo — *condição de vida*
Malgraseco — *magreza*
Tromemfido — *presunção*
Malzorgemo — *desleixo*
Interesema — *interesseiro*

Forpuŝanta — *repelente, asqueroso*
Okazintaĵo — *acontecimento*
Konscienco — *consciência*
Superstiĉa — *supersticioso*
Singardemo — *prudência*

Entuziasmo — *entusiasmo*
Lulkanteto — *cantiga de ninar*
Mortigito — *vítima*
Necerteco — *incerteza*
Karaktero — *caráter*

Bonfarado — *caridade*
Insultemo — *insolência*
Estonteco — *futuro*
Rekomendi — *recomendar*
Fanfaroni — *vangloriar-se*

Honesteco — *honestidade*
Sincereco — *sinceridade*
Nostalgio — *nostalgia*
Sindonema — *dedicação*
Verdiremo — *franqueza*

Diskreteco — *discreção*
Malespero — *desespero*
Elspirado — *bafo*
Inklinemo — *inclinação*
Elspiraĵo — *hálito*

Ĝentileco — *cortesia*

Akurateco — *acuidade*
Malhumoro — *mau-humor*
Senvalora — *fútil*
Akcidento — *acidente*

Estanteco — *presente*
Estinteco — *passado*
Malhumila — *orgulhoso*
Homsopiro — *saudade*
Malboneco — *maldade*

Ektimigi — *assustar*
Timemeco — *timidez*
Interesi — *interessar*
Propraĵo —*propriedade*
Singardo — *precaução*

Erudicio — *erudição*
Ekkoleri — *bufar (fig.)*
Projekti — *projetar*
Kontenta — *contente*
Blasfemi — *blasfemar*

Poltrona — *covarde, medroso*
Konsenti — *consentir*
Aktiveco — *atividade*
Persisto — *persistência*
Krueleco — *crueldade*

Kvieteco — *tranquilidade, doçura*
Konsulti — *consultar*
Suspekto — *suspeita*
Persisti — *persistir*
Vivkurso — *carreira*

Malvirto — *virtude*
Respekta — *respeitoso*
Fikutimo — *mau hábito*
Prudenta — *prudente*
Amuzanta — *divertido*

Kalumnii — *caluniar*
Krispeto — *ruga*
Konvinki — *convencer*
Perfekta — *perfeito*
Intereso — *interesse*

Fiflati — *bajular, puxar o "saco"*
Konfido — *confiança*
Scivolo — *curiosidade*
Aflikto — *aflição*
Konsili — *aconselhar*

Certigi — *afirmar, assegurar*
Obstini — *teimar, obstinar*

Amuzi sin — *distrair-se*
Modesteco — *modéstia*
Ŝanceliĝi — *vacilar*
Bonfareco — *beneficência*

Edukiteco — *educação*
Hipokriti — *fingir*
Malfeliĉo — *infelicidade*
Elpensaĵo — *invenção*
Ideoĉeno — *associação de idéias*

Heredaĵo — *sucessão, herança*
Malplaĉi — *enfadar, desgostar*
Kalumnio — *calúnia*
Suspekti — *suspeitar*
Profesio — *profissão*

Respondi — *responder*
Sereneco — *serenidade*
Artifiko — *artifício*
Libereco — *liberdade*
Ĝeni sin — *incomodar-se*

Malamego — *rancor*
Surprizi — *surpreender*
Delikata — *fino, delicado*
Superi — *superar*
Enterigo — *enterro*

Pripenso — *reflexão*
Pacienco — *paciência*
Agresiva — *agressivo*
Duondiri — *dar a entender*
Malobeo — *desobediência*

Komplezo — *fineza, gentileza*
Bonafido — *boa fé*
Marŝado — *marcha*
Malutili — *prejudicar*
Ĉagreni — *aborrecer, mogoar*

Indigni — *ficar indignado*
Fivorto — *palavra indecente*
Ĝusteco — *exatidão*
Avareco — *avareza*
Diskreteco — *discrição*

Instigi — *impelir, instigar*
Mensogo — *mentira*
Ĝentila — *cortês, polido*
Kapabla — *capaz*
Konduti — *comportar-se*

Ŝparemo — *economia*
Konveni — *ser conveniente*

Fiereco — *altivez*
Inĝenia — *engenhoso*
Hontemo — *pudor*

Obskura — *obscuro, desconhecido*
Lerteco — *habilidade, destreza*
Bonvoli — *ter a bondade de*
Silenti — *estar calado*
Spirito — *espírito*

Fidinda — *fidedigno*
Lernado — *aprendizado*
Fidi al — *confiar em*
Elpenso — *invento*
Intrigo — *enredo, intriga*

Pensado — *pensamento, reflexão*
Obstina — *obstinado*
Ĉagreno — *desgosto*
Intenci — *tencionar*
Nacieco — *nacionalidade*

Malbeni — *amaldiçoar*
Plezuro — *prazer*
Ŝanceli — *abalar*
Fervoro — *fervor, zelo*
Klereco — *cultura*

Molesti — *molestar, importunar*
Egoismo — *egoísmo*
Kvalito — *qualidade*
Sobreco — *sobriedade*
Graseco — *gordura*

Suspiri — *suspirar (com ânsia)*
Kaprico — *capricho*
Intenca — *intencional*
Rigardi — *olhar, observar*
Mensogi — *mentir*

Fianimo — *alma vil*
Sulketo — *ruga*
Flatemo — *lisonja*
Ambicio — *ambição*
Malsato — *fome*

Kaĵoli — *afagar, adular, lisonjear*
Figuri — *figurar, representar*
Simpla — *natural, modesto*
Mizera — *desgraçado*
Kaŝemo — *dissimulação*
Heziti — *hesitar, vacilar*

Agresi — *agredir*
Karito — *caridade*

Fervora — *zeloso, fervoroso*
Perfida — *pérfido/a*
Edukado — *educação*

Foresti — *estar ausente*
Kortuŝi — *comover*
Amikeco — *amizade*
Maltimo — *ousadia*
Pardoni — *perdoar*

Kieesto — *paradeiro*
Modesta — *modesto*
Bedaŭri — *lamentar, sentir*
Foresto — *ausência*
Sentemo — *sensibilidade*

Sukcesi — *ter sucesso*
Konduto — *conduta*
Ekdormo — *madorra*
Frivola — *fútil, frívolo*
Orgojlo — *orgulho*

Amikiĝi — *tornar-se amigos*
Prudento — *prudência*
Energio — *energia*
Inklino — *inclinação*
Ĉagreno — *aflitivo, penoso*

Rimarki — *notar, reparar, observar*
Esprimi — *exprimir, expressar*
Sukceso — *êxito*
Kanajlo — *canalha*
Forlasi — *abandonar*

Dorloti — *acariciar, afagar*
Forgeso — *esquecimento*
Indulgi — *ser indulgente*
Malhelpi — *atrapalhar, entravar*
Perfidi — *trair*

Kompato — *piedade, compaixão*
Preferi — *preferir*
Staturo — *estatura*
Firmeco — *firmeza*
Ofendi — *ofender*

Malica — *malicioso, maldoso*
Ĵaluzo — *ciúme*
Severa — *severo*
Estimi — *estimar*
Almozo — *esmola*
Trista — *triste, sombrio*

Pureco — *limpeza, asseio*
Sprito — *finura*

Trompi — *enganar*
Merito — *mérito*
Tediĝi — *aborrecer-se, enfadar-se*

Memoro — *memória*
Riĉeco — *riqueza*
Kolero — *cólera*
Mizero — *miséria*
Afabla — *afável, amável, gentil*

Aspiri — *desejar, aspirar*
Favori — *favorecer*
Decidi — *decidir*
Laciĝo — *fadiga*
Saĝeco — *sabedoria, bom senso*

Ĵaluza — *ciumento*
Admiri — *admirar*
Malico — *malícia*
Kuraĝi — *ousar*
Svelta — *magro, esbelto, esguio*

Atenta — *atento*
Gajeco — *alegria*
Averti — *advertir*
Teruro — *terror*
Fifama — *de má reputação*

Strebi — *esforçar-se*
Minaci — *ameaçar*
Laboro — *trabalho*
Kresko — *estatura*
Ficelo — *meta vergonhosa*

Laceco — *cansaço*
Supozi — *supor*
Apatio — *apatia*
Inciti — *irritar, incitar*
Ebleco — *possibilidade*

Inerta — *inerte*
Vekiĝo — *(o) despertar*
Ripozo — *repouso*
Ekĝemo — *suspiro*

Lerta — *ágil, hábil, capaz, fino*
Fuŝaĵo — *porcaria*
Aprobi — *aprovar*
Envii — *invejar*
Pasio — *paixão*
Prava — *que tem razão*

Fiera — *altivo*
Farto — *saúde*
Forto — *força*

Esperi — *ter esperança*
Humoro — *humor*
Kutimi — *costumar, usar*

Koloro — *cor*
Fihomo — *patife*
Karesa — *terno*
Partia — *parcial*
Leĝera — *leviano, volúvel*

Fariĝo — *acontecimento*
Aminda — *amável*
Doloro — *dor*
Sopiro — *ansiedade*
Enuigi — *causar aborrecimento*

Plendi — *queixar-se, deplorar*
Honoro — *honra*
Simpla — *simples*
Devigi — *forçar*
Oscedi — *bocejar*

Beleco — *beleza*
Aŭdaco — *audácia*
Lojala — *leal*
Fiasko — *fracasso*
Babili — *parolar, palrar, tagalerar*

Nescio — *ignorância*
Feliĉo — *felicidade*
Atendi — *esperar*
Kutimo — *hábito*
Ĵaluza — *ciumento, zeloso*

Fidela — *fiel*
Rideto — *sorriso*
Modera — *moderado*
Deziri — *desejar*
Espero — *esperança*

Furoro — *furor*
Pensio — *pensão*
Humana — *humano*
Libera — *livre*

Ĉasta — *casto, puro, pudico*
Naŭzo — *náusea*
Senti — *sentir*
Moroj — *costumes*
Morto — *morte*
Envio — *inveja*

Nobla — *nobre*
Naiva — *ingênuo*
Animo — *alma*

Sonĝi — *sonhar*
Dandi — *proceder com impostura*

Mieno — *ar, aparência, semblante*
Fieri — *orgulhar-se*
Pensi — *pensar*
Sobra — *sóbrio*
Erari — *enganar-se*

Okazo — *acontecimento*
Blovo — *sopro*
Zorgo — *cuidado, zelo*
Studo — *estudo*
Amuza — *divertido*

Digno — *dignidade*
Eviti — *evitar*
Venĝo — *vingança*
Danki — *agradecer*
Hasto — *pressa, precipitação*

Socio — *sociedade*
Laŭdi — *elogiar-se*
Krima — *criminoso*
Plaĉi — *agradar*
Gaji — *estar alegre, de bom humor*

Tedi — *aborrecer, enfadar*
Enui — *aborrecer-se, enfadar-se*
Enuo — *enfado, aborrecimento*
Ruzo — *esperteza*
Tedo — *tédio, enfado*

Dubo — *dúvida*
Beni — *abençoar*
Krio — *grito*
Devi — *dever*
Ĝoji — *alegrar-se, regozijar-se*

Veki — *acordar, despertar*
Ĝena — *incômodo, molesto*
Timo — *medo, temor*

Teda — *enfadonho, cacete*
Ŝati — *gostar (de)*
Sano — *saúde*
Indo — *dignidade*
Vero — *verdade*

Revo — *sonho, devaneio*
Ĝojo — *júbilo, regozijo*
Gapi — *ficar boquiaberto*
Vido — *ar, vista*
Peni — *esforçar*

Fiaĵo — *ignomínia*
Avara — *avaro, avarento*

Imago — *imaginação*
Dormo — *sono*
Eraro — *engano, erro*
Vanta — *frívolo*
Ŝvito — *transpiração*

Justa — *justo, reto*
Soifo — *sede*
Avidi — *cobiçar*
Terno — *espirro*
Vigla — *esperto, vivo*

Falsa — *falso*
Racio — *razão*
Krimo — *crime*
Mola — *mole, macio*
Povra — *pobre, desgraçado, coitado*

Ĝusta — *justo, exato, preciso*
Spiro — *respiração*
Spito — *despeito*
Amemo — *afeição*
Famo — *fama, reputação*

Doto — *dote*
Rido — *riso*
Dubi — *duvidar*
Faro — *ação*
Fido — *confiança, fé*

Deci — *convir*
Doti — *dotar*
Voĉo — *voz*
Puni — *castigo, punição*
Tuŝi — *pôr a mão, mexer, tocar*

Fidi — *contar, confiar*
Saĝa — *sensato, ajuizado*
Sano — *saúde*

Gaja — *alegre, jovial, garrido*
Ĝoja — *alegre, contente*
Miri — *admirar-se, estranhar*
Sata — *satisfeito, farto*
Revi — *sonhar, devanear*

Ravo — *êxtase*
Obea — *obediente*
Olda — *velho*
Moki — *zombar*
Volo — *vontade*

6. -AR-. Este sufixo indica REUNIÃO, COLEÇÃO, GRUPO, CONJUNTO (de unidades, objetos, indivíduos da mesma espécie, combinados para formar um todo, ou correlacionados como um TODO), como: **PARENCO** (parente), **PARENCARO** (parentela); **DENTO** (dente), **DENTARO** (dentadura); **MAŜINO** (máquina), **MAŜINARO** (maquinaria).

kristanaro — cristandade
sonoliraro — carrilhão
servistaro — criadagem
posteularo — pósteros
ludkartaro — baralho

ŝlosilaro — claviculário
dungitaro — corpo de pessoal
praarbaro — floresta virgem
naskitaro — descendência
klerularo — classes cultas

muskolaro — musculatura
najbararo — vizinhança
kalendaro — calendário
formularo — formulário
aŭdantaro — auditório

adresaro — livro de endereços
domaĉaro — favela, mocambo
pakaĵaro — bagagens
kahelaro — ladrilhamento
regularo — estatutos

7. -ARB-. Este sufixo (árvore, pé de...) serve para indicar a ÁRVORE que produz o FRUTO, como: **MANGO** (manga), **MANGARBO** (mangueira); **KAFO** (café), **KAFARBO** (pé de café ou o cafeeiro). Quando a planta é de MENOR PORTE, devemos usar **-ARBETO** (arbusto, pé de...), assim como a planta que produz FLORES, como: **TOMATO** (tomate), **TOMATARBETO** (tomateiro); **PIZO** (ervilha), **PIZARBO** (pé de ervilhas); **ROZO** (rosa), **ROZARBETO** (um pé de rosas, roseira).

orangĝarbo — laranjeira
morusarbo — amoreira
bananarbo — bananeira
ĉerizarbo — cerejeira
frambarbo — framboeseira

migdalarbo — amendoeira
citronarbo — limoeiro
cidoniarbo — marmeleiro
nespilarbo — nespereira
persikarbo — pessegueiro

8. -ATOR-. Fim de palavra e sufixo técnico que designam um MECANISMO servindo para PRODUZIR a ação expressa pela RAIZ. Opõe-se ao sufixo **-IL-** que designa o "INSTRUMENTO, O MAIS SIMPLES PARA...", como: **LEVI** (levantar, erguer), **LEVILO** (alavanca), **LEVATORO** (elevador).

transformatoro — transformador (el.)
manipulatoro — manipulador
estingatoro — extintor
alternatoro — alternador (el.)

akumulatoro — acumulador (el.)
modulatoro — modulador
detektoro — detector
indikatoro — indicador (téc.)

rektifikatoro — retificador (el.)
kompensatoro — compensador (el.)
karburatoro — carburador
interuptoro — interruptor

generatoro — gerador
oscilatoro — oscilador
komutatoro — comutador
izolatoro — isolador

Continua na pág. 432

8. LITERATURO – ARTOJ – INSTRUADO — *LITERATURA – ARTES – ENSINO*

Pli bona pano sen butero, ol dolĉa kuko sen libero
Melhor sem manteiga o pão que bolo na escravidão

Esti malaprobita — *ser reprovado*
Papertranĉilo — *corta-papel*
Faŝista partio — *partido fascista*
Nazista partio — *partido nazista*
Milita kolegio — *colégio militar*

Liberaj artoj — *artes liberais*
Interpretisto — *intérprete*
Universitato — *universidade*
Eksperimento — *experiência*
Sorba papero — *mata-borrão*

Ina intuicio — *intuição feminina*
Ĉefredaktoro — *redator-chefe*
Kontrastaĉa — *berrante (cor)*
Ĉerizkolora — *cor de cereja*
Karbe nigra — *negro-carvão*

Dubekolora — *pardacento*
Grizkolora — *cinzento*
Legitimilo — *identidade*
Sportplaco — *praça de esporte*
Olivkolora — *azeitonado*

Rekompenco — *recompensa*
Inspektoro — *inspetor*
Multobligi — *multiplicar (mat.)*
Figazetaro — *imprensa marrom*
La hieraŭo — *o dia de ontem*

Antaŭavizo — *pré-aviso*
Sigelvakso — *lacre*
Ĉeestomarko — *jeton de presença*
Leĝoscienco — *jurisprudência*
Belskribado — *caligrafia*

Mallaborema — *preguiçoso*
Metalfadeno — *arame*
Hejma tasko — *deveres para casa*
Kvazaŭrimoj — *rimas imperfeitas*
Elasta gumo — *goma elástica*

Kuba radiko — *raiz cúbica*
(La) Onidiro — *(o) ouvir dizer*
Intertempo — *intervalo*
Konsonanto — *consoante*
Skulptarto — *escultura*

Kunlernanto — *condiscípulo*

Rondpinta plumo — *esferográfica*
Konduti malbone — *portar-se mal*
Teknika lernejo — *escola técnica*
Parkera leciono — *lição decorada*
Ardeza krajono — *lápis de pedra*

Esti elvendita — *estar esgotado*
Dediĉi sin al — *dedicar-se a*
Multiplikanto — *multiplicador*
Polura papero — *lixa*
Malfacilaĵoj — *dificuldades*

Parkere scii — *saber de cor*
Nigra tabulo — *quadro-negro*
Libera tempo — *tempo livre*
Konduti bone — *portar-se bem*
Feriaj tagoj — *dias feriados*

Plumbofadeno — *fio a prumo*
Litografarto — *litografia*
Rektangulilo — *esquadro*
Malhele blua — *azul ferrete*
Ŝanĝkolora — *furta-cor*

Apliki sin — *aplicar-se*
Konjugacii — *conjugar*
Libertempo — *férias*
Dubeblanka — *esbranquiçado*
Krajoningo — *lapiseira (tubo)*

Ĵurnalbudo — *banca de jornal*
Konkuranto — *concorrente*
Ripetitoro — *explicador*
Gea lernejo — *escola mista*
Liniotirilo — *tira-linhas*

Suboficisto — *contínuo*
Memorskribo — *memórias*
Multenombro — *plural*
Skribotablo — *escrivaninha*
Aŭtorrajtoj — *direitos autorais*

Lernejestro — *mestre-escola*
Inteligenta — *inteligente*
Poŝtranĉilo — *canivete*
Ĉefartikolo — *artigo de fundo (lit.)*
Lernoĉambro — *sala de aula*

Manuskripto — *manuscrito*

Troparolema — *prolixo (falando)*
Konkursanto — *competidor*
Interpunkcio — *pontuação*
Presprovaĵo — *prova de impressão*

Leterpapero — *papel de carta*
Perspektivo — *perspectiva*
Multkolora — *multicolor*
Literaturo — *literatura*
Fontoplumo — *caneta-tinteiro*

Kvarobligi — *quadruplicar*
Proksimuma — *aproximativo*
Subtrahoto — *diminuendo*
Lazurŝtono — *lazurita*
Paperfolio — *folha de papel*

La morgaŭo — *o dia de amanhã*
Sekretario — *secretário*
Ĉefmajstro — *obra-prima*
Artefarita — *artificial*
Lernolibro — *livro de leitura*

Antikvaĵoj — *antiguidades*
Kuba metro — *metro cúbico*
Forestanta — *ausente*
Dispartigi — *dividir*
Abituriento — *bacharel (em letras)*

Fotografio — *fotografia (arte)*
Kvinobligi — *quintuplicar*
Postparolo — *posfácio*
Skrapileto — *raspador*
Manfrapilo — *palmatória*

Kablogramo — *cabograma*
Ekzamenoto — *examinado*
Desegnisto — *desenhista*
Reviziisto — *revisor*
Krajonujo — *lapiseira (caixa)*

Korektado — *correção*
Malsprita — *estúpido*
Multepeza — *pesado*
Malfruiĝo — *atraso*
Malobeema — *desobediente*

Enkonduko — *introdução*
Elokventa — *eloquente*
Malaprobi — *desaprovar*
Malpuraĵo — *sujeira*

Internulo — *interno (aluno)*
Miniaturo — *miniatura*
Diligenta — *aplicado*

Telefonĉelo — *cabina telefônica*
Poŝtmandato — *vale postal*
Eksterulejo — *externato*
Flata vorto — *palavra de elogio*

Mineralogio — *mineralogia*
Lernobjekto — *disciplina*
Internulejo — *internato*
Turnborilo — *pua*
Violkolora — *violeta, roxo*

Pajlkolora — *cor-de-palha*
Rekompenci — *recompensar*
Interrompi — *interromper*
Arkeologio — *arqueologia*
Eksplikado — *explicação (do texto)*

Konferenco — *conferência*
Refektorio — *refeitório*
Guvernisto — *preceptor*
Trancĉileto — *canivete*
Konkoforma — *concóide*

Lernantaro — *corpo discente*
Inksorbilo — *mata-borrão*
Interspaco — *distância*
Skribilaro — *material para escrever*
Notlibreto — *livro de notas*

Korespondi — *corresponder*
Priinstrua — *pedagógico*
Kaligrafio — *caligrafia*
Supersigno — *acento*
Telefonejo — *estação telefônica*

Matematiko — *matemática*
Instruisto — *professor*
Astronomio — *astronomia*
Rektangulo — *retângulo*
Klasĉambro — *sala de aula*

La hodiaŭo — *o dia de hoje*
Ortografio — *ortografia*
Aŭtografi — *autografar*
Fotografi — *fotografar*
Leterkesto — *caixa-postal*

Korespondi — *corresponder*
Vicrektoro — *vice-reitor*
Multipliki — *multiplicar*
Forstreki — *riscar*

Malebligi — *impossibilitar*
Instruado — *estudo, ensino*
Instituto — *instituto*

Instruado — *aluno*
Lankolora — *bege*

Dekalkulo — *subtração*
Demandaro — *interrogatório*
Datreveno — *aniversário*
Dekobligi — *decuplicar*
Depostuli — *reivindicar*

Firakonto — *história indecente*
Enkadrigi — *pôr no quadro*
Filmoteko — *filmoteca*
Filozofio — *filosofia*
Fakultato — *faculdade*

Ĉeflitero — *letra maiúscula*
Ĉina inko — *tinta nanquim*
Geografio — *geografia*
Gravuraĵo — *gravura*
Felietono — *folhetim*

Akurateco — *pontualidade*
Longforma — *longuiforme*
Nomvokado — *chamada*
Senkolora — *incolor*
Grizverda — *grizéu*

Banderolo — *cinta, tira (de papel)*
Banstacio — *estação balneária*
Paperisto — *papeleiro*
Agronomio — *agronomia*
Paperisto — *papeleiro*

Banstacio — *estação balneária*
Aŭtonomio — *autonomia*
Astronomo — *astrônomo*
Obstinema — *teimoso/a*
Landkarto — *atlas*

Reĝustigi — *reparar, retificar*
Kalkulilo — *máquina de calcular*
Kvinonigi — *dividir em cinco*
Konsideri — *considerar*
Unuagrada — *primário*

Profesoro — *professor (de univ.)*
Labortago — *dia da semana*
Senatenta — *distraído*
Telegramo — *telegrama*
Tutevendi — *esgotar*

Pozistino — *modelo (mulher)*
Trankvila — *tranquilo*
Singularo — *singular*
Platvitro — *vidraça*

Instruita — *erudito*
Malfacila — *difícil*

Dekalkuli — *subtrair, diminuir*
Demonstri — *demonstrar*
Diplomiĝi — *formar-se*
Diskforma — *discóide*
Direktoro — *diretor*

Moneretoj — *dinheiro miúdo*
Ekzercaro — *livro de exercícios*
Eksterulo — *externo (aluno)*
Dividonto — *divisor (mat.)*
Diligenta — *assíduo*

Plukolora — *de várias cores*
Dubebruna — *pardacento*
Blunigra — *azul-preto*
Varmigilo — *aquecedor*
Gramatiko — *gramática*

Brunflava — *alazão (cavalo)*
Dubeflava — *amarelado*
Dubeverda — *esverdeado*
Fuŝskribi — *garatujar*
Indigblua — *azul-anil*

Ŝamkolora — *cor-de-camurça*
Kafkolora — *cor-de-café*
Rozkolora — *cor-de-rosa*
Objektivo — *objetivo*
Originalo — *original*

Pasteĉejo — *pastelaria*
Autografo — *autógrafo*
Pentrarto — *pintura*
Antaŭtago — *véspera*
Poŝtmarko — *selo*

Aŭtodafeo — *auto-de-fé*
Naŭobligi — *nonuplicar*
Priskribi — *descrever*
Rezultato — *efeito*
Redaktaĵo — *redação*

Kvaronigi — *dividir em quatro*
Skrapgumo — *borracha*
Kunlabori — *colaborar*
Triangulo — *triângulo*
Triobligi — *triplicar*

Puninda — *passível de pena*
Prokrasto — *adiamento*
Printempo — *primavera*
Triangula — *triangular*

Subskribi — *assinar*

Trionigi — *dividir em três*
Malklera — *ignorante*
Konstrui — *construir*
Konkludi — *concluir*
Centobla — *cêntuplo*

Studanto — *estudante (ginásio)*
Pentraĵo — *pintura*
Kirurgio — *cirurgia*
Presarto — *imprensa*
Semestro — *semestre*

Puŝforto — *força propulsora*
Respondi — *responder*
Sigelilo — *sinete*
Modelilo – *molde*
Pendsako — *bolsa*

Uverturo — *introdução (mús.)*
Ŝraŭbero — *rosca (de parafuso)*
Tragedio — *tragédia*
Konkurso — *concurso*
Ŝovelilo — *pá*

Duagrada — *secundário*
Egalpezo — *equilíbrio*
Prononci — *pronunciar*
Konturoj — *contornos*
Lernanto — *aluno*

Helflava — *cor-de-jade*
Flavruĝa — *ruivo, ruço*
Prononco — *pronúncia*
Distingi — *distinguir*
Amplekso — *volume*

Dividoto — *dividendo (mat.)*
Kvinobla — *quíntuplo*
Gimnazio — *ginásio*
Absoluta — *absoluto*
Rabotilo — *plaina*

Iniciati — *tomar iniciativa*
Disĉiplo — *discípulo*
Prosperi — *ter êxito*
Unuforma — *uniforme*
Konveksa — *convexo*

Subtraho — *subtração (mat.)*
Botaniko — *botânica*
Gazetaro — *imprensa*
Teologio — *teologia*
Ĝenerala — *geral*

Skatoleto — *caixinha*

Poŝtkarto — *cartão-postal*
Stipendio — *bolsa-escolar*
Subdividi — *subdividir*
Tradukado — *tradução*
Nivelilo — *nível*

Varieteo — *variedades (tea.)*
Interesi — *interessar*
Rendevuo — *entrevista*
Borileto — *verruma*
Elmontri — *expor*

Vortludo — *trocadilho*
Centfoje — *cem vezes*
Skrapilo — *raspador*
Pentrilo — *pincel*
Ekzameno — *exame*

Ĉefvorto — *palavra principal*
Unuafoje — *pela primeira vez*
Ĉefverko — *obra prima*
Portreto — *retrato*
Skribaĵo — *escrita*

Angulilo — *transferidor (des.)*
Ovoforma — *oval, ovóide*
Mezepoka — *idade média*
Pripensi — *refletir*
Konsenti — *convir*

Duberuĝa — *avermelhado*
Skarlata — *escarlate*
Helverda — *verde-gaio*
Pavoblua — *azul-pavão*
Dubeblua — *azulado*

Kompreni — *compreender*
Adresato — *destinatário*
Bombardi — *bombardear*
Memoraĵo — *memórias*
Produkti — *produzir*

Lerntago — *dia letivo*
Prezenti — *apresentar*
Cilindro — *cilindro*
Ekzemplo — *exemplo*
Oblikva — *oblíquo*

Fondinto — *fundador*
Edukisto — *educador*
Mekaniko — *mecânica*
Helpanto — *ajudante*
Konkava — *côncavo*

Paperujo — *bolsa, pasta*
Terglobo — *globo terrestre*
Verdikti — *dar o veredito*
Interesa — *interessante*
Efektiva — *efetivo*

Subtrahi — *subtrair, diminuir (mat.)*
Kvarteto — *quarteto (mús.)*
Mezklaso — *classe média*
Parolado — *discurso*
Kondamni — *condenar*

Kubforma — *cúbico, cuboide*
Lernjaro — *ano letivo*
Elparoli — *pronunciar*
Dividado — *divisão*
Tagmanĝi — *almoçar*

Kamarado — *camarada*
Stampilo — *carimbo*
Papiruso — *papiro*
Plumingo — *caneta*
Fervoro — *zelo*

Ekspliki — *explicar (texto)*
Anoncilo — *prospecto*
Historio — *história*
Akvarelo — *aquarela*
Elementa — *primário*

Verŝajna — *verossímil*
Aerumita — *arejado/a*
Respondo — *resposta*
Lernînto — *ex-aluno*
Babilema — *loquaz*

Duobligi — *dobrar, duplicar*
Projekti — *projetar*
Dulingva — *bilíngue*
Aŭskulti — *escutar*
Pozemulo — *"poseur"*

Kvinono — *quinta parte, um quinto*
Kolegio — *colégio*
Disdoni — *distribuir*
Rebrilo — *reflexo*
Blovilo — *fole*

Proponi — *oferecer, propor*
Malneto — *rascunho*
Vinjeto — *vinheta (tip.)*
Elvendi — *esgotar*
Apudaĵo — *anexo*

Tralegi — *ler do começo ao fim*
Rakonti — *contar (narrar)*
Studema — *estudioso/a*
Sukcesi — *ter êxito*
Marĝeno — *margem*

Kvadrata — *quadrado/a*
Atentema — *atencioso/a*
Akcento — *acentuação*
Aspekto — *aspecto*
Pluralo — *plural*

Tagordo — *ordem do dia*
Analizi — *analisar*
Gravuro — *gravura*
Rektoro — *reitor*
Unuobla — *simples*

Supraĵo — *superfície*
Ekzerco — *exercício*
Ĉapitro — *capítulo*
Triumfi — *triunfar*
Materio — *matéria*

Depreni — *diminuir, subtrair*
Rostilo — *assadeira*
Dekobla — *décuplo*
Diplomo — *diploma*
Komenci — *começar*

Stranga — *estranho*
Rostaĵo — *assado*
Krajono — *lápis*
Dosiero — *dossiê*
Citiloj — *aspas*

Filibro — *um livro imoral*
Fiverko — *obra indecente*
Pejzaĝo — *paisagem*
Paletro — *palheta*
Provilo — *teste*

Duonigi — *dividir em dois*
Fuŝlegi — *titubear (lendo)*
Faktoro — *fator (mat.)*
Desegni — *desenhar*
Kompari — *comparar*

Bezoni — *precisar*
Duafoje — *pela segunda vez*
Formulo — *fórmula*
Senlima — *infinito*
Akurata — *pontual*

Alumeto — *um pau de fósforo*
Riproĉi — *repreender*
Onidiro — *boato*
Liniaro — *pauta*
Rimarki — *notar*

Malhela — *cor carregada, escuro*
Ridinda — *ridículo*
Pajfilo — *apito*
Orflava — *fulvo*
Ruĝbrua — *baio*

Cinabra — *vermelhão*
Helruĝa — *encarnado*
Kaŝtana — *castanho*
Purpura — *púrpura*
Kantado — *canto*

Centope — *de cem em cem*
Talento — *talento*
Sidloko — *assento*
Triobla — *triplo*
Monpuno — *multa*

Grifelo — *lápis de pedra*
Prepari — *preparar*
Klarigi — *explicar*
Preferi — *preferir*
Forĝejo — *forja*

Afranko — *selagem, franquia*
Haladzo — *gás deletério*
Esprimi — *exprimir*
Kaŭĉuko — *borracha*
Akcepti — *aceitar*

Senpage — *grátis, de graça*
Milfoje — *mil vezes*
Senfina — *infinito*
Forgesi — *esquecer*
Retorto — *retorta*

Muntado — *montagem*
Grenata — *cor grená*
Balbuti — *gaguejar*
Unufoje — *uma vez*
Parkeri — *decorar*

Revizii — *revisar (texto, etc.)*
Stariĝi — *pôr-se de pé*
Sliparo — *fichário*
Pupitro — *carteira*
Lertigi — *exercitar*

Vulgara — *vulgar, comum, batido*

Binoklo — *binóculo*
Folkloro — *folclore*
Drapaĵo — *roupagem*
Permesi — *permitir*
Algebro — *álgebra*

Frozaĵo — *prosa*
Raporto — *relatório*
Eltrovi — *descobrir*
Traduki — *traduzir*
Korekti — *corrigir*

Gravuri — *gravar*
Dekfoje — *dez vezes*
Karmino — *carmim*
Konfuza — *confuso*
Kapabla — *capaz*

Risorto — *mola*
Marblua — *azul-marinho*
Helblua — *azul-claro*
Plenigi — *preencher*
Karmina — *carmíneo*

Malpala — *escuro*
Trifoje — *três vezes*
Lakgumo — *goma laca*
Cenzuro — *censura*
Liniilo — *régua*

Kuplilo — *biela*
Deklami — *declamar*
Desegno — *desenho*
Postuli — *exigir*
Fajlilo — *lima*

Ĵargono — *jargão*
Kvarope — *de quatro em quatro*
Signifi — *significar*
Prelego — *preleção*
Preciza — *preciso*

Integri — *integrar (mat.)*
Silenti — *calar-se*
Defendo — *defesa*
Instrui — *ensinar*
Paŝtelo — *pastel*

Kartuŝo — *cartão (belas artes)*
Surfaco — *superfície*
Truleto — *espátula*
Glosaro — *glossário*
Malordo — *desordem*

Kartono — *cartão (papelão)*

Kvinope — *de cinco em cinco*
Indulgi — *ser indulgente*
Vortaro — *dicionário*
Setobla — *sétuplo*

Kalkuli — *calcular, contar*
Enirejo — *entrada*
Kompaso — *bússola*
Kvinope — *quinteto*
Demando — *pergunta*

Festeni — *banquetear-se*
Malobei — *desobedecer*
Lernado — *estudo*
Traduko — *tradução*
Scienco — *ciência*

Cerbumi — *matutar*
Lerniga — *instrutivo*
Ekvacio — *equação*
Diktaĵo — *ditado*
Diskuti — *discutir*

Agitema— *turbulento/a*
Turnilo — *manivela*
Ripeti —*repetir*
Unuope — *um a um*
Delogi — *seduzir*

Triope — *de três em três*
Dufoje — *duas vezes*
Premio — *recompensa*
Novelo — *novela*
Peniko — *pincel*

Strofo — *estância, copla*
Ruĝeta — *avermelhada*
Indiga— *cor-de-anil*
Blanka — *branco*
Koloro — *cor*

Kotizo — *cota, contribuição*
Oranĝa — *alaranjado*
Eldoni — *editar*
Ĉizilo — *formão*
Mezuri — *medir*

Borilo — *furador (broca)*
Sepope — *de sete em sete*
Sigelo — *selo, sinete*
Sumigo — *soma (mat.)*
Nescii — *ignorar*

Pesilo — *balança*
Severa — *severo*

Foresti—*estar ausente*
Skulpti — *esculpir*
Observi — *observar*
Leciono — *lição*

Prenilo — *torquês, alicate*
Glupoto — *boião de cola*
Leganto — *leitor*
Voĉdoni — *votar*
Elirejo — *saída*

Kvarono — *a quarta parte*
Centono — *um centésimo*
Interna — *interno/a*
Sesobla — *sêxtuplo*
Redakti — *redigir*

Broŝuro — *brochura*
Koverto — *envelope*
Frakcio — *fração*
Plafono — *teto*
Magneto — *ímã*

Fuŝfari — *fazer mal (algo)*
Cirkelo— *compasso (des.)*
Slipujo — *cartoteca*
Tondilo — *tesoura*
Amuziĝi — *divertir-se*

Strebi — *esforçar-se*
Naŭope — *de nove a nove*
Skrapi — *esgaravatar*
Montri — *mostrar*
Segilo —*serra*

Dekono — *a décima parte*
Triopa — *tríplice*
Dekduo — *dúzia*
Litero — *letra*
Duobla— *duplo*

Lazura — *azul-celeste*
Ruĝeca — *carmesim*
Angulo— *ângulo*
Opinii — *opinar*
Centro — *centro*

Planko — *assoalho*
Papero — *papel*
Trompi — *enganar*
Motoro — *motor*
Dediĉi — *dedicar*

Dueco — *dualidade, dual*
Sepono — *um sétimo, a sétima parte*

Ferioj — *férias*
Oblato — *obreia*
Lingvo — *língua*

Rifuzi — *recusar*
Ĉeesti — *estar presente, comparecer*
Vidilo — *óculo*
Fuŝaĵo — *porcaria*
Aŭtoro — *autor*

Supera — *superior*
Sidejo — *lugar*
Spongo — *esponja*
Pentri — *pintar*
Konuso — *cone*

Penadi — *esforçar-se muito*
Triono — *terço, a terça parte*
Patosa — *patético*
Dekope — *de dez a dez*
Rezoni — *raciocinar*

Vidato — *panorama, vista*
Trejni — *treinar*
Silabi — *soletrar*
Eldono — *edição*
Nepara — *ímpar*

Sidiĝi — *assentar-se*
Aldiri — *acrescentar (falando)*
Medalo — *medalha*
Labori — *trabalhar*
Ricevi — *receber*

Dudeko — *vintena*
Nuanco — *matiz*
Maŝino — *máquina*
Fokuso — *foco*
Poezio — *poesia*

Atenti — *prestar atenção*
Memori — *lembrar-se*
Divido — *divisão*
Krampo — *parêntese*
Tranĉi — *cortar*

Donaco — *presente*
Liveri — *entregar*
Parafi — *rubricar*
Rimeno — *correia*
Meriti — *merecer*

Artaĵo — *obra de arte*
Fuŝuzi — *usar mal*
Ortilo — *esquadro*

Rekta — *direito, reto*
Lutilo — *ferro de soldar*
Ombro — *sombra*

Skribi — *escrever*
Grupo — *grupo*
Buŝelo — *alqueire*
Ovala — *oval*
Kranko — *manivela*

Kvieta — *sossegado/a*
Milono — *um milésimo*
Petoli — *fazer tolices*
Levilo — *alavanca*
Kvanto — *quantidade*

Fiziko — *física*
Atenta — *atento/a*
Ordoni — *mandar*
Sesono — *um sexto*
Fabelo — *conto*

Legado — *leitura*
Nuanci — *matizar, padrão (fig.)*
Aldoni — *ajuntar*
Simila — *semelhante*
Kajero — *caderno*

Diveni — *adivinhar*
Amboso — *bigorna*
Trakti — *tratar*
Pureco — *asseio*
Enhavi — *conter*

Punilo — *tira-teimas*
Naŭono — *um nono, a nona parte*
Dikeco — *volume*
Milope — *de mil em mil*
Skulpi — *esculpir*

Necesa — *necessário*
Streki — *riscar*
Logiko — *lógica*
Unuaĵo — *bloco*
Tabulo — *tábua*

Adicio — *adição, soma (mat.)*
Facila — *fácil, brando*
Unuigi — *unir, unificar*
Atesto — *certificado*
Modelo — *modelo*

Inkujo — *tinteiro*
Punkto — *ponto*
Kolego — *colega*

Asocio — *associaçao*
Eraroj — *erros*

Metodo — *método*
Verko — *obra*
Emfazo — *ênfase*
Arto — *arte*
Unuigo — *união*

Fondi — *instituir, fundar*
Volano — *jogo de peteca*
Ekigi — *começar, principiar*
Movado — *movimento*
Ronda — *circular, redondo*

Rajto — *direito*
Linii — *traçar*
Kurso — *curso*
Multa — *muito*
Utila — *útil*

Vetoi — *vetar (projeto, lei, etc.)*
Plata — *chato, plano (raso)*
Ebena — *chato, liso (superfície)*
Kvino — *um quinteto*
Kvaro — *um quarto, um quarteto*

Fajfi — *assobiar*
Bunta — *de várias cores*
Linio — *linha*
Prozo — *prosa*
Mejlo — *milha*

Griza — *pardo, cinzento*
Bruna — *pardo, marrom*
Perla — *cor-de-pérola*
Flava — *amarelo*
Fablo — *fábula*

Verda — *verde*
Justa — *justo*
Viola — *roxo*
Egala — *igual*
Nigra — *preto*

Varbi — *recrutar, aliciar*
Funto — *libra (peso)*
Laŭdi — *elogiar, louvar*
Kopii — *copiar*
Bloko — *peça, bloco*

Marki — *marcar*
Skizo — *esboço*
Eduki — *educar*
Plumo — *pena*

Klafto — *toesa*
Vokalo — *vogal*

Cifero — *cifra, algarismo*
Sumigi — *somar, adicionar, totalizar*
Regulo — *regulamento*
Sperta — *perito, experiente*
Latero — *lado (mat.)*

Ŝraŭbo — *parafuso*
Titoli — *intitular*
Hakilo — *machado*
Elizii — *elidir*
Allasi — *admitir*

Parolo — *palavra (proferida)*
Sekcio — *seção (de organização)*
Fumejo — *sala de fumantes*
Adicii — *somar, adicionar*
Identa — *idêntico*

Babili — *tagarelar*
Allogi — *atrair*
Difini — *definir*
Muziko — *música*
Slango — *gíria*

Poliso — *apólice (de seguro)*
Kvarto — *diferença, erro (mat.)*
Figuro — *miragem, figura*
Dividi — *dividir*
Debati — *debater*

Tabelo — *lista*
Debuto — *estreia*
Balono — *balão*
Debuti — *estrear*
Letero — *carta*

Sciigi — *fazer saber, informar*
Obeema — *obediente*
Kotizi — *pagar a sua cota*
Viŝilo — *apagador*
Parafo — *rubrica*

Sfero — *esfera*
Lorno — *luneta*
Skalo — *escala*
Pilko — *bola*
Kreto — *giz*

Certa — *certo, seguro*
Freŝa — *fresco, recente*
Kemio — *química*
Agiti — *agitar (opinião)*

Reala — *real*

Laŭdo — *elogio, louvor*
Grava — *importante, relevante*
Erari — *enganar-se*
Larĝa — *de largura (medida)*
Klapo — *válvula*

Minus — *menos (mat.)*
Largo — *largura*
Lupeo — *lupa*
Poemo — *poema*
Dikti — *ditar*

Pruvo — *prova, demonstração*
Abono — *assinatura (de jornal, etc.)*
Aboni — *assinar (jornal, etc.)*
Duigi — *cortar (baralho)*
Ronda — *redondo*

Pruvi — *demonstrar, provar*
Signi — *marcar*
Felto — *feltro*
Feino — *fada*
Kopio — *cópia*

Duope — *de dois a dois, aos pares*
Duono — *meio, meia parte, metade*
Stufi — *estufar, guisar*
Provo — *prova, ensaio*
Alojo — *liga (quim.)*

Korto — *pátio*
Senco — *sentido*
Plano — *plano*
Kampo — *campo*
Frazo — *frase*

Aniĝi — *aderir, filiar-se*
Provi — *experimentar, provar*
Kialo — *motivo, porquê*
Longo — *longitude*
Drato — *fio (de metal)*

Farbo — *tinta (para pintar)*
Kvare — *em quarto lugar*
Spaco — *espaço*
Liceo — *liceu*
Tasko — *tarefa*

Unue — *em primeiro lugar*
Aŭdi — *ouvir dizer*
Deko — *dezena*
Krei — *criar*
Hela — *claro*

Skizi — *esboçar*

Pigra — *preguiçoso*
Sonĝi — *sonhar*
Slipo — *ficha*
Fakto — *fato*
Kaŭzo — *causa*

Bildo — *estampa, quadro*
Hobio — *"hobby", passatempo*
Benko — *banco (assento)*
Etudo — *estudo (mús., pint.)*
Bindi — *encadernar*

Aludi — *aludir*
Folio — *folha*
Najlo — *prego*
Kurba — *curvo*
Duopo — *par*

Plaĉa — *agradável, aprazível*
Tajpi — *datilografar*
Verki — *compor, escrever (obras)*
Solvi — *resolver*
Kialo — *causa, motivo*

Longo — *comprimento*
Pulio — *polia*
Centa — *centésimo*
Pensi — *pensar*
Formi — *formar*

Klera — *culto, sábio*
Longa — *de comprimento (medida)*
Lerni — *aprender*
Cente — *em centésimo lugar*
Efiko — *efeito*

Oferi — *oferecer, sacrificar*
Klaso — *classe*
Eligi — *suprimir*
Parto — *parte*
Duopa — *binário*

Areo — *área (mat.)*
Deka — *décimo*
Koni — *conhecer*
Unuo — *unidade*
Nulo — *zero*

Sumo — *soma (quantia, total)*
Inko — *tinta (para escrever)*
Faco — *face (geom.)*
Unco — *onça (peso)*
Citi — *citar*

Puno — *castigo, punição*
Tuta — *todo, inteiro, total*
Futo — *pé (medida)*
Ĉizi — *cinzelar*
Mala — *contrário*

Viŝi — *limpar, apagar (escrito)*
Ruĝa — *vermelho*
Mapo — *mapa*
Veti — *apostar*
Scii — *saber*

Vorto — *palavra (escrita)*
Kvine — *em quinto lugar*
Termo — *termo (mat.)*
Plako — *chapa (fot.)*
Presi — *imprimir*

Ĝusta — *justo, exato*
Miksi — *misturar*
Libro — *livro*
Pozi — *posar*
Muzo — *musa*

Fuŝi — *trabalhar mal*
Colo — *polegada*
Paĝo — *página*
Rufa — *fulvo, ruivo*
Blua — *azul*

Pesi — *pesar (tomar o peso)*
Fako — *secção, compartimento*
Peto — *pedido*
Ŝiri — *rasgar*
Urno — *urna*

Lenso — *lente, vidro (de óculos)*
Okono — *um oitavo, a oitava parte*

Deke — *em décimo lugar*
Saĝa — *ajuizado*
Komo — *vírgula*
Milo — *milhar*
Alia — *outro*

Peza — *pesado (que tem peso)*
Edro — *face (mat.)*
Mila — *milésimo*
Trio — *trio*
Gluo — *cola*

Celo — *fim (finalidade)*
Revi — *sonhar (acordado)*
Meza — *secundário*
Plus — *mais (mat.)*
Arko — *arco (mat.)*

Oble — *multiplicado por, vezes*
Scio — *saber (subst.)*
Obei — *obedecer*
Tono — *tom*
Diri — *dizer*

Lodo — *meia onça (peso)*
Trie — *em terceiro lugar*
Ebla — *possível*
Pera — *indireto*
Peti — *solicitar*

Mile — *no milésimo lugar*
Puni — *punir, castigar*
Eĝo — *aresta (mat.)*
Duo — *um par*
Ĝui — *gozar*

Obligi — *multiplicar (mat.)*
Grado — *grau*

9. TEATRO – KINEJO – LUDOJ – SPORTOJ — *TEATRO – CINEMA – JOGOS – ESPORTES*

La kompaso montras la vojon, sed oni devas mem fari la vojaĝon
Se vi volas, ke io fariĝu, faru ĝin vi mem
Neniu novaĵo, bona novaĵo

Televida ekrano — *vídeo imagem*
Ago kaj reago — *ação e reação*
Nepraktikebla — *impraticável*
Pliampleksigi — *ampliar*
Ĵusalvenita — *recém-chegado*
Forkonsumita — *esgotado*
Plektobarilo — *cerca*
Bilardbastono — *taco de bilhar*

La tuta nokto — *a noite toda*
Bedaŭresprimo — *desculpas*
Malpermesita — *proibido*
Maldelikata — *brusco/a*
Gvidmarkilo — *baliza*

Floraj ludoj — *jogos florais*
Buŝharmoniko — *gaita de boca*
Granda korto — *grande área*
Eminentularo — *elite, escol*
Neekzistanta — *inexistente*

Kundancanto — *par (de dança)*
Ĉeestantaro — *assistência*
Organizanto — *organizador*
Ekzamenanto — *examinador*
Rekomenciĝo — *reprise*

Akcesoraĵoj — *acessórios*
Interparoli — *conversar*
Televidanto — *espectador*
Antaŭvidita — *previsto/a*
Protektanto — *protetor*

Deirpunkto — *ponto de partida*
Respondeco — *responsabilidade*
Sorĉistino — *feiticeira*
Vestĉambro — *vestiário*
Direktanto — *gerente*

Hazardludo — *jogo de azar*
Longedaŭra — *resistente*
Kontraŭulo — *adversário*
Protektato — *protegido*
Ekzistanta — *existente*

Prezentaĵo — *peça teatral*
Rigardanto — *espectador*
Gimnastiko — *ginástica*

Lantmova filmo — *câmara lenta*
Salti per ŝnuro — *saltar corda*
Historia filmo — *filme histórico*
Nekontestebla — *incontestável*
Standardisto — *porta-bandeira*
Angla sporto — *esporte inglês*
Ŝtalmuzikilo — *berimbau*
Rigardantejo — *plateia*

Antaŭtagmezo — *antes do meio-dia*
Introvertita — *introvertido*
Natura noto — *nota natural (mús.)*
Kontraŭbaso — *contrabaixo*
Kontestebla — *contestável*

Akordionisto — *acordeonista*
Ligna ĉevalo — *cavalo de pau*
Starigi sin — *ficar de pé*
Lanta ritmo — *ritmo lento*
Sendifekta — *intacto*

Simpatianto — *simpatizante*
Ekvilibrita — *equilibrado*
Emoci(ant)a — *comovente*
Renkontiĝo — *encontro*
Blondulino — *loura*

Ĵusveninta — *recém-chegado*
Muzikdisko — *disco musical*
Ludkartaro — *baralho*
Denuncinto — *delator*
Fiŝkaptado — *pesca*

Ĵazorkestro — *orquestra de jazz*
Translokiĝo — *mudança*
Viglistaro — *torcida*
Rimarkinda — *notável*
Malplibona — *pior*

Bonakcepti — *acolher, agasalhar*
Unua etaĝo — *primeiro andar*
Kolorfilmo — *filme colorido*
Monda taso — *copa do mundo*
Entrepreni — *empreender*

Sonprenilo — *toca-disco, "pick-up"*
Kunludanto — *parceiro (de jogo)*
Turnludilo — *carrapeta*

Spektatoro — *espectador*
Centralizi — *centralizar*

Resanigita — *restabelecido*
Bandejrano — *bandeirante*
Entuziasma — *entusiasta*
Malkovrita — *descoberto*
Grandanima — *generoso*

Unua parto — *primeira parte*
Oportuneco — *oportunidade*
Fortepiano — *pianoforte*
Informisto — *informante*
Antaŭlasta — *penúltimo*

Admiregiga — *deslumbrante*
Aŭtomobilo — *automóvel*
Neatendita — *inesperado*
Popolamaso — *multidão*
Milionulo — *milionário*

Precizeco — *precisão*
Tamborino — *tamborim*
Grimpisto — *trepador*
Militpreta — *em pé de guerra*
Deira loko — *ponto de partida*

Nelerninta — *de ouvido*
Surŝultre — *ao ombro*
Ĉiukolora — *onicolor*
Plenplene — *completamente lotado*
Plenplena — *completo, apinhado*

Kunaranĝo — *coordenação*
Mireginda — *prodigioso*
Fokstroto — *fox (dança)*
Foreste de — *à revelia de*
Trefa aso — *às de paus*

Dekoracio — *decoração*
Mandolino — *bandolim*
Malfavora — *adverso/a*
Spektaklo — *"show", espetáculo*
Reputacio — *reputação*

Kondukita — *conduzido/a*
Telegramo — *telegrama*
Maltimema — *audacioso*

Entrudulo — *penetra, intruso*
Ekspluato — *exploração*
Vestaĵaro — *vestuário*
Blindludo — *cabra-cega*
Facilmova — *ágil*

Konkuranto — *concorrente*
Entuziasmo — *entusiasmo*

Ĉeffripono — *refinado patife*
Violoncelo — *violoncelo*
Intertempo — *intervalo*
Ekzamenoto — *candidato*
Reduobligi — *redobrar*

Gimnastiki — *fazer ginástica*
Persistado — *perseverança*
Ĉampioneco — *campeonato*
Kapitulaci — *capitular*
Postulebla — *exigível*

Transversa — *transversal*
Konfirmita — *confirmado*
Triumfanta — *vitorioso*
Balanciĝi — *balançar*
Ekbruligi — *acender*

Prezentaĵo — *peça teatral*
Escepte se — *a menos que*
Kvazaŭedze — *maritalmente*
Selektita — *selecionado/a*
Memore de — *em memória de*

Returnite — *de reverso*
Risortiĝi — *atirar-se*
Postulema — *exigente*
Ricelisto — *receptador (de furto)*
Ĉiopovulo — *manda-chuva*

Plenblovi — *encher de ar*
Rekantaĵo — *estribilho*
Subakviĝi — *mergulhar*
Senpremia — *branco (loteria, etc.)*
Rezultado — *resultado*

Trejnisto — *treinador*
Piedpilko — *futebol*
Sampoenti — *empatar*
Vidpunkto — *ponto de vista*
Karoo aso — *ás de ouros*

Hazardiga — *azarento/a*
Belvedero — *belvedere*
Malfeliĉa — *infeliz*

Pingpongo — *pingue-pongue*
Fiaskanta — *decepcionante*
Rezervita — *reservado/a*
Returniĝo — *reviravolta*
Laŭteniso — *"lawn-tennis"*

Ludpremio — *barato (do jogo)*
Ĉefrolulo — *ator principal*
Pulĉinelo — *polichinelo*
Piedingoj — *estribos*
Sampoento — *empate*

Samnomulo — *xará, homônimo*
Skermisto — *esgrimista*
Malaltegi — *abafar (voz)*
Rekomenco — *recomeço*
Plezurigi — *exultar*

Taglabori — *trabalhar por dia*
Iluziisto — *ilusionista*
Admirinda — *admirável*
Altrudita — *imposto*
Ekspluati — *explorar*

Vidindaĵo — *curiosidades*
Konstanta — *constante*
Akordiono — *acordeão*
Mallojala — *desleal*
Ekzercigo — *ensaio*

Kuriozaĵoj — *curiosidades*
Premigita — *esmagado*
Individua — *individual*
Malfacila — *difícil*
Mallonga — *curto/a*

Aŭtomata — *automático/a*
Sensacia — *sensacional*
Kuraĝiga — *animador*
Prudenta — *prudente*
Hezitema — *hesitante*

Forigita — *eliminado/a*
Kontraŭa — *contrário*
Situacioj — *situações*
Harmonio — *harmonia*
Maltrafi — *falhar*

Muzikilo — *instrumento musical*
Homogena — *homogêneo*
Maljusta — *injusto/a*
Speciala — *especial*
Trumpeto — *trombeta*

Ludkarto — *carta (de baralho)*
Kartludo — *jogo de cartas*
Prognozo — *prognóstico*
Verŝajna — *verossímil*
Tragedio — *tragédia*

Reĝisoro — *diretor de cena (tea.)*

Timeginda — *formidável*
Superregi — *dominar*
Promenado — *passeio*
Malfruiĝo — *atraso*
Instruato — *aluno*

Ĵonglisto — *pelotiqueiro*
Ĉambelano — *camarista*
Batdiveno — *"mão-quente"*
Standardo — *estandarte*
Duonkanti — *cantarolar*

Konstruita — *construído/a*
Okulvitroj — *óculos*
Eksperto — *perito*
Klariono — *clarim*
Retroiri — *recuar*

Handikapo — *desvantagem*
Klasifiko — *classificação*
Subjugita — *subjugado/a*
Atletismo — *atletismo*
Balancilo — *gangorra*

Pafiltubo — *cano (de arma)*
Ludkartoj — *cartas (jogo)*
Simfonio — *sinfonia*
Unuanima — *unânime*
Gangstero — *gangster*

Mallerta — *desajeitado/a*
Akompano — *acompanhamento*
Ludmarko — *tento, ficha*
Iri paŝe — *ir a passo*
Virseksa — *masculino*

Altranga — *qualificado/a*
Aroganta — *arrogante*
Viglisto — *torcedor*
Degeneri — *degenerar*
Gvidisto — *guia*

Humiliga — *humilhante*
Malĝusta — *incorreto/a*
Devigata — *forçado*
Amuzanta — *divertido*
Koncerto — *concerto*

Varieteo — *variedades (tea.)*
Sekvanta — *seguinte*
Anticipi — *antecipar*
Malforta — *fraco/a*
Stadiumo — *estádio*

Bandejro — *bandeira (expedição)*

Ĉeffilmo — *filme principal*
Kampanjo — *campanha*
Teatraĵo — *peça teatral*
Staranta — *de pé*

Profesia — *profissional*
Kompleta — *completo/a*
Burleska — *burlesco*
Ĉampiono — *campeão*
Ŝuldanto — *devedor*

Multpova — *poderoso/a*
Portisto — *carregador*
Sonbendo — *fita, "tape"*
Enlokiĝi — *instalar-se*
Piedingo — *estribo*

Surprizi — *surpreender*
Fandango — *fandango*
Orkestro — *orquestra*
Ellasilo — *gatilho*
Malgajni — *perder*

Speciala — *especial, peculiar*
Enŝoviĝi — *intrometer-se*
Preludii — *preludiar*
Rebatilo — *raqueta*
Kantisto — *cantar*

Amuzisto — *bufão, palhaço*
Miregiga — *espantoso/a*
Decidiĝa — *decisivo/a*
Rajdarto — *equitação*
Malvenko — *derrota*

Fiaskita — *decepcionado*
Rapideco — *velocidade*
Pozitiva — *positivo/a*
Miakulpe — *mea-culpa*
Ekskurso — *excursão*

Indiĝeno — *índio (indígena)*
Programo — *programa*
Fondinto — *fundador*
Asfalto — *asfalto*
Aktuala — *atual*

Haltigi — *parar (bola no jogo)*
Sidanta — *sentado/a*
Rompita — *partido/a*
Timinda — *temível*
Perdita — *perdido*

Pargeto — *soalho de luxo*
Malĉefa — *secundário*

Autoĉaro — *ônibus (de turismo etc.)*
Monotona — *monótono/a*
Perfekta — *perfeito/a*
Aŭtobuso — *ônibus*

Sinsekva — *consecutivo*
Akompani — *acompanhar*
Streĉado — *contração*
Glitkuri — *patinar*
Malplena — *vazio*

Nedeviga — *facultativo/a*
Partiano — *partidário*
Farsanto — *farsista (tea.)*
Oportuna — *propício*
Praktika — *prático*

Interesa — *interessante*
Klarneto — *clarineta*
Ciklismo — *ciclismo*
Konsenti — *consentir*
Fiŝkapti — *pescar*

Apudesti — *assistir, estar presente*
Sorĉisto — *feiticeiro*
Kontakto — *contacto*
Ĝenerala — *geral*
Krampeto — *aspas*

Pika aso — *ás de espadas*
Subigita — *submetido/a*
Ĝismorta — *até a morte*
Dresisto — *domador*
Veturilo — *veículo*

Supereco — *superioridade*
Freŝdate — *recentemente*
Venkinto — *vencedor*
Konservi — *conservar*
Akrobato — *acrobata*

Rampante — *de rastros*
Surdorse — *às costas*
Virpupo — *boneco*
Onidiro — *boato*
Sukceso — *êxito*

Konkeri — *conquistar*
Naĝisto — *nadador*
Taktiko — *tática*
Premado — *pressão*
Subtila — *sutil*

Daŭrigi — *continuar*
Forcedi — *conceder*

Nervoza — *nervoso/a*
Klopodo — *esforço*
Tutlegi — *ler do começo ao fim*

Konvena — *apropriado/a*
Venkita — *vencido/a*
Profiti — *aproveitar*
Forpuŝi — *repelir*
Deturni — *desviar*

Forlasi — *abandonar*
Varmega — *ardente*
Penetri — *penetrar*
Domenoj — *dominó*
Ekspedi — *expedir*

Konveni — *convir, ser conveniente*
Informo — *informação*
Informi — *informar*
Potenca — *potente*
Serioza — *sério*

Escepta — *excepcional*
Trapezo — *trapézio*
Bilboko — *bilboquê*
Energio — *energia*
Vergeto — *vareta*

Elimino — *eliminação*
Terceto — *trio (tea.)*
Biciklo — *bicicleta*
Pikniko — *piquenique*
Amuziĝi — *divertir-se*

Scenejo — *cenário, palco*
Utiligi — *utilizar*
Konduki — *conduzir*
Refaldi — *redobrar*
Kapabla — *capaz*

Indiano — *índio (pele vermelha)*
Poentoj — *pontos (no jogo)*
Fojfoje — *de vez em quando*
Volonte — *de boa vontade*
Bilardo — *bilhar*

Defenda — *defensivo/a*
Inseksa — *feminino/a*
Plibona — *melhor*
Tintilo — *guizo*
Fiŝhoko — *anzol*

Ravanta — *maravilhoso/a*
Permesi — *permitir*
Solisto — *solista*

Jejejeo — *iê-iê-iê*
Mildigi — *aliviar*
Kartavi — *pronunciar o "r" na garganta*

Mirinda — *esplêndido/a*
Jazreĝo — *rei do jazz*
Kuranto — *corredor*
Impreso — *impressão*
Malpeza — *leve*

Ĉeftemo — *tema principal*
Ĵetkubo — *dado (de jogar)*
Privata — *privado/a*
Kuradoj — *corridas*
Aplaŭdi — *aplaudir*

Bicikli — *andar de bicicleta*
Amatoro — *amador*
Ŝnureto — *barbante*
Violono — *violino*
Klasika — *clássico*

Pompega — *espetacular*
Sufloro — *ponto (tea.)*
Intensa — *intenso/a*
Naĝarto — *natação*
Turniĝi — *girar*

Hazardo — *acaso, azar*
Kroketo — *croquet (jogo)*
Prepari — *preparar*
Rezigni — *renunciar*
Komedio — *comédia*

Antikva — *velho, antigo*
Ĉassako — *bolsa de caça*
Finfine — *finalmente*
Turniĝo — *volta*
Cimbalo — *pratos*

Ekkanti — *começar a cantar*
Sidloko — *assento, lugar*
Andanto — *andante (mus.)*
Ludanto — *jogador*
Klavaro — *teclado*

Ludmono — *entrada (jogo)*
Glitita — *escorregadia*
Partero — *plateia, andar térreo*
Kurteno — *pano (teatro)*
Altrudi — *impor*

Dancejo — *salão de dança*
Fulmiga — *fulgurante*
Trefaso — *ás de paus*

Haltejo — *parada*
Kunsido — *reunião*

Impulso — *impulso*
Mensogo — *mentira*
Futbalo — *futebol*
Vundita — *ferido*
Ŝlosilo — *chave*

Baterio — *bateria (mil.)*
Ludi je — *brincar com*
Forpeli — *expulsar*
Haltero — *maromba*
Gurdeto — *sanfona*

Friponi — *(furtar) no jogo*
Surdiga — *ensurdecedor/a*
Trapita — *atingido/a*
Binoklo — *binóculo*
Turniro — *torneio*

Okazaĵo — *acontecimento*
Fortika — *vigoroso/a*
Danĝera — *perigoso/a*
Globeto — *bolinha*
Loterio — *loteria*

Tajpilo — *máquina de escrever*
Strando — *praia (de banhos)*
Batpuŝi — *atropelar*
Kvaropo — *quarteto*
Prezidi — *presidir*

Suflori — *dizer em voz baixa, soprar*
Fifilmo — *filme imoral*
Buduaro — *camarim (tea.)*
Necerta — *incerto*

Sonigi — *fazer soar, soar (horas)*
Asocio — *grêmio, associação*
Admoni — *advertir, repreender*
Agordo — *afinação*
Sesopo — *sexteto*

Giĉeto — *postigo, guichê*
Skermo — *esgrima*
Valoro — *valor*
Orgeno — *órgão*
Lojala — *leal*

Timema — *medroso/a*
Adiaŭi — *despedir-se*
Decido — *decisão*
Senigi — *privar*
Pedalo — *pedal*

Majstra — *magistral*
Agrabla — *agradável*

Intenci — *pretender, tencionar*
Konkero — *conquista*
Hazarda — *acidental*
Defendi — *defender*
Puŝpeli — *atropelar*

Kugleto — *chumbo (de caça)*
Rezisto — *resistência*
Parodii — *parodiar*
Soprano — *soprano*
Triumfi — *triunfar*

Bonvoli — *ter bondade de*
Konkuro — *competição*
Masakro — *massacre*
Pozicio — *posição*
Kovrita — *coberta*

Aertubo — *câmara de ar*
Kuglaĵo — *chumbo (de caça)*
Remanto — *remador*
Normala — *normal*
Fiŝhoko — *anzol*

Societo — *companhia, sociedade*
Balkono — *sacada (de janela)*
Ludkubo — *dado (de jogar)*
Opereto — *opereta*
Ringego — *arco*

Deŝovi — *afastar (delicadamente)*
Seanco — *sessão (espírita)*
Goleto — *trave de gol*
Flanka — *lateral*

Sprono — *espora*
Keglo — *pau de jogo de bola*
Skurĝo — *chicote*
Fagoto — *fagote*
Falegi — *ruir*

Riceli — *esconder, receptar (furto)*
Montri — *mostrar, apontar*
Balado — *balada*
Metodo — *método*
Bonega — *ótimo*

Bukedo — *ramalhete, buquê*
Ĉeesti — *comparecer*
Simila — *semelhante*
Leviĝi — *levantar-se*
Teoria — *teórico/a*

Honora — *honroso/a*
Diveni — *adivinhar*
Dekoro — *decoração*
Trumpo — *trompa*
Volano — *peteca*

Averti — *avisar, prevenir*
Antaŭa — *precedente*
Terura — *terrível*
Ludilo — *brinquedo*
Grimpi — *trepar*

Pikupo — *toca-disco, "pick-up"*
Poento — *ponto (de jogo)*
Skermi — *esgrimir*
Feliĝa — *feliz*
Stango — *vara*

Furioza — *furioso/a*
Naĝejo — *piscina*
Horaro — *horário*
Rivalo — *rival*
Ŝnuro — *corda*

Kvieta — *quieto/a, calmo/a*
Olimpa — *olímpico/a*
Aprobi — *aprovar*
Teatro — *teatro*
Altiri — *atrair*

Logaĵo — *lambugem*
Heziti — *hesitar*
Galopi — *galopar*
Trejno — *treino*
Havigi — *obter*

Ferioj — *férias*
Golfio — *golfe*
Hobojo — *oboé*
Aktoro — *ator*
Remilo — *remo*

Staple — *em pilha, em ruma*
Rapiro — *florete*
Ĉasado — *caçada*
Atingi — *atingir*
Aktiva — *ativo/a*

Kaŝiĝo — *esconde-esconde*
Alesti —*assistir, estar presente*
Kuliso — *bastidor (tea.)*
Gracia — *gracioso/a*
Maŝina — *maquinal*

Sonori — *tocar (campainha, etc.)*
Sporta — *desportivo*
Favori — *favorecer*
Kaŝita — *escondido/a*
Facila — *fácil*

Amuzoj — *divertimentos*
Supera — *superior/a*
Laciĝi — *cansar-se*
Licita — *lícita/o*
Streĉi — *esticar*

Agordi — *afinar (instr.)*
Leĝera — *leviano/a*
Ekhavi — *conseguir*
Domeno — *dominó*
Premio — *prêmio*

Bileto — *ingresso*
Sporto — *esporte*
Bonega — *excelente*
Galopo — *galope*
Favoro — *favor*

Favora — *favorável*
Ripozi — *descansar*
Gitaro — *guitarra*
Atendi — *esperar*
Efekto — *efeito*

Simila — *semelhante*
Ekskuo — *trepidação*
Sonato — *sonata*
Titolo — *título*
Bemolo — *bemol*

Belega — *magnífico/a*
Fiasko — *decepção*
Ripozo — *descanso*
Regula — *regular*
Gvardi — *guardar*

Kaŝiĝi — *esconder-se*
Strebi — *esforçar-se*
Solida — *sólido/a*
Pacema — *pacífico*
Kurado — *carreira*

Droni — *afogar*
Venko — *vitória*
Ŝanco — *sorte*
Kordo — *corda*
Harpo — *harpa*

Sperta — *experiente*
Batalo — *combate*
Alteco— *altura*
Debati — *debater*
Atleto — *atleta*

Perono — *plataforma*
Saluti — *cumprimentar, saudar*
Emocio — *emoção*
Komika — *cômico/a*
Partio — *partida*

Barilo — *obstáculo*
Kruela — *cruel*
Raketo — *raquete*
Aktoro — *ator*
Muziko — *música*

Deviga — *obrigatório/a*
Kutima — *habitual*
Alveno — *chegada*
Skiadi — *esquiar*
Pagota — *pagável*

Troigi — *exceder*
Grimpi — *trepar*
Trofeo — *troféu*
Reciti — *recitar*
Meriti — *merecer*

Fajra — *fogoso/a (fig.)*
Flago — *bandeira*
Konto — *conta (com.)*
Gurdo — *realejo*
Jungi — *atrelar*

Vundo — *ferida*
Troti — *trotar*
Salti — *saltar*
Risko — *risco*
Klavo — *tecla*

Frapi — *bater (para produzir som)*
Karto — *cartão (bilhete)*
Brila — *brilhante*
Drako — *papagaio (de papel)*
Trafa — *decisivo/a*

Gliti — *patinar; escorregar*
Efiko — *eficácia*
Loĝio — *camarote (tea.)*
Nerva — *nervoso/a*
Orele — *de oitiva*

Palpi — *apalpar*

Resti — *ficar, permanecer*
Dieso — *sustenido*
Monda — *mundial*
Daŭri — *durar*
Guaŝo — *guache*

Dueto — *dueto*
Ritmo — *ritmo*
Frapo — *golpe*
Serio — *série*
Fosto — *poste*

Grava — *importante*
Ekiro — *partida*
Karoo — *ouros (naipe)*
Medio — *ambiente*
Voĉoj — *vozes*

Reago — *reação*
Ŝnuro — *corda*
Valso — *valsa*
Danci — *dançar*
Ŝarĝo — *cargo*

Klini — *inclinar*
Turbo — *carrapeta, pião*
Vesti — *vestir*
Marki — *marcar*
Signi — *marcar*

Ganto — *luva*
Danco — *dança*
Sceno — *cena*
Damoj — *damas*
Ponto — *ponte*

Takto — *compasso, cadência*
Dromo — *pista (de desportos)*
Flama — *ardente (fig.)*
Trupo — *elenco (tea.)*
Sendi — *enviar*

Opero — *ópera*
Paŭzo — *pausa*
Sambo — *samba*
Lukti — *lutar*
Citro — *citara*

Pompa — *pomposo/a*
Ĉarmi — *encantar*
Lukto — *luta*
Adaĝo — *adágio (mús.)*
Cirko — *circo*

Rajdi — *montar a cavalo*

Barko — *barca*
Disko — *disco*
Plena — *cheio/a*
Elito — *elite*

Ŝoseo — *estrada de rodagem*
Arkeo — *arca (de noé)*
Flati — *lisonjear, adular*
Amuzi — *divertir*
Dresi — *adestrar*

Larĝa — *largo/a*
Etapo — *etapa*
Eniri — *entrar*
Turni — *virar*
Paneo — *pane*

Laŭta — *alta (voz)*
Trefo — *paus (naipe)*
Tango — *tango*
Irado — *percurso*
Baroj — *barras*

Turni — *voltar*
Forta — *forte*
Duulo — *sósia*
Bokso — *boxe*
Sieĝi — *cercar*

Kapti — *pegar, apanhar*
Ĝusta — *justo/a, exato/a*
Marki — *marcar*
Grafo — *conde (baralho)*
Genio — *gênio*

Studi — *estudar*
Globo — *globo*
Spiro — *fôlego*
Ringo — *argola*
Dramo — *drama*

Ekigi — *começar, principiar*
Lerta — *habilidoso*
Nacia — *nacional*
Pilko — *bola, pela*
Revuo — *revista*

Ĝeni — *aborrecer (molestar)*
Skui — *sacudir*
Pupo — *boneca*
Veti — *apostar*
Basa — *baixo*

Bati — *bater, dar pancadas*
Gamo — *gama, escala (mús.)*

Trivi — *consumir, (gastar) pelo uso*
Tangi — *dançar tango*
Boato — *bote, escaler*
Plaĉi — *agradar*

Fluto — *flauta*
Troto — *trote*
Preta — *pronto*
Kanti — *cantar*
Venki — *vencer*

Longo — *comprimento*
Nadlo — *agulha (disco)*
Taksi — *avaliar*
Adcio — *soma, adição*
Gajni — *ganhar*

Areno — *picadeiro, arena*
Atuto — *trunfo*
Briĝo — *bridge*
Tenti — *tentar*
Perdi — *perder*

Fajfi — *apitar; assobiar*
Piko — *espada (naipe)*
Kulpa — *culpado/a*
Vipo — *chicote*
Halti — *parar*

Balo — *baile*
Fermi — *fechar*
Akto — *ato*
Freŝa — *fresco/a*
Golo — *gol*

Bari — *impedir, barrar*
Kajto — *papagaio (de papel)*
Fugo — *fuga (mús.)*
Fado — *fado (canção)*
Ĝoja — *alerge*

Reĝo — *rei (baralho)*
Bulo — *bola*
Falo — *queda*
Reto — *rede*
Fino — *final*

Ŝovi — *empurrar (deslizando)*
Vira — *masculino/a*
Ruza — *astucioso/a*
Areo — *área (mat.)*
Tuta — *inteiro/a*

Anĉo — *palheta (de instr.) de sopro*
Pako — *pacote, embrulho*

Kuri — *correr*
Ridi — *rir*
Pafi — *atirar*

Ĵeti — *atirar, lançar*
Puŝi — *empurrar*
Ĵusa — *recente*
Tiri — *puxar*
Fali — *cair*

Damo — *damas (naipe)*
Kaŝi — *esconder*
Ĉasi — *caçar*
Kaĝo — *jaula*
Ŝako — *xadrez*

Kero — *copas (naipe)*
Limo — *limite*
Pafo — *tiro*
Skio — *esqui*
Fazo — *fase*

Ludi — *tocar; jogar; brincar*
Ŝoko — *choque, abalo*
Pala — *pálido/a*
Mala — *oposto/a*
Peli — *enxotar*

Laca — *fatigado/a*
Arco — *arco (mús.)*
Naso — *nassa*

Troa — *excessivo/a*
Fama — *famoso/a*
Ruli — *rolar*
Naĝi — *nadar*
Akso — *eixo*

Aldo — *contralto*
Peza — *pesado/a*
Vojo — *caminho*
Ludo — *jogo*
Rado — *roda*

Baso — *baixo (mús.)*
Vera — *verdadeiro/a*
Bruo — *barulho*
Paso — *passo*
Remi — *remar*

Ĉefo — *chefe, maioral*
Rolo — *papel (tea.)*
Levi — *levantar*
Selo — *sela*
Ario — *ária*

9. -ĈJ-. Este sufixo é posto depois da PRIMEIRA, SEGUNDA ou TERCEIRA sílaba de um nome próprio MASCULINO para formar um DERIVADO de carinho, como: **PETRO** (Pedro), **PEĈJO** (Pedrinho); **PATRO** (pai), **PAĈJO** (papai); **FRATO** (irmão), **FRAĈJO** (mano).

Aleĉjo — Alex
Jaĉjo — Jim
Joĉjo — Zezinho
Guĉjo — Gustavo
Miĉjo — Mike
fraĉjo — mano
avĉjo — vovô
fiĉjo — filhinho
onĉjo — titio
eĉjo — maridinho

10. -EBL-. Juntamos o sufixo **-EBL-** aos verbos TRANSITIVOS para indicar a POSSIBILIDADE de se realizar a ação expressa pelo verbo respectivo. Este sufixo corresponde ao português: **-ÁVEL, -ÉVEL, -ÍVEL, -ÚVEL,** como **PAGI** (pagar), **PAGEBLA** (pagável); **VIDI** (ver), **VIDEBLA** (visível).

adaptebla — ajustável
atingebla — acessível
suferebla — suportável
elektebla — elegível
trinkebla — bebível
kredeble — provavelmente
okazebla — eventual
manĝebla — comível
loĝebla — habitável
punebla — punível

Continua na pág. 436

10. DIVIDADO DE LA TEMPO — *DIVISÃO DO TEMPO*

Mi volas enkapigi ion al vi — *Quero meter-lhe algo na cabeça*
Mi malvolontas kontraŭ vi — *Estou com pretensão com você*
Grandfasta merkredo — *Quarta-feira de cinzas*

Eksoni la horojn — *dar as horas*
Matenkrepusko — *aurora*
Granda fasto — *quaresma*
Morgaŭa tago — *dia seguinte*
Norda matenruĝo — *aurora boreal*

Fulmŝirmilo — *pára-raios*
Palmdimanĉo — *domingo de ramos*
Posttagmezo — *tarde*
Komenciĝo — *começo*
Temperaturo — *temperatura*

Postmorgaŭ — *depois de amanhã*
Antaŭ tempa — *prematuro*
Ĉiusemajna — *semanal*
Fulmofajro — *raio (meteoro)*
Plilongigi — *alongar*

Trorapidi — *adiantar (relógio)*
Prokrasti — *demorar*
Matenruĝo — *aurora*
Trimestro — *trimestre*
Aktualeco — *atualidade*

Superjaro — *ano bissexto*
Kalendaro — *calendário*
Printempo — *primavera*
Sanĝ(ig)i — *mudar*
Datreveno — *aniversário*

Estinteco — *passado*
Estanteco — *presente*
Estonteco — *futuro*
Nebulego — *nevoeiro*
Nordlumo — *aurora boreal*

Eterneco — *eternidade*
Sinsekva — *sucessivo*
Nasktago — *aniversário*

Templimo — *término*
Novembro — *novembro*
Jarkvino — *lustro*
Ĉielarko — *arco-íris*
Tranokti — *pernoitar*

Krepusko — *crepúsculo*
Mezepoko — *idade média*

Pasigi la tempon — *passar o tempo*
La posta tago — *o dia de amanhã*
Hieraŭa tago — *véspera*
Malvarmeco — *frio*
Fulmotondro — *trovoada, borrasca*

La morgaŭo — *o dia de amanhã*
La hieraŭo — *o dia de ontem*
La hodiaŭo — *o dia de hoje*
Antaŭhieraŭ — *anteontem*
Labortago — *dia de trabalho*

Kristnasko — *Natal*
Ĉiudujara — *bienal*
Dusemajno — *quinzena*
Noktomezo — *meia-noite*
Septembro — *setembro*

Komenciĝi — *começar (int.)*
Malsekeco — *umidade*
Refreŝigi — *refrescar*
Antaŭtago — *véspera*
Malfrueco — *atraso*

Malrapidi — *atrasar (relógio)*
Frumateno — *madrugada*
Dusemajna — *bissemanal*
Suĉinfano — *criança de peito*
Prokrasto — *demora*

Samtempa — *simultâneo*
Vivdaŭra — *por toda a vida*
Mallonga — *curto*
Infanaĵo — *infantilidade*
Vendredo — *sexta-feira*

Malvarmo — *frio*
Almanako — *almanaque*
Infaneco — *infância*

Meteoro — *meteoro*
Komenco — *começo*
Januaro — *janeiro*
Oktobro — *outubro*
Akurata — *pontual, exato*

Ĉiujara — *anual*
Nuntaga — *de nossos dias*

Tertremo — *tremor de terra*
Glitiga — *escorregadio*
Gradigi — *graduar*

Laŭgrada — *gradativo*
Duonjaro — *meio-ano*
Situacio — *situação*
Varm(ec)o — *calor*
Ektagiĝo — *(o) amanhecer*

Degelado — *degelo*
Jarcento — *século*
Tempesto — *tempestade*
Maturaĝa — *meia-idade*
Dumonata — *bimensal*

Refojigi — *reiterar, amiudar*
Decembro — *dezembro*
Kvieteco — *calmaria*
Merkredo — *quarta-feira*
Semestro — *semestre*

Varmiĝi — *aquecer-se*
Varmigi — *aquecer*
Mirinda — *maravilhoso*
Mildigi — *amainar*
Novjaro — *ano novo*

Varmega — *ardente*
Okazaĵo — *ocorrência*
Nedaŭra — *breve, curto*
Plenaĝa — *de idade adulta*
Malseka — *úmido*

Malfrui — *estar atrasado*
Ekkraki — *estalar*
Daŭrigo — *continuação*
Aktuala — *atual*
Malnova — *velho*

Forpasi — *andar, correr (tempo)*
Hieraŭa — *de ontem*
Hodiaŭa — *de hoje*
Morgaŭa — *de amanhã*
Ekfulmi — *relampejar*

Minuto — *minuto*
Monato — *mês*
Somero — *verão*
Vespero — *tarde*
Pasigi — *passar (trans.)*

Tondro — *trovão*
Trombo — *tromba*
Tagiĝi — *amanhecer*

Ĉiutaga — *diário*
Semajna — *semanal*
Daŭrigi — *continuar (trans.)*

Eterna — *eterno*
Venteto — *brisa*
Ventego — *borrasca*
Lavango — *avalancha*
Ĉiutaga — *cotidiano*

Momento — *momento*
Tagmezo — *meio-dia*
Antikva — *antigo*
Semajno — *semana*
Pluvego — *aguaceiro*

Elsputo — *erupção*
Aŭgusto — *agosto*
Tepida — *morno*
Tondri — *trovejar*
Sekundo — *segundo*

Uragano — *furacão*
Klimato — *clima*
Noktiĝi — *anoitecer*
Ofteco — *frequência*
Finiĝi — *acabar (int.)*

Prujno — *geada*
Neĝero — *floco de neve*
Nebulo — *névoa*
Glacio — *gelo*
Oftigi — *tornar mais frequente*

Frosto — *geada, frio*
Antaŭa — *anterior*
Dujaro — *biênio*
Sezono — *estação*
Vetero — *tempo (atmosférico)*

Ŝtormo — *tempestade*
Sekeco — *seco*
Aprilo — *abril*
Vaporo — *vapor*
Dimanĉo — *domingo*

Fulmo — *relâmpago*
Hajlo — *granizo*
Ombro — *sombra*
Vento — *vento*
Aperi — *aparecer*

Junio — *junho*
Hela — *claro*
Neĝo — *neve*

Hodiaŭ — *hoje*
Morgaŭ — *amanhã*

Okazi — *acontecer, suceder*
Grado — *grau*
Frida — *frio*
Gliti — *escorregar*
Varma — *quente*

Okaza — *ocasionar*
Tinti — *tilintar*
Fulmi — *relampejar*
Freŝa — *fresco*
Milda — *ameno*

Daŭro — *duração*
Daŭri — *prolongar-se*
Hajli — *chover pedras*
Ekiri — *partir*
Posta — *posterior*

Lundo — *segunda-feira*
Tempo — *tempo*
Mardo — *terça-feira*
Lasta — *último*
Blovi — *soprar*

Roso — *orvalho*
Muĝi — *mugir*

Marto — *março*
Ĵaŭdo — *quinta-feira*
Longa — *longo*
Lanta — *lento*
Nokto — *noite*

Sibli — *sibilar*
Pluvo — *chuva*
Brili — *brilhar*
Floko — *floco*
Astro — *astro*

Fojo — *vez*
Soni — *soar, bater*
Julio — *julho*
Kota — *lamacento*
Pasi — *passar (int.)*

Varma — *quente*
Luma — *luminoso*
Nubo — *nuvem*
Aero — *ar*
Mezo — *meio*

11. -EC-. O sufixo -EC- mostra a QUALIDADE ou o ESTADO dos SUBSTANTIVOS ABSTRATOS. Corresponde aos portugueses: **ÁCIA, AÇO, ADO, ANÇA, ÁRIO, ATO, DADE, EIRA, EZ, EZA, IA, IÇA, ICE, ÍCIA, ÍCIO, IDÃO, UME, URA, etc.**

adoleskeco — adolescência
senkulpeco — inocência
memcerteco — confiança
malklereco — burrice
honesteco — probidade

ĝentileco — cortesia
estinteco — passado
estanteco — presente
estonteco — futuro
malfrueco — atraso

frenezeco — demência
malpureco — imundície
amatoreco — amadorismo
akurateco — acuidade
maljuneco — velhice

idioteco — idiotice (med.)
tonaleco — tonalidade (mús.)
aktineco — actinismo (fot.)
satureco — saturação
timideco — timidez

Continua na pág. 443

11 — VESTAĴOJ – KOSMETIKOJ — *VESTUÁRIO – COSMÉTICOS*

Kiu ĉe la vojo konstruas, tiun ĉiu instruas
Quem constrói à beira do caminho, recebe ensino de cada vizinho

Nilona mantelo — *capa de náilon*
Plando el ledo — *salto de sola*
Kun lavistino — *com a lavadeira*
Cigara stumpo — *coto de charuto*

Kotona fadeno — *linha de algodão*
Iom da koloro — *um toque de cor*
Silka teksaĵo — *tecido de seda*
Pantalonfendo — *braguilha*
Sportaj ŝuoj — *sapatos de esporte*

Ĵerza ĉemizo — *camisa de jérsei*
Kolonja akvo — *água-de-colônia*
Razi la kapon — *aparar a cabeça*
Blankaj haroj — *cabelos brancos*
Arĝenta buko — *fivela de prata*

Ŝtrumpligilo — *ligas p/meias*
Lana teksaĵo — *tecido de lã*
Brunaj haroj — *cabelos castanhos*
Silka fadeno — *linha de seda*
Ora kolringo — *colar de ouro*

Kolorigisto — *tintureiro*
Disĉifonigi — *esfarrapar*
Piedflegado — *tratamento dos pés*
Harplektaĵo — *trança de cabelo*
Maleleganta — *deselegante*

Malbutonumi — *desabotoar*
Nigra drapo — *pano preto*
Ĉirkaŭkudri — *embainhar*
Purigi sin — *assear-se, limpar-se*
Manflegado — *tratamento das mãos*

Ŝtrumpetoj — *meias (de homem)*
Luksa jako — *paletó de luxo*
Promenŝuoj — *sapatos de passeio*
Dentokremo — *pasta dental*

Malfortika — *fraco (pano)*
Tualettuko — *toalha de rosto*
Manikurino — *manicura (fem.)*
Bankalsono — *calção de banho*
Replandumi — *pôr sola, solar*

Per razilo — *à navalha*
Per maŝino — *à máquina*

Plasta mantelo — *capa de plástico*
Nigre tinkturi — *tingir de preto*
Verde tinkturi — *tingir de verde*
Tualetkremaĵo — *creme de beleza*

Sportkompleto — *terno esporte*
Arĝenta ringo — *anel de prata*
Per harmaŝino — *à máquina*
Korpa ekzerco — *exercício físico*
Pojna horloĝo — *relógio de pulso*

Nilona ĉemizo — *camisa de náilon*
Sporta ĉemizo — *camisa esporte*
Peltaj gantoj — *luvas de pelica*
Platena ringo — *anel de platina*
Blondaj haroj — *cabelos louros*

Svelta virino — *mulher esbelta*
Paro da ŝuoj — *par de sapatos*
Grizaj haroj — *cabelos grizalhos*
Ĉapela rando — *aba de chapéu*
Ovala ĉapelo — *chapéu oval*

Nokta ĉemizo — *camisa de dormir*
Pajla ĉapelo — *chapéu de palha*
Garni tablon — *enfeitar a mesa*
Silka ĉemizo — *camisa de seda*
Nigraj haroj — *cabelos pretos*

Malkombi sin — *despentear-se*
Malinfektilo — *desinfetante*
Duonŝtrumpoj — *meias curtas*
Tualeta sapo — *sabonete*
Ĉambra robo — *chambre*

Masaĝistino — *massagista (fem.)*
Pluvmantelo — *capa de chuva*
Pluvombrelo — *guarda-chuva*
Sorbopapero — *mata-borrão*

Pulvorigilo — *pulverizador*
Butontirilo — *abotoadeira*
Pretigi sin — *aprontar-se*
Lana fadeno — *linha de lã*
Pantaloneto — *calção*

Akcesoraĵo — *acessórios*
Okulvitroj — *óculos*

Kalkanumo — *salto*
Butonumilo — *abotoadeira*
Duonkudri — *alinhavar*

Dekoltita — *decotado*
Fingringo — *dedal*
Ventumilo — *leque*
Gabardino — *gabardina (tec.)*
Dentobroso — *escova dental*

Masaĝisto — *massagista (masc.)*
Braceleto — *bracelete*
Garnituri — *adornar, guarnecer*
Randstrio — *bainha (costura)*
Butontruo — *casa (de botão)*

Garnituro — *enfeite, adorno*
Malstreĉa — *apertado*
Odekolono — *água-de-colônia*
Inkmakulo — *mancha de tinta*
Rendigoto — *sobrecasaca*

Disbutoni — *desabotoar*
Kolskarpo — *cachenê*
Ora ringo — *anel de ouro*
Lavbutiko — *lavanderia*
Survesto — *sobreveste*

Ŝutirilo — *calçadeira*
Tinkturi — *tingir*
Razi sin — *fazer a barba, barbear-se*
Kolorigi — *pintar, pôr em cores*
Vangtuko — *toalha de rosto*

Modelilo — *forma, molde*
Harbroso — *escova de cabelos*
Harigilo — *pinça de depilar*
Veruketo — *cravo (da pele)*
Makuleto — *jaça, mancha*

Miskombi — *pentear mal*
Ŝtrumpoj — *meias (de senhoras)*
Pelerino — *capa sem mangas*
Elmodiĝi — *passar de moda*
Plastaĵo — *plástico*

Lignoŝuo — *tamanco*
Ekstrato — *extrato (perfume)*
Maribano — *banho-maria*

Razi sin — *barbear-se*
Pantoflo — *chinelo*
Pulovero — *pulôver*
Malfaldi — *desdobrar*
Lavi sin — *lavar-se*

Balaj ŝuoj — *sapatos de baile*
Feltĉapelo — *chapéu de feltro*
Bankostumo — *roupa de banho*

Vangbarbo — *costeletas, suíças*
Korpmasaĝo — *massagem corporal*
Provĉambro — *sala de provas*
Multekosta — *muito caro*
Pedikurino — *pedicura (fem.)*

Tinkturejo — *tinturaria*
Butonparo — *abotoadura*
Lavistino — *lavadeira*
Medaliono — *medalhão*
Eksmodiĝi — *passar de moda*

Sidi bone — *ficar bem (trajo)*
Manviŝilo — *toalha de mão*
Vestkesto — *mala de roupa*
Vestaĵaro — *enxoval*
Perlamoto — *nácar, madrepérola*

Fadenbulo — *novelo (de linha)*
Pantalono — *calça (de homem)*
Fajna oro — *ouro fino (puro)*
Antikvaĵo — *velharia*
Beligaĵoj — *produtos de beleza*

Ledplando — *sola (de calçado)*
Pozistino — *modelo (mulher)*
Nezorgema — *desajeitado/a*
Vestoĉapo — *casquete, gorro*
Kosmetiko — *cosmético*

Antaŭtuko — *avental*
Trikfliki — *serzir*
Ungograti — *unhar*
Vesti sin — *vestir-se*
Celofano — *celofane*

Vesthoko — *cabide*
Orelringo — *brinco*
Platĉapo — *boina*
Ĝeni sin — *aborrecer-se*
Delikata — *grácil, mimoso, meigo*

Manikuri — *fazer a manicura*
Manikuro — *manicura (masc.)*
Juvelujo — *guarda-jóias*

Ŝubutiko — *sapataria (loja)*
Blondigi — *alourar, oxigenar*
Silktuko — *lenço de seda*
Kiteleto — *blusa (curta)*
Vangrugo — *rouge*

Boteleto — *frasco*
Kalikoto — *morim*
Malgrasa — *magro*
Komforta — *confortável*
Malkombi — *despentear*

Manekeno — *manequim*
Perfekta — *perfeito*
Subŝtofo — *forro*
Viziero — *pala, bico (de boné)*
Kaptuko — *turbante, chale*

Duŝbano — *banho de chuveiro*
Turbano — *turbante*
Viskoza — *viscoso*
Pudrujo — *caixinha de pó-de-arroz*
Eluzita — *poído, gasto, sovado*

Ŝuŝtipo — *forma (de sapato)*
Eksmoda — *fora de moda*
Disfali — *desdobrar*
Eltondi — *aparar (cabelos)*
Kalsono — *cueca, calça (de mulher)*

Kudrero — *ponto (de costura)*
Alfiksi — *ajustar, encaixar*
Batisto — *cambraia*
Surtuto — *sobretudo (casacão)*
Dreliko — *lona, brim, grosso*

Flikaĵo — *remendo, conserto*
Kunligi — *amarrar, ligar*
Mantuko — *toalha de mão*
Haroleo — *óleo para cabelos*
Bantuko — *toalha de banho*

Muslino — *musselina*
Vestejo — *vestiário*
Tondilo — *tesoura*
Vestiĝi — *vestir-se, trajar-se*
Buŝakvo — *água dental*

Kanvaso — *talagarça*
Kudrita — *costurado*
Trikoto — *malha*
Laŭmoda — *na moda*
Fusteno — *fustão*

Perkalo — *percal*
Fajlilo — *lima*
Malpeza — *leve*
Aparato — *aparelho*
Fascini — *fascinar*

Malvasta — *apertado, estreito*
Frizisto — *cebeleireiro*
Bani sin — *banhar-se*
Ĉemizeto — *camiseta*
Kvadrata — *quadrado*

Kombisto — *cebeleireiro*
Minijupo — *mini-saia*
Plandumi — *pôr sola*
Linŝtofo — *linho*
Kolringo — *colar*

Rizpudro — *pó-de-arroz*
Pakaĵaro — *bagagens*
Pedikuro — *pedicura*
Eleganta — *elegante*
Butonumi — *abotoar*

Duŝi sin — *tomar ducha*
Kamizolo — *camisola*
Malhela — *escuro*
Kudrilo — *agulha*
Indieno — *chita*

Kondomo — *camisa-de-vênus*
Vestaro — *vestes, guarda-roupa*
Pretigi — *aprontar, preparar*
Viŝtuko — *toalha de mão*
Bandomo — *casa de banho*

Pulvoro — *pó (pulverizado)*
Mantelo — *paletó (de senhora)*
Naztuko — *lenço de assoar o nariz*
Refaldi — *arregaçar (mangas, etc.)*
Ŝubroso — *escova de sapatos*

Fortika — *robusto, forte, sólido*
Alkroĉi — *enganchar, prender*
Alkudri — *emendar (cosendo)*
Negliĝo — *chambre, roupão*
Lipruĝo — *batom*

Parfumo — *cheiro, perfume*
Poŝtuko — *lenço de bolso*
Ciristo — *encerador*
Razisto — *barbeiro*
Emblemo — *emblema*

Sunbano — *banho de sol*
Pramoda — *obsoleto*
Parfumi — *perfumar*
Nankeno — *nanquim*
Spegulo — *espelho*

Subjupo — *anágua*
Borderi — *orlar*
Rubando — *fita*
Ŝukorno — *calçadeira*
Korseto — *espartilho*

Bankuvo — *banheira*
Laŭmoda — *à moda*
Ŝampuo — *xampu*
Diafana — *transparente*
Binoklo — *binóculo*

Kombilo — *pente*
Kaskedo — *boné*
Ĉapeto — *boné*
Bukloj — *cachos, anéis (de cabelos)*
Ĉifono — *farrapo, trapo (molambo)*

Havaĵo — *haveres, bens*
Ĉapelo — *chapéu*
Atlaso — *cetim*
Kitelo — *camisola (grosseira)*
Fadeno — *linha (de carretel)*

Monujo — *bolsa, carteira*
Manumo — *punho (de camisa)*
Ŝuparo — *par de sapatos*
Ornami — *enfeitar, ornamentar*
Spongi — *passar a esponja*

Valizo — *valisa, maleta*
Demeti — *tirar (roupa)*
Agrafo — *colchete*
Ĉapeto — *carapuça*
Uzebla — *usável*

Ĉemizo — *camisa*
Pomado — *pomada*
Peniko — *pincel*
Sapujo — *saboneteira*
Sapumi — *ensaboar*

Poluri — *polir*
Subaĵo — *forro*
Sitelo — *balde*
Seriko — *sarja (tecido)*
Razejo — *barbearia*

Ŝuisto — *sapateiro*
Lanuga — *felpudo*
Kateno — *grilhão*
Mezuro — *medida, tamanho*
Medalo — *medalha*

Modelo — *modelo*

Dekroĉi — *desenganchar, soltar*
Ledzono — *cinto de couro*
Konvena — *conveniente*
Garnaĵo — *enfeite*
Frizaĵo — *frisado*

Lanŝuoj — *escarpim*
Frizilo — *frisador*
Malnodi — *desatar*
Flanelo — *flanela*
Kudraĵo — *costura*

Sandalo — *sandália*
Tualeto — *toalete*
Bastono — *bastão*
Kolĉeno — *colar*
El lano — *de lã*

Kvalito — *qualidade*
Kravato — *gravata*
Kretono — *cretone*
Damasko — *damasco*
Parfumo — *perfume*

Nuanco — *matiz, mistura de cores*
Ŝampui — *fazer massagem de xampu*
Alligi — *prender, colocar, ligar*
Altiri — *atrair, causar atração*
Lanaĵo — *fazenda de lã*

Gracia — *gracioso, esbelto*
Lanugo — *pelo, penugem*
Kolori — *colorir*
Veluro — *veludo*
Butono — *botão*

Ŝminki — *fazer a maquilagem*
Maniko — *manga (vestimenta)*
Masaĝo — *fricção, massagem*
Tolaĵo — *roupa branca*
Alloga — *atraente*

Admiri — *admirar, estranhar*
Aranĝi — *arrumar, arranjar*
Dikeco — *espessura*
Boteto — *botina*
Allogi — *atrair*

Ŝminko — *maquilagem*
Nazumo — *pince-nez, monóculo*
Pinglo — *alfinete*
Pakaĵo — *bagagem*
Delogi — *seduzir*

Ŝelkoj — *suspensórios*

Koralo — *coral*
Nilono — *náilon*
Koketa — *gracioso*
Pluŝo — *pelúcia*

Perlo — *pérola*
Pasto — *pasta*
Punto — *renda*
Taŭgi — *prestar, servir, convir*
Fajna — *fino, de boa qualidade*

Glata — *macio, plano, liso*
Vualo — *véu, manto*
Ĉarmi — *encantar, fascinar*
Ŝtofo — *pano, tecido*

Kesto — *baú, caixa*
Tafto — *tafetá*
Teksi — *tecer*
Banto — *nó (ornato), fita*
Frizi — *frisar, pentear*

Faldi — *dobrar, vincar*
Pelvo — *bacia*
Ŝpini — *fiar*
Provi — *provar, experimentar*
Frako — *casaca, fraque*

Preta — *pronto, prestes*
Vindi — *enfaixar*
Tatui — *tatuar*
Daŭri — *durar, continuar*
Aĵura — *rendado "à jour"*

Pudro — *pó (de toucador)*
Brodi — *bordar*
Ĵerzo — *jérsei*
Palto — *paletó (casacão)*
Jufto — *couro-da-rússia*

Uzita — *usado*
Kepo — *quepe*
Alto — *alto*
Masko — *máscara*
Odori — *cheirar*

Bukoj — *fivelas*
Ligi — *ligar*
Tulo — *filó*
Laĉo — *cordão, laço (de fita)*
Deca — *conveniente, decoroso*

Nodi — *dar um nó*
Nova — *novo*
Zipo — *zíper*

Spongo — *esponja*
Ŝulaĉo — *cadarço*
Sprono — *espora*
Skarpo — *faixa*

Kolumo — *colarinho*
Razilo — *navalha*
Fasono — *feitio*
Juvelo — *jóia*
Ringo — *anel*

Galoŝo — *galocha*
Klingo — *lâmina*
Kapuĉo — *capuz*
Bluzo — *blusa*

Taŭzi — *arrepiar (cabelo, pelo)*
Tondi — *cortar (com tesoura)*
Listo — *relação, rol, lista*
Luksa — *de luxo, luxuoso*
Vesti — *trajar, vestir*

Vesto — *vestido, trajo, veste*
Triki — *fazer malha*
Veŝto — *colete*
Feltro — *feltro*
Lukso — *luxo*

Ĉarma — *atraente, encantador*
Buklo — *anel de cabelos*
Ronda — *redondo*
Pelto — *peliça*
Talko — *talco*

Eluzi — *puir, gastar-se*
Kudri — *costurar*
Kombi — *pentear*
Krepo — *crepe*
Silko — *seda*

Garni — *enfeitar, guarnecer*
Ŝviti — *suar, transpirar*
Kroĉi — *enganchar*
Broso — *escova*
Broĉo — *broche*

Fliki — *remendar, consertar*
Drapo — *pano, fazenda*
Brosi — *escovar*
Ganto — *luva*
Ovala — *oval*

Eburo — *marfim*
Adori — *adorar*
Odoro — *cheiro*

Ciro — *graxa (para sapatos)*
Ĉapo — *boné, boina*

Nodo — *nó (malha)*
Ĉeno — *corrente*
Kano — *bengala*
Laĉo — *cadarço*
Hela — *claro*

Bano — *banho*
Jodo — *iodo*
Felo — *pele*
Tolo — *pano (de linho)*

Zono — *cintura, cinto*
Ŝalo — *xale*
Jupo — *saia*
Tuko — *pano*
Bani — *banhar*

Lavi — *lavar*
Lano — *lã*

Razi — *fazer a barba, barbear*
Kufo — *touca (p/senhoras)*
Jako — *paletó (jaquetão)*
Buki — *afivelar*
Modo — *moda*

Ledo — *couro, sola*
Laĉi — *laçar, atar*
Peza — *pesado*
Robo — *vestido*

Sapo — *sabão*
Buko — *fivela*
Dika — *grosso*
Duŝo — *ducha*
Boto — *bota*

12. -EG-. Este sufixo serve para formar os AUMENTATIVOS dos SUBSTANTIVOS, ADJETIVOS, VERBOS e ADVÉRBIOS. Corresponde aos sufixos AUMENTATIVOS PORTUGUESES: **AÇA, ACHÃO, ACIO, AÇO, ALHO, ALHÃO, ANÇA, ÂNCIA, ANHA, ÃO, ARÃO, ARIA, ARRA, ARRÃO, ASCA, ASCO, AZ, AZIO, ENDO, EJÃO, ENTO, ERNE, ERRÃO, EU, IGÃO, ONHA, ORRA, UÇA, UZ**

kolbasego — salsichão, paio
plezuregi — delirar de prazer
malsatega — esfomeado
fervorega — caloroso
malbelega — horrendo

dormego — sono pesado
varmega — ardente
ventego — tempestade
brilega — luxuriante
flategi — bajular

ekfrapegi — abalroar
abomenegi — execrar
skatolego — caixão
maldikega — franzino
pasteĉego — pastelão

pompega — espetacular
bestego — bicharoco
barkego — barcaça
pordego — portão
noblega — sublime

13. -EJ-. Este sufixo mostra o LUGAR ou LOCAL destinado a..., como: **LERNI** (aprender), **LERNEJO** (escola); **PREĜI** (rezar), **PREĜEJO** (igreja); **DORMI** (dormir), **DORMEJO** (dormitório). Corresponde aos sufixos portugueses: **ADO, AL, ARIA, ARIO, ENDA, IÇA, IL, OURO,** etc.

sanigulejo — sanatório
mortintejo — necrópole
pordistejo — portaria
defluilejo — esgoto (de rua)
kadukulejo — asilo de velhos

provizejo — armazém
municiejo — paiol
tualetejo — toucador
instruejo — escola
arbidejo — viveiro de plantas

festenejo — salão de banquetes
barbirejo — salão de barbeiro
manĝaĵejo — copa, despensa
bilardejo — salão de bilhar
mortulejo — necrotério

soldatejo — quartel
naskiĝejo — berço
kondukejo — boleia
diboĉejo — casa de tolerância
biletejo — bilheteria

Continua na pág. 452

12. DOMO – MEBLARO — *CASA – MÓVEIS*

Rusto manĝas la feron, kaj zorgoj la homon
Ferrugem ao ferro come, e os cuidados ao homem

Ordigi la liton — *fazer a cama*
Lanuga kusenego — *edredão*
Televidaparato — *televisor*
Plumkusenego — *edredão*
Serurrompilo — *gazua*

Radio-aparato — *aparelho de rádio*
Taso por kafo — *xícara para café*
Alumetskatolo — *caixa de fósforo*
Antaŭ-ĉambro — *ante-câmara*
Ventoŝirmilo — *biombo*

Glacirompilo — *quebra-gelo*
Antaŭ-salono — *ante-sala*
Fajrincitilo — *atiçador*
Pendoseruro — *cadeado*
Antaŭkuirejo — *copa (da cozinha)*

Entirkestigi — *pôr na gaveta*
Vestoŝranko — *guarda-roupa*
Vakskandelo — *vela de cera*
Dentligneto — *palito*
Lampa kloŝo — *globo de lâmpada*

Konsisti el — *compor-se de*
Nuksrompilo — *quebra-nozes*
Hejtaparato — *calorífero*
Kudromaŝino — *máquina de costura*

Plasta tolo — *toalha de plástico*
Korkŝtopilo — *rolha (de garrafa)*
Libroŝranko — *estante de livros*
Premmarmito — *panela de pressão*
Kaffiltrilo — *coador de café*

Ĉambristino — *quarteira*
Dormoĉambro — *quarto de dormir*
Arĝentilaro — *baixela de prata*
Puŝveturilo — *carrinho de mão*
Turnrostilo — *espeto (cul.)*

Skribotablo — *mesa de escrever*
Fulmŝirmilo — *pára-raios*
Trinkokruĉo — *caneco*
Sonorileto — *campainha*
Kudristino — *costureira*

Rulkurteno — *cortina corrediça*
Televidilo — *televisor*

Elektra gladilo — *ferro elétrico*
Elektra fajrilo — *saci, acendedor*
Lanuga matraco — *colchão felpudo*
Glaso por akvo — *copo para água*
Simpla ĉambro — *quarto simples*

Apuda ĉambro — *quarto contíguo*
Lana kovrilo — *cobertor de lã*
Elektra lumo — *luz elétrica*
Plata telero — *prato raso*
Ĉokoladkruĉo — *chocolateira*

Tolaĵoŝranko — *guarda-roupa*
Revarmigilo — *escalfador*
Tragutigilo — *coador*
Kradrostilo — *grelha*
Klimatigilo — *ar refrigerado*

Dentpulvoro — *pó dentifrício*
Ĉefgardisto — *guarda-mor*
Glaciŝranko — *geladeira*
Tualettablo — *toucador*
Vizitĉambro — *sala de visita*

Ĉefkuiristo — *mestre-cuca*
Meblotenejo — *guarda-móveis*
Fajrprenilo — *pinças*
Lukontrakto — *contrato de aluguel*

Kuiraparato — *bateria de cozinha*
Lampa kloŝo — *globo da lâmpada*
Brakhorloĝo — *relógio de pulso*
Manĝoĉambro — *sala de jantar*
Antaŭĉambro — *antecâmara*

Radiaparato — *aparelho de rádio*
Lampŝirmilo — *abajur, pantalha*
Moskitvualo — *mosquiteiro*
Antaŭsalono — *ante-sala*
Plumbalailo — *espanador*

Ŝovkurteno — *cortina corrediça*
Ciferplato — *dial (de telefone)*
Gastiganto — *anfitrião*
Fundamento — *fundação*
Veturilejo — *garagem (p/ qualquer veículo)*

Vitraĵisto — *vidraceiro*
Ĝardenisto — *jardineiro*

Surtabligi — *pôr na mesa*
Interetaĝo — *sobreloja*
Lumŝirmilo — *abajur*

Kudrotablo — *mesa de costura*
Vitromeblo — *cristaleira*
Muŝkaptilo — *apanha-moscas*
Mustardujo — *mostardeira*
Ĉefkelnero — *mordomo*

Murhorloĝo — *relógio de parede*
Lankovrilo — *cobertor de lã*
Ŝaŭmkulero — *escumadeira*
Kandelabro — *candelabro*
Facilrompa — *frágil*

Dormĉambro — *quarto de dormir*
Manĝotablo — *mesa de jantar*
Servistaro — *criadagem*
Ĉemizmeblo — *camiseiro*
Defluilejo — *esgoto*

Gladistino — *passadeira (de roupa)*
Noktotablo — *mesa de cabeceira*
Balancseĝo — *cadeira de balanço*
Pendseruro — *cadeado*
Elgutigilo — *goteira*

Telermeblo — *guarda-louça*
Vekhorloĝo — *despertador*
Vestŝranko — *guarda-roupa*
Lignoplado — *gamela*
Manĝilejo — *copa*

Alkalkuli — *pôr no número de*
Hejtigilo — *aquecedor*
Suptelero — *prato de sopa*
Telertuko — *pano de prato*
Banĉambro — *banheiro*

Littapiŝo — *tapete de quarto*
Pistujeto — *almofariz*
Botelkolo — *gargalo*
Maltegoli — *destelhar*
Fingringo — *dedal*

Altabliĝi — *sentar-se à mesa*
Litkuseno — *travesseiro*
Tablotuko — *toalha de mesa*
Kradrosti — *grelhar*
Supreniri — *subir*

Manĝilaro — *serviço de mesa*
Elevatoro — *elevador de serviço*
Kafkulero — *colher-de-chá*

Gastigisto — *hospedeiro*
Kuiristino — *cozinheira*
Senpolvigi — *espanar*

Tranĉrando — *gume, fio (de faca)*
Luprenanto — *locatário, inquilino*
Enboteligi — *engarrafar*
Difini por — *destinar para*
Servistino — *criada*

Helpistino — *ajudante (fem.)*
Litkovrilo — *coberta de cama*
Ŝtonlavujo — *lava-louça*
Biblioteko — *biblioteca*
Balustrado — *corrimão*

Polvsuĉilo — *aspirador de pó*
Angulbreto — *cantoneira*
Mustardujo — *mostardeira*
Korktirilo — *saca-rolhas*
Laktokruĉo — *leiteira*

Gastĉambro — *quarto de hóspedes*
Kafmuelilo — *moinho de café*
Sidoĉambro — *sala de estar*
Litkurteno — *cortinado*
Kandelingo — *castiçal*

Somerdomo — *casa de verão*
Transloĝi — *mudar de casa*
Ekbruligi — *acender*
Maljunulo — *velho*
Platŝtono — *laje*

Kampodomo — *casa de campo*
Kapkuseno — *travesseiro*
Tabulbaro — *tabique*
Ludonanto — *locador*
Supreniri — *subir*

Enkadrigi — *pôr no quadro*
Noktovazo — *urinol, penico*
Provizora — *provisório*
Persienoj — *persianas*
Dorskorbo — *alcova*

Infanejo — *quarto de criança*
Oportuna — *cômodo*
Klapsofo — *sofá-cama*
Tirkesto — *gaveta*
Tranĉilo — *faca*

Enlitiĝi — *deitar-se na cama*
Irtapiŝo — *passadeira*
Necesejo — *privada*

Seĝodorso — *espaldar*
Vinagrujo — *vinagreira*

Lavmaŝino — *máquina de lavar*
Kuirilaro — *bateria de cozinha*
Posedanto — *proprietário*
Tualetejo — *toucador*
Trapikilo — *espeto*

Supkulero — *colher de sopa*
Varmigilo — *fogareiro*
Fajrigilo — *isqueiro*
Brulŝtipo — *lenha*
Sidbanilo — *bidê*

Pansaketo — *sacola de pão*
Lavistino — *lavadeira*
Manĝaĵejo — *despensa*
Farmbieno — *sítio*
Vestkesto — *mala*

Ovkirlilo — *batedor de ovos*
Ŝlosilaro — *chaviculário*
Fortranĉi — *cortar fora*
Domanĉaro — *favela*
Hakileto — *podão*

Enirpordo — *porta de entrada*
Kulvualo — *mosquiteiro*
Vestiblo — *vestíbulo*
Apogseĝo — *poltrona*
Teleraro — *baixela*

Karafeto — *frasco*
Tegmento — *coberta, telhado*
Farunujo — *farinheira*
Koridoro — *corredor*
Fenestro — *janela*

Travento — *corrente de ar*
Ĉambraro — *aposentos*
Aparteni — *pertencer*
Kaldrono — *caldeira*
Pendlito — *rede*

Litkadro — *armação da cama*
Agropiro — *grama (bot.)*
Teretaĝo — *andar térreo*
Necesejo — *latrina, w.c.*
Renversi — *derrubar*

Mastrumi — *governar a casa*
Teleraro — *louças, baixela*
Fadenaro — *novelo*
Paliseto — *estaca*

Kaserolo — *caçarola*
Malfermi — *abrir*

Brakseĝo — *cadeira de braços*
Tabureto — *tamborete*
Apogseĝo — *poltrona*
Kafkruĉo — *cafeteira*
Teleraro — *louça*

Ellitiĝi — *levantar-se da cama*
Boteleto — *garrafinha, frasco*
Tekulero — *colher-de-chá*
Tre pura — *muito limpo*
Oleolujo — *galheta*

Brakseĝo — *cadeira de braços*
Teretaĝo — *rés-do-chão*
Vestiblo — *vestíbulo*
Plantejo — *plantação (local)*
Boligilo — *chaleira*

Atendejo — *sala de espera*
Kafkruĉo — *bule de café*
Aerumado — *ventilação*
Ŝovelilo — *pá*
Lavovazo — *bacia*

Vakstolo — *pano oleado*
Kuseneto — *almofadinha*
Ŝuŝtipo — *forma (de sapato)*
Pordisto — *porteiro*
Lanterno — *lanterna*

Devigita — *forçado, obrigado*
Bolkruĉo — *chaleira*
Luiganto — *locador*
Greftaĵo — *enxerto*
Akvopoto — *jarro*

Fuŝfliki — *remendar mal*
Plankigi — *assoalhar*
Tegmento — *telhado*
Vitraĵoj — *vidraças*
Ĉambreto — *gabinete*

Subluigi — *subalugar*
Akvumilo — *regador*
Tirkesto — *gaveta*
Pentraĵo — *quadro*
Plantejo — *viveiro de plantas*

Ĉeftrabo — *viga-mestra*
Irtapiŝo — *passadeira*
Koridoro — *corredor*
Subŝtofo — *forro*

Ŝtonvazo — *pia*

Kulereto — *colherzinha (p/ café)*
Sonorigi — *fazer soar, tocar*
Sukerujo — *açucareiro*
Servisto — *criado*
Kapitelo — *capitel*

Luiganto — *proprietário, locador*
Malŝlosi — *abrir à chave*
Koridoro — *corredor*
Vesthoko — *cabide*
Tranĉilo — *faca*

Mastraĵo — *trato caseiro*
Komforta — *confortável*
Skribejo — *escritório*
Filtrilo — *filtro*
Monkesto — *burra, cofre*

Preĝseĝo — *genuflexório*
Konstrui — *construir*
Subetaĝo — *subsolo (de edifício)*
Pensiono — *pensão*
Kulerego — *concha*

Apogilo — *apoio, suporte*
Stufilo — *estufadeira*
Bienulo — *proprietário*
Spatelo — *espátula*
Enirejo — *entrada*

Ŝtopilo — *tampinha (de cerveja, etc.)*
Gladilo — *ferro de passar roupa*
Rostilo — *assadeira*
Prepari — *preparar*
Ĉevrono — *caibro*

Alumeto — *pau (de fósforo)*
Balkono — *balcão, sacada*
Kastelo — *castelo*
Fajrero — *faísca*
Kuirejo — *cozinha*
Satdormi — *dormir bastante*

Forĵeti — *jogar fora, arremessar*
Objekto — *objeto, coisa, assunto*
Tualeto — *toalete, toucador*
Elektro — *eletricidade*
Manĝilo — *talher*

Ekstera — *exterior, externo*
Oficejo — *escritório*
Pendolo — *pêndulo*
Bolpoto — *marmita*

Lavovazo — *bacia (doméstica)*

Sapetujo — *saboneteira*
Gasforno — *fogão a gás*
Botelego — *garrafão*
Kaserolo — *caçarola*
Malfermi — *abrir (sem ser à chave)*

Akvopoto — *bilha, moringa*
Mansardo — *água-furtada*
Salatujo — *saladeira*
Subetaĝo — *porão*
Sukerujo — *açucareiro*

Pavilono — *pavilhão*
Enlokiĝi — *alojar-se*
Florvazo — *jarra*
Sonorilo — *sino*
Tabureto — *tamborete*

Portreto — *retrato*
Kribrilo — *peneira*
Matraco — *colchão*
Kandelo — *vela*
Markezo — *marquise, alpendre*

Fritilo — *frigideira*
Piprujo — *pimenteira*
Litcimo — *percevejo (inseto)*
Hejtado — *aquecimento*
Somiero — *somiê, divã largo*

Kraĉujo — *escarradeira*
Lardilo — *lardeadeira*
Verŝilo — *regador*
Fermiĝi — *fechar-se*
Marmito — *marmita, panela*

Radseĝo — *cadeira de rodas*
Trabaĵo — *madeiramento*
Balailo — *vassoura*
Varmigi — *aquecer*
Subluigi — *subalugar*
Akvumilo — *regador*

Kaftaso — *xícara de café*
Bankuvo — *banheira*
Kurteno — *cortina*
Tervazo — *alguidar*
Rastilo — *ancinho*

Kirlilo — *liquidificador*
Tetablo — *mesa de chá*
Hejtilo — *aquecedor*
Raspilo — *ralador*

Kelnero — *garção*

Boduaro — *toucador, camarim (tea.)*
Kelisto — *despenseiro*
Sensala — *insípido*
Littuko — *lençol*
Alporti — *trazer*

Rulseĝo — *cadeira de rodas*
Frotilo — *esfregão*
Garbejo — *celeiro, granja*
Tondilo — *tesoura*
Tenajlo — *tenaz*

Kovrilo — *coberta, cobertor, tampa*
Fridujo — *frigorífico*
Ŝtuparo — *escada*
Estingi — *apagar*
Ŝlosilo — *chave*

Lupreni — *tomar de aluguel*
Verando — *galpão, varanda*
Loĝebla — *habitável*
Skatolo — *caixinha*
Pordego — *portão*

Loĝanto — *morador, habitante*
Sindiko — *síndico*
Varmejo — *estufa*
Pistujo — *pilão*
Sidloko — *lugar*

Meblaro — *mobília, mobiliário*
Benketo — *mocho, tamborete*
Subtera — *subterrâneo*
Apogilo — *corrimão*
Ĝardeno — *jardim*

Latrino — *latrina, w.c.*
Plugilo — *arado*
Subtaso — *pires*
Plafono — *teto*
Divano — *divã*

Spruĉi — *esguichar, espirrar*
Salono — *salão, sala*
Botelo — *garrafa*
Kulero — *colher*
Planko — *assoalho*

Pokalo — *copo, taça (com pé)*
Necesa — *necessário*
Loĝigi — *hospedar*
Luebla — *para alugar*
Hamako — *rede*

Plataĵo — *patamar*

Ŝnureto — *barbante, cordão*
Gastigi — *hospedar*
Petrolo — *petróleo*
Buŝtuko — *guardanapo*
Formeti — *tirar*

Kuirilo — *utensílio de cozinha*
Luprezo — *aluguel, locação*
Pargeto — *assoalho de luxo*
Subteni — *segurar*
Viŝtuko — *toalha*

Ĵaluzio — *veneziana, gelosia*
Restadi — *permanecer*
Konsumi — *consumir*
Grenejo — *celeiro*
Horloĝo — *relógio*

Glaseto — *cálice, copinho*
Urinujo — *urinol, penico*
Mortero — *argamassa*
Muelilo — *moinho*
Elirejo — *saída*

Manpoŝo — *bolsa, sacola*
Spegulo — *espelho*
Bretaro — *estante*
Ladtubo — *calha*
Ŝirmilo — *abrigo*

Difekti — *deteriorar*
Saŭcujo — *malheira*
Riglilo — *ferrolho*
Galerio — *galeria*
Korbeto — *açafate*

Kuseno — *almofada, encosto*
Palaco — *palácio*
Matura — *maduro*
Akvujo — *tanque*
Angulo — *canto*

Sapeto — *sabonete*
Kahelo — *ladrilho*
Identa — *idêntico*
Detrui — *destruir*
Kolono — *coluna*

Aŭtejo — *garagem (p/autos)*
Garaĝo — *garagem (p/veículos)*
Vekilo — *despertador*
Salita — *salgado*
Demeti — *pôr (ovos)*

Bezoni — *precisar (de), necessitar*
Pisejo — *mictório, w.c.*
Tereno — *terreno*
Spongo — *esponja*
Tegolo — *telha*

Bolilo — *chaleira, fervedor*
Tegoli — *cobrir de telhas*
Kamero — *quarto escuro*
Supujo — *sopeira*
Planti — *plantar*

Ekrano — *"video tape", tela*
Luinto — *locatário*
Kaduka — *caduco*
Kameno — *chaminé*
Tegilo — *fronha*

Domano — *membro da casa*
Tepida — *morno, tépido*
Fasado — *fachada*
Tapiŝi — *tapetar*
Tranĉi — *cortar*

Modera — *moderado, temperado*
Tapeti — *atapetar*
Boligi — *ferver*
Ripari — *reparar*
Sitelo — *balde*

Ekboli — *começar a ferver*
Oleujo — *galheteira*
Tapeto — *tapeçaria*
Lanuga — *felpudo*
Banejo — *banheiro*

Ŝranko — *armário, estante*
Kaliko — *taça, cálice*
Banejo — *banheiro*
Rubujo — *cesta de entulhos*
Paliso — *estaca*

Sidilo — *qualquer tipo de assento*
Stango — *sarrafo, pau*
Tensio — *tensão (el.)*
Telero — *prato*
Fendi — *fender*

Luigi — *dar de aluguel, alugar*
Lifto — *elevador social*
Odori — *cheirar (exalar)*
Ŝtono — *pedra*
Ŝtipo — *copo*

Pezilo — *peso (para pesar), tara*
Lumigi — *alumiar, acender*
Sidejo — *lugar, sede*
Teraso — *terraço*
Planto — *planta*

Luanto — *inquilino, locatário*
Bufedo — *aparador, bufete*
Makulo — *nódoa, mancha*
Bobeno — *carretel*
Kupulo — *cúpula*

Spongi — *passar a esponja*
Aranĝi — *arranjar, dispor*
Seruro — *fechadura*
Alkovo — *alcova*
Humida — *úmido*

Karafo — *garrafa de cristal*
Adresi — *endereçar*
Domaĉo — *casebre*
Funelo — *funil*
Fosilo — *escavadeira*

Ĉambro — *aposento, sala*
Tetaso — *chávena*
Kanapo — *canapé*
Tapiŝo — *tapete*
Fosilo — *pá, enxada*

Ludoni — *alugar (dar de aluguel)*
Sterko — *esterco, estrume*
Ŝoveli — *tirar com pá*
Ordigi — *pôr em ordem*
Salujo — *saleira*

Loĝejo — *domicílio, residência*
Tindro — *pavio (p/ isqueiro, etc.)*
Kaheli — *ladrilhar*
Komodo — *cômoda*
Pinglo — *alfinete*

Ŝpari — *poupar, economizar*
Forno — *forno, fogão*
Mendi — *encomendar*
Volbo — *abóbada*
Piano — *piano*

Ŝindo — *taco (de madeira)*
Gasti — *hospedar-se*
Krano — *torneira*
Eniri — *entrar*
Fajro — *fogo*

Kruĉo — *jarro/a, bilha*
Trabo — *viga, trave*
Hejti — *aquecer*
Gasto — *hóspede*
Briko — *tijolo*

Gladi — *passar a ferro*
Kloŝo — *redoma*
Pelvo — *bacia*
Kovri — *cobrir*
Tablo — *mesa*

Taŭgi — *ser bom para, servir*
Tondi — *cortar com tesoura*
Rosti — *assar, tostar*
Kesto — *caixa*
Korbo — *cesto*

Kudri — *coser, costurar*
Froti — *esfregar*
Uzino — *usina*
Balai — *varrer*
Eliri — *sair*

Dolĉa — *doce, suave, meigo*
Etaĝo — *andar, pavimento*
Lamfo — *lâmpada*
Ŝaŭmo — *espuma*
Preni — *tomar*

Luksa — *luxuoso*
Meblo — *móvel*
Disko — *disco*
Forko — *garfo*
Flamo — *chama*

Farmi — *arrendar (tomar de renda)*
Kruda — *grosseiro, cru, crua*
Ŝlosi — *fechar à chave*
Mebli — *mobiliar*
Velki — *murchar*

Longa — *grande, longo, comprido*
Pisti — *triturar, pilar*
Kadro — *moldura*
Manki — *faltar*
Bideo — *bidê*

Rompi — *romper, quebrar*
Kuiri — *cozinhar, cozer*
Korbo — *balaio*
Glaso — *copo*
Kalko — *cal*

Serĉi — *procurar*

Ĝusta — *correto, certo, exato*
Trogo — *cocho*
Pordo — *porta*
Porti — *levar*
Raspi — *raspar*

Hejmo — *casa, lar, domicílio*
Rento — *rendimento, renda*
Tendo — *barraca, tenda*
Kroĉi — *enganchar*
Hejma — *doméstico*

Glaco — *cristal (de espelho)*
Plado — *travessa, prato grande*
Kombi — *pentear*
Vitro — *vidro*
Ĝermi — *brotar*

Ŝtupo — *degrau (de escada)*
Breto — *prateleira*
Karbo — *carvão*
Ŝtopi — *tapar*
Kofro — *cofre*

Vasta — *grande, vasto, espaçoso*
Servi — *servir, prestar serviço*
Fliki — *remendar*
Manĝi — *comer*
Preni — *tomar*

Kaŭri — *estar agachado*
Aluno — *pedra-ume*
Acida — *ácido, azedo*
Bruli — *queimar*
Benko — *banco*

Larĝa — *grande (no todo), largo*
Putri — *apodrecer*
Sojlo — *soleira*
Broso — *escova*
Fondo — *fundo*

Verŝi — *derramar (líquido)*
Dungi — *assalariar (para serviço)*
Rigli — *fechar com ferrolho*
Korto — *quintal, pátio*
Forno — *fogão, forno*

Bildo — *quadro, gravura*
Brosi — *escovar*
Ŝirmi — *abrigar*
Pleto — *bandeja*
Plena — *cheio*

Knedi — *amassar*

Bordo — *borda*
Krado — *grade*
Najlo — *prego*
Utila — *útil*

Fermi — *fechar*
Meĉo — *mecha*
Niĉo — *nicho*
Lavi — *lavar*
Sako — *saco*

Ĉesi — *cessar, parar de*
Muro — *parede, muro*
Lito — *cama*
Piki — *picar*
Gaso — *gás*

Akra — *acre, afiado, agudo*
Loĝi — *habitar, morar*
Veki — *despertar*
Mato — *esteira*
Salo — *sal*

Luli — *ninar, acalentar*
Taso — *xícara*
Kaĝo — *gaiola*
Suĉi — *chupar*
Oleo — *óleo*

Ĉefa — *principal*
Seĝo — *cadeira*
Skui — *sacudir*
Semi — *semear*
Sebo — *sebo*

Plata — *chato*
Puto — *poço*
Sofo — *sofá*
Domo — *casa*

Anso — *trinco, taramela*
Poto — *panela, pote*
Erpi — *gradar*
Segi — *serrar*
Nano — *anão*

Pato — *sertã, frigideira*
Aŭlo — *salão nobre*
Ĉeno — *corrente*
Kelo — *adega*
Sofo — *sofá*

Boli — *ferver (estar fervendo)*
Viŝi — *limpar com (pano)*
Cimo — *percevejo*
Rabi — *pilhar*
Sapo — *sabão*

Fono — *fundo (de quadro)*
Guti — *gotejar, pingar*
Pisi — *urinar, mijar*
Kuŝi — *estar deitado*
Tiri — *puxar*

Haki — *cortar com machado*
Ĵeti — *atirar, lançar*
Loko — *lugar, local*
Obei — *obedecer*
Vazo — *vaso*

14. -EM-. Este sufixo mostra o HÁBITO, INCLINAÇÃO, TENDÊNCIA para..., como: **STUDI** (estudar), **STUDEMA** (estudioso); **KREDI** (acreditar, crer), **KREDEMA** (crédulo)

profitema — interesseiro
malobeema — desobediente
trocedema — pusilânime
klopodema — esforçado
amikĝema — sociável

malagema — insolente
petolema — brincalhão
kolerema — colérico
almozema — caridoso
decidema — resoluto

detalemo — prolixidade
obeigema — autoritário
necedema — resistente
laborema — laborioso
diboĉema — debochado
plendema — queixoso

flugema — ágil (de espírito)
daŭrema — estável (fig.)
lernema — estudioso
spitema — provocador
pluvema — chuvoso
erarema — sujeito a erro

Continua na pág. 459

13. Komerco – Negocoj — *Comércio – Negócios*

Ciência não se encomenda, instrução não se acha à venda
Sciencon oni ne mendas, klerecon oni ne vendas

Esti taglaboristo — *ser diarista*
Starigi bilancon — *dar balanço*
Flanka negoceto — *biscate*
Sterlinga funto — *libra esterlina*
Monero el kupro — *moeda de cobre*

Ekscii pri io — *inteirar-se de algo*
Partoprenanto — *participante*
Pagi kontante — *pagar à vista*
Monero el oro — *moeda de ouro*
Senestra fako — *seção acéfala*

En komisio de — *em comissão de*
Poŝtrestante — *posta restante*
Luksa butiko — *loja de luxo*
Emisii monon — *emitir dinheiro*
Rekta bileto — *passagem direta*

Respondi al — *corresponder a*
Pretendanto — *pretendente*
Interdividi — *repartir*
Peronbileto — *ingresso*
Aĉeti aŭkcie — *arrematar em leilão*

Suboficisto — *contínuo, "boy"*
Diskontebla — *descontável*
Duona krono — *meia coroa*
Akcihavanto — *acionista*
Librotenado — *contabilidade*

Asekuranto — *segurador*
Prokuristo — *procurador*
Pruntedoni — *emprestar*
Fajrasekuro — *seguro contra fogo*
Pruntepreni — *pedir emprestado*

Vojaĝplano — *plano de viagem*
Veturkosto — *custo de viagem*
Perdogajno — *lucros e perdas*
Privilegio — *privilégio*
Testamenti — *legar*

Impostito — *fiscal de imposto*
Frajtkosto — *custo de frete*
Ĝusta nomo — *nome certo*
Kalkulisto — *contador*
Spekulacii — *especular*

Kvitancilo — *recibo (fórmula)*

Nelicita profito — *lucro ilícito*
En la kvanto de — *na soma de*
Pagota ĉe vido — *pagável à vista*
Senlabora tago — *dia de folga*
Afrankita pri — *franco de*

Esti elĉerpita — *estar esgotado*
Duobla valoro — *valor duplo*
Fibrokantisto — *receptador*
Enlasa bileto — *ingresso*
Malplikariĝo — *baixa*

Sendifektita — *intacto, íntegro*
Korespondado — *correspondência*
Librotenisto — *guarda-livros*
Bankoficisto — *bancário*
Korespondado — *correspondência*

Antikvajisto — *antiquário*
Kunkalkulita — *inclusive*
Malplikarigi — *baratear*
Komisiite de — *por incumbência*
Poŝta paketo — *pacote-postal*

Magra pensio — *parca pensão*
Kolportisto — *mascate*
Tute vendita — *tudo vendido*
Modera prezo — *preço razoável*
Anstataŭulo — *substituto*

Pli malkara — *mais barato*
Brokantisto — *belchior*
Ŝanĝi monon — *trocar dinheiro*
Responde al — *em resposta a*
Akceptanto — *aceitante*

Reordonigi — *repor, restabelecer*
Taga kurzo — *câmbio do dia*
Duonklafto — *vara (medida)*
Entrepreni — *empreender*
Enirbileto — *ingresso*

Firma nomo — *razão (comercial)*
Kurzaltiĝo — *alta do câmbio*
Bankbileto — *cédula, nota*
Interetaĝo — *sobreloja*
Specimenoj — *amostras*

Unua klaso — *de primeira classe*

Egalvaloro — *de valor igual*
Ĉantaĝisto — *chantagista*
Vivgajnilo — *ganha-pão*
Kvitatesto — *recibo*

Aldonpago — *acréscimo, extra*
Poŝtkosto — *franquia postal*
Monatpago — *mensalidade*
Pagbileto — *guia, conhecimento*
Plikariĝo — *alta (de preço)*

Forstreki — *apagar, riscar*
Papermono — *papel-moeda*
Poŝtmarko — *selo*
Heredonto — *futuro herdeiro*
Delogmono — *luvas (dinheiro)*

Recertigi — *confirmar*
Aŭkciisto — *leiloeiro*
Kreditigi — *creditar*
Rekomendi — *indicar, recomendar*
Kurzofalo — *baixa de câmbio*

Kontrakti — *contratar*
Specimeno — *amostra*
Monrimedoj — *meios (de subsistência)*
Prunti de — *tomar emprestado de*
Prunti al — *dar emprestado a*

Manfarado — *mão-de-obra*
Industrio — *indústria*
Limdepago — *imposto alfandegário*
Subskribi — *subscrever, assinar*
Vivrimedoj — *recursos (de sobrevivência)*

Klopodadi — *esforçar-me muito*
Leteristo — *estafeta, carteiro*
Aperisto — *homem de negócio*
Enkasigi — *arrecadar, recolher (fin.)*
Deficito — *"déficit", saldo negativo*

Kunporti — *levar, trazer, conduzir*
Adresaro — *livro de endereço*
Senkoste — *grátis, de graça*
Bankroti — *ir à falência, quebrar*
Registro — *livro de assentos*

Bankiero — *banqueiro (fin.)*
Interezo — *interesse, juros*
Ŝparkaso — *caixa econômica*
Bankisto — *banqueiro (fin.)*
Diskonti — *descontar (com.)*

Lombardi — *pôr no prego, penhor*

Makleristo — *cambista, corretor*
Plendlibro — *livro de queixas*
Ora monero — *moeda de ouro*
Komercisto — *comerciário*

Perlabori — *ganhar (pelo trabalho)*
Butikisto — *lojista*
Asekurado — *seguro*
Enkestigi — *encaixotar, emalar*
Banderolo — *tira (de papel)*

Afrankita — *franqueado*
Detalisto — *varejista*
Ekspluati — *explorar*
Monbileto — *cédula, nota*
Hortabelo — *horário (de trens)*

Multkosti — *custar caro*
Trinkmono — *gorjeta*
Kreditoro — *credor*
Malsupera — *inferior (qualidade)*
Obligacio — *obrigação (fin.)*

Arkvisto — *arquivista*
Komisiito — *mandatário*
Negocisto — *negociante*
Antaŭpagi — *adiantar (dinheiro)*
Pritrakti — *tratar de, negociar*

Ĉefkomizo — *caixeiro-chefe*
Bildkarto — *cartão-postal*
Komisiaĵo — *comissão (pagamento)*
Ŝipluinto — *fretador de navios*
Bukinisto — *vendedor de livros usados*

Taglabori — *trabalhar por dia*
Formularo — *formulário*
Aĝiotisto — *agiota*
Maldungi — *despedir (empregado)*
Senkurza — *sem cotação (câmbio)*

Helpanto — *ajudante, auxiliar*
Aŭkciigi — *pôr em leilão*
Pogrande — *por atacado*
Enkasigo — *arrecadação (fin.)*
Brokanti — *negociar com objetos usados*

Bankroto — *falência, bancarrota*
Pretendi — *pretender, alegar*
Avertilo — *letreiro, cartaz*
Notlibro — *livro de notas, agenda*
Kvitanco — *recibo (quitação)*

Lombardo — *casa de penhores*

Pluspago — *acréscimo*
Notario — *tabelião*
Krommono — *luvas (dinheiro)*
Anoncilo — *prospecto, anúncio*

Fakestro — *chefe de seção*
Abonanto — *assinante*
Eldonejo — *editora*
Kompenso — *indenização*
Aĉetanto — *comprador*

Subaĉeti — *subornar*
Diskonto — *desconto*
Monŝanĝo — *troco*
Elkestigi — *desencaixotar*
Bindisto — *encadernador*

Aparteni — *pertencer*
Protesto — *protesto*
Barilego — *pipa*
Enŝipiĝi — *embarcar (no navio)*
Eksporto — *exportação*

Regularo — *estatutos*
Disfaldi — *desdobrar*
Eksporti — *exportar*
Procento — *taxa, juro, percentagem*
Irbileto — *passagem de ida*

Monereto — *troco miúdo*
Tratanto — *sacador (fin.)*
Distingi — *distinguir*
Fonduso — *fundos (dinheiro, capital)*
Floreno — *florim (moeda)*

Fakturo — *fatura, nota*
Ĝiranto — *endossador*
Kvitiĝi — *quitar-se*
Akcepto — *recebimento, aceitação*
Akaparo — *açambarcamento, truste*

Mezbona — *sofrível, regular*
Averti — *avisar, prevenir*
Debeti — *debitar*
Afranki — *franquear, selar (carta)*
Imposto — *direito, imposto, taxa*

Licenco — *licença, permissão*
Investi — *gastar (empregar)*
Difekto — *dano, estrago*
Flenumi — *executar (encomenda)*
Konduti — *comportar-se*

Oficejo — *escritório*

Apudmeti — *justapor*
Limtempo — *prazo*
Kruzero — *cruzeiro (fin.)*
Jarlibro — *anuário*

Kaŭciulo — *fiador*
Kvitanci — *saldar*
Kunpreni — *levar (consigo)*
Altpreza — *caro (preço)*
Krompagi — *pagar a mais*

Sendinto — *remetente*
Eksestro — *ex-chefe*
Freŝdata — *recente*
Adresato — *destinatário*
Ĉeflibro — *livro-razão*

Lernanto — *aprendiz*
Posteulo — *sucessor*
Kapitalo — *capital (fin.)*
Profesio — *profissão*
Metiisto — *artífice*

Ŝuldanto — *devedor*
Spertulo — *perito*
Taglibro — *diário*
Oficisto — *funcionário*
Transigi — *transferir*

Monopolo — *monopólio*
Importi — *importar*
Postuli — *exigir*
Vojplano — *itinerário (caminho)*
Kaslibro — *livro-caixa*

Pli kara — *mais caro/a*
Pasporto — *passaporte*
Kliento — *freguês*
Ŝilingo — *xelim, "shilling"*
Asekuro — *seguro (comp.)*

Sentara — *líquido (peso)*
Elaĉeti — *remir, resgatar*
Pocento — *percentagem*
Alporti — *levar, trazer, conduzir*
Guldeno — *florim (dinheiro)*

Kontoro — *escritório (com.)*
Luprezo — *preço de aluguel*
Kuprero — *moeda de cobre*
Prezaro — *lista de preços*
Kruzero — *cruzeiro (moeda)*

Promeso — *promessa*

Proponi — *propor*
Punmono — *multa*
Rikolti — *colher (cereais)*
Proceso — *processo*

Komerco — *comércio*
Mandato — *mandato*
Vendado — *venda*
Abrupta — *abrupto, brusco*
Dungito — *assalariado*

Selekti — *selecionar*
Akcepti — *aceitar*
Kredito — *crédito*
Absurda — *absurdo, disparatado*
Elspezi — *gastar, despender*

Ĉe vido — *à vista (com.)*
Rajtigi — *autorizar*
Senpaga — *gratuito*
Doblono — *dobrão (moeda)*
Kuntara — *bruto (peso)*

Akciulo — *acionista*
Sankcii — *sancionar*
Plastro — *plastra*
Mandato — *ordem de pagamento*
Agento — *agente, corretor*

Sekino — *cequim (moeda)*
Ricevi — *receber, obter*
Oferti — *oferecer (com.)*
Ĝiranto — *endossante*
Likvidi — *liquidar*

Salajro — *salário*
Centimo — *cêntimo*
Liardo — *"liard"*
Eksidi — *assentar-se (mov.)*
Perulo — *intermediário*

Fimono — *dinheiro "sujo"*
Aldoni — *acrescentar*
Aserta — *afirmativo*
Liveri — *entregar, fornecer*
Sufiĉa — *suficiente*

Plendi — *reclamar*
Partia — *parcial*
Monero — *moeda*
Dukato — *ducado (moeda)*
Kopeko — *copeque (moeda)*

Pakaĵo — *pacote*
Giĉeto — *guichê*

Malneto — *borrador*
Kartelo — *cartel (fin.)*
Baldaŭa — *breve, iminente*
Asekuri — *segurar (comp.)*

Pagdato — *vencimento*
Importo — *importação*
Kvitigi — *quitar*
Artiklo — *artigo (com.)*
Prokuro — *procuração*

Energia — *enérgico*
Valoroj — *valores*
Provizi — *prover*
Propeti — *interceder*
Provizo — *sortimento*

Envolvi — *envolver*
Patento — *patente*
Ŝanĝeto — *troco*
Sendito — *mensageiro*
Koverto — *envelope*

Centavo — *centavo*
Postuli — *exigir*
Arĝento — *prata*
Kurtaĝo — *corretagem*
Kalkulo — *nota, conta*

Permesi — *permitir*
Bilanco — *balanço*
Konsumi — *consumir*
Akcizo — *imposto de consumo*
Tarifo — *tarifa (alfândega)*

Talero — *táler (moeda)*
Karato — *quilate*
Trusto — *truste*
Valuto — *cotação (câmbio)*
Dediĉi — *dedicar, oferecer*

Ordoni — *mandar, ordenar*
Havigi — *arranjar, obter*
Rabati — *abater (preço)*
Enpaki — *enfardar, empacotar*
Validi — *valer (ser válido)*

Cetera — *outro, restante*
Adreso — *endereço*
Detalo — *detalhe*
Liveri — *entregar, fornecer*
Sufiĉa — *suficiente*

Plendi — *reclamar*
Frajti — *fretar*

Totala — *total*
Ĉefeco — *chefia, soberania*
Prunto — *empréstimo*

Atesti — *certificar*
Rabato — *abatimento*
Buŝelo — *alqueire*
Kambio — *letra de câmbio*
Deponi — *depositar*

Aparta — *separado*
Trakti — *tratar*
Aktiva — *ativo*
Valori — *valer (ter valor)*
Bonaci — *presentear*

Aferoj — *negócios*
Dividi — *dividir*
Barelo — *tonel*
Sigeli — *selar, pôr selo, lacrar*
Enpago — *cobrança*

Anonco — *anúncio*
Agema — *ativo*
Banko — *banco*
Konto — *conta (com. fin.)*
Fermi — *fechar, cerrar*

Aludi — *fazer alusão a*
Konto — *conta (fin.)*
Dungi — *assalariar*
Etato — *folha, quadro (do pessoal)*
Trovi — *achar, encontrar, deparar*

Trudi — *impor, obrigar*
Trati — *sacar (fin.)*
Mendi — *encomendar*
Lanĉi — *lançar (moda, livro, etc.)*
Gravi — *importar, ser importante*

Rejso — *real (moeda)*
Riski — *arriscar*
Rublo — *rublo (moeda)*
Trato — *saque (fin.), ordem*
Marko — *marco (dinheiro)*

Akiri — *adquirir*
Avizo — *aviso*
Metro — *metro*
Ŝuldi — *dever (dinheiro, obrigação)*
Lanĉo — *lançamento (de livro, etc.)*

Aboni — *assinar (jornais)*
Helpa — *auxiliar (adj.)*

Dekono — *décimo*
Aserti — *afirmar, assegurar*
Peseto — *peseta (moeda)*

Eskudo — *escudo (moeda)*
Komizo — *caixeiro*
Striki — *fazer greve*
Aldona — *adicional, suplementos*
Oferto — *oferta (com.)*

Aktivo — *ativo (com.)*
Buĝeto — *orçamento*
Alnoti — *averbar*
Aktujo — *pasta de papéis*
Rejsoj — *réis (moeda)*

Klafto — *braço, braça*
Kunulo — *associado*
Striko — *greve*
Sperta — *perito (experiente)*
Negoco — *negócios*

Fikcia — *fictício*
Aganto — *agente*
Supozi — *supor*
Elpaki — *desempacotar*
Detali — *detalhar*

Butiko — *loja*
Kofro — *mala*
Saldo — *saldo*
Gramo — *grama (peso)*
Prava — *razoável*

Ŝarĝi — *carregar*
Ŝpari — *poupar*
Aĉeti — *comprar*
Titro — *toque lagar, liga de metal*
Sendi — *enviar, mandar, remeter*

Gildo — *corporação*
Ŝuldo — *dívida*
Gineo — *guinéu*
Funto — *libra (peso)*
Filio — *sucursal*

Falsa — *falso*
Mejlo — *milha*
Soldo — *soldo*
Taksi — *avaliar, estimar*
Kurzo — *cotação, câmbio*

Drapo — *fazenda, pano*
Borso — *bolsa (com.)*

Serĉi — *procurar*
Kosti — *custar, importar em*
Rento — *rendimento, renda*

Akcio — *apólice, ações*
Krono — *coroa (moeda)*
Gajni — *ganhar*
Nuna — *atual, presente*
Unco — *onça (medida)*

Taro — *tara (peso)*
Colo — *polegada*
Mono — *dinheiro*
Bilo — *cautela (com.), título*
Devi — *dever, ter de, ter que*

Aŭdi — *escutar, (ouvir dizer)*
Kara — *caro, querido*
Tuto — *totalidade*
Varo — *mercadoria*
Ĉeko — *cheque*

Abono — *assinatura*
Plano — *planta, projeto, traçado*
Penco — *pence, "penny"*

Pledi — *pleitear*
Vendi — *vender*
Litro — *litro*
Paki — *empacotar, embrulhar*
Pesi — *pesar (tomar o peso)*

Ĉefi — *dirigir, chefiar*
Futo — *pé (medida)*
Ĝiri — *endossar*
Pago — *pagamento*
Tipo — *padrão, tipo*

Pezi — *ser pesado, (ter peso)*
Ĝiro — *endosso*
Kaso — *caixa*
Cedi — *ceder*
Mali — *negar*

15. -END-. Sufixo que indica OBRIGAÇÃO PASSIVA FUTURA, que deve ser..., que é preciso ser..., como: **FARENDA TASKO** (tarefa que deve ser executada), **PAGENDA IMPOSTO** (imposto que deve ser pago). Este sufixo vem do GERUNDIVO latim, podendo ser usado tanto com RAIZ de verbo TRANSITIVO como INTRANSITIVO. LATIM: LITTERAE SCRIB**END**AE = LETERO SKRIB**END**A = CARTA QUE DEVE SER ESCRITA. LIBER LEG**END**US = LEG**END**A LIBRO = O LIVRO QUE DEVE SER LIDO.

dungenda laboristo — operário que deve ser contratado
rifuzenda filegaĵo — leitura imoral que deve ser recusada
bruligenda ĉifono — trapo que deve ser queimado
akrigenda tranĉilo — faca que deve ser afiada
forportenda pakaĵo — bagagem que deve ser levada

atestenda afero — causa que deve ser testemunhada
dankenda favoro — favor que deve ser agradecido
manĝenda viando — carne que deve ser comida
eldonenda libro — livro que deve ser editado
gustumenda vino — vinho que deve ser provado

kaŝenda sekreto — segredo que deve ser ocultado
postulenda sumo — soma que deve ser exigida
lernenda vorto — palavra que deve ser aprendida
pagenda kotizo — quota que deve ser paga
kisenda virino — mulher que deve ser beijada

En ĉiu homo estas multe da eraroj korektendaj
Em todo ser humano há muitos erros a corrigir.

Continua na pág. 463

14. MINERALOJ KAJ KEMIAJ SUBSTANCOJ — *MINERAIS E SUBSTÂNCIAS QUÍMICAS*

Senpaga estas nur la morto, sed ĝi kostas la vivon
Só a morte é gratuita, mas nos custa a própria vida

Malgrandigado — *diminuição*
Nerompebleco — *tenacidade*
Ŝtonminejo — *pedreira*
Grandegaĵo — *imensidade*
Sabloŝtono — *arenito, grés*
Magnetismo — *magnetismo*
Kristaliĝo — *cristalização*

Malfluida — *sólido*
Porcelano — *porcelana*
Kalkŝtona — *calcáreo*
Alabastro — *alabastro*
Ekvilibro — *equilíbrio*

Ebenigado — *aplainamento*
Gutaperko — *guta-percha*
Hidrogeno — *hidrogênio*
Long(ec)o — *comprimento*
Konkavaĵo — *concavidade*

Pararelo — *paralelo*
Grandeco — *grandeza*
Arseniko — *arsênico*
Hidrargo — *mercúrio*
Terkarbo — *hulha*

Poluseco — *polaridade*
Altirado — *atração*
Agronomo — *agrônomo*
Helianto — *girassol*
Ametisto — *ametista*

Konveksa — *convexo*
Diametro — *diâmetro*
Kvadrato — *quadrado*
Lozanĝo — *losango*
Turkiso — *turquesa*

Fosforo — *fósforo*
Pulvoro — *pó*
Plateno — *platina*
Grafito — *grafite*
Arĝento — *prata*

Asfalto — *asfalto*
Mangano — *manganês*
Marmoro — *mármore*
Granito — *granito*
Magneto — *imã*

Mineralogio — *mineralogia*
Malgrandeco — *pequenez*
Galvanismo — *galvanismo*
Fundamento — *base*
Malplenaĵo — *vácuo*
Larĝ(ec)o — *largura*
Horizonto — *horizonte*

Malmoleco — *dureza*
Turmalino — *turmalina*
Brilianto — *brilhante*
Ampleksoj — *dimensões*
Ekspluati — *explorar*

Malkavaĵo — *convexidade*
Terebinto — *terebentina*
Pentrarto — *pintura*
Triangulo — *triângulo*
Salpetro — *salitre, nitro*

Kristalo — *cristal*
Smeraldo — *esmeralda*
Diamanto — *diamante*
Alpezeco — *gravitação*
Elasteco — *elasticidade*

Antimono — *antimônio*
Alkoholo — *álcool*
Amoniako — *amoníaco*
Kunpremi — *comprimir*
Facetadi — *lapidar, facetar*

Cilindro — *cilindro*
Mekaniko — *mecânico*
Ŝtonero — *seixo*
Egaleco — *igualdade*
Ŝtonego — *rochedo*

Cemento — *cimento*
Sulfuro — *enxofre*
Fandaĵo — *barra*
Terpeco — *betume*
Mortero — *argamassa*

Lapiso — *pedra-infernal*
Berilo — *berilo*
Klafto — *toesa*
Onikso — *ônix*
Karato — *quilate*

Asbesto — *asbesto*
Ferlado — *folha de flandres*
Elektro — *eletricidade*
Varmeco — *calor*
Inerco — *inércia*

Bankizo — *banco de gelo*
Arĝenti — *pratear*
Glazuro — *verniz*
Karbono — *carbono*
Stanumi — *estanhar*

Vasteco — *amplidão*
Incenso — *incenso*
Konkava — *côncavo*
Ĉirkaŭo — *circunferência*
Rondeco — *redondez*

Supraĵo — *superfície*
Latuno — *latão*
Kahelo — *ladrilho*
Topazo — *topázio*
Pumiko — *pedra-pomes*

Tegolo — *telha*
Siliko — *sílica*
Safiro — *safira*
Dikeco — *grossura*
Altaĵo — *elevação*

Potaso — *potassa*
Rubeno — *rubi*
Nikelo — *níquel*
Minejo — *mina*
Metalo — *metal*

Minaĵo — *minério*
Gagato — *azeviche*
Argilo — *argila*
Koakso — *coque*
Bronzo — *bronze*

Emajlo — *esmalte*
Tavolo — *camada*
Ardezo — *ardósia*
Nivelo — *nível*
Movado — *movimento*

Plugi — *lavrar, arar*
Ebono — *ébano*
Eburo — *marfim*
Vitro — *vidro*
Ŝtala — *de aço*

Ekrapi — *esgaravatar*
Filtri — *filtrar*
Prujno — *jaça; geada*
Alkalo — *álcali*
Safiro — *safira*

Fleksi — *vergar*
Poluri — *polir*
Kotono — *algodão*
Indigo — *anil*
Angulo — *ângulo*

Oksido — *óxido*
Rezino — *resina*
Fluida — *fluido*
Linio — *linha*
Sfero — *esfera*

Konuso — *cone*
Fiziko — *física*
Briko — *tijolo*
Turfo — *turfa*
Perlo — *pérola*

Glimo — *mica, malacacheta*
Ŝtono — *pedra*
Alojo — *liga*
Aluno — *pedra-ume*
Kreto — *giz*

Stano — *estanho*
Stuko — *estuque*
Karbo — *carvão*
Gipso — *gesso*
Plumo — *pena*

Pudro — *pó (de toucador)*
Polvo — *pó, poeira*
Pulvo — *pólvora*
Kupro — *cobre*
Gruzo — *cascalho*

Ambro — *âmbar-cinzento*
Gudro — *alcatrão*
Sablo — *areia*
Kalko — *cal*
Agato — *ágata*

Kemio — *química*
Densa — *denso*
Ŝmiri — *untar*
Vakuo — *vácuo*
Acida — *ácido*

Forĝi — *forjar*
Fajli — *limar*
Orumi — *dourar*
Kloro — *cloro*
Pisti — *pilar*

Zinko — *zinco*
Ŝtalo — *aço*
Amelo — *amido*
Azoto — *azoto*
Vakso — *cera*

Manao — *maná*
Torni — *tornear*
Mielo — *mel*
Rondo — *círculo*
Visko — *visgo*

Glata — *liso*
Sodo — *soda*
Lako — *verniz*
Peĉo — *pez, breu*
Roko — *rocha*

Lado — *folha, lâmina*
Okro — *ocre*
Jodo — *iodo*
Lafo — *lava*
Fero — *ferro*

Gemo — *gema, pedra preciosa*
Aloo — *aloés*
Flui — *correr, fluir*
Pezo — *gravidade, peso*
Bori — *furar*

16. -ER-. Este sufixo indica o ELEMENTO, a UNIDADE, a MENOR PARTÍCULA, a PARCELA, o MENOR ELEMENTO SENSÍVEL de que consiste um TODO, como: **PANO** (pão), **PANEROJ** (migalhas); **ĈENO** (corrente), **ĈENERO** (um elo de corrente); **MONO** (dinheiro), **MONERO** (moeda).

arĝentero — moeda de prata
spiralero — espira
pargetero — taco
plumbero — chumbo (p/caça)
ŝraŭbero — rosca (de porca)

pluvero — gota de chuva
versero — pé (de verso)
tempero — momento
akvero — gota d'água
ajlero — dente de alho

haŭtero — película, membrana
kudrero — ponto (de costura)
kuprero — moeda de cobre
sablero — grão de areia
astrero — asteróide

neĝero — floco de neve
monero — moeda
retero — malha
orero — pepita de ouro
erero — cisco

17. -ESK-. Sufixo que significa à MANEIRA DE. Corresponde ao nosso sufixo **-ESCO**:

danteska — dantesco
simieska — simiesca
adoleska — adolescente
karnavaleska — carnavalesco
fraŭlineska — próprio de moça
donjuaneska — dom-juanesca

18. -ESTR-. Este sufixo indica o CHEFE DE..., o DIRETOR DE..., o COMANDANTE DE...

brigadestro — general-de-brigada
lernejestro — mestre-escola
oficejestro — chefe de escritório
imperiestro — imperador
kasejestro — tesoureiro
bankestro — banqueiro
firmestro — patrão
fakestro — chefe de seção
vicestro — lugar-tenente
urbestro — prefeito

Continua na pág. 459

15. ELEKTRA KAJ RADIA TERMINAROJ — *TERMOS DE RADIO E ELETRICIDADE*

Quem se fia em palavra dada, até a morte há de esperar
Fidanta al vorto atendas ĝis la morto

Izolita fadeno — *fio isolado*
L-forma anteno — *antena em "l"*
T-forma anteno — *antena em "t"*
Alta frekvenco — *alta frequência*
Tera konektaĵo — *contato com a Terra*

Stanita kupro — *cobre estanhado*
Portanta ondo — *onda condutora*
Kontinua ondo — *onda contínua*
Tesla bobeno — *bobina tesla*
Ricevaparato — *aparelho receptor*

Laŭtparolilo — *alto-falante*
Kupra pirito — *pirita de cobre*
Galvanometro — *galvanômetro*
Mikrofarado — *microfarádio*
Memskribilo — *registrador*

Mikrohenrio — *microhenry*
Elektrolito — *eletrólito*
Kontraŭpezo — *contrapeso*
Milliampero — *miliampère*
Senda klavo — *manipulador*

Kapacitanco — *capacitância*
Radiamatoro — *rádio-amador*
Atmosferaĵo — *estática*
Antaŭ diluva — *antediluviano*
Ululado[119] — *assobio*

Kulombo[120] — *coulomb*
Konduktiva — *condutivo*
Rezistanco — *resistência*
Ampermetro — *amperômetro*
Memindukto — *auto-indução*

Variometro — *variômetro*
Eletroliza — *eletrolítico*
Alĝustebla — *ajustável*
Ciferplato — *quadrante*

Henrio[121] — *henri*
Farado — *farádio*

Elektromagneta — *eletromagnético*
Subtila agordo — *boa sintonização*
Pikildrato — *arame farpado*
Potenciometro — *potenciômetro*
Nuklea energio — *energia nuclear*

Fulmŝirmilo — *pára-raios*
Malaltatensia — *de baixa tensão*
Radio-amatoro — *rádio-amador*
Fiksa kuplado — *acoplamento fixo*
Impedanco[117] — *impedância*

Histerezo[118] — *histérese*
Ŝalta panelo — *painel de ligações*
Sonfortigilo — *ampliador de som*
Ŝunta dinamo — *dínamo em derivação*
Kadra anteno — *antena de quadro*

Lampŝirmilo — *abajur, pantalha*
Sintonizita — *sintonizado*
Koeficiento — *coeficiente*
Sintonizilo — *sintonizador*
Ondometro — *ondômetro*

Sintonizi — *sintonizar*
Alta tensio — *alta tensão*
Akumulatoro — *acumulador*
Silentigilo — *abafador, silencioso*
Multvibrilo — *polivibrador*

Mikrometro — *micrômetro*
Induktanco — *indutância*
Konvertilo — *transformador*
Kondensilo — *condensador*
Voksignaloj — *sinais de chamada*

Kompensilo — *compensador*
Morsa kodo — *código morse*
Komutatoro — *comutador*
Hertzaj ondoj — *ondas hertzianas*

Radiamanto — *fã de rádio*
Altatensia — *de alta tensão*

---

117 *Impedância (resistência oferecida por um condutor à passagem da corrente alternada)*
118 *Histérese (propriedade que têm algumas substâncias de reter a imantação)*
119 *Assobio (produzido pela estática do rádio)*
120 *Coulomb (unidade prática da quantidade elétrica)*
121 *Henri (unidade de auto-indução)*

Elektrono — *eletrônio*
Frekvenco — *frequência*
Resonanco — *ressonância*

Amplitudo — *amplitude*
Proporcio — *proporção*
Malŝraŭbi — *desparafusar*
Radstacio — *estação de rádio*
Komponaĵo — *componente*

Elsendado — *transmissão*
Maksimumo — *máximo*
Ekscitilo — *excitador*
Disaŭdigi — *espalhar*
Senfadena — *sem fio*

Aŭtoklavo — *autoclave*
Vertikala — *vertical*
Stabileco — *estabilidade*
Laŭtigilo — *ampliador de som*
Subondeto — *ondulação*

Interfero — *interferência*
Alternilo — *alternador*
Filamento — *filamento*
Brodkasto — *radiodifusão*
Asinkrona — *assincronia*

Volto[122] — *volt*
Hidrargo — *mercúrio*
Kilovato — *quilovolt*
Signaloj — *sinais*
Amortizo — *amortecimento*

Filtrilo — *filtro*
Trafpovo — *alcance*
Telefono — *telefone*
Aluminio — *alumínio*
Efektiva — *eficaz, efetivo*

Spindelo — *broca, fuso*
Dupolusa — *bipolar*
Sparkilo — *vela, centelhador*
Agordilo — *afinador*
Kontroli — *controlar*

Distordi — *deformar, torcer*
Aperiodo — *aperiódico*
Ferkerno — *núcleo de ferro*
Pozitiva — *positivo*
Ŝraŭbero — *rosca (de parafuso)*

Negativa — *negativo (el.)*

Telefonilo — *receptor a fones*
Neona tubo — *tubo de gás néon*
Vakua tubo — *válvula a vácuo*

Brodkasti — *transmitir pelo rádio*
Elektrodo — *eletrodo*
Fleksebla — *flexível*
Mikrofono — *microfone*
Reaktanco — *reatância*

Prenileto — *pinça*
Detektilo — *detector*
Detektoro — *detector*
Elektristo — *eletricista*
Perturboj — *distúrbios*

Malkoheri — *descoerir*
Supersona — *supersônico*
Malsimpla — *composto*
Selektiva — *seletivo*
Foragordi — *desintonizar*

Lamenaĵoj — *laminados*
Seka pilo — *pilha seca*
Aŭdebleco — *audibilidade*
Funkciigi — *fazer funcionar*
Ŝraŭbingo — *porca (de parafuso)*

Porcelano — *porcelana*
Memoscilo — *auto-oscilador*
Ricevisto — *recebedor*
Kalibrilo — *calibrador*
Rektifilo — *retificador*

Dissendi — *radiodifundir*
Modulado — *modulação*
Ricevilo — *receptor*
Oscililo — *oscilador*
Aŭtodino — *endódino*

Kristalo — *cristal*
Orelpeco — *auricular (de fone)*
Aŭtomato — *autômato*
Dupleksa — *dúplex*
Kapacito — *capacidade*

Aŭtonoma — *autônomo*
Startilo — *arranque (do motor)*
Aŭtodino — *autódino*
Elemento — *elemento*
Variebla — *graduável, regulável*

Ŝraŭbilo — *chave de parafuso*

---

[122] *Volt (unidade de pressão elétrica)*

Radiisto — *operador de rádio*
Telefoni — *telefonar*
Cirkvito — *circuito*
Distordo — *distorção*

Multopo — *múltiplo*
Rektifi — *retificar*
Ebonito — *ebonite*
Kuplilo — *acoplador*
Rezisti — *resistir*

Dismunti — *desmontar*
Multfaza — *polifásico*
Refleksa — *reflexo*
Elsendi — *transmitir*
Konduki — *conduzir*

Efikeco — *eficiência*
Kaskado — *catarata (el.)*
Amplifo — *ampliação*
Stabila — *estável*
Energio — *energia*

Konekti — *ligar, juntar, unir*
Rektifo — *retificação*
Velkado — *variação do volume*
Elektro — *eletricidade*
Izoleco — *isolamento*

Izolilo — *isolador*
Pinĉilo — *tenaz*
Kuplado — *ação de acoplar*
Aparato — *aparelho*
Magneto — *magneto*

Funkcii — *funcionar*
Karbono — *carbono*
Statoro — *estator*
Kalibro — *calibre*
Radiejo — *estação de rádio*

Permeso — *licença*
Indukto — *indução*
Ŝtopilo — *bucha, mecha*
Firmeco — *solidez*
Kupleco —*acoplamento*

Pikupo — *toca-disco, "pickup"*
Ampero — *ampère*
Metalo — *metal*
Ampolo — *lâmpada elétrica*

Bakelito — *baquelite*
Komutilo — *comutador*
Forpreni — *arrancar, tomar*
Troŝargo — *sobrecarga*

Indikilo — *indicador*
Koherilo — *detector de ondas*
Satureco — *saturação*
Generilo — *gerador*
Reostato — *reóstato*

Enŝtopi[123] — *fazer ligação*
Aŭtomata — *automático*
Dipleksa — *díplex*
Minimumo — *mínimo*
Resonilo — *ressonador*

Ĵulo[124] — *unidade de força elétrica*
Reakcio — *retrocesso (el.)*
Ŝirmita — *protegido*
Faktoro — *fator*
Vato[125] — *unidade de potência elétrica*

Amatoro — *amador*
Prenilo — *alicate*
Kurento — *corrente*
Absorbo — *absorção*
Glatigi — *aplainar*

Sendilo — *transmissor*
Sondilo — *sonda*
Baterio — *bateria*
Kalibri — *calibrar, medir*
Absorbi — *absorver*

Konekto — *ligação, conexão*
Izolita — *isolado*
Amplifi — *amplificar*
Ŝaltilo — *chave, interruptor*
Formulo — *fórmula*

Aŭdebla — *audível*
Dupinta — *de duas pontas*
Tiklilo — *bobina de reação*
Lutisto — *soldador*
Signali — *dar sinal (téc.)*

Generi — *gerar (el.)*
Ricevo — *recepção*
Oscili — *oscilar*
Moduli — *modular*

---

[123] *Fazer ligação (na tomada da corrente)*
[124] *Joule (unidade de trabalho elétrico ou da fôrça elétrica)*
[125] *Vátio (unidade de potência elétrica)*

Fadeno — *fio*
Katodo — *cátodo*

Ŝraŭbi — *parafusar*
Pilaro — *bateria*
Tensio — *potencial, tensão*
Bobeno — *bobina*
Poluso — *pólo*

Motoro — *motor*
Rotoro — *rotor*
Enmeto — *entrada (el.)*
Elmeto — *saída (el.)*
Pinglo — *alfinete*

Plato — *diafragma*
Kupli — *acoplar, juntar*
Munti — *montar*
Grado — *coeficiente*
Ŝtala — *de aço*

Preni — *pegar, tomar*
Krado — *grade*
Ŝunto — *desvio*
Pruvi — *provar, demonstrar*
Radii — *radiar, brilhar*

Lampo — *lâmpada*
Etero — *éter*
Nadlo — *agulha (tec.)*
Diodo — *diodo*
Batoj — *vibrações*

Flari — *cheirar, aspirar*
Neono — *neon, neônio*
Ŝtupo — *degrau (de escada)*
Ĵami — *engasgar, entupir*
Luti — *soldar*

Luma — *luminoso*
Vaka — *vago*
Kava — *oco, oca*
Alta — *alto/a*
Ondo — *onda*

Ĵamo — *entupimento (el.)*
Arko — *arco*
Bano — *banho*
Krii — *gritar*
Omo — *ohm*

Bori — *brocar, furar*
Gazo — *gaze*

Galeno — *galena*
Muta — *mudo/a*

Anteno — *antena*
Kavaĵo — *cavidade*
Aranĝo — *dispositivo*
Zumilo — *cigarra; vibrador*
Lutaĵo — *solda*

Ŝelako — *goma-laca*
Borilo — *broca*
Panelo — *painel*
Ŝraŭbo — *parafuso*
Dinamo — *dínamo*

Sparko — *faísca, centelha*
Oscilo — *oscilação*
Grundo — *solo*
Anodo — *anódio, ânodo*
Kampo — *campo*

Disko — *disco*
Glimo — *malacacheta*
Drato — *fio de metal*
Valvo — *válvula*
Ŝarĝi — *carregar (el.)*

Volvi — *volver*
Kurvo — *curva*
Ŝtalo — *aço*
Utila — *útil*
Inerta — *inerte*

Kupro — *cobre*
Ŝalti — *ligar (el.)*
Varii — *variar*
Izoli — *isolar*
Ciklo — *ciclo*

Ululi — *ulular*
Kruda — *áspero; grosso (el.)*
Velki — *variar o volume*
Tero — *terra*
Voki — *chamar*

Tubo — *tubo, cano*
Nodo — *nó*
Aero — *ar*
Pilo — *pilha*
Fazo — *fase*

Lezi — *lesar (med.)*
Opa — *coletivo*

Altfrekvenca alternilo, alterador de alta frequência

Cirkvita interuptoro, interruptor de circuitos

Kurenta interuptoro, interruptor de corrente

Alterna kurento, corrente alternada

Vato, vátio (unidade de potência elétrica)

Alarmsignalilo, aparelho para dar sinal de alarma

Klimatigilo, aparelho de ar refrigerado

Katlipharo — bigode de gato (fio de contato para o cristal)

19. -ET-. O sufixo **-ET-** serve para formar os DIMINUTIVOS dos SUBSTANTIVOS, ADJETIVOS, VERBOS e ADVÉRBIOS, como: **DOMO** (casa), **DOMETO** (casinha); **VARMA** (quente), **VARMETA** (morno); **RIDI** (rir), **RIDETI** (sorrir); **IOM** (um pouco, um tanto), **IOMETE** (um pouquinho). Corresponde aos sufixos portugueses; **ACHO, EBRE, ECO, EJO, ELHO, ÉOLO, ETA, ETE, ETO, ÉU, ICA, ICHO, ICA, IL, ILHA, ULHO, IM, INA, INHA, ISCO, ITO, OCA, ECO,ÚNCULO, ÚSCULO, USTO.**

renŝtoneto — pedra nos rins
kompreneto — leve ideia
sonorileto — campainha
cindrujeto — cinzeiro
skrapileto — raspador

malsaneto — indisposição
skatoleto — caixinha
pistujeto — almofariz
kolbaseto — salsicha
luksaĵeto — bibelô

karafeto — frasco
boteleto — garrafinha
veruketo — cravo (da pele)
kiteleto — blusa (curta)
makuleto — mancha, jaça

borileto — verruma
kolereta — amuado
streketo — hífen
kesteto — caixinha
knabeto — fedelho

20. -FOJ-. O advérbio **-FOJE** serve para indicar uma ação REITERATIVA, isto é, expressa QUANTAS VEZES alguma COISA aconteceu ou sucedeu, em uma determinada ÉPOCA ou OCASIÃO, como: **UNU** (um), **UNUFOJE** (uma vez); **UNUA** (primeiro), **UNUAFOJE** (pela primeira vez); **KIOMFOJE?** (quantas vezes?).

ankoraŭfoje — uma vez mais
diversfoje — por diversas vezes
centafoje — pela centésima vez
lastfoje — pela última vez
kelkfoje — algumas vezes

milfoje — mil vezes
alifoje — outra vez
iufoje — às vezes, por vezes
refoje — outra vez
milfoje — mil vezes

Continua na pág. 479

16. Aeronaŭtiko – Armeo – Maristaro — *Aeronáutica – Exército – Marinha*

Per vorto ĝentila ĉio estos facila
Com palavra gentil tudo é facil

Malfaldi velojn — *largar velas*
Lunĉa restoracio — *cantina*
Elektra tornilo — *torno elétrico*
Pendigi sin mem — *enforcar-se*
Simpla soldato — *soldado raso*

Levebla ponto — *ponte elevadiça*
Okaza kontakto — *curto-circuito*
Stari postene — *montar guarda*
Pistola kuglo — *bala de pistola*
Gardostaranto — *sentinela*

Maltrafa paŝo — *passo em falso*
Germana armeo — *exército alemão*
Antaŭposteno — *posto avançado*
Kontraŭstari — *resistir, opor-se*
Kontraŭatako — *contra-ataque*

Dika dreliko — *lona*
Noktopatrolo — *ronda*
Aerveturilo — *aeronave*
Nuklea bombo — *bomba nuclear*
Ŝtala ŝildo — *couraça de aço*

Pafa celado — *mira de tiro*
Ĉefministro — *primeiro ministro*
Entrepreno — *empresa*
Mortigi sin — *suicidar-se*
Internlando — *sertão, interior*

Albordiĝejo — *ancoradouro*
Servsoldato — *ordenança*
Ekskapitano — *ex-capitão*
Ĉefkvartalo — *quartel-general*
Bombardisto — *bombeiro*

Milita ŝipo — *navio de guerra*
Suprenflugi — *decolar*
Maŝinpafilo — *metralhadora*

Disflankiĝi — *separar-se*
Rajdsoldato — *cavaleiro*
Vicadmiralo — *vice-almirante*
Artileriisto — *artilheiro*
Kantinisto — *cantineiro*

Kapitulaci — *capitular*
Sekvantaro — *cortejo*
Infanterio — *infantaria*

Foriri dum tago — *partir de dia*
Ĵeti ankron — *ancorar*
Faldi velojn — *ferrar velas (nav.)*
Transportŝipo — *navio-transporte*
Atoma energio — *energia atômica*

Turisma boato — *barco de turismo*
Subleŭtenanto — *subtenente*
Aerstevardino — *aeromoça*
Nokta patrolo — *ronda noturna*
Ĵeti torpedon — *lançar torpedo*

Kanona kuglo — *bala de canhão*
Interferdeko — *convés inferior*
Infanteriano — *infante*
Pafila kuglo — *projétil de arma*
Turisma ŝipo — *navio de turismo*

Aerveturanto — *aeronauta*
Komerca ŝipo — *navio mercante*
Municikorbo — *caixa de munição*
Malstreĉilo — *gatilho*
Aviadilŝipo — *porta-aviões*

Ekveturi el — *partir de*
Subadmiralo — *contra-almirante*
Enfunkciigi — *pôr em marcha*
Anstataŭigi — *substituir*
Saluta pafo — *salva de tiro*

Ekipajestro — *mestre de equipagem*
Atakobejkto — *alvo de ataque*
Posta parto — *popa (nav.)*
Matena stelo — *estrela d'alva*
Subkolonelo — *tenente-coronel*

Disĉifonigi — *esfarrapar*
Pendigi sin — *enforcar-se*
Unua batalo — *batismo de fogo*

Piedvojaĝo — *viagem a pé*
Grenadisto — *granadeiro*
Mara poŝto — *correio marítimo*
Pontonisto — *pontoneiro*
Abomeninda — *abominável*

Standardisto — *porta-bandeira*
Ferdekpordo — *escotilhas*
Rekompenco — *recompensa*

Suboficiro — *suboficial*
Invalidulo — *inválido*

Mitralilo — *metralhadora*
Tute bride — *à rédea solta*
Kanonpordo — *portinhola*
Ventoblovo — *corrente de ar*
Dratbarilo — *cerca de arame farpado*

Vojaĝplano — *plano de viagem*
Gardostari — *vigiar*
Landsopiro — *saudades da pátria*
Paspermeso — *salvo-conduto*
Kunkaptito — *companheiro de cativeiro*

Venĝi sin — *vingar-se*
Transporti — *transportar*
Ĉefavenuo — *avenida principal*
Ekzercado — *exercício*
Intermeti — *intercalar*

Veltolaĵo — *lona*
Ŝtalkasko — *capacete de aço*
Turni sin — *dar voltas, girar*
Trafotaĵo — *o que vai ser atingido, alvo*
Spacoŝipo — *nave espacial*

Trinkigi — *fazer beber*
Tornistro — *mochila*
Forvojaĝi — *partir em viagem*
Persekuti — *perseguir*
Ĉefstrato — *rua principal*

Adjutanto — *ajudante de campo*
Atombombo — *bomba atômica*
Soldatiĝi — *assentar praça*
Pafmaŝino — *metralhadora*
Fortikaĵo — *fortificação*

Muzikisto — *músico*
Pafilisto — *atirador*
Revolvero — *revólver*
Hejmlando — *pátria*

Glavzono — *cinturão*
Aŭtokuri — *rolar na pista (av.)*
Kolonelo — *coronel*
Necesejo — *privada, sentina, w.c.*
Ŝipanaro — *tripulação, equipagem*

Pafaĵujo — *caixa de munições*
Arestejo — *prisão*
Ĉeftrabo — *viga mestra*
Ekvojaĝi — *pôr-se a caminho*
Militiro — *expedição (mil.)*

Kampobotelo — *cantil*
Trenistaro — *viaturas, carroças*

Ekmateniĝi — *alvorecer, amanhecer*
Bombardado — *bombardeio*
Leŭtenanto — *tenente*
Pikildrato — *arame farpado*
Vojaĝi tra — *viajar por*

Torpedŝipo — *navio torpedeiro*
Eliratako — *sortida (mil.)*
Albordigi — *atracar*
Albordiĝi — *abordar*
Garnizono — *guarnição*

Malstreĉi — *desengatilhar (arma)*
Jungilaro — *arreios*
Ĉefjuĝejo — *corte suprema*
Deankriĝi — *levantar ferros (mar.)*
Kirasŝipo — *couraçado*

Standardo — *estandarte*
Ambulanco — *ambulância*
Kugletaĵo — *chumbo*
Regimento — *regimento*
Militŝipo — *navio de guerra*

Kavalerio — *cavalaria*
Eksteriĝi — *sair, expor-se ao vento*
Difektiĝi — *estragar-se*
Bataliono — *batalhão*
Armistico — *armistício*

Celtabulo — *alvo*
Litvagono — *carro dormitório*
Perfidulo — *traidor*
Rompitaĵo — *restos, destroços*
Soldatejo — *quartel, caserna*

Velstango — *verga*
Persekuti — *perseguir*
Ĉarlevilo — *macaco (tec.)*
Armilaro — *armamento*

Armilejo — *arsenal*
Ĉefplaco — *praça principal*
Karabeno — *carabina*
Mararmeo — *armada*
Situacii — *estar situado*

Trenisto — *condutor (de viaturas)*
Forporti — *levar (embora)*
Ellasilo — *gatilho*
Vakstolo — *encerado*
Ŝipestro — *capitão de navio*

Bajoneto — *baioneta*
Arestito — *preso*
Disduigi — *bifurcar*
Ekveturi — *partir*
Komisaro — *comissário (polícia)*

Piedbatoj — *pontapés*
Trenŝipo — *rebocador*
Aŭtovojo — *auto-estrada*
Enlitiĝi — *deitar-se (na cama)*
Kanonado — *canhoneio*

Retiriĝo — *retirada*
Deveturi — *descer (de um veículo)*
Kuiristo — *cozinheiro*
Servisto — *serviçal*
Admiralo — *almirante*

Kaporalo — *cabo, (mil.)*
Eksplodi — *explodir*
Putranta — *em decomposição*
Sapeisto — *sapador*
Ekfrapo — *golpe*

Ekiri el — *partir de*
Ekiri al — *partir para*
Kvadrato — *quadrado*
Persisti — *persistir*
Generalo — *general*

Hakglavo — *alfange*
Malamiko — *inimigo*
Praktika — *prático*
Rulbloko — *roldana*
Apartigi — *separar, apartar*

Ekpreni — *agarrar, tomar*
Ekokupi — *invadir*
Disfali — *ruir*
Sieĝato — *sitiado*
Tranĉeo — *trincheira*

Ĉefŝipo — *navio guia*
Patrolo — *patrulha*
Ferdeko — *tolda*
Danĝero — *perigo*
Kamiono — *caminhão*

Kantino — *cantina*
Maristo — *marítimo*
Okupita — *ocupado*
Ekkapto — *apreensão*
Epoleto — *dragona*

Dispeli — *dispersar*

Palisaro — *palissada*
Skadrono — *esquadrão*
Ekvojiri — *pôr-se a caminho*
Kumplico — *cúmplice*
Manovroj — *manobras*

Pasaĝero — *passageiro*
Vagonaro — *trem*
Almiliti — *conquistar*
Ekforiri — *pôr-se em marcha*
Lancisto — *lanceiro*

Venkinto — *vencedor*
Ekstermi — *exterminar*
Protekti — *proteger*
Batalema — *batalhador*
Disrompi — *despedaçar*

Portisto — *carregador*
Kapitano — *capitão*
Serĝento — *sargento*
Barkisto — *barqueiro*
Akompani — *acompanhar*

Alakviĝi — *amerissar*
Krozŝipo — *cruzador*
Malvenko — *derrota*
Randmuro — *parapeito*
Sieĝanto — *sitiante*

Ekzekuti — *matar, executar*
Levi sin — *levantar-se*
Vojponto — *viaduto*
Balasto — *lastro*
Furiero — *furriel*

Kompaso — *bússola*
Pafarko — *arco*
Forkego — *forcado*
Dragono — *dragão*
Soldato — *soldado*

Ĉefvojo — *via principal*
Rekruto — *conscrito, recruta*
Pafisto — *atirador*
Forkuri — *azular, fugir*
Defendi — *defender*

Taĉmento — *destacamento*
Kazerno — *caserna*
Oficiro — *oficial*
Ekkapti — *segurar, apanhar*
Embusko — *emboscada*

Defroti — *esfolar*

Triumfi — *triunfar*
Mitrali — *metralhar*
Obei al — *obedecer a*
Ekflugi — *levantar voo*

Sondilo — *sonda*
Fendiĝi — *abrir-se*
Gamaŝoj — *polainas*
Multigi — *multiplicar*
Starigi — *levantar, erigir*

Remparo — *muralhas*
Pendumi — *enforcar*
Forpeli — *expulsar*
Eskadro — *esquadra*
Kugleto — *chumbo*

Korveto — *corveta*
Alsalti — *assaltar*
Marŝalo — *marechal*
Baterio — *bateria*
Pistolo — *pistola*

Instigi — *impelir*
Komandi — *comandar*
Aerbazo — *base aérea*
Muskedo — *mosquete*
Ponardo — *punhal*

Ŝipisto — *marinheiro*
Korpuso — *corpo (de exército)*
Akurata — *pontual, exato*
Lumluna — *luar*
Gvardio — *guarda*

Barakti — *debater-se*
Galerio — *galeria*
Sendito — *mensageiro*
Veni el — *vir de*
Ankreto — *fateixa*

Vundito — *ferido*
Militi — *guerrear*
Rapiro — *florete*
Disigi — *separar, desunir*
Ŝalupo — *chalupa*

Vizigi — *mandar visar (passaporte)*
Disiri — *apartar-se, separar-se*
Fuorto — *forte*
Milito — *guerra*
Kruela — *cruel*

Pafaĵo — *bala, projétil*
Afusto — *carreta (mil.)*

Divizio — *divisão (mil.)*
Grenado — *granada*
Ekirigo — *arranque, partida*
Derajdi — *apear*

Tenajlo — *tenaz*
Ekipaĵo — *equipagem*
Diskuti — *discutir*
Reŝargi — *carregar de novo (arma)*
Ŝargilo — *vareta (de arma)*

Manovro — *manobra*
Perfidi — *trair*
Fregato — *fragata*
Elmergi — *fazer emergir*
Indigni — *indignar-se*

Flageto — *flâmula*
Ekataki — *tomar a ofensiva*
Tamburo — *tambor*
Mortigi — *matar*
Ekdormi — *adormecer*

Falĉilo — *foice*
Ekatako — *avanço*
Elporti — *suportar*
Ekstari — *levantar-se*
Intenci — *tencionar*

Ekbrilo — *jato de luz*
Disdoni — *distribuir*
Surpupo — *tombadilho*
Tendaro — *acampamento*
Armisto — *armeiro*

Alfluo — *afluxo*
Barbiro — *barbeiro*
Forkuro — *fuga*
Deturni — *desviar*
Ŝnurego — *cabo, amarra*

Tereno — *terreno*
Majoro — *major*
Defili — *desfilar*
Kolono — *coluna*
Veturi — *viajar*

Vojaĝi — *viajar*
Frajti — *fretar*
Kanono — *canhão*
Baseno — *bacia (geog.)*
Ordoni — *ordenar*

Streĉi — *engatilhar*
Sitelo — *balde*

Liveri — *fornecer, dar*
Tabulo — *prancha*
Batali — *combater*

Vojiro — *trajeto, rota*
Celilo — *alvo*
Fosaĵo — *fosso*
Averti — *advertir*
Delasi — *deixar*

Ekzili — *exilar, banir*
Alveni — *chegar*
Grundo — *solo*
Ekvidi — *avistar*
Gamaŝo — *polaina*

Aresti — *prender, meter na prisão*
Deĵori — *estar de serviço*
Fusilo — *fuzil*
Skarpo — *banda, faixa, fita*
Parado — *revista*

Pikedo — *piquete*
Epopeo — *epopeia*
Pafilo — *espingarda*
Bazuko — *bazuca*
Ekhavi — *conseguir*

Svingi — *agitar (lenço, etc.)*
Decida — *resoluto*
Piloto — *piloto*
Hakilo — *machado*
Ribeli — *rebelar*

Juĝoto — *acusado*
Velaro — *velame*
Honoro — *honra*
Fatala — *aziago, fatal*
Kaŝita — *oculto*

Pario — *superfície interna*
Ekipi — *equipar (av.)*
Ŝteli — *roubar*
Ŝanĝi — *fazer baldeação*
Brigo — *brigue*

Aleno — *sovela*
Holdo — *porão*
Kuglo — *bala*
Jakto — *iate*
Klini — *inclinar*

Fosto — *mourão, estaca, poste*
Treni — *puxar, arrastar*
Trafi — *acertar (no alvo), atingir*

Celado — *mira*
Kiraso — *couraça*
Budeto — *guarita*

Armilo — *arma*
Avenuo — *avenida*
Trajno — *trem*
Rapida — *apressado*
Hamako — *maca*

Staŭli — *perder (velocidade)*
Deŝovi — *afastar*
Galero — *galera*
Atingi — *atingir*
Spioni — *espionar*

Batalo — *combate, batalha*
Devigi — *obrigar, forçar*
Ektimo — *susto*
Kanoni — *canhonear*
Ŝiparo — *armada*

Ŝipano — *marinheiro, tripulante*
Insidi — *armar emboscada*
Detrui — *destruir, subverter*
Ataŝeo — *adido (de embaixada)*
Inciti — *incitar*

Trairi — *atravessar*
Prajmo — *espoleta*
Timono — *timão*
Remilo — *remo*
Disiĝi — *separar-se*

Ŝildo — *escudo*
Pulvo — *pólvora*
Bloki — *bloquear*
Ekiri — *partir*
Gloro — *glória*

Fendi — *fender, partir, rachar*
Ŝpalo — *dormente (e.f.)*
Fajli — *limar*
Sekvi — *seguir*
Glavo — *espada*

Ŝpato — *enxada*
Brava — *bravo*
Morti — *morrer*
Mordi — *morder*
Atako — *ataque*

Stabo — *estado-maior*
Ataki — *atacar, assaltar*
Jungi — *atrelar*

Ŝargi — *carregar (arma)*
Ankro — *âncora*

Ŝmiri — *lubrificar*
Kasko — *capacete*
Armeo — *exército*
Flago — *bandeira*
Obuso — *obus*

Rango — *posto, graduação*
Tendo — *barraca*
Ĉasio — *chassi*
Erodi — *carcomer, corroer*
Bombo — *bomba*

Manki — *faltar, falhar*
Sieĝi — *sitiar*
Sabro — *sabre*
Kaŭzi — *causar*
Halti — *parar*

Kilo — *quilha*
Peli — *expelir*
Voki — *chamar*
Rabi — *pilhar*
Fama — *célebre*

Ĉano — *cão (de arma)*
Kaŝi — *esconder*
Sago — *flecha*
Cedi — *ceder, transigir*
Loti — *tirar à sorte*

Seli — *selar, pôr sela*
Pulo — *pulga*
Velo — *vela (mar.)*
Fuĝi — *fugir*
Aleo — *alameda, aleia*

Perei — *parecer*
Krozi — *cruzar*

Rompi — *quebrar, partir*
Rajdi — *andar a cavalo*
Irigi — *fazer ir, mandar ir*
Eviti — *evitar*
Trupo — *tropa*

Trudi — *obrigar, impor*
Lanco — *lança*
Heroo — *herói*
Varbi — *recrutar*
Gvati — *vigiar*

Venko — *vitória*
Helpi — *ajudar*
Venki — *vencer*
Bati — *dar pancadas*
Ĉapo — *barretina*

Celi — *alvejar, visar*
Vizi — *pôr o visto*
Kepo — *quepe*
Savi — *salvar*
Pafi — *atirar, dar um tiro*

Buĉi — *abater, matar*
Ŝipo — *navio*
Ĉefa — *básico, capital*
Puŝi — *empurrar, impelir*
Ĉaro — *carroça*

Roto — *companhia (mil.)*
Adzo — *enxó*
Juĝi — *sentenciar, julgar*
Tiri — *puxar, tirar*
Regi — *governar*

Altindikilo — *indicador de altura entre o avião e a terra, em sentido vertical*

Flugkapablo — *capacidade de voo, performance*

Trafiklumo — *luz de tráfego (para facilitar o movimento de aviões)*

Teorio pri relativeco — *teoria da relatividade*

Interplaneda raketo — *foguete interplanetário*

Ensoldatiĝi — *sentar praça, entrar (para qualquer força armada)*

Manportebla mitralilo — *metralhadora portátil*

17 – LEGOMOJ – FLOROJ – FRUKTOJ — *LEGUMES – FLORES – FRUTAS*

Ŝerce dirite, cele pensite
Gracejo proferido, com alvo definido

Trikolora violo — *amor-perfeito*
Krispa sabeliko — *couve crespa*
Romana laktuko — *alface romana*
Anakardifrukto — *caju*
Pomforma laktuko — *alface repolhuda*

Ruĝa brasiko — *couve roxa*
Blanka lilio — *açucena*
Florbrasiko — *couve-flor*
Sekvinberoj — *passas, uvas secas*
Oranĝa ŝelo — *casca de laranja*

Kansukero — *cana-de-açúcar*
Sukerkano — *cana-de-açúcar*
Artokarpo — *fruta-pão*
Abifrukto — *pinha*
Dioskoreo — *cará (bot.)*

Balzamino — *balsamina*
Mandarino — *tangerina*
Asparago — *espargo*
Gardenio — *gardênia*
Trifolio — *trevo*

Lonicero — *madressilva*
Sunfloro — *girassol*
Helianto — *girassol*
Olivarbo — *oliveira*
Surverŝi — *regar*

Aŭrikulo — *orelha-de-urso*
Melopepo — *abóbora-menina*
Pitango — *pitanga*
Vakcinio — *airela*
Zingibro — *gengibre*

Terpomo — *batatinha*
Brasiko — *couve*
Endivio — *almeirão*
Geranio — *gerânio*
Granato — *romã*

Lekanto — *margarida*
Fenkolo — *funcho*
Pistako — *pistache*
Platano — *plátano*
Avokado — *abacate*

Kapriko — *pimenta-de-caiena*

Brazila nukso — *castanha-do-Pará*
Burĝonbrasiko — *couve-galega*
Verda fazeolo — *vagem*
Verda pizoj — *"petit-pois", ervilhas*
Papajofrukto — *mamão*

Akva kreso — *agrião d'água*
Heliotropo — *heliotrópio*
Akvomelono — *melancia*
Malmatura — *verde (fruta, etc.)*
Petroselo — *salsa*

Ruĝa beto — *beterraba vermelha*
Melongeno — *berinjela*
Vinberujo — *parreira*
Koriandro — *coentro*
Ŝenoprazo — *cebolinha*

Sabeliko — *couve-de-milão*
Palmarbo — *palmeira*
Angeliko — *angélica*
Trunketo — *caule*
Abrikoto — *damasco*

Bonodori — *cheirar bem*
Pitombo — *pitomba*
Juglando — *noz*
Rafaneto — *rabanete*
Frakseno — *freixo*

Konvalo — *lírio-do-vale*
Sambuko — *sabugueiro*
Miozoto — *miosótis*
Verdaĵoj — *verduras*
Persiko — *pêssego*

Grapolo — *cacho, penca*
Celerio — *aipo*
Narciso — *narciso*
Migdalo — *amêndoa*
Kukumo — *pepino*

Kukurbo — *abóbora*
Tritiko — *trigo*
Rabarbo — *ruibarbo*
Kapsiko — *pimentão*
Siringo — *lilás*

Papriko — *pimenta em pó, colorau*

Safrano — *açafrão*
Begonio — *begônia*
Mespilo — *nêspera*
Spinaco — *espinafre*

Laktuko — *alface*
Ananaso — *ananás*
Jasmeno — *jasmim*
Levkojo — *goivo*
Citrono — *limão*

Kamelio — *camélia*
Verbeno — *verbena*
Cikorio — *chicória*
Rikolti — *colher*
Vinbero — *uva*

Anemono — *anêmona*
Pimento — *pimenta*
Brokolo — *brócolis*
Daktilo — *tâmara*
Rafano — *rábano*

Rubuso — *amora silvestre*
Matura — *maduro/a*
Melono — *melão*
Moruso — *amora*
Oranĝo — *laranja*

Kikero — *grão-de-bico*
Urtiko — *urtiga*
Olivoj — *azeitonas*
Kverko — *carvalho*
Kokoso — *coco*

Frambo — *framboesa*
Hedero — *hera*
Grajno — *grão*
Falaro — *alpiste*
Bukedo — *ramalhete*

Batato — *batata-doce*
Avelo — *avelã*
Branĉo — *ramo, galho*
Betulo — *bétula*
Akacio — *acácia*

Violo — *violeta*
Kreso — *agrião*
Maizo — *milho*
Bulbo — *bulbo*
Rezedo — *resedá*

Laŭro — *loiro*
Brano — *farelo*

Muskato — *noz moscada*
Karotoj — *cenouras*
Mustardo — *mostarda*
Kaŝtano — *castanha*

Ekflori — *desabrochar, abrir*
Arakido — *amendoim*
Cedrato — *cidra*
Fazeolo — *feijão*
Cidonio — *marmelo*

Tomato — *tomate*
Saliko — *salgueiro*
Sekalo — *centeio*
Trunko — *tronco*
Tulipo — *tulipa*

Nuksoj — *nozes (em geral)*
Marono — *castanha*
Peonio — *peônia*
Planti — *plantar*
Papavo — *papoula*

Kaparo — *alcaparra*
Kumino — *cominho*
Kukumo — *pepino*
Okzalo — *azedas*
Kanabo — *cânhamo*

Lentoj — *lentilhas*
Kreski — *crescer*
Lupolo — *lúpulo*
Ilekso — *azevinha*
Gujavo — *goiaba*

Frukto — *fruta*
Hordeo — *cevada*
Banano — *banana*
Dianto — *cravo*
Beraro — *cacho*

Radiko — *raiz*
Haŭto — *casca (de fruta, etc.)*
Ĉajoto — *chuchu*
Ĉerizo — *cereja*
Cinamo — *canela*

Ĝermi — *germinar, brotar*
Bukso — *buxo*
Tilio — *tília*
Glano — *bolota*
Musko — *musgo*

Pipro — *pimenta-do-reino*
Alteo — *alteia*

Kardo — *cardo*
Malvo — *malva*
Irido — *íris*

Putri — *apodrecer*
Amelo — *amido*
Acero — *bordo, ácer*
Fungo — *cogumelo*
Poplo — *choupo*

Nukso — *noz (em geral)*
Blito — *acelga*
Groso — *groselha verde*
Junko — *junco*
Anizo — *anis*

Vinko — *pervinca*
Frago — *morango*
Abeto — *abio*
Lilio — *lírio*
Mango — *manga*

Velki — *murchar, fanar*
Ligno — *madeira, pau*
Bero — *baga*
Fago — *faia*
Cedro — *cedro*

Ruto — *arruda*
Ribo — *groselha*
Rozo — *rosa*
Ŝiri — *rasgar*
Sojo — *soja*

Flori — *florecer*
Pruno — *ameixa*
Folio — *folha*

Sorpo — *sorveira*
Aveno — *aveia*
Fojno — *feno*
Gombo — *quiabo*
Dalio — *dália*

Pizoj — *ervilhas*
Fasko — *feixe*
Poreo — *alho porró*
Greno — *cereal*
Visko — *visgo*

Milio — *milho miúdo*
Ocimo — *manjericão*
Lento — *lentilha*
Mento — *hortelã*
Spiko — *espiga*

Beto — *beterraba*
Pino — *pinheiro*
Kano — *caniço*
Fabo — *fava*
Rizo — *arroz*

Cepo — *cebola*
Ajlo — *alho*
Arbo — *árvore*
Napo — *nabo*
Ulmo — *olmo*

21. -O/IO. Este sufixo vem se vulgarizando mundialmente na formação de nomes de PAÍSES, em lugar do sufixo **-UJO**. Contudo, este sufixo se faz notar em alguns casos, como: **ALĜERO** (Argel, cidade) e **ALĜERIO** (Argélia, país); **MEKSIKO** (México, cidade) e **MEKSIKIO** (México, país); **BRAZILO** (Brasil, país) e **BRAZILIO** (Brasília, sede do governo). Também: **LUKSEMBURGO** (Luxemburgo, cidade) e **LUKSEMBLRGLANDO** (Luxemburgo, país).

Sovetunio — União Soviética
Aŭstralio — Austrália
Antaŭazio — Ásia-Menor
Norvegio — Noruega
Germanio — Alemanha

Liberio — Libéria
Litovio — Lituânia
Francio — França
Albanio — Albânia
Aŭstrio — Áustria

Bavario — Bavária
Bolonio — Bolonha
Egiptio — Egito
Estonio — Estônia
Rumanio — Romênia

Kimrio — País de Gales
Persio — Pérsia
Prusio — Prússia
Grekio — Grécia
Hindio — Índia

Continua na pág. 484

18. ANIMALOJ (FIŜOJ, BIRDOJ, INSEKTOJ) — *ANIMAIS (PEIXES, AVES, INSETOS)*

Ĉe tro ĝentila ekstero mankas sincero
Excessiva amabilidade é falta de sinceridade

Ruĝbruna ĉevalo — *cavalo baio*
Longkruruloj — *pernaltas*
Markankreto — *camarão*
Majskarabo — *besouro*
Leporhundo — *galgo*

Abelreĝino — *abelha mestra*
Hipopotamo — *hipopótamo*
Najtingalo — *rouxinol*
Aligatoro — *jacaré*
Virkokido — *frango*

Kovkokino — *galinha choca*
Kokcinelo — *joaninha*
Bakterio — *bactéria*
Leopardo — *leopardo*
Mambesto — *mamífero*

Kapreolo — *cabrito montês*
Ĉashundo — *cão de caça*
Elefanto — *elefante*
Vesperto — *morcego*
Fibestoj — *vermes*

Serpento — *serpente*
Salikoko — *camarão*
Insekto — *inseto*
Mustelo — *marta*
Cervino — *corça*

Birdido — *filhote*
Moskito — *mosquito*
Molusko — *molusco*
Cikonio — *cegonha*
Kaprino — *cabra*

Birdmigrado — *migração de aves*
Atingebleco — *alcance (de tiro)*
Fiŝkaptisto — *pescador*
Fiŝhokokano — *caniço de pesca*
Kolhararo — *juba (de leão)*

Arboristo — *guarda florestal*
Kartoĉujo — *cartucheira*
Muzelingo — *focinheira*
Persekuti — *perseguir*
Remaĉadi — *ruminar*

Ĉaskorno — *cometa de caça*

Dolĉakva fiŝo — *peixe de água doce*
Perdrikhundo — *cão perdigueiro*
Silka raŭpo — *bicho-da-seda*
Mirmekofago — *tamanduá*
Sonserpento — *cascavel*

Fiinsektoj — *praga de insetos*
Laberdano — *bacalhau salgado*
Krustacoj — *crustáceos*
Krokodilo — *crocodilo*
Skolopeto — *narceja*

Zonotriko — *tico-tico*
Ĉimpanzo — *chimpanzé*
Merlango — *pescada*
Meleagro — *peru*
Dazipo — *tatu*

Barbfiŝo — *barbudo (peixe)*
Palinuro — *lagosta do mar*
Rinocero — *rinoceronte*
Ramfasto — *tucano*
Perdriko — *perdiz*

Histriko — *porco-espinho*
Spadfiŝo — *peixe-espada*
Birdeto — *passarinho*
Bradipo — *preguiça*
Lacerto — *lagarto*

Kardelo — *pintassilgo*
Kaviaro — *caviar*
Kuniklo — *coelho*
Kastoro — *castor*
Kolombo — *pombo*

Ĉaspermeso — *licença de caça*
Piedsignoj — *pegadas, rastros*
Ungoskrapi — *arranhar*
Tornistro — *mochila*
Revolvero — *revólver*

Fiŝovaro — *ova de peixe*
Hakileto — *machadinha*
Abelĉelo — *favo*
Gvidanto — *guia*
Tranĉilo — *faca*

Fiŝosto — *espinha de peixe*

Malaperi — *desaparecer*
Ĉashundo — *cão de caça*
Fiŝhoko — *anzol*
Risorto — *mola*

Elporti — *suportar*
Pistolo — *pistola*
Kalibro — *calibre*
Abelaro — *enxame*
Forkuri — *fugir*

Kanario — *canário*
Korniko — *gralha*
Kolubro — *cobra*
Didelfo — *gambá*
Virbovo — *touro*

Ekipaĵo — *equipagem*
Kartoĉo — *cartucho*
Kompaso — *bússola*
Postumo — *culatra*
Flugilo — *asa*

Pitango — *bem-te-vi*
Romfiŝo — *rodovalho*
Sardino — *sardinha*
Pantero — *pantera*
Plateso — *solho*

Ansero — *ganço, marreco*
Anĉovo — *enchova*
Agutio — *cotia*
Leporo — *lebre*
Limako — *lesma*

Alaŭdo — *calhandra, cotovia*
Bubalo — *búfalo*
Baleno — *baleia*
Araneo — *aranha*
Angilo — *enguia*

Lupido — *lobato, lobo pequeno*
Mitulo — *marisco, mexilhão*
Kankro — *lagostim*
Heliko — *caramujo*
Pafilo — *espingarda*

Trairi — *atravessar*
Sovaĝa — *selvagem*
Flirti — *esvoaçar*
Rostro — *tromba*
Fiŝaro — *cardume*

Kokono — *casulo (de larva)*
Celilo — *alça de mira*

Ebenaĵo — *planície*
Fiŝisto — *peixeiro*
Pafisto — *atirador*
Vergeto — *vareta*

Ĉasaĵujo — *bolsa de caçador*
Defendi — *defender*
Ĉasisto — *caçador*
Fajfilo — *apito*
Mortigi — *matar*

Hirundo — *andorinha*
Haringo — *arenque*
Erinaco — *ouriço*
Vulturo — *abutre*
Formiko — *formiga*

Tendaro — *acampamento*
Papilio — *borboleta*
Skolopo — *galinhola*
Koturno — *codorniz*
Abelujo — *colmeia*

Sardelo — *sardinha em conserva*
Kolibro — *beija-flor, colibri*
Skombro — *cavala*
Limando — *azevia*
Kondoro — *condor*

Lampiro — *vagalume*
Katarto — *urubu*
Mulino — *besta*
Kukolo — *cuco*
Arbaro — *mata*

Anobio — *caruncho, broca*
Akrido — *gafanhoto*
Cikado — *cigarra*
Ĉevalo — *cavalo*
Kamelo — *camelo*

Kobaĵo — *porquinho-da-índia*
Hirudo — *sanguessuga*
Faleno — *mariposa*
Gazelo — *gazela*
Fazano — *faisão*

Azeno — *jumento, burro, asno*
Frajo — *ova (de peixe)*
Hejma — *doméstico*
Ataki — *atacar*
Nesto — *ninho*

Faŭko — *goela, boca (de animal)*
Kapti — *capturar*

Balteo — *bandeirola*
Brando — *cachaça*
Kulero — *colher*

Kaŝejo — *esconderijo*
Muzelo — *focinho*
Skvamo — *escama*
Kornoj — *chifres*
Ungego — *garra*

Numido — *galinha d'angola*
Kokino — *galinha*
Vipuro — *víbora*
Noktuo — *coruja*
Ĝirafo — *girafa*

Papago — *papagaio*
Pasero — *pardal*
Ostroj — *ostras*
Pediko — *piolho*
Garolo — *gaio*

Regolo — *carriça, cambaxirra*
Sabiao — *sabiá*
Fadeno — *linha*
Logaĵo — *isca (p/ anzol)*
Armilo — *arma*

Struto — *avestruz*
Sciuro — *esquilo*
Strigo — *mocho, bufo*
Porti — *levar*
Vosto — *cauda*

Aspido — *naja, áspide*
Libelo — *libélula*
Fringo — *tentilhão*
Sturno — *estorninho*
Silvio — *toutinegra*

Sturgo — *esturjão, robalo*
Putoro — *furão, doninha*
Tabano — *moscardo*
Triglo — *salmonete*
Speco — *espécie*

Ezoko — *lúcio, solho*
Krabo — *caranguejo*
Falko — *falcão*
Konko — *concha*
Grilo — *grilo*

Omaro — *lagosta*
Raŭpo — *lagarta*
Salmo — *salmão*

Kolbo — *coronha*
Marĉo — *pântano*
Glaso — *copo*

Monto — *montanha*
Forko — *garfo*
Herbo — *erva*
Flugo — *voo*
Kuglo — *bala*

Ŝargi — *carregar (arma)*
Sekvi — *seguir*
Mordi — *morder*
Nesto — *ninho*
Tordi — *torcer*

Vosto — *cauda, rabo*
Tendo — *barraca*
Salti — *saltar*
Vundi — *ferir*
Abelo — *abelha*

Ardeo — *garça-real*
Morti — *morrer*
Sieĝi — *sitiar*
Anaso — *pato*
Flugi — *voar*

Blato — *barata*
Larvo — *larva*
Boaco — *rena*
Leono — *leão*
Birdo — *ave*

Pulvo — *pólvora*
Lutro — *lontra*
Merlo — *melro*
Cigno — *cisne*
Cervo — *veado*

Moruo — *badejo*
Korvo — *corvo*
Karpo — *carpa*
Hieno — *hiena*
Hundo — *cão*

Vulpo — *raposa*
Vespo — *vespa*
Zebro — *zebra*
Nazuo — *coati*
Vermo — *verme*

Perko — *perca (peixe)*
Paruo — *melharuco*
Soleo — *linguado*

Simio — *macaco*
Porko — *porco*

Talpo — *toupeira*
Truto — *truta*
Tigro — *tigre*
Hufo — *casco*
Kuri — *correr*

Bramo — *sargo, goraz*
Linko — *lince*
Ĉasi — *caçar*
Fali — *cair*
Beko — *bico*

Mopso — *totó, doguezinho*
Bruto — *rês, cabeça (de gado)*
Kaĝo — *gaiola*
Felo — *pele*
Kafo — *café*

Boao — *jibóia*
Arao — *arara*
Aglo — *águia*
Bovo — *boi*
Lupo — *lobo*

Mulo — *burro, muar*
Cimo — *percevejo*
Muso — *camundongo*
Kulo — *mosquito*
Fiŝo — *peixe*

Pego — *pica-pau*
Pavo — *pavão*
Pulo — *pulga*
Urso — *urso*
Rato — *rato*

Ŝarko — *tubarão*
Turdo — *tordo*

Gobio — *gobião, cadoz*
Perko — *perca do rio*
Tinko — *tainha*
Foino — *fuinha*
Turto — *rola*

Ĉano — *cão, percursor*
Celi — *alvejar*
Kovi — *chocar*
Leki — *lamber*
Tubo — *cano*

Apro — *javali*
Ledo — *couro*
Reto — *rede*
Akvo — *água*
Bufo — *sapo*

Mevo — *gaivota*
Kaŝi — *esconder*
Muŝo — *mosca*
Ĉamo — *gamo*
Kato — *gato*

Gado — *bacalhau (em geral)*
Nizo — *gavião*
Koko — *galo*
Foko — *foca*
Pigo — *pega*

Furo — *furão*
Tino — *atum*
Rajo — *raia*
Gufo — *bufo (zoo.)*
Rano — *rã*

Animalo — *animal (no sentido mais geral, como peixes, aves, insetos)*
Besto — *animal (no sentido diário da palavra, etc.)*

Gramatiko - XV
(Sufiksoj — *Sufixos)*

22. -ID-. O sufixo **-ID-** serve para indicar o FILHO DE..., o DESCENDENTE de PESSOAS, ANIMAIS, PLANTAS, ou mesmo de um PAÍS, ESTADO ou CIDADE. Em geral, independente de IDADE, como **BRAZILO** (Brasil), **BRAZILIDO** (filho do Brasil); **IZRAELO** (Israel), **IZRAELIDO** (israelita); **ARBO** (árvore), **ARBIDO** (muda, plantinha nova); **KOKO** (galo), **KOKIDO** (pinto); **ANTONO** (Antônio), **ANTONIDO** (filho de Antônio).

latinida lingvo — língua neolatina
romida lingvo — língua romântica
kreskaĵido — rebento, renovo (planta)
branĉido — rebento, broto
senida — estéril, infecundo

reĝido — príncipe
arbido — planta nova, muda
ursido — ursinho
bovido — bezerro
semido — semita

usonanido — filho dos Estados Unidos
lisbanido — filho de Lisboa
kolombido — borracho, pombinho
kuniklido — láparo
birbido — filhote de pássaro

kaprido — cabrito
ŝafido — cordeiro
levido — levita
porkido — leitão
carido — czareviche

23. -IG-. Este sufixo indica FAZER, TORNAR, geralmente transformando verbos INTRANSITIVOS em TRANSITIVOS, como: **ĈESI** (cessar), **ĈESIGI** (fazer cessar); **PASI** (passar), **PASIGI** (fazer passar); **SIDI** (estar assentado), **SIDIGI** (fazer assentar).

ekbruligi — acender
disaŭdigi — espalhar
malsaniga — doentio
nacianigi — naturalizar
elektrigi — eletrificar

trosatigi — saturar
malsaniga — insalubre
recertigi — confirmar
senŝeligi — descascar
kunordigi — coordenar

hazardiga — azarento
digestiga — digestivo
apetitiga — apetitoso
ekfajrigi — acender
malsekigi — molhar

saponigi — saponificar (quím.)
cindrigi — calcinar, incinerar
sonorigi — fazer soar
kolorigi — pôr em cores
aktivigi — pôr em atividades

24. -IĜ-. Este sufixo indica FAZER-SE, TORNAR-SE, geralmente, transformando verbos INTRANSITIVOS em TRANSITIVOS, como: **KOMENCI** (iniciar), **KOMENCIĜI** (começar); **FINI** (terminar), **FINIĜI** (acabar).

aklimatiĝi — aclimatar-se
fianĉiniĝi — ficar noiva
ekmateniĝi — amanhecer
kurzaltiĝo — alta do câmbio

gefianĉiĝo — noivado
freneziĝi — enlouquecer-se
eksmodiĝi — passar de moda
soldatiĝi — jurar bandeira (mil.)
nacianiĝi — naturalizar-se

diplomiĝi — diplomar-se
silentiĝi — calar-se
malfruiĝo — atraso
eksedziĝo — divórcio

emeritiĝi — aposentar-se
malsaniĝi — adoecer, cair doente
difektiĝi — estragar-se
doktoriĝi — doutorar-se
sunkuŝiĝo — pôr-do-sol

25. **-IL-.** O sufixo **-IL-**significa a COISA, o OBJETO que serve para EXECUTAR a AÇÃO expressa pelo RADICAL, como: **KOMBI** (pentear), **KOMBILO** (pente); **RAZI** (barbear), **RAZILO** (navalha); **BALAI** (varrer), **BALAILO** (vassoura).

sonbendilo — gravador
ratkaptilo — ratoeira
eksplodilo — petardo
lumŝirmilo — abajur
lamenigilo — laminador

kalkulilo — máquina de calcular
varmigilo — aquecedor, fogareiro
esprimilo — meio de expressão
injektilo — seringa de injeção
defendilo — arma defensiva

atestilo — nota escolar
harigilo — pinça de depilar
agordilo — afinador, diapasão
angulilo — transferidor
sparkilo — centelhador, vela

memoscilo — auto-oscilação
mitralilo — metralhadora
kalibrilo — calibrador
detektilo — detector
ventumilo — leque

elprovilo — teste
sidbanilo — bidê
laksigilo — purgante
pendumilo — força
gravurilo — buril

veturilo — veículo
balotilo — voto, cédula
mutigilo — abafador de som
resonilo — ressonador
modelilo — forma, molde

Per kombilo oni kombas la harojn / Per balailo oni balaas la plankon / Per razilo oni razas la barbon.

26. **-IN-.** Sufixo que indica o SEXO FEMININO. Corresponde aos sufixos portugueses **A, Ã, EIRA, ESA, ÊSA, TRIZ, EIA, EIRA, OA, INA**, ETC., como: **VILAĜO** (aldeia), **VILAĜANINO** (aldeã); **PORTUGALINO** (portuguesa); **BRAZILANINO** (brasileira).

aktorino — atriz
fianĉino — noiva
bopatrino — sogra
bofilino — nora
patrina — maternal

klaĉistino — fuxiqueira
kudristino — costureira
dancistino — dançarina
tajpistino — datilógrafa

manikurino — manicura
kaprino — cabra
cervino — corça
onklino — tia
virino — fêmea

vartistino — ama-seca, governanta
akuŝistino — parteira
dietistino — dietista
servistino — empregada

27. **-IND-.** Sufixo que indica DIGNIDADE, MERECIMENTO, DIGNO DE SER... **ÁVEL, ÉVEL, ÍVEL, ÚVEL**, como: **DANKI** (agradecer), **DANKINDA** (digno de reconhecimento); **AMI** (amar), **AMINDA** (amável).

bedaŭrinda — lamentável
konsilinda — aconselhável
diskutinda — digno de exame
preferinda — preferível
rimarkinda — notável
kredinda — digno de fé
hontinda — vergonhoso
filminda — fotogênico
enviinda — invejável
evitinda — evitável

adorinda — adorável
malinda — odioso
dubinda — duvidoso
peninda — digno de esforço
havinda — desejável
estiminda — estimável
atendinda — digno de atenção
mireginda — prodigioso
premiinda — meritório
plendinda — deplorável

Continua na pág. 488

19. EKLEZIAJ RANGOJ — *DIGNIDADES ECLESIÁSTICAS*

Apud plena manĝotablo ĉiu estas afabla
Junto de farta mesa não falta gentileza

Sankta virgulino — *santa virgem*
Eklezia ministro — *ministro*
Katedra preĝejo — *catedral*
Konfesprenanto — *confessor*

Kardinaleco — *cardinalato*
Sonorigisto — *sineiro*
Sakristiano — *sacristão*
Protestanto — *protestante*
Patriarkejo — *patriarcado*

Spiritisto — *espírita*
Spiritismo — *espiritismo*
Katedralo — *catedral*
Turmentito — *mártir*
Diservanto — *oficiante*

Superstiĉa — *superticioso*
Sanktakvujo — *pia*
Pentekosto — *pentecoste*
Senkulpigi — *absolver*
Sonorilego — *grande sino*

Patriarko — *patriarca*
Orgenisto — *organista*
Vikarieco — *vigararia*
Sakristio — *sacristia*
Ĉefpastro — *primaz*

Ĉefaltaro — *altar-mor*
Pentofari — *fazer penitência*
Hipokrita — *hipócrita*
Apostolo — *apóstolo*
Ĉefanĝelo — *arcanjo*

Pastreco — *curato*
Katoliko — *católico*
Nuncieco — *nunciatura*
Sonorilo — *sino*
Blasfemi — *blasfemar*

Savonto — *salvador* [126]
Savinto — *salvador* [128]
Pilgrimi — *ir em perigrinação*
Bigotaĉo — *santarrão*
Preĝejo — *igreja*

Ĉefepiskopejo — *arcebispado*
Jesuo Kristo — *Jesus Cristo*
Ĉefa preĝejo — *catedral, sé*
Preĝeja turo — *torre*

Patriarkeco — *patriarcado*
Ĉefpreĝejo — *sé, catedral*
Revelacii — *revelar (rel.)*
Rezignacii — *conformar-se*
Sonorilaro — *carrilhão*

Ĉefvikario — *vigário-geral*
Sakramento — *sacramento*
Purgatorio — *purgatório*
Kristnasko — *Natal*
Predikanto — *pregador*

Predikseĝo — *púlpito*
Evangelio — *Evangelho*
Kardinalo — *cardeal*
Izraelido — *israelita*
Ekleziulo — *eclesiástico*

Elkorpigi — *separar do corpo*
Elkorpiĝi — *separar-se do corpo*
Filozofio — *filosofia*
Religiulo — *devoto*
Komuniĝi — *comungar-se*

Teologio — *teologia*
Sorĉisto — *feiticeiro*
Kapelano — *capelão*
Pastrejo — *curato*
Episkopo — *bispo*

Kanoniko — *cônego*
Paradizo — *paraíso*
Superulo — *superior*
Misiisto — *missionário*
Bigotulo — *carola*

Konfeso — *confissão*
Kantoro — *cantor (rel.)*
Eklezio — *igreja*
Diocezo — *diocese*
Triunuo — *trindade*

---

[126] ***SAVINTO**, (salvador, i.é, aquele que já salvou); **SAVONTO**, (salvador, i.é, aquele que salvará ainda).*

Diservo — *serviço divino, ofício*
Prediko — *sermão*
Diakono — *diácono*
Religio — *religião*
Katedro — *púlpito*

Absolvi — *absolver*
Konfesi — *confessar*
Martiro — *mártir*
Prelato — *prelado*
Krucumi — *crucificar*

Pardoni — *perdoar*
Prediki — *pregar*
Vikario — *vigário*
Ĉieliro — *ascenção*
Ekaperi — *assomar*

Ekpensi — *vir ao pensamento*
Ektremi — *estremecer*
Ĉioscia — *onisciente*
Infero — *inferno*
Biblio — *bíblia*

Stranga — *estranho*
Barbara — *bárbaro*
Kapelo — *capela*
Fatalo — *destino*
Diablo — *diabo*

Hebreo — *hebreu*
Pastro — *padre*
Rabeno — *rabino*
Pedelo — *sacristão*
Sankta — *santo*

Anĝelo — *anjo*
Altaro — *altar*
Poezio — *poesia*
Dekano — *deão*
Diveni — *adivinhar*

Eterna — *eterno*
Prioro — *prior*
Petegi — *suplicar*
Esperi — *ter esperança, esperar*
Ofendi — *ofender*

Papejo — *papado*
Papeco — *papado*
Kruco — *cruz*
Misio — *missão*
Festo — *festa*

Pasko — *páscoa*
Preĝo — *prece*
Fasto — *jejum*
Bapti — *batizar*
Kredi — *crer*

Preĝi — *rezar, orar*
Oferi — *sacrificar*
Abato — *abade*
Kulpo — *falta*
Navo — *nave*

Judo — *judeu*
Papo — *papa*
Meso — *missa*
Beni — *abençoar*
Peki — *pecar*

28. -ING-. Sufixo que designa o OBJETO ESPECIAL dentro do qual inserimos ou fixamos um outro OBJETO, sem deixar que a sua parte seja penetrada inteiramente, portanto, este sufixo sempre indica o RECIPIENTE ou CONTINENTE PARCIAL onde se introduz alguma coisa.

krajoningo — lapiseira (tubo)
kodrilingo — agulheiro
kandelingo — castiçal
konektingo — tomada de corrente (el.)
muzelingo — mordaça, focinheira

tibiingo — cano de bota
piedingo — estribo
dentingo — alvéolo
lampingo — soquete
meĉingo — bico de lampeão

gazetingo — porta-jornais
kuseningo — fronha
fingringo — dedal
brosingo — porta-escova
flamingo — bico de gás

cicingo — bico de mamadeira
kuglingo — cartucho vazio
kruringo — perna (de calça)
genuingo — joalheira
glavingo — bainha (de espada)

Continua na pág. 498

20. METIOJ KAJ PROFESIOJ — *OFÍCIOS E PROFISSÕES*

Ĉiu medalo havas du flankojn
Toda medalha tem seu reverso

Mi estas ŝvelinta de mono
Estou cheio de dinheiro

Mi bone manipulas esperanton
Manejo bem o esperanto

Mi lumradias de ĝojo
Estou radiando de alegria

Juĝa persekutisto — *meirinho*
Kontoregistristo — *contador*
Oficeja servisto — *"office boy"*
Abelkulturisto — *apicultor*
Bariergardisto — *guarda-barreira*

Stenografiisto — *taquígrafo*
Mineralogiisto — *mineralogista*
Matematikisto — *matemático*
Gimnastikisto — *ginástico*
Ekspertizisto — *perito*

Trompŝtelisto — *escroque*
Relŝanĝilisto — *guarda-chaves*
Kriminalisto — *criminalista*
Barilgardisto — *guarda-porteira*
Fibrokantisto — *receptador*

Dekoraciisto — *decorador*
Urbpolicisto — *agente de polícia*
Enketjuĝisto — *juiz de instrução*
Direktilisto — *timoneiro, piloto*
Persekutisto — *meirinho*

Liberpafisto — *franco-atirador*
Ŝtatoficisto — *funcionário*
Terlaboristo — *agricultor*
Standardisto — *porta-bandeira*
Konfitaĵisto — *confeiteiro*

Bankoficisto — *bancário*
Gramatikisto — *gramático*
Ortopediisto — *ortopedista*
Pargeteristo — *taqueador*
Termezuristo — *agrimensor*

Fuŝkuracisto — *curandeiro*
Mekanikisto — *mecânico*
Sonorigisto — *sineiro*
Industriisto — *industrial*
Veturigisto — *cocheiro*

Kontrolisto — *fiscal, controlador*
Ŝtelĉasisto — *caçador furtivo*
Kirurgiisto — *cirurgião*
Muzikisto — *músico*

Ksilografiisto — *xilógrafo*
Stratvendisto — *camelô*
Literaturisto — *literato*
Entreprenisto — *empresário*
Bestkuracisto — *veterinário*

Metalfandisto — *fundidor*
Librobindisto — *encadernador*
Pajloŝtopisto — *empalhador*
Laktovendisto — *leiteiro*
Stenografiisto — *estenógrafo*

Arkeologiisto — *arqueólogo*
Juvelvendisto — *joalheiro*
Interpretisto — *intérprete*
Malsanulisto — *enfermeiro*
Akordionisto — *acordeonista*

Pedagogiisto — *pedagogo*
Geometriisto — *geômetra*
Kaleŝfaristo — *segeiro*
Komentariisto — *comentarista*
Vojozorgisto — *cantoneiro*

Piedkuracisto — *calista*
Belskribisto — *calígrafo*
Taglaboristo — *diarista*
Librotenisto — *guarda-livros*
Ŝipŝarĝisto — *estivador*

Biografiisto — *biógrafo*
Senkapigisto — *carrasco*
Kontribuisto — *colaborador*
Biologiisto — *biólogo*
Kapitalisto — *capitalista*

Kolportisto — *mascate*
Lamenigisto — *laminador*
Portretisto — *retratista*
Suboficisto — *contínuo*
Ĉefkuiristo — *mestre-cuca*

Kompostisto — *tipógrafo*
Ŝipekipisto — *armador*
Anestezisto — *anestesista*
Inspektisto — *inspetor*

Specialisto — *especialista*

Ĉefgardisto — *guarda-mor*
Plagiatisto — *plagiário*
Teologiisto — *teólogo*
Ĉarpentisto — *carpinteiro*
Medicinisto — *médico* [127]

Ŝtonministo — *cavouqueiro*
Aventuristo — *aventureiro*
Geologiisto — *geólogo*
Kolorigisto — *tintureiro*
Tranĉilisto — *cutileiro*

Botanikisto — *botânico*
Komunikisto — *mensageiro*
Elpensisto — *inventor*
Kritikisto — *crítico*
Financisto — *financista*

Kondukisto — *condutor*
Recenzisto — *censor, crítico*
Publicisto — *publicista*
Fervojisto — *ferroviário*
Lignaĵisto — *marceneiro*
Komediisto — *ator cômico*

Kantinisto — *cantineiro*
Kornetisto — *corneteiro*
Raportisto — *repórter*
Fromaĝisto — *queijeiro*
Miraklisto — *taumaturgo*

Kalkulisto — *contador*
Signalisto — *sinaleiro*
Gravuristo — *gravador*
Ĝardenisto — *jardineiro*
Desegnisto — *desenhista*

Skulptisto — *escultor*
Tradukisto — *tradutor*

Konstruisto — *construtor*

Arbohakisto — *lenhador*
Enterigisto — *coveiro*
Koncertisto — *concertista*
Psikiatristo — *psiquiatra*
Tegmentisto — *telhador*

Historiisto — *historiador*
Politikisto — *político*
Sukeraĵisto [128] — *doceiro*
Argilaĵisto — *oleiro*
Fikuracisto — *charlatão*

Ŝupoluristo — *engraxate*
Enspezisto — *caixa*
Asekuristo — *agente de seguros*
Lingvisto — *linguista*
Matracisto — *fazedor de colchões*

Korsetisto — *espartilheiro*
Rikoltisto — *ceifador*
Preparisto — *preparador*
Fajraĵisto — *fogueteiro*
Higienisto — *higienista*
Instruisto — *professor, instrutor*

Kamenisto — *limpador de chaminés*
Pejzaĝisto — *paisagista*
Rakontisto — *contista*
Operacisto — *operador*
Horloĝisto — *relojoeiro*

Komercisto — *comerciário*
Makleristo — *corretor*
Reviziisto — *revisor*
Orgenisto — *organista*
Gastigisto — *estalajadeiro*

Historiisto — *historiador*
Kanzonisto — *cantor, trovador*

---

[127] *Médico, estudante de medicina*

[128] *Há cerca de 25 palavras com o sufixo **IST** precedido do sufixo **AĴ** em esperanto. Cito aqui algumas delas:*

Konservaĵisto — fabricante de conservas
Antikvaĵisto — antiquário
Trikotaĵisto — barreteiro
Konfitaĵisto — confeiteiro
Komisiaĵisto — agente de comissões
Sukeraĵisto — doceiro
Argilaĵisto — oleiro
Lignaĵisto — marceneiro
Feraĵisto — ferreiro
Fajraĵisto — fogueteiro
Ledaĵkomercisto — negociante de peles de marroquim
Nutraĵisto — nutricionista
Vitraĵisto — vidraceiro
Porkaĵisto — salsicheiro
Ladaĵisto — vendedor de bugigangas
Fujmaĵisto — defumador
Kukaĵisto — boleiro, pasteleiro
Komerca advokato — advogado (nos tribunais de comércio)
Novaĵisto — noticiarista
Fakaĵisto — bagageiro
Sangodonanto — doador de sangue

Predikisto — *pregador*
Elektristo — *eletricista*

Korektisto — *corretor, revisor*
Vitraĵisto — *vidraceiro*
Ŝuvendisto — *vendedor de sapatos*
Porkaĵisto — *salsicheiro*
Ĉantaĝisto — *chantagista*

Negocisto — *negociante*
Agordisto — *afinador*
Mezuristo — *medidor*
Bukinisto — *comprador de livros usados*

Leteristo — *estafeta, carteiro*
Arbaristo — *guarda-florestal*
Akrigisto — *amolador*
Pafilisto — *atirador*
Statuisto — *estatuário*

Novaĵisto — *noticiarista*
Garaĝisto — *garagista*
Aŭkciisto — *leiloeiro*
Masagisto — *massagista*
Legomisto — *hortelão*

Baletisto — *bailarino*
Arkivisto — *arquivista*
Aĝiotisto — *agiota*
Komutisto — *guarda-chaves* [129]
Fizikisto — *físico*

Kabalisto — *cabalista*
Maŝinisto — *maquinista*
Ricevisto — *recebedor*
Vojaĝisto — *ceixeiro-viajante*
Kulturisto — *cultivador*

Muzikisto — *músico*
Pentristo — *pintor*
Seruristo — *serralheiro*
Ĉapelisto — *chapeleiro*
Tegolisto — *telheiro*

Bieristo — *cervejeiro*
Kontisto — *contador*
Misiisto — *missionário*
Bindisto — *encadernador*
Frizisto — *cabeleireiro*

Kombisto — *cabeleireiro*
Libristo — *livreiro*
Orumisto — *dourador*

Konsilisto — *conselheiro*
Vojvaĝisto — *andarilho*

Guvernisto — *preceptor*
Feministo — *feminista*
Koloniisto — *colonizador*
Motoristo — *motorista*
Kloakisto — *limpador de esgoto*

Policisto — *policial*
Emajlisto — *esmaltador*
Bukinisto — *vendedor de livros usados*
Plumbisto — *bombeiro*

Divenisto — *adivinho*
Laboristo — *operário*
Butikisto — *lojista*
Parolisto — *orador*
Poluristo — *polidor*

Viandisto — *açougueiro*
Ĉevalisto — *palafreneiro*
Detalisto — *varejista*
Pakaĵisto — *bagageiro*
Sonetisto — *sonetista*

Hotelisto — *hoteleiro*
Novelisto — *novelista*
Iluziisto — *ilusionista*
Humoristo — *humorista*
Ĉaretisto — *carroceiro*

Uzurpisto — *usurpador*
Bovinisto — *vaqueiro*
Alarmisto — *boateiro*
Ornamisto — *ornamentador*
Optikisto — *oculista*

Fabelisto — *fabulista*
Masonisto — *pedreiro*
Rutinisto — *rotineiro*
Skermisto — *esgrimista*
Flegisto — *enfermeiro*

Servisto — *criado*
Oficisto — *funcionário*
Ŝtatisto — *estadista*
Tombisto — *coveiro*
Dresisto — *domador*

Bankisto — *banqueiro (fin.)*
Frotisto — *esfregador*
Fandisto — *fundidor*

---

[129] *Guarda-chaves (estrada de ferro)*

Stukisto — *estucador*

Kuiristo — *cozinheiro*
Lancisto — *lanceiro*
Oraĵisto — *ourives*
Radiisto — *operador de rádio*
Tripisto — *tripeiro*

Poŝtisto — *postalista*
Sapeisto — *sapador*
Flosisto — *jangadeiro*
Kemiisto — *químico*
Metiisto — *operário qualificado*

Akuŝisto — *parteiro*
Flikisto — *remendão*
Klubisto — *clubista*
Pordisto — *porteiro*
Verkisto — *autor*

Aferisto — *homem de negócios*
Gardisto — *guarda*
Farmisto — *arrendatário*
Sorĉisto — *feiticeiro*
Barkisto — *barqueiro*

Dancisto — *dançarino*
Ebonisto — *ebanista*
Faĵlisto — *limador*
Presisto — *impressor*
Stilisto — *estilista*

Kupristo — *caldeireiro*
Laktisto — *leiteiro*
Rajdisto — *cavaleiro*
Prozisto — *prosador*
Tornisto — *torneiro*

Ĉerkisto — *fazedor de ataúde*
Panisto — *padeiro*
Muelisto — *moleiro*
Lutisto — *soldador*
Selisto — *seleiro*

Ladisto — *latoeiro, funileiro*
Armisto — *armeiro*
Ĉasisto — *caçador*
Felisto — *peleiro*
Ŝuisto — *sapateiro*

Salisto — *salineiro*
Fiŝisto — *peixeiro*
Kelisto — *despenseiro*
Remisto — *remador*

Guvernisto — *preceptor*

Drogisto — *droguista*
Ciklisto — *ciclista*
Forĝisto — *ferreiro*
Kantisto — *cantor*
Meblisto — *marceneiro*

Gantisto — *luveiro*
Floristo — *florista*
Kluzisto — *guarda-represa*
Portisto — *carregador*
Dentisto — *dentista*

Uzuristo — *usurário*
Karbisto — *carvoeiro*
Melkisto — *tirador de leite*
Plugisto — *lavrador*
Spicisto — *especieiro*

Knedisto — *amassador*
Luktisto — *lutador*
Negristo — *negreiro*
Pramisto — *passador*
Ĥoristo — *corista*

Katekisto — *catequista*
Teksisto — *tecelão*
Duelisto — *duelista*
Boatisto — *barqueiro*
Flutisto — *flautista*

Trenisto — *condutor (de viaturas)*
Edukisto — *educador*
Falĉisto — *roçador, ceifador*
Paŝtisto — *pastor*
Serĉisto — *investigador*

Ministo — *mineiro*
Hufisto — *ferrador*
Ŝafisto — *pastor*
Naĝisto — *nadador*
Gasisto — *gasista*

Falsisto — *falsário*
Leĝisto — *jurisconsulto*
Rabisto — *salteador*
Ŝipisto — *marinheiro*
Aŭtisto — *chofer, autista*

Artisto — *artista*
Potisto — *oleiro*
Vagisto — *vagabundo*
Ciristo — *encerador*

Juristo — *jurista*
Bakisto — *padeiro*
Pakisto — *empacotador*
Umisto — *indivíduo sem profissão*

Sagisto — *flecheiro*
Juĝisto — *juiz*
Tubisto — *bombeiro*
Amisto — *galã (de teatro)*
Ĉefepiskopo — *arcebispo*

Taksiŝoforo — *chofer de táxi*
Subkolonelo — *tenente-coronel*
Subprefekto — *subprefeito*
Servsoldato — *ordenança*
Vicprefekto — *vice-prefeito*

Kontraŭbaso — *contrabaixo*
Leŭtenanto — *tenente*
Ĉefkelnero — *mordomo*
Sekretario — *secretário*
Vicrektoro — *vice-reitor*

Suboficiro — *suboficial*
Inspektoro — *inspetor*
Veterinaro — *veterinário*
Konduktoro — *condutor*
Hotelmastro — *hoteleiro*

Ĉefkonsulo — *cônsul-geral*
Psikologo — *psicólogo*
Adjudanto — *ajudante*
Prokuroro — *procurador*
Komisaro — *comissário*

Paciento — *paciente*
Episkopo — *bispo*
Advokato — *advogado*
Arkiduko — *arquiduque*
Redaktoro — *redator*

Reportero — *repórter*
Ĉarlatano — *charlatão*
Arkeologo — *arqueólogo*
Poligloto — *poliglota*

Ĉefduko — *arquiduque*
Markizo — *marquês*
Notario — *tabelião*
Kelnero — *garção*
Kantoro — *cantor (de igreja)*

Pedelo — *bedel, maceiro*
Komizo — *caixeiro (com.)*
Agento — *agente, corretor*

Kanceliero — *chanceler*
Ĉefkomizo — *caixeiro-chefe*
Ĉefpastro — *pontífice*
Direktoro — *diretor*

Framasono — *maçom*
Kreditoro — *credor*
Profesoro — *professor*
Astronomo — *astrônomo*
Inĝeniero — *engenheiro*

Arkeologo — *arqueólogo*
Serĝento — *sargento*
Kaporalo — *cabo (mil.)*
Kolonelo — *coronel*
Kuratoro — *curador, tutor*

Vicgrafo — *visconde*
Prefekto — *prefeito*
Ministro — *ministro*
Agronomo — *agrônomo*
Filozofo — *filósofo*

Kavaliro — *cavaleiro*
Filologo — *filólogo*
Reĝisoro — *diretor de cena*
Mediumo — *médium*
Oficiro — *oficial (mil.)*

Docento — *docente*
Doktoro — *doutor*
Prelato — *prelado*
Rektoro — *reitor*
Monarko — *monarca*

Teologo — *teólogo*
Marŝalo — *marechal*
Furiero — *furriel*
Geologo — *geólogo*
Faktoro — *comissário (com.)*

Tajloro — *alfaiate*
Klaŭno — *palhaço*
Oratoro — *orador*
Barbiro — *cabeleireiro*

Vicreĝo — *vice-rei*
Aŭtoro — *autor*
Aktoro — *ator*
Kirurgo — *cirurgião*
Barono — *barão*

Tenoro — *tenor*
Ŝoforo — *chofer*
Mastro — *patrão*

Majoro — *major*

Nobelo — *nobre*
Piloto — *piloto*
Majstro — *mestre*
Pastro — *padre*
Jokeo — *jóquei*

Kadeto — *cadete*

Lakeo — *lacaio*
Fakiro — *faquir*
Sklavo — *escravo*
Ŝerifo — *xerife*
Princo — *príncipe*

La sola vero, kiun instruis al mi la vivo, estas tiu, ke pri nenio la homo akiras nepre certan konvinkon.
Bebbel

Palavras com os sufixos: **ANO**, **ANTO**, **ATO**, **ESTRO**, **INTO**, **ITO**, **ULO**

Partoprenanto — *participante*
Reprezentanto — *representante*
Aerveturanto — *aeronauta*
Drinkejestro — *taverneiro*

Protektanto — *protetor*
Simpatianto — *simpatizante*
Ekzamenanto — *examinador*
Organizanto — *organizador*
Televidanto — *telespectador*

Familiestro — *chefe de família*
Lernejestro — *mestre-escola*
Imperiestro — *imperador*
Ĉefherezulo — *heresiarca*
Anstataŭlo — *substituto*

Gastiganto — *anfitrião*
Akceptanto — *aceitante*
Denuncinto — *delator, "dedo duro"*
Tradukinto — *tradutor*
Trajnestro — *chefe de trem*

Vojiranto — *viandante*
Admiranto — *admirador*
Plendanto — *queixoso*
Posedanto — *possuidor*
Adresinto — *expedidor*

Ŝipluinto — *fretador de navios*
Regnestro — *soberano*
Bankestro — *banqueiro*
Internulo — *interno (aluno)*
Luktanto — *lutador*

Helpanto — *ajudante, auxiliar*
Abonanto — *assinante*
Tratanto — *sacador (fin.)*
Aĉetanto — *comprador*
Zorganto — *tutor*

Gardostaranto — *sentinela*
Infanteriano — *infante*
Vagonarestro — *chefe de trem*
Ekipaĵestro — *mestre de equipagem*

Pretendanto — *pretendente*
Ĉiomanĝanto — *onívaro, polífago*
Akcihavanto — *acionista*
Akompananto — *acompanhante*
Sakristiano — *sacristão*

Farmibienulo — *fazendeiro*
Predikanto — *pregador*
Intendanto — *intendente*
Prezidanto — *presidente*
Asekuranto — *segurador*

Ĉevalestro — *escudeiro*
Staciestro — *chefe de estação*
Invalidulo — *inválido*
Kunkulpulo — *co-autor, cúmplice*
Ĉefprelato — *primaz*

Ekleziulo — *eclesiástico*
Perfidulo — *traidor*
Malsanulo — *doente*
Lernanto — *aluno*
Adoranto — *adorador*

Gvidanto — *guia*
Ŝuldanto — *devedor*
Posedanto — *possuidor*
Sendinto — *remetente*
Dunginto — *empregador*

Kapelano — *capelão*
Senatano — *senador*
Pozemulo — *"poseur"*
Superulo — *superior*
Delegito — *delegado*

Venkinto — *vencedor*
Eksestro — *ex-chefe*
Aliĝinto — *aderente*
Spertulo — *perito*
Kuracato — *paciente, doente*

Deputato — *deputado*
Kaŭciulo — *fiador*
Ŝipestro — *capitão (de navio)*
Pakestro — *chefe de seção*
Ĝiranto — *endossante*

Aŭdanto — *ouvinte*
Loganto — *habitante*
Kulpulo — *culpado*
Dungito — *assalariado*
Vundito — *ferido*

Ŝipluinto — *fretador de navios*
Regnestro — *soberano*
Bankestro — *banqueiro*

Arestito — *preso*
Urbestro — *prefeito*
Pasanto — *transeunte*
Fumanto — *fumante*
Kreinto — *criador*

Akciulo — *acionista*
Ŝipano — *marinheiro*
Domano — *membro da casa*
Fuŝulo — *remendão*
Luktanto — *lutador*

Liveranto — *fornecedor*
Asistanto — *assistente*
Kamparano — *camponês*
Heredinto — *herdeiro*
Eksterulo — *externo (aluno)*

Religiulo — *devoto*
Vojiranto — *viandante*
Admiranto — *admirador*
Plendanto — *queixoso*

INA PROFESIO – *Profissão feminina*

Hejmomastrino — *dona de casa*
Aerstevardino — *aeromoça*
Telefonistino — *telefonista*
Socia asistantino — *assistente social*

Ĉapelistino — *chapeleira*
Liceestrino — *diretora de liceu*
Baletistino — *bailarina*
Aermastrino — *aeromoça*
Kuiristino — *cozinheira*

Asistantino — *assistente*
Gladistino — *passadeira*
Flegistino — *enfermeira*
Pozistino — *modelo (mulher)*
Piedkurino — *pedicure*

Guvernistino — *ama, aia*
Stenotajpistino — *esteno-datilógrafa*
Helpantino — *auxiliar, ajudante*
Servistino — *criada, empregada*

Trikistino — *fazedora de tricô*
Brodistino — *bordadeira*
Akuŝistino — *parteira*
Manikurino — *manicure*
Floristino — *florista*

Tradukistino — *tradutora*
Sekretariino — *secretária*
Kudristino — *costureira*
Vartistino — *ama-seca*
Tajpistino —*datilógrafa*

Gramatiko - XVII
(Sufiksoj — *Sufixos)*

29. -ISM- Significa:

1) uma DOUTRINA, um SISTEMA, uma ESCOLA FILOSÓFICA, como: **KRISTO** (Cristo), **KRISTANO** (Cristão), **KRISTANISMO** (cristianismo); **PLATONO** (Platão), **PLATONISMO** (platonismo); **SPIRITO** (espírito), **SPIRITISMO** (espiritismo);

2) uma MANEIRA DE PENSAR ou um MODO DE AGIR HABITUALMENTE. como **EKZISTADO** (existência), **EKZISTADISMO** (existencialismo); **ALKOHOLO** (álcool), **ALKOHOLISMO** (alcoolismo).

ekstremismo — extremismo
mongolismo — mongolismo (med.)
oportunismo — oportunismo
bolŝevismo — bochevismo
artritismo — artritismo

daltonismo — daltonismo
francismo — galicismo
aktivismo — ativismo (pol.)
infanismo — infantilismo (med.)
idiotismo — idiotismo (gram.)

epikurismo — epicurismo
banditismo — banditismo
darvinismo — darwinismo
despotismo — despotismo

apartismo — separatismo
federismo — federalismo
cezarismo — cesarismo
atletismo — atletismo

Continua na pág. 508

ESPERANTO-PORTUGUÊS
(CONVERSAÇÃO)

SPECIALA VORTARETO — VOCABULÁRIO ESPECIAL

TRIA PARTO — TERCEIRA PARTE

Noiva muito exigente fica solteira eternamente
Kapriĉa fianĉino restas eterne fraŭlino

Droni en detaloj
Afogar-se em detalhes

1. RIĈIGU VIAN VORTARETON — *ENRIQUEÇA SEU VOCABULÁRIO*

DICIONÁRIO DE CONSULTA DIRETA

Não creia nunca em relatos, examine os próprios fatos
Ne kredu al parolo sen propra kontrolo

Farti — *passar (de saúde)*
Filtri — *passar (coar)*
Gladi — *passar (a ferro)*
Okazi — *passar (acontecer)*
Paŝi — *passar (dar um passo)*
Pasi — *passar (tempo, etc.)*
Pasigi — *passar (transmitir)*
Transpasi — *passar (transpor)*
Trapasi — *passar (atravessar)*

Kroĉtrikilo — *agulha (de crochê)*
Kudrilo — *agulha (de costurar)*
Montrilo — *agulha (indicador)*
Nadlo — *agulha (técn.)*
Stebilo — *agulha (de pespontar)*
Trikilo — *agulha (de meia)*
Trikotilo — *agulha (de tricô)*

Repuŝi — *rebater (repelir)*
Kontraŭdiri — *rebater (desmentir)*
Dementi — *rebater (desmentir, dip.)*
Batkurbigi — *rebater (rebitar)*
Refuti — *rebater (refutar)*
Refrapi — *rebater (bater outra vez)*
Forigi — *rebater (debelar)*

Smirga papero — *papel de lixa*
Leterpapero — *papel de carta*
Karbopapero — *papel carbono*
Monbileto — *papel-moeda*
Sorbpapero — *papel mata-borrão*
Tapeto — *papel pintado*

Fadeno — *linha (de algodão, etc.)*
Deveno — *linha (de geração)*
Streko — *linha (traço, risco)*
Trako — *linha (estrada-de-ferro)*
Normo — *linha (norma)*
Vico — *linha (fila)*

Pulvorigi — *reduzir (a pó)*
Malpliigi — *reduzir (tornar menor)*
Redukti — *reduzir (converter, mat.)*
Obeigi — *reduzir (subjugar)*
Monigi — *reduzir (a dinheiro)*

Geedziĝi — *casar-se (eles)*

Kadro — *quadro (moldura)*
Tabelo — *quadro (tabela)*
Listo — *quadro (lista)*
Sceno — *quadro (cena)*
Etato — *quadro (de pessoal)*
Bildo — *quadro (imagem)*
Vidaĵo — *quadro (vista)*
Pentraĵo — *quadro (painel)*
Kvadrato — *quadro (quadrado)*

Svingi — *bater (asas, etc.)*
Frapi — *bater (para produzir som)*
Plaŭdi — *bater (ondas)*
Bati — *bater (coração, etc.)*
Draŝi — *bater (grãos, cereais)*
Soni — *bater (horas, etc.)*
Batadi — *bater (surrar, etc.)*

Ĝiro — *ordem (endosso)*
Kategorio — *ordem (categoria)*
Klaso — *ordem (classe)*
Ordeno — *ordem (condecoração)*
Ordo — *ordem (série, disposição)*
Ordono — *ordem (mandado)*
Vico — *ordem (fila)*

Malsupro — *pé (de monte)*
Versero — *pé (de verso)*
Trunko — *pé (tronco)*
Piedo — *pé (de móvel, anat., etc.)*
Bazo — *pé (base)*
Futo — *pé (medida)*

Cikatro — *marca (cicatriz)*
Etiketo — *marca (rótulo)*
Signo — *marca (cunho)*
Marko — *marca (sinal)*
Limo — *marca (limite)*
Paŝo — *marca (passo)*

Bandaĝi — *pensar (ferida)*
Strigli — *pensar (um animal)*
Opinii — *pensar (ter uma opinião)*
Pensi — *pensar (achar, julgar)*
Vindi — *pensar (criança)*

Somerdomo — *casa de verão*

Edziniĝi — *casar-se (ela)*
Edzinigi — *casar (tr.)*
Edziĝi — *casar-se (ele)*
Edzigi — *casar (tr.)*

Deĵori — *servir (estar de serviço)*
Servi — *servir (prestar serviço)*
Taŭgi — *servir (ser bom para)*
Utili — *servir (ser útil)*
Uzi — *servir-se (usar)*

Komandi — *mandar (comandar)*
Ordoni — *mandar (ordenar)*
Irigi — *mandar (ordenar que vá)*
Sendi — *mandar (enviar)*
Estri — *mandar (dirigir)*

Marĝeno — *margem (de escrito)*
Bordo — *margem (de rio, etc.)*
Rando — *margem (orla)*
Okazo — *margem (ocasião)*
Ŝanco — *margem (oportunidade)*

Malklera — *bruto (estúpido)*
Krudulo — *bruto (grosseiro, fig.)*
Kuntara — *bruto (peso)*
Sovaĝa — *bruto (bravio)*
Kruda — *bruto (estado natural)*

Bankbileto — *nota (de banco)*
Registro — *nota (registro)*
Pakturo — *nota (fatura, com.)*
Rimarko — *nota (observação)*
Noto — *nota (mús.)*

Punkto — *ponto (termo geral)*
Kudrero — *ponto (de costura)*
Stebero — *ponto (pesponto)*
Poento — *ponto (jogo)*
Sufloro — *ponto (teatro)*

Respekto — *respeito (consideração)*
Moktimo — *respeito (humano)*
Motivo — *respeito (motivo)*
Ŝato — *respeito (estima)*

Balancseĝo — *cadeira de balanço*
Brakseĝo — *cadeira de braços*
Katedro — *cadeira (ensino)*
Seĝo — *cadeira (assento)*

Akvotubo — *manga (tubo)*
Maniko — *manga (vest.)*
Mango — *manga (fruta)*
Mufo — *manga (para iluminação)*

Kampodomo — *casa de campo*
Firmo — *casa (firma, com.)*
Hejmo — *casa (lar)*
Domo — *casa (morada)*

Malbono — *mal (contrário de "bem")*
Ĉagreno — *mal (pesar)*
Malsano — *mal (doença)*
Sufero — *mal (sofrimento)*
Doloro — *mal (dor física)*

Mallarĝa — *justo (estreito)*
Akurata — *justo (exato, pontual)*
Ekzata — *justo (exato, cálculo)*
Justa — *justo (equitativo)*
Ĝusta — *justo (não errado, exato)*

Polvŝirmilo — *guarda-pó*
Pluvombrelo — *guarda-chuva*
Vestŝranko — *guarda-roupa*
Sunombrelo — *guarda-sol*
Telermeblo — *guarda-louça*

Duobla nodo — *nó cego*
Tubero — *nó (de árvore)*
Banto — *nó (de fita, ornato)*
Maŝo — *nó (corrediço)*
Nodo — *nó (p. f.)*

Pelto — *pele (peliça)*
Haŭto — *pele (cútis)*
Ŝelo — *pele (casca)*
Felo — *pele (crua com pelos)*
Ledo — *pele (couro)*

Konstati — *reconhecer (verificar)*
Konfesi — *reconhecer (confessar)*
Agnoski — *reconhecer (admitir)*
Ekkoni — *reconhecer (distinguir)*
Rekoni — *reconhecer (conhecer de novo)*

Per — *por (instrumento)*
Pro — *por (causa)*
Por — *por (finalidade)*
De — *por (voz passiva)*

Kompanio — *companhia (com.)*
Asocio — *companhia (com.)*
Trupo — *companhia (tea.)*
Roto — *companhia (mil.)*

Amaso — *massa (montão)*
Figuro — *massa (coisa informe)*
Bloko — *massa (corpo composto)*
Maso — *massa (fís., arte)*

Almezuri — *medir (ajustar)*
Skandi — *medir (versos)*
Mezuri — *medir (avaliar)*
Ampleksi — *medir (ter a extensão de)*

Agitiĝo — *movimento (pol.)*
Movado — *movimento (circulação)*
Spezo — *movimento (de caixa)*

Branĉo — *ramo (de árvore)*
Bukedo — *ramo (de flores)*
Linio — *ramo (de família)*
Fako — *ramo (seção)*

Diskonigi — *espalhar (divulgar)*
Disverŝi — *espalhar (líquido)*
Disŝuti — *espalhar (sólidos)*
Disĵeti — *espalhar (espargir)*

Naĝosigno — *bóia (de natação)*
Savzono — *bóia (de salvação)*
Buo — *bóia (flutuante)*

Pulvoro — *pó (coisa pulverizada)*
Pudro — *pó (de maquilagem)*
Polvo — *pó (poeira)*
Pulvo — *pólvora*

Malŝpari — *gastar (dissipar)*
Eluziĝi — *gastar-se (poir, etc.)*
Elspezi — *gastar (despender)*

Streki — *riscar (fazer traços)*
Skizi — *riscar (esboçar)*
Strii — *riscar (fazer estrias)*

Maniero — *maneira (modo)*
Kutimo — *maneira (costume)*
Stilo — *maneira (estilo)*

Teretaĝo — *loja (andar térreo)*
Butiko — *loja (com.)*
Loĝio — *loja (de maçonaria, etc.)*

Malsaniĝo — *caso (med.)*
Afero — *caso (jur.)*
Kazo — *caso (gram.)*

Cerumeno — *cera (de ouvido)*
Vakso — *cera (modelagem)*
Ciro — *cera (de assoalho, sapato)*

Hamako — *rede (de dormir)*
Haroreto — *rede (de cabelo)*
Reto — *rede (tecido, cilada, etc.)*

Originalo — *original (texto)*
Originalo — *original (não imitado)*
Stranga — *original (excêntrico)*
Origina — *original (primitivo)*

Realigi — *realizar (desejo, sonho)*
Plenumi — *realizar (promessas)*
Monigi — *realizar (finança)*

Respekti — *respeitar (acatar)*
Observi — *respeitar (observar)*
Elporti — *respeitar (suportar)*
Ŝati — *respeitar (estimar)*

Interspaco — *espaço (distância)*
Interlinio — *espaço (mús.)*
Spaco — *espaço (tempo, duração)*
Daŭro — *espaço (duração)*

Gajiga — *alegre (que inspira alegria)*
Amuza — *alegre (vida)*
Ĝoja — *alegre (que sente alegria)*

Kanzonisto — *cantor (trovador)*
Kantisto — *cantor (profissional)*
Kantanto — *cantor (amador)*
Kantoro — *cantor (de igreja)*

Akcepti — *receber (aceitar)*
Gajni — *receber (ganhar (dinheiro))*
Ricevi — *receber (ganhar (algo))*

Ŝuldatesto — *obrigação (fin.)*
Ŝuldo — *obrigação (dívida)*
Devo — *obrigação (dever)*

Plus — *mais (mat.)*
Plu — *mais (cessação de ação)*
Pli — *mais (adv.)*

Senfalda — *liso (sem dobras)*
Ebena — *liso (plano)*
Glata — *liso (macio)*

Respondi — *responder (condizer)*
Garantii — *responder (garantir)*
Resoni — *responder (eco)*

Lupago — *renda (aluguel)*
Punto — *renda (tecido)*
Rento — *renda (lucro anual)*

Rikolti — *recolher (fazer colheita)*
Kolekti — *recolher (coligir)*
Kuntiri — *recolher (encolher)*

Epistolo — *carta (epístola)*
Letero — *carta (missiva)*
Karto — *carta (jogo, geog., etc.)*

Stratiranto — *popular (pedestre)*
Populara — *popular (conhecido)*
Popola — *popular (do povo)*

Pensionulo — *pensionista*
Pensiulo — *pensionista (do estado)*

Funkciigo — *manobra (mec.)*
Manovro — *manobra (mil.)*
Direktado — *manobra (mar.)*

Silentiĝi — *calar-se (silenciar-se)*
Silentigi — *calar (impor silêncio)*
Silenti — *calar (guardar silêncio)*

Misiistaro — *missão (rel.)*
Misio — *missão (pol. rel.)*

Grenado — *granada (mil.)*
Grenato — *granada (min.)*
Granato — *granada (bot.)*

Ĥolero — *cólera (doença)*
Kolero — *cólera (raiva)*

Konvertiĝo — *conversão (rel.)*
Turniĝo — *conversão (mil.)*
Ŝanĝo — *conversão (com.)*

Voĉdonilo — *cédula (eleitoral)*
Monpapero — *cédula (fin.)*
Poliso — *cédula (apólice)*

Karpeno — *carpa (bot.)*
Karpeo — *carpa (anat.)*
Karpo — *carpa (zoo.)*

Interŝanĝo — *câmbio (troca)*
Kambio — *câmbio (letra de)*
Kurzo — *câmbio (com.)*

Spritaĵo — *graça (espirituosidade)*
Ŝercaĵo — *graça (gracejo)*
Graco — *graça (rel.)*

Maldoĉa — *duro, áspero, insensível*
Malmola — *duro, resistente*
Frosta — *duro (inverno), glacial*

Zorgi — *cuidar (ocupar-se de)*

Radiumo — *rádio (quím.)*
Radiuso — *rádio (anat.)*
Radio — *rádio (el.)*

Papriko — *pimenta (em pó)*
Kapriko — *pimenta (de caiena)*
Pipro — *pimenta (do reino)*

Ŝovelilo — *pá (apanhar terra)*
Ŝpato — *pá (de cavar)*

Kapitalo — *capital (valor)*
Gravega — *capital (importante)*
Ĉefurbo — *capital (cidade)*

Kaporalo — *cabo (mil.)*
Tenilo — *cabo (para segurar)*
Kablo — *cabo (feixe de fios)*

Paro — *ato (ação, feito)*
Akto — *ato (auto (jur.))*

Komisiono — *comissão (delegação)*
Komitato — *comissão (junta)*
Komisio — *comissão (incumbência)*

Bankiero — *banqueiro (fin.)*
Bankisto — *banqueiro (de jogo)*

Ĉirpi — *chiar (inseto)*
Knari — *chiar (roda)*
Pepi — *chiar (aves)*

Frumatene — *cedo (madrugada)*
Tro frue — *cedo (prematuramente)*
Baldaŭ — *cedo (de pronto)*

Tavolo — *banco (geol.)*
Benko — *banco (assento)*
Banko — *banco (com.)*

Kojnfiksi — *calçar (pôr calço)*
Piedvesti — *calçar (sapato, etc.)*
Pavimi — *calçar (rua, etc.)*

Drinki — *beber (em excesso, álcool)*
Trinki — *beber (água, chá, etc.)*
Preni — *beber (tomar água, chá, etc.)*

Laberdano — *bacalhau (salgado)*
Moruo — *bacalhau (vivo)*
Gado — *(termo geral)*

Atingi — *atingir, chegar até...*

Varti — *cuidar (de uma criança)*
Flegi — *cuidar (de doente, tratá-lo)*

Konveni — *convir (ser conveniente)*
Taŭgi — *convir (servir)*
Deci — *convir (ser próprio, decente)*

Skatolo — *caixa (caixinha de papelão, etc.)*
Kesto [131] — *caixa (geralmente de madeira, etc.)*

Ĉefartikolo — *artigo de fundo*
Artikolo — *artigo (de jornal, etc.)*
Artiklo — *artigo (com.)*

Varmigi — *aquecer (uma coisa, torná-la quente)*
Bruligi — *fazer arder qualquer coisa*
Hejti — *aquecer, alimentar (fogo)*

Hontenda ago — *ação vergonhosa*
Hontinda ago — *ação vergonhosa*
Hontiga ago [132] — *ação vergonhosa*

Elpensinto — *autor (criador, inventor)*
Verkinto — *autor (de obra lit., ciência)*

Proceso — *ação (jur.)*
Akcio — *ação (fin.)*
Ago — *ação, feito*

Ŝuldoj — *dívidas (que tem dívidas)*
Devoj — *dívidas (deveres)*

Bloko da ŝtofo — *peça de fazenda*
Teatraĵo — *peça de teatro*
Muzikaĵo — *peça musical*

Liveri — *dar, entregar*
Donaci — *dar, fazer um presente*
Doni — *dar (entregar algo a alguém)*

Lernejo — *escola (local)*
Skolo — *escola (filosófica)*

Studento — *estudante (universitário)*
Studanto — *estudante (ginásio, etc.)*

Trafi — *atingir, acertar (no alvo)*
Celi[130] — *atingir, ter por fim*

Ĉeesti — *assistir (estar presente)*
Helpi — *assistir (auxiliar)*
Loĝi — *assistir (habitar, morar)*

Aĉetantaro — *freguesia (de compras)*
Klientaro — *freguesia (clientela)*

Ringego — *arco (de pipa, brinquedo)*
Arkaĵo — *arco (arq.)*
Arĉo — *arco (mús.)*

Levpreni — *apanhar (levantar do chão)*
Rikolti — *apanhar (colher)*
Kapti — *apanhar (com rede, etc.)*

Faciligi — *ajudar (facilitar)*
Helpi — *ajudar (auxiliar)*
Servi — *ajudar (missa)*

Traveturi — *atravessar (num veículo)*
Trameti — *atravessar (pôr de travessia)*

Aniĝi — *entrar (num clube, etc.)*
Eniri — *entrar (alguém)*
Enigi — *entrar (alguma coisa)*

Ŝuldi — *dever (ter dívidas)*
Devi — *dever (ser obrigado moralmente)*

Ĉeflibro — *livro-razão*
Taglibro — *livro diário*
Kaslibro — *livro-caixa*

Enŝele bolita ovo — *ovo quente*
Kuirita ovo — *ovo cozido*
Fritita ovo — *ovo frito*

Vangofrapo — *bofetada, tapa*
Manbato — *bofetada (sopapo)*

Ŝtupetaro — *escada (móvel)*
Rulŝtuparo — *escada rolante*

---

[130] **Atingi** — *atingir (qualquer lugar), chegar até...*
Trafi — *atingir, acertar (no alvo), alcançar (um fim)*
Celi — *atingir, ter por fim, ter em vista*

[131] **Skatolo***: caixinha (de diversas formas, de madeira, papelão, metal, etc.)*
Kesto — *caixa (geralmente de madeira, para guardar objetos)*

[132] **Hontenda ago** — *ação vergonhosa (que deve ser recriminada)*
Hontiga ago — *ação vergonhosa (que causa vergonha)*
Hontinda ago — *ação vergonhosa (digna de vergonha)*

Lernanto — *estudante (aluno)*

Elvendita — *esgotado (mercadoria)*
Elĉerpita — *esgotado (livro, edição)*

Tapeti [133] — *cobrir com tapeçaria*
Kovri — *cobrir parcialmente*
Tegi — *cobrir totalmente*

Pudelo — *cão d'água*
Ŝarko — *cão do mar*
Dogo — *cão de fila*

Florbrasiko — *couve-flor*
Brasiko — *couve*
Rapo — *couve-rábano*

Estimenda — *estimável (apreciável)*
Ŝatinda — *estimável (considerável)*
Aminda — *estimável (amável)*

Decidi — *resolver (deliberar)*
Solvi — *resolver (achar a solução)*

Recepto — *receita (med., cul., etc.)*
Enspezo — *receita (finança)*

Kvadrilo — *quadrilha (dança)*
Bando — *quadrilha (bando)*

Pezi — *pesar (ter peso)*
Pesi — *pesar (tomar o peso)*

Papero — *papel*
Rolo — *papel (tea.)*

Orfandaĵo — *ouro em barra*
Orpulvoro — *ouro em pó*

Vendotablo — *balcão (móvel)*
Balkono — *balcão (varanda)*

Edziniĝi — *casar-se (ela)*
Edziĝi — *casar-se (ele)*

Ŝiparo — *esquadra (de navios)*
Eskadro — *esquadra*

El interne — *de dentro*
Interne de — *dentro de*

Ŝtuparo — *escada (fixa)*

Sola — *único (na espécie), só, sozinho*
Nura — *único (mero, só, simples)*

Respondi pri — *responder por*
Respondi por — *responder por*
Respondeci — *responder por*

Mortintĉambro — *câmara ardente*
Urbloĝantaro — *câmara municipal*
Deputitaro — *câmara de deputados*

Rikani — *fazer chacota, chacotear*
Ŝerci — *caçoar, brincar, gracejar*
Moki — *caçoar, zombar, troçar*

Senlaborulo — *vagabundo, vadio*
Vagabondo — *vagabundo, vadio*
Vagulo — *vagabundo, vadio, boêmio*

Nombro — *número (mat., gram.)*
Numero — *número (de casa, página, etc.)*

Tiamaniere ke — *de maneira que*
Tiel ke — *de maneira que*

Mortintejo — *necrópole (mortos)*
Nekropolo — *necrópole (arqueologia)*

Ŝtrumpetoj — *meias (de homem)*
Ŝtrumpoj — *meias (de senhoras)*

Butero — *manteiga (de leite)*
Graso — *manteiga (vegetal)*

Barako — *barraca*
Budo — *barraca (de feira)*

Subbrako — *axila, sovaco*
Akselo — *axila, sovaco*

Memforgeso — *abnegação*
Sinforgeso — *abnegação*

Malfermi — *abrir*
Malŝlosi — *abrir (com chave)*

Helpanto — *auxiliar (s.)*
Helpa — *auxiliar (adj.)*

---

[133] **Tapeti** — *cobrir com tapeçaria, atapetar, forrar*
Kovri — *cobrir parcialmente, cobrir uma parte do corpo, um móvel*
Tegi — *cobrir totalmente, recobrir, envolver*

Misformi — *deformar*
Deformi — *deformar*

Pumpilo — *bomba (hidráulica)*
Bombo — *bomba (projétil)*

Kitelo — *blusa (comprida e larga)*
Bluzo — *blusa (curta)*

Bileto — *bilhete (entrada, loteria)*
Tiketo — *bilhete (entrada, ingresso)*

Smaĉi — *beijar ruidosamente; mastigar*
Kisi — *beijar intimamente, com discreção*

Kuirilaro — *bateria (de cozinha)*
Baterio — *bateria (mil.)*

Butono — *botão (de flor, de roupa)*
Kafeto — *botão (de campainha, etc.)*

Terpomo — *batatinha*
Batato — *batata doce*

Arĝentaĵaro — *baixela (de prata)*
Teleraro — *baixela (de pratos)*

Arbituriento — *bacharel (de ginásio)*
Bakalaŭro — *bacharel (de universidade)*

Baseno — *bacia (vasilha)*
Pelvo — *bacia (anatomia, geol.)*

Odori — *cheirar, ter ou exalar cheiro*
Flari — *cheirar, sentir com o nariz*

Maldekstrulo — *canhoto (pessoa)*
Kontrolfolio — *canhoto (de recibo)*

Hejmo — *casa (lar)*
Domo — *casa (qualquer habitação)*

Tutfini — *completar, rematar*
Elfini — *completar, rematar*

Edziniĝo — *casamento (dela)*
Edziĝo — *casamento (dele)*

Ĵaketo — *casaco (de mulher)*
Jako — *casaco (de homem)*

Kartoĉo — *cartucho (mil.)*
Konuso — *cartucho (de gênero)*

Nordlumo — *aurora boreal*
Sudlumo — *aurora boreal*

Aŭditorio — *auditório (local)*
Ĉeestantaro — *auditório (de pessoas)*

Pentrejo — *atelier (de pintura)*
Kudrejo — *atelier (de costura)*

Ĝis — *até (prep.)*
Eĉ — *até (adv.)*

Alveni — *chegar a um lugar*
Atingi — *chegar até, atingir*

Kupolo — *cúpula*
Kupulo — *cúpula (bot.)*

Dresi — *amansar (animais)*
Bredi — *amansar (criar) animais*

Makleristo — *comissário (com.)*
Komisaro — *comissário (polícia)*

Ŝoki — *chocar (melindrar)*
Kovi — *chocar (ovos)*

Kuiri — *cozer (cozinhar)*
Baki — *cozer (ao forno)*

Sonĝi — *sonhar (dormindo)*
Revi — *sonhar (acordado), imaginar*

Kritikaĉi — *cavilar, sofismar*
Kritikaĵi — *cavilar, sofismar*

Senco — *sentido (de uma palavra)*
Sento — *sentido (faculdade)*

Ŝteli — *furtar, subtrair*
Rabi — *roubar, pilhar (c/ violência)*

Brutaro — *rebalho, manada*
Grego — *rebanho, manada*

Viriniĝo — *puberdade (dela)*
Virigo — *puberdade (dele)*

Estro — *chefe (que manda)*
Ĉefo — *chefe (primeiro posto honorífico)*

Protekti — *proteger (uma pessoa)*
Ŝirmi [134] — *proteger, abrigar*

[134] **Protekti** — *proteger (uma pessoa, etc.) no sentido moral*

Ŝargi — *carregar (arma de fogo, etc.)*
Ŝarĝi — *carregar, pôr carga em*

Viando — *carne (cul.)*
Karno — *carne (humana)*

Ekzamenoto — *candidato (exame)*
Kandidato — *candidato (a um lugar)*

Ŝamo — *camurça (pele)*
Ĉamo — *camurça (zoo.)*

Trotuaro — *calçada (passeio)*
Ŝoseo — *calçada (meio-da-rua)*

Mago — *pão ázimo*
Pano — *pão (termo geral)*

Premiinda — *meritório*
Laŭdinda — *meritório*

Trankvila — *tranquilo, calmo*
Kvieta [137] — *tranquilo calmo*

Kapti [138] — *tomar, apanhar*
Preni — *tomar, apanhar*

Lingvo — *língua (idioma)*
Lango — *língua (anat.)*

Admiri — *admirar*
Miri — *admirar-se*

Elirpermeso — *alta (de hospital)*
Plialtiĝo — *alta (de preços)*

Kotono — *algodão (termo geral)*
Vato — *algodão (em rama)*

Fianĉo — *noivo (na acepção geral)*

Gambo — *perna (entre a coxa e o pé)*
Kruro — *perna (inteira)*

Haŭto — *pele (do ser humano)*
Felo [135] — *pele (de um animal)*

Pensionulo — *pensionista*
Pensiulo [136] — *pensionista*

Kanajlaro — *canzoada*
Hundaro — *canzoada*

Farbo — *tinta (para pintar)*
Inko — *tinta (para escrever)*

Rimarkinda — *notável*
Notinda — *notável*

Ĉefduko — *arquiduque (de outros países)*
Arkduko — *arquiduque (da Áustria, Rússia)*

Gruzo — *areia (grossa)*
Sablo — *areia (fina)*

Viro — *homem (contrário de mulher)*
Homo — *homem, ser humano*

Sperto [139] — *experiência da vida*
Eksperimento — *experiência científica*

Baki — *assar (no forno)*
Rosti — *assar (tostar, torrar)*

Popoldiro — *adágio (do povo)*
Adaĝo — *adágio (mús.)*

Konstati — *achar, verificar*
Trovi — *achar, julgar*

Supersigno — *acento (sinal)*

---

[134] **Ŝirmi** — *proteger, abrigar, cobrir, no sentido físico*

[135] **Haŭto** — *pele (de um animal com o respectivo pelo)*

[136] **Pensionulo** — *pensionista (que mora em pensão)*
Pensiulo — *pensionista (que recebe pensão)*

[137] **Trankvila** — *tranquilo, calmo (no sentido moral)*
Kvieta — *tranquilo, calmo, quieto (estado físico dos seres)*

[138] **Kapti** — *tomar, apanhar (rapidamente), capturar*
Preni — *tomar, apanhar (sentido geral)*

[139] **Eksperimento** — *experiência científica*
Sperto — *experiência da vida, conhecimento adquirido pela prática*

Edziĝonto — *noivo (aquele que vai casar)*

Leciono — *lição (aula, ensinamento)*
Lekcio — *lição (aula, preleção)*

Litero — *letra (escrita)*
Bilo — *letra (comercial)*

Admireginda — *formidável (belo)*
Timeginda — *formidável (horrível)*

Negro — *negro (subst.)*
Nigro — *negro (homem)*

Fidinda — *fidedigno (digno de fé)*
Kredinda — *fidedigno (digno de confiança)*

Freŝa — *fresco (pão, pintura)*
Malvarmeta — *fresco (temperatura, etc.)*

Fablaro — *fabulário (de fábula)*
Fabelaro — *fabulário (de conto imaginário)*

Necesi — *necessitar (ser necessário)*
Bezoni — *necessitar (precisar de)*

Lernigi — *ensinar (alguém)*
Dresi — *ensinar (animais)*

Lifto — *elevador (social, doméstico)*
Elevatoro — *elevador (de carga, serviço)*

Subskribi — *assinar, subscrever*
Aboni — *assinar, tomar assinatura (jornais, etc.)*

Antikva — *antigo (que existe em uma época anterior)*

Malnova — *antigo (que existe desde muito tempo)*

Traserĉi ion — *andar à cata de alguma coisa*
Peni trovi — *andar à cata de*

Amo al dio — *amor de Deus (dos homens para com Ele)*
Amo de dio — *amor de Deus (dEle para com os homens)*

Sukceno — *âmbar (amarelo)*
Ambro — *âmbar (cinzento)*

Afabla — *amável (afável)*
Aminda — *amável (que merece ser amável)*

Akcento — *acento (tônico)*

Muzelingo — *mordaça, açaimo*
Buŝumo — *mordaça, açaimo*

Laŭcela — *adaptado ao seu fim*
Alcela — *adaptado ao seu fim*

Ĉielarko — *arco-íris*
Pluvarko — *arco-íris*

Senkoste — *grátis, de graça*
Senpage — *grátis, de graça*

Skalo — *escala (desenho, etc.)*
Gamo — *escala (mús.)*

Sekigi — *enxugar (secar a umidade)*
Viŝi — *enxugar (secar esfregando)*

Renverŝi — *entornar (vasilha)*
Elverŝi — *entornar (líquido)*

Negravulo — *joão-ninguém (sem importância)*
Senfamulo — *joão-ninguém (sem fama)*

Ferioj — *férias (no plural)*
Ferio — *dia de folga (no singular)*

Maldeskstristo — *esquerdista*
Maldekstrano — *partidário de regimes da esquerda*

Dekstrano — *partidário de regimes da direita*
Dekstristo — *direitista (pol.)*

Citi ekzemplon — *exemplificar, citar exemplo*
Pruvi ekzemple — *exemplificar, dar prova de exemplo*

Sulkigi la brovojn — *franzir as sobrancelhas*
Kunigi la brovojn — *franzir as sobrancelhas*

Radia programo — *programa de rádio*

Radio-programo — *rádio programa*

Amuzilo — *brinquedo (que diverte)*
Ludilo — *brinquedo (de brincar)*

Kapjesi — *afirmar com a cabeça, dar o "sim"*
Kapnei — *negar com a cabeça, dar o "não"*

Amoro — *amor sexual*
Amo — *amor fraternal*

Ĝusta — *justo, exato*
Justa — *justo, equitativo*

Pekli — *salgar (para conservar)*
Sali — *salgar (passar sal)*

Mia "mem" [141] — *o meu "eu"*
Nia "mi" — *o nosso "eu"*

Fiŝerco — *brincadeira de mau gosto*
Fiparolo — *palavra pesada*

Fendo — *fenda, greta, abertura*
Kavo — *cavidade, cava, fosso*

Aperturo [142] — *boca, abertura, bocal*
Faŭko — *boca, abertura (forno, funil)*

Pruvi — *provar (demonstrar)*
Provi — *provar (ensaiar)*

Pruvo — *prova (demonstração)*
Provo — *prova (ensaio)*

Malkaŝi ies friponecon — *pôr os podres de alguém para fora*
Malkaŝi ies kulpon [143] — *pôr as faltas de alguém para fora*

Viriniĝeco — *adolescência (da mulher)*
Viriĝeco — *adolescência (do homem)*

Fame konata — *afamado*
Ĉie konata — *afamado*

Kontinua kurento [140] — *corr. contínua (elet.)*
Alterna kurento — *corrente alternada*

Plaĉi — *apreciar, agradar, convir*
Ŝati — *apreciar, gostar de*

Super — *sobre (sem haver contato)*
Sur — *sobre (havendo contato)*

Sidilo — *cadeira (um assento qualquer)*
Seĝo — *cadeira, assento*

Nazkavaĵo — *fossas nasais*
Naztruoj — *narinas, ventas*

Fortika — *forte (robusto)*
Forta — *forte (vigoroso)*

Subfirmo — *filial, sucursal*
Filio — *filial, sucursal*

Forkonduki — *fazer sair*
Elkonduki — *fazer sair, afastar*

Enlokiĝi — *alojar-se, hospedar-se*
Enloĝiĝi — *alojar-se, instalar-se*

Senutila — *inútil (sem utilidade)*
Sencela — *inútil (sem finalidade)*

Pruntepreni — *tomar por empréstimo de*
Deprunti — *tomar por empréstimo de*

Pruntedoni — *dar por empréstimo a*
Alprunti — *dar por empréstimo a*

---

[140] **Kontinua kurento** — *corrente contínua*
Alterna kurento — *corrente alternada*
*De alguns anos para cá usamos "***KONTINUA***" somente para eletricidade, apesar de o PLENA VORTARO registrar "***KONTINUA***" no sentido de TEMPO ou ESPAÇO, como* **KONTINUA PLUVO**, *chuva contínua;* **KONTINUA FEBRO**, *febre contínua;* **KONTINUA LINIO**, *linha contínua, etc. cf.* **DAŬRA, KONSTANTA, SENĈESA, SENHALTA**, *etc.*

[141] **Mia "mem"** — *o meu "eu"*
Nia "mi" — *o nosso "eu"*
La mio — *o meu "eu"*

[142] **Aperturo** — *boca, abertura, bocal, fresta, vão (de janela, porta, etc.)*
Rando — *boca, aba, beira, barra, borda, extremidade, margem (de rio, calçada, copo, lago, mar, poço, vestido)*
Bordo — *beira, borda, costa, margem (mar.)*
Basko — *aba, cauda, fralda (de camisa, casaca, fraque, vestimenta)*
Faŭko — *boca, abertura (forno, funil)*

[143] **MALKAŜI IES FRIPONECON** — *pôr os podres de alguém para fora, desmascarar*
MALKAŜI IES KULPON — *pôr as faltas de alguém para fora*

30. -IST-. O sufixo **-IST-**, tanto em esperanto, como em português, designa:

1. Gênero, escola: **UTOPIISTO** (utopista), **IDEALISTO** (idealista);
2. Crença, seita: **BUDAISTO** (budista), **SPIRITISTO** (espírita);
3. Versado em: **LATINISTO** (latinista);
4. Profissão: **FLORISTINO** (florista), **PIANISTO** (pianista);
5. Partido político: **KOMUNISTO** (comunista), **FAŜISTO** (fascista).

ekzistadisto — existencialista
standardisto — porta-bandeira
intervjuisto — enrevistador
malsanulisto — enfermeiro
pargeteristo — taqueador
kompostisto — tipógrafo
mekanikisto — mecânico
inspektisto — inspetor
politikisto — político
brokantisto — belchior
senkapigisto — carrasco
paraŝutisto — pára-quedista
specialisto — especialista
aventuristo — aventureiro
ĉefkuiristo — mestre-cuca
klasikisto — autor clássico
patronisto — patrocinador
glazuristo — envernizador
apotekisto — farmacêutico
kiofaristo — zé-faz-tudo

31. -IV-. Sufixo que exprime a POSSIBILIDADE ATIVA, que pode, que é capaz de..., como: **SENTI** (sentir), **SENTIVA** (capaz de ter sensações, sensível).

nepekiva — impecável
elvokiva — evocativo
agresiva — agressivo
putriva — putrescível
nutriva — nutritivo
sentiva — sensível
fiktiva — fictício
bruliva — inflamável
pagiva — solvável
pekiva — sujeito a pecado

32. -IZ-. Sufixo de origem grega, formador de verbos TRANSITIVOS ou INTRANSITIVOS, correspondendo em geral ao português **-IZAR**, como: **JODO** (iodo), **JODIZI** (iodar, tratar pelo iodo); **BROMO** (bromo), **BROMIZI** (bromar, tratar pelo bromo).

klimatizilo — ar refrigerador
galvanizi — galvanizar
evangelizi — evangelizar
ekspertizi — apreciar o valor de
aklimatizi — aclimatizar
centralizi — centralizar
mineralizi — mineralizar
sekularizi — secularizar
pasteŭrizi — parteurizar
sinkronizi — sincronizar
feltizi — estofar (porta, etc.)
najlizi — cravejar
ŝtalizi — temperar com aço
dentizi — chanfrar (dentes)
kalkizi — adubar com cal
sterilizi — esterilizar
bolŝevizi — bolchevizar
hipnotizi — hipnotizar
socializi — socializar
faŝismizi — converter ao fascismo
motorizi — motorizar
polarizi — polarizar
moralizi — moralizar
centrizi — centrar
amortizi — amortizar (fin.)
eterizi — anestesiar com éter
nitrizi — nitrificar
sulfizi — sulfatar
nervizi — inervar
nitizi — rebitar

Continua na pág. 521

Sinonímia em esperanto

É mais usada a **primeira** palavra assinalada com um asterisco (*)

- **Fari klopodon al iu**, kaŭzi klopodon al iu — *dar trabalho a alguém*
- **Malbone konsili**, fuŝkonsili, erare konsili — *dar mau conselho*
- **Komisiite de**, en komisio de, komisie de — *por incumbência de*
- **Fontoplumo**, inkuja plumo, fontanplumo — caneta-tinteiro
- **Pro konsidero al**, pro konsidereco al — *em atenção a*
- **Senkredigi**, fuŝkredigi, miskredigi — *desacreditar*
- **Escepte**, esceptante, escepetinte — *com exceção de, à exceção de*
- **Ĉiufoje kiam**, ĉiun fojon kiam — *cada ve que, toda vez que*
- **Forstreki**, trastreki, elstreki — *cancelar, apagar*
- **Kompare kun**, en komparo kun — *em comparação com*
- **Meze de**, meze inter, meze en — *no meio de, entre*
- **Solene memori**, feste memori — *comemorar*
- **Interkonsente**, ĉiukonsente — *de comum acordo*
- **Kaŝite**, enkaŝitece, kaŝete — *às escondidas*
- **Ellerni**, tutlerni, finlerni — *aprender a fundo*
- **Komence de**, komencante de — *a começar de*
- **Miskompreni**, fuŝkompreni — *equivocar-se*
- **Havi la rajton**, rajtpovi — *ter o direito de, poder*
- **Kune kun**, en kuneco kun — *juntamente com*
- **Manuzi**, manfari, manregi — *manejar*
- **Perlabori**, laborakiri — *ganhar com o seu trabalho*
- **Litkovrilo**, litkovraĵo — *coberta de cama*
- **Malkonsili**, dekonsili — *desaconselhar*
- **Kunlabori**, kunverki — *colaborar*
- **Tuj kiam**, ĵus kiam — *assim que, logo que*
- **Tralegi**, tutlegi — *ler do começo ao fim*
- **Ŝutirilo**, ŝukorno — *calçadeira*
- **Manplato**, mankavo — *palma da mão*
- **Skatolo**, kesto [144] — *caixa*

---

[144] *Veja que se usa muito* **kesto** *em composição de palavras como;* **tirkesto** *(gaveta),* **poŝtkesto** *(caixa do correio),* **monkesto** *(cofre),* **enkestigi** *(encaixotar),* **kesteto** *(caixinha),* **kestego** *(caixote); enquanto que dificilmente aparece* **skatolo** *em composição de palavras como:* **ladskatolo** *(lata),* **skatoleto** *(caixinha), etc.*

2. RIĈIGU VIAN VORTARETON — *ENRIQUEÇA SEU VOCABULÁRIO*

PARONIMOJ — *PARÔNIMOS*

Generaleco — *generalato*
Ĝeneraleco — *generalidade*

Prepozicio — *preposição*
Proporcio — *proporção*
Prepucio — *prepúcio*

Galantino — *galantina*
Gelateno — *gelatina*

Personego — *pessoa importante*
Personigo — *personificação*

Akcesora — *acessório*
Asesora — *assessorial*

Albumeno — *albumina (bot.)*
Albumino — *albumina (biol.)*

Aŭrikulo — *aurícula (zoo., bot.)*
Aŭriklo — *aurícula (anat.)*

Intereso — *interesse*
Interezo — *interesse, juro de capital*

Priskribi — *descrever*
Preskribi — *prescrever (med.)*

Produkto — *produção*
Produto — *produção, produto (mat.)*

Akcidento — *acidente*
Okcidento — *ocidente*

Bazilisko — *basilisco (réptil)*
Baziliko — *basílica*
Baŝliko — *capuz caucasiano*

Makaronio — *macarrão*
Makarono — *bolo de amêndoas*

Progresio — *progressão (mat.)*
Progreso — *progresso*

Aktorino — *atriz*
Aŭtorino — *autora*

Kolegemo — *coleguismo*
Kolegano — *colegial*

PARONIMOJ — *PARÔNIMOS*

Aluminio — *alumínio (metal)*
Alumino — *alumínio (quím.)*

Faktoro — *agente comercial*
Fakturo — *fatura, nota*

Precipe — *mormente, sobretudo*
Principe — *em princípio*

Solventa — *solvente*
Solvanta — *dissolvente*

Studento — *estudante (acadêmico)*
Studanto — *estudante (ginásio, etc.)*

Afekto — *fingimento*
Afekcio — *afecção (med.)*

Absorbo — *absorção*
Absolvo — *absolvição*

Granato — *romã*
Grenato — *granada (mil.)*

Absorbi — *absorver*
Absolvi — *absolver*

Alĝerio — *Argélia (país)*
Alĝero — *Argel (cidade)*

Arbuto — *medronheiro*
Arbusto — *arbusto*

Alpremi — *apertar contra*
Alpreni — *aceitar, adotar*

Astraro — *constelação*
Astrero — *asteróide*

Balanci — *balançar, sacudir*
Balanci — *dar balanço (com.)*

Bandaĉo — *horda*
Bandaĝo — *atadura*

Absceso — *abscesso (med.)*
Abscico — *abcissa (mat.)*

Benzeno — *benzina*
Benzino — *gasolina*

Cirkelo — *compasso*
Cirklo — *círculo*

Delfeno — *delfim, golfinho*
Delfinio — *consolda real*

Elsalti — *saltar fora*
Elŝalti — *desligar (eletr.)*

Enpreso — *inserção*
Impreso — *impressão*

Falĉado — *ceifa, sega*
Falsado — *falsificação*

Fleksio — *flexão (gram.)*
Flekso — *flexão, torção*

Intenca — *intencional*
Intensa — *intenso*

Kantato — *cantata*
Kanteto — *cantiga*

Kaŭĉuko — *borracha*
Kaĉuĉo — *cachucha*

Kolombo — *pombo*
Kulombo — *culômbio (eletr.)*

Konveni — *convir, ser conveniente*
Kunveni — *reunir-se*

Kretono — *cretone (tecido)*
Kreteno — *cretino*

Markezo — *marquise, alpendre*
Markiso — *marquês*

Origano — *oregão (bot.)*
Origino — *origem*

Postulo — *exigência*
Pustulo — *pústula*

Reganto — *governador*
Regento — *regente*

Rektoro — *reitor*
Retoro — *retórico*

Biliono — *bilião (1.000 milhões)*
Buljono — *caldo*

Deserto — *sobremesa*
Dezerto — *deserto*

Diluvio — *enchente*
Diluvo — *dilúvio*

Empirio — *empirismo*
Imperio — *império*

Eskadro — *esquadra (mar.)*
Skadro — *esquadrão*

Festeno — *banquete*
Festono — *grinalda, bambolim*

Galerio — *galeria*
Galero — *galera*

Kanajlo — *canalha*
Kanalo — *canal*

Kartoĉo — *cartucho (mil.)*
Kartuŝo — *cartão (de belas artes)*

Konzolo — *console (móvel)*
Konsolo — *alívio, consolo*

Konkuri — *concorrer, competir*
Kunkuri — *concorrer, competir*

Kruceto — *cruzinha*
Kruĉeto — *caneca*

Malŝati — *desgostar, não gostar de*
Malsati — *ter fome, estar com fome*

Morfemo — *morfema (linguagem)*
Morfino — *morfina*

Pasteco — *pastel (cul.)*
Pastiŝo — *pasticho*

Pumpilo — *bomba*
Pupilo — *pupila (anat.)*

Rektifi — *retificar*
Ratifi — *ratificar*

Serĉado — *busca, procura*
Ŝercado — *brincadeira, gracejo*

Afikso — *afixo*
Afiso — *pulgão*
Afiŝo — *cartaz, edital*

Aganto — *agente*
Agento — *agente, corretor*

Agordo — *acordo, afinação*
Akordo — *acordo*

Akvaro — *lençol d'água*
Akvero — *gota d'água*

Betono — *betão*
Butono — *botão*

Ĉifono — *farrapo*
Sifono — *sifão*

Deveni — *vir de, provir*
Diveni — *adivinhar*

Fringo — *tentilhão*
Fingro — *dedo*

Galeno — *galena*
Galono — *galão*

Helico — *hélice*
Heliko — *caracol*

Jaketo — *jaleco (casaco curto)*
Ĵaketo — *fraque*

Katuno — *tecido de algodão*
Kotono — *algodão*

Lango — *língua (órgão)*
Lingvo — *língua, idioma*

Meliso — *erva-cidreira*
Milico — *milícia*

Ordeno — *ordem, condecoração*
Ordono — *ordem, ordenação*

Pesilo — *balança*
Pezilo — *peso, tara*

Prajmo — *espoleta*
Pramo — *balsa*

Regado — *regência*
Regado — *reinado*

Akcizo — *imposto de consumo*
Aŭkcio — *leilão*
Akcio — *ação, apólice*

Agordi — *afinar (mús.)*
Akordi — *afinar, estar de acordo*

Aktoro — *ator*
Aŭtoro — *autor*

Bezono — *necessidade*
Bizono — *bisão, bisonte*

Cigno — *cisne*
Signo — *sinal*

Debeto — *débito*
Debito — *venda, saída (com.)*

Domaĉo — *choça, choupana*
Domaĝo — *dano, prejuízo*

Fronto — *dianteira das tropas, "front"*
Frunto — *testa, fronte*

Grajno — *grão, semente*
Greno — *cereal*

Incidi — *incidir (fís.)*
Insidi — *insidiar, procurar corromper*

Kasejo — *caixa, tesouraria*
Kaŝejo — *esconderijo*

Kupolo — *cúpula, abóboda*
Kupulo — *cúpula (bot.)*

Letero — *carta*
Litero — *letra*

Milono — *milésimo*
Miliono — *milhão*

Orgeno — *órgão (mús.)*
Organo — *órgão (med.)*

Polico — *polícia*
Poliso — *apólice (de seguro)*

Prujno — *geada*
Pruno — *ameixa*

Banko — *banco (fin.)*
Benko — *banco (assento)*

Sesono — *um sexto*
Sezono — *estação (do ano)*

Senĝena — *desembaraçado*
Sinĝena — *acanhado*

Ĉielo — *céu*
Ĉelo — *célula*
Ŝelo — *casca, pelo*

Trajto — *traço, feição*
Trato — *saque (fin.)*

Barĉo — *sopa de beterraba*
Barĝo — *barcaça, chata*

Bokso — *boxe*
Bukso — *buxo*

Cerbo — *cérebro*
Serbo — *sérvio*

Teksto — *teor, texto*
Testo — *teste*

Cilio — *cílio (bot., zoo.)*
Ĉilio — *chile (país)*

Falĉi — *ceifar*
Falsi — *falsificar*

Finno — *finlandês*
Fino — *fim*

Regolo — *cambaxirra*
Regulo — *preceito, regra*

Ŝankro — *cancro*
Ŝranko — *armário*

Viskio — *uísque*
Visko — *visgo*

Alojo — *liga (quím.)*
Aloo — *babosa (planta)*

Veŝto — *colete (de homem)*
Vesto — *vestimenta*
Ĥoreo — *dança de S. Vito*
Koreo — *Coreia*

Kruĉo — *jarro, cântaro*
Kruco — *cruz (eiro)*

Kurzo — *cotação (com.), câmbio*

Cento — *centena*
Sento — *sentimento*

Cervo — *veado*
Servo — *serviço*

Etato — *quadro (de pessoal)*
Stato — *estado (modo de ser)*
Ŝtato — *estado (unidade federativa)*

Studo — *estudo*
Etudo — *estudo (mús., pint.)*

Farĉo — *recheado*
Farso — *farsa (tea.)*

Foino — *fuinha*
Fojno — *feno*

Fonto — *fonte, nascente*
Funto — *libra (peso)*

Gaino — *vestido liso e muito justo*
Gajno — *lucro, ganho*

Gallo — *gaulês*
Galo — *bílis*

Glaco — *cristal (de espelho)*
Glaso — *copo*

Graco — *graça (rel.), mercê*
Graso — *banha, gordura*

Grado — *grau, degrau*
Krado — *grade, cancela*

Graki — *grasnar*
Kraki — *crepitar*

Grupo — *grupo, plêiade*
Krupo — *crupe*

Kajro — *nogueira amarga*
Kario — *cárie*

Greno — *cereal*
Kremo — *rábano (silvestre)*
Posta — *posterior*
Poŝta — *postal*

Preso — *impressão*
Prezo — *preço*

Provi — *ensaiar, provar*

Kurso — *curso*

Marĉo — *brejo, pântano*
Marŝo — *marcha*

Mejlo — *milha*
Melo — *texugo*

Mesio — *messias*
Misio — *missão*

Moŝto — *título de cortesia*
Mosto — *vinho doce*

Nacio — *nação*
Nazio — *nazista*

Negro — *negro, preto (raça)*
Nigro — *negro, preto (cor)*

Nenio — *nada, nenhuma coisa*
Neniu — *ninguém, nenhuma pessoa*

Ozeno — *ozena*
Ozono — *ozônio*

Paĝio — *pagem, valete*
Paĝeo — *pajé*

Pajla — *de palha*
Pala — *pálido*

Paŝi — *andar, dar um passo*
Pasi — *passar*

Paŭsi — *reproduzir desenho, gravura*
Paŭzi — *fazer uma pausa*

Penco — *pêni (moeda)*
Penso — *pensamento*

Placo — *praça, largo*
Plaĉo — *prazer, agrado*

Polvo — *pó, poeira*
Pulvo — *pólvora*

Ponto — *ponte*
Punto — *renda (tecido)*

Spico — *tempero*
Spiko — *espiga*

Torĉo — *tocha*
Torso — *toro, tronco*

Pruvi — *fazer fé, provar*

Provo — *prova (amostra)*
Pruvo — *prova (demonstração)*

Serĉo — *busca, procura*
Ŝerco — *brincadeira, gracejo*

Stalo — *curral, estábulo*
Ŝtalo — *aço (min.)*

Stato — *estado (modo de ser)*
Ŝtato — *estado (unidade geográfica)*

Stelo — *estrela*
Ŝtelo — *roubo*

Stipo — *caule, haste*
Ŝtipo — *acha, chepo*

Stofo — *medida russa (1/2 litro)*
Ŝtofo — *pano, tecido*

Stupo — *estopa*
Ŝtupo — *degrau (de escada)*

Super — *sobre, acima de*
Supre — *no alto, em cima*

Ŝalti — *ligar (corrente elétrica)*
Salti — *saltar*

Samgo — *igreja budista*
Sango — *sangue*

Ŝargi — *carregar (arma, eletr., etc.)*
Ŝarĝi — *carregar (pôr carga em)*

Sceno — *cena, quadro*
Ĉeno — *corrente*

Senco — *sentido, acepção*
Senso — *sentido*

Serĉi — *buscar, procurar*
Ŝerci — *brincar, gracejar*

Colo — *polegada*
Sojlo — *soleira, limiar*

Ŝanco — *fortuna, sorte*
Ŝanĝo — *troco, câmbio*

Troto — *trote*
Truto — *truta*

Turto — *rola*
Torto — *torta (pastel)*

Agao — *oficial comandante (turco)*
Ago — *ação, modo de agir*

Aĝo — *idade*
Aĵo — *coisa, objeto*

Anĉo — *palheta (de instrumento)*
Anso — *trinco, alça*

Areo — *área (mat.)*
Ario — *ária*

Buso — *ônibus*
Buŝo — *boca*

Caro — *czar*
Ĉaro — *carroça*

Celo — *alvo, fim*
Selo — *cela (arreio)*

Ciri — *engraxar*
Ŝiri — *rasgar*

Dume — *enquanto isso*
Dome — *em casa*

Gemo — *gema (pedra preciosa)*
Ĝemo — *ai, gemido*

Ĝeto — *quebra-mar*
Ĵeto — *jato*

Halo — *hall, salão*
Hajlo — *granizo*

Horo — *hora*
Ĥoro — *coro*
Koro — *coração*

Kaĉo — *purê, papas*
Kaso — *dissimulação*

Loko — *local, lugar*
Luko — *lumieiro*

Meĉo — *pavio, mecha*
Meso — *missa*

Muso — *ratinho*
Muŝo — *mosca*

Versi — *versificar*
Verŝi — *derramar*

Agro — *terra cultivável*
Akro — *acre (medida agrária)*

Ajlo — *alho*
Aŭlo — *salão nobre*

Arĉo — *arco (mús.)*
Arko — *arco (mat.)*

Baso — *baixo (mús.)*
Bazo — *base*

Ĉamo — *camurça (animal)*
Ŝamo — *camurça (pele)*

Celi — *ter em vista, visar*
Seli — *selar, pôr sela em*

Cimo — *percevejo (inseto)*
Ĉimo — *quimo (fisiologia)*

Ĉeko — *cheque*
Ŝejko — *xeque (titulo)*

Gaso — *gás*
Gazo — *gaze*

Guŝo — *vagem*
Kuŝo — *repouso*

Ĝibo — *giba, corcova*
Ĵibo — *bujarrona*

Homo — *homem, ser humano*
Humo — *humo, terra vegetal*

Ĵako — *sobrecasaca*
Jako — *paletó*
Iako — *jaqueira*

Kaso — *caixa, cofre*
Kazo — *caso*

Mevo — *gaivota*
Nevo — *sobrinho*

Maĉo — *encontro, "match"*
Maŝo — *malha (tecido)*

Naso — *nassa*
Nazo — *nariz*

Nikso — *gênio das águas*
Niĉo — *nicho*

Peĉo — *breu, piche*
Peco — *pedaço*

Peso — *peso (moeda)*
Pezo — *peso*

Pusi — *supurar*
Puŝi — *empurrar*

Refo — *rizes (náutica)*
Rifo — *recife, escolho*

Robo — *vestido, beca*
Rubo — *entulho*

Roto — *companhia (mil.)*
Ruto — *arruda (planta)*

Ruso — *russo*
Ruŝo — *rufo (enfeite)*

Salo — *sal*
Ŝalo — *chale*

Sono — *som*
Zono — *cinto, cintura*

Tolo — *pano de linho*
Tulo — *filó, tule*

Troo — *excesso*
Truo — *buraco*

Cia — *teu, tua (de ti)*
Sia — *seu (dele), sua (dela)*

Iam — *um dia, uma vez*
Jam — *já*

Ion — *algo (ac.)*
Iun — *alguém (ac.)*

Ie — *em algum lugar*
Je — *à, ao, em, etc.*

Ia — *algum*
Ja — *com efeito*

Ogro — *ogro, papão*
Okro — *ocre*

Pesi — *pesar, tomar o peso*
Pezi — *pesar, ter peso*

Poto — *vaso, boião*
Puto — *poço, cacimba*

Puso — *pus*
Puŝo — *empurrão*

Regi — *governar*
Reĝi — *reinar*

Roso — *orvalho, rocio*
Rozo — *rosa (flor)*

Ruĝo — *vermelho (s.)*
Ruĵo — *ruge*

Suĉi — *chupar*
Ŝuti — *derramar (sólido)*

Sapo — *sabão*
Ĉapo — *boné*

Tofo — *tufo (min.)*
Tufo — *molho, tufo*

Tono — *sonância, tom*
Tuno — *tonelada*

Tuĉi — *lavar (pint.)*
Tuŝi — *mexer, tocar*

Ĉio — *tudo*
Ĉiu — *cada um*

Ies — *de alguém*
Jes — *sim*

Kio — *o que*
Kiu — *quem, que*

Io — *algo, alguma coisa*
Iu — *alguém*

Ĉi — *partícula aproximativa*
Ci — *tu, ti, (con) tigo*

3. RIĈIGU VIAN VORTARETON — *ENRIQUEÇA SEU VOCABULÁRIO*

HOMONIMOJ EN ESPERANTO — *HOMÔNIMOS EM ESPERANTO*

Postuli de iu kontentigon pri io
Pedir satisfação a alguém por alguma coisa

Doni al iu kontentigon pri io
Dar satisfações a alguém por alguma coisa

Virgulino — *virgem (donzela)*
Virgulino — *virgem (astr.)*

Kroma — *de cromo*
Kroma — *ulterior*

Flamingo — *flamingo (zoo.)*
Flamingo — *bico de gás*

Golfo — *golfo*
Golfo — *golfe*

Diamanto — *aquele que ama a deus*
Diamanto — *diamante (pedra preciosa)*

Faŭno — *fauna (mit.)*
Faŭno — *fauna (zoo.)*

Legenda — *o que deve ser lido*
Legenda — *legendário*

Basko — *aba, cauda*
Basko — *vascão*

Lekanto — *margarida (flor)*
Lekanto — *labedor*

Talio — *tália*
Talio — *cintura*

Galanto — *fura-neve*
Galanto — *galã*

Spiko — *espiga (estr.)*
Spiko — *espiga*

Franko — *franco (indivíduo)*
Franko — *franco (moeda)*

Porto — *Porto (cidade)*
Porto — *transporte*

Beko — *beca (peso hebreu)*
Beko — *bico (de ave, etc.)*

Aglo — *águia (astro)*

Kolego — *pescoço grande*
Kolego — *colega*

Luko — *vigia, lumieiro*
Luko — *lucas (nome)*

Lupino — *tremoço*
Lupino — *loba*

Liro — *lira (moeda)*
Liro — *lira (astr.)*

Furoro — *furor, voga*
Furoro — *fama (mit.)*

Ledo — *couro, pele*
Ledo — *Leda (nome)*

Kataro — *gataria*
Kataro — *catarro*

Lato — *latino (do Lácio)*
Lato — *sarrafo, ripa*

Regato — *súdito*
Regato — *regata*

Kubo — *Cuba (país)*
Kubo — *cubo*

Pesilo — *libra (astr.)*
Pesilo — *balança*

Kuba — *cubano*
Kuba — *cúbico*

Mateo — *Mateus (nome)*
Mateo — *erva-mate*

Marko — *Marcos (nome)*
Marko — *marco (moeda)*

Rozo — *Rosa (nome)*
Rozo — *rosa (flor)*

Roko — *Roque (nome)*

Aglo — *águia (ave)*

Vato — *algodão em rama*
Vato — *"watt" (elet.)*

Semo — *sem (nome)*
Semo — *semente*

Kajo — *cais*
Kajo — *Caio (nome)*

Roko — *rocha*

Pizo — *Pisa (cidade)*
Pizo — *ervilha*

Ero — *partícula*
Ero — *era*

Aro — *are (medida)*
Aro — *coleção*

Ŝteliston oni batas, ŝteligiston oni ŝatas
Quem rouba pouco é ladrão, quem rouba muito é barão

Lista de palavras que levam "m" antes de "f" e "n".
(Não se refere a caso de palavra composta.)

Gimnastiko — *ginástica*
Komfortigi — *acomodar*
Komforteco — *bem-estar*
Amfiteatro — *anfiteatro*
Limfatismo — *linfatismo*

Gimnazio — *ginásio*
Omnibuso — *ônibus*
Pamfleto — *panfleto*
Ramfasto — *tucano*
Amnestio — *anistia*

Kamforo — *cânfora*
Amfibio — *anfíbio*
Tamtamo — *gongo*
Amnezio — *amnésia*
Emfazo — *ênfase*
Limfo — *linfa*

Gimnastikisto — *ginasta*
Senkomforta — *inconfortável*
Malkomforta — *mal-estar*
Kamforoza — *alcanforado*
Kalumnio — *calúnia*

Fremdulo — *estrangeiro*
Komforto — *conforto*
Kamfora — *canfórico*
Triumfo — *triunfo*
Kamfori — *canforar*

Bremso — *freio*
Amforo — *ânfora*
Omleto — *omeleta*
Fremda — *alheio, estranho*
Bremsi — *frear*
Limfa — *linfático*

4. RIĈIGU VIAN VORTARETON — *ENRIQUEÇA SEU VOCABULÁRIO*

VERBOS COM DOIS II

Kulo nenion valoras, sed ĝia piko doloras
Um mosquito não vale nada, mas nos dói sua picada

Interpelacii — *interpelar*
Manifestacii — *manifestar-se*
Konfederacii — *confederar*
Interpunkcii — *pontuar*
Konversacii — *conversar*

Arbitracii — *arbitrar*
Privilegii — *dar privilégio a*
Ekskoracii — *escoriar*
Obstrukcii — *obstruir*
Ekspozicii — *expor (em exposição)*

Kulminacii — *culminar*
Rekvizicii — *requisitar*
Komentarii — *comentar, anotar*
Rezignacii — *conformar-se*
Karburacii — *carburar*

Konvencii — *convencionar*
Nekropsii — *fazer a necrópsia*
Kolerkrii — *vociferar*
Projekcii — *projetar*
Dekoracii — *enfeitar, decorar*

Koncesii — *conceder*
Kremacii — *cremar*
Disradii — *radiar*

Amnestii — *anistiar*
Kontaĝii — *contagiar, contaminar*
Profesii — *professar*
Opozicii — *fazer oposição*

Evolucii — *evolucionar*
Kalumnii — *caluniar*
Opozicii — *fazer oposição*
Ekagonii — *entrar em agonia*
Asfikcii — *asfixiar*

Komunii — *comungar (rel.)*
Komedii — *representar uma comédia*
Sankcii — *sancionar*
Rekopii — *recopiar*
Kolizii — *colidir, chocar-se*

Demisii — *demitir-se*
Mokkrii — *apupar*

Antaŭopinii — *preopinar*
Ekstradicii — *extraditar*
Inaŭguracii — *inaugurar*
Malsimpatii — *desgostar*
Malharmonii — *contrastar*

Malfunkcii — *enguiçar (motor)*
Forkomunii — *excomungar*
Malkomisii — *desobrigar*
Konjugacii — *conjugar*
Revelacii — *revelar (rel.)*

Transkopii — *decalcar*
Instrukcii — *dar instruções a*
Deklinacii — *declinar (gram.)*
Spekulacii — *especular*
Misfunkcii — *ratear (mec.)*

Subvencii — *subvencionar*
Federacii — *federar*
Konfekcii — *confeccionar*
Antipatii — *antipatizar*
Filozofii — *filosofar*

Sugestii — *sugerir, sugestionar*
Harmonii — *estar em harmonia*
Apelacii — *apelar, recorrer (jur.)*

Situacii — *estar situado*
Simetrii — *dispor com simetria*
Operacii — *fazer operação, operar*
Postkrii — *gritar perseguindo*

Vivukrii — *vivar, dar vivas*
Irigacii — *irrigar*
Garantii — *abonar, afiançar*
Koalicii — *coligar-se*
Fantazii — *imaginar, fantasiar*

Ambicii — *ambicionar*
Kasacii — *cassar (jur.)*
Rotacii — *rodar, girar*
Komisii — *incumbir, encarregar*
Konscii — *ter consciência*

Reakcii — *reagir (quim.)*
Ĝojkrii — *gritar de júbilo*

Erupcii — *entrar em erupção*
Adicii — *adicionar*

Promocii — *promover*
Revizii — *rever, revisar (texto, etc.)*
Afekcii — *afetar (med.)*
Funkcii — *trabalhar, funcionar*
Kolonii — *colonizar*

Ne scii — *não saber*
Nescii — *ignorar, desconhecer*
Emocii — *abalar, comover*
Porcii — *racionar*
Elizii — *elidir*

Ekkrii — *exclamar; soltar um grito*
Asocii — *associar*
Aŭkcii — *vender em leilão*
Emisii — *emitir (dinheiro)*
Ferii — *estar de férias, gozar férias*

Envii — *invejar*
Linii — *riscar, pautar*
Devii — *extraviar-se, desviar-se*
Filii — *filiar*
Vii iun — *tratar alguém por "vós"*

Disocii — *dissociar (quím.)*
Parodii — *parodiar*

Sankcii — *consagrar*
Flekcii — *flexionar*
Emulsii — *emulsionar*
Prikrii — *apregoar*
Iluzii — *iludir, enganar*

Mencii — *mencionar, relatar*
Kaŭcii — *afiançar, caucionar*
Premii — *premiar*
Agonii — *agoniar*
Elkrii — *proclamar, piar*

Opinii — *opinar, achar (julgar)*
Ekscii — *ficar ciente*
Kopii — *copiar (escrita), tirar cópias*
Varii — *variar*
Karii — *cariar-se (o dente)*

Simii — *macaquear*
Radii — *radiar, brilhar*
Defii — *desafiar, arrostar*
Strii — *estriar, listrar*
Cii iun — *tratar alguém por "tu"*

33. -LAND-. Raiz substantiva muitas vezes empregada como sufixo em lugar de **-UJ-**, para respeitar a forma INTERNACIONAL, como: **SKOTO** (escocês), **SKOTLANDO** (Escócia); **SVEDO** (sueco), **SVEDLANDO** (Suécia). Corresponde aos sufixos portugueses **ADO**, **ATO**, **LANDA**, **LÂNDIA**, como: **GRAFLANDO** (condado), **BARONLANDO** (baronato), **IRLANDO** (Irlanda); **ISLANDO** (Islândia).

internlando — interior (de um país)
princolando — principado
Germanlando — Alemanha
Beluĉlando — Beluchistão
Fajrolando — Terra-do-Fogo

baronlando — baronato
Bohemlando — Boêmia
Anglolando — Inglaterra
patrolando — pátria
Franklando — Reino dos Francos

Svislando — Suíça
reĝolando — reino
Ruslando — Rússia
Pollando — Polônia
Finlando — Finlândia

diverslanda — de diversos países
Abisenlando — Abissínia
Nederlando — Holanda
Kongolando — Congo
Fabellando — País das Fábulas

fremdlando — país estrangeiro
Argolando — Argólida
Skotlando — Escócia
Rejnlando — Reino (região)
Grenlando — Groenlândia

Laplando — Lapônia
Mirlando — País das Maravilhas
Danlando — Dinamarca
alilande — no estrangeiro
alilando — (país) estrangeiro

Continua na pág. 533

5. RIĈIGU VIAN VORTARETON — *ENRIQUEÇA SEU VOCABULÁRIO*

Albordiĝi — *abordar*
Alkalkuli — *pôr no número de*
Alkonduki — *trazer*
Altabliĝi — *sentar-se à mesa*
Alteriĝi — *aterrissar*

Alparoli — *dirigir a palavra a*
Alakviĝi — *amerissar*
Alaranĝi — *adaptar*
Alfronti — *fazer frente a*
Algluiĝi — *colar-se*

Alkudri — *emendar (cosendo)*
Alporti — *levar, trazer*
Alpremi — *apertar, apertar contra*
Alpreni — *aceitar, adotar*
Alsalti — *assaltar*

Aldiri — *acrescentar (falando)*
Aldoni — *adicionar, acrescentar*
Alesti — *estar presente*
Alfari — *acomodar, adaptar*
Aljuĝi — *adjudicar*

Alkisi — *vir beijar (água)*
Allasi — *admitir*
Alkuri — *acorrer, acudir*
Allogi — *atrair, engodar*
Almeti — *apor, acrescentar*

Alnoti — *anotar, averbar*
Alpaŝi — *aproximar-se de*
Altiri — *atrair*
Alveni — *aportar, chegar*
Alvoki — *apelar, chamar*

Antaŭvidi — *antever, prever*
Antaŭpagi — *adiantar (dinheiro)*
Antaŭĝui — *ategozar*
Antaŭiri — *preceder*
Apudmeti — *justapor*

Apudflui — *banhar*
Apudesti — *estar presente*
Deĵuriĝi — *abjurar*
Demamigi — *desmamar*
Detranĉi — *decepar, cortar fora*

Disvolvi — *aumentar, desenvolver*
Disfali — *ruir*
Disĵeti — *dispersar*
Dismeti — *decompor*

Ĉirkaŭiri — *circular, rodear*
Deankriĝi — *levantar ferros*
Dekalkuli — *deduzir*
Dekonduki — *afastar, fazer sair*
Dekonsili — *desaconselhar*

Depostuli — *reivindicar*
Detronigi — *destronizar, destronar*
Detranĉi — *degolar, cortar fora*
Deveturi — *descer de um veículo*
Deformi — *deformar*

Deklini — *afastar, desviar*
Dekradi — *separar por grades*
Dekroĉi — *desacolchetar*
Dependi — *depender*
Depreni — *descontar, tirar*

Deturni — *desviar*
Derajdi — *apear*
Desorĉi — *exorcizar*
Desalti — *saltar de*
Dehaki — *abater (árvore)*

Ĉeesti — *estar presente, comparecer*
Diskonigi — *divulgar, difundir*
Delasi — *deixar, deixar cair*
Diskreski — *desenvolver-se*
Delogi — *seduzir*

Demeti — *depor, tirar*
Deŝovi — *afastar (deliberadamente)*
Disrevigi — *desenganar, desiludir*
Disrezoni — *divagar*
Dissciigi — *apregoar, divulgar*

Disduigi — *bifurcar*
Disfaldi — *desdobrar*
Disformi — *deformar*
Disradii — *irradiar (-se)*
Disradii — *radiar, irradiar (-se)*

Disrompi — *despedaçar, romper*
Dissolvi — *dissolver*
Disŝiri — *dilacerar, rasgar*
Distordi — *contorcer*
Disversi — *derramar*

Elrigardi — *ter o aspecto de, parecer*
Elŝteliĝi — *evadir-se*
Eltombigi — *exumar*
Eltronigi — *destronar, destronizar*

Disrabi — *depredar, saquear*

Dissemi — *espalhar, disseminar*
Disŝuti — *alastrar, espalhar*
Disigi — *separar, apartar*
Disiĝi — *apartar-se*
Disiri — *separar-se*

Duonkanti — *cantarolar*
Duonkudri — *alinhavar*
Duondiri — *dar a entender*
Duonfali — *tropeçar*
Duonkuŝi — *estar reclinado*

Ekprezidi — *assumir a presidência*
Ekrigardi — *olhar de relance*
Ekrimarki — *aperceber*
Eksilenti — *calar-se, ficar calado*
Ekrapidi — *acelerar o passo*

Ekklerigi — *iniciar*
Ekkoleri — *bufar (fig.)*
Ekkreski — *brotar, germinar*
Ekvojiri — *pôr-se em marcha*
Ekforiri — *pôr-se a caminho*

Ekheliĝi — *clarear*
Ekposedi — *apoderar-se de*
Ekridegi — *estalar de riso*
Ekrifuzi — *hesitar, vacilar*
Ektimigi — *amedrontar, assustar*

Ektrakti — *parlamentar*
Ektuŝegi — *chocar*
Ekvojaĝi — *pôr-se a caminho*
Ekaperi — *apontar, assomar*
Ekbruli — *acender*

Ekdormi — *adormecer*
Ekflugi — *iniciar o voo*
Ekkanti — *preludiar*
Ekkapti — *apanhar, agarrar*
Ekokupi — *tomar posse*

Ekrajdi — *cavalgar, montar*
Ekkraki — *arrebentar, explodir*
Eksalti — *dar um salto*
Ekstari — *levantar-se, pôr-se em pé*
Ektremi — *estremecer-se*

Eldoni — *editar, emitir*
Elfari — *acabar, dar fim*
Elfini — *completar*
Elĵeti — *expelir*
Elkovi — *chocar, gerar*

Elturniĝi — *livrar-se*

Ekboli — *entrar em ebulição*
Ekĝemi — *suspirar*
Ekkoni — *discernir, distinguir*
Ekkrii — *exclamar*
Ekkuri — *arrancar, partir*

Ekkolekti — *colecionar*
Elkonduki — *afastar, fazer sair*
Elpoenti — *ganhar no jogo*
Elporti — *sofrer, suportar, tolerar*
Elpoŝigi — *desembolsar*

Elreliĝi — *descarrilhar-se*
Elrevigi — *desenganar, desiludir*
Elterigi — *desenterrar, exumar*
Elstreki — *apagar, cancelar*
Elŝeligi — *descascar*

Elveturi — *partir em um veículo*
Elkaresi — *cobrir de carícias*
Elkoviĝi — *sair da casca*
Elkreski — *brotar, crescer, surgir*
Ellabori — *elaborar*

Elminigi — *extrair*
Elmodiĝi — *passar de moda*
Elmontri — *demonstrar*
Elnudiĝi — *desnudar-se*
Elparoli — *articular, pronunciar*

Elfeĉigi — *defecar*
Elkraĉi — *cuspir, expelir*
Elkrani — *derramar (pela torneira)*
Elmergi — *fazer emergir*
Elmigri — *emigrar*

Elpensi — *descobrir, inventar*
Elpremi — *espremer, premir*
Elpreni — *descontar, tirar*
Elpruvi — *demonstrar*
Elsalti — *saltar fora*

Elspezi — *gastar (dinheiro, etc.)*
Elspiri — *exalar, expirar*
Elstari — *fazer saliência*
Eltrovi — *achar, inventar*
Eldiri — *exprimir*

Enkapti — *prender na armadilha*
Enmigri — *imigrar*
Enspezi — *guardar (dinheiro, etc.)*
Enspiri — *aspirar, inalar*
Enpresi — *inserir*

Elkuri — *escorrer*
Ellasi — *deixar sair, deixar escapar*
Elmeti — *expor (mostrar)*
Elnaĝi — *sobrenadar*
Elpagi — *liquidar (conta)*

Elpeti — *obter*
Elsuĉi — *esgotar*
Elŝovi — *mostrar*
Elteni — *aguentar, suportar*
Eltiri — *tirar, extrair*

Enŝlosigi — *enclausurar*
Enŝteliĝi — *intrometer-se*
Entombigi — *enterrar*
Enkalkuli — *compreender, contar*
Enklasigi — *classificar*

Enkadrigi — *emoldurar*
Encerbigi — *incubar (ideia)*
Enbrakigi — *abraçar*
Enoficigi — *dar posse, empregar*
Enoficiĝi — *tomar posse, empossar-se*

Enkolekti — *recolher*
Enpoŝigi — *embolsar*
Enretiĝi — *cair na armadilha*
Enskribi — *arrolar, inscrever*
Enŝipiĝi — *embarcar (navio)*

Enterigi — *enterrar*
Entranĉi — *entalhar*
Enveturi — *entrar (em um veículo)*
Enkotigi — *atolar*
Eningigi — *embainhar*

Enlokiĝi — *alojar-se*
Enmemiĝi — *abstrair-se*
Enkaĝigi — *engaiolar, enjaular*
Enplanti — *implantar*
Enkotiĝi — *atolar-se (p. e fig.)*

Engluti — *sorver, engolir*
Enamiĝi — *enamorar-se*
Enfermi — *encerrar*
Enfiksi — *encastoar*
Enflari — *fungar*

Intermeti — *intercalar*
Interveni — *intervir*
Kunlabori — *colaborar*
Kunordigi — *coordenar*
Kunporti — *levar, trazer*

Kunpremi — *comprimir*

Ensorbi — *sorver*
Ensorĉi — *encantar, enfeitiçar*
Enujigi — *colocar em um estojo*
Envolvi — *enrolar, envolver*
Enfosi — *enterrar*

Enhavi — *conter, encerrar*
Ensali — *admitir*
Enmeti — *inserir, introduzir*
Enruli — *enrolar*
Enŝovi — *introduzir*

Forrifuzi — *resignar*
Forregali — *despedir (um importuno)*
Fortranĉi — *decepar, recortar*
Forstreki — *agravar, cancelar, apagar*
Forveturi — *ausentar-se*

Forsolvi — *dissolver*
Forpreni — *arrebatar, arrancar*
Forturni — *desviar*
Forŝteli — *dar um desfalque*
Forvelki — *murchar e morrer (planta)*

Forklini — *afastar, desviar*
Formanĝi — *devorar*
Froflugi — *fugir voando; viajar (av.)*
Forpreni — *arrancar, tomar*
Foresti — *estar ausente*

Forĵeti — *deitar fora, atirar*
Forkuri — *azular (pop.), fugir*
Forlasi — *abandonar*
Forlogi — *seduzir*
Forpasi — *andar, decorrer (tempo)*

Forpeli — *expulsar, repelir*
Forpreni — *arrancar, tomar*
Forpuŝi — *repelir*
Forrabi — *despojar, extorquir*
Forŝovi — *afastar (delicadamente)*

Fortiri — *tirar*
Forviŝi — *apagar, limpar*
Forigi — *afastar, eliminar*
Foriĝi — *afastar-se, retirar-se*
Foriri — *ausentar-se, partir*

Priflari — *farejar*
Pripensi — *refletir*
Priverŝi — *molhar, regar*
Prizorgi — *providenciar*
Priserĉi — *revistar*

Priplori — *chorar, deplorar*

Kunpreni — *levar*
Kuntreni — *levar consigo, arrastar*
Kunkudri — *fazer uma costura*
Kunkanti — *cantar em coro*

Kunĵuri — *conspirar*
Kunkuri — *concorrer, competir*
Kunkuŝi — *estar deitado juntamente*
Kuntiri — *contrair*
Kunvoki — *convocar*

Kunligi — *reunir*
Kunmeti — *compor*
Kunsidi — *reunir-se*
Kunveni — *reunir-se*
Kunagi — *colaborar*

Laŭvicigi — *alinhar, enfileirar*
Laŭkuri — *correr ao longo de*
Laŭiri — *acompanhar (rio, etc.)*
Mislabori — *trabalhar mal*
Miskreski — *ser enfezado*

Misfamigi — *caluniar*
Misgluti — *dar no goto*
Misfari — *fazer errado*
Misuzi — *fazer mau uso de*
Plikarigi — *aumentar (preço)*

Plikariĝi — *aumentar (preço)*
Plioftigi — *tomar mais frequente*
Plidikigi — *avolumar*
Plibonigi — *corrigir, melhorar*
Posttreni — *arrastar, rebocar*

Postresti — *continuar, permanecer*
Postveni — *advir, suceder*
Postvivi — *sobreviver*
Postlasi — *legar, transmitir*
Preteriri — *passar ao lado de*

Priparoli — *tratar (questão)*
Priskribi — *descrever*
Pritrakti — *negociar, tratar de*
Prikanti — *cantar, exaltar*
Priokupi — *preocupar*

Senŝeligi — *descascar*
Senhomigi — *despovoar*
Senkapigi — *decapitar*
Senpekigi — *absolver*
Senfeligi — *tirar a pele, esfolar*

Substreki — *sublinhar*
Subskribi — *assinar, subscrever*

Prijuĝi — *ajuizar*
Prirabi — *espoliar, pilhar*
Propeti — *advogar, interceder*
Rebrili — *luzir, refletir*

Rekomenci — *recomeçar*
Rekalkuli — *contar de novo*
Rekonduki — *reconduzir*
Reĝustigi — *retificar-se, reparar*
Reamikiĝi — *fazer as pazes*

Reparoli — *replicar*
Resanigi — *curar, sanar*
Resopiri — *ter saudades*
Reveturi — *voltar (em veículo)*
Revivigi — *ressuscitar*

Rekapti — *recapturar*
Renovigi — *renovar*
Reordigi — *repor, restabelecer*
Refaldi — *arregaçar*
Reformi — *reformar*

Rekroĉi — *repregar*
Remaĉi — *remoer, ruminar*
Repreni — *retomar*
Resalti — *ressaltar*
Resendi — *reenviar*

Revendi — *revender*
Rebati — *rebater*
Reciti — *recitar*
Rediri — *replicar, repetir*
Redoni — *restituir*

Refali — *recair*
Rehavi — *reaver*
Relegi — *reler*
Resumi — *resumir*
Revivi — *reviver*

Retiri — *retirar, retrair*
Retuŝi — *retocar*
Reveni — *voltar*
Reteni — *deter, reter*
Seniĝi — *despojar, privar*

Traigi — *traspassar*
Trairi — *atravessar*
Trouzi — *abusar*
Troigi — *exagerar*
Kompromiti sin — *comprometer-se*

Senkulpigi sin — *desculpar-se*
Manifesti sin — *manifestar-se*

Subjuĝigi — *subjugar*
Subordigi — *subordinar*
Subdividi — *subdividir*

Subaĉeti — *subornar*
Subpremi — *oprimir, acabrunhar*
Subluigi — *sublocar*
Subfosi — *minar*
Subkuŝi — *estar debaixo de*

Subridi — *rir à socapa*
Subteni — *amparar, sustentar*
Subiri — *pôr-se (astro)*
Trabati — *abrir (caminho)*
Traflui — *banhar*

Supervivi — *sobreviver*
Superŝuti — *sobrecarregar*
Superregi — *predominar*
Surrampi — *escalar*
Surskribi — *inscrever, subscrever*

Surreligi — *encarrilhar*
Surverŝi — *molhar, regar*
Surmeti — *apor, aplicar*
Translasi — *deixar atrás*
Traveturi — *atravessar (em veículo)*

Tratranĉi — *degolar*
Traserĉi — *explorar, investigar*
Trasomeri — *veranear*
Tranokti — *passar a noite*
Trakuri — *atravessar, percorrer*

Tralasi — *deixar atravessar*
Tralegi — *ler do começo ao fim*
Tralumi — *transluzir*
Trameti — *enfiar*
Trapasi — *atravessar, passar*

Transiri — *transpor*
Trapiki — *varar, transpassar*
Travadi — *passar a vau*
Travivi — *atravessar (uma época)*

Kvazaŭigi sin — *ter aparência de*
Limi(ig)i sin — *limitar-se*
Sternaĉi sin — *espojar-se*

Interesi sin — *interessar-se*
Altrudi sin — *impor-se*
Forsavi sin — *escapar*
Orienti sin — *orientar-se*
Prepari sin — *preparar-se*

Starigi sin — *levantar-se*
Senvestigi sin — *despir-se*
Dediĉi sin — *consagrar-se, devotar-se*
Etendi sin — *estirar-se, estender-se*
Ĵetigi sin — *lançar-se, atirar-se*

Montri sin — *mostrar-se, parecer*
Pretigi sin — *preparar-se, aprontar-se*
Purigi sin — *limpar-se*
Sidigi sin — *sentar-se*
Apogi sin — *apoiar-se*

Gardi sin — *acautelar-se*
Maski sin — *mascarar-se*
Okupi sin — *ocupar-se*
Riski sin — *arriscar-se, expor-se*
Senti sin — *achar-se, sentir-se*

Ŝirmi sin — *abrigar-se, agasalhar-se*
Trovi sin — *achar-se, encontrar-se*
Trudi sin — *impor-se*
Turni sin — *voltar-se, dar voltas*
Venĝi sin — *vingar-se*

Vesti sin — *vestir-se, trajar*
Bani sin — *banhar-se*
Ĝeni sin — *acanhar-se, perturbar-se*
Ĝeni sin — *incomodar-se, aborrecer-se*
Ĵeti sin — *atirar-se, lançar-se*

Kaŝi sin — *ocultar-se, esconder-se*
Movi sin — *mover-se, mexer-se*
Vidi sin — *ver-se, mostrar-se*
Urĝi sin — *apressar-se*

La 500 plej uzataj adjektivoj en esperanto

Os 500 adjetivos mais usados em esperanto

A

Abomeninda — *abominável*
Abrupta — *abrupto, brusco*
Absoluta — *absoluta*
Absurda — *absurdo, disparatado*
Aĉa — *abjeto, vil, sórdido*
Acida — *ácido, azedo*
Adaptebla — *adaptável, ajustável*
Admirinda — *admirável*
Adorinda — *adorável*
Aera — *aéreo*
Afabla — *afável, amável, gentil*
Agema — *ágil*
Agrabla — *agradável, ameno*
Agresiva — *agressivo*
Akceptebla — *aceitável*
Akra — *acre, afiado, agudo*
Aktiva — *ativo*
Aktuala — *atual*
Akurata — *pontual, exato*
Akuta — *agudo, pontiagudo*
Aldona — *adicional*
Alia — *outro, diferente*
Alloga — *atraente*
Alta — *alto, elevado*
Altega — *sublime*
Aluda — *alusivo*
Amara — *amargo, amargoso*
Ambicia — *ambicioso*
Amema — *amoroso*
Aminda — *atraente*
Amuza — *divertido*
Antaŭa — *anterior, precedente*
Antaŭlasta — *penúltimo*
Antikva — *velho, antigo*
Antipatia — *antipático*
Aparta — *separado*
Apuda — *contíguo, ao lado*
Arĝenta — *prateado*
Aserta — *afirmativo*
Ataka — *agressivo*
Atenta — *atento*
Atingebla — *acessível*
Atoma — *atômico*
Avara — *avarento*
Avida — *ávido, cobiçoso*

B

Balbutema — *gago*
Baldaŭa — *breve, iminente*
Barbara — *bárbaro*
Basa — *baixo*
Batalema — *batalhador*
Bedaŭrinda — *lamentável*
Bela — *belo, formoso*
Beleta — *bonitinho*
Bezona — *necessário, preciso*
Blanka — *alvo, branco*
Blonda — *louro*
Blua — *azul*
Blueta — *azulado*
Bona — *bom, boa*
Bonega — *excelente, ótimo*
Bonema — *bondoso*
Brava — *valente, bravo*
Brila — *brilhante, luzente*
Brilega — *resplandecente*
Brua — *barulhento*
Brulega — *ardente*
Bruna — *marrom, castanho*
Bruneta — *amorenado*
Bunta — *de várias cores*

Ĉ

Ĉarma — *encantador, atraente*
Ĉasta — *casto, pudico, puro*
Ĉefa — *básico, principal*
Centra — *central*
Certa — *certo, seguro*
Cetera — *outro, restante*
Ĉiela — *celeste, celestial*
Ĉioma — *total*
Ĉioscia — *onisciente*
Ĉiutaga — *diário*

D

Danĝera — *perigoso, arriscado*
Danka — *agradecido*
Daŭra — *duradouro*
Deca — *conveniente*
Decida — *resoluto*
Deka — *décimo*
Dekoltita — *decotado*
Dekstra — *direito (lado)*
Delikata — *grácil, meigo, mimoso*

Densa — *denso, espesso*
Deviga — *obrigatório*
Devigita — *obrigado, forçado*
Dezerta — *ermo, deserto*
Dia — *divino*
Diafana — *transparente*
Digna — *digno*
Dika — *gordo, grosso*
Diligenta — *diligente*
Disa — *disperso*
Disponebla — *disponível*
Distingebla — *distinto*
Diversa — *diverso, vário*
Dividebla — *divisível*
Dolĉa — *doce, suave, meigo*
Donacema — *generoso*
Dormema — *sonolento*
Dormiga — *que faz dormir*
Duba — *duvidoso*
Duflanka — *bilateral*
Duforma — *biforme*
Duma — *temporário*
Dura — *duro*

E

Ebena — *plano, liso*
Ebla — *possível*
Ebria — *ébrio, bêbedo*
Edifa — *edificante*
Edziĝita — *casado*
Efektiva — *efetivo*
Efika — *eficaz, eficiente*
Egala — *igual*
Ekskutima — *obsoleto*
Ekstera — *exterior, externo*
Ekstra — *extra, a mais*
Eleganta — *elegante*
Elokventa — *eloquente*
Elvendita — *esgotado*
Ema — *sujeito, inclinado*
Ena — *interno*
Energia — *enérgico*
Enuiga — *cacete, aborrecido*
Enviema — *invejoso*
Enviinda — *invejável*
Epopea — *épico*
Erara — *errôneo*
Erarema — *sujeito a erro*
Erariga — *enganoso*
Esperiga — *esperançoso*
Eta — *pequeno*
Eterna — *eterno*
Evitinda — *evitável*

F

Facila — *fácil, brando*
Facilmova — *ágil, lesto*
Fajna — *fino, de boa qualidade*
Fakta — *real, de fato*
Falsa — *falso*
Fama — *célebre, famoso*
Fantazia — *fantástico*
Fatala — *fatal, aziago*
Febla — *fraco*
Feliĉa — *ditoso, feliz*
Fervora — *fervoroso, zeloso*
Festa — *festivo*
Fidela — *fiel, seguro*
Fiera — *altivo, orgulhoso*
Fikcia — *fictício*
Firma — *firme, sólido*
Flanka — *acessório, lateral*
Flatema — *adulador*
Flava — *amarelo*
Flaveta — *amarelado*
Fluida — *líquido*
Fora — *afastado, distante*
Forgesema — *passageiro*
Forpuŝanta — *repelente, asqueroso*
Forta — *forte, vigoroso*
Fortika — *robusto, sólido*
Frandema — *guloso*
Frata — *fraternal*
Fremda — *alheio, estrangeiro*
Freneza — *louco, demente*
Freŝa — *fresco, recente*
Freŝdata — *recente*
Frida — *frio*
Frivola — *fértil, leviano*
Frua — *precoce, prematuro*
Fruktoza — *fértil, frutífero*
Funkcia — *funcional*
Furioza — *furioso*

G

Gaja — *jovial, alegre*
Gajiga — *alegre, gozoso*
Gastiga — *hospitaleiro*
Genia — *genial*
Glata — *macio, plano, liso*
Glitiga — *escorregadio*
Glora — *célebre, glorioso*
Gracia — *gracioso, gentil*
Grada — *gradual*
Grasa — *gordo*
Grava — *importante, relevante*
Grenata — *grená (cor)*

Griza — *cor de cinza*
Grizhara — *grizalho*

Ĝ

Ĝiba — *corcunda*
Ĝentila — *polido, educado*
Ĝoja — *contente, alegre*
Ĝuema — *sensual*
Ĝusta — *correto, certo, exato*

H

Haltiga — *repressivo*
Hejma — *doméstico*
Hela — *claro*
Helblua — *azul-claro*
Helpa — *auxiliar*
Heroa — *heróico*
Hipokrita — *hipócrita*
Honesta — *honesto*
Hontema — *acanhado*
Humida — *úmido*

I

Iama — *outrora*
Identa — *idêntico*
Inda — *digno, capaz*
Inerta — *inerte*
Inseksa — *feminino, feminil*
Instruita — *erudito*
Inteligenta — *inteligente*

J

Juna — *jovem*
Justa — *justo*

Ĵ

Ĵaluza — *ciumento, zeloso*

K

Kalumniema — *caluniador*
Kapabla — *capaz*
Kapricema — *caprichoso*
Kara — *caro, querido*
Karesa — *terno*
Karmina — *carmim*
Kava — *oco*
Klera — *douto, culto*
Komplezema — *atencioso, serviçal*
Konfidema — *confiado*
Konkava — *côncavo*
Kontaĝiema — *contagioso*
Kontenta — *contente*
Konveksa — *convexo*
Konvena — *conveniente*
Kreskita — *crescido*
Krima — *criminoso*
Kripla — *estropiado*
Kruda — *grosseiro*
Kruela — *cruel*
Kudrita — *costurado*
Kuirita — *cozido*
Kulinara — *culinário*
Kuraĝa — *valente*
Kurba — *curvo*
Kvadrata — *quadrado*

L

Laborema — *laborioso*
Laca — *cansado*
Laciga — *cansativo, fatigante*
Lanta — *lento, vagaroso*
Lanuga — *felpudo*
Larĝa — *amplo, largo*
Laŭgrada — *gradativo*
Laŭmoda — *à moda*
Laŭta — *alta (voz)*
Laŭvorta — *textual*
Lazura — *azul-celeste*
Leĝera — *leviano*
Lernema — *estudioso, aplicado*
Lerta — *ágil, hábil*
Libera — *livre*
Lojala — *fiel, leal*
Luksa — *luxuoso*
Luksega — *pomposo, aparatoso*
Luma — *luminoso*

M

Magra — *magro*
Majesta — *majestoso, soberbo*
Majstra — *magistral*
Mala — *oposto, contrário*
Malagrabla — *desagradável, enjoado*
Malalta — *baixo*
Malama — *odioso*
Malaminda — *detestável*
Malavara — *generoso*
Malbela — *feio*
Malbelega — *horrendo*
Malbona — *ruim, mau, má*
Maldeca — *inconveniente*
Maldekstra — *esquerdo (lado)*
Maldelikata — *tosco, rude*
Maldika — *fino, magro, delgado*

Malegala — *desigual*
Malforta — *fraco, débil*
Malfortika — *débil, fraco*
Malgaja — *triste, sombrio*
Malglata — *áspero, rugoso*
Malgrasa — *magro*
Malĝusta — *incorreto, errado*
Malhela — *escuro, sombrio*
Malhontema — *sem vergonha*
Malica — *malicioso*
Malkara — *barato*
Malklara — *confuso*
Malklera — *ignorante*
Malkontenta — *amuado, descontente*
Malkonvena — *inoportuno*
Mallarĝa — *curto, estreito*
Malmatura — *verde (fruta, etc.)*
Malmola — *duro*
Malpura — *sujo*
Malriĉa — *pobre*
Malsaĝa — *bruto, estúpido*
Malsana — *doente*
Malsevera — *indulgente*
Malsprita — *imbecil, estúpido*
Malsupera — *inferior (qualidade)*
Matura — *maduro*
Memevidenta — *claro como água*
Memvola — *espontâneo*
Mezbona — *regular, sofrível*
Milda — *ameno, suave*
Miopa — *míope*
Misaspekta — *deformado*
Mizera — *desgraçado*
Modera — *moderado*
Moderna — *moderno*
Modesta — *modesto*
Mokinda — *ridículo*
Mola — *mole*
Mortiga — *mortal*
Multekosta — *precioso*
Multkosta — *caro (preço)*
Muta — *mudo*

N

Naiva — *ingênuo*
Nebindita — *brochado (livro)*
Neĉefa — *secundário*
Necerta — *duvidoso*
Necesa — *necessário*
Nedaŭra — *passageiro*
Nedeviga — *facultativo*
Neevitebla — *inevitável*
Nefirma — *inconstante*
Nekontenta — *desiludido, insatisfeito*
Nekuirita — *cru (alimento)*
Nepara — *ímpar*
Neplenaĝa — *menor de idade*
Nesufiĉa — *insuficiente*
Neutila — *inútil*
Neuzita — *novo, não usado*
Nigra — *preto, negro*
Nova — *novo*
Nuda — *nu, nua*
Nudpieda — *descalço*
Nuna — *atual, presente*
Nutra — *nutritivo*

O

Obea — *obediente*
Obeema — *dócil*
Oblikva — *oblíquo*
Obskura — *obscuro, sem fama*
Obstinema — *teimoso, obstinado*
Okupita — *ocupado*
Olda — *velho*
Ordinara — *comum, ordinário*
Orumita — *dourado*

P

Pacema — *pacífico*
Pala — *pálido, descorado*
Partia — *parcial*
Pera — *mediato, indireto*
Perfekta — *perfeito*
Perfida — *pérfido*
Peza — *pesado*
Pia — *piedoso*
Pigra — *preguiçoso*
Plaĉa — *agradável, aprazível*
Plata — *plano*
Plena — *cheio, completo*
Plenaĝa — *maior de idade*
Plenkreska — *adulto, crescido*
Plialta — *superior (posição)*
Pluvema — *chuvoso, pluvioso*
Poltrona — *covarde, poltrão*
Povra — *pobre, coitado*
Prahistoria — *pré-histórico*
Praktika — *prático*
Prava — *razoável*
Preta — *pronto*
Prizorga — *vigilante*
Prudenta — *prudente*
Pura — *puro, limpo*
Purpura — *púrpura*

R

Ranca — *rançoso*
Rapida — *apressado*
Raŭka — *rouco*
Rekomendinda — *recomendável*
Rekta — *direito, reto*
Respekta — *respeitoso*
Respektinda — *respeitável*
Retroaktiva — *retroativo*
Ridinda — *ridículo*
Ronda — *circular, redondo*
Rufa — *ruivo*

S

Saĝa — *sensato, ajuizado*
Sala — *salgado*
Sama — *mesmo, igual*
Sana — *são, sã*
Sankta — *santo*
Scivolema — *curioso (de saber)*
Seka — *seco*
Senama — *indiferente, frio*
Senatenta — *distraído, desatento*
Senbaza — *sem fundamento*
Senbezona — *inútil, vão*
Senbrila — *baço, fosco*
Sencela — *inútil*
Senceremonia — *sem cerimônia*
Senĉesa — *contínuo, constante*
Sendanĝera — *inofensivo*
Sendanka — *ingrato*
Sendecida — *indeciso*
Sendependa — *independente*
Sendifekta — *intacto*
Senduba — *fora de dúvida*
Senefika — *ineficaz*
Senegala — *incomparável*
Senenergia — *pusilâmine*
Senerara — *correto, exato*
Senesperigo — *desesperado*
Senestra — *acéfalo*
Senfina — *sem fim, infindo*
Senforma — *amorfo, informe*
Senĝena — *sem cerimônia*
Senhara — *calvo, careca*
Senintenca — *intencional*
Senkapa — *acéfalo*
Senkrima — *isento de culpa*
Senlima — *ilimitado*
Senmona — *sem dinheiro*
Senmova — *imóvel*
Senpaga — *gratuito*
Sentema — *sensível*
Senvalora — *sem valor*
Severa — *severo*
Simila — *semelhante*
Simpla — *natural, modesto*
Sindona — *dedicado, devotado*
Sindonema — *dedicado*
Singarda — *cauteloso*
Singardema — *prudente*
Sinĝena — *acanhado*
Sinsekva — *consecutivo*
Sobra — *sóbrio*
Sola — *só*
Sopirema — *saudoso, ardente*
Sovaĝa — *selvagem*
Ŝparema — *econômico*
Speciala — *especial, peculiar*
Sperta — *perito, experiente*
Spitema — *provocador, acintoso*
Straba — *vesgo*
Stranga — *estranho*
Suba — *inferior (posição)*
Suka — *suculento*
Supera — *superior (qualidade)*
Superstiĉa — *supersticioso*
Surda — *surdo*
Suspekta — *suspeito*

Ŝ

Ŝanĝema — *inconstante*
Ŝata — *farto, satisfeito*
Ŝatinda — *estimável*

T

Tarda — *tardio*
Tenera — *terno, carinhoso*
Terura — *terrível, horrível*
Tima — *tímido*
Timida — *tímido*
Timida — *tímido, acanhado*
Timinda — *temível*
Tolerema — *tolerante*
Tepida — *tépido, morno*
Totala — *total*
Travidebla — *transparente*
Trista — *triste*
Troa — *excessivo*
Trorapida — *precipitado*
Troscivola — *indiscreto*
Turpa — *feio, horrível*
Tuta — *todo, total*

U

Unuanima — *unânime*
Ununura — *único (na espécie)*
Utila — *útil*

V

Vaka — *vago*
Vana — *vão, vã*
Vanta — *frívolo*
Varma — *quente*
Varmega — *tórrido, quentíssimo*
Vasta — *vasto*
Veaspekta — *desconsolado*
Venĝema — *vingativo*
Vera — *verdadeiro*
Verŝajna — *verossímil*
Videbla — *visível*
Videma — *curioso*
Vigla — *vivo, esperto*
Virina — *feminino, fêmeo*
Viro — *viril, macho*
Virseksa — *masculino, viril*
Vivdaŭra — *por toda a vida*
Viviga — *vital, vivificante*
Volanta — *voluntário*
Vulgara — *vulgar, comum, batido*

Z

Zorgema — *cuidadoso*

34. -METR-. Fim de palavra TÉCNICA = **MEZURILO**. Sufixo formador de SUBSTANTIVOS que designam INSTRUMENTO ou o MEIO de MEDIR ALGO. Corresponde ao português **METRO**.

variometro — variômetro
voltametro — voltímetro
densometro — densímetro
kronometro — cronômetro
hektometro — hectômetro

acidometro — acidômetro
termometro — termômetro
radiometro — radiômetro
taksimetro — taxímetro
laktometro — lactômetro

takeometro — taqueômetro
pentametro — pentâmetro
grafometro — grafômetro
batometro — batômetro
fotometro — fotômetro

dekametro — decâmetro
gasometro — gasômetro
aerometro — aerômetro
telemetro — telêmetro
manometro — manômetro

Continua na pág. 548

La 500 plej uzataj verboj en esperanto
Os 500 verbos mais usados em esperanto

A

Akompani — *acompanhar, seguir*
Adapti — *adaptar, ajustar*
Admiri — *admirar, estranhar*
Akcepti — *aceitar*
Amasigi — *amontoar, acumular*
Amikiĝi — *travar amizade*
Amindumi — *namorar*
Amuziĝi — *divertir-se*
Aparteni — *pertencer*
Apetiti — *ter apetite*
Aplaŭdi — *aplaudir*
Aprobi — *aprovar*
Aranĝi — *arrumar, arranjar*
Aresti — *meter na prisão, prender*
Aserti — *afirmar, assegurar*
Aspiri — *aspirar, desejar*
Atendi — *esperar, aguardar*
Atenti — *prestar atenção a*
Atingi — *alcançar, atingir*
Aŭskulti — *escutar, dar atenção a*
Averti — *avisar, prevenir*

B

Babili — *tagarelar, palrar*
Balbuti — *gaguejar, balbuciar*
Bankroti — *ir à falência*
Bedaŭri — *lamentar, sentir*
Bezoni — *precisar (de), necessitar*
Blasfemi — *blasfemar*
Blindigi — *cegar*
Boligi — *pôr para ferver*
Bombardi — *bombardear*
Bonakcepti — *acolher, agasalhar*
Bonfarti — *andar bem de saúde*
Bonvenigi — *dar as boas vindas*
Butonumi — *abotoar*

C

Certigi — *afirmar, assegurar*

Ĉ

Cagreni — *aborrecer*

D

Daŭrigi — *continuar, prosseguir*
Decidi — *decidir, haver por bem*
Decidiĝi — *dedicar-se*
Dediĉi — *dedicar, oferecer*
Defendi — *defender, proteger*
Deĵori — *estar de serviço*
Demandi — *perguntar*
Deponi — *depositar*
Desegni — *desenhar*
Detrui — *destruir, subverter*
Devigi — *forçar, obrigar*
Deziri — *desejar, pretender*
Difekti — *estragar, avariar*
Difektiĝi — *danificar-se, estragar-se*
Difini — *definir*
Digesti — *fazer a digestão, digerir*
Direkti — *guiar, dirigir*
Diskuti — *discutir, argumentar*
Distingi — *distinguir*
Diveni — *adivinhar, decifrar*
Dolori — *doer, causar dor*
Dolorigi — *fazer doer*
Donaci — *presentear*
Dorloti — *acariciar, afagar*
Drinki — *beber em excesso (álcool)*
Duobligi — *duplicar*

E

Ekspliki — *explicar (texto)*
Eksporti — *exportar*
Ekzekuti — *executar, matar*
Edziĝi — *casar-se (ele)*
Edziniĝi — *casar-se (ela)*
Efektivigi — *realizar, efetuar*
Eksplodi — *explodir*
Ekstermi — *exterminar*
Ekspluati — *explorar*
Ekzili — *exilar, banir*
Elekti — *escolher*
Entrepreni — *empreender*
Enuigi — *causar aborrecimento*
Erarigi — *induzir em erro*
Esperi — *ter esperança*
Esprimi — *exprimir*
Estimi — *estimar*

F

Faciligi — *facilitar*
Farigi — *mandar fazer*

Fariĝi — *fazer-se, tomar-se*
Fascini — *atropelar*
Favori — *favorecer*
Feliĉigi — *abençoar, felicitar*
Festeni — *banquetear-se*
Finiĝi — *acabar-se, findar-se*
Fiŝkapti — *pescar*
Fleksi — *curvar, dobrar*
Forgesi — *esquecer*
Fotografi — *fotografar*
Frenezigi — *endoidecer, enlouquecer*
Friponi — *furtar (no jogo)*
Funebrigi — *enlutar*
Funkcii — *funcionar*

G

Gajiĝi — *alegrar-se*
Garantii — *garantir*
Gargari — *gargarejar*
Gastigi — *hospedar*
Glaciigi — *gelar*
Gratuli — *felicitar*
Grimpi — *subir, trepar*
Grumbli — *rosnar, resmungar*
Gustumi — *provar (alimentos, etc.)*

H

Haltigi — *fazer parar*

I

Indigni — *indignar-se*
Indulgi — *ser indulgente*
Iniciati — *tomar iniciativa*
Inspekti — *inspecionar*
Instigi — *impelir*
Instrui — *ensinar*
Intenci — *tencionar*
Interesi — *interessar*
Interesiĝi — *interessar-se*

K

Kalkuli — *contar*
Kalumnii — *caluniar*
Kaŝiĝi — *esconder-se*
Kaŭriĝi — *agachar-se*
Klarigi — *explicar*
Klopodi — *esforçar, empenhar-se*
Komenci — *começar*
Komisii — *encarregar, incumbir*
Kompari — *comparar*
Kompreni — *compreender*
Konatiĝi — *travar relações*
Kondamni — *condenar*
Konduki — *conduzir*
Konduti — *comportar-se*
Konkludi — *concluir*
Konsenti — *consentir*
Konsideri — *considerar*
Konstrui — *construir*
Konsumi — *consumir*
Kontaĝii — *contaminar, contagiar*
Kontrakti — *contratar*
Konversacii — *conversar*
Konvinki — *convencer*
Korekti — *corrigir*
Korespondi — *corresponder*
Kortuŝi — *comover, condoer*
Kreviĝi — *estourar (pneu, etc.)*
Krucigi — *cruzar*
Kulpigi — *culpar*
Kuraci — *curar (uma doença)*
Kutimi — *acostumar*
Kvitanci — *saldar, passar o recibo*

L

Libertempi — *gozar férias*
Likvidi — *liquidar*

M

Mamnutri — *dar de mamar*
Marĉandi — *baratear, regatear*
Mastrumi — *governar (a casa)*
Memorigi — *lembrar*
Mensogi — *mentir*
Militi — *guerrear*
Mirigi — *surpreender, abismar*
Miskreski — *ser amuado*
Molesti — *molestar, importunar*
Monpuni — *multar*
Montri — *mostrar, apontar*
Mortigi — *matar*

N

Naskiĝi — *nascer*
Noktiĝi — *anoitecer*
Noktomanĝi — *cear*

O

Obstini — *teimar, obstinar*
Obstrukci — *entupir, obstruir*
Obstrukciĝi — *entupir-se*
Opinii — *julgar, pensar, achar*
Ordigi — *arranjar, arrumar*
Ordoni — *mandar, ordenar*

P

Paligi — *deixar cair*
Pardoni — *perdoar*
Parfumi — *perfumar*
Parkeri — *decorar*
Pendigi — *enforcar; pendurar*
Perfidi — *trair*
Permesi — *permitir*
Persekuti — *perseguir*
Persisti — *persistir*
Petiveturi — *viajar de carona*
Piediri — *ir a pé*
Plendi — *queixar-se, deplorar*
Plenigi — *encher, preencher*
Plenumi — *cumprir, executar*
Postuli — *exigir*
Pravigi — *justificar*
Preferi — *preferir*
Prepari — *preparar*
Prezenti — *apresentar*
Prezidi — *presidir*
Prokrasti — *adiar, retardar*
Produkti — *produzir*
Promeni — *dar um passeio*
Promesi — *prometer*
Prononci — *pronunciar*
Proponi — *oferecer, propor*
Protekti — *proteger*
Provizi — *prover*
Puŝpeli — *atropelar*

R

Rabati — *recuar, negar*
Rakonti — *contar, dizer*
Rekomendi — *indicar, recomendar*
Redakti — *redigir*
Reguligi — *acertar (relógio)*
Renkonti — *deparar, encontrar*
Respekti — *respeitar*
Respondeci — *ser responsável por*
Respondi — *responder*
Responsi — *ser responsável por*
Rifuzi — *recusar, negar*
Rigardi — *olhar, observar*
Rimarki — *reparar, notar*
Ripari — *consertar, reparar*
Riproĉi — *repreender, ralhar*
Rondiri — *voltear, circular*

S

Saluti — *saudar, cumprimentar*
Sciigi — *informar, avisar*
Selekti — *selecionar*
Sekigi — *enxugar, secar*
Sidiĝi — *assentar-se (mov.)*
Sidigi — *fazer sentar*
Sigeli — *selar, pôr selo*
Signifi — *significar*
Silenti — *estar calado*
Silentiĝi — *calar-se, silenciar-se*
Simpatii — *simpatizar*
Skribi — *escrever*
Sonbendigi — *gravar (em gravador)*
Spruĉi — *esguichar*
Stariĝi — *ficar de pé, levantar-se*
Starti — *dar partida (mec.)*
Strebi — *esforçar-se*
Streĉi — *esticar*
Sufiĉi — *bastar, ser suficiente*
Sukcesi — *acertar, atinar, ter sucesso*
Surprizi — *surpreender*
Suspekti — *suspeitar*
Suspiri — *suspirar com ânsia*

T

Tagmanĝi — *almoçar*
Telefoni — *telefonar*
Traduki — *traduzir*
Trinki — *beber*
Triumfi — *triunfar*
Trompiĝi — *enganar-se*
Turniĝi — *girar*

V

Vakcini — *vacinar*
Varmiĝi — *esquentar*
Vekigi — *acordar (alguém)*
Venigi — *fazer vir, mandar vir*
Vestiĝi — *vestir-se*
Veturi — *viajar (em veículo)*
Voĉdoni — *votar*

La 400 plej uzataj adverboj en esperanto

Os 400 advérbios mais usados em esperanto

A

Afrankite — *franqueado (correio)*
Akcidente — *acidentalmente*
Alie — *do contrário, de outro modo*
Aliflanke — *por outro lado*
Alifoje — *outra vez*
Aliloke — *alhures, noutro lugar*
Alivorte — *em outras palavras*
Altnube — *entre as nuvens*
Amase — *a granel, em massa*
Amikege — *com efusão*
Andante — *andante (mús.)*
Antaŭe — *à frente*
Antaŭlonge — *há muito tempo*
Antaŭmomente — *agora mesmo*
Antaŭnelonge — *recentemente*
Antaŭtempe — *por antecipação*
Antaŭvidebla — *como era de se esperar*
Antecipe — *por antecipação*
Aparte — *à parte, de parte*
Aposteriore — *a posteriori (lat.)*
Apriore — *a priori (lat.)*
Apude — *junto*
Apudmare — *à beira-mar*
Aŭtune — *no outono*

B

Bedaŭrinde — *infelizmente*
Bilde — *em efígie*
Blinde — *às cegas*
Bone — *bem*
Bonkrede — *de boa fé*
Bonstate — *em boas condições*

C

Celante — *com intento de*
Centope — *às centenas*
Certe — *com certeza*
Certege — *sem dúvida*
Cetere — *aliás, além do que*

Ĉ

Ĉekalkane — *nas pegadas de*
Ĉiaokaze — *de alguma forma*
Ĉi-foje — *desta vez*
Ĉi-jare — *no corrente ano, este ano*
Ĉi-nokte — *esta noite*
Ĉi-okaze — *no caso presente*
Ĉirkaŭe — *cerca de, à volta*
Ĉiufoje — *todas as vezes*
Ĉiuhore — *a toda hora*
Ĉiujare — *todos os anos*
Ĉiukonsente — *de comum acordo*
Ĉiumaniere — *em tudo e por tudo*
Ĉiumomente — *a cada instante*
Ĉiumonate — *mensalmente*
Ĉiupaŝe — *a cada passo*
Ĉiutage — *todos os dias*

D

Dekduope — *às dúzias*
Dekope — *às dezenas, de dez a dez*
Dekstre — *à direita*
Delonge — *há muito tempo*
Denove — *de novo, outra vez*
Detale — *em detalhe*
Dise — *por aqui e por ali*
Dome — *em casa*
Donace — *de presente*
Dume — *nesse ínterim*
Dumvoje — *durante a viagem*
Duonlaŭte — *a meia voz*
Duonvoĉe — *à meia voz*
Duope — *aos pares, dois a dois*

E

Eble — *possivelmente, talvez*
Efektive — *de fato, realmente*
Ekde — *a partir de*
Ekskluzive — *com exclusão de*
Eksprese — *por expresso*
Ekstreme — *em extremo*
Ekzemple — *por exemplo*
Ele — *de fora*
Elkore — *de braços abertos (fig.)*
Embuske — *de emboscada*
Ene — *internamente*
Enkaŝitece — *às escondidas*
Entute — *ao todo, em suma*
Erare — *por erro*
Esceptante, esceptinte — *com exceção de*

Escepte — *com exceção de*
Esceptite — *com exclusão*
Esceptokaze — *em caso de exceção*
Espere — *na esperança de*

F

Fakte — *de fato*
Familiare — *em família*
Familie — *em família*
Fine — *por fim, afinal*
Finfine — *afinal de contas*
Flanke — *de lado, de parte*
Flegme — *a sangue-frio*
Foje — *uma (certa) vez*
Fojfoje — *de vez em quando*
Fore — *além*
Fronte — *à frente, de fronte*
Frue — *cedo*
Frumatene — *de madrugada*
Frutempe — *cedo*

G

Galope — *a galope*
Galopege — *a toda brida*
Grade — *por escalões*

Ĝ

Ĝismorte — *até a morte*
Ĝissate — *até a saciedade*
Ĝoje — *com alegria*
Ĝustadire — *propriamente*
Ĝustatempe — *a tempo, a propósito*
Ĝuste — *com precisão, justamente*
Ĝustvorte — *sem tirar nem pôr*

H

Hazarde — *por acaso, à toa*
Hejme — *em casa, no lar*

I

Iaokaze — *por alguma razão*
Improvizite — *de improviso*
Inkluzive — *inclusive*
Inkognite — *incógnito*
Intence — *intencionalmente*
Interalie — *entre outras coisas*
Interesplene — *encarecidamente*
Interkrampe — *entre parênteses*
Intermiksite — *de cambulhada*
Interne — *no interior*
Interŝanĝe — *em troca*
Intertempe — *neste entremeio*
Inverse — *às avessas, do avesso*
Iomete — *um pouquinho*
Iutage — *certo dia, um dia*

J

Jene — *como se segue*

K

Kabinete — *às portas fechadas*
Kajere — *em fascículos*
Karege — *a alto preço*
Karikature — *em caricatura*
Karne — *na carne*
Kaŝe — *às escondidas*
Kaŭcie — *sob caução*
Kaŭre — *de cócoras*
Kelkfoje — *algumas vezes*
Kelkoble — *várias vezes*
Kiele — *de que modo, como*
Kirle — *em turbilhão*
Klare — *claramente*
Kolege — *como colega*
Komence — *no começo, no início*
Kompendie — *em resumo*
Kompense — *em compensação*
Kompreneble — *naturalmente*
Komune — *em comum*
Koncerne — *quanto a*
Konfirme — *em confirmação*
Konforme — *em conformidade*
Konfuze — *em confusão*
Konfuzite — *de cambulhada*
Konklude — *em conclusão*
Konkure — *à compita, à porfia*
Konscie — *conscientemente*
Konsekvence — *por conseguinte*
Konsente — *com consentimento*
Konsentite — *deferido (despacho)*
Konsidere — *tendo em vista*
Konstante — *sempre, constantemente*
Kontante — *de contada, à vista*
Kontraŭe — *em oposição a*
Kontraŭe — *pelo contrário*
Kontraŭvole — *contra a vontade*
Konvene — *como deve ser, em ordem*
Konversacie — *em conversa*
Konvinke — *com convicção*
Konvinke — *conclusivamente*
Korporacie — *em corporação*
Kredeble — *provavelmente*
Kredite — *a crédito*
Kritike — *com espírito crítico*
Krome — *além disso, além do que*

Krude — *em bruto*
Kunokaze — *por coincidência*
Kurante — *às carreiras*
Kure — *às carreiras*
Kurege — *a toda brida*
Kursive — *em itálico, em grifo*
Kutime — *habitualmente*
Kvazaŭe — *por assim dizer, quase*

L

Lastatempe — *ultimamente*
Laŭdezire — *à vontade, como queira*
Laŭe — *em conformidade de*
Laŭeble — *se possível*
Laŭgrade — *pouco a pouco*
Laŭkape — *por cabeça, "per capita"*
Laŭkruce — *em (forma) de cruz*
Laŭkutime — *como de hábito*
Laŭlarĝe — *a torto e a direito*
Laŭleĝe — *conforme a lei*
Laŭlitere — *à letra, ao pé da letra*
Laŭlonge — *ao longo, ao comprido*
Laŭmode — *à moda, segundo a moda*
Laŭnature — *no natural, ao natural*
Laŭokaze — *de acordo com os fatos*
Laŭplaĉe — *a seu talante*
Laŭregule — *conforme as regras*
Laŭŝajne — *aparentemente*
Laŭtekste — *conforme o texto*
Laŭvice — *por sua vez*
Laŭvole — *à vontade, à escolha*
Laŭvorte — *palavra por palavra*
Lerte — *com habilidade*
Libervole — *voluntariamente*
Malkaŝe — *sem disfarce*

M

Malantaŭe — *atrás*
Malbone — *mal*
Maldekstre — *à esquerda*
Male — *ao (pelo) contrário*
Malfrue — *tarde*
Malgraŭe — *mesmo assim, apesar de*
Malĝustatempe — *fora de propósito*
Malkarege — *por preço muito baixo*
Malklare — *de modo confuso*
Malkune — *separadamente*
Mallaŭte — *em voz baixa*
Malmodere — *à tripa forra*
Malorde — *em desordem*
Malpleje — *no mínimo*
Malplie — *a menos*
Malprave — *sem razão, erradamente*
Malproksime — *distante, longe*
Malproksime — *fora de mão*
Malproksimege — *longe como o diabo*
Malsame — *de modo diferente*
Malsonĝe — *na realidade*
Malsupre — *em baixo*
Malsupre — *embaixo*
Maltrafe — *em falso*
Maltranse — *do lado de cá, aquém*
Malvolonte — *contra a vontade*
Malzorgate — *ao abandono*
Marborde — *à beira-mar*
Matene — *pela manhã*
Memokule — *com seus próprios olhos*
Memore — *de cor, de memória*
Memvole — *espontaneamente*
Miaopinie — *no meu critério*
Mise — *erradamente, mal*
Mortpune — *à pena capital*
Multfoje — *muitas vezes*
Multope — *às dúzias*

N

Neatendite — *sem ser esperado*
Nedubeble — *fora de dúvidas*
Neeble — *impossível*
Nefirme — *em falso*
Nekalkulante — *sem incluir*
Nekonate — *incógnito*
Nekontraŭeble — *sem dúvida alguma*
Nekuraĝe — *timidamente*
Nenie — *em parte nenhuma*
Nepre — *sem falta, com certeza*
Nerimarkite — *sem ser notado*
Nesekrete — *às claras*
Nokte — *à noite, de noite*
Noktomeze — *à meia noite*
Norde — *no norte*
Nudpiede — *de pés descalços*
Nune — *presentemente*
Nunmomente — *por enquanto*
Nunokaze — *no caso presente*
Nuntempe — *agora, presentemente*
Nuntempe — *hoje em dia*

O

Oblikve — *de esguelha*
Ofte — *amiúde, com frequência*
Okaze — *ocasionalmente*
Okcidente — *no oeste*
Okulmezure — *a olho*
Ope — *coletivamente, em grupos*
Oportune — *a tempo, a propósito*

Orde — *em ordem*
Ordinare — *habitualmente*
Oriente — *no leste*

P

Pace — *em paz*
Parkere — *de cor, de memória*
Parole — *verbalmente*
Parte — *em parte*
Paŝe — *a passo*
Paŝege — *a passo largo*
Pasintjare — *no ano passado*
Pasintsemajne — *na semana passada*
Pensorapide — *ao correr da pena*
Pere — *por intermédio de*
Perforte — *à força, por força*
Persone — *pessoalmente*
Piede — *a pé*
Piedire — *a pé, andando*
Piedstare — *em pé, de pé*
Pleje — *no máximo*
Plejeble — *o mais possível*
Plejofte — *as mais das vezes*
Plenege — *até a borda*
Plenflue — *aos borbotões*
Plengorĝe — *às golfadas, aos goles*
Plenplene — *completamente*
Plezure — *com prazer*
Plibone — *melhor*
Plie — *ademais, além disso*
Pliposte — *mais tarde*
Plivolonte — *de preferência*
Plue — *mais, em continuação*
Podetale — *a varejo*
Poduone — *pela metade*
Pogrande — *por atacado*
Pogute — *às gotas, gota a gota*
Pohore — *por hora*
Pojare — *por ano*
Pokape — *por cabeça, "per capita"*
Pominute — *por minuto*
Pomonate — *por mês*
Ponokte — *por noite*
Posemajne — *por semana*
Poste — *atrás, em seguida*
Potage — *por dia*
Prave — *com razão*
Precipe — *em particular, mormente*
Precize — *ao certo*
Prefere — *de preferência*
Preterkure — *de carreira*
Principe — *em princípio*
Printempe — *na primavera*
Probable — *provavelmente*
Profile — *de perfil*
Proksime — *à mão, perto*
Proksimume — *aproximadamente*
Propramane — *de próprio punho*
Propramove — *de moto próprio*
Propravole — *de própria vontade*
Prunte — *por empréstimo*
Pruve — *pois, realmente*

R

Rajdante — *a cavalo*
Rampante — *de arrasto*
Rapidege — *de arrancada*
Reale — *realmente*
Reciproke — *mutuamente, vice-versa*
Ree — *de novo, novamente, outra vez*
Refoje — *de novo, bis, outra vez*
Renverse — *em sentido contrário*
Responde — *em resposta*
Returne — *de volta (à origem)*
Ripete — *repetidamente*

S

Same — *igualmente*
Samtempe — *ao mesmo tempo*
Sekve — *consequentemente*
Senaverte — *sem dizer água-vai*
Senbride — *sem entrave*
Senbrue — *pé ante pé*
Sencele — *às cegas, ao acaso*
Senĉese — *sem cessar, continuamente*
Sendevige — *facultativamente*
Sendube — *com certeza, sem dúvida*
Senescepte — *sem exceção*
Senfine — *sem fim, sem nunca acabar*
Senhezite — *sem hesitar*
Senintence — *sem intenção*
Senkaŝe — *claramente, às claras*
Senkaŭze — *sem razão*
Senklopode — *sem esforço, sem custo*
Senkompare — *sem confronto*
Senkondiĉe — *incondicionalmente*
Senkonfide — *com desconfiança*
Senkoste — *grátis*
Senmanke — *na íntegra*
Senmove — *sem movimento*
Senpage — *grátis, de graça*
Senparole — *calado, em silêncio*
Senpene — *sem esforço, sem trabalho*
Senpripense — *sem refletir, às cegas*
Senprokraste — *sem demora*
Senprotekte — *ao desamparo*
Sensave — *sem redenção*
Senŝirme — *ao ar livre*

Sentegmente — *a céu aberto*
Sentime — *de pé firme*
Siatempe — *a seu tempo*
Siavice — *por sua vez*
Silente — *silenciosamente*
Sincere — *com sinceridade*
Singardeme — *cautelosamente*
Skribe — *por escrito*
Sole — *a sós, só, somente*
Somere — *no verão*
Sonĝe — *em sonhos*
Speciale — *de propósito, adrede*
Spite — *a despeito de*
Sube — *debaixo, infra*
Subite — *de choque*
Subpreme — *sob opressão*
Subtere — *subterrâneo*
Sude — *no sul*
Sufiĉe — *nem bem nem mal*
Sume — *na totalidade*
Superforte — *à ponta de espada*
Supraĵe — *superficialmente*
Supre — *em cima, no alto*
Surgenue — *de joelhos*
Surkaje — *no cais*
Surpiede — *em pé*
Surprize — *de surpresa*
Surstrate — *na rua*
Surŝultre — *ao ombro, nos ombros*
Surtere — *em terra, por terra*

Ŝ

Ŝtele — *a furto*

T

Tage — *de dia*
Tagmeze — *ao meio-dia*
Tagnokte — *dia e noite*
Taske — *de empreitada*
Testamente — *em testamento*
Tiamaniere — *deste modo*
Tiaokaze — *nesse caso, em tal caso*
Tiumomente — *nesse momento*
Tiuokaze — *nestas circunstâncias*
Torente — *de arrancada*
Trae — *de lado a lado*
Transe — *além, do outro lado*
Treege — *excessivamente*
Triope — *três a três*
Trorapide — *de afogadilho*
Tute — *na totalidade*
Tutesensence — *sem pé nem cabeça*
Tutkore — *de todo o coração*

U

Unuavide — *à primeira vista*
Unuope — *um a um*
Unuvorte — *numa palavra*

V

Vane — *em vão, debalde*
Venontjare — *no ano que vem*
Venontsemajne — *na próxima semana*
Verdire — *na verdade*
Vespere — *de tarde*
Vice — *em fila*
Vintre — *no inverno*
Volonte — *de bom grado*

La 500 plej uzataj verboj en esperanto

Os 500 verbos mais usados em esperanto

A

Aboni — *assinar (jornais)*
Aĉeti — *comprar*
Adapti — *adaptar, ajustar*
Adicii — *adicionar, somar*
Admiri — *admirar, estranhar*
Adori — *adorar*
Adresi — *endereçar*
Afiŝi — *afixar*
Agiti — *agitar (opinião)*
Agresi — *agredir*
Akcepti — *aceitar*
Akiri — *adquirir*
Akompani — *acompanhar, seguir*
Aludi — *fazer alusão a*
Amari — *amargar*
Amasigi — *amontoar, acumular*
Amikiĝi — *travar amizade*
Amindumi — *namorar*
Amuzi — *divertir, recrear*
Amuziĝi — *divertir-se*
Aniĝi — *aderir, filiar-se*
Aparteni — *pertencer*
Aperi — *aparecer*
Apetiti — *ter apetite*
Aplaŭdi — *aplaudir*
Apogi — *apoiar, encostar*
Aprobi — *aprovar*
Aranĝi — *arrumar, arranjar*
Aresti — *meter na prisão, prender*
Ariĝi — *agremiar, agrupar*
Aserti — *afirmar, assegurar*
Aspiri — *aspirar, desejar*
Ataki — *atacar, assaltar*
Atendi — *esperar, aguardar*
Atenti — *prestar atenção a*
Atesti — *certificar*
Atingi — *alcançar, atingir*
Aŭdi — *escutar, ouvir dizer*
Aŭskulti — *escutar, dar atenção a*
Averti — *advertir, avisar, prevenir*

B

Babili — *tagarelar, palrar*
Balai — *varrer*
Balbuti — *gaguejar, balbuciar*
Baloti — *votar*
Bankroti — *ir à falência*
Bapti — *batizar*
Bati — *bater, dar pancadas*
Bedaŭri — *lamentar, sentir*
Beligi — *embelezar*
Bezoni — *precisar (de), necessitar*
Bindi — *encadernar*
Blasfemi — *blasfemar*
Bleki — *berrar*
Blindigi — *cegar*
Blovi — *soprar*
Boji — *latir, ladrar*
Boli — *ferver, estar fervendo*
Boligi — *pôr para ferver*
Bombardi — *bombardear*
Bonakcepti — *acolher, agasalhar*
Bonfarti — *andar bem de saúde*
Bonvenigi — *dar as boas vindas*
Brodi — *bordar*
Brosi — *escovar*
Bruli — *queimar-se*
Buĉi — *abater, matar, massacrar*
Butonumi — *abotoar*

C

Cedi — *ceder, transigir*
Celi — *ter por fim, visar*
Certigi — *afirmar, assegurar*
Citi — *citar, mencionar*

Ĉ

Ĉagreni — *aborrecer*
Ĉarmi — *encantar, fascinar*
Ĉesi — *cessar, parar de*

D

Danci — *dançar*
Danki — *agradecer*
Daŭri — *durar, continuar*
Daŭrigi — *continuar, prosseguir*
Deci — *convir, ser decente*
Decidi — *decidir, haver por bem*
Decidiĝi — *dedicar-se*
Dediĉi — *dedicar, oferecer*
Defendi — *defender, proteger*

Deĵori — *estar de serviço*
Demandi — *perguntar*
Deponi — *depositar*
Desegni — *desenhar*
Detali — *detalhar*
Detrui — *destruir, subverter*
Devi — *dever, ser obrigado*
Devigi — *forçar, obrigar*
Deziri — *desejar, pretender*
Difekti — *estragar, avariar*
Difektiĝi — *danificar-se, estragar-se*
Difini — *definir*
Digesti — *fazer a digestão, digerir*
Dikti — *ditar*
Direkti — *guiar, dirigir*
Diskuti — *discutir, argumentar*
Distingi — *distinguir*
Diveni — *adivinhar, decifrar*
Dividi — *dividir*
Dolori — *doer, causar dor*
Dolorigi — *fazer doer*
Donaci — *presentear*
Doni — *dar, entregar*
Dorloti — *acariciar, afagar*
Dormi — *dormir*
Drinki — *beber em excesso (álcool)*
Droni — *afogar-se*
Duigi — *cortar (baralho)*
Dungi — *assalariar, empregar*
Duobligi — *duplicar*

E

Eduki — *educar*
Edziĝi — *casar-se (ele)*
Edziniĝi — *casar-se (ela)*
Efektivigi — *realizar, efetuar*
Eksspliki — *explicar (texto)*
Eksplodi — *explodir*
Ekspluati — *explorar*
Eksporti — *exportar*
Ekstermi — *exterminar*
Ekzekuti — *executar, matar*
Ekzili — *exilar, banir*
Elekti — *escolher*
Entrepreni — *empreender*
Enui — *enfadar-se, aborrecer-se*
Enuigi — *causar aborrecimento*
Envii — *invejar*
Erari — *enganar-se*
Erarigi — *induzir em erro*
Esperi — *ter esperança*
Esprimi — *exprimir*
Estimi — *estimar*
Etigi — *diminuir*
Eviti — *evitar, prevenir*

F

Faciligi — *facilitar*
Fajfi — *apitar, assoviar*
Falĉi — *ceifar*
Faldi — *dobrar, vincar*
Faleti — *tropeçar*
Fari — *fazer*
Fariĝi — *fazer-se, tornar-se*
Farigi — *mandar fazer*
Farti — *andar, passar (de saúde)*
Fascini — *fascinar*
Favori — *favorecer*
Feliĉigi — *abençoar, felicitar*
Fendi — *estourar, fender*
Fermi — *trancar, fechar*
Festeni — *banquetear-se*
Fidi — *confiar, contar*
Fieri — *orgulhar-se*
Filmi — *filmar*
Finiĝi — *acabar-se, findar-se*
Fiŝkapti — *pescar*
Flari — *cheirar, aspirar*
Flati — *adular, lisonjear*
Flegi — *tratar de doentes*
Fleksi — *curvar, dobrar*
Flugi — *voar*
Flui — *correr, fluir (líquido)*
Fondi — *instituir, fundar*
Forgesi — *esquecer*
Forti — *esfregar*
Fotografi — *fotografar*
Frajti — *fretar*
Frapi — *bater*
Frenezigi — *endoidecer, enlouquecer*
Friponi — *furtar (no jogo)*
Froti — *esfregar, friccionar*
Fulmi — *relampejar*
Funebrigi — *enlutar*
Funkcii — *funcionar*
Fuŝi — *trabalhar mal*

G

Gajigi — *alegrar*
Gajiĝi — *alegrar-se*
Gajni — *ganhar, lucrar*
Garantii — *garantir*
Gargari — *gargarejar*
Gasti — *hospedar-se*
Gastigi — *hospedar*
Glaciigi — *gelar*
Gladi — *passar a ferro*

Gliti — *escorregar*
Gluti — *engolir*
Grati — *arranhar, coçar*
Gratuli — *felicitar*
Gravi — *ser importante (algo)*
Grimpi — *subir, trepar*
Grumbli — *rosnar, resmungar*
Gusti — *ter o sabor de*
Gustumi — *provar (alimentos, etc.)*
Gvati — *vigiar*
Gvidi — *guiar, conduzir*

Ĝ

Ĝeni — *importunar, molestar*
Ĝermi — *brotar*
Ĝojigi — *dar prazer*

H

Halti — *parar*
Haltigi — *fazer parar*
Hasti — *acelerar, apressar*
Hejti — *aquecer*
Helpi — *ajudar*
Heredi — *herdar*

I

Imagi — *imaginar*
Imiti — *imitar*
Inciti — *incitar*
Indigni — *indignar-se*
Indulgi — *ser indulgente*
Iniciati — *tomar iniciativa*
Inspekti — *inspecionar*
Instigi — *impelir*
Instrui — *ensinar*
Intenci — *tencionar*
Interesi — *interessar*
Interesiĝi — *interessar-se*
Inviti — *convidar*

K

Kalkuli — *contar*
Kalumnii — *caluniar*
Kapti — *captar, prender*
Kaŝiĝi — *esconder-se*
Kaŭri — *estar agachado*
Kaŭriĝi — *agachar-se*
Kaŭzi — *causar*
Kisi — *dar um beijo*
Klarigi — *explicar*
Klini — *inclinar*
Klopodi — *esforçar, empenhar-se*
Knedi — *amansar*
Kokri — *ser infiel ao cônjuge*
Kombi — *pentear*
Komenci — *começar*
Komisii — *encarregar, incumbir*
Kompari — *comparar*
Kompreni — *compreender*
Konatiĝi — *travar relações*
Kondamni — *condenar*
Konduki — *conduzir*
Konduti — *comportar-se*
Konkludi — *concluir*
Konsenti — *consentir*
Konsideri — *considerar*
Konstrui — *construir*
Konsumi — *consumir*
Kontaĝii — *contaminar, contagiar*
Kontrakti — *contratar*
Konversacii — *conversar*
Konvinki — *convencer*
Kopii — *copiar*
Korekti — *corrigir*
Korespondi — *corresponder*
Korni — *buzinar*
Kortuŝi — *comover, condoer*
Kosti — *custar, importar em*
Kovri — *cobrir*
Kraĉi — *cuspir*
Kredi — *acreditar*
Kreski — *crescer*
Kreviĝi — *estourar (pneu, etc.)*
Kroĉi — *enganchar*
Krucigi — *cruzar*
Kudri — *costurar*
Kuiri — *cozinhar*
Kulpigi — *culpar*
Kunigi — *reunir*
Kuraci — *curar (uma doença)*
Kuŝi — *estar deitado*
Kuŝiĝi — *deitar-se*
Kutimi — *acostumar*
Kvitanci — *saldar, passar o recibo*

L

Labori — *trabalhar*
Laŭdi — *elogiar*
Lerni — *aprender*
Leviĝi — *levantar-se*
Libertempi — *gozar férias*
Lici — *ser permitido, lícito*
Likvidi — *liquidar*
Loĝi — *morar, residir*
Ludi — *brincar, jogar*
Luigi — *alugar, dar de aluguel*

M

Mamnutri — *dar de mamar*
Manĝi — *comer*
Manki — *faltar, falhar*
Marĉandi — *baratear, regatear*
Marki — *marcar*
Marŝi — *andar, caminhar*
Mastrumi — *governar (a casa)*
Memorigi — *lembrar*
Mendi — *encomendar*
Mensogi — *mentir*
Mezuri — *medir*
Miaŭi — *miar*
Miksi — *misturar*
Militi — *guerrear*
Minaci — *ameaçar*
Miri — *estranhar, admirar-se*
Mirigi — *surpreender, abismar*
Miskreski — *ser amuado*
Molesti — *molestar, importunar*
Monpuni — *multar*
Montri — *mostrar, apontar*
Mordi — *morder*
Morti — *morrer*
Mortigi — *matar*

N

Najli — *pôr prego, pregar*
Naskiĝi — *nascer*
Noktiĝi — *anoitecer*
Noktomanĝi — *cear*
Nuligi — *anular, revogar*
Nutri — *alimentar, nutrir*

O

Obstini — *teimar, obstinar*
Obstrukci — *entupir, obstruir*
Obstrukciĝi — *entupir-se*
Odori — *cheirar, exalar (cheiro)*
Ofendi — *ofender*
Oferi — *oferecer, sacrificar*
Okazi — *acontecer, suceder*
Opinii — *julgar, pensar, achar*
Ordigi — *arranjar, arrumar*
Ordoni — *mandar, ordenar*
Ornami — *enfeitar*

P

Paligi — *deixar cair*
Palpi — *apalpar*
Panei — *enguiçar (motor)*
Pansi — *fazer curativo*
Pardoni — *perdoar*
Parfumi — *perfumar*
Parkeri — *decorar*
Pasigi — *passar (vt.)*
Pekli — *salgar*
Pendigi — *enforcar; pendurar*
Pensi — *pensar, cogitar*
Penti — *arrepender-se*
Pentri — *pintar*
Perei — *perecer*
Perfidi — *trair*
Permesi — *permitir*
Persekuti — *perseguir*
Persisti — *persistir*
Peti — *pedir, rogar*
Petiveturi — *viajar de carona*
Piediri — *ir a pé*
Pinĉi — *beliscar*
Plaĉi — *agradar*
Planti — *plantar*
Pledi — *pleitear*
Plendi — *queixar-se, deplorar*
Plenigi — *encher, preencher*
Plenumi — *cumprir, executar*
Plonĝi — *mergulhar*
Plori — *chorar*
Porti — *carregar, levar*
Postuli — *exigir*
Pravigi — *justificar*
Preferi — *preferir*
Premi — *apertar*
Preni — *pegar, tomar*
Prepari — *preparar*
Presi — *imprimir*
Prezenti — *apresentar*
Prezidi — *presidir*
Produkti — *produzir*
Prokrasti — *adiar, retardar*
Promeni — *dar um passeio*
Promesi — *prometer*
Prononci — *pronunciar*
Proponi — *oferecer, propor*
Protekti — *proteger*
Provi — *provar, experimentar*
Provizi — *prover*
Pruvi — *provar, demonstrar*
Purigi — *limpar*
Puŝpeli — *atropelar*
Putri — *apodrecer*

R

Rabati — *recuar, negar*
Rajdi — *andar a cavalo*

Rakonti — *contar, dizer*
Rampi — *rastejar*
Rapidi — *apressar-se*
Raspi — *raspar*
Redakti — *redigir*
Reguligi — *acertar (relógio)*
Rekomendi — *indicar, recomendar*
Renkonti — *deparar, encontrar*
Respekti — *respeitar*
Respondeci — *ser responsável por*
Respondi — *responder*
Responsi — *ser responsável por*
Resti — *permanecer*
Rezoni — *raciocinar*
Ricevi — *receber*
Rifuzi — *recusar, negar*
Rigardi — *olhar, observar*
Rimarki — *reparar, notar*
Ripari — *consertar, reparar*
Ripozi — *repousar*
Riproĉi — *repreender, ralhar*
Riski — *arriscar*
Rompi — *quebrar, partir*
Rondiri — *voltear, circular*
Ronki — *roncar*
Rosti — *assar*

S

Saluti — *saudar, cumprimentar*
Sciigi — *informar, avisar*
Sekigi — *enxugar, secar*
Sekvi — *seguir*
Selekti — *selecionar*
Sendi — *enviar, mandar*
Serĉi — *procurar*
Servi — *servir, prestar serviço*
Sidi — *estar assentado*
Sidiĝi — *assentar-se (mov.)*
Sidigi — *fazer sentar*
Sigeli — *selar, pôr selo*
Signifi — *significar*
Silenti — *estar calado*
Silentiĝi — *calar-se, silenciar-se*
Simpatii — *simpatizar*
Skribi — *escrever*
Soifi — *ter sede*
Solvi — *resolver*
Sonbendigi — *gravar (em gravador)*
Sonĝi — *sonhar*
Spici — *temperar*
Spioni — *espionar*
Spiri — *respirar*
Spruĉi — *esguichar*
Sputi — *escarrar*
Stari — *estar de pé*
Stariĝi — *ficar de pé, levantar-se*
Starti — *dar partida (mec.)*
Sterni — *estender*
Stiri — *guiar (carro, etc.)*
Strebi — *esforçar-se*
Streĉi — *esticar*
Streki — *riscar*
Studi — *estudar*
Suferi — *sofrer*
Sufiĉi — *bastar, ser suficiente*
Sufoki — *sufocar*
Sukcesi — *acertar, atinar, ter sucesso*
Supozi — *supor*
Surprizi — *surpreender*
Suspekti — *suspeitar*
Suspiri — *suspirar com ânsia*

Ŝ

Ŝlosi — *fechar à chave*
Ŝmiri — *lubrificar*
Ŝajni — *parecer*
Ŝerci — *brincar, gracejar*
Ŝpari — *poupar, economizar*
Ŝtopi — *tapar, arrolhar*
Ŝuldi — *dever (dinheiro, etc.)*
Ŝveni — *desmaiar*
Ŝviti — *suar*

T

Tagmanĝi — *almoçar*
Tajpi — *datilografar*
Taksi — *avaliar, estimar*
Taŭgi — *prestar, servir*
Telefoni — *telefonar*
Terni — *espirrar*
Timigi — *fazer medo*
Traduki — *traduzir*
Trafi — *acertar (alvo)*
Trakti — *tratar*
Tranĉi — *cortar*
Trejni — *treinar*
Treni — *rebocar*
Treti — *apertar, pisar*
Trinki — *beber*
Triumfi — *triunfar*
Trivi — *consumir, gastar pelo uso*
Trompi — *enganar*
Trompiĝi — *enganar-se*
Trovi — *achar, encontrar*
Trudi — *obrigar, impor*
Turniĝi — *girar*

U

Urini — *urinar*

V

Vakcini — *vacinar*
Valori — *avaliar*
Varbi — *recrutar, aliciar*
Varmiĝi — *esquentar*
Varti — *tratar de criança*
Vekigi — *acordar (alguém)*
Vekiĝi — *acordar-se*
Velki — *murchar*
Veneni — *envenenar*
Venigi — *fazer vir, mandar vir*
Venki — *vencer*
Verki — *compor, escrever (obras)*
Verŝi — *derramar, despejar*
Vestiĝi — *vestir-se*
Vetoi — *vetar (lei, etc.)*
Veturi — *viajar (em veículo)*
Voĉdoni — *votar*

Z

Zorgi — *cuidar, ter cuidado*

GRAMATIKO - IV
(SUFIKSOJ — *SUFIXOS)*

35. -NJ-. Este sufixo indica CARINHO, é colocado no lugar das DUAS ou TRÊS últimas letras de um NOME de PESSOA do gênero FEMININO, como: **MARIO** (Maria), **MANJO** (Mariazinha).

Henjo — Enriqueta
Sonjo — Sofia
Lonjo — Lottie
Anjo — Aninha

avinjo — vovó
franjo — mana
panjo — mamãe
kanjo — mimi (gato)

bofranjo — cunhadinha
nevnjo — netinha
nepnjo — netinho
kuznjo — priminha

edznjo — esposinha
filnjo — filhinha
Jonjo — Joaninha
onjo — titia

Continua na pág. 55[illegible]

A

Alflankiĝi al — *acercar-se de*
Aliĝi al — *associar-se a*
Almezuri al — *ajustar a*
Arogi al si — *ter pretensão de*
Atenti pri — *atender, ouvir*
Aŭdi pri — *ouvir falar de*

C

Civile vestita — *à paisana*

Ĉ

Ĉerpi el — *tirar água de*
Ĉiopova — *onipotente*

D

Decidi pri — *deliberar a respeito*
Deiri de — *abandonar*
Dio volu! — *oxalá!*
Dubi pri — *pôr em dúvida*

E

Ek al la laboro — *mãos à obra*
Ekiri al — *partir para*
Ekiri el — *partir de*
Ekveturi al — *partir para*
Ekveturi el — *partir de*
Esti avida je — *estar ávido por*
Esti ĉe la pordo — *estar à porta*
Esti ema por — *pender por*
Esti entenebla — *entrar (caber)*
Esti fimensa — *ter idéias baixas*
Esti grava — *ser importante*
Esti hejme — *estar em casa*
Esti inda je — *merecer*
Esti kondukata — *ser levado*
Esti libera — *estar livre, vago*
Esti malprava — *não ter razão*
Esti malvarme — *fazer frio*
Esti necese — *ser mister*
Esti nedevigita — *ser facultativo*
Esti plenplena — *estar lotado*
Esti preta — *estar pronto*
Esti ravita — *estar encantado*
Esti riĉega — *nadar em dinheiro*
Esti samnivela — *estar ao nível de*
Esti surventre — *estar de bruços*
Esti taglaboristo — *ser diarista*
Esti varme — *estar, fazer calor*
Estigi motivon — *dar margem a*

F

Fidi al — *confiar em*
Figuri kiel — *fazer figura de*

G

Gasti ĉe — *hospedar-se em casa de*

H

Halti en — *parar em*

I

Iam kaj iam — *de vez em quando*
Interesiĝi por — *interessar-se por*
Iri al — *ir para*
Iri ĝis — *alcançar (um lugar)*
Iri kun — *ir com*
Iri por — *ir procurar*

K

Kalkuli je — *contar com*
Kalkuliĝi kun — *levar em conta*
Klaĉi kontraŭ — *murmurar contra*
Konfidi al — *fiar-se em, confiar em*
Konkuri kun — *medir-se com*
Konsisti el — *consistir de*
Konsumiĝi pro — *morrer de (amor)*

M

Malplaĉi al — *desagradar*
Mediti pri — *meditar sobre*
Montri al — *mostrar a*

N

Ne sakru! — *não diga palavrão*

O

Obei al — *obedecer a*
Okupiĝi pri — *ocupar-se de*

P

Paroli al — *falar a*
Paroli kun — *falar com*
Plaĉi al — *agradar a, convir a*

Pravo de ekzisto — *razão de ser*
Preterirante — *de passagem*
Prezpropono — *oferta (com.)*
Profiti el — *tirar partido de*
Proponi al — *oferecer, propor a*
Prunti al — *dar emprestado a*
Prunti de — *tomar emprestado de*

R

Respondi al — *corresponder a*
Respondi pri — *ser responsável por*
Resti surpapere — *ficar no papel*

S

Senigi je — *privar de*
Senimposta haveno — *porto livre*
Senti naŭzon pri — *ter nojo de*
Sub la arbitro de — *à mercê de*

Ŝ

Ŝajni kiel — *fazer o efeito de*

T

Telefoni al — *telefonar para*
Trudi al — *impor a*
Tuj alvenonta — *prestes a chegar*
Turni al — *dirigir-se a*
Turni sin al — *dirigir-se a*

V

Veni al — *vir a*
Veni el — *vir de*
Vojaĝi tra — *viajar por, através de*

Z

Zorgi pri — *tomar cuidado*

36.-OBL-. Formamos os NUMERAIS MULTIPLICATIVOS com o sufixo **-OBL-**, que juntamos a um numeral CARDINAL, dando o SUBSTANTIVO **-OBLO**; O ADJETIVO **-OBLA**; VERBOS **-OBLIGI**, **-OBLIĜI** e o ADVÉRBIO **-OBLE**

sesobligi — sextuplicar
trioblaĵo — triplicata
naŭobligi — nonuplicar
dekobligi — decuplicar
triobligi — triplicar
kvinobla — quíntuplo
kvarobla — quádruplo
centobla — cêntuplo
multobla — múltiplo
sesobla — sêxtuplo

kvaroble — quatro x quatro
kvinoble — cinco vezes cinco
duobligi — dobrar, duplicar
kelkoble — várias vezes
egaloble — equimúltiplo
sesoble — seis vezes seis
trioble — três vezes três
naŭoble — nove vezes nove
dekoblo — um décuplo
trioblo — um triplo

37. -ON-. Sufixo que serve para formar FRACIONÁRIOS, como: **TRI** (três), **TRIONO** (um terço); **ONIGI** (fracionar).

milono — um milésimo
dekono — um décimo
naŭono — um nono
sesono — um sexto
sepona — sétimo
centono — um centésimo
kvinono — um quinto
kvarono — um quarto
centona — centesimal
kvinone — aos quintos

38. -OP-. O sufixo **-OP-** serve para formar os NUMERAIS COLETIVOS derivados de NUMERAIS ou de outras PALAVRAS que exprimem QUANTIDADE. Devemos observar que estes COLETIVOS correspondem mais ou menos ao português: "EM GRUPO DE", TODOS JUNTOS", "TANTOS JUNTOS", etc.

kvinope — em grupo de cinco
kvarope — de quatro a quatro
centope — às centenas
multope — às dúzias
multopo — múltiplo
triopo — um trio, tríade
sesope — de sete a sete
dekope — às dezenas
milope — de mil a mil
unuopo — bloco

Continua na pág. 55K

11. RIĈIGU VIAN VORTARETON — *ENRIQUEÇA SEU VOCABULÁRIO*

Operanto — *operador*
Operito — *paciente, operado*

Reganto — *governador*
Regato — *súdito*

Protektanto — *protetor*
Protektato — *protegido*

Zorganto — *tutor*
Zorgato — *tutelado*

Kreinto — *criador*
Kreito — *criatura*

Elirejo — *saída*
Enirejo — *entrada*

Elverŝi — *esvaziar*
Enverŝi — *despejar*

Enmigrinto — *imigrante*
Elmigrinto — *emigrante*

Elveni — *provir*
Enveni — *entrar*

Elmigri — *emigrar*
Enmigri — *imigrar*

Elroli — *desenrolar*
Enroli — *enrolar*

Elkeligi — *tirar da adega*
Enkeligi — *guardar na adega*

Eniri — *entrar*
Eliri — *sair*

Enpoŝigi — *embolsar (dinheiro)*
Elpoŝigi — *desembolsar (dinheiro)*

Elŝteliĝi — *evadir-se*
Enŝteliĝi — *intrometer-se*

Elkestigi — *desencaixotar*
Enkestigi — *emalar, encaixotar*

Enkotigi — *atolar*
Elkotigi — *desatolar*

Kulpiganto — *acusador*
Kulpigito — *acusado*

Komisiinto — *comitente*
Komisiito — *mandatário*

Sendinto — *remetente*
Sendito — *enviado*

Zorginto — *tutor*
Zorgito — *tutelado*

Dunginto — *empregador*
Dungito — *empregado*

Elspezi — *despender, gastar*
Enspezi — *pôr dinheiro em caixa*

Elspiri — *expirar, exalar*
Enspiri — *aspirar*

Elteni — *suportar, aguentar*
Enteni — *conter, incluir*

Elpaki — *desempacotar*
Enpaki — *embalar, empacotar*

Elveturi — *partir (em veículo)*
Enveturi — *entrar (em veículo)*

Enterigi — *enterrar*
Elterigi — *desenterrar*

Elŝovi — *mostrar*
Enŝovi — *introduzir*

Elĉenigi — *soltar (da corrente)*
Enĉenigi — *acorrentar*

Elŝipiĝi — *desembarcar (do navio)*
Enŝipiĝi — *embarcar (no navio)*

Enkatenigi — *acorrentar, algemar*
Elkatenigi — *soltar da corrente*

Ellitiĝi — *levantar-se da cama*
Enlitiĝi — *deitar-se na cama*

Elreliĝi — *descarrilhar*
Enreliĝi — *pôr nos trilhos*

Ellokiĝi — *desalojar-se*
Enlokiĝi — *alojar-se*

Elkolekti — *selecionar*
Elkalkuli — *deduzir, descontar*
Elpendaĵo — *tabuleta, insígnia*
Elvendita — *esgotado*
Elparoli — *pronunciar*

Eldonejo — *editora*
Elfeĉigi — *defecar*
Elpoenti — *ganhar no jogo*
Elaĉeti — *remir, resgatar*
Elporti — *suportar*

Elsendi — *transmitir*
Elcento — *percentagem*
Elprovi — *provar*
Ellerni — *aprender a fundo*
Eluziĝi — *espanar (téc.), danificar-se*

Elmeti — *expor, mostrar*
Enmeti — *colocar, introduzir*

Enboteligi — *engarrafar*
Enkadrigi — *meter na moldura*
Enkolekti — *recolher*
Enfendigi — *fazer uma incisão*
Enkarniĝi — *penetrar na carne*

Entranĉo — *incisão*
Enfluejo — *foz*
Enskribi — *assinar, subscrever*
Enkasigo — *arrecadação (fin.)*
Enkasigi — *arrecadar, recolher (fin.)*

Enlanda — *indígena*
Enlando — *sertão*
Enhavi — *conter*
Enpago — *cobrança*
Enmeto — *entra (em tomada, elet.)*

39. -OZ-. Sufixo que significa:

1. (med.) a doença causada ou caracterizada pelo que designa o RADICAL, como: **TUBERKULO** (tubérculo), **TUBERKULOZO** (tuberculose);
2. (quím.) o anidrido ou o ácido que contém relativamente menos hidrogênio, como: **FERO** (ferro), **FEROZA** (ferroso);
3. (téc.) a abundância de um elemento constituinte ou característico, como: **PORO** (poro), **POROZA** (poroso).

helmitozo — helmintíase
trikinozo — triquinose
psitakozo — psitacose
furunkozo — furuncose
dermatozo — dermatose
nervoza — nervoso (med.)
dermozo — dermatose

virusozo — virose
ankilozo — anquilose
fruktoza — fértil
sakarozo — sacarose
amebozo — amebíase
acidozo — acidose (med.)
cianozo — cianose (med.)

distomozo — distomíase
bacilozo — bacilose
pedikozo — ftiríase
verukozo — verrucose (bot.)
skabiozo — escabiose
psikozo — psicose

40.-UJ-. Este sufixo significa o objeto que contém TOTALMENTE em si uma QUANTIDADE maior ou menor de outros objetos de espécie definida mostrados pela RAIZ. Indica o RECIPIENTE, no qual se conserva a idéia FUNDAMENTAL; pertence também às ÁRVORES com relação aos seus FRUTOS e PAÍSES com relação aos seus HABITANTES.

Abisenujo — Abissínia
Mongolujo — Mongólia
Bulgarujo — Bulgária
Bretonujo — Bretanha
Norvegujo — Noruega
Hungarujo — Hungria

oranĝujo — laranjeira
bananujo — bananeira
ĉerizujo — cerejeira
citronujo — limoeiro
persikujo — pessegueiro
kartoĉujo — cartucheira

Kimrujo — País de Gales
Belgujo — Bélgica
Svisujo — Suíça
Prusujo — Prússia
Celtujo — Céltica
Kimrujo — País de Gales

Germanujo — Alemanha
Aŭstrujo — Áustria
Armenujo — Armênia
Estonujo — Estônia
Litovujo — Lituânia
Francujo — França

vinagrujo — vinagreira
kompotujo — compoteira
relikvujo — relicário
kajerujo — pasta escolar
pafaĵujo — caixa de munições
cigarujo — charuteira

slipujo — cartoteca
plumujo — caixa de penas
urinujo — urinol
fridujo — frigorífico
kraĉujo — escarradeira
glaciujo — geladeira

Bavarujo — Bavária
Egiptujo — Egito
Albanujo — Albânia
Japanujo — Japão
Latvujo — Letônia

enhavujo — receptáculo
sapetujo — saboneteira
sukerujo — açucareiro
farunujo — farinheira
hostiujo — hostiária

salatujo — saladeira
paperujo — pasta de papéis
Turkujo — Turquia
Anglujo — Inglaterra
Grekujo — Grécia

41. -UL-. Sufixo que indica o ser caracterizado por aquilo que se acha expresso pelo RADICAL, como: **TIMO** (medo), **TIMULO** (um medroso) **PROKSIMA** (próximo), **PROKSIMULO** (o próximo).

unuokululo — um caolho
samrangulo — de igual posto
miliardulo — milhiardário

milionulo — um milionário
religiulo — um religioso
sadismulo — um sádico

perfidulo — um traidor
dezertulo — um ermitão
malsanulo — um doente

surdmutulo — surdo-mudo
bongustulo — um de bom gosto
bravaĉulo — um fanfarrão
enlandulo — um sertanejo
strabulo — um zarolho
ĵaluzulo — um ciumento

invalidulo — um inválido
unubrakulo — um maneta
ĉiopovulo — um manda-chuva
sencerbulo — um imbecil
adoleskulo — um adolescente
sennaciulo — um apátrida
ekleziulo — um clérigo
flavruĝulo — um ruivo
unukrurulo — um perneta
anstataŭulo — substituto
bigamiulo — um bígamo
balbutulo — um gago
ĉifonulo — um maltrapilho
senhejmulo —vagabundo
kunkrimulo — um cúmplice

42. -UM-. O sufixo **-UM-** não tem sentido DEFINIDO. É empregado para DERIVAR palavras, cuja relação com a RAIZ é IMPRECISA e não podemos EXPRESSAR por meio de outros SUFIXOS, como: **PLENA** (cheio, completo), **PLENIGI** (preencher, completar), **PLENUMI** (desempenhar, executar), **PLENUMIĜI** (cumprir-se, realizar-se).

Blindumi — camuflar luzes (por ataques aéreos)
Butikumi — ir à loja, ir fazer compras
Citilumi — citar entre aspas (palavra ou frase)
Detalumi — entrar em detalhes
Kronumi — cingir com coroa
Bronzumi — revestir de camada brônzea
Butonumi — abotoar, fechar c/ botões
Delicumi — regozijar-se (por algo)
Domaĝumi — deteriorar, estragar
Kretumi — riscar a giz

mondumo — alta sociedade
kortumo — corte, tribunal
brulumo — inflamação (med.)
sentumo — sentido (órgão)
centumo — centesimal
kolumo — colarinho
nazumo — pince-nez
sunumo — insolação
cicumo — teta (artificial)
lotumo — rifa

43. -VORA. O sufixo **-VORA** corresponde ao sufixo grego **-FAGO** (do grego *fagein*, comer), ao português **-VORO** (do latim *vorare*, tragar) e ao esperanto **MANĜA**, como: **KARNOVORA** = CREÓFAGO = **KARNOMANĜA** =CARNÍVORO

formikovora — formicívoro
kadavrovora — necrófago
insektovora — insetívoro
laktovora — lactífago
florovora — florífago
herbovora — herbívoro
lardovora — lardívoro
karnovora — carnívoro
homovora — antropófago
fiŝovora — ictiófago
fumovora — fumívoro
ĉiuvora — onívoro

FIM DOS PREFIXOS E SUFIXOS

Índice remissivo

Gramática
Índice

Vocabulário Especial
Terceira Parte
ÍNDICE

(procurar nas páginas indicadas)

Cooperativa Cultural dos Esperantotas
— Gráfica Editora Esperanto —
Oficinas: R. Gal. Argolo, 230-B / 248-6253
Fazenda Esperanto — Colônia de Férias
Estrada Guandu do Sena, 5.940
Livraria Esperanto
Mat.: Av. 13 de Maio 47 S/L 208/252-0829
Rio de Janeiro — RJ.